

MLUVNICE JAZYKA ŘECKÉHO

PRO
GYMNASIA ČESKÁ.

DĚLE CURTIOVY MLUVNICE

ZNOVA PŘEPRACOVANÉ

DR. VILÉMEM RYTÍŘEM HARTLEM

VYDAL

JAROSLAV GUSTAV SCHULZ,

PROFESSOR C. K. ČESKÉHO VYŠŠÍHO GYMNASIA V BRNĚ.

VYDÁNÍ DRUHÉ, OPRAVENÉ.

Výnosem vys. c. k. ministerstva kultu a vyučování ze dne 23. března 1897,
číslo 6746 všeobecně schválena.

CENA: 1 zl. 70 kr., váz. 1 zl. 90 kr.

V PRAZE A VE VÍDNI.
NÁKLADEM F. TEMPSKÉHO
1897.

O b s a h.

Úvod. O jazyku řeckém, jeho mluvčích a nářečích str. 1—2

Díl první. Tvarosloví.

I. Hláskosloví.

	§§
III. 1. O písmě řeckém. A. Písmena	1—2
B. Jiná znaménka hlásková a čísla	3
C. Znaménka přízvuku	4
D. Dělidla	5
III. 2. O hláskách. A. Samohlásky	6
B. Souhlásky	7
III. 3. Nejdůležitější pravidla hláskoslovná.	
A. Stahování samohlásek v téže slově	8
B. Jiné proměny samohlásek	9
C. Styk souhlásek a jejich proměny	10
D. Jiné proměny souhlásek a samohlásek ve středosloví	11—12
E. Proměny hlásek v dosloví	13—14
III. 4. O dělení slabik a kvantitě. A. Dělení slabik	15
B. O kvantitě čili časomíře	16
III. 5. O přízvuku	17—23

II. Nauka o ohýbání slov.

A. Ohýbání jmen.

III. 6. O skloňování jmen podstatných a přídavných	24—28
A. A-sklonění (první deklinace)	29—32
B. O-sklonění (druhá deklinace)	33—34
Adjektiva dle A- a O-sklonění	35
Stažená O-deklinace	36
Stažená adjektiva deklinací A a O	37
Attická deklinace	38
Přípony deklinací A a O	39
C. Souhláskové sklonění (třetí deklinace).	40—44
1. Kmeny souhláskové. a) Kmeny hrdelné a retové	45
b) Kmeny zubné a km. na r.	46
c) Kmeny plynuté	47

	2. Kmeny samohláskové.	a) Kmeny na <i>υ</i> stálé, <i>av</i> , <i>ov</i>
		b) Kmeny na <i>ευ</i>
		c) Kmeny na nestálé <i>ι</i> a <i>υ</i>
		d) O-kmeny
	3. Sigmatické kmeny výsuvné	
	4. Nepravidelnosti v deklinaci	
	5. Přítvorky	
III. 7.	Adjektiva.	A. Adjektiva souhláskové deklinace
		B. Stupňování adjektiv (a přísloví)
III. 8.	Skloňování zájmen	
		Zájmena souvztažná
		Příslovce souvztažná
III. 9.	O číslovkách	

B. Ohýbání slovesa.

	Průprava k časování
	Přímnožek
	Zdvojká čili reduplikace
	Přízvuk
III. 10.	Konjugace prvá čili slovesa na <i>ω</i>
	A. Ohýbání kmenů samohláskových.
	1. Praesens a imperfektum
	2. Futurum a slabý aorist akt. a med.
	3. Perfektum a plusquamperfektum akt.
	4. Perfektum a plusquamperfektum med. (pass.) a futurum exaktum pass.
	5. Aorist a futurum passivní
	6. Časování sloves stažených
	7. Odchylné tvoření časů některých slov samohláskových
	B. Kmeny souhláskové. Kmen praesentní a prostý
	První čtyři třídy sloves
	Časování kmenů souhláskových.
	1. Praesens a imperfektum akt. a med.
	2. Futurum a slabý aorist akt. a med.
	A. Kmeny hrdelné, retně a zubné
	B. Kmeny plyné
	C. Nepravidelné tvoření futura
	3. Silný aorist akt. a med.
	4. Slabé perfektum a plusquamperfektum akt.
	5. Silné perfektum a plusquamperfektum akt.
	6. Perfektum a plusquamperfektum med.
	7. Slabý aorist a futurum passivní
	8. Silný aorist pass. a futurum passivní
	9. Adjektiva slovesná
	C. Dodatky k časování sloves na <i>ω</i> .
	1. Úchylky ve tvoření přímnožku a zdvojký
	2. Přehled tvarů slovesných dle znaku kmenového se- řaděný

	A. Kmeny samohláskové	§§
	B. Kmeny souhláskové	113
II. 11.	Druhá hlavní konjugace čili slovesa na <i>μ</i> .	114
	Průprava	115
	I. Prvá třída sloves na <i>μ</i> .	
	A. Časování. 1. Tvary kmene praesentního a aor.	116—117
	2. Ostatní časy	118
	3. Perfektum beze spony	119
	B. Slovesa na <i>μ</i> třídy první.	
	A. Kmeny na <i>α</i>	120
	B. Kmeny souhláskové a na <i>ι</i>	121
	C. Silné aoristy beze spony	122
II.	Druhá třída sloves na <i>μ</i> .	
	A. Časování	123
	B. Slovesa na <i>μ</i> třídy druhé	124
III. 12.	Nepravidelná slovesa první konjugace	125
	1. Pátá třída čili slovesa <i>ný-ová</i>	126
	2. Šestá třída čili slovesa <i>počínává</i>	127
	3. Sedmá třída čili slovesa <i>epsilon-ová</i>	128
	4. Osmá třída čili slovesa <i>vícekmenná</i>	129
	5. Slovesa <i>schodná</i> (verba defectiva)	130
	6. Úchylky v přizvukování	131
	7. Nepravidelnost významu	132—133

III. Nauka o tvoření slov.

III. 13.	A. Tvoření slov jednoduchých	134—138
	B. Skládání slov	139

Díl druhý. Skladba.

III. 14.	O podmětu, přísudku a doplňku	140
III. 15.	O členu	141—143
	O užívání členu zvláště	144—148
III. 16.	O užívání pádů. A. Nominativ	149
	B. Vokativ	150
	C. Akkusativ	151
	1. Akkusativ předmětu vnějšího	152
	2. Akkusativ předmětu vnitřního	153
	3. Dvojitý akkusativ	154
	4. Akkusativ advorbiální	155
	D. Genitiv	156
	1. Genitiv u substantiv	157
	2. Genitiv u adjektiv a advorbií	158
	3. Genitiv u sloves	159—163
	4. Genitiv advorbiální	169
	E. Dativ	170
	A. O dativu vlastním. 1. Dativ předmětu nepřímého	170
	2. Dativ předmětu dotčeného	171

	B. O dativu instrumentalním.	1. Dativ stykový
		2. Dativ nástrojový
	C. O dativu lokálním	
III. 17.	O předložkách	
	I. Předložky s jedním pádem.	
	A. S akkusativem	
	B. S genitivem	
	C. S dativem	
	II. Předložky s dvěma pády.	
	Genitiv a akkusativ	
	III. Předložky s třemi pády	
III. 18.	O zájmenech	
III. 19.	O rodech slovesných	
III. 20.	O užívání časův	
III. 21.	O užívání způsobů slovesných	
	A. Způsoby ve větách hlavních	
	B. Způsoby ve větách vedlejších.	
	I. Závislé věty vyjadřovací a příčinné	
	II. Nepřímé věty tázací a zvolací	
	III. Věty žádací. A. Věty účelné	
	B. Věty obavné	
	IV. Věty podmíněčné	
	V. Věty připouštěcí	
	VI. Věty vztažné	
	VII. Věty výsledné	
	VIII. Věty časové	
	Způsoby v řeči nepřímé	
III. 22.	O infinitivu. A. Užívání infinitivu vůbec	
	B. Podmět a doplněk ve vazbě infinitivní	
	C. Infinitiv beze členu	
	D. Infinitiv se členem a inf. absolutní	
III. 23.	O participii	
	A. Participium attributivní	
	B. Participium appositivní	
	C. Participium absolutní	
	D. Participium doplňkové (praedikativní)	
	E. Infinitiv a participium s <i>ὄν</i>	
	F. Adjektiva slovesná	
III. 24.	O záporcích	
III. 25.	O částicích	

Díl třetí.

I. O mluvě Homérově. II. O mluvě Hérodotově (souběž

Předběžné poznámky	
Hláskosloví. Samohlásky	
	Souhlásky
Tvarosloví. Deklínace	
	Přítvorky pádovým koncokám podobné

	§§
Adjektiva a jejich stupňování	247
O zájmenech	248
O číslovkách	249
O slovese. O příponách a příznamech	250—251
O přímnožku a zdvojece	252
Slovesa stažená	253
Kmen praesentní a prostý	254
Futurum a slabý aorist	255
Silný aorist	256
Perfektum a plusquamperfektum	257
Aorist passivní	258
Slovesa na <i>μι</i>	259
Perfektní tvary bezesponové	260
I. První třída sloves na <i>μι</i>	261
Bezesponové tvary aoristní	262
II. Druhá třída sloves na <i>μι</i> (slov. na <i>ρημι</i>)	263
Nepravidelná slovesa první hlavní konjugace.	
Slovesa <i>νύ-ová</i>	264
Slovesa počínavá	265
Slovesa <i>εψιλον-ová</i>	266
Slovesa vícečmenná	267
Skladba. O pádech	268
Předložky	269—270
O rodech slovesných	271
O užívání časů	272
O užívání způsobů ve větách hlavních	273
O způsobech ve větách závislých	274
O šestiměru Homérově	275
Prosódické volnosti v šestiměru	276
O samohláskách se stýkajících	277
III. O básnictví tragickém.	
A. O vývoji tragédie	278
B. O mluvě tragikův	279
C. O iambiickém trimetru	280
I. Řecký ukazovatel ku tvarosloví	300—311
II. Řecký ukazovatel ku skladbě	312—320
III. Český ukazovatel věcný	321—328

Opravy tiskových omylů.

Na str.	8.	zdola v řád.	7.	čti	πλος	místo πλοος
" "	10.	" " "	14.	doplň	před pouze	"vznikají"
" "	14.	shora	" "	7.	čti	změždování místo změžďování
" "	14.	" " "	" "	16.	"	změžďují " změžďují
" "	23.	" " "	" "	4.	"	31. 3. " 31. 3. b
" "	25.	zdola	" "	3. a 6.	"	ταμίας správce, pokladník
" "	25.	shora	" "	8.	"	βοη místo βοή
" "	32.	zdola	" "	15.	"	νυκτ-ός " νυκτ-ος
" "	33.	" " "	" "	2.	vynech	"jistými"
" "	34.	" " "	" "	17.	čti	§ 10. 10. c), pozn. 1.
" "	50.	" " "	" "	14.	"	δξον místo δξον
" "	64.	shora	" "	5.	"	2. Ve všech ... " Ve všech...
" "	94.	zdola	" "	12.	"	ε-ωνούμην; ε-ώνημα
" "	94.	" " "	" "	18.	"	náslovným místo nálovným
" "	115.	" " "	" "	15.	"	slabého " slabéh ^o
" "	117.	shora	" "	16.	"	εθώσθην " εθώσθην
" "	131.	zdola	" "	13.	polož	před slovem faginus σρον.
" "	135.	" " "	" "	2.	čti	Δύο místo Δύω
" "	142.	" " "	" "	17.	polož	za slovem osobě závorku)
" "	151.	" " "	" "	11.	čti	Ανθρώπου
" "	153.	shora	" "	9.	"	θάνατον místo θάνατου
" "	164.	zdola	" "	18.	"	usilovně " úsilovně
" "	170.	" " "	" "	6.	"	εκετεύω σε " δυνύμαι
" "	174.	shora	" "	15. 16.	"	... zájmeno býva ... místo zájmena vespolného.
" "	175.	" " "	" "	11.	"	Οθιος místo Οθιος
" "	183.	zdola	" "	11.	vynech	čárku za slovem ενα
" "	192.	" " "	" "	4.	čti	έκελευσε místo έκελευσε
" "	193.	" " "	" "	5.	"	konjunktivem " konjunktivem
" "	196.	shora	" "	10.	"	ός " ός
" "	201.	zdola	" "	21.	"	οδ (§ 23. 2) " οδ
" "	203.	" " "	" "	15.	"	(νικηθῆ) " (νικηθῆ)
" "	207.	" " "	" "	20. 21.	"	καὶ δύνασαι cum vis (voluisti), etiam potes.
" "	213.	" " "	" "	3.	polož	čárku za slovem: k d y ž
" "	213.	shora	" "	8.	věta	Βούλεται a t. d. náleží k c).
" "	216.	zdola	" "	6.	čti	(§ 211. A) místo (§ 211. A);
" "	216.	" " "	" "	7.	"	zástupný " zástupný
" "	222.	" " "	" "	11.	vynech:	a pozn.
" "	223.	" " "	" "	14.	čti	βασιλέως místo βασιλεως
" "	227.	" " "	" "	4.	"	ώπερ " ώπερ
" "	233.	" " "	" "	9.	"	oznamovacích " vyjadřovacích
" "	237.	shora	" "	7.	"	ἀλλά " ἀλλά
" "	240.	zdola	" "	9.	"	ισθ' ετι " ισθ' ετι
" "	242.	" " "	" "	19.	"	jaksi = právě, asi, koliv
" "	245.	" " "	" "	15.	"	druhého místo druhého
" "	248.	shora	" "	7.	"	před slovem ξθος: σφεθ, σφεθ
" "	252.	" " "	" "	4.	"	příponami místo příponam
" "	253.	" " "	" "	16.	"	ηματ-ος " ηματ-ος
" "	255.	zdola	" "	9.	"	αμβρόση " αβρόση
" "	256.	" " "	" "	20.	vynech	citovaný paragraf
" "	276.	" " "	" "	14.	čti	δῆ místo δῆ
" "	287.	" " "	" "	2.	"	nezávislých " závislých
" "	287.	" " "	" "	5.	"	způsobů " způsobů
" "	295.	" " "	" "	19.	"	zdokonalení " zdokonalení
" "	295.	" " "	" "	27.	"	χορός " χορος
" "	326.	shora	" "	22.	"	Různosklonná " Různosklonná

Ú v o d.

O jazyku řeckém, jeho mluvách a nářečích.

Nejvzdělanějším národem starověkým, jenž v literatuře, osvětě a uměních daleko nad ostatní vynikal a první místo mezi nimi zaujímal, byli slavní Hellénové, jejichžto jazyk zazníval nejen po Řecku samém a okolních ostrovech, nýbrž i na pobřeží Malé Asie a v četných jejich osadách.

Jazyk ten, příbuzen jsa indskému, perskému, latinskému, slovanskému, litevskému, germanskému a keltskému, tvoří s nimi čeleď jazykův indoevropských.

Jazyk všem Řekům společný však se nás nedochoval. Neboť jednak rozmanitost a rozdílnost krajín řeckých — tu otevřená pobřeží, tam odloučená údolí —, jednak různá povaha půdy a podnebí — tu úrodné roviny, tam zase drsné hornatiny — veliký vliv majíce jak v tělesné ústrojí člověka vůbec, tak ve mluvu lidskou zvláště, záhy způsobily, že národ rozštěpil se v jednotlivé kmény, z nichž každý svou vlastní mluvu rozmlouval. Tudiž rozeznáváme tři hlavní mluy jazyka řeckého: aiolskou, dórskou a iónskou. Za starší doby každý kmen užíval své mluy též k písemnictví jak básnickému, tak prósaickému.

1. Iónskou mluvu shledáváme u kmene iónského, a to v Malé Asii, v Attice, na četných ostrovech a v iónských osadách. Tato mluva nejprve ze všech byvši básnictvím uslechtněna, vytvořila tři různá, avšak blíže příbuzná nářečí, totiž:

- a) staroiónské čili epické nářečí, zachované v básních Homérových, Hésiodových a jejich napodobitelů, zvláště kyklicků, pak v lyrických plodech básníka Archilocha;
- b) novoiónské nářečí, jimž psali díla svá logografové (kronikáři) a po nich znamenitý dějepisce Hérodotos, jakož i lékař Hippokratés.

Poznam. Staroiónské a novoiónské nářečí nazývají se společným jménem nářečím iónským, rozeznávajíce se tak od attického.

c) **attické nářečí**, v němž nesčetná ona díla jak básnická, tak prósaická sepsána byla, kteráž Athény za svého mohutného rozkvětu vytvořily. Nejpřednější spisovatelé v nářečí attickém jsou: básníci tragoedií Aischylos, Sofoklés, Euripidés, básník veseloher Aristofanés, dějepiscové Thúkydidés a Xenofón, filosof Platón a na slovo vzatí řečníci Lýsiás, Ísokratés, Aischinés, zvláště pak Démostenés. Důležitost města Athén v Řecku a přednost literatury attické byly příčinou, že nářečí attické stalo se hlavním nářečím jazyka řeckého, pročež od doby rozkvětu této métropole rozumí se řečtinou po přednosti řečtina attická čili attičina.

Pozn. Jen nepatrný rozdíl jeví se mezi staršími a novějšími Attičany. K oněm počítají se hlavně tragikové a Thúkydidés, k těmto pak ostatní spisovatelé attičtí. Mluva Platónova má své místo prostřed obou.

2. **Aiolskou** mluvou rozmlouvali Aiolové, zvláště v Malé Asii, Boiótii a Thessalii. V ní skládali lyrické básně na ostrově Lesbu Alkaios a vrstevnice jeho Sápfo, v Boiótii pak Korinna.

3. **Dórská** mluva vládla mezi Dóry, a to hlavně v severním Řecku, v Peloponnésu, v Malé Asii (na jižním pobřeží), na Krétě a Rhodu, jakož i v četných osadách dórských, zvláště na Sicílii a v dolní Italii (Graecia Magna). V dórské mluvě básnili slavní lyrikové Alkmán, Stésichoros, Ibykos, Simónidés, Bakchylidés, jmenovitě pak nejproslulejší z nich Pindaros (chvalozpěvy na vítěze) a Theokritos (idyly). Také v chorových (sborových) zpěvech tragoedií setkáváme se s jednotlivými tvary dórskými.

4. Ačkoliv později Athény přestaly býti nejznamenitějším městem v Řecku, zůstala přec attičina řečí všech vzdělanců řeckých a rozšířila se s panstvím makedonským téměř po všem tehdejším oboru zemském.

Tím však pozbývala neustále původní své přesnosti a ušlechtilosti, tak že již od III. století př. Kr. vyvinula se z ní přibíráním žvlků cizích mluva obecná čili nářečí hellénské (*ἡ κοινὴ διάλεκτος*), různící se valně od ryzí attičiny.

Na rozhraní nářečí attického a hellénského stojí filosof Aristotelés († 322 př. Kr.). Z pozdějších spisovatelů, kteří psali nářečím hellénským, nejdůležitější jsou: dějepisci Polybios, Plútarchos, Arriános, Dio Cassius, zeměpisec Strabón, cestopisec Pausaniás a rhétorové Dionýsios z Halikarnassa a Lúkiános.

Díl první.
T v a r o s l o v í.

I. Hláskoslovi.

Hlava 1.

O p í s m ě ř e c k é m.

A. Písmena.

Jazyk řecký má tato 24 písmena:

Velké písmo.	Malé písmo.	Jméno.	Hláška.	§ 1
Α	α	alfa	a neb á	
Β	β	béta	b	
Γ	γ	gamma	g	
Δ	δ	delta	d (nikdy ď)	
Ε	ε	epsilon	e (krátké jen)	
Ζ	ζ	dzéta	dz	
Η	η	éta	é (dlouhé)	
Θ	θ	théta	th	
Ι	ι	ióta	i neb í	
Κ	κ	kappa	k	
Λ	λ	lambda	l	
Μ	μ	mý	m	
Ν	ν	ný	n (nikdy ň)	
Ξ	ξ	ksi	ks (= x)	
Ο	ο	omikron	o (krátké)	
Π	π	pí	p	
Ρ	ρ	ró	r	
Σ	σ, ς	sigma	s	
Τ	τ	tau	t (nikdy t ani e)	
Υ	υ	ypsilon	y neb ý	
Φ	φ	fi	f (původně ph)	
Χ	χ	chi	ch	
Ψ	ψ	psi	ps	
Ω	ω	oméga	ó (dlouhé).	

Pozn. 1. Hláskas dvojím způsobem se naznačují v malém písmě: σ v násl. slovi (na počátku slova) a ve středoslaví (uvnitř slova), ς v dosloví (na konci slova), jako: $\sigma\upsilon$, $\sigma\acute{\iota}\sigma$, $\varsigma\omega\alpha\nu$, ale $\pi\acute{\alpha}\sigma\omicron\varsigma$, $\zeta\acute{\epsilon}\rho\alpha\varsigma$. Koncové ς může též státi ve sledujících slovech na konci první části: $\pi\rho\omicron\varsigma$ - $\acute{\epsilon}\lambda\omega$ i $\pi\rho\omicron\sigma$ - $\acute{\epsilon}\lambda\omega$.

Pozn. 2. Jazyk řecký užíval mimo to ještě v nejstarší době znaku \mathcal{F} , jenž dle podoby $\delta\gamma\alpha\mu\mu\alpha$ (= dvojité gamma), dle výslovnosti $\mathcal{F}\alpha\upsilon$ (vau) se nazýval, jako latinské nebo české v se vyslovoval: $\mathcal{F}\alpha\upsilon\omicron\varsigma$ = lat. vinum, čes. víno.

§ 2 Vzhledem k výslovnosti pamatovati jest toto:

1. Každé písmeno řecké všude stejně se vyslovuje; tak zní τ vždy jako české tvrdé t, nikdy jako \mathfrak{t} nebo e: $\tau\acute{\iota}\omega$ čti tyó (nikoliv tíó neb tíá).

Γ γ vyslovuje se před γ , α , χ a ξ jako n v latinském longus a slove nosové $\gamma\epsilon$ $\tau\acute{\epsilon}\gamma\gamma\omega$ čti tengó, $\sigma\upsilon\gamma\alpha\lambda\acute{\omega}$ čti synkaló, $\lambda\acute{\omicron}\gamma\chi\eta$ čti lonché, $\varphi\acute{\omicron}\mu\iota\upsilon\zeta$ čti fomínx.

Δ δ rovná se českému a polskému dz ve slovech »dzedzina« (slovácky = dědina), dzvon (polsky), tudíž $\zeta\acute{\omicron}\nu\eta$ čti dzóné.

Φ ϕ pronáší se nyní jako f; u Řeků však bylo slyšeti p i h každé zvláště; proto i římané nikdy místo ϕ nepsali f, nýbrž ph: $\varphi\iota\lambda\omicron\sigma\omicron\phi\iota\alpha$ philosophía, $\Phi\iota\lambda\omicron\zeta\iota\tau\acute{\eta}\tau\epsilon\varsigma$ Philoetetes.

I ι zní jako i: $\text{I}\omega\acute{\iota}\alpha$ čti Iónya (nikoli Jónia), ale ve dvojhláskách jako j: $\alpha\acute{\iota}\nu\iota\omicron\varsigma$ čti ajtyos.

2. Pro výslovnost dvojhlásek ($\alpha\iota$, $\epsilon\iota$, $\omicron\iota$, $\alpha\nu$, $\epsilon\nu$, $\eta\nu$ a $\nu\iota$) platí pravidlo: Obě samohlásky buďtež co možná zřetelně pronášeny, tedy $\alpha\iota$ = aj, $\epsilon\iota$ = ej, $\omicron\iota$ = oj, $\alpha\nu$ = au, $\epsilon\nu$ = eu, $\eta\nu$ = éu a $\nu\iota$ = yj. Podepsané ι (iota subscriptum) v α , η , φ nevyslovuje se; při velkých písmenech však píše se vedle a slove připsané (iota adscriptum): $\mathcal{A}\iota$, $\mathcal{H}\iota$, $\mathcal{O}\iota$. Dvojhláskas $\omicron\nu$ vyslovuje se však jako ú.

Pozn. Má-li býti slyšeti každou samohlásku dvojhlásek o sobě, označí se druhá znaménkem rozluky ($\delta\iota\alpha\acute{\iota}\rho\epsilon\sigma\iota\varsigma$): $\pi\acute{\alpha}\iota\varsigma$ čti pa-is, $\acute{\alpha}\nu\pi\iota\omicron\varsigma$ čti a-ypnos. Slov. čes. na-uka, krásu-umný.

B. Jiná znaménka hlásková a čítací.

§ 3 1. Mimo zmíněná písmena má řečtina ještě dvě znaménka, kteráž se kladou nad náslovné samohlásky, a to:

a) přídešník ostrý (spiritus asper), znějící jako h, jehož značkou jest '^{\prime} , na př.: $\xi\acute{\xi}$ čti hex;

b) přidešník jemný (*spiritus lenis*), označený \prime , avšak neslyšitelný: $\xi\gamma\omega$ čti agó.

Tyto přidešníky znamenají se a) v malém písmě nad samohláskou, při dvojhláskách nade druhou samohláskou; b) ve velkém písmě před samohláskou, při pravých dvojhláskách nade druhou, při nepravých před první samohláskou: $\xi\epsilon\rho\acute{o}s$ čti hieros, $\omicron\epsilon\tau\omicron>s$ čti látos, $\text{Α}\xi\gamma\upsilon\pi\tau\omicron>s$ čti Ajgyptos, $\text{Α}\iota\delta\eta\varsigma$ čti Hádés.

2. Každé náslovné ρ znamená se přidešníkem ostrým: $\acute{\rho}\epsilon\mu\alpha$, $\acute{\rho}\eta\tau\omicron\rho$. V latinském písmě vyznačuje se tento přidešník písmenem **h** po **r**: *rheuma*, *rhetor*. Dvojité ρ ve středosloví buď vůbec nemá přidešníku aneb se opatřuje prvé přidešníkem jemným, druhé pak ostrým: $\text{Π}\acute{\rho}\rho\omicron>s$ nebo $\text{Π}\acute{\rho}\acute{\rho}\omicron>s$. Písmo latinské opět zde klade **h** po **r**, jako: *Pyrrhus*.

3. Znaménko \prime značí též odsutí (vypuštění) samohlásky neb dvojhlásky, a slove odsuvník (apostrof): $\pi\alpha\rho' \acute{\epsilon}\kappa\epsilon\iota\tau\omicron\rho$ místo $\pi\alpha\rho\acute{\alpha} \acute{\epsilon}\kappa\epsilon\iota\tau\omicron\rho$ (u onoho), $\acute{\epsilon}\pi' \acute{\alpha}\rho\iota\sigma\tau\epsilon\rho\acute{\alpha}$ místo $\acute{\epsilon}\pi\iota \acute{\alpha}\rho\iota\sigma\tau\epsilon\rho\acute{\alpha}$ (na levo), $\mu\eta' \gamma\omega$ místo $\mu\eta \acute{\epsilon}\gamma\omega$ (lat. ne ego). Srov. v češtině majle' útěchu místo majlice, zem' objímá místo zemi, nesem' obilí místo neseme, nemůž' ustati místo nemůže. Mluv. Gebauerova I. § 14. a § 23. 5.

4. Totéž znaménko nazývá se též oblo uček ($\zeta\omicron\rho\omega\upsilon\acute{\iota}\varsigma$), objevi-li se prostřed slova ze dvou staženého: $\tau\omicron\upsilon\beta\omicron\rho\mu\alpha$ místo $\tau\omicron\delta \acute{\upsilon}\beta\omicron\rho\mu\alpha$ (jméno), $\zeta\alpha\gamma\alpha\theta\acute{o}s$ místo $\zeta\alpha\acute{\iota} \acute{\alpha}\gamma\alpha\theta\acute{o}s$ (a dobrý). Jím se naznačuje, že povstalo zde smíšení ($\zeta\alpha\gamma\alpha\theta\iota\varsigma$) čili stažení dvou slov, a píše se, jako přidešník jemný, u dvojhlásek nade druhou samohláskou: $\tau\alpha\acute{\alpha}\iota\omicron} = \tau\omicron\delta \acute{\alpha}\epsilon\iota\omicron}$ (totéž).

C. Znaménka přízvuku.

Řekové také přízvuk (*accentus προσηρδία*) slov zvláštěními zna. § 4 měnky označují; je-li přízvuk v násloví, má totéž postavení jako přidešník.

Přízvuk jest trojí:

1. ostrý přízvuk (*accentus acutus, ὀξεῖα προσηρδία*), jenž se vytýká přízvučníkem ostrým $\acute{\prime}$: $\lambda\acute{\alpha}\gamma\omicron>s$, $\tau\omicron\acute{\upsilon}\tau\omicron>\omega\rho$, $\pi\alpha\acute{\alpha}\tau\acute{\epsilon}$, $\acute{\epsilon}\tau\epsilon\rho\omicron>s$. Slabika jím označená musí se pozdvíženým hlasem vysloviti.

Slovo, mající přízvuk ostrý na slabice poslední, slove oxytonon (*ὀξετόνον*): $\pi\alpha\acute{\alpha}\tau\acute{\epsilon}$, $\kappa\iota\acute{\alpha}\tau\acute{\epsilon}$, $\beta\alpha\sigma\iota\lambda\acute{\epsilon}\upsilon\varsigma$.

Slovo, mající přízvuk ostrý na slabice předposlední, slove paroxytonon (*παροξετόνον*): $\lambda\acute{\epsilon}\gamma\omega$, $\varphi\alpha\acute{\iota}\tau\omega$.

Slovo, mající přízvuk ostrý na slabice třetí od konce, slove paroxytonon (προπαροξύτονον): λέγεται, εἴπετε.

Pozn. Proparoxytonon s dlouhou slabikou předposlední dlužno tal slovití, aby zároveň s přízvukem na slabice třetí od konce i délku předposlabiky slyšeti bylo: βέβηκα čti bebéka jako „Berounka“, ἀπόβαιν a-pobajne jako „a po práci“.

2. nízký přízvuk (accentus gravis, βαρεῖα προσῳδία), jen značí přízvučníkem nízkým ` . Znaménko toto zastupující přízvuk ostrý oxyton v řeči souvislé, dělidly nepřerušené, vytyká zmírněný snížený přízvuk. Tak oxytonon βασιλεύς (král) má sice ostrý přízvuk ale následuje-li nějaké slovo za ním, musí jej snížit, tedy βασιλέγενετο (stal se králem), ἀνὴρ καλὸς καὶ ἀγαθός (muž dokonalý).

Tudíž podržují oxytona svůj vlastní přízvuk jen před dělidly jsouce sama o sobě uvedena, jako: Σὺ μὲν οὖν ἐλθέ, σὺ δὲ περίμε

3. průtažný přízvuk (accentus circumflexus, περισπωμένη ἠρωδία), jenž, jak znaménko jeho ^ čili ~ ukazuje, znamená při zprvu rostoucí, potom se sklánějící a vyskytá se jen na slabici přirozeně dlouhých.

Slovo s přízvukem průtažným na slabice poslední slove perimenon (περισπώμενον): ἀγαθοῖς, σικῆς.

Slovo s přízvukem průtažným na předposlední slabice slove perispómenon (προπερισπώμενον): φεύγε, βῆτε.

Každé slovo, jež nemá přízvuku na koncevec, jmenuje se btonon (βαρύτονον): λέγω, ἕτερος, βῆτε.

4. Setká-li se přízvučník průtažný s přidešníkem na samohlásece, píše se přízvučník nad přidešníkem: οὗτος, ἦθος; sbí se přízvučník ostrý s přidešníkem, klade se přidešník v před přízvučník: ἄγε, ἕρχομαι; u velkých pak písmen kladou se před ně: Ἴων, Ἰωτος.

Pozn. Při znaménku rozluky (διαίρεσις § 2., 2., pozn.) píše se přízvuk ostrý uprostřed obou bodů: αἰδιος, přízvučník průtažný však nad zvučné rozluky: παῖναι.

D. Dělidla.

§ 5 K oddělování vět a obvětí užívá se čárky, tečky a zřídka vykřiční Otazník řecký rovná se co do podoby našemu středníku; na př.: z

πας; (co jsi pravil?). Delší přestávka v řeči naznačuje se tečkou nad řádkem, a užívá se jí místo dvojtečky i středníku: *ἔρωτῶ ὑμᾶς· τί ἐποιήσατε*; (táži se vás: co jste učinili?); *ἔσπερα ἦν· τότε ἦλθεν ἄγγελος* (byl večer; tu přišel posel).

Hlava 2.

O h l á s k á c h.

A. Samohlásky.

1. Samohlásky mohou býti dlouhé nebo krátké. Rozdil ten označuje se písmeny toliko při e a o; značíť *ε* a *ο* jen krátké, *η* a *ω* jen dlouhé samohlásky. Proto se někdy *α*, *υ* a *ι* opatřuji znaménkem délky nebo krátkosti: *ᾱ*, *ῡ*, *ῑ*, *ἄ*, *ῆ*, *ῆ̄*.

2. Dvojhásky dělí se

v pravé dvojhásky: *αι*, *ει*, *οι*, *υι*,

αυ, *ευ*, *ου*, *ηυ* a

v nepravé dvojhásky (vzniklé z dlouhých samohlásek a *ι*):

ἄ, *ῆ*, *ῆ̄* (*Αι*, *Ηι*, *Ωι*).

3. Dle zvuku rozeznáváme opět temnou o-hlásku (*ο*, *ω*), střední a-hlásku (*α*), jasnou e-hlásku (*ε*, *η*), konečně pak temnější *υ* od jasnějšího *ι*.

B. Souhlásky.

Souhlásky dělí se dle trvání zvuku

v okamžité (explosivae), kteréž pouze okamžik jsou slyšitelné, a v trvaci (continuae), jež delší dobu mohou zníti.

1. Okamžité souhlásky jsou

a) dle mluvidel:

hrdelné (gutturales): *κ* *γ* *ξ*,

zubné (dentales): *τ* *δ* *θ*,

retné (labiales): *π* *β* *φ*;

b) dle zvučnosti:

temné (tenues): *κ* *τ* *π*,

jasné (mediae): *γ* *δ* *β*,

dyšné (aspiratae): *κ* *θ* *φ*.

2. Trvačí dělí se

- v plynné (liquidae): λ ρ,
 v nosové (nasales): nosové γ, ν a μ,
 v sykavku (sibilans): σ.

Hlásky κ, π a δ splývají se σ ve složené souhlásky ξ, ψ a ζ.

Pozn. 1. Často počítají se k plynným λ a ρ též nosovky μ a ν.

Pozn. 2. Dyšné souhlásky (aspiratae) řecké vznikly z temných a příděchu ostrého = h, proto čítají se k okamžitým.

Pozn. 3. V prastaré době měla řečtina mimo zmíněné hlásky ještě dvě souhlásky: ϝ a Ϟ, na př. *φόψ*, lat. *vox* (= *δψ*), *ῥωσ* jak (= *ώσ*).

Pozn. 4. Samohlásky ι a υ mohly též platnost souhlásek míti. V této přičině zoveme je polosamohláskami nebo polosouhláskami, vyznačující je rovněž písmeny j a ϝ (§ 12. 3. c). Srov. lat. *arictis* = arjetis, *genua* = genva, česk. bi (bíti), b-o-i = hoj, kru-e = krve, bay-iti = baviti.

Hlava 3.

Nejdůležitější pravidla hláskoslovná.

A. Stahování samohlásek v témže slově.

§ 8 Samohlásky v jednom slově se stýkající, ale dvojhlásek netvořící nerady se spolu snášejí. Proto, aby vedle sebe stáli nemusily, stahují se v jednu dlouhou hlásku, což slove stahování (contractio). Při tom platí tato pravidla:

1. a) Dvě zněním stejné samohlásky (při čemž ε a η, ο a ω mají se za stejné) stahují se v touže hlásku dlouhou:

<i>κέραα κέρα</i>	<i>δουλώω δουλώ</i>	<i>φιλέητε φιλήτε</i>
(roh)	(podmaňuji)	(amētis).

Výjimka: εε splývá v ει, οο v ου:

φιλέετε φιλείτε (milujete), *πλοος πλοῦς* (plavba).

b) Dvojhlásky pohlcují předchozí samohlásku, rovná-li se prvé jejich součásti:

<i>πλόου πλοῦ</i>	<i>πλόοι πλοῖ</i>	<i>φιλέει φιλεῖ</i>	<i>φιλέη φιλή</i>
(plavby gen.)	(plavby)	(amat)	(amēt).

2. Nestejné samohlásky tvoří stažením hlásku smíšenou. Při tom jest pamatovati toto:

a) Temná samohláska o přemáhá střední hlásku a i jasnou e (§ 6., 3.):

αο	stahuje se v ω:	τιμάομεν	—	τιμῶμεν	honoramus,
σα	" " "	αἰδῶσα	—	αἰδῶ	puđorem,
οη	" " "	ζηλόητε	—	ζηλῶτε	ať horľite,
εο	" " "	γένεος	—	γένους	generis,
οε	" " "	ζήλοε	—	ζήλου	horľi,
αοι	" " "	αοιδή	—	ᾠδῆ	zpěv,
αου	" " "	τιμάου	—	τιμῶ	buď ctěň,
εου	" " "	χρυσέου	—	χρυσοῦ	zlatěho,
εοι	" " "	φιλέοι	—	φιλοῖ	miloval by,
εοι	" " "	ζηλόεις	—	ζηλοῖς	horľíš.

b) Setká-li se střední hláska a s jasnou e, převládá zvuk samohlásky přední:

αε	stahuje se v α:	ἀέκων	—	ἄκων	neraď,
αη	" " "	τιμάητε	—	τιμᾶτε	honoretis,
αει	" " "	αἰδῶ	—	ἰδῶ	zpívám,
αη	" " "	τιμάης	—	τιμᾶς	honores,
εα	" " "	ἔαρ	—	ἦρ	ver, vesna,
εαι	" " "	λύεαι	—	λύη	solveris,
ιαι	" " "	λύηαι	—	λύη	solvaris.

B. Jiné proměny samohláсок.

Samohlásky jeví při ohýbání a tvoření slov jednak v časoměře, jednak ve § 9 své jakosti pravidelné střídání.

1. Změna kvantity (dloužení prosté). Samohlásky krátké objevují se vedle dlouhých samohlásek anebo dvojhásek v téže kmeni:

vedle ἰ obyčejně	η:	τιμῶω	ctím,	fut.	τιμήσω,	
" ἰ po ε, ι, ρ	α:	ἐῖω	nechávám,	"	εῖσω,	
" ο	vždy	ω:	ζηλώω	horľím,	"	ζηλώσω,
" ε	"	η:	ποιέω	činitm,	"	ποιήσω,
" ἴ	buď	ι:	km. τρέβ,	praes.	τρέβω	tru,
	aneb	ει:	km. λεί,	"	λείνω	zůstavuji,
" ῦ	buď	υ:	km. λή,	fut.	λήσω	rozváží,
	aneb	ευ:	km. φέρ,	praes.	φέρω	fužio.

2. Stupňování samohláсок je střídání jich v téže kmeni dle jisté stupnice:

ἰ-ε-ο: ἔ-τραπ-ον obrátil jsem, τρέπ-ω obracím, τροπ-ή obrat,
 ἴ-ει-οι: πειθ-ώος přemlavný, πείθ-ω přemlouvám, πείθει α důvěruji,

ψ - $\epsilon\upsilon$ - $\sigma\upsilon$: $\eta\lambda\upsilon\theta$ - $\sigma\upsilon$ přišel jsem, $\epsilon\lambda\epsilon\upsilon$ - $\sigma\sigma\upsilon\mu\alpha\iota$ přijdu, hom. $\epsilon\iota\lambda$ - $\eta\lambda\omicron\upsilon\theta$ - α přišel jsem,
 α - η - ω : $\varphi\acute{\alpha}$ - $\tau\acute{o}\varsigma$ pověděn, $\varphi\acute{\eta}$ - $\mu\eta$ pověst, $\varphi\omega$ - $\nu\acute{\eta}$ hlas.

Srov. česk. nesu — nosím, vedu — vodím, tekú — tok, tálmu — tuhý, hřebu — hrob — hrabati, plovu — plaviti. Geb. I. § 28.

3. **Náhradné dloužení**, kteréž takofka za náhradu vysutých souhlásek nastupuje (§ 10. 6., § 10. 7. pozn. 1., § 99. 2.), dlouží

α z pravidla	v	$\bar{\alpha}$: $\pi\acute{\alpha}\varsigma$	každý,	z	$\pi\acute{\alpha}\alpha\tau$ - ς ,
α řídějeji	„	η : $\xi\varphi\eta\alpha$	zjevil jsem,	„	$\epsilon\varphi\alpha\upsilon$ - $\sigma\alpha$,
ϵ	„	$\epsilon\iota$: $\epsilon\lambda\mu\iota$	jsem,	„	$\epsilon\sigma$ - $\mu\iota$
\omicron	„	$\omicron\upsilon$: $\delta\iota\delta\omicron\upsilon\varsigma$	dávaje,	„	$\delta\iota\delta\omicron\upsilon\tau$ - ς ,
ι	„	ι : $\xi\kappa\tau\iota\alpha$	usoudil jsem,	„	$\epsilon\kappa\tau\iota\upsilon$ - $\sigma\alpha$,
υ	„	υ : $\delta\epsilon\iota\kappa\upsilon\varsigma$	ostendens,	„	$\delta\epsilon\iota\kappa\upsilon\upsilon\tau$ - ς .

C. Styk souhlásek a jejich proměny.

§ 10 Souhlásky stýkající se ještě méně spolu se snášeji a proto berou rozličnou proměnu dle určitých pravidel, aby vedle sebe mohly obstáti. Tu se předchozí souhláska stává následující souhláscí buď podobnější čili připodobuje se (připodobování, *assimilatio*), anebo nepodobnější čili rozlišuje se (rozlišování, *dissimilatio*), anebo se před ní vypouští čili vysouvá (vysouvání, *ἐξαιρέσις*).

1. Před zubnicemi τ , δ , θ ob stojí jen stejnozvukné (§ 7. 1. b) hrdelnice nebo retnice, t. j. před τ jen temné, před δ jen jasné, před θ jen dyšné; tedy pouze skupiny

$\kappa\tau$, $\pi\tau$, — $\gamma\delta$, $\beta\delta$, — $\chi\theta$, $\varphi\theta$.

Každá jiná okamžitá hláska musí se tudíž následující zubnici co do zvuknosti připodobiti (*assimilatio*, *připodobování*). Tak povstává

z $\pi\lambda\epsilon\kappa$ - $\theta\eta\eta\alpha\iota$	$\pi\lambda\epsilon\chi\theta\eta\eta\alpha\iota$	od $\pi\lambda\acute{\epsilon}\omega$	pletu,
„ $\lambda\epsilon\gamma$ - $\tau\omicron\varsigma$	$\lambda\epsilon\kappa\tau\omicron\varsigma$	} „ $\lambda\acute{\epsilon}\gamma\omega$	mluvím,
„ $\lambda\epsilon\gamma$ - $\theta\eta\eta\alpha\iota$	$\lambda\epsilon\chi\theta\eta\eta\alpha\iota$		
„ $\delta\epsilon\chi$ - $\tau\omicron\varsigma$	$\delta\epsilon\kappa\tau\omicron\varsigma$	„ $\delta\acute{\epsilon}\chi\omicron\mu\alpha\iota$	přijímám,
„ $\pi\epsilon\mu\pi$ - $\theta\epsilon\iota\varsigma$	$\pi\epsilon\mu\varphi\theta\epsilon\iota\varsigma$	„ $\pi\acute{\epsilon}\mu\pi\omega$	posílám,
„ $\gamma\varrho\alpha\varphi$ - $\tau\omicron\varsigma$	$\gamma\varrho\alpha\pi\tau\omicron\varsigma$	} „ $\gamma\varrho\acute{\alpha}\varphi\omega$	píši.
„ $\gamma\varrho\alpha\varphi$ - $\theta\eta\eta$	$\gamma\varrho\acute{\alpha}\beta\theta\eta\eta$		

Srov. lat. scribo — scriptus, lego — lectus, traho — tractus, pak výslovnost slov českých: kdo = gdo, kde = gde, podobně hebký = hepký, sladký = slatký, svatba = svadba, Geb. mluv. I. § 29.

2. Okamžitě zubnice přecházejí před okamžitými zubnicemi ve zvučné σ , aby je bylo slyšet (rozlišování, dissimilatio),

tedy z $\tau\tau$, $\delta\tau$ a $\theta\tau$ povstává $\sigma\tau$,
 „ $\tau\theta$, $\delta\theta$ „ $\theta\theta$ „ $\sigma\theta$; pročež
 z $\acute{\alpha}\nu\tau\text{-}\tau\omicron\varsigma$ $\acute{\alpha}\nu\sigma\tau\omicron\varsigma$ od $\acute{\alpha}\nu\tau\omega$ končím,
 „ $\acute{\alpha}\delta\text{-}\tau\epsilon\omicron\nu$ $\acute{\alpha}\sigma\tau\epsilon\omicron\nu$ „ $\acute{\alpha}\delta\omega$ zpívám,
 „ $\pi\epsilon\iota\theta\text{-}\theta\eta\nu\alpha\iota$ $\pi\epsilon\iota\sigma\theta\eta\nu\alpha\iota$ „ $\pi\epsilon\iota\theta\omega$ přemlouvám.

Srov. lat. claus-trum místo claud-trum, paluster místo palud-ter, čes. mės-ti místo met-ti, vės-ti místo ved-ti, slast místo slad-t.

3. Před μ mění se hrdelnice v γ , zubnice v σ , retnice v μ ; tedy

z $\delta\iota\omega\kappa\text{-}\mu\omicron\varsigma$ povstává $\delta\iota\omega\gamma\mu\omicron\varsigma$ ($\delta\iota\omega\kappa\omega$ pronásleduji),
 „ $\beta\epsilon\text{-}\beta\rho\epsilon\chi\text{-}\mu\alpha\iota$ „ $\beta\acute{\epsilon}\beta\rho\epsilon\chi\mu\alpha\iota$ ($\beta\rho\acute{\epsilon}\chi\omega$ kropím),
 „ $\acute{\iota}\delta\text{-}\mu\epsilon\nu$ „ $\acute{\iota}\sigma\mu\epsilon\nu$ víme,
 „ $\acute{\eta}\nu\tau\text{-}\mu\alpha\iota$ „ $\acute{\eta}\nu\sigma\mu\alpha\iota$ ($\acute{\alpha}\nu\tau\omega$ končím),
 „ $\pi\epsilon\text{-}\pi\epsilon\iota\theta\text{-}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$ „ $\pi\epsilon\pi\epsilon\iota\sigma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\varsigma$ ($\pi\epsilon\iota\theta\omega$ přemlouvám),
 „ $\kappa\omicron\pi\text{-}\mu\omicron\varsigma$ „ $\kappa\omicron\mu\mu\omicron\varsigma$ ($\kappa\acute{\omicron}\pi\tau\omega$ tluku),
 „ $\tau\epsilon\text{-}\tau\rho\iota\beta\text{-}\mu\alpha\iota$ „ $\tau\acute{\epsilon}\tau\rho\iota\beta\mu\alpha\iota$ ($\tau\rho\iota\beta\omega$ tru),
 „ $\gamma\rho\alpha\varphi\text{-}\mu\alpha$ „ $\gamma\rho\acute{\alpha}\mu\mu\alpha$ ($\gamma\rho\acute{\alpha}\varphi\omega$ piši).

Srov. lat. summus místo sup-mus (super).

Pozn. Při tvoření slov zůstávají hrdelnice a zubnice před μ druhdy beze změny: $\acute{\alpha}\chi\mu\acute{\eta}$ květ, $\acute{\rho}\nu\theta\mu\omicron\varsigma$ pohyb (rhythmus), $\acute{\alpha}\rho\iota\theta\mu\omicron\varsigma$ číslo.

4. Před σ připodobují se hrdelnice γ a χ v κ , retnice β a φ v π , načež $\kappa\sigma$ splývá v ξ , $\pi\sigma$ v ψ , tedy

z $\acute{\alpha}\chi\text{-}\sigma\omega$ vzniká $\acute{\alpha}\xi\omega$ ($\acute{\alpha}\chi\omega$ vedu),
 „ $\delta\epsilon\chi\text{-}\sigma\omicron\mu\alpha\iota$ „ $\delta\acute{\epsilon}\xi\omicron\mu\alpha\iota$ ($\delta\acute{\epsilon}\chi\omicron\mu\alpha\iota$ přijímám),
 „ $\tau\rho\iota\beta\text{-}\sigma\omega$ „ $\tau\rho\acute{\iota}\beta\omega$ ($\tau\rho\iota\beta\omega$ tru),
 „ $\gamma\rho\alpha\varphi\text{-}\sigma\omega$ „ $\gamma\rho\acute{\alpha}\psi\omega$ ($\gamma\rho\acute{\alpha}\varphi\omega$ piši).

Srov. lat. roxi z reg-si od rogo, scripsi místo scrib-si od scribo, traxi místo trah-si od traho.

Pozn. Předložka $\acute{\epsilon}\kappa$ (lat. ex) trvá ve složeninách přede všemi souhláskami nezměněna: $\acute{\epsilon}\kappa\text{-}\theta\epsilon\iota\varsigma$ vysazení, $\acute{\epsilon}\kappa\text{-}\mu\acute{\iota}\tau\tau\omega$ vytírám, $\acute{\epsilon}\kappa\text{-}\sigma\tau\alpha\iota\varsigma$ povstání.

5. Před σ vysouvají se (vysouvání) zubnice a σ bez náhrady; tak

z $\acute{\alpha}\nu\tau\text{-}\sigma\iota\varsigma$ vzniká $\acute{\alpha}\nu\sigma\iota\varsigma$ ($\acute{\alpha}\nu\tau\text{-}\omega$ končím),
 „ $\gamma\rho\epsilon\iota\delta\text{-}\sigma\omicron\mu\alpha\iota$ „ $\gamma\rho\epsilon\iota\sigma\omicron\mu\alpha\iota$ ($\gamma\rho\epsilon\iota\delta\text{-}\omicron\mu\alpha\iota$ šetřím),
 „ $\kappa\omicron\rho\upsilon\theta\text{-}\sigma\iota$ „ $\kappa\acute{\omicron}\rho\upsilon\sigma\iota$, přilbám,
 „ $\tau\epsilon\iota\chi\epsilon\sigma\text{-}\sigma\iota$ „ $\tau\epsilon\iota\chi\epsilon\text{-}\sigma\iota$ ($\tau\epsilon\iota\chi\omicron\varsigma$ zetl).

Srov. lat. seges místo seget-s, palus místo palud-s, laesi místo laed-si, pars místo part-s, podobně v češ. vīs místo věd-si, dās místo dad-si, šest místo šekst, a: místo oks, lat. axis,

6. Skupiny *ντ*, *νδ*, *νθ* vysouvají se taktéž před následujícím *σ*, zůstavujíce však náhradné dloužení (§ 9., 3.):

z <i>παντ-σι</i>	vzniká	<i>πᾶ-σι</i>	všem,
„ <i>τιθεντ-ς</i>	„	<i>τιθει-ς</i>	ponens,
„ <i>γεροντ-σι</i>	„	<i>γέρον-σι</i>	starcům,
„ <i>δεικνντ-σι</i>	„	<i>δεικνῶ-σι</i>	ukazujícím,
„ <i>σπενθ-σω</i>	„	<i>σπει-σω</i>	ukropím,
„ <i>πενθ-σομαι</i>	„	<i>πεί-σομαι</i>	utrpím.

Pozn. U mladších Attičanů rádo se připodobuje *σ* předchozímu *ρ* (připodobování, *assimilatio*): staroatt. *χερσόνησος* — mladoatt. *χερρόνησος* poloostrov, staroatt. *θαρσῶ* — mladoatt. *θαρῶ* jsem smělý.

7. Zubné *ν* trvá před okamžitými zubnicemi beze změny, před *σ* se vysouvá, před hrdelnicemi se mění v nosové *γ*, před retnjcemi v *μ*; je-li před plymnými, připodobuje se jim (*assimilatio*):

συν-τίθγωμ (skládám) nemění se; ale

z <i>δαιμον σι</i>	povstává	<i>δαίμοσι</i>	bohům,
„ <i>συν-καλω</i>	„	<i>συγκαλῶ</i>	svolávám,
„ <i>συν-χρονος</i>	„	<i>σύγχρονος</i>	současný,
„ <i>ἐν-πειρος</i>	„	<i>ἐμπειρος</i>	zkušený,
„ <i>ἐν-ψυχος</i>	„	<i>ἐμψυχος</i>	živý,
„ <i>ἐν-μετρος</i>	„	<i>ἐμμετρος</i>	metrický,
„ <i>συν-ρευω</i>	„	<i>συνῥέω</i>	splývám,
„ <i>συν-λεγω</i>	„	<i>συνλλέγω</i>	sbírám.

Srov. lat. *in-peritus*, *im-peritus*, *in-modicus*, *im-modicus*, *con-ruo*, *cor-ruo*, *con-lego*, *col-ligo*, čes. v mluvě hamba, pámbíh.

Pozn. 1. Zřídka jednoduché *ν* vysouvá se s náhradným dloužením, jako *εἰς* místo *ἐν-ς* (*uuus*), *λόγους* (akk. pl. místo *λογο-ς*) a ve 3. os. pl. časů hlavních před *σ*, povstalým z *τ*: *λύ-ουσι* místo *λυ-ουσι* z pův. *λυ-ουσι*. Srov. lat. *equōs* místo *equoms*, *formōsus* místo *formonsus*.

Pozn. 2. Porážnu *σι* zastupuje skupinu *νμ* v perf. pass. a ve jménech z kmenů na *ν*: *πέφασμαι* z *πεφαν-μαι*, *τὸ φάσμα* z km. *φαν*.

Pozn. 3. V předložce *ἐν* (lat. *in*) trvá *ν* ve složeninách před *σ*, *ζ* a *ρ* beze změny: *ἐν-σταῶζω* (vkapuji), *ἐν-ζεύγωμ* (zapřahám), *ἐν-ρεθμος* (rythmický). Z předložky *σύν* (se) odsouvá se *ν* před *ζ* a před skupinou počínající se hláskou *σ*: *σύ-ζυγος* (spolu spřežený), *σύ-σθημα* (soustava) a připodobuje se jednoduchému *σ*: *συσ-σίτιον* (společný oběd) ze *συν-σιτιον*.

8. Temná souhláska splývá s následujícím příděchem ostrým (*spiritus asper*) v dýšnou (*χ*, *θ*, *φ*), tudíž povstává:

<i>ἐφήμερος</i> (denní)	z <i>ἐπ'</i> (= <i>ἐπί</i>) a <i>ήμερα</i> ,
<i>δεχήμερος</i> (desítidenní)	„ <i>δέξ'</i> (= <i>δέξα</i>) a <i>ήμερα</i> ,
<i>ἀνθύπατος</i> (prokonsul)	„ <i>ἀντ'</i> (= <i>ἀντί</i>) a <i>ὑπατος</i> .

9. Na konci slova přechází temná souhláska (tennis) před přídechem ostrým následujícího slova ve svou dyšnou:

<i>οὐχ οὗτος</i> (ne ten)	místo <i>οὐχ οὗτος</i> ,
<i>ἀφ' ἐστίας</i> (od krbu)	„ <i>ἀφ'</i> (= <i>ἀπό</i>) <i>ἐστίας</i> ,
<i>καθ' ἡμέραν</i> (za dne)	„ <i>κατ'</i> (= <i>κατά</i>) <i>ἡμέραν</i> .

10. Dvě slabiky přímo za sebou jdoucí nesmějí se počínati dyšnými v těchto případech:

a) při zdvojení (reduplikaci § 79., 1.) zastupována bývá přední dyšná příslušnou temnou:

<i>ξε-χώρη-κα</i> (ustoupil jsem)	místo <i>ξεχωρηκα</i> od <i>χωρέω</i> ,
<i>τί-θη-μι</i> (kladu)	„ <i>τιθημι</i> ,
<i>πέ-φθ-κα</i> (jsem zrozen)	„ <i>φεφκα</i> .

b) passivní aoristy kmenů *θε* (*τίθημι* kladu) a *θυ* (*θύω* obětují) jeví totéž zastupování, tudíž: *έ-τέ-θην* (byl jsem položen) místo *έ-θε-θην*, pak *έ-τύ-θην* (byl jsem obětován) místo *έ-θυ-θην*.

c) v 2. os. sing. imperativu slabého aoristu pass. zastupována bývá naopak druhá dyšná temnou: *σώ-θη-τι* (buď zachráněn) místo *σω-θη-θι*.

Pozn. 1. V některých kmenech s náslovným *τ* přechází přídech dyšných, je-li od konce slova pravidly hláskoslovnými vypuzen, na náslovné *τ*, s nímž pak splývá v *θ*; proto zní na př.:

od km. <i>τιτχ</i> nom. sing. <i>τιτξ</i> vlas, dat. pl. <i>τιτξι</i> (gen. <i>τιτξός</i>),
„ „ <i>ταχ</i> (<i>ταχύς</i> rychlý) komparativ <i>τάχτων</i> z <i>ταχτων</i> (§ 11., 3.),
„ „ <i>ταφ</i> praes. <i>θάπτω</i> pochovávám, fut. <i>θάψω</i> , ale aor. pass. <i>έτάφην</i> ,
„ „ <i>τεφ</i> „ <i>τέφρω</i> živím, „ <i>τέφρω</i> , subst. <i>τέφρμα</i> dobytek.

Pozn. 2. Ale i bez této příčiny nastupuje v násloví dyšná dle obdoby tvarů jiných, jako v *έθρέφθην*, *τεθράφθαι* dle *θρέπω* a *έθραμμα*, poněvadž *φ* mohlo i z nedýšné povstati.

D. Jiné proměny souhlásek a samohlásek ve středosloví.

Samohláska *i* sešlačila se často ve slabikách bezpřízvukých v polosamo- § 11
hlásku *j* (§ 7. 2. p. 4.), kteráž tyto změny působí:

1. po *r* a *ρ* přesmykuje se dovnitř slova a tvoří s kmenovou samo-
hláskou dvojhlásku:

<i>τίτω</i> z <i>τεν jω</i> (tendo),	<i>έμείρων</i> z <i>έμεν-jων</i> (lepší),
<i>μαίρωμαι</i> „ <i>μαρ-jωμα</i> (šlím),	<i>ζείρων</i> „ <i>ζερ-jων</i> (horší),

σπεῖρω z σπερ-γω (seji), μοῖρα z μορ-γα (osud),
 μέλαινα „ μελαν-γα (černá), σώτειρα „ σωτερ-γα (ochránkyně).

2. připodobuje se předcházejícímu λ:

μᾶλλον místo μαλ-γων (raději), ἄλλος místo ἀλ-γος (alius),
 ἄλλομαι „ ἀλ-γομαι (sal-io), σιέλω „ σιελ-γω (posílám).

3. hrdelnice, řídčeji τ a θ, splývají s následujícím j ve spřežku ττ (staro-att. σσ) (změždování):

ἦττων místo ἦκ-γων (horší), ἐλάττων místo ἐλαχ-γων (menší),
 παράττω „ παραχ-γω (matu), μέλιττα „ μελιτ-γα (včela),
 τάττω „ ταγ-γω (řadím), κορύττω „ κορυθ-γω (zbrójím).

Srov. čes.: ptáci místo pták-j-i, ruce m. ruk-j-e, chycen m. chyt-j-en, pláči m. plák-j-u, jinoši m. jinoch-j-i.

Pozn. Spřežku ττ shledáváme v četbě gymnasijsní u všech téměř spisovatelův attických, totiž u Xenofóna, Démosthena a Platóna, kdežto σσ objevuje se jen u Sofoklea; proto užito v mluvnici spřežky ττ.

4. δ a někdy i γ změždují se s následujícím j v ζ:

ἕζομαι místo ἐδ-γομαι (sedeo), κράζω místo κραγ-γω (krávkám).

Srov. čes. rozen místo rod-j-en, noze m. noh-j-e (h = γ), druzi m. druž-j-i, hráze m. hrad-j-a.

Pozn. Hláská j působí vytčené změny:

1. přesmykováním: μανιομαι, μανῖομαι, μαίνομαι;
2. připodobováním (assimilatio): ἀλιος, ἀλῖος, ἄλλος;
3. změždováním: ἠκιων, ἠκῖων, ἠτιων, ἠτσων, ἦττων nebo ἦσων, κραγω, κραγῶ, κραδῶ, κράζω.

Jiné proměny jsou:

§ 12 1. Přesmykování (μετάθεσις), nejčastěji u ρ a λ, ale též u μ a ν:

θράσ-ος (drzost) vedle θάρσ-ος,
 βέ-βλη-κα (hodil jsem) od km. βαλ, silný aor. ἔβαλον,
 τέ-θνη-κα (jsem mrtev) „ „ θαν, „ „ ἔθανον.

Pozn. V posledních dvou příkladech jest mimo to samohláská dlouhá.

Srov. v lat. sper-no — sprěvi, tango místo tag-no, scindo místo scid-no; v češt. marmor a mramor, ratolest — letorost, Tyroly — Tylory.

2. Seslabování čili ztenčování jednotlivých souhlásek. Tak seslabuje se

a) náslovné σ před samohláskami ve příděch ostrý: ἔς vedle σῆς (sus), ἴστημι místo σι-στημι (srov. lat. sisto),

b) τ před ι seslabuje se zhusta ν σ:

ἀναισθησία (necitlivost) místo *ἀναισθητικά* (km. *ἀναισθητε*),

πλούσιος (bohatý) místo *πλουτιος* od *πλοῦτος*,

φᾶσι (dicunt) místo *φάντι*,

λέγουσι (dicunt) místo *λεγοντι* (srov. *λογῆτι*), } § 10., 7. pozn. 1.;

při tom někdy *ι* se vysouvá:

λέγουσα (mluvíc) místo *λεγοντ-ια*, *λεγοντῆα*, *λεγονσα*,

πᾶσα (každá) místo *πάντια*, *πάντῆα*, *πάνσα*.

3. Vysouvání souhlásek (*ἔξαρσεις*). Důležité toho zjevy mimo uvedené v § 10., 5. a 6. jsou tyto:

a) *σ* vysouvá se často mezi dvěma samohláskama:

ζ λεγεσαι, *λεγειαι* vzniklo *λέγη*, } km. *λεγ* (mluviti),
 „ *λεγεσο*, *λεγεο* „ *λέγου*, }
 „ *ἔδυνασο*, *ἔδυναο* „ *ἔδύνω* mohl jsi, km. *δυνα*.

b) *σ* vysouvá se při ohýbání mezi dvěma souhláskama:

ζ γεγραφ-σθαι vzniklo *γεγράφθαι* napsání býti, km. *γραφ*,
 „ *τετυπ-σθε* „ *τέτυπθε* jste tepnutí, km. *τυπ*.

Srov. čes. usnu — usnu, trpnu — trnu, lat. *indul(g)si*, *ter(g)si*, *ter(g)sum*.

c) *ι* a *υ* zeslabují se často ve slabikách bezpřízvučných v polosamohlásky *ι* a *υ*, a tyto pak mezi samohláskami se vysouvají

α) beze stopy: *ζ πολει-ων*, *πολεῖ-ων* vzniklo *πόλε-ων* (měst),
 „ *διωρεῖά*, *διωρεῖα* vzniklo *διωρεά* (dōnum),
 „ *βοῖ-ος* (bov-is) „ *βο-ός*,
 „ hom. *ἔχευα*, *ἔχεφα* „ *ἔχεα* (vyžil jsem).

Srov. svataja — svatua — svatá, tvoja — tvá, lajati — láti, Geb mluv.

I. § 54; § 39, 5.

β) s přesmyknutou kvantitou sousedních samohlásek:

ζ βασιληῖ-ος (regis) vzniklo { *βασιληῖος* (homérsky),
 { *βασιλέως* (attický).

4. Řidčeji vyskytá se vysouvání samohlásek (*συγκοπή*), t. j. vypouštění samohlásky prostřed slova: hom. *τίπτει* proě asi? místo *τιπτε*, *γνύξ* místo *γυνξ* křeč, *γόυν* koleno, *οἶμαι* místo *οἶομαι*. Viz § 240., 12., c. Srov. čes. velký, pon(c)dělí, lat. *dext(e)ra*, *sacc(u)lum*.

E. Proměny hlásek v dosloví.

1. Následuje-li po slové vyzvukujícím samohláskou druhé slovo s náslovnou samohláskou, vzniká stykem těchto dvou samohlásek přízev (hiatus). Tomu se řečtina ráda vyhýbá, zvláště když jest první slovo kratší a samo o sobě § 13

méně důležité, buď odsouváním koncovky buď směřováním anebo slučováním.

a) Odsouvání (elision), jehož znakem jest odsuvník (apostrof § 3. 3.), je vypouštění koncové krátké samohlásky (zř. dvojhlásky) před náslovnou samohláskou slova druhého. Vyskytuje se jen při krátkých koncových samohláskách, ale nikdy při *v*, nejčastěji v dosloví dvojslabičných předložek, spojek a příslovci: *ἐπ' αὐτῷ* (u něho) místo *ἐπὶ αὐτῷ*, *οὐδ' ἐδύνατο* (ani nemohl), *ἀλλ' ἴωμεν* (sed eāmus).

Pozn. 1. Předložky *περὶ* (o, okolo), *ἄχρι* a *μέχρι* (až do), pak spojka *ὅτι* (že) a ukazovací *ὅ* nepřipouštějí nikdy odsouvání.

Pozn. 2. Těž ve složeninách jeví se odsouvání, ale odsuvníkem se neznačí: *ἐπι-έρχομαι* místo *ἐπι-έρχομαι* přicházím, avšak *περι-έρχομαι* obelházím.

O proměně souhlásek při odsouvání (*ἐφ' ἡμέρᾳ*) viz § 10., 8.

Srov. v češt. raděj' ustaň — raději čti, můžem' odejítí — můžeme psátí, dál uskáče — dále půjde, blíž — blíže, od oné doby — ode dávna, as — asi, cos — cosi.

Srov. § 3. 3. a Geb. ml. § 14. a § 23. 5.

b) Směřování (*κράσις*) je stahování dvou slov samohláskami se stýkajících a spravuje se celkem pravidly o stahování (§ 8.) platnými. Nastupuje hlavně po tvarech členu (*ὁ, ἡ, τό*), zájmena vztažného (*ὅ* quod, *ἐ* quae), po předložce *πρό* (lat. pro) a po spojce *καί* (a). Slabika smíšením povstalá jest vždy dlouhá. Znakem směšování jest oblouček (*κορωνίς* § 3., 4.): *τὰγαθά* místo *τὰ ἀγαθά* (bona), *τἄλλα* (cetera) místo *τὰ ἄλλα*, *τοῦνομα* místo *τὸ ὄνομα* (jméno), *ταὐτό* (totéž) místo *τὸ αὐτό*, *ταὐτῷ* (témuž) místo *τῷ αὐτῷ*, *ἐν* místo *ἐ ἔν*, *προῦβαλον* místo *προεῖβαλον*.

Pozn. 1. Ostrý příděch členu a zájmena vztažného trvá i po smíšení: *ἀνήρ* (muž) nepravidelně místo *ὁ ἀνήρ* (muž), při čemž oblouček se nepíše; v *Θοιμάτιον* místo *τὸ ἱμάτιον* (oděv) příděch ostrý přešlul se na *τ*, čímž vzniklo *Θ* (§ 10., 8.), jako v *Ἰάπερον* místo *τὸ ἄπερον* (druhý, *ἄπερον* druhotvar za *ἔτερον*).

Pozn. 2. Jen když poslední ze stažených hlásek bylo *ι*, podepisuje se pod smíšenou hlásku *ι* (subscriptum): z *καὶ ἐν* (a ve) vznikne *κάν*, z *καὶ ἔν* (i byt) *κἔν*, ale z *καὶ εἶτα* (a potom) *κἔτα*, z *ἐγὼ οἶμαι* (já míním) *ἐγῶμαι*.

O přízvuku při směšování viz § 18., 4.

c) Slučování (*συνίλησις*) záleží v tom, že dvě slabiky samohláskami se stýkající jako jediná slabika se vyslovují: *θεοί* (čti thój), *ὕμας* (čti hymás). Při dvou slovech nastupuje sloučení jen po dlouhé samohlásce, zvláště po spojkách *καί* (když), *ἢ* (neb), *ἤ* (num), *μή* (lat. ne) a po *ἐγὼ* (já): *ἐπεὶ οὐ* (když ne), *μὴ ἄλλοι* (ne alii), *ἐγὼ οὐ* (já ne). Tento zjev lze poznati jen u básníků, počítají-li ve verši takové dvě slabiky (sloučené) za jednu. Srov. § 240., 8.

2. Žádné řecké slovo nevyzvukuje v jiné souhlásky, leda ve zvuké *ν*, *δ* a *ς* (*ξ*, *ψ*). Vyňaty jsou pouze: zápornka *οὐκ*, *οὐχ* (před souhláskami *οὐ*, § 14., pozn. 1.) a předložka *ἐκ* (ze) (před samohláskami *ἐξ*).

Měla-li by na konci slova jiná souhláská nežli tyto tři státi, z pravidla se odsouvá:

μέλι (lat. mel)	místo	μελιτ	(gen. μέλιτ-ος),
σώμα (tělo)	"	σωματ	(gen. σώματ-ος),
ἦσαν (byli)	"	ἦσαντ	(srov. lat. erant).

U jistých slov a tvarů nalézáme v dosloví po krátké samohlásece § 14 přísuvné *ν* (ἐφελκυστικόν). Toto *ν* se přísouvá jen před náslovím samohláskovým — čímž průzev se zamezuje — a před značnějším znaménkem rozdělovačím.

Srov. česk. vojínů péče, vojínův úklady.

Prísuvné *ν* přibírají k sobě:

a) dativy plur. a lokaly na *σι(ν)*: πᾶσιν ἔδωκα všem jsem dal, avšak πᾶσι δοκεῖ οὕτως ἔχειν všem zdá se tak býti; Ἀθήνησιν ἦν v Athénách byl.

b) porůzná slova: εἴκοσι(ν) dvacet a παντάκτασι(ν) zcela, na př. εἴκοσιν ἄνδρες dvacet mužů, ale εἴκοσι γυναῖκες dvacet žen.

c) třetí osoba plur. i. sing. na *σι(ν)*: λέγουσιν εὖ mluví dobře, τίθεισιν(ν) klade, ale λέγουσι τοῦτο toto mluví; konečně ἐστὶ(ν) jest.

d) třetí osoba sing. na *ε(ν)*: ἔσωσεν αὐτούς zachránil je, ale ἔσωσε τοὺς Ἀθηναίους zachránil Athéňany.

Pozn. 1. Rovněž přistupuje k *οὐ* (ne) před samohláskami *κ*, jež před přídechem ostrým přechází v *χ* (§ 10., 8.): οὐ στέργω (nemiluji), οὐκ αὐτός (ne sám), οὐχ οὕτως (ne tak). Totéž *κ* jeví se i v οὐκέτι a μηκέτι (už ne).

Pozn. 2. ἐκ (ze) mění se před samohláskami v ἐξ (lat. ex): ἐκ τῆς πόλεως z města, ἐξ ἀκροπόλεως z vyšehradu, ἐκλέγω vybírám, ἐξέλεγον vybíral jsem.

Pozn. 3. οὕτως (tak), ἄχρις, μέχρις (až ku), často pozbývají vyzvukujícího *ς*.

Παῖνα 4.

O dělení a míře slabik.

A. Dělení slabik.

Slabiky (σύνλλαβή) v řeckých slovech oddělují se dle těchto pravidel:

§ 15

1. Jediná souhláská mezi dvěma samohláskama táhne se k následující slabice: ἔχει (uá), οὐ-τός (ten), ἰ-σα-ρός (schopný).

2. Dvě i více souhlásek přibírá se k následující samohláске, může-li se jimi nějaké slovo řecké počínati: *ἀ-πλοῦς* (jednoduchý), *ἀ-ρι-σιε-ρός* (levý), *ἔ-σχον* (obdržel jsem), *κἀ-μνω* (trpím), *ἐ-πι-μαι* (dotýkám se), *ἀ-κτιή* (pobřeží), *ῥ-ψο-μαι* (uzřím), *ἔ-ζω* (posazuji), ale *ἔρ-μα* (vůz), *ἀδελ-φός* (bratr), *ἔν-δον* (uvnitř), *ἄμ-φω* (ambo), *ἕν-πας* (kůň), *Πύρ-ρός*, *Ἄτ-θίς*, *Βάκ-χος*, *Σαπ-φώ*.

3. Složená slova dělí se dle částí, z nichž se skládají: *συν-έχω* (polhromadě držím), *ἐξ-άγω* (vyháním).

B. O kvantitě čili časomíře slabik.

§ 16 Vzhledem k míře čili trvání slabik (délece a krátkosti) platí vůbec tatáž pravidla pro řečtinu jako pro latinu. Podstatná výjimka záleží v tom, že v řečtině samohláska před samohláskou nemusí býti krátkou: *θωή* (pokuta), *λίος* (lid).

1. Slabika jest přirozenou povahou (natūra) dlouhá, má-li dlouhou samohlásku nebo dvojhlásku: *ἡμεῖς* (vy), *κρίνω* (soudím), *ἔδω* (zpívám).

Pozn. Každá stažená slabika jest dlouhá: *ἄκων* (nerad) = *ἀέκων*, *ἱρός* = *ἱερός* (svatý). Stran krátkého *αι* a *οι* viz § 26. e.

2. Slabika s krátkou samohláskou stává se polohou (positione) dlouhou, následuje-li po její samohláске dvě nebo více souhlásek anebo složená souhláska: *δρθός* (přímý), *ἐχθρός* (nepřítel), *ἔξομαι* (sedím), *ῥψομαι* (uzřím).

Pozn. Slabika, kteráž polohou (positione, *θέσει*), t. j. dle zvyku čili shody básníků za dlouhou platí, musí se při vyslovování rozeznávatí od slabiky povahou dlouhé: tudíž *α* v *πράντω* zní déle než *α* v *τᾶντω*, ač obě slova ve verši spondej (= _ _) činí, rovněž liší se *α* v *μᾶλλον* a v *κᾶλλος*, ač obě trochej (= _ ∪) tvoří.

Výjimka: Před temnou nebo dyšnou souhláskou ve spojení s *λ*, *μ*, *ν*, *ρ*, pak před jasnou s *ρ* počítá se krátká samohláska obyčejně za krátkou: *τέκνον* dítě = ∪ ∪, *τυφλός* slepý = ∪ ∪, *τί δρῶς*; co činíš? = ∪ _; naproti tomu *βίβλος* kniha = _ ∪, *τάγμα* řada = _ ∪, *ἔχιδνα* úžovka = ∪ _ ∪.

Hlava 5.

O přízvuku.

§ 17 Základní pravidla přízvuková jsou tato:

1. Každé slovo má toliko jeden přízvuk: *πολυπραγμοσύνη* (mnohočinnost), *ἀπαρασκευάστος* (nepřipraven). Srov. § 4.

2. Ostrý přízvuk (akut) může státi i na krátkých i na dlouhých, průtažný (circumflex) jen na slabikách povahou svou dlouhých, jako:

λέγω (mluvím), λήγω (přestávám), κάλός (krásný), ἀληθής (pravdivý), ἄνθρωπος (člověk), κείμενος (leže), σῶμα (tělo), εὖ (dobře), ποιῶ (činím).

3. Ostrý přízvuk (akut) může vůbec státi jen na jedné ze tří posledních slabik, a to na třetí od konce, když poslední slabika je krátká: ἄποικος (osadník), ale ne ἄποικου (gen.); ἔγραψον (psal jsem), ale ne ἔγραψην (byl jsem napsán).

4. Průtažný přízvuk (circumflex) může vůbec jen na jedné z obou posledních slabik státi, a to na předposlední toliko tehdy, když poslední jest přirozenou povahou krátká: σῦκον (fík), ale ne σῦκου (g.); σῶμα (tělo), ale ne σῶματος (g.); πρᾶξις (čin), ale ne πρᾶξις (n. pl.).

Pozn. Výjimky od pravidla 1. viz v § 20. b., výjimky od pravidel 3. a 4. budou vytknuty při ohýbání.

5. Přízvučná slabika předposlední, povahou dlouhá, musí míti průtažný přízvuk, je-li slabika poslední povahou krátká: φεῦγε (utikej) nikoli φεύγε, ἤρχον (panoval jsem) nikoliv ἤρχον, ἤλιξ (vrstevník) ne ἤλιξ (gen. ἤλικος), Κρατῖνος ne Κρατίνος, avšak θώραξ (brnění), gen. θώρακος.

Pozn. 1. Zdánlivé výjimky, jako: ὤγρε (tak že), ἦδε (tato) vysvětlují se z nauky o příklonkách (§ 20. b, pozn.).

Přízvuk slova všelijakým způsobem se mění dílem hláskovými proměnami, dílem stykem slova se slovem v řeči souvislé. Totiž: § 18

1. Každé oxytonou mírní v souvislé řeči svůj ostrý přízvuk v nízký (srov. § 4., 2.). Jedinou výjimku činí τίς (kdo?) § 70., 1.

2. Slabika stažením povstala, pokud základní pravidla (§ 17.) jinak nestanoví,

a) bez přízvuku zůstává, nebyla-li žádná ze samohlásek před stažením přízvučná: γένεος, γένους (rodu), τίμας, τίμα (eti) (výjimky viz v § 36. a 37., 2.);

b) ostrý přízvuk má, když jej měla druhá z původních slabik: ἑστιαός, ἑστώς (stoje); avšak ἑστῶτος, ἑσταός dle § 17., 5.;

c) průtažný přízvuk, byla-li první z nich přízvučná: τιμόντες, τιμῶντες (etice), srov. § 17., 5., τιμάει, τιμᾶ (eti), χρυσεῖου, χρυσοῦ (zlatého.)

3. Při odsouvání (§ 13., 1. a) pozbývají oxytonované předložky a spojky (ἀλλά, οὐδέ, μηδέ), pak příklonky ποτὲ, τινὰ svého přízvuku:

ἐπ' αὐτῷ = ἐπὶ αὐτῷ (na něm), ἀλλ' οὐδ' ὧς (ale ani tak),

ἄνδρα τιν' ὄρω (muže jakéhosi vidím).

Všechna ostatní oxytona dávají přízvuk svůj (ostrý) slabice předchod
πολλ᾽ ἔλεγε = *πολλὰ ἔλεγε* mnoho mluvil, *λευκ᾽ ὄσπᾱ* = *λευκὰ ὄσπᾱ* bílé k
 (ne *λεῦκ᾽!*), *φημὶ ἐγὼ* = *φημί ἐγὼ* pravím já (ne *φῆμ᾽!*)

4. Při směšování (*κρᾶσις* § 13., 1. b) pozbývá přední slovo přízvnu
 a dle druhého slova stanoví se přízvuk smíšeniny: *τάγαθὰ* = *τὰ ἀγαθὰ* (bc
θολμάτιον (oděv) = *τὸ ἱμάτιον*; tudíž směšuje se *τὰ ἄλλα* (alia) v *τὰ ἄλλα*
ἔργον (dílo) v *τοῦργον*.

O proměnách přízvuku při skloňování viz § 26., o přízvukov
 sloves viz § 80. a 131.

5. Předložka *περὶ* táhne v próse (srov. § 269. 2. c a 3) přízvuk na p
 slabiku, stojí-li za jménem neb slovesem, k němuž náleží: *τούτων περὶ* (= *τ
 τούτων* o tom); taktéž se píše *πάρᾱ* a *ἐν*, zavírají-li v sobě sloveso „býti“: *π
 = πᾶρεστι* (*πᾶρῃσι*) jest (jsou) tu, při tom, *ἐν* jest v tom, možno. Tako
 pošínování přízvuku zpět zoveme zvratem přízvuku (*ἀναστροφή*).

§ 19 Některá slova jednoslabičná a dvojslabičná přiléhají přízvukem
 těsně ke slovu předchozímu, že obyčejně svého přízvuku pozbýv
 Takovéto přiléhání jmenujeme příkloňování (enclisis), a slovese
 slovu předchozímu přiléhající zoveme příklonkami (encliticae, *ἐγκλ
 καὶ λέξεις*.

Příklonky jsou tato slove:

1. Neurčitá náměstka *τις, τὶ* (někdo, něco) ve všech tvarech (§ 7

2. Osobní zájmena ve tvarech:

μοῦ, μοί, με mei, mihi, me,

σοῦ, σοί, σέ tui, tibi, te,

(*οῦ, οἷ, ἐ* sui, sibi, se) (§ 63.).

Srov. čes. mě, mi, tě, ti, se si, ho, mu.

3. Indikativ praes. od *εἰμι* (jsem) a *φημί* (pravím) ve všech d
 slabičných tvarech (§ 120. 9., 121. 1.).

4. Neurčitá příslovce (§ 72.):

ποῦ někde, *ποῖ* někam, *ποθεν* odtěkud,

ποῦ někdy, *πῆ, πῶς* nějak, *πῶ* ještě.

Srov. čes. neurč. příklonné: kde, kam, kdy a p.

5. Částice (srov. § 55. a 63.):

γὰρ quidem, *περ* velmi, právě, *τὲ* que, *τοὶ* věru,

[hom. *θῆν* jistě, *κὲν* snad, asi, *ἔὰ* tedy], *δὲ* tu, tam (ukaz. *πρὶν*οι

Podobné částice v lat. -ne, -ve, -que, čes. -li, -že, -tě.

Příklonky pozbývají v souvislé řeči svého přízvuku, vyjmeou dvoj- § 20
slabičné po paroxytonu:

<i>ἀγαθόν τι</i> (něco dobrého),	<i>λόγοι τινὲς</i> (řeči jakési),
<i>λόγος τις</i> (řeč jakási),	<i>λόγων τινῶν</i> (řeči jakýchsi),
<i>τιμῶ σε</i> (ctím tě),	<i>πόθεν ἐστὲ</i> (odkud jste).

Příklonky mají vliv na přízvuk slova předchozího:

a) oxytona podržují a bezpřízvuká obdrží přízvuk ostrý:

<i>θεός τις</i> (bůh jakýs),	<i>ὡς τε</i> (a jak),
<i>θεός φησιν</i> (bůh praví),	<i>οὐ φησιν</i> (nepraví);

b) proparoxytona a properispómena obdrží ještě přízvuk ostrý na koncovku:

<i>ἄνθρωπος τις</i> (člověk jakýs),	<i>ἄνθρωποι εἰσιν</i> (lidé jsou),
<i>Μοῦσά τις</i> (Músa jakás),	<i>Μοῦσά ἐστίν</i> (Músa jest).

Pozn. Několik jednoslabičných sloveč splynulo s následujícími příklonkami v jedno slovo, jako *ὡστε* tak že, *εἴτε* sive, *οὔτε* neque, *μήτε* neque, *ὅστις* kdokoliv, *ἧτοι* věru, *καίτοι* a přec a j.

Sblíhá-li se více příklonek, posiluje každá svůj přízvuk na předchozí, a to vždy jen ostrý: *εἴ τις μοι φησὶ ποτε* (praví-li mi kdo kdy).

Příklonky podržují v jistých případech svůj přízvuk: § 21

1. Počínají-li větu: *τινὲς λέγουσι* někteří mluví. Toto postavení však jest řídké.

2. Mají-li na sobě důraz, zvláště zájmena osobní po předložkách: *σὲ λέγω* tebe míním — nikoho jiného; v tomto případě píše se *ἔστιν*: *εἰ ἔστιν* je-li tak skutečně. § 121., 1. pozn. 2.

3. Po odsuvce: *καλὸν δ' ἐστίν* (krásné však jest) místo *καλὸν δέ ἐστιν*. Srov. mimo to § 20.

Bezpřízvuká slovece (atona) čili předklonky (*προκλιτικά*) jsou § 22
některá jednoslabičná slova, která nemajíce vlastního přízvuku, táhnou se pod přízvuk následujícího slova.

Jsout tato:

1. tvary členu *δ*, *ῆ*, *οἶ*, *αἶ*;
2. předložky *ἐν* (ve), *εἰς* neb *ἐς* (do), *ἐκ* neb *ἐξ* (ze), *ὧς* (ku);
3. spojky *εἰ* (-li), *ὡς* (jak, že);
4. zápornka *οὐ* neb *οὐκ* (oḍχ).

Pozn. *οὐχί* je důraznější *οὐ* a má vždy přízvuk.

Přízvuku, a to vždy jen ostrého, nabývají tato slovece ve dvou § 23
příčinách:

1. následuje-li za nimi příklonka: *οὗκ εἰσιν* (nejsou), srov. § 2
2. stojí-li *ὡς* za přirovnaným slovem neb *οὐ* na konci věty: *ὡς* jako bůh, *ἐδέλεις ἢ οὐ*; chceš-li čili nie?

II. Nauka o ohýbání slov.

A. Ohýbání jmen.

Hlava 6.

O skloňování jmen podstatných a přídavných.

§ 24 Řekové skloňující rozeznávali:

1. Troje číslo (numerus): jednotné čili singular, dvojné čili a množné čili plural.

2. Pět pádů (casus): nominativ, genitiv, dativ, akkusativ kativ. Dual má toliko dva tvary pádové, jeden za nominativ, akk a vokativ; druhý za genitiv a dativ. V pluralu jest vokativ vždy nominativu.

3. Trojí rod (genus): mužský (masculinum), ženský (femini střední (neutrum).

§ 25 Rod substantiv se poznává:

1. z významu jejich, jako v lat. i češt.:

- a) maskulina jsou jména bytostí mužských a národů, pak řek a měsíců;
- b) feminina jsou jména bytostí ženských, pak stromů, zemí, os a větších měst;
- c) neutra jsou (odchýlně od latiny a češtiny) zdrobnělá, na *ἰ παιδίον* (puerulus, chlapeček), *τὸ γύναιον* (muliercula, ženušk;

2. z koncovky nominativní, jak u jednotlivých deklinac: pomenuto.

Pozn. Jména bytostí živých jsou jako v latině buď přechylná (mobilia), t. j. se zvláštní koncovkou pro maskulina a fem *ὁ βασιλεύς* král, *ἡ βασίλεια* královna, *ὁ δεσπότης* pán, *ἡ δέσποινα* paní, *ὁ* lev, *ἡ λέαινα* lvíce,

buď obojrodá (communia), t. j. se stejnou koncovkou pro oba rody *θεός* bůh, bohyně, *ὁ ἢ παῖς* hoch, děvče, *ὁ ἢ βοῦς* vůl, kráva.

§ 26 O přízvukování jmen platí pro celé skloňování tato zák pravidla:

- a) Přízvuk trvá nezměněn na slabice, na kteréž byl v nominativě, pokud základní pravidla přízvuková toho dopouštějí: *ἄνθρωπος* člověk, *ἄνθρωπε* člověče, *σῆκον* fik, *σῆκα* nom. plur. fiky. Výjimky viz v §§ 31., 3., b. 35., 2. 43.
- b) Stane-li se však původní přízvuk prodloužením koncové slabiky, přirůstkem anebo proměnou na konci slova nemožným, pošine se přízvuk ku konci slova jen právě o tolik slabik a promění se jen potud, pokud jest potřeba: *ἄνθρωπος* člověk, gen. sing. *ἄνθρώπου*, dat. plur. *ἄνθρώποις*; *σῶμα* tělo, gen. sing. *σώματος*, gen. plur. *σωμάτων*; *τείχος* zeď, gen. sing. *τείχους*.
- c) Koncovky *οι* a *αι* v nom. plur. nepovažují se vzhledem ku přízvuku za dlouhé, tedy: *ἄνθρωποι*, *γνώμαι* (*γνώμη* mínění). Srov. § 17., 3.
- d) Genitivy a dativy všech čísel musejí míti, je-li koncovka dlouhá a přízvuková, na ní přízvuk průtažný: *ποταμοῦ* gen. sing. od *ποταμός* řeka, *τιμῇ* dat. sing. od *τιμή* čest, *ποδῶν* gen. plur. od *πούς* noha, *μηρῶν* gen. du. od *μήρ* měsíce.

Člen.

Řecký jazyk užívá jako německý určitého členu: *ὁ, ἡ, τό* der, die, § 27 das. Tvary členu jsou tyto:

sing. nom. gen. dat. akk.	<i>ὁ</i> <i>τοῦ</i> <i>τῷ</i> <i>τόν</i>	<i>ἡ</i> <i>τῆς</i> <i>τῇ</i> <i>τήν</i>	<i>τό</i> <i>τοῦ</i> <i>τῷ</i> <i>τό</i>
dual nom. akk. gen. dat.	<i>τώ</i> <i>τοῖν</i>	(<i>τά</i>) <i>τώ</i> (<i>ταῖν</i>) <i>τοῖν</i>	<i>τώ</i> <i>τοῖν</i>
plur. nom. gen. dat. akk.	<i>οἱ</i> <i>τῶν</i> <i>τοῖς</i> <i>τούς</i>	<i>αἱ</i> <i>τῶν</i> <i>ταῖς</i> <i>τάς</i>	<i>τά</i> <i>τῶν</i> <i>τοῖς</i> <i>τά</i>

Pozn. Za dualní tvary *τά* a *ταῖν* skoro vždy nastupují *τώ* a *τοῖν*. Člen nemá vokativu, na místo něho klade se citoslovec *ὦ*.

Dle zakončení kmenů buď v *α* nebo v *ο* nebo ve souhlásku (někdy § 28 v polosouhlásku § 7., 2., pozn. 4.) rozeznáváme trojí sklonění čili deklinaci:

- první čili A-sklonění }
 druhé čili O-sklonění } samohláskové sklonění,
 třetí čili souhláskové sklonění.

A. A-sklonění (první deklinace).

§ 29

K A-sklonění náležejí podstatná jména, jichž kmen vyzvukuje v *α*. Toto *α* však přechází v jistých případech v *η*. Tudíž shoduje se řecké A-sklonění zároveň s latinským A-skloněním čili prvním a s E-skloněním čili pátým, zahrnujíc toliko maskulina a feminina. Koncovky v nom. sing. jsou pro feminina *α*, *η*, pro maskulina *ας*, *ης*.

§ 30

1. Feminina, *α*) na *α* stálé (purum).

Vzory:	Člen	ἡμέρα den	χώρα země	σκιά stin	ἀλήθεια pravda
Kmeny:		ἡμερα	χωρα	σκια	αληθεια
sing. nom.	ἡ	ἡμέρα	χώρα [terra]	σκιά	ἀλήθεια
gen.	τῆς	ἡμέρας	χώρας	σκιάς	ἀληθείας
dat.	τῇ	ἡμέρᾳ	χώρᾳ [terrae]	σκιάῃ	ἀληθείᾳ
akk.	τὴν	ἡμέραν	χώραν [terra-m]	σκίαν	ἀλήθειαν
vok.	ᾧ	ἡμέρᾱ	χώρᾱ [terra]	σκιά	ἀλήθειᾱ
dual n. a. γ.	τῶ	ἡμέρᾱ	χώρᾱ	σκιά	ἀληθείᾱ
g. d.	τοῖν	ἡμέραιν	χώραιν	σκιαῖν	ἀληθείαιν
plur. nom.	αἱ	ἡμέραι	χώραι [terrae]	σκιαί	ἀληθειαί
gen.	τῶν	ἡμερῶν	χωρῶν	σκιῶν	ἀληθειῶν
dat.	ταῖς	ἡμέραις	χώραις	σκιαῖς	ἀληθείαις
akk.	τάς	ἡμέρας	χώρας [terrā-s]	σκιάς	ἀληθείας
vok.	ᾧ	ἡμέραι	χώραι [terrae]	σκιαί	ἀλήθειαί

b) na *ᾱ* nestálé (impurum) a na *η*.

Vzory:	Člen	γλώττα jazyk	θάλαττα moře	νίκη vítězství	τιμή čest
Kmeny:		γλωττα	θαλαττα	νικα	τιμα
sing. nom.	ἡ	γλώττᾱ	θάλαττᾱ	νίκη	τιμή
gen.	τῆς	γλώττης	θαλάττης	νίκης	τιμῆς
dat.	τῇ	γλώττῃ	θαλάττῃ	νικῇ	τιμῇ [re-i]
akk.	τὴν	γλώτταν	θάλατταν	νικῆν	τιμῆν [re-m]
vok.	ᾧ	γλώττᾱ	θάλαττᾱ	νίκη	τιμή
dual n. a. γ.	τῶ	γλώττᾱ	θαλάττᾱ	νικᾱ	τιμά
g. d.	τοῖν	γλώτταιν	θαλάτταιν	νικαιν	τιμαῖν
plur. nom.	αἱ	γλώτται	θάλατται	νικαι	τιμαί
gen.	τῶν	γλωττῶν	θαλαττῶν	νικῶν	τιμῶν
dat.	ταῖς	γλώτταις	θαλάτταις	νικαῖς	τιμαῖς
akk.	τάς	γλώττας	θαλάττας	νικᾶς	τιμᾶς
vok.	ᾧ	γλώτται	θάλατται	νικαι	τιμαί

Jiné příklady: ἀνδρεία zmužilost, βία síla, οὐκία dům, στρατιά vojsko, δέσποινα paní, μέλιττα včela, γνώμη mínění, δόξα domnění, sláva, πύλη brána, λύπη bolest, φύγη útěk, ψυχή duše.

Dodatky.

1. *α* stálé, t. j. *α* po *α*, *ε*, *ι*, *ρ*, *ρο*, jest z pravidla dlouhé a trvá v celém sing.

Výjimky z přízvuku poznati lze, jako *γέφυρα* most, tak zvl. je-li dvojhláska v předposlední slabice: *βασίλισσα* královna, *μοῖρα* osud atp.

2. *ᾶ* nestálé, t. j. *α* po jiné souhláске než *ρ*, jest krátké a mění se v gen. a dat. sing. v *η*: *γλώττα*, *γλώττης*, *γλώττη*, *γλωττῆν*.

3. *η* trvá v celém singularu: *βοή* křik, *βοῆς*, *βοῆ*, *βοῆν*.

Tudíž shodují se vždy akk. a vok. eo do samohlásky a časomíry koncové slabiky s nominativem.

4. Dlouhé jsou koncovky *-ας* v gen. sing. a akk. plur.,
-α v nom., akk. a vok. dualu.

Koncovka *-ων* v gen. plur. má vždy přízvuk průtažný.

Pozn. Délku akk. plur. a přízvuk gen. plur. lze vysvětliti ze vzniku pádův: akk. *ας* z *αν* + *ς* (§ 10., 7., pozn. 1.), t. j. z akk. sing. a ze znaku pluralu, gen. *ων* jest stažen z *ων*. Výjimky § 35., 2.

2. Maskulina.

§ 31

Vzory:	<i>ῥεανίας</i> mladík		<i>πολιτης</i> občan	<i>κριτής</i> soudec	<i>Ἀτρείδης</i> Atreovec
Kmeny:	<i>ῥεανία</i>		<i>πολιτα</i>	<i>κριτα</i>	<i>Ἀτρείδα</i>
sing. nom.	<i>ὁ</i>	<i>ῥεανίας</i>	<i>πολιτης</i>	<i>κριτής</i>	<i>Ἀτρείδης</i>
gen.	<i>τοῦ</i>	<i>ῥεανίου</i>	<i>πολιτου</i>	<i>κριτοῦ</i>	<i>Ἀτρείδου</i>
dat.	<i>τῷ</i>	<i>ῥεανίᾳ</i>	<i>πολίτῃ</i>	<i>κριτῇ</i>	<i>Ἀτρείδῃ</i>
akk.	<i>τόν</i>	<i>ῥεανίαν</i>	<i>πολίτην</i>	<i>κριτήν</i>	<i>Ἀτρείδην</i>
vok.	<i>ὦ</i>	<i>ῥεανία</i>	<i>πολίτᾶ</i>	<i>κριτᾶ</i>	<i>Ἀτρείδῃ</i>
dual n. a. v.	<i>τῷ</i>	<i>ῥεανία</i>	<i>πολίτα</i>	<i>κριτά</i>	<i>Ἀτρείδα</i>
g. d.	<i>τοῖν</i>	<i>ῥεανίαιν</i>	<i>πολίταιν</i>	<i>κριταῖν</i>	<i>Ἀτρείδαιν</i>
plur. nom.	<i>οἱ</i>	<i>ῥεανῖαι</i>	<i>πολίται</i>	<i>κριται</i>	<i>Ἀτρείδαι</i>
gen.	<i>τῶν</i>	<i>ῥεανίων</i>	<i>πολιτῶν</i>	<i>κριτῶν</i>	<i>Ἀτρείδων</i>
dat.	<i>τοῖς</i>	<i>ῥεανίαις</i>	<i>πολίταις</i>	<i>κριταῖς</i>	<i>Ἀτρείδαις</i>
akk.	<i>τούς</i>	<i>ῥεανίας</i>	<i>πολίτας</i>	<i>κριτάς</i>	<i>Ἀτρείδας</i>
vok.	<i>ὦ</i>	<i>ῥεανία</i>	<i>πολίται</i>	<i>κριται</i>	<i>Ἀτρείδαι.</i>

Jiné příklady: *ταμίας* správce, *δολιτης* tůžkooděnce, *τοξότης* lukostřelec, *στρατιώτης* voják, *ναύτης* plavec, *Σκύθης* Skyth, *ποιητής* básník, *μαθητής* žák.

Dodatky.

1. *α* stálé trvá jako u feminin po *ε*, *ι*, *ρ*: *ταμίας* pokladník, *Νικίας* Nikiás, *Πυθαγόρας* Pythagorás; *η* stojí po jiných hláskách: *στρατιώτης* voják, *δρακόντης* pán. *Ἀλκιβιάδης* Alkibiadés, *Κρονίδης* Kronovec (Zeus).

2. Stažená v -*ās* mají dórský genitiv na *ā* (§ 31., 2., pozn.): *ὁ βορέας* vedle *βορέας* severní vítr, gen. *βορέᾶ*, dat. *βορέῃ*, akk. *βορέῃαν*.

B. O-sklonění (druhá deklinace).

K O-sklonění náležejí slova, jichžto kmen vyzvukuje v *ο*, a ně- § 33
kolik málo slov s kmenem na *ω*. Toto sklonění, shodující se s druhou
čili O-deklinací latinskou, obsahuje maskulina a neutra, ale jen málo fe-
minin. Koncovka maskulin a feminin jest v nom. sing. *ο-ς*, neuter *ο-ν*
(lat. u-s, u-m). Maskulina a feminina stejně se skloňují; neutra liší se
od nich jen tím, že

1. nom. a vok. sing. přijímá příponu akkusativní *ν*: *δώρο-ν* (dar, donu-m),
2. nom., akk., vok. plur. v *ᾶ* vyzvukuje: *δώρᾶ* (donā). § 34

Vzory :	Člen	<i>ὁ λόγος</i> řeč	<i>ἄνθρωπος</i> lid, národ	<i>ἄνθρωπος</i> člověk	<i>ἡ ὁδός</i> cesta	<i>τὸ δῶρον</i> dar		
Kmeny :		<i>λογο</i>	<i>δημο</i>	<i>ἀνθρωπο</i>	<i>ὁδο</i>	<i>δωρο</i>		
sing. nom.	<i>ὁ</i>	<i>λόγο-ς</i>	<i>δήμο-ς</i>	<i>ἀνθρωπο-ς</i>	<i>ἡ</i>	<i>ὁδο-ς</i>	<i>τὸ</i>	<i>δώρο-ν</i>
gen.	<i>τοῦ</i>	<i>λόγου</i>	<i>δήμου</i>	<i>ἀνθρώπου</i>	<i>τῆς</i>	<i>ὁδοῦ</i>	<i>τοῦ</i>	<i>δώρου</i>
dat.	<i>τῷ</i>	<i>λόγῳ</i>	<i>δήμῳ</i>	<i>ἀνθρώπῳ</i>	<i>τῇ</i>	<i>ὁδῷ</i>	<i>τῷ</i>	<i>δώρῳ</i>
akk.	<i>τὸν</i>	<i>λόγο-ν</i>	<i>δήμο-ν</i>	<i>ἀνθρωπο-ν</i>	<i>τὴν</i>	<i>ὁδο-ν</i>	<i>τὸ</i>	<i>δώρο-ν</i>
vok.	<i>ὃ</i>	<i>λόγε</i>	<i>δήμιε</i>	<i>ἀνθρωπε</i>	<i>ὃ</i>	<i>ὁδέ</i>	<i>ὃ</i>	<i>δώρο-ν</i>
dual n. a. v.	<i>τῶ</i>	<i>λόγω</i>	<i>δήμῳ</i>	<i>ἀνθρώπῳ</i>	<i>τῶ</i>	<i>ὁδῶ</i>	<i>τῶ</i>	<i>δώρῳ</i>
g. d.	<i>τοῖν</i>	<i>λόγοιν</i>	<i>δήμοιν</i>	<i>ἀνθρώποιν</i>	<i>τοῖν</i>	<i>ὁδοῖν</i>	<i>τοῖν</i>	<i>δώροιν</i>
plur. nom.	<i>οἱ</i>	<i>λόγοι</i>	<i>ἄνθρωποι</i>	<i>ἀνθρώποι</i>	<i>αἱ</i>	<i>ὁδοὶ</i>	<i>τὰ</i>	<i>δώρα</i>
gen.	<i>τῶν</i>	<i>λόγων</i>	<i>ἀνθρώπων</i>	<i>ἀνθρώπων</i>	<i>τῶν</i>	<i>ὁδῶν</i>	<i>τῶν</i>	<i>δώρων</i>
dat.	<i>τοῖς</i>	<i>λόγοις</i>	<i>ἀνθρώποις</i>	<i>ἀνθρώποις</i>	<i>ταῖς</i>	<i>ὁδοῖς</i>	<i>τοῖς</i>	<i>δώροις</i>
akk.	<i>τούς</i>	<i>λόγους</i>	<i>ἀνθρώπους</i>	<i>ἀνθρώπους</i>	<i>τάς</i>	<i>ὁδοὺς</i>	<i>τὰ</i>	<i>δώρα</i>
vok.	<i>ὃ</i>	<i>λόγοι</i>	<i>ἄνθρωποι</i>	<i>ἀνθρώποι</i>	<i>ὃ</i>	<i>ὁδοὶ</i>	<i>ὃ</i>	<i>δώρα</i>

Jiné příklady: *θεός* bůh, *νόμος* zákon, *κίνδυνος* nebezpečnost, *τάφος* hřebek, *ποταμός* řeka, *πίλος* namáhání, *βίος* život, *θάνατος* smrt, *σίζων* lík, *μέλιον* míra, *ἱμάτιον* roucho.

Dodatky.

1. Feminina lze poznati již ze základních pravidel rodových (§ 25. 1. b):

ἡ παρθένος děva *ἡ νῆσος* ostrov *ἡ Πελοπόννησος* Peloponéa
ἡ ἕμιλος réva *ἡ Ἀἴλος* Délos *ἡ Κόρινθος* Korinth.

Mimo to pamatovati jest feminina:

ἡ ὁδός cesta *ἡ τάρχος* příkop *ἡ Ἰπτερος* pevnina
ἡ πλίνθος cihla *ἡ βίβλος* kniha *ἡ νόσος* nemoc.

2. Některá slova mění rod:

ὁ σίτος (obil) pl. τὰ σῖτα,
τὸ στάδιον (stadium, hon), „ οἱ στάδιοι (vedle τὰ στάδια).

3. Konečnou genitivu jest *ο* (původně *σιο*, srov. § 243., 3.), kteréž s kmenovým *ο* v *ου* se stahuje (*ο-σιο*, *ο-ιο*, *ο-ιο*, *ο-ο*).

4. Přípona akkusativu pl. skládá se z koncevky akkusativu sing. a ze znak plur. *ς*: ἀνθρώπων-ς, z čehož ἀνθρώπους (§ 10., 7., pozn. 1.).

5. Ve vok. sing. *ο* kmenové zeslabuje se v *ε*: ἔνθροιστε. Za vok. druhd; nastupuje nom., jako ὃ φίλος vedle ὃ φίλε (příteli!), ale vždy ὃ θεός (bože, deus)

§ 35

Adjektiva dle A- a O-sklonění.

Kmeny:	<i>m. n. δικαιο, f. δικαία</i> spravedlivý, -é, -á	<i>m. n. σοφο, f. σοφα</i> moudrý, -é, -á
sing. nom.	δικαιος δικαιον δικαία	σοφός σοφόν σοφή
gen.	δικαιου δικαίας	σοφοῦ σοφῆς
dat.	δικαίῳ δικαίᾳ	σοφῷ σοφῇ
akk.	δικαίον δικαίαν	σοφόν σοφήν
vok.	δικαίε δικαίον δικαία	σοφέ σοφόν σοφή
dual n. a. v.	δικαίῳ δικαία	σοφῷ σοφέ
g. d.	δικαίοιν δικαίαιν	σοφοῖν σοφαῖν
plur. nom. vok.	δίκαιοι δικαία δίκαιαι	σοφοί σοφέ σοφαί
gen.	δικαίων	σοφῶν
dat.	δικαίοις δικαίαις	σοφοῖς σοφαῖς
akk.	δικαίους δικαία δικαίας	σοφούς σοφέ σοφάς

Dodatky.

1. Trojí zakončení v *ος*, *α*, *ον* anebo v *ος*, *η*, *ον* (lat. -us, -ä, -um) má většina adjektiv.

α stále trvá po *ε*, *ι*, podepsaném *ι*, *ρ*, *ρο*; jinde nastupuje *η*.

πατρῶ-ος	πατρῶ-α	πατρῶ-ον	paternus, ä, -um,
αισχρ-ός	αισχρ-ά	αισχρ-όν	ošklivý, -á, -é,
ἀθρό-ος	ἀθρό-α	ἀθρό-ον	shromážděný, -á, -é,
χρηστ-ός	χρηστ-ή	χρηστ-όν	potřebný, -á, -é,
δῆλ-ος	δῆλ-η	δῆλ-ον	zřejmý, -á, -é,
θο-ός	θο-ή	θο-όν	rychlý, -á, -é.

2. Feminina adjektiv a participií, jichž maskulina se skloňují dle O-deklinace, mají v nom., vok. a gen. plur. přízvuk stejný s maskuliny

(proti § 30., 4) *δίκαια, δικαίων* (nikoli *δικαίαι, δικαίων*); *λεγόμενα, λεγόμενων*.

3. Dvoji zakončení mají hlavně složená adjektiva, jako:

mask. a fem.	<i>ἔν-δοξος</i>	n.	<i>ἔν-δοξον</i> slavný (z <i>ἐν</i> a <i>δόξα</i> sláva),
" "	<i>ἄ-δικος</i>	"	<i>ἄ-δικον</i> nespravedlivý (α záporné a <i>δίκη</i> právo),
" "	<i>καρπο-φόρος</i>	"	<i>καρπο-φόρον</i> plodonosný (<i>καρπός</i> plod a <i>φέρω</i> nesu).

Kromě těchto některá nesložená: *ἡσυχος, ἡσυχον* klidný, *φρόνιμος, φρόνιμον* rozumný, *βάρβαρος, βάρβαρον* barbarský.

4. Jiná mají dvoji i troji zakončení: *βέβαιος* 2. i 3. pevný, *ἠφελιμος, χρήσιμος* 2. i 3. užitečný, *ξηριμος* 2. i 3. opuštěný.

Stažené O-sklonění.

Některá slova, která před koncovkou kmenovou mají *ε* neb *ο*, stahují tyto samohlásky s koncovým *ο*. Při tom platí pravidla v § 8., 2. vytěžená, přece však *εα* stahuje se v *α* proti § 8. 2. b, aby se přípona neuter zachovala. Srov. § 37. 3. § 36

Vzory:	<i>ὁ πλοῦς</i> plavba			<i>περίπλους</i> obeplutí	<i>τὸ ὄστον</i> kost		
Kmeny:	<i>πλοο</i>			<i>περιπλοο</i>	<i>ὄστεο</i>		
plur. nom.	<i>ὁ</i>	<i>πλόος</i>	<i>πλοῦς</i>	<i>περίπλους</i>	<i>τὸ</i>	<i>ὄστέον</i>	<i>ὄστον</i>
gen.	<i>τοῦ</i>	<i>πλόου</i>	<i>πλοῦ</i>	<i>περίπλου</i>	<i>τοῦ</i>	<i>ὄστέου</i>	<i>ὄστοῦ</i>
dat.	<i>τῷ</i>	<i>πλόῳ</i>	<i>πλοῖ</i>	<i>περίπλω</i>	<i>τῷ</i>	<i>ὄστέῳ</i>	<i>ὄστοῖ</i>
akk.	<i>τόν</i>	<i>πλόον</i>	<i>πλοῦν</i>	<i>περίπloon</i>	<i>τὸ</i>	<i>ὄστέον</i>	<i>ὄστοῦν</i>
vok.	<i>ὦ</i>	<i>πλόε</i>	<i>πλοῦ</i>	<i>περίπλου</i>	<i>ὦ</i>	<i>ὄστέον</i>	<i>ὄστοῦν</i>
dual n. a. v.	<i>τῶ</i>	<i>πλόω</i>	<i>πλώ</i>	<i>περίπλω</i>	<i>τῶ</i>	<i>ὄστέω</i>	<i>ὄστώ</i>
g. d.	<i>τοῖν</i>	<i>πλόοιν</i>	<i>πλοῖν</i>	<i>περίπλοιν</i>	<i>τοῖν</i>	<i>ὄστέοιν</i>	<i>ὄστοῖν</i>
sing. nom.	<i>οἶ</i>	<i>πλόοι</i>	<i>πλοῖ</i>	<i>περίπλοι</i>	<i>τὰ</i>	<i>ὄστέα</i>	<i>ὄστᾶ</i>
gen.	<i>τῶν</i>	<i>πλόων</i>	<i>πλοῶν</i>	<i>περίπλων</i>	<i>τῶν</i>	<i>ὄστέων</i>	<i>ὄστῶν</i>
dat.	<i>τοῖς</i>	<i>πλόοις</i>	<i>πλοῖς</i>	<i>περίπλοις</i>	<i>τοῖς</i>	<i>ὄστέοις</i>	<i>ὄστοῖς</i>
akk.	<i>τοὺς</i>	<i>πλόους</i>	<i>πλοῦς</i>	<i>περίπλους</i>	<i>τὰ</i>	<i>ὄστέα</i>	<i>ὄστᾶ</i>
vok.	<i>ὦ</i>	<i>πλόοι</i>	<i>πλοῖ</i>	<i>περίπλοι</i>	<i>ὦ</i>	<i>ὄστέα</i>	<i>ὄστᾶ</i>

Slova jednoduchá (simplicia) mají na poslední slabice přízvuk průtažný, vyjmeou nom., akk. a vok. dualu: *πλοῦς* z *πλόος, κανοῦν* (košík)

z *χάρεον* (proti § 18. 2. a); složená (composita) však tábnou všude (proti § 18. 2. e) přízvuk na předposlední slabiku: *περίπλοϋ* obeplutí, *περίπλοισ*.

§ 37

Stažená adjektiva dle A- a O-sklonění.

	<i>χρῦσεο-ς χρῦσεο-ν χρυσεά</i> zlatý, -é, -á (<i>χρυσός</i> zlato)		<i>ἀπλόο-ς ἀπλόο-ν ἐπιλόη</i> jednoduchý, -é, -á																															
sing. nom.	<i>χρυσοῦς, χρυσοῦν, χρυσεή</i>		<i>ἀπλοῦς, ἀπλοῦν, ἐπιλή</i>																															
gen.	<i>χρυσοῦ χρυσεῆς</i>		<i>ἀπλοῦ ἐπιλῆς</i>																															
dat.	<i>χρυσῷ χρυσεῇ</i>		<i>ἀπλῷ ἐπιλῇ</i>																															
akk.	<i>χρυσοῦν χρυσεήν</i>		<i>ἀπλοῦν ἐπιλήν</i>																															
dual n. a.	<i>χρυσά χρυσᾶ</i>		<i>ἀπλά ἀπλά</i>																															
g. d.	<i>χρυσοῖν χρυσαῖν</i>		<i>ἀπλοῖν ἀπλαῖν</i>																															
plur. nom.	<i>χρυσοῖ</i>	<i>χρυσᾶ χρυσαῖ</i>	<i>ἀπλοῖ</i>	<i>ἀπλά ἐπλαι</i>																														
gen.	<i>χρυσῶν</i>		<i>ἀπλῶν</i>																															
dat.	<i>χρυσοῖς χρυσαῖς</i>		<i>ἀπλοῖς ἐπλαις</i>																															
akk.	<i>χρυσοῦς χρυσᾶ χρυσᾶς</i>		<i>ἀπλοῦς ἀπλά ἐπλαις</i>																															
	<table border="1"> <tr> <td></td> <td><i>m. f.</i></td> <td><i>n.</i></td> </tr> <tr> <td>sing. n.</td> <td><i>εἴρους, εἴρουν</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td>g.</td> <td><i>εἴρου</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td>d.</td> <td><i>εἴρω</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td>a.</td> <td><i>εἴρουν</i></td> <td></td> </tr> </table>			<i>m. f.</i>	<i>n.</i>	sing. n.	<i>εἴρους, εἴρουν</i>		g.	<i>εἴρου</i>		d.	<i>εἴρω</i>		a.	<i>εἴρουν</i>		<table border="1"> <tr> <td></td> <td><i>m. f.</i></td> <td><i>n.</i></td> </tr> <tr> <td>plur. n.</td> <td><i>εἴροι, εἴροα</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td>g.</td> <td><i>εἴρων</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td>d.</td> <td><i>εἴροις</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td>a.</td> <td><i>εἴρους, εἴροα</i></td> <td></td> </tr> </table>			<i>m. f.</i>	<i>n.</i>	plur. n.	<i>εἴροι, εἴροα</i>		g.	<i>εἴρων</i>		d.	<i>εἴροις</i>		a.	<i>εἴρους, εἴροα</i>	
	<i>m. f.</i>	<i>n.</i>																																
sing. n.	<i>εἴρους, εἴρουν</i>																																	
g.	<i>εἴρου</i>																																	
d.	<i>εἴρω</i>																																	
a.	<i>εἴρουν</i>																																	
	<i>m. f.</i>	<i>n.</i>																																
plur. n.	<i>εἴροι, εἴροα</i>																																	
g.	<i>εἴρων</i>																																	
d.	<i>εἴροις</i>																																	
a.	<i>εἴρους, εἴροα</i>																																	

1. Stahují se

- adjektiva trojího zakončení na *-eos*, kteráž látky a barvy označují: *ἀργυροῦς* (proti § 18. 2. a) (*ἀργύρεος*) stříbrný, *πορφυροῦς* (*πορφύρεος*) nachový.
- druhé číslovky trojího zakončení na *-πλοῦς* (-plex), jako na př. *ἀπλοῦς* (*ἀπλόος*) simplex, jednoduchý, *διπλοῦς*, *διπλή*, *διπλοῦν* dvojitý, dvoji § 75. 2.
- adjektiva dvojího zakončení složená s *πλοῦς* (plavba) a *νοῦς* (mysl): *εἴ-ρους, εἴρουν* dobromyslný, *κακό-ρους, κακόνουν* zlomyslný.

2. Slabika stažená nabývá zde vždy přízvuku průtažného, jen nom., akk. a vok. dualu jest oxytonon na *ó*: (*χρῦσεος*) *χρυσοῦς*. To-liko složená, nedbajíce stažení, všudy přízvuk vracejí na předposlední slabiku: (*κακονόου*) *κακόνου*, a nestahují nom. a akk. plur. neuter: *εἴ-ροα*; nom. plur. maskulin jest properispómenon, ačkoliv *οι* jest staženo z *οοι*: *εἴροι*.

3. V sing. stahuje se, aby ráz přípon se zachoval (srov. *εὔροα*), proti § 8.2. *εἶ* po *ρ* v *α*, jindy v *η*, *οη* v *η*, *οη* v *η*, v plur. *οα* a *εα* v *α*, *οαι* v *αι*, tudíž

sing.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{z } \alpha\rho\rho\upsilon\rho\epsilon\alpha \text{ povstává } \alpha\rho\rho\upsilon\rho\acute{\alpha} \\ \text{„ } \acute{\alpha}\pi\lambda\acute{o}\eta \text{ „ } \acute{\alpha}\pi\lambda\acute{\eta} \\ \text{„ } \acute{\alpha}\pi\lambda\acute{o}\eta \text{ „ } \acute{\alpha}\pi\lambda\acute{\eta} \end{array} \right.$	plur.	$\left\{ \begin{array}{l} \text{z } \acute{\alpha}\rho\rho\upsilon\rho\epsilon\acute{\alpha} \text{ povstává } \acute{\alpha}\rho\rho\upsilon\rho\acute{\alpha} \\ \text{„ } \acute{\alpha}\pi\lambda\acute{o}\acute{\alpha} \text{ „ } \acute{\alpha}\pi\lambda\acute{\alpha} \\ \text{„ } \acute{\alpha}\pi\lambda\acute{o}\alpha\iota \text{ „ } \acute{\alpha}\pi\lambda\acute{\alpha}\tau. \end{array} \right.$
-------	--	-------	--

Pozn. Vedle *σῶος*, *σῶα*, *σῶων* (*salvus*) užívá se obyčejně v sing. *δ*, *ἡ σῶος*, *τόν*, *τῆν σῶν*, neutr. *τὸ σῶν* (nom. i akk.), plur. *οἱ*, *αἱ σῶῶ*, *τούς*, *τάς σῶς*, *τὰ σῶ* (nom. i akk.).

Attická deklinace.

§ 38

Kmeny několika podstatných a přídavných jmen dvojilho zakončení vyzvukují hláskou *ω*. Většina jich má *ε* před *ω*, a místo *εω* nalézá se též vedlejší tvar s *αο*: *νεός* (chrám) vedle *ναός*, *λεός* (lid) vedle *λαός*.

Vzory:	<i>δ νεός</i> chrám		<i>m. f. ἴλεως, n. ἴλεων</i> milostiv	
Kmeny:	<i>νεω</i>		<i>ἴλεω</i>	
sing. nom.	<i>νεός-ς</i>	pl. <i>νεῶ</i>	sing. <i>ἴλεω-ς, ἴλεω-ν</i>	pl. <i>ἴλεω, ἴλεῶ</i>
gen.	<i>νεῶ</i>	<i>νεῶ-ν</i>	<i>ἴλεω</i>	<i>ἴλεω-ν</i>
dat.	<i>νεῶ</i>	<i>νεῶ-ς</i>	<i>ἴλεω</i>	<i>ἴλεω-ς</i>
akk.	<i>νεῶ-ν</i>	<i>νεῶ-ς</i>	<i>ἴλεω-ν</i>	<i>ἴλεω-ς ἴλεῶ</i>
vok.	<i>νεῶ-ς</i>	<i>νεῶ</i>	<i>ἴλεως ἴλεων</i>	<i>ἴλεω ἴλεῶ</i>
dual n. a. v.	<i>νεῶ</i>		<i>ἴλεω</i>	
g. d.	<i>νεῶ-ν</i>		<i>ἴλεω-ν</i>	

Jiné příklady: *δ κάλος* lano, *τὸ ἀνώγειον* půda, komora, *ἀξιόχρεως*, neutr. *ἀξιόχρεων* hodnověrný a složená s *πλέω*, *πλέα*, *πλέον* plný, jako *ἔμπλεως* naplněn za mask. a fem., *ἔμπλεων* za neutr., *ἐκπλεως*, *ἐκπλεων* doplněn.

Dodatky.

1. *ω* trvá všemi pády a, pokud možno, přípony pohleuje; *ι* vždy se podepisuje.
2. Adjektiva středního rodu mají v nom., akk. a vok. plur. obyčejnou příponu *ῶ*: *ἴλεῶ*.

3. Přízvuk nom. sing. trvá všemi pády (proti § 26., d), též i v gen. a dat. oxyton; *εω* platí při tom za jednu slabiku (§ 50., 1.), pročež *Μενέλεως*, avšak ne pro příklonky (§ 20., b), proto *ἴλεός ἐστιν*. Srov. § 240., 8., pozn.

4. Akk. sing. některých mask. a fem. má koncovku *ω* vedle *ων*, ku př. *τὸν Μίρω* i *Μίρων*, *τὸν Ἄθω* i *Ἄθων*, *τὸν λαγῶ* i *λαγῶν* (zajíce). Stran *λαγῶ* a *ἡ ἔως* (zora) viz § 53. 1.

Přípony deklinací A a O.

§ 39

Kmen a přípony u deklinace samohláskové nevystupují tak zřejmě na jevo jako u sklonění souhláskového, poněvadž přípony se slučují brzo s dlouhou, brzo s krátkou samohláskou kmenovou.

Následující přehled ukazuje společné přípony vedle několika málo se různících:

Singular		Dual	Plural
	<i>o</i> -kmeny <i>α</i> -kmeny		
nom.	<i>ς</i> —	dloužení	<i>ι</i>
gen.	(<i>σ</i> ʹ) <i>ο</i> <i>ς</i>	<i>ιϋ</i>	<i>ων</i>
dat.	<i>ι</i>	<i>ιϋ</i>	<i>ις</i>
akk.	<i>ν</i>	dloužení	<i>νς</i>

Pozn. 1. Dat. plur. mívá u básníků též příponu *-ισι(ν)*, tedy zakončení *-οισι(ν)*, *αισι(ν)*. Srov. § 243. 7.

Pozn. 2. Gen. plur. *a*-kmenů rozeznává se přízvukem od gen. plur. *o*-kmenů. (§ 30., 4. § 35., 2.).

Pozn. 3. O tvarech neuter srov. § 33.

C. Souhláskové sklonění (třetí deklinace).

§ 40

K souhláskovému sklonění náležejí

všechny kmeny souhláskové,

všechny dvojhláskové a samohláskové na *ι* a *υ*, pak některé na *α* a *ω*.

Toto sklonění podobá se latinské deklinaci třetí a čtvrté.

Kmen, z něhož všechny pády se tvoří, poznává se obyčejně z genitivu, odloučí-li se přípona *-ος*:

nom. *νύξ* (nox), gen. *νυκτ-ος* noct-is, km. *νυκτ-* noct-,
 " *δδούς* (dens), " *δδοντ-ος* dent-is, " *δδοντ-* dent-.

§ 41

Řod poznáváme často z koncovek nom. sing.:

a) maskulina jsou zakončena jako:

γραφ-εύς písař, *σω-τήρ* spasitel, *ῥή-τωρ* řečník, *λέ-ων* lev;

b) feminina jsou zakončena jako:

πόλ-ις město, *τρι-ῆς* trojice, *πειθ-ώ* přemluva, *ισό-της* rovnost;

c) neutra jsou zakončena jako:

σῶ-μα tělo, *γέν-ος* genus, *δύο-ν* dřevice, *γῆρ-ος* stáří.

Neutra lze poznati již ze sklonění; majíf

α) nom., akk., vok. sing. stejný s kmenem, pokud dle § 13. 2: možno:

nom., akk., vok. *σῶμα* tělo, km. *σωματ-*,
 " " " *γάλα* mléko, " *γαλακτ-*;

β) nom., akk., vok. plur. zakončený v *ῖ*:

σώματᾶ těla, *κέρατᾶ* rohy (nom. *κέρας*).

Přípony souhláskového sklonění jsou tyto:

	Singular		Dual	Plural	
	mask. fem.	neutr.		mask. fem.	neutr.
nom.	{ S neb dloužení	—	ε	ες	α
gen.		ος	οιν	ων	
dat.		ι	οιν	σι(ν)	
akk.	{ α ν	—	ε	{ ας (ν)ς	α
vok.	{ pouhý kmen neb = nom.	—	ε	= nom.	α

§ 42

Přízvuk souhláskové deklinace uchyluje se od pravidel v § 26. vyluknutých v této příčině:

§ 43

Jednoslabičná slova přízvučí v genitivě a dativě všech čísel příponu pádovou, a to, je-li dlouhá, dle § 26. d) přízvukem prázdným: *ποδ-ός, ποδ-ί, ποδ-οιν, ποδ-ων, ποσί, ale πόδα, πόδας.*

Výjimky:

1. Jednoslabičná participia podržují přízvuk na slabice kmenové, jako: *ών* jsa, *όντος, βός* vykročiv, *βάντος, θεός* položiv, *θέντος* a t. d.

2. *πᾶς* (omnis, všechny, každý) má sice *παντός, παντί, ale πάντων, πᾶσι* (§ 56. 3. pozn. 1.).

3. Přípony *-οιν* a *ων* nepřízvučí se ve slovech:

παῖς, παιδός chlapec, děvče, *δμῶς, δμῶς* otrok,
Τρῶς, Τρωός Trojan, Trojanka, *τὸ οὖς, ὠτός* ucho,

tedy: *παῖδ-οιν, παιδ-ων, ὄν-οιν, ὄν-ων, ale παιδί, παισί, Τρωσί, ὠσί a t. d.*

4. Teprve stažením jednoslabičné *τὸ ἦρ* (= *ἔαρ* ver, jaro), *ἦρος, ἦρι* (vedle *ἔαρος, ἔαρι*).

Kmeny souhláskové deklinace dělí se ve tři třídy:

§ 44

1. Souhláskové kmeny, a to

a) hrdečné a retné; b) zubné a na *ν*; c) plynné.

2. Samohláskové kmeny, a to

a) na *υ* stálé, *αυ, ου*; b) na *ευ*; c) na *ι* a *υ* nestálé; d) na *ο* a *ω*.

3. Sigmatické kmeny výsuvné, totiž takové, jež v plném svém tvaru vyzvučí na *ς*, kteréž však před jistými příponami pádovými odsouvají.

1. Kmeny souhláskové.

a. Kmeny hrdelné a retné

čili kmeny na α, γ, χ , — π, β, φ .

§ 45

Vzory: Kmeny:	δ φύλαξ strážce φυλάκν	η αἰξ koza αἰγ	η φλέψ žila φλεβ
sing. nom. vok.	φύλαξ [dux]	αἰξ	φλέψ [plēb-s]
gen.	φύλακ-ος [duc-īs]	αἰγ-ός	φλεβ-ός [plēb-is]
dat.	φύλακ-ι [duc-i]	αἰγ-ι	φλεβ-ι [plēb-i]
akk.	φύλακ-ᾶ [duc-em]	αἰγ-α	φλεβ-ᾶ [plēb-em]
dual n. a. v.	φύλακ-ε	αἰγ-ε	φλεβ-ε
g. d.	φυλάκν-οιν	αἰγ-οῖν	φλεβ-οῖν
plur. nom. vok.	φύλακ-ες [duc-ēs]	αἰγ-ες	φλεβ-ες
gen.	φυλάκν-ων [duc-um]	αἰγ-ῶν	φλεβ-ῶν
dat.	φύλαξι(ν)	αἰξι(ν)	φλεψί(ν)
akk.	φύλακ-ᾶς [duc-ēs]	αἰγ-ας	φλεβ-ᾶς

Jiné příklady: δ σφῆξ vosa, km. σφηκ, δ μύρμηξ mravenec, km. μυρμηκ, η ἀλώπηξ hiška, km. ἄλωπεκ, η μάστιξ dŕtky, km. μαστιγ, η φόρμιγξ varyto, km. φορμιγγ, δ Αἰθίοψ Aithiop, km. Αἰθιοπ, δ γύψ sup, km. γυπ, δ Ἄραψ Arab, km. Ἄραβ.

Dodatky.

1. Die hláskových pravidel (§ 10. 4.) splývají se σ hrdelnice (α, γ, χ) v ξ , retnice (π, β, φ) v ψ ; srov. lat. km. duc, nom. dux, km. rēg, nom. rex, lat. scripsi od scribo.

Kmen $\tau\rho\iota\chi$ zní v nom. sing. η θριξ vlas a v dat. plur. θριξι(ν); srov. § 10. 10. e.

2. Vokatív vždy se rovná nominativu.

§ 46

b. Kmeny zubné (na τ, δ, θ) a kmeny na ν .

Vzory:	η λαμπάς pochodeň	$\tau\delta$ σῶμα tĕlo	λυθείς n.-έν rozvázan (partic.)	δ γέρον stařec	δ ἡγεμών vůdce
Kmeny:	λαμπᾶδ	σωμαῖτ	λυθεντ	γεροντ	ἡγεμον
sing. nom.	λαμπᾶ-ς	σῶμα	λυθεί-ς n.-έν	γέρον	ἡγεμών
gen.	λαμπᾶδ-ος	σώματ-ος	λυθέντ-ος	γέροντ-ος	ἡγεμόν-ος
dat.	λαμπᾶδ-ι	σώματ-ι	λυθέντ-ι	γέροντ-ι	ἡγεμόν-ι
akk.	λαμπᾶδ-ᾶ	σῶμα	λυθέντ-ᾶ n.-έν	γέροντ-ᾶ	ἡγεμόν-ᾶ
vok.	λαμπᾶ-ς	σῶμα	λυθεί-ς n.-έν	γέρον	ἡγεμών
dual n. a. v.	λαμπᾶδ-ε	σώματ-ε	λυθέντ-ε	γέροντ-ε	ἡγεμόν-ε
g. d.	λαμπᾶδ-οιν	σωμαῖτ-οιν	λυθέντ-οιν	γερόντ-οιν	ἡγεμόν-οιν
plur. n. v.	λαμπᾶδ-ες	σώματ-ᾶ	λυθέντ-ες n.-ᾶ	γέροντ-ες	ἡγεμόν-ες
gen.	λαμπᾶδ-ων	σωμαῖτ-ων	λυθέντ-ων	γερόντ-ων	ἡγεμόν-ων
dat.	λαμπᾶ-σι(ν)	σώμα-σι(ν)	λυθεῖ-σι(ν)	γέρου-σι(ν)	ἡγεμό-σι(ν)
akk.	λαμπᾶδ-ᾶς	σώματ-ᾶ	λυθέντ-ᾶς n.-ᾶ	γέροντ-ᾶς	ἡγεμόν-ᾶς

Dodatky.

1. V nominativě přibírají maskulina a feminina dílem ς (sigmatický nominativ), před nímž každá zubnice beze stopy se vysouvá (srov. laus, km. laud, virtūs, km. virtūt), *ντ* však s náhradným dloužením ϵ v *ει*, *ο* v *ου*, α v *α* (§ 10. 4.—6.), dílem dlouží poslední samohlásku (nesigmatický nominativ). Neutra mají za nom. pouhý kmen, pokud toho pravidla hláskoslovná dopouštějí.

Příklady sigmatického

ἡ πατρίς patria, km. πατριῖδ,
 ἡ ἐσθής oděv, km. ἐσθητ,
 ἡ κακότης špatnost, km. κακοτητ,
 ὁ δελφίς delfín, km. δελφιν,
 ὁ ὀδούς [den-s z dent-s], km. ὀδοντ,
 ὁ γίγας obr, km. γιγαντ,
 ἡ νύξ [nox z noct-s], km. νυκτ,

a nesigmatického nominativu:

ὁ ἀγών zápas, km. ἀγων,
 ὁ δαίμων duch, km. δαιμον,
 ὁ ποιμὴν pastýř, km. ποιμεν,
 ἐκὼν rád, neutr. ἐκόν, km. ἐκοντ,
 ἡ χθὼν země, km. χθον,
 εὐδαίμων blažený, neutr. εὐδαιμον,
 km. εὐδαιμον;

neutra:

τὸ μέλι mel, med, km. μελιτ,
 τὸ ὄνομα jméno, km. ὄνοματ,
 τὸ πέρας hranice, km. περατ,
 τὸ γάλα mléko, km. γαλακτ.

Pozn. 1. Nepravidelně tvoří participium perf. akt. nominativ mask. a neutr. na -ός, -ός (km. -ου); fem. končí se v -υία a skloňuje se dle a-deklinace, tedy

sing. nom.	λελυκώς,	λελυκυῖα,	λελυκός rozvázan, -vši,
gen.	λελυκότος,	λελυκυίας,	λελυκότος a t. d.
plur. nom.	λελυκότες,	λελυκυῖαι,	λελυκότα
dat.	λελυκόσι(ν),	λελυκυίαις,	λελυκόσι(ν) a t. d.

Pozn. 2. Jednoslabičný kmen ποδ [ped] výjimkou v nom. sg. se dlouží: ποός [pēs vedle gen. pēd-is], dat. pl ποσί(ν).

2. Akk. sing. tvoří barytona na -ις a -υς (se zubným kmenem), jako *ι-* a *υ-*kmeny, na -ιν a -υν:

ἡ χάρις (vděk),	km. χαριῖτ,	akk. χαριῖ-ν,
ἡ κόρη (přílba),	„ κορηθ,	„ κόρη-ν,
ἡ ἔρις (spor),	„ ἐριθ,	„ ἔρι-ν,
ὁ, ἡ ὄρνις (pták),	„ ὄρνιθ,	„ ὄρν-ῖν,

Ue oxytona mají vždy α :

ἡ ἐλπίς (naděje),	km. ἐλπιδ,	akk. ἐλπίδ-α.
-------------------	------------	---------------

Ostatní pády stejně tvoří, tedy:

ἡ ἔρις,	ἔριδ-ος	ἔριδ-ι	ἔρι-ν,
ἡ ἐλπίς	ἐλπίδ-ος	ἐλπίδ-ι	ἐλπίδ-α.

3. Vokativ substantiv i adjektiv rovná se kmeni, pokud dle § 13. 2. možno:

ὦ Ἄρτεμι, km. Ἄρτεμιδ, ὦ Αἴαν, km. Αἴαντ, ὦ παῖ χλιαρῶε, km. παιδ,
 ὦ τάλαν ubohý, ὦ χαρίεν pŕívabný, ὦ εὐδαιμον blažený,
 (nom. τάλαν, km. ταλαν), (nom. χαρίεις, km. χαριεντ), (nom. εὐδαιμων, km. εὐδαιμον).

Ale oxytona, jména na -της a participia berou nominativ za vokativ:

ὦ πατρίς otčino, ὦ φιλότης lásko, ὦ γραφῶν, γραφῶς
 (part. od γραφῶ).

Pozn. Jméno vlastní Ἀπόλλων krátí dlouhou samohlásku kmenovou a přízvuk zpět pošunuje: ὦ Ἀπολλον. Přízvuk zpět pošunují též složená, jako Ἀγαμέμνων (nom. Ἀγα-μέμνων), κακόδαιμον (nom. κακο-δαιμων).

4. V dat. plur. před σι(ν) vysouvá se τ, δ, θ a ν bez náhradného dloužení, ντ však s náhradným dloužením (srov. § 10. 6.), tedy πο-σί(ν), km. ποδ, νηξι(ν), km. νυκτ, λιμέσι(ν), km. λιμεν, ἀγῶσι(ν), km. ἄγων, λέουσι(ν), km. λεοντ, ἀνδριᾶσι(ν), km. ἀνδριαντ.

Pozn. Adjektiva (ne však participia) na εντ (nom. mask. -εις, fem. -εσσα, neutr. -εν § 56. 3., pozn. 2.) tvoří dat. plur. od kratšího kmene na ετ, přičež nastupuje náhradné dloužení: tak má χαρίεις pŕívabný, neutr. χαρίεν, φωνήεις řečí nadaný, neutr. φωνῆεν, v dat. plur. χαρίεσι(ν) z χαριετ-σι(ν), φωνῆεσι(ν), ale λυθής, neutr. λυθέν má λυθεῖσι(ν) z λυθεντ-σι(ν).

§ 47

c. Plynné kmeny čili kmeny na λ a ρ.

Vzory:	δ ἄλς sňil	δ ῥήτωρ řečník	ἡ μήτηρ matka	δ θῆρ zvěř
Kmeny:	ἄλ	ῥήτορ	μητερ	θηρ
sing. nom.	ἄλ-ς [sal]	ῥήτωρ	μήτηρ [mater]	θηρ
gen.	ἄλ-ός [sal-is]	ῥήτορ-ος	μητρ-ός [matr-is]	θηρ-ός
dat.	ἄλ-ί [sal-i]	ῥήτορ-ι	μητρ-ί [matr-i]	θηρ-ί
akk.	ἄλ-α [sal-em]	ῥήτορ-α	μητέρ-α [matr-em]	θηρ-α
vok.	ἄλ-ς	ῥήτορ	μήτερ	θηρ
dual n. a. v.	ἄλ-ε	ῥήτορ-ε	μητέρ-ε	θηρ-ε
g. d.	ἄλ-οῖν	ῥητόρ-οιν	μητέρ-οιν	θηρ-οῖν
plur. n. v.	ἄλ-ες [sal-ēs]	ῥήτορ-ες	μητέρ-ες [matr-es]	θηρ-ες
gen.	ἄλ-ῶν [sal-um]	ῥητόρ-ων	μητέρ-ων [matr-um]	θηρ-ῶν
dat.	ἄλ-σί(ν)	ῥήτορ-σι(ν)	μητρά-σι(ν)	θηρ-σί(ν)
akk.	ἄλ-ας	ῥήτορ-ας	μητέρ-ας	θηρ-ας

lé příklady: τὸ νέκταρ nápoj božský, ὁ αἰθήρ nadvzduší, km. αἰθέρ, 2
 2 měsidlo, km. κρατήρ, ὁ φῶρ zloděj, fur, km. φῶρ, ὁ Κάρ Κάρ, km.
 1 Έκτωρ, km. Έκτορ.

Dodatky.

Nom. sing. tvoří ἀλ (jediný to kmen na λ) sigmaticky, mužské a ženské
 1 a ρ vesměs bez σ (§ 46. 1.), tak že jejich nom. rovná se kmeni, je-li
 2 ska kmenová dlouhá; krátké samohlásky kmenové se dluží, a to
 3 v ω.

Neutra mají za nom. sing. pouhý kmen: τὸ ἦτορ srdce. Jen jednoslabičný
 1 ἦρ dluží se v nom. sg.: τὸ πῆρ oheň, ale gen. πῆρ-ός. Viz § 53. 2.

Vokativ sing. baryton na ρ rovná se pouhému kmeni: ῥῆτορ.

Substantiva ὁ πατήρ otec, ἡ μήτηρ matka, ἡ θυγάτηρ dcera,
 1 2 ἦρ břicho tvoří pády od delších kmenů πατερ, μητερ, θυγατερ,
 2 , ale gen. a dat. sing. od kratšího kmene πατρ, μητρ a t. d.,
 3 iž přízvuk na pádovou příponu kladou (πατρ-ός). Kde se ε vy-
 2 , je přízvučné: μητέρα (ač μήτηρ), vyjmeouc vokativ, v němž
 1 : ustupuje na slabiku prvou: πάτερ (ač πατήρ), θυγάτερ (ač
 2 2). V dat. plur. mění se před σι kratší kmen na -τρ ve zvuč-
 2 a -τρα: μητρά-σι(ν).

men Δημητερ skloňuje se Δημήτηρ, Δημητρος, Δήμητρι, Δήμητρα,
 2 ρ.

ozn. 1. Kmeny ἀστερ (nom. sing. ὁ ἀστήρ hvězda) a ἀρν (nom. ὁ, ἡ ἀρήν
 2 , gen. τοῦ neb τῆς ἀρν-ός, dat. ἀρν-ί, akk. ἄρν-α a t. d.) druží se k těmto
 3 jen tvarem dat. plur.: ἀστράσι(ν), ἀράσι(ν).

ozn. 2. Podobně skloňuje se ὁ ἀνήρ muž. Kmen ἀνερ vysouvá všude
 2 ok. sing. ε a vsouvá δ:

ng.:	ἀνῆρ,	ἀνδρός,	ἀνδρί,	ἀνδρα,	ἀνερ,
lual:	ἄνδρε,	ἀνδροῖν,			
lur.:	ἄνδρες,	ἀνδρῶν,	ἀνδράσι(ν),	ἀνδρας,	ἀνδρες.

ozn. 3. ἡ χεῖρ (ruka), gen. χειρ-ός, tvoří gen. a dat. dualu a dat. plur. od
 2 2: χεροῖν, χερσ-σί(ν).

2. Kmeny samohláskové.

a. Kmeny na *v* stálé, *av*, *ov*.

§ 48

Vzory:	ὁ ἰχθύς ryba	ὁ, ἡ σῦς sus prase, svině	ὁ, ἡ βοῦς hovado	ἡ γρᾶῦς stařena
Kmeny:	ἰχθύ	σῦ	βου (βοϝ)	γρᾶυ (γρᾶϝ)
sing. nom.	ἰχθύς	σῦς	βοῦς [bōs]	γρᾶῦς
gen.	ἰχθύος	σῦός	βοός [bōv-is]	γρᾶός
dat.	ἰχθύι	σῦϊ	βοϊ [bōv-i]	γρᾶϊ
akk.	ἰχθύν	σῦν	βοῦν [bōv-em]	γρᾶν
vok.	ἰχθύ	σῦ	βοῦ	γρᾶῦ
dual n. a. v.	ἰχθύε	σῦε	βόε	γρᾶε
g. d.	ἰχθύοιν	σῦοῖν	βοοῖν	γρᾶοῖν
plur. n. v.	ἰχθύες	σῦες	βόες [bōv-es]	γρᾶες
gen.	ἰχθύων	σῦών	βοών [bō-um]	γρᾶών
dat.	ἰχθύσι(ν)	σῦσί(ν)	βουσί(ν)	γρᾶυσί(ν)
akk.	ἰχθύς	σῦς	βοῦς	γρᾶῦς

Jiné příklady: ὁ βότρυς hrozen, ἡ πῖτυς smrk, ἡ ὄφρυς obočí, ἡ δρυς drvo, dub, ὁ μῦς myš, (ač km. sigm. srov. mus, muris), τὸ δάκτυλον (básn.) slza.

Dodatky.

1. Substantiva na -ες podržují kmenový znak *v* veskrz, ale krátí jej před samohláskami přípon a v dat. pl.; za vok. sing. nastupuje kmen.

Pozn. Akk. plur. končí se v -ες (z -ωνς, § 10. 7., pozn. 1.).

2. Substantiva βοῦς a γρᾶῦς podržují úplný znak kmenový ve vok. sing. a před příponami souhláskou se počínajícími: akk. sing. βοῦν, γρᾶν, dat. plur. βουσί(ν), γρᾶυσί(ν); před samohláskou přípon proměňuje se *ov*, *av* v *oϝ*, *ᾶϝ* a po vysutí *ϝ* (§ 12. 3., c) v *o*, *ᾶ*.

3. Rovněž skloňuje se ἡ (ὁ) οἶς (ὄvi-s, ovce):

sing. οἶς οἶός οἶϊ οἶν
plur. οἶες οἶών οἶσί(ν) οἶς.

4. Ku kmenům na *ov* druží se tvarem akk. sing. nemnohá složená s πούς noha: τρίπους trojnohý, gen. τρίποδος, ale akk. τρίπων. ναῦς viz mezi nepravidelnými § 54. 9.

b. Kmeny na -εϵ.

§ 49

ὁ βασιλεύς král, kmen: βασιλευ (βασιλεϋ)		
sing. n. βασιλεύ-ς g. βασιλέ-ως d. βασιλεῖ a. βασιλέ-α v. βασιλεῦ	dual n. a. v. βασιλέ-ε g. d. βασιλέ-οιν	plur. n. βασιλεῖς (-ῖς) g. βασιλέ-ων d. βασιλεῦ-σι(ν) a. βασιλέ-ας v. βασιλεῖς (-ῖς).

Jiné příklady: ὁ γονεύ-ς pater, ὁ ἄλιεύς rybář, ὁ ἱερεῖς kněz, ὁ ἱαπεύς jezdec, Ἀχιλλεύ-ς, Ὀδυσσεύς.

Dodatky.

Substantiva na -εύς mají

v akkusativě sing. příponu α, v akk. plur. ας,

v genitivě sing. příponu attickou ως.

Vokativ rovná se pouhému kmeni: ὦ βασιλεῖ.

Nominativ a vokativ plur. končí se v -εῖς, staroatticky v -ῖς: nom. vok. pl. βασιλεῖς = staroatt. βασιλῖς.

Pozn. 1. Před samohláskami přípon změnilo se εϵ v εϋ a pak po zaniknutí ϋ v ε (§ 12. 3. e): βασιλεϋ-ων — βασιλέ-ων.

Pozn. 2. Délku přípon ως, α a ας lze vysvětliti přesmyknutím kvantity z původních tvarů:

βασιληϋ-ος, z toho hom. βασιλη-ος, att. βασιλέ-ως,
βασιληϋ-ά, „ „ „ βασιλη-ά, „ βασιλέ-ά,
βασιληϋ-ᾶς, „ „ „ βασιλη-ᾶς, „ βασιλέ-ας.

Místo akk. plur. βασιλέας vyskytá se v poklassické době nom. pl. βασιλεῖς, jež staroatt. zní βασιλῖς.

Pozn. 3. Po samohláске stahuje se zhlusta ε-ω v ω a ε-α v α:

Πειραιεύς přístav P., Εὐβοεύς (Eubojan), plur. Ἐρετριεῖς (Eretrijané)
Πειραιῶς (-έως) Εὐβοῶς (-έως) Ἐρετριῶν (-έων)
Πειραιεῖ Εὐβοεῖ Ἐρετριεῦσι(ν)
Πειραιᾶ (-έα) Εὐβοᾶ (-έα) Ἐρετριᾶς (-έας).

§ 50

c. Kmeny na nestálé *ι* a *υ*.

Vzory:	ἡ πόλις město, obec	ὁ πῆχυς loket	γλυκύς sladký, příjemný
Kmeny:	πολί-, πολε(ι)	πηχϋ-, πηχε(υ)	γλυκϋ-, γλυκε(υ)
sing. nom.	πόλι-ς	πῆχυ-ς	γλυκύ-ς, neutr. γλυκύ
gen.	πόλε-ωσ	πήχε-ωσ	γλυκέ-ωσ
dat.	πόλε-ι πόλει	πήχε-ι πήχει	γλυκεῖ
akk.	πόλι-ν	πῆχυ-ν	γλυκύ-ν γλυκύ
vok.	πόλι	πῆχυ	γλυκύ
dual n. a. v.	πόλε-ε πόλει	πήχε-ε πήχει	γλυκέ-ε γλυκεῖ
g. d.	πολέ-οιν	πηχέ-οιν	γλυκέ-οιν
plur. n. v.	πόλε-εσ πόλεις	πήχε-εσ πήχεις	γλυκεῖς γλυκέα
gen.	πόλε-ων	πήχε-ων	γλυκέ-ων
dat.	πόλε-σι(ν)	πήχε-σι(ν)	γλυκέ-σι(ν)
akk.	πόλεις	πήχεις	γλυκεῖς γλυκέα

Jiné příklady: ἡ δύναμι-ς moc, ἡ κρίσις rozhodnutí, ἡ προᾶξι-ς čin, ἡ σιτά-σι-ς povstání a. j.; z *v*-kmenů jen podstatné jméno *δ πέλεκυ-ς* sekera, adjektiva *διπῆχυς*, -*υ*, *τριπῆχυς*, -*υ* dvouloketní, trojloketní, gen. *διπήχεος* a adj. trojího zakončení, jako *γλυκύς*, *γλυκεῖα*, *γλυκύ* (§ 56. 1.).

Dodatky.

1. Znak *ι* a *υ* trvá jen v nom., akk. a vok. sing., jinde se mění v *ε*. Za akk. plur. běže se nom. plur. V gen. sing. jest přípona -*ωσ*, kteráž jako -*ων* v gen. plur. pro přízvuk za krátkou se považuje: *πόλε-ωσ*, *πόλε-ων*. Srov. § 38. 3.

Pozn. 1. Tvary se znakem -*εσ* povstaly z plnějších kmenů na -*ει* (*εϋ*) a *ευ* (-*εϋ*), jejichž polosamohlásky se pak vysuly: *πολεϋ-οιν*—*πολέ-οιν*, *γλυκεϋ-οσ*—*γλυκέ-οσ*. Od plnějšiho kmene tvoří se též fem. adj.: *γλυκεϋ-ια*—*γλυκε-ια*—*γλυκεῖα* (§ 56. 1.).

Pozn. 2. Koncovku gen. sing. (tak zvanou atticou příponu) -*ωσ* lze vysvětliti ze staršího tvaru na -*ηοσ* dle § 49. pozn. 2.: hom. *πόλη-οσ* má se k *πόλε-ωσ*, jako *βασιλη-οσ* k *βασιλέ-ωσ*. Naproti tomu povstalo *γλυκέ-οσ*, herod. *πήχε-οσ* z *γλυκεϋ-οσ*, *πήχεϋ-οσ*.

2. Dle *δ πῆχυς* skloňuje se jen ještě *δ πέλεκυς* sekera a pak *τὸ ἄστυ* město, kteréž však v nom. a akk. plur. se stahuje v *η*, jako adj. slož. s *πῆχυς* (*διπήχη*, *τριπήχη*):

sing. nom. akk. vok. ἄστν plur. ἄστη
 gen. ἄστε-ως ἄστε-ων
 dat. ἄστει ἄστε-σι(ν).

3. Ku kmenům na *l* a *v* druzí se co do tvoření akk. sing. bary- a na *-is* a *-vs* se zubným kmenem (srov. 46. 2.).

4. ὁ πρόσβυς stařec má v plur. οἱ πρόσβυεις vyslanci (§ 54. 11.).

d. O-kmeny, t. j. kmeny na *o* a *ω*.

Vzory:	ἡ πειθῶ přemluva	δ ἦρωσ rek, hrdina		
Kmeny:	πειθῶ	ἦρω		
sing. nom.	πειθῶ	ἦρω-ς	pl.	ἦρω-ες
gen.	πειθῶ-ος	ἦρω-ος		ἦρώ-ων
dat.	πειθῶ-ϊ	ἦρω-ι (ἦρω)		ἦρω-σι(ν)
akk.	πειθῶ-α	ἦρω-α (ἦρω)		ἦρω-ας (ἦρας)
vok.	πειθῶϊ	ἦρω-ς		
dual a plur. scházejí			dual	ἦρω-ε ἦρώ-οιν

Jiné příklady: ἡ ἦχώ, km. ἦχο ozvěna, Καλυψῶ, Ἀητώ; δμῶ-ς, km. δμω ok, μήτρω-ς, km. μητρω bratr matčin, ujece, avunculus.

Dodatky.

Kmeny na *o* jsou ženská oxytona. Nominativu rovná se akkusativ ἰg. a jest (proti § 18. 2. c) oxytonon: πειθῶ, nikoli πειθῶ. Vokativ vykazuje v οἶ.

3. Sigmatické kmeny výsuvné.

Vzory:	τὸ γένος [genus] rod	m. f. εὐγενής urozený, -á, εὐγενες	n. εὐγενές urozené
Kmeny:	γενες		
sing. nom.	γένος	m. f. εὐγενής	n. εὐγενές
gen.	γένε-ος γένους	εὐγενέ-ος εὐγενοῦς	εὐγενέ-ος εὐγενοῦς
dat.	γένε-ϊ γένει	εὐγενέ-ϊ εὐγενεῖ	εὐγενέ-ϊ εὐγενεῖ
akk.	γένος	εὐγενέ-α εὐγενῆ	εὐγενές
vok.	γένος	εὐγενές	εὐγενές
dual n. a. v. g. d.	γένε-ε γένει γενέ-οιν γενοῖν	εὐγενέ-ε εὐγενεῖ εὐγενέ-οιν εὐγενοῖν	εὐγενέ-ε εὐγενεῖ εὐγενέ-οιν εὐγενοῖν
plur. n. v. gen. dat. akk.	γένε-α γένη γενέ-ων γενῶν γένε-σι(ν) γένε-α γένη	εὐγενέ-ες εὐγενεῖς εὐγενέ-ων εὐγενῶν εὐγενέ-σι(ν) εὐγενεῖς	εὐγενέ-α εὐγενῆ εὐγενέ-ων εὐγενῶν εὐγενέ-σι(ν) εὐγενῆ

Jiné příklady: τὸ εἶδος podoba, κάλλος krása, κράτος moc, μέλος píseň, ὄρος hora, σθένος síla. — Adjektiva: ἀκριβής, neutr. ἀκριβές důkladný, ἀληθής, neutr. ἀληθές pravdivý, σαφής, neutr. σαφές zřejmý, εὐήθης, neutr. εὐήθεις dobrosrdečný, πλήρης, neutr. πλήρες plný.

Dodatky.

1. Substantiva neutra vycházejí v nom. na -ος, maskulina a feminina (subst. i adj.) na -ης (dle § 46. 1.).

Mezi dvěma samohláskama a v dat. plur. vysouvá se σ, načež se samohlásky stahují: γενεσ-α (lat. genera místo genesa) = γένη. Akk. plur. rovná se nom. plur.: εὐγενεῖς; vokativem je pouhý kmen: ὦ εὐγενεῖς.

Výjimka: εα stahuje se v α, předchází-li samohláska ..

τὰ χρέα dluhy, τὸν, τὰ ἐνδεᾶ (ἐνδεής τὸν, τὰ ὑγιᾶ (ὕγιής zdravý).
nuzný),

2. Složená barytona vzdalují přízvuk od konce:

συνήθης zvyklý, neutr. σύνηθες, gen. plur. συνήθων (srov. § 37. 2.).

Pozn. Slova na -ώδης a -ήρης podržují přízvuk na slabice předposlední: εὐώδες libovonné, gen. pl. εὐώδων, τριήρων (od ἡ τριήρης loď trojřadová).

3. U jmen vlastních na -κλής z κλέης km. κλεες, jež složena jsou s τὸ κλέος sláva, nastupuje v dat. sing. dvojí stahování, v ostatních pádech jen jednoduché. Jména vlastní na -ης (gen. -ους) tvoří akk. sing. buď pravidelně na -η, nebo též na -ην (dle a-deklinace). Vokativ táhne přízvuk zpět.

nom.	Περικλῆς	Περικλῆς	Σωκράτης
gen.	Περικλέως	Περικλέους	Σωκράτους
dat.	Περικλέϊ	Περικλεῖ	Σωκράτει
akk.	Περικλέα	Περικλέα	Σωκράτη neb -ην
vok.	Περικλεε	Περικλειε	Σώκρατες

4. Neutra na -ας, km. -ας, vysouvají stejným způsobem σ a stahují pak samohlásky se sbíhající; tato jsou τὸ κρέας maso, τὸ γέρας čestný dar, τὸ γῆρας stáří.

sing. n. a.	τὸ κρέας	plur.	κρέασ-α	κρέα
gen.	κρέασ-ος κρέως		κρέασ-ων	κρέων
dat.	κρέασ-ι κρέα		κρέασ-σι(ν)	κρέασι(ν)

Pozn. Τὸ κέρασ roh, křídlo vojska a τὸ τέρας zázrak skloňují se dle obou kmenů κερασ i κερᾶτ, τερασ i τερατ, tudíž:

sing. n. a.	κέρασ	plur. κέρᾶ a κέρᾶτ-α
gen.	κέρωσ a κέρᾶτ-ωσ	κερῶν a κερᾶτ-ων
dat.	κέρᾳ a κέρᾶτ-ι	κέρᾳ-σι(ν).

Podobně skloňuje se slovo ἡ αἰδώς stud, km. αἰδοσ: αἰδοσ-ωσ αἰδοῶσ, dat. αἰδοσ-ι αἰδοῖ, akk. αἰδοσ-α αἰδῶ, vok. = nom.

5. Signatičeský kmen na -ωσ je též základem některým staženým druhotvarům komparativním; tak zní od mask. a fem. μείζων větší, neutr. μείζων akkusativ sing. mask. a fem., pak nom. a akk. neutr. plur. μείζω (povstalo z μείζωσ-α maiōr-α), nom. plur. mask. a fem. μείζουσ (povstalo z μείζωσ-εσ maiōr-ēs), s čímž se shoduje akkusativ.

Právě tak tvoří se akk. jména vlastního Ἀπόλλων: Ἀπόλλω (vedle Ἀπόλλων-α). O vok. viz § 46. 3. pozn.

Ostatní pády komparativní pravidelně se tvoří, jen že neutrum má v nom., akk., vok. sing., možno-li, přízvuk na třetí slabice od konce: mask. a fem. βελτίων lepší, neutr. βέλτιον, αἰσχίον hanebnější, αἰσχίον, καλλίων krásnější, κάλλιον.

sing. nom.	βελτίων βέλτιον	pl. { (βελτίων-εσ) { (βελτίων-α)
gen.	βελτίων-ωσ	{ βελτίουσ { βελτίω
dat.	βελτίων-ι	βελτίων-ων
akk.	{ (βελτίων-α) βέλτιον	{ βελτίω-σι(ν)
	{ βελτίω	{ (βελτίων-εσ) { (βελτίων-α)
		{ βελτίουσ { βελτίω.

4. Nepravidelnosti v deklinaci.

1. Některá jména, dva kmény majíce, vytvářejí z nich jen jeden nominativ a slovou různosklonná (εἰτερόζηλα): § 53

Οἰδίωσ dle staž. 0-dekl.: gen. Οἰδίον, akk. Οἰδίον,ν,

dle souhlás. dekl.: gen. Οἰδίωσ, dat. Οἰδίωσι, vok. Οἰδίωσ;

Μίνωσ: gen. τοῦ Μίνω a Μίνω-ωσ (§§ 38. a 51.), akk. Μίνω a Μίνω;

ὁ λαγῶσ (zajíc) (§ 38. 4) má druhotvar λαγῶσ, akk. λαγῶ;

ἡ ἕωσ zora, km. ἕωσ (hom. ἕωσ), tvoří akk. ἕω (místo ἕωσ-α) dle § 52., ostatní pády dle attické dekl.: gen. ἕω, dat. ἕω;

ὁ σκότωσ tma: gen. σκότιον, dat. σκότιω, ale od τὸ σκότωσ: gen. σκότωσ, dat. σκότιει.

2. Jiná jména zase tvoří některé pády od jiného kmene nežli nominativ a slovou přetvorná (μεταέλητα):

τὸ δένδρον strom: gen. δένδρον a t. d., dat. plur. δένδρεσι(ν), řídk. δένδροισ;

τὸ ὕναρ sen, vedle toho zřídka δ ὕνειρος a τὸ ὕνειρον: gen. δύνειρατ-ος, dat. δύνειρατ-ι a t. d.;

δ, ἡ ὄρνις pták: gen. ὄρνιθ-ος, akk. ὄρνιν; vedle τὸ ὄρνειον: plur. nom. ὄρνεις gen. ὄρνέων a t. d.;

τὸ πῦρ: gen. πῦρ-ός, dat. πῦρ-ί, vedle plur. πῦρά strážné ohně, πυροῖς.

3. Zvláštní nepravidelnost jeví několik středních kmenů na αρατ, jak φραρατ; odsouvají totiž v nom., akk., vok. sing. τ (§ 13. 2.), v ostatních pádech vysouvají ρ: tedy τὸ φράρατ studně, gen. φράρατος.

K nim se druží kmen δδαρατ: ὕδαρ voda, gen. ὕδατος.

§ 54

Takovéto nepravidelnosti objevují se při následujících jménech poststatných:

1. ἀνήρ muž § 47. 4. pozn. 2.

2. Ἄρης bůh Arés, km. Ἄρες: gen. Ἄρεως (Ἄρεος), dat. Ἄρεϊ akk. Ἄρη (vedle Ἄρην), vok. pravidelně Ἄρες.

3. τὸ γόνυ (genu, koleno) je nom., akk., vok., vše ostatní od κινυάτ, gen. γόνυατος.

4. ἡ γυνή žena, vok. γύναι, vše ostatní od km. γυναικ:

γυνή γυναικός γυναικί γυναικία γύναι,
γυναικες γυναικῶν γυναιξί(ν) γυναικας γυναικεις.

5. τὸ δόρυ dřevo, dřevce, km. δοράτ (srov. 3.), gen. δόρατος.

6. Ζεὺς (z Διεύς) bůh Zeus, km. Ζεῦ a Δις:

Ζεὺς Διός Διϊ Δία Ζεῖ.

7. δ a ἡ κύων pes a vok. κίον, vše ostatní od km. κύν: gen. κύν-ός, dat. κύνί a t. d., dat. plur. κύνι.

8. δ μάργυ-ς (= vok.) svědek a dat. plur. μάργυσι(ν) od κινμαργτυ, ostatní od km. μαργτυρ: μάργυρος, μάργυρι a t. d.

9. ἡ ναῦ-ς nāv-is, loď, km. ναῦ (ραν), νηῦ (srov. § 48.):

sing. ναῦ-ς νε-ώς νη-ῖ ναῦ-ν,
plur. νῆ-εις νε-ῶν ραν-σί(ν) ναῦ-ς.

Pozn. Gen. νεώς povstal z νηός (§ 12. 3. e, β).

10. τὸ οὖς ucho, km. ὠτ (pliv. ὀφατ):

sing. οὖς, ὠτός, ὠτί, plur. ὠτα, ὠτων (§ 43. 3.), ὠσί(ν).

11. δ πρέσβυ-ς stařeec doplňuje se v gen. a dat. sing., pak v celém plur. příslušnými pády od km. πρεσβυα (nom. sing. πρεσβύτη-ς) δ πρεσβευτής vyslanec přejímá zase v plur. pády od πρέσβυς:

πρέσβυς	πρεσβύτου	πρεσβύτη	πρέσβυν	πρέσβυ,
πρεσβύται	πρεσβυτῶν	πρεσβύταις	πρεσβύτας	πρεσβύται
πρεσβευτής	πρεσβευτοῦ	πρεσβευτῆ	πρεσβευτήν	πρεσβευτί
πρέσβεις	πρέσβειων	πρέσβεισι(ν)	πρέσβεις	πρέσβεις.

12. δ $\nu\acute{\iota}\omicron\varsigma$ syn skloňuje se pravidelně dle O-deklinace (km. $\nu\acute{\iota}\omicron$): $\nu\acute{\iota}\omicron\upsilon$, $\nu\acute{\iota}\omega$ a t. d.; vedle toho tvoří dle $\gamma\lambda\upsilon\kappa\omicron\varsigma$ tyto tvary:

sing.	$\nu\acute{\iota}\omicron\varsigma$	$\nu\acute{\iota}\epsilon\omicron\varsigma$	$\nu\acute{\iota}\epsilon\acute{\iota}$,
plur.	$\nu\acute{\iota}\epsilon\acute{\iota}\varsigma$	$\nu\acute{\iota}\epsilon\text{-}\omega\upsilon$	$\nu\acute{\iota}\epsilon\text{-}\sigma\iota(\nu)$ $\nu\acute{\iota}\epsilon\acute{\iota}\varsigma$.

13. η $\chi\epsilon\acute{\iota}\rho$ ruka § 47. 4. pozn. 3.

5. Přítvorky.

Přítvorky (suffixa) podobají se svým významem příponám pádovým a § 55 jsou tyto:

1. $-\theta\epsilon\nu$ na otázku odkud?
2. $-ι$, $-\thetaι$ v sing., $-\sigmaι(\nu)$ v plur. na otázku kde?
3. $-\delta\epsilon$, $-\sigma\epsilon$, $-\zeta\epsilon$ na otázku kam? na př.:

$\omicron\lambda\iota\omicron\text{-}\theta\epsilon\nu$ domo, z domu,	$\omicron\lambda\iota\omicron\text{-}\iota$ domi, doma,	$\omicron\lambda\iota\omicron\text{-}\delta\epsilon$ domum, domů,
$\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\text{-}\theta\epsilon\nu$ odjinud,	$\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\text{-}\thetaι$ jinde,	$\acute{\alpha}\lambda\lambda\omicron\text{-}\sigma\epsilon$ jinam,
$\text{Ἀθῆνῃ-}\theta\epsilon\nu$ z Athén,	$\text{Ἀθῆνῃ-}\sigmaι(\nu)$ v Athén.,	$\text{Ἀθῆνα-}\zeta\epsilon$ do Athén,
$\chi\alpha\mu\acute{\alpha}\text{-}\theta\epsilon\nu$ humo,	$\chi\alpha\mu\acute{\alpha}\text{-}\iota$ humi,	$\chi\alpha\mu\acute{\alpha}\text{-}\zeta\epsilon$ in humum,
$\text{Μαραθῶν-}\delta\text{-}\theta\epsilon\nu$ z Marathóna,	$\text{Μαραθῶν-}\iota$ v Mar.,	$\text{Μέγαρά-}\delta\epsilon$ do Megar.

Pozn. Tvary na $-ι$ jsou lokaly sing., tvary na $-\sigmaι(\nu)$ lokaly plur. — Někdy bývá \omicron před přítvorkem přízvukováno: $\text{Μαραθῶν}\acute{\omicron}\theta\epsilon\nu$, $\acute{\omicron}\iota\zeta\acute{\omicron}\theta\epsilon\nu$ z kořen (radicitus od $\acute{\omicron}\iota\zeta\acute{\alpha}$ radix). — Přítvorek příklonný $\delta\epsilon$ spojuje se s tvarem akkusativním: $\text{Μέγαρά-}\delta\epsilon$, $\text{Ἐλευσῖνά-}\delta\epsilon$.

Hlava 7.

A d j e k t i v a.

A. Adjektiva souhláskové deklinace.

Nejčetnější adjektiva skloňují se dle A- a O-deklinace, jakož § 56 v §§ 35. 37. 38. dotčeno jest. Adjektiva pak souhláskové deklinace jsou:

I. Adjektiva trojího zakončení.

Tato se řídí v mužském a středním rodě deklinací souhláskovou a tvoří ze kmene zvláštní femininum koncovkou $\iota\alpha$, kteráž však, pojí se s kmenem, rozličné proměny bere.

1. Kmeny na ν (mask. a neutr. § 50.).

Femininum tvoří se ze kmene změněného, v genitivu se jevícího ($\eta\delta\epsilon$), při čemž ϵ s $\iota\alpha$ se stahuje, a přízvuk spočívá na koncové slabice kmenové, vyjma $\eta\mu\iota\sigma\upsilon\varsigma$ polovičný, fem. $\eta\mu\acute{\iota}\sigma\epsilon\iota\alpha$ a $\theta\eta\lambda\upsilon\varsigma$, ženský, fem. $\theta\eta\lambda\epsilon\iota\alpha$.

sing. nom.	ἡδύ-ς	ἡδεῖα	ἡδύ	plur.	ἡδεῖς	ἡδεῖαι	ἡδέα
gen.	ἡδέος	ἡδείας	ἡδέος		ἡδέων	ἡδειῶν	ἡδέων
dat.	ἡδεῖ	ἡδείᾳ	ἡδεῖ		ἡδέσι(ν)	ἡδείαις	ἡδέσι(ν)
akk.	ἡδύ-ν	ἡδεῖαν	ἡδύ		ἡδεῖς	ἡδείας	ἡδέα
vok.	ἡδύ	ἡδεῖα	ἡδύ		= nom.		
dual n. a. v.	ἡδεῖ	ἡδείᾳ	ἡδεῖ	g. d.	ἡδέοιν	ἡδειῶν	ἡδέοιν

Jiné příklady: γλυκύς sladký, βραδύς zdlouhavý, βραχύς krátký, ταχύς rychlý, εδρύς široký, šíρý.

2. Kmeny na ν (sklonění § 46.).

Z přípony ια přestupuje ι do předcházející slabiky (§ 11. 1.):

km. μελᾶν, mask. μέλας, fem. μέλαινα (z μελαν-ια), neutr. μέλᾶν černý,
 km. τάλᾶν, „ τάλᾶς, „ τάλαινα, „ τάλᾶν ubohý
 km. τέρεν, „ τέρην, „ τέρεινα, „ τέρεν něžný.

3. Kmeny na ντ (sklonění § 46. 4. pozn.).

Sem sluší zvláště četná participia. V ženském rodě splývá ντ s příponou ια v σα, při čemž předchozí samohláska náhradně se dluží (§ 10. 6.): λεγοντ-ια, λεγονσα, λέγουσα.

ἰστάς	ἰστάσα	ἰστᾶν,	gen. ἰστάντ-ος	stavě,
γραφεῖς	γραφεῖσα	γραφέν,	„ γραφέντ-ος	napsán,
λύων	λύουσα	λύον,	„ λύοντ-ος	roznavazuje,
ἄλους	ἄλοῦσα	ἄλόν,	„ ἄλόντ-ος	chycen,
δεικνύς	δεικνύσα	δεικνῶν,	„ δεικνόντ-ος	ukazuje.

Pozn. 1. Zvláště pamatuj πᾶς (omnis), πᾶσα (z παντ-ια), πᾶν (§ 43. 2.):

sing. nom.	πᾶς	πᾶσα	πᾶν	plur.	πάντες	πᾶσαι	πάντα
gen.	παντός	πάσης	παντός		πάντων	πασῶν	πάντων
dat.	παντί	πάσῃ	παντί		πᾶσι(ν)	πάσαις	πᾶσι(ν)
akk.	πάντα	πᾶσαν	πᾶν		πάντας	πάσας	πάντα

Pozn. 2. Adjektiva na εντ mají ve fem. -εσσα od kratšího kmene na εντ (srov. dat. plur. χαρίεσι § 46. 4. pozn.): χαρίεις, χαρίεσσα (χαριετ-ια), χαρίεν pávnabný.

sg. χαρίεις	χαρίεσσα	χαρίεν	pl. χαρίεντ-ες	χαρίεσσαι	χαρίεντ-α
χαρίεντ-ος	χαρίεσσης	χαρίεντ-ος	χαρίεντ-ων	χαρίεσῶν	χαρίεντ-ων
χαρίεντ-ι	χαρίεσση	χαρίεντ-ι	χαρίε-σι(ν)	χαρίεσσαις	χαρίε-σι(ν)
χαρίεντ-α	χαρίεσσαν	χαρίεν	χαρίεντ-ας	χαρίεσσας	χαρίεντ-α
χαρίεν	χαρίεσσα	χαρίεν	= nom.		

4. Kmeny na *στ* (sklonění § 46. 1. pozn. 1.).

Participia perf. akt. na *στ* (nom. sing. mask. *ὄς*, neutr. *ός*) mají ve fem. *υῖα*: *λελυκώς*, *λελυκυῖα*, *λελυκός* rozvázan, -vši (§ 46. 1., p. 1.).

II. Adjektiva dvojího zakončení.

Nejdůležitější adjektiva dvojího zakončení s kmeny, k deklinaci § 57 souhláskové náležejícími, jsou:

1. Adjektiva v *-ής*, *-ές* (sklonění § 52.):

<i>σαφής</i> ,	<i>σαφές</i> zřejmý,	gen. <i>σαφοῦς</i> ,
<i>εὐκλής</i> ,	<i>εὐκλές</i> slavný,	„ <i>εὐκλεοῦς</i> (akk. <i>εὐκλεῖα</i>),
<i>εὐήθης</i> ,	<i>εὐήθες</i> dobrosrdečný (§ 52. 2.),	„ <i>εὐήθους</i> (g. pl. <i>εὐήθων</i>),
<i>εὐώδης</i> ,	<i>εὐώδες</i> libovonný (§ 52. 2. p.),	„ <i>εὐώδους</i> (g. pl. <i>εὐώδων</i>).

2. Adjektiva v *-ων*, *-ον* (sklonění § 46.):

<i>πέπων</i> ,	<i>πέπον</i> zralý,	gen. <i>πέπον-ος</i> ,
<i>εὐ-δαίμων</i> ,	<i>εὐ-δαίμων</i> blažený,	„ <i>εὐδαίμων-ος</i> ,
<i>πολυ-πράγμων</i> ,	<i>πολύ-πράγμων</i> mnohočinný,	„ <i>πολυπράγμων-ος</i> ,
<i>σώ-φρων</i> ,	<i>σῶ-φρων</i> rozumný,	„ <i>σώφρων-ος</i> .

Přízvuk složených adjektiv vzdaluje se co nejdále od konce.

3. Jednotlivá:

ἄρσεν (*ἄρσεν*), *ἄρσεν* mužský, gen. *ἄρσεν-ος*,

pak složeniny s podstatnými jmény, jako *ἀκάτωρ*, neutr. *ἄκατος* (*πατήρ*) bez otec, *δυσμήτωρ* (*μήτηρ*) nematěřský (sklonění § 47.), *φιλόπολις*, neutr. *φιλόπολις* (gen. *φιλοπόλιδος*) vlasti milovný, *εἰλεπτις*, neutr. *εἰλεπτις* (gen. *εἰλεπτιδος*, akk. *εἰλεπτιν*) nadějný, *ἄχαρις*, neutr. *ἄχαρις* (gen. *ἀχάριτος*, akk. *ἄχαριν*) nepřijemný (sklonění § 46. 2.).

Pozn. Mimo to jest velký počet adjektiv, majících jen jednu koncevku pro mask. a fem., ale žádného neutra: *ἀρπαξ*, km. *ἀρπαγ* hrabivý, *φρυγός*, km. *φρυγὰδ* poběhlý, *ἀγνώσ*, km. *ἀγνωτ* neznámý, *ἄκαις*, km. *ἀκαιδ* bezdětný, *μακρόχειρ* dlouhoruký, *πένης*, km. *πενητ* chudý, *γυμνός*, km. *γυμνητ* leheo ozbrojený. Jen ženského rodu jsou adjektiva na *-ίς*, *-ίδος*, jako *πόλις συμ-μαχίς* město spolčené, *πόλις Ἑλληνίδες*, *ἡ πατρίς* (totiž *γῆ*) patria.

III. Nepravidelná adjektiva.

Adjektiva *μέγας* veliký a *πολύς* mnohý tvoří tvary od rozličných § 58 kmenů, totiž *μέγας* od kmenů *μεγα* a *μεγαλο*, *πολύς* od *πολυ* a *πολλο*.

sing. nom.	μέγας	μεγάλη	μέγα	πολύς	πολλή	πολύ
gen.	μεγάλου	μεγάλης	μεγάλου	πολλοῦ	πολλῆς	πολλοῦ
dat.	μεγάλῳ	μεγάλῃ	μεγάλῳ	πολλῷ	πολλῇ	πολλῷ
akk.	μέγαν	μεγάλην	μέγα	πολύν	πολλήν	πολύ
vok.	μέγα	μεγάλη	μέγα	πολύ	πολλή	πολύ
dual	μεγάλῳ	a t. d.		πολλῶ	a t. d.	
plur.	μεγάλοι	μεγάλοι	μεγάλα	πολλοί	πολλαί	πολλά
	μεγάλων	μεγάλων	μεγάλων	πολλῶν	a t. d.	

Pozn. Adjektivum *πραῖος*, *πραῖον* mírný přejímá od *πραῦς* celé fem. *πραεῖα*, *πραεῖας*, *πραεῖα*, *πραεῖαν*, ale jen zřídka tvary mask. a neutr. jako *πραεών*.

B. Stupňování adjektiv (comparatio).

1. Obvyčejný tvar.

§ 59

Ku prostému kmeni maskulina přistupuje

v komparativě *-τερος*, *-τέρα*, *-τερον*,

v superlativě *-τατος*, *-τάτη*, *-τατον*:

κοῦφος lehký, km. *κουφο*, komp. *κουφό-τερος*, *κουφο-τέρα*, *κουφό-τερον*,
superl. *κουφό-τατος*, *κουφο-τάτη*, *κουφό-τατον*,

γλυκός sladký, km. *γλυκυ*, komp. *γλυκú-τερος*, superl. *γλυκú-τατος*,

μέλας černý, „ *μελαν*, „ *μελάν-τερος*, „ *μελάν-τατος*,

σαφής zřejmý, „ *σαφες*, „ *σαφέσ-τερος*, „ *σαφέσ-τατος*.

Při tom pamatovati jest:

1. Kmeny na *ο* nechávají *ο* jen tehdy nezměněného, když předchozí slabika jest povahou nebo polohou (§ 16. 2.) dlouhá, dlouží je však v *ω*, pak-li je krátká:

	<i>δεινός</i>	strašný, komp. <i>δεινό-τερος</i> ,	superl. <i>δεινό-τατος</i> ,
	<i>πονηρός</i>	špatný, „ <i>πονηρό-τερος</i> ,	„ <i>πονηρό-τατος</i> ,
	<i>πρόθυμος</i>	ochoten, „ <i>προθυμό-τερος</i> ,	„ <i>προθυμό-τατος</i> ,
	<i>πικρός</i>	hořký, „ <i>πικρό-τερος</i> ,	„ <i>πικρό-τατος</i> ,
ale	<i>σοφός</i>	moudrý, „ <i>σοφώ-τερος</i> ,	„ <i>σοφώ-τατος</i> ,
	<i>ἄξιος</i>	hoděn, „ <i>ἀξιό-τερος</i> ,	„ <i>ἀξιό-τατος</i> ,
	<i>πολεμικός</i>	bojovný, „ <i>πολεμικώ-τερος</i> ,	„ <i>πολεμικώ-τατος</i> .

Pozn. 1. Před příponou komparativní vysouvají *ο*:

<i>γεραίός</i>	starý, komp. <i>γεραί-τερος</i> ,	superl. <i>γεραί-τατος</i> ,
<i>παλαιός</i>	starobylý, „ <i>παλαι-τερος</i> ,	„ <i>παλαι-τατος</i> ,

σχολαῖος váhavý, komp. σχολαί-τερος, superl. σχολαί-τατος,
φίλος milý, „ φίλ-τερος, „ φίλ-τατος.

Vedle toho bývá též: παλαιό-τερος, -ότατος a μᾶλλον φίλος.

Pozn. 2. U některých adjektiv nastupuje *αι* místo *ο* neb *ω*: ὄμιος pozdní, πρῶτος časný (πρωϊάτερος, πρωϊάτατος), * πλησίος (= ὁ πλησίον) blízký, παραπλήσιος podobný (πλησιαίτερος, πλησιαίτατος); ἥσυχος pokojný má ἥσυχαι-τερος, -τατος vedle ἥσυχώτερος.

2. εσ-τερος a εσ-τατος přistupuje místo -τερος a -τατος:

a) k adjektivům na -ων, jako σώφρων rozumný, km. σωφρον: komp. σωφρον-έστερος, superl. σωφρον-έστατος;

b) ku staženým na -ους (η -οος): ἀπλοῦς jednoduchý, εἰνους dobromyslný a k ἐθῶμενος silný, při čemž konceové *ο* se odsouvá: ἀπλούστερος (η ἀπλο-έστερος), ἀπλούστατος, ἐθῶμενέστερος, ἐθῶμενέστατος.

Pozn. Naproti tomu vysvětluje se konceovka εστερος, εστατος dle pravidel hláskoslovných u

χαίρις rýhavaný, km. χαριετ (§ 46. 4. p.), komp. χαριέσ-τερος, sup. χαριέσ-τατος, πένης chudý, „ περητ, „ πενέσ-τερος, „ πενέσ-τατος, ježto *τ* před *τ* rozlišuje se v *σ* (§ 10. 2.), u περητ zároveň se krátí *η*.

2. Řidší tvar.

V komparativě jest příponou *τον* (nom. mask. fem. *των*, neutr. *των*), § 60 v superlativě *ιστο* (nom. *ιστο-ς*, *ιστη*, *ιστο-ν*). Kmenová samohláska před *ι* se vysouvá, nebo se použije kratšího kmene příslušného substantiva. Přízvuk jest v komp. a superl. co nejdále od konce. O sklonění komparativu viz v § 52. 5

Tak se tvoří od

καχός zlý, km. καχ(ο), komp. καχίων, κάκιον, sup. κάκιστος, η, ον;
καλός krásný, „ καλ(ο), „ καλλίων, κάλλιον, „ κάλλιστος;
ἡδύς příjemný, „ ἡδ(υ), „ ἡδίων, ἡδιον, „ ἡδιστος;
ταχός rychlý, „ ταχ(υ), „ θάττων, θάττων, „ τάχιστος

(θάττων, θάττων povstale z ταχ-ιον dle §§ 10. 10. e, p. 1. a 11. 3 s nepravidelnou délkou);

μέγας veliký, km. μεγα, komp. μεῖζων, μεῖζον, sup. μέγιστος

(μεῖζων, μεῖζον z μεγ-ιον dle § 11. 4. s nepravidelným *ει*);

αἰσχρός hanebný, km. αἰσχ(ρο), komp. αἰσχίων, αἰσχιον, sup. αἰσχιστος;
ἐχθρός nepřátelský, „ ἐχθ(ρο), „ ἐχθίων, ἐχθιον, „ ἐχθιστος.

Srov. substantiva τὸ κάλλος krása, τὸ αἶσχος hanba.

Něpravidelné stupňování.

§ 61 Vedle toho vyskytuje se zmíněné stupňování, spojeno jsou s nými zvláštnostmi, u následujících adjektiv, při čemž sbíhají se hlásko proměny v § 11. 1—4. výtčené:

Positiv	Komparativ	Superlativ
1. ἀγαθός dobrý	ἀμείνων, ἄμεινον	—
	—	ἄριστος, η, ον
	βελτίων, βέλτιον	βέλτιστος, η, ον
	κρείττων, κρεῖττον	κράτιστος, η, ον
	λῶων, λῶον	λῶστος, η, ον.

Pozn. ἀμείνων a ἄριστος vytykají více výbornost a dokonalost (ἡ ἀρετὴ κρείττων, κράτιστος více sílu (τὸ κράτος) a převahu (lat. superior); protivou ἡ κρείττων jest ἡττων.

2. καλός zlý	κακίων pĕior, κάκιον	κάκιστος (§ 60.)
	χείρων dĕterior, χεῖρον	χειριστος
	ἥττων inferior, ἥττον	n. pl. ἥμιστα nejmĕi
3. μικρός malý	μικρότερος	μικρότατος
	μείων slabší, n. μεῖον	
4. ὀλίγος skrovný, málo	ἐλάττων, n. ἔλαττον	ὀλίγιστος
		ἐλάχιστος
5. πολὺς mnohý	πλείων (πλέων), n. πλέον	πλείστος.

Místo πλέον vyskytuje se též πλεῖν (z πλείων) při udajích kolikosti (mír. (πλεῖν ἢ μύριοι více než deset tisíc).

6. ῥάδιος lehký ῥάων, n. ῥάον ῥάιστος.

Konečně pamatuj si schodná (defectiva):

	ὑστερος	pozdější	ἕστατος	ūltimus
(ἐξ ex)			ἕσχατος	extrĕmus
-(ὑπέρ nad)	ὑπέρ-τερος	superior	ὑπέρτατος	suprĕmus
			ἕπατος	summus
(πρό před)	πρότερος	prior	πρώτος	primus.

Příslovce adjektivní.

§ 62 1. Z adjektiv odvozují se příponou ὡς adverbia. Tvar jejich od držíme, zamĕníme-li ν v příponĕ gen. plur. mask. ν ς.

σοφός moudrý	gen. plur. σοφῶν	adv. σοφῶς
φίλος milý	φίλων	φίλως
δίκαιος spravedlivý	δικαίων	δικαίως
ἁπλοῦς jednoduchý	ἁπλῶν	ἁπλῶς

<i>ταχύς</i>	rychlý	gen. plur. <i>ταχέων</i>	adv. <i>ταχέως</i>
<i>πᾶς</i>	celý	<i>πάντων</i>	<i>πάντως</i>
<i>σαφής</i>	zřejmý	<i>σαφῶν</i>	<i>σαφῶς</i>
<i>αὐτάρκης</i>	samostačitelný	<i>αὐτάρκων</i>	<i>αὐτάρκως</i>
<i>προσήκων</i>	příslušný	<i>προσηγόντων</i>	<i>προσηγόντως</i> .

2. Mimo to zastupuje velmi často neutrum v akkusativě jak singularu, tak pluralu tvary adverbialní (srov. § 153. 3. p.).

Pozn. Starší tvar adverbialní končí se v *ά*, jako: *τάχά* rychle, v attické próse snad od *ταχύς*, *έμα* zároveň, *μάλα* velmi. K *μάλα* sluší komparativ *μᾶλλον* potius — místo *μαλιον* (§ 11. 2.) —, superl. *μάλιστα* potissimum. Porůzné adverbium jest *εἰ* dobře k *άγαθός* dobrý.

3. Též od komparativů, zřídka od superlativů, tvoří se adverbia na *ως*: *βεβαιότερος* pevněji, *καλλίωνως* krásněji. Z pravidla však užívá se od komparativu neutra singularu, od superlativu neutra pluralu (v akkusativu) jako adverbia: *βεβαιότερον*, *κάλλιον*, *βεβαιότατα*, *κάλλιστα*, *άμεινον*, *άριστα*.

Pozn. Příslovce místní na *ω*, jako *άνω* nahore, *κάτω* dole, *έσω* vnitř, *έξω* ven, vně, nepřibírají při stupňování *ς*: *άνιότερω*, *κατωτέρω*, prvně tak *άπωτέρω* dále (od *άπό* od), *έγγός* blízko *έγγυτέρω* (čili *έγγύτερον*), *έγγυτάτω* (čili *έγγύτατα*) a několik jiných. Rovněž bezo *ς* *πραιντέρω* záze, dále, od *πέραι να* (srov. *τό πέρας* zad, konec). Srov. § 175. 3.

Παρά 8.

Skloňování zájmen.

1. Zájmena osobní.

§ 63

sing. nom.	<i>έγώ</i> já [ego]	<i>σύ</i> ty [tu]	
gen.	<i>έμοῦ</i> mne, <i>μου</i> (mē)	<i>σοῦ</i> tebe, <i>σου</i> (tē)	(<i>οἱ</i> sebe, <i>οἱ</i> se)
dat.	<i>έμοί</i> mně, <i>μοι</i> mi	<i>σοί</i> tobě, <i>σοι</i> ti	<i>οἷ</i> sobě, <i>οἷ</i> si
akk.	<i>έμέ</i> mne, <i>με</i> mě [mē]	<i>σέ</i> tebe, <i>σε</i> tě [tē]	(<i>ἑ</i> sebe, <i>ἑ</i> se)
dual n. a.	<i>νά</i> my (dva)	<i>σφά</i> vy (dva)	
g. d.	<i>νάμ</i> nás (dvou), νάμ (dvěma)	<i>σφάμ</i> vás (dvou), νάμ (dvěma)	
plur. nom.	<i>έμεῖς</i> my	<i>έμεῖς</i> vy	(<i>σφείς</i> oni)
gen.	<i>έμῶν</i> nás	<i>έμῶν</i> vás	<i>σφῶν</i> sebe
dat.	<i>έμῖν</i> nám	<i>έμῖν</i> vám	<i>σφίσι(ν)</i> sobě
akk.	<i>έμας</i> nás	<i>έμας</i> vás	<i>σφάς</i> sebe

1. Příklonné tvary (*μου, μοι, με — σου, σοι, σε*), nemohou česk. mě, mi, tě, ti) na počátku věty státi, vyskytují se jen t na zájmeně není důrazu; přízvučných tvarů (*σοῦ, σοί, σέ—ἐμ ἐμέ*) užívá se při důrazu, jako zvl. při vytčení protivy a po před *δοκεῖ μοι* zdá mi se; *ἐμοί, οὐ σοί τοῦτο ἀρέσκει* mně, ne tobě se *πρός σέ* k tobě (ne k jinému), *πρός σε* k tobě (bez takového

2. K silnějšímu vytknutí užívá se příklonné částice *γέ*. se přízvuk tvarův *ἐγώ* a *ἐμοί* vzdaluje: *ἔγω-γε, ἔμοι-γε*, ale *ἐμέ-γε*.

3. Tvary *οὗ, οἷ, ἑ* a t. d. v attické próse jsou jen r zvrtné (§ 183. b. pozn. 1.). Za zájmena osobní třetí osob puji pravidelně v nominativě zájmena ukazovací (§ 68.), v n pádech též tvary od *αὐτός* ipse (§ 65.).

§ 64

2. Zájmena přivlastňovací (possessiva)

utvořena jsou od kmenů zájmen osobních:

(km. <i>ἐμε</i>) <i>ἐμός</i> můj,	(km. <i>ἡμε</i>) <i>ἡμέτερος</i> náš,
(km. <i>σε</i>) <i>σός</i> tvůj,	(km. <i>ὄμε</i>) <i>ὄμέτερος</i> váš,
(km. <i>ἐ</i>) (<i>ὄς</i> svůj),	(km. <i>σφε</i>) <i>σφέτερος</i> svůj

Pozn. *ὄς, ἡ, ὄν* vyskytuje se toliko u básníků, *σφέτερος* v próse a vždy zvrtně. — Stran *φίλος ἐμός* nebo *φίλος μου* jeden z mý nebo to je můj přítel, *ὄ ἐμός φίλος* neb *ὄ φίλος μου* můj (určitý) přítel v 1. 184. 3.

§ 65

3. *αὐτός, αὐτή, αὐτό* sám, sama, samo

skloňuje se jako obyčejné adjektivum, jen že neutrum v n vok. sing. jako člen *τό* nepřibírá žádného *ν*. Srov. § 185. (*αὐτός* § 13. 1. b), *ἡ αὐτή (αὐτή), τὸ αὐτό (αὐτό neb ταυτόν)* týž, táž, též (lat. idem), *τοῦ αὐτοῦ = ταυτοῦ, τῆ αὐτῆ = αὐτά = ταυτά*.

§ 66

4. Zvrtná zájmena (reflexiva).

Tato složena jsou ze zájmen osobních a z *αὐτός*, na př. mei ipsius, sebe (samého), *σε-αυτῶ* tibi ipsi, sobě (samému se ipsum, sebe (sama). Zvrtná zájmena mohou míti jen pády a v 1. a 2. osobě jen mužský a ženský rod.

vztahem k 1. osobě podmět: já, my	k 2. osobě podmět: ty, vy	k 3. osobě podmět: on, ona, ono; oni, -y, -a
sing. gen. <i>ἐμαντοῦ, -ῆς</i> dat. <i>ἐμαντῷ, -ῆ</i> akk. <i>ἐμαντόν, -ήν</i>	<i>σεαυτοῦ, -ῆς</i> <i>σεαυτῷ, -ῆ</i> <i>σεαυτόν, -ήν</i>	<i>ἐαυτοῦ, -ῆς</i> sebe (samého, -é) <i>ἐαυτῷ, -ῆ</i> sobě (samému, -é) <i>ἐαυτόν, -ήν, -ό</i> sebe (sama, -u, -o)
plur. gen. <i>ἡμῶν αὐτῶν</i> dat. <i>ἡμῖν αὐτοῖς, -αῖς</i> akk. <i>ἡμᾶς αὐτούς, -άς</i>	<i>ὑμῶν αὐτῶν</i> <i>ὑμῖν αὐτοῖς, -αῖς</i> <i>ὑμᾶς αὐτούς, -άς</i>	{ <i>σφῶν αὐτῶν</i> sebe (samých) ἔλλι <i>ἐαυτῶν</i> { <i>σφίσιν αὐτοῖς, -αῖς</i> sobě ἔλλι <i>ἐαυτοῖς, -αῖς</i> (samým) { <i>σφᾶς αὐτούς, -άς, -ά</i> sebe (samý, -a) ἔλλι <i>ἐαυτούς, -άς, -ά</i>

Tvary *σεαυτοῦ* a t. d. a *ἐαυτοῦ* a t. d. mohou se stáhnouti v *σαντοῦ* a t. d., *αὐτοῦ* a t. d. O užívání viz §§ 183. 184.

5. ἄλλο-ς, ἄλλη, ἄλλο jiný [aliu-s, alia, aliu-d]

§ 67

skloňuje se jako *αὐτός*.

Ze zdvojeného *ἄλλος* (srov. alius alium) vzniká zájmeno vespolné (pronomen reciprocum), km. *ἄλλ-ηλο* (místo (*ἄλλ-αλλο*), kteréž pro svůj význam nominativu nemá a jen v duale a plurale se vyskytuje:

dual gen. { <i>ἄλλήλων</i>	plur. <i>ἄλλήλων</i> sebe } <i>ἄλλήλοις, -αις</i> sobě } <i>ἄλλήλους, -ας, ἄλληλα</i> sebe }	vespolek, druh { druhu, } druha.
dat. { <i>ἄλλήλαιν</i>		
akk. <i>ἄλλήλω, -ᾶ</i>		

6. Zájmena ukazovací (demonstrativa).

§ 68

1. *ὁδε ἤδε τόδε* tento, tato, toto (lat. hic),
2. *οὗτος αὕτη τοῦτο* ten, ta, to, on, ona, ono (iste, is),
3. *ἐκεῖνος ἐκεῖνη ἐκεῖνο* onen, ona, ono (ille). Srov. § 186.

1. *ὁδε* složeno jsouc ze členu *ὁ* a z ukazovacího přítvorku *δέ* (§ 19. 5.), skloňuje se úplně jako člen s přivěšeným *δέ*.

2. *οὗτος* skloňuje se v mask. a neutr. od km. *τουτο*, ve fem. od km. *ταυτα*, výjimkou zní neutr. pl. v nom. a akk. *ταυτα*, pak nom. sing. a plur. mask. a fem. má místo *τ* přídešník ostrý jako člen *ὁ, ἡ, οἱ, αἱ*.

sing. nom. <i>οὗτος αὕτη τοῦτο</i> gen. <i>τούτου ταύτης τούτου</i> dat. <i>τούτῳ ταύτῃ τούτῳ</i> akk. <i>τούτον ταύτην τοῦτο</i>	plur. <i>οὗτοι α἗ται ταῦτα</i> <i>τούτων τούτων τούτων</i> <i>τούτοις ταύταις τούτοις</i> <i>τούτους ταύτας ταῦτα</i>
dual n. a. <i>τούτω</i> g. d. <i>τούτοιν</i> } pro všechny rody	

Pozn. Jako při členu, zastupují i v těchto zájmenech tvary dualní mužského rodu tvary rodu ženského (*ταύτα, ταύταιν*) a gen. pl. *τούτων* též fem.

Příslovce od *ὅδε* zní *ἔδε*, od *οἷτος* pak *οἴτω(ς)* takto, tím způsobem. Srov. § 14. pozn. 3.

Dle *οἷτος* se skloňují:

τοσοῦτος τοσαύτη τοσοῦτον (τοσοῦτο) tak velký, tolik, tantus,
τοιοῦτος τοιαύτη τοιοῦτον (τοιοῦτο) takový, talis,
τηλικούτος τηλικαύτη τηλικούτον (τηλικούτο) tak starý, tak důležitý,
při čemž však *τ*, vyskytující se v násloví tvarův od *οἷτος* mizí: *ταῦτα*, avšak *τοσ-αῦτα*. Přistoupením příklonného *δὲ* k *τόσος, τοῖος, τηλικός* povstávají důrazně ukazující *τοσόςδε* tak veliký, *τοιόςδε* takový, *τηλικόςδε* tak starý, skloňující se pravidelně před *δὲ*.

3. *ἐκεῖνο-ς, ἐκεῖνη, ἐκεῖνο* onen, ona, ono skloňuje se jako *αὐτός*.

Zájmenům ukazovacím připínává se k většímu důrazu často dlouhé, přízvukné *ί*, před nímž krátké samohlásky se odsouvají: (*οἷτος-ί* =) *οἷτοσί, αὐτηί, τουτί, τουτουί, ταυί, ἐκεινωί, τοισδί*. Srov. lat. *ecce* v *his-ecce, has-ecce*, česky *tenhle, ten zde*.

§ 69

7. Vztažné zájmeno (relativum)

počíná ve všech pádech přidešnikem ostrým:

sing. nom.	ὅς jenž	ἃ jež	ὅ jež	pl. οἷ αἷ ἔ
gen.	οῦ	ἃς	οῦ	ἔων
dat.	ᾧ	ᾗ	ᾧ	οἷς αἷς οἷς
akk.	ὃν	ἣν	ὃ	οἷς ἔς ἔ
dual n. a.	ὦ [ἔ] ὦ	g. d. οἷν [αἷν] οἷν; srov. § 68. 2. pozn.		

Pozn. 1. Ve spojeních *καί ὅς* (a on), pak *ἃ δ' ὅς* (děl tu on) má *ὅς* význam demonstrativní.

Pozn. 2. Sesíleno bývá *ὅς* příklonnou částicí *πὲρ*: *ὅςπερ, ἣπερ, ὅπερ* a t. d. *jenžto, jenž právě*.

§ 70

8. Tázací a neurčité zájmeno.

1. Tázací zájmeno (pron. interrogativum) má též kmen jako neurčité (pron. indefinitum), lišíc se od něho pouze přízvukem. Tázací zájmeno má přízvuk, a to vždy ostrý, na kmenové slabice: mask. fem. *τίς* kdo? který?, neutr. *τί* co? které? (§ 18. 1), neurčité jest příklonné: *τις* (ně)kdo, (ně)jaký, kdosi, *τι* (ně)co, (ně)jaké, eosi. Jen *αἷτα* podržuje svůj přízvuk.

Přirovněj lat. *quis* ve *quis fuit?* a *si quis fuit*, česk. *kdo to byl?* a *byl-li kdo* —.

	tázací	neurčitě (příkl.)
sing. nom. gen. dat. akk.	<i>τίς</i> kdo? <i>τί</i> co? <i>τίνος</i> (τοῦ) koho? čeho? <i>τίνι</i> (τῷ) komu? čemu? <i>τίνα</i> koho? <i>τί</i> co?	<i>τίς</i> někdo <i>τι</i> něco <i>τινός</i> (του příkl.) někoho, něčeho <i>τινὶ</i> (τῷ příkl.) někomu, něčemu <i>τινὰ</i> někoho <i>τι</i> něco
dual n. a. g. d.	<i>τίνε</i> <i>τίνοι</i>	<i>τινὲ</i> <i>τινοῖν</i>
plur. nom. gen. dat. akk.	<i>τίνες</i> kteří? <i>τίνα</i> která? <i>τίνων</i> kterých? <i>τίσι(ν)</i> kterým? <i>τίνας</i> které? <i>τίνα</i> která?	<i>τινὲς</i> někteří <i>τινὰ</i> (ἕνα) některá <i>τινῶν</i> některých <i>τισί(ν)</i> některým <i>τινὰς</i> některé <i>τινὰ</i> (ἕνα) některá

2. Nepřímo tázací a neurčitě (všeobecně) vztažné zájmeno (quicunque) jest *ὅστις*, vzniklé ze vztažného *ὅς* a z neurčitého *τίς*. Oba kmeny se skloňují vedle sebe:

sing. mask. <i>ὅστις</i> kdo? kdokoli <i>οὅτινος</i> čili <i>ὅτου</i> <i>ὅτινι</i> čili <i>ὅτῳ</i> <i>ὅτινα</i>	fem. <i>ἡτις</i> <i>ἡτινος</i> <i>ἡτινι</i> <i>ἡτινα</i>	neutr. <i>ὅ τι</i> co? cokoli <i>οὅτινος</i> čili <i>ὅτου</i> <i>ὅτινι</i> čili <i>ὅτῳ</i> <i>ὅ τι</i>
plur. <i>ὅτινες</i> <i>ὅτινων</i> a t. d.	<i>αἰτινες</i> a t. d.	<i>ἕτινα</i> čili <i>ἕτινα</i> a t. d.

Pozn. Neutr. *ὅ τι* co aneb *ὅ, τι* rozlišuje se písmem od spojky *δι* ze. Druhotvar *ἕτινα* (která? co?) místo *ἕτινα* (vzniklé z *ἄ-τι-α* dle § 11. 3.) rozeznává se přídešníkem od *ἕτινα* (= *τινὰ* některá, něco).

3. Jiné zájmeno neurčitě jest trojrodé *δεῖνα* quidam, kteréž buď zůstává neskloněno nebo takto se skloňuje:

sing. <i>δεῖνα</i> , plur. <i>δεῖνες</i> , <i>δεῖνος</i> , „ <i>δεῖνων</i> , <i>δεῖνι</i> , <i>δεῖνα</i> , „ <i>δεῖνας</i>))))	mají před sebou člen v příslušném pádě a rodě: <i>ὁ δεῖνα</i> , <i>ἡ δεῖνα</i> , <i>αἱ δεῖνες</i> a t. d.
---	------------------	--

Pozn. 1. ἔνθα a ἔνθεν mají přívodní ukazovací význam v attické próse jen v několika málo rčeních (ἔνθα δὴ tu právě, ἔνθα καὶ ἔνθα tu a tam), za to však pravidelně vztažný (kdež, odkudž). Rovněž vyskytuje se ὡς s významem ukazovacím v attické próse jen v καὶ ὡς i tak, οὐδ' (μηδ') ὡς ani tak.

Pozn. 2. Těž ὅτε a τότε, různice se přízvukem od ὅτε, τότε, mají význam neurčitý „někdy“ zvláště ὅτε μὲν — ὅτε δέ, τότε μὲν — τότε δέ (vedle τότε μὲν — τότε δέ) brzo — brzo, hned — hned (cum-tum, tum-tum).

Pozn. 3. Ku vztažným zájmenům a příslovcím mohou se přidružití spojky δὴ, δήποτε a οὖν u významě zobecňujícím (-koliv, lat. cunque): δεῖς δήποτε kdekolivěk, ὅπως οὖν, též ὅπωςοὖν psáno, jakkolivěk, utcunque.

Pozn. 4. Pamatuj si též záporná zájmena a příslovce: οὐτις, μήτις nikdo, místo nichž užívanější jsou οὐδεὶς, μηδεὶς, pak οὐδέτερος, μηδέτερος žádný z obou (neuter), οὐδαμοῦ, μηδαμοῦ nikde, οὐδαμῶς, μηδαμῶς nijak.

HLAVA 9.

O číslovkách.

Číslovky základní, řadové a příslovce číselná se svými hodnotami a značkami jsou: § 73

1	α'	εἷς, μιά, ἕν jeden	(ὁ) πρῶτος první	ἕναξ jednou
2	β'	δύο δύο	δεύτερος	δίς
3	γ'	τρεις, τρία třes, tria	τρίτος	τρίς
4	δ'	τέτταρες, τέτταρα neb τέσσαρες, -α	τέταρτος	τετράκις
5	ε'	πέντε	πέμπτος	πεντάκις
6	ς'	ἕξ sex	ἕκτος	ἑξάκις
7	ζ'	ἑπτὰ septem	ἕβδομος	ἑπτάκις
8	η'	ὀκτώ octō	ὄγδοος	ὀκτάκις
9	θ'	ἐννέα	ἐνάτος (ἐννάτος)	ἐνάκις (ἐννάκις)
10	ι'	δέκα decem	δέκατος	δεκάκις
11	ια'	ἑνδεκα	ἐνδέκατος	ἐνδεκάκις
12	ιβ'	δωδεκα	δωδέκατος	δωδεκάκις
13	ιγ'	τρεις καὶ δέκα, π. τρία καὶ δέκα	τρίτος καὶ δέκατος	a t. d.
14	ιδ'	τέτταρες καὶ δέκα, π. τέτταρα καὶ δέκα	τέταρτος καὶ δέκατος	
15	ιε'	πέντε καὶ δέκα	πέμπτος καὶ δέκατος	
16	ισ'	ἑκαίδεκα ἑῖλι ἕξ καὶ δέκα	ἑκαιδέκατος ἑῖλι ἕκτος καὶ δέκατος	
17	ιζ'	ἑπτὰ καὶ δέκα	ἕβδομος καὶ δέκατος	
18	ιη'	ὀκτώ καὶ δέκα	ὄγδοος καὶ δέκατος	
19	ιθ'	ἐννέα καὶ δέκα	ἐνάτος καὶ δέκατος	
20	κ'	εἴκοσι(ν)	εἰκοστής	εἰκοσάκις

30	λ'	τριακόνα	τριακοστός	τριακοντάκις
40	μ'	τετραράκοντα	τετραρακοστός	τετραρακοντάκις
50	ν'	πεντήκοντα	πεντηκοστός	a t. d.
60	ξ'	ἑξήκοντα	ἑξηκοστός	
70	ο'	ἑβδομήκοντα	ἑβδομηκοστός	
80	π'	ὀγδοήκοντα	ὀγδοηκοστός	
90	ρ'	ἐνενηκοντα	ἐνενηκοστός	
100	Ϟ'	ἑκατόν	ἑκατοστός	ἑκατοντάκις
200	σ'	διακόσιοι, αι, α	διακοσιοστός	διακοσιάκις
300	τ'	τριακόσιοι, αι, α	τριακοσιοστός	τριακοσιάκις
400	υ'	τετρακόσιοι, αι, α	τετρακοσιοστός	
500	φ'	πεντάκοσιοι, αι, α	πεντακοσιοστός	
600	χ'	ἑξάκοσιοι, αι, α	ἑξακοσιοστός	
700	ψ'	ἑπτάκοσιοι, αι, α	ἑπτακοσιοστός	
800	ω'	ὀκτάκοσιοι, αι, α	ὀκτακοσιοστός	
900	ϝ'	ἑνᾶκόσιοι, αι, α neb ἑνᾶκόσιοι, αι, α	ἐνακοσιοστός neb ἐννακοσιοστός	
1000	α	χίλιοι, αι, α	χιλιοστός	χιλιάκις
2000	β	δισχίλιοι, αι, α	δισχιλιοστός	
3000	γ	τρισχίλιοι, αι, α	τρισχιλιοστός	
10.000	ι	μύριοι, αι, α	μυριοστός	μυριάκις
11.000	ια	μύριοι καὶ χίλιοι		
20.000	κ	δισμύριοι	δισμυριοστός	δισμυριάκις

Pozn. Za číslice užívali Řekové písmen obyčejných a těchto tří značek starých: Ϛ' (stigma) = 6 (vzniklé z Ϝ § 1. pozn. 2.), Ϟ' (koppa) = 90 a ϝ' (sampi) = 900. Při 1000 počíná se abeceda znova, jen že se čárka klade pod písmena; tudíž β, τ, μ, ϝ' = 2344, α, ω, π, Ϛ' = 1887. Od 10.000 čítá se dle myriad (§ 75. 4.): ᾶ jedna myriada, β̄ dvě myriady a t. d.

Dodatky.

§ 74

1. Číslovky základní od 1 do 4 a pak od 200 dále jsou sklonné:

n.	1. εἷς	μία	ἓν	2. δύο	3. τρεῖς, τρία	4. τέτταρες, τέτταρα
g.	ἑνός	μιας	ἑνός	δυῶν	τριῶν	τεττάρων
d.	ἐνί	μιᾶ	ἐνί	δυῶν	τρισί(ν)	τέτταρσι(ν)
a.	ἓνα	μίαν	ἓν	δύο	τρεῖς, τρία	τέτταρας, τέτταρα

Jako εἷς skloňují se οὐδείς (= οὐδὲ εἷς) a μηδείς (= μηδὲ εἷς) ani jeden, nikdo, žádný.

n.	οὐδείς	οὐδεμία	οὐδέν	d.	οὐδενί	οὐδεμιᾶ	οὐδενί
g.	οὐδενός	οὐδεμιας	οὐδενός	a.	οὐδένα	οὐδεμίαν	οὐδέν.

δύο (duo) vyskytá se též neskloněno. — ἄμφω ambō, oba, g. d. ἀμφοῖν střídá se s množným ἀμφότεροι, αι, α, k čemuž též obvyklý jest singular ἀμφότερον obě.

Pozn. Čísła s 8 a 9 složená (základní i řadová) často odčítáním se vyjadřují pomocí participia *δέων* (= jsoucí bez § 164. p. 1.):

ένος (*δνοῖν*) *δέοντες* *τριακοντα άνδρες* = 29 (28) mužů,
μιās (*δνοῖν*) *δέουσαι* „ *νηες* = „ „ lodí,
ένος (*δνοῖν*) *δέοντα* „ *έτη* = „ „ let.

Srov. duo-de-triginta, undetriginta. Podobně *ένος* (*δνοῖν*) *δέον τριακοστών έτος*, *μιās* (*δνοῖν*) *δέουσα τριακοστή ναῦς*.

2. Čísła od 5—199 jsou nesklonná.

Za 13 a 14 nastupuje též *τρισκαίδεκα*, *τετταρακαίδεκα*. Desítky s jednotkami se spojují buď pomocí *καί*: *είκοσι και πέντε* čili *πέντε και είκοσι*, buď bez *καί*, předelávají-li desítky: *είκοσι πέντε* 25, tak i *εκατόν δέκα*. Jeden a dvacátý zní *είς και εικοστός* a dvacátý první *πρωτος και εικοστός* neb *εικοστός πρώτος* a t. d.

Číslovky ostatní.

§ 75

1. Podílné číslovky (distributiva) vyjadřují se obvyklejně předložkou *ανά*, *κατά*, *εις* se základními v akk., jako *ανά εκατόν* po stu, *εις τέσσαρας* po čtyřech, nebo skládáním se *σύν*: *σύνδυο* po dvou, dva a dva, *σύντριεις* po třech (o podílném významě předložek srov. §§ 177. 2. e, 180. 2. B, d, 181. 2. B, d).

2. Druhé číslovky slabikou *πλοῦς* (z *πλόος*, lat. plex): *άπλοῦς* jednoduchý, *διπλοῦς* dvojný (lat. du-plex), *τριπλοῦς* trojný, *πενταπλοῦς* paterý a t. d. (§ 37.)

3. Násobné číslovky slabikou *-πλάσιος*: *διπλάσιος* dvojnásobný (du-plus), *τριπλάσιος* trojnásobný a t. d., *πολλαπλάσιος* mnohonásobný, mnohokrátě tolik.

4. Substantivní číslovky: *ή μονάς* (km. *μοναδ*) jednička, jednota, *δύας* dvojka, *τριάς* trojka, trojice, *τειράς*, *πενμιάς* (*πενμιμιάς*), *έξάς*, *έβδομάς*, *ογδοάς*, *έννεάς*, *δεκάς*, *εικάς*, *εκατοντάς*, *χιλιάς*, *μυριάς*, tudíž *τρεις μυριάδες* = 30.000.

Nejdůležitější adjektiva číselná jsou: *πολλοί* mnozí, *έκαστος* každý, *έκάτερος* každý z obou, *πās*, *πāσα*, *πāν* (km. *παντ*) každý, celý (*πāν* všecko, *πāντες* všichni), *πόστος*, *δπόστος* kolikátý (quotus); k těmto pamatuj si příslovce: *πολλάκις* mnohokrátě, často, *δσάκις* kolikrát, *τοσαντάκις* tolikrát, *πλειστάκις* velmi mnohokrát, velmi často, *δλιγάκις* zřídka. § 76

B. Ohýbání slovesa.

Průprava k časování.

1. V řečtině rozeznáváme při slovesě:

§ 77

tři osoby (personae) a trojný číslo (numerus): jednotné (singular), dvojný (dual) a množné (plural),

trojný rod (genus): činný (activum), střední (medium) a trpný (passivum),

dva druhy časů (tempora):

A. hlavní časy:

- a) praesens
- b) perfektum
- c) futurum

B. vedlejší čili historické časy:

- a) imperfektum
- b) plusquamperfektum
- c) aorist,

čtvero způsobů (modi): indikativ, konjunktiv, optativ, imperativ,
tři tvary jmenné: infinitiv, participium, adjektivum slovesné.

Pozn. 1. Slovesa jen ve středním nebo trpném rodě se vyskytující slovou deponentia.

Pozn. 2. Tvarem svým medium srovnává se s passivem; jen v aoristě a ve futuru rozcházejí se tvary obou rodů. Významem svým jest medium zvrátané čili reflexivní, t. j. vyjadřuje pravidelně činnost k podmětu se táhnoucí: akt. *λύω* rozvazuji, med. *λύομαι* rozvazuji se nebo sí.

2. Časy, způsoby a tvary jmenné sloves tvoří se od různých kmenů časových, jež dle časů zovou se: kmen praesentní, futurní, aoristní, perfektní. Základní tvar, z něhož všechny kmeny časové slovesa lze utvořití, nazývá se kmenem prostým čili slovesným: 1. os. praes. *λείπ-ω* zůstávuji, km. praes. *λείπ*, km. slovesný *λίπ*.

Má-li nějaký čas dva různé kmeny časové, z nichž jeden přibírá přírůstek souhláskový (znak časový), slovou časy z takového kmene utvořené slabými (tempora prima), jako *λέ-λῆ-κ-α* slabé perfektum od km. *λυ*, perfektní km. *λελυ-κ*, druhé časy slovou silnými (tempora secunda), jako *γέ-γαρ-α* silné perfektum od km. *γαρ*, km. perf. *γεγαρ*.

3. Indikativy časů (historických) vedlejších obdržují na rozdíl od časů hlavních 1) přírůstek v násloví (přimnožek, augmentum) a 2) jiné, většinou kratší (druhotné) přípony osobní: praes. *λύ-ουσιν* rozvazují, imperf. *ἔ-λυ-ον* rozvazovali.

4. Tvary jednotlivých časů vznikají spojením kmenů časových s určitými příponami. Dle toho rozeznáváme dvě hlavní časování čili konjugace:

- a) prvá, mnohem častější, spojuje přípony osobní s kmenem praesentním a silného aoristu samohláskou, již proto sponou (thematickou samohláskou) nazýváme: *λύ-ο-μεν* solv-ī-mus (rozvazujeme). Ježto první osoba sing. praes. akt. hláskou *ω* vyzvukuje, jmenují se slovesa sem patřící: slovesa na *ω*.

Srovn. v češf. slovesa příznaková čili sponová, na př. ved-e-me.

- b) druhá, řidší, přibírá osobní přípony ku kmenům dotčeným (praes. a siln. aor.) beze spony: *ἔσ-μεν* jsme (místo jes-me). Ježto

první osoba sing. praes. akt. této konjugace má příponu μ , nazývají se slovesa sem náležející: slovesa na μ .

Srovn. v češt. slovesa bezpříznaková čili bezesponová, na př. jes-m — jsem, daď-m — dám, jed-m — jím.

Tvary ostatních kmenů časových jsou oběma konjugacím společny.

Pozn. Spona není samohláskou vloženou ku spojení kmene s příponami, nýbrž náleží ku kmeni a jeví se podle náslovných souhlásek přípon buď jako o neb ε .

5. Příznaky způsobové nastupují mezi kmenem a příponou:

- konjunktiv liší se od indikativu dlouženými sponami (η , ω): ind. $\lambda\upsilon-o-\mu\epsilon\nu$ [solv-ĩ-mus], konj. $\lambda\upsilon-\omega-\mu\epsilon\nu$ [solv-ā-mus];
- optativu jest vlastní příznak způsobový ι neb $\iota\eta$, kterýž s předchodnými samohláskami se stahuje ve dvojhlásky: $\lambda\upsilon-\iota-\mu\epsilon\nu$ rozvazovali bychom.

Konjunktiv má přípony časů hlavních, optativ časů vedlejších.

6. Přípony ku tvoření tvarů slovesných jsou tyto:

A. Přípony osobní. a) Přípony indikativní, konjunktivní a optativní.

Prvotné náležejí indikativům časů hlavních a všem konjunktivům, druhotné indikativům časů vedlejších a všem optativům. Medium a passivum mají stejné přípony, passivní aorist má přípony aktivní.

	Aktivum		Medium	
	prvotné	druhotné	prvotné	druhotné
Osoba				
sing. 1.	$-\mu$	$-\nu$	$-\mu\alpha\iota$	$-\mu\eta\nu$
2.	$-\sigma\iota$	$-\varsigma$	$-\sigma\alpha\iota$	$-\sigma\sigma$
3.	$-\tau\iota$	—	$-\tau\alpha\iota$	$-\tau\sigma$
dual 1.	= 1. plur.		= 1. plur.	
2.		$-\tau\omicron\nu$		$-\sigma\theta\omicron\nu$
3.	$-\tau\omicron\nu$	$-\tau\iota\eta\nu$	$-\sigma\theta\omicron\nu$	$-\sigma\theta\eta\nu$
plur. 1.		$-\mu\epsilon\nu$		$-\mu\epsilon\theta\alpha$
2.		$-\tau\epsilon$		$-\sigma\theta\epsilon$
3.	$-\nu\tau\iota$	$-\nu$ nebo $-\sigma\alpha\nu$	$-\nu\tau\alpha\iota$	$-\nu\tau\sigma$

Pozn. Prvotných přípon osoby 1., 2. a 3. praes. akt. sloves na ω ($\lambda\upsilon-\omega$, $\lambda\upsilon-\epsilon\iota\varsigma$, $\lambda\upsilon-\epsilon\iota$) nelze poznati. O hláskových proměnách viz § 83. 1—3.

Velmi zřídka vyskytá se zvláštní přípona pro 1. osobu dual. med. $-\mu\epsilon\theta\omicron\nu$.

b) Přípony imperativní.

Aktivum		Medium
Osoba		
sing. 2.	-θι neb ς nebo —	-σο
3.	-τω	-σθω
dual 2.	-τον	-σθον
3.	-των	-σθων
plur. 2.	-τε	-σθε
3.	-των (nebo -τωσαν)	-σθων (nebo -σθωσαν)

Pozn. V 2. osobě sing. akt. odsula se u ω -konjugace přípona. Přípon $-τωσαν$ a $-σθωσαν$ teprve v době poklassické hojněji se užívalo.

B. Přípony infinitivů znějí v akt. $-εν$ a $-ναι$ (inf. aor. I. akt. jinak se tvoří), v mediu $-σθαι$.

C. Přípony participii jsou v akt. mask. a neutr. $-ντ$, fem. $ντ-ια$ (km. $λυο-ντ$, nom. $λῶν$, $λῶσα$, $λῶν$, km. $λυθ-ε-ντ$, nom. $λυθείς$, $λυθείσα$, $λυθέν$, srov. § 12. 2. b), v perf. akt. mask. a neutr. $-στ$, fem. $-νια$ (km. $λελυκ-στ$, nom. $λελυκός$, $λελυκυῖα$, $λελυκός$), v med. $-μενος$, $-μένη$, $-μενον$.

Přímnožek (augmentum).

§ 78

1. Přímnožek jest známkou doby minulé v indikativě všech vedlejších časů. Rozeznává se přímnožek slabičný a časový.

a) Slabičný přímnožek (augmentum syllabicum) záleží v slabice ϵ před kmenem sloves souhláskou počínajících: ξ - $λυ-ο-ν$, rozvažoval jsem, ξ - $τυπιτ-ό-μην$ byl jsem bít.

Náslovné ϵ zdvojuje se po ϵ : $\xi\theta\eta\pi\tau\omicron\nu$ od $\theta\iota\pi\tau\omega$ házím.

Pozn. Slovesa $\mu\acute{\epsilon}\lambda\lambda\omega$ hodlám, $\beta\omicron\upsilon\lambda\omicron\mu\alpha\iota$ volo, $\delta\upsilon\nu\alpha\mu\alpha\iota$ mohu mají přímnožek ϵ (řídě. η), tedy ξ - $\mu\epsilon\lambda\lambda-ο-ν$ (i η - $\mu\epsilon\lambda\lambda-ο-ν$).

b) Časový přímnožek (augmentum temporale) nastupuje u sloves v násloví samohlásku majících. Náslovná samohláska se dluží, aniž se při tom přidešník jemný neb ostrý mění; i dluží se:

α v η : $\xi\gamma\omega$	vedu	imperf. $\eta\gamma-ο-ν$
ϵ „ η : $\xi\lambda\acute{\alpha}\nu\omega$	ženu	„ $\eta\lambda\alpha\nu-ο-ν$
$ο$ „ ω : $\delta\nu\epsilon\iota\delta\iota\zeta\omega$	haním	„ $\omicron\nu\epsilon\iota\delta\iota\zeta-ο-ν$
ι „ ι : $\xi\kappa\epsilon\tau\acute{\epsilon}\nu\omega$	prosím snažně	„ $\iota\kappa\acute{\epsilon}\tau\epsilon\nu-ο-ν$
υ „ υ : $\upsilon\beta\rho\iota\zeta\omega$	pýchám	„ $\upsilon\beta\rho\iota\zeta-ο-ν$
$\alpha\iota$ „ η : $\alpha\iota\sigma\theta\acute{\alpha}\nu\omicron\mu\alpha\iota$	čiji, cítím	„ $\eta\sigma\theta\alpha\nu-ό-μην$
α „ η : $\xi\delta\omega$	zpívám	„ $\eta\delta-ο-ν$

αυ ν ηυ: ἀδξάνω	množím	imperf. ηὕξαν-ο-ν
ευ „ ηυ: εὐρίσκω	nalézám	„ ηὕρισκ-ο-ν (též εὕρισκον)
οι „ ω: οἰκτεῖρω	želím	„ ὕκτειρ-ο-ν.

2. Bez přímnožku zůstává vždy náslovné η, ω, ι, υ, ου a ει:

οὐτάζω	raňuji	imperf. οὐτάζ-ο-ν
εἴκω	ustupuji	„ εἴκ-ο-ν.

Pozn. εἰκάζω domýšlím se má ει i η: εἰκάζ-ο-ν i ἡκάζ-ο-ν.

3. Slovesa s jednou nebo více předložkami složená mají taktéž přímnožek bezprostředně před kmenem slovesným, tudíž za poslední předložkou. Při tom nabývají předložky ἐν a σύν původní podoby, jestliže byly v praesentě spodobou nebo vysutím (§ 10. 7.) proměněny, ἐκ však před přímnožkem přechází v ἐξ:

εἰς-φέρω	vnáším	imperf. εἰς-έ-φερ-ο-ν
προ-εἰς-άγω	napřed dovážím	„ προ-εις-ἦγ-ο-ν
ἐκ-φέρω	vynáším	„ ἐξ-έ-φερ-ο-ν
συλ-λέγω	sbirám	„ συν-έ-λεγ-ο-ν
ἐμ-βάλλω	vpadám	„ ἐν-έ-βαλλ-ο-ν
συῶ-ῥάπτω	sešívám	„ συν-έ-ῥάπτ-ο-ν
συ-στέλλω	stahuji	„ συν-έ-στειλλ-ο-ν.

Konečné samohlásky předložek se odsouvají vyjma πειρά a πρόσ:

ἀπο-φέρω	odnáším	imperf. ἀπ-έ-φερ-ο-ν
ἐπι-βάλλω	přihazuji	„ ἐπ-έ-βαλλ-ο-ν;
ale περι-βάλλω	obhazuji	„ περι-έ-βαλλ-ο-ν
περι-ῥέέω	obtékám	„ περι-έ-ῥέε-ο-ν
προ-βαίνω	kráčím vpřed	„ προ-έ-βαίν-ο-ν

Nepravidelnosti přímnožku viz v § 112. nebo προῦβαιν-ο-ν.

Zdvojká čili reduplikace (srov. § 112.)

§ 79

jest podstatnou známkou kmene perfektního (srov. πῆ-πηγ-α a lat. pe-pig-i). Podle násloví kmene slovesného jest trojí:

1. Slovesa, jež počínají se jednoduchou souhláskou (vyjma π) neb okamžitou s plynou (explosiva cum liquida), předkládají náslovnou souhlásku s ε před kmen:

λέω	rozvazuji	km. λυ	perf. λέ-λυ-κα
γράφω	piší	„ γραφ	„ γέ-γραφ-α
βλάπτω	škodím	„ βλαβ	„ βέ-βλαφ-α.

Při tom zastoupena bývá (dle § 10. 10. a) dyšná příslušnou temnou:

θῶ	obětují	km. θυ	perf. τέ-θυ-κα
φονεύω	vraždím	" φονευ	" πε-φόνευ-κα
χορεύω	tančím	" χορευ	" κε-χόρευ-κα.

Ve všech ostatních případech tvoří se zdvojkou jako přímnožek;

záleží tedy

a) v předsutém ε u kmenů, jež se počínají dvěma souhláskama (vyjmouc okamžitou s plynnou), složenou souhláskou nebo hláskou ρ.

Při tom se ρ za ε zdvojuje jak u přímnožku:

στεφανῶ	věničím	km. στεφανο	perf. ἐ-στεφάνω-κα
ζητέω	hledám	" ζητε	" ἐ-ζήτη-κα
δίπτω	metám	" δίφ	" ἔ-δίφι-α;

b) v dloužení náslovné samohlásky u kmenů, počínajících se samohláskou, jako u přímnožku časového:

δρῶ	vzpřímuji	km. δρο	perf. ὄρο-ω-κα
ἄγω	vedu	" ἄγ	" ἦχ-α.

Pozn. Zvláště pamatuj:

γινώσκω	poznávám	km. γνω	perf. ἔ-γνω-κα
κτάομαι	získávám	" κτη	" obyč. κέ-κτη-μαι
μιμνήσκω	připomínám	" μνη	" " μέ-μνη-μαι (me-min-i).

3. U sloves s předložkami složených nastupuje zdvojkou za předložkou poslední, jako přímnožek:

ἐκ-λύω	vybavuji	km. λυ	perf. ἐκ-λέλυ-κα
προ-δια-λύω	napřed vybavuji	" "	" προ-δια-λέλυ-κα
ἐκ-στρατεύω	vytrhují	" στρατευ	" ἐξ-εστράτευ-κα.

Nepravidelnou zdvojkou viz § 112.

Přízvuk.

1. Přízvuk slovesa určitého klade se co nejdále od konce slova. Vyzvukující ai a oi platí pro přízvuk v optativě za dlouhé, v ostatních tvarech jest ai krátké: λύω, λύετε, λύομαι, ale opt. λύσαι, λύοι.

2. Participia podržují přízvuk, pokud lze, na slabice, na níž byl v nom. sing. mask., tedy

part. praes. akt. βασιλεύων (rēgnāns), βασιλεύουσα, βασιλεῦον (nikoli βασιλεον),

part. fut. akt. βασιλεύσων, βασιλεύσουσα, βασιλεῦσον (§ 85. 7.).

3. Složená pošínají v indikativě a imperativě přízvuk co nejdále od konce, avšak nikdy přes přímnožek nebo zdvojkou, aniž přes slabiku

přizvučenou předložky anebo při dvojitém složení přes část předposlední: impt. $\acute{\alpha}\pi\acute{o}-\lambda\nu\epsilon$ od vazuj, $\pi\rho\acute{o}\varsigma-\epsilon\chi\epsilon$ měj pozor, impf. $\acute{\upsilon}\pi-\epsilon\tilde{\iota}\kappa\omicron-\nu$ ustupoval jsem, $\pi\acute{\alpha}\rho-\epsilon\sigma\tau\iota\nu$, ale $\pi\alpha\rho-\tilde{\eta}\nu$ aderat, impt. $\acute{\alpha}\nu\acute{o}-\delta\omicron\varsigma$ odevzdej, $\sigma\nu\nu-\acute{\epsilon}\kappa-\delta\omicron\varsigma$ spolu vydej, $\acute{\alpha}\nu\tau-\alpha\pi\acute{o}-\delta\omicron\varsigma$ oplat.

4. O přizvuku stažených tvarů viz § 18. 2.

Zvláštní výjimky jsou uvedeny na svém místě a v § 131.

Hlava 10.

Konjugace první čili slovesa na ω .

Dle zakončení slovesného kmene rozeznáváme:

§ 81

1. Samohláskové kmeny (verba vōcālīa nebo pūra), a to

- a) kmeny na ι , υ ($\alpha\iota$, $\epsilon\iota$, $\alpha\upsilon$, $\epsilon\upsilon$, $\omicron\upsilon$);
- b) kmeny na α , ϵ , \omicron (verba contrācta).

2. Souhláskové kmeny (verba impūra), a to

- a) kmeny hrdelné, retné a zubné (verba explōsīva),
- b) kmeny plynné (verba liquīda).

A. Ohýbání kmenů samohláskových (verba pura).

1. Praesens a imperfektum.

Kmen prostý sloves samohláskových jest zároveň kmenem praesentním. Z něho vzniká praesens akt. a med. (pass.) se všemi způsoby, infinitiv a participii. § 82

Sponou jest před μ a ν přípon temnější o-hláška (\omicron , $\omicron\upsilon$, ω), před jinými souhláskami jasnější e-hláška (ϵ , $\epsilon\iota$, η). Konjunktiv má zdložené spony, tedy ω místo \omicron ($\omicron\upsilon$), η místo ϵ , η místo $\epsilon\iota$. V optativě splývá příznak způsobový ι se sponou v $\omicron\iota$: $\lambda\acute{\upsilon}-\omicron\iota-\mu$, $\lambda\acute{\upsilon}-\omicron\iota-\varsigma$ (§ 77. 5.).

Dodatky.

1. $\lambda\acute{\upsilon}-\omega$ vzniklo asi z $\lambda\nu-\omicron-\alpha$; $\lambda\acute{\upsilon}-\epsilon\iota-\varsigma$ z $\lambda\nu-\epsilon-(\sigma)\iota + \varsigma$ (příp. prvot. i druhot.): $\lambda\acute{\upsilon}-\epsilon\iota$ obdobou optativu $\lambda\acute{\upsilon}\omicron\iota\varsigma$: $\lambda\acute{\upsilon}\omicron\iota = \lambda\acute{\upsilon}-\epsilon\iota\varsigma$: $\lambda\acute{\upsilon}\epsilon\iota$. — $\nu\upsilon$ ve 3. os. plur. ind. akt. povstalo náhradným dlužením z \omicron (§ 12. 2. b): $\lambda\acute{\upsilon}-\omicron\upsilon-\sigma\iota$ z $\lambda\nu-\omicron\nu-\sigma\iota$ místo původního (a dōrského) $\lambda\acute{\upsilon}-\omicron-\nu\iota$ [srov. lat. solv-u-nt; rovněž konj. $\lambda\acute{\upsilon}-\omega-\sigma\iota$ z $\lambda\acute{\upsilon}-\omega-\nu\tau\iota$]. — V opt. trvá v 1. os. prvotná přípona $-\mu$ (§ 77. 6.), ve 3. os. plur. vyvinulo se před nosovkou ν ještě ϵ (pův. α), proto $\iota-\epsilon\nu(x)$. — Ve 2. os. sing. impt. akt. zanikla přípona.

2. σ přípon medialních $-\sigma\alpha\iota$, $-\sigma\omicron$ se vysouvá (§ 12. 3. a), načež se stahují; tak povstává v 2. sing. ind. praes. $-\eta$ z $\epsilon(\sigma)\alpha\iota$: $\lambda\acute{\upsilon}\eta$ z $\lambda\nu\epsilon(\sigma)\alpha\iota$; mladší tvar (attický)

§ 83

(λύω rozvazují, km. praes. λῶ).					
Aktivum. Překlad tvarů viz v § 113.					
Praesens	Indikativ	Konjunktiv	Optativ	Imperativ	Infinitiv
sing. 1.	λύ-ω	λύ-ω	λύ-οι-μι	λῶ-ε (παίδευε)	λύ-ειν
	2. λύ-εις	λύ-ῃ-ς	λύ-οι-ς		Participium
	3. λύ-ει	λύ-ῃ	λύ-οι		λύ-ων
dual 2.	λύ-ε-τον	λύ-ῃ-τον	λύ-οι-τον	λύ-ε-των	λύ-ουσα
	3. λύ-ε-τον	λύ-ῃ-τον	λύ-οί-την	λύ-έ-των	λῶ-ον (παιδεύον)
plur. 1.	λύ-ο-μεν	λύ-ω-μεν	λύ-οι-μεν	λύ-ε-τε λυ-ό-ντων (λυ-έ-τωσαν)	g. λύ-οντ-ος λυ-ούσης λύ-οντ-ος
	2. λύ-ε-τε	λύ-ῃ-τε	λύ-οι-τε		
	3. λύ-ου-σι(ν)	λύ-ω-σι(ν)	λύ-οι-εν		
jinych způsobů není					
Medium a passivum.					
Praesens					Infinitiv
sing. 1.	λύ-ο-μαι	λύ-ω-μαι	λυ-οί-μην	λύ-ου λυ-έ-σθω	λύ-ε-σθαι
	2. λύ-ῃ (ἰ λύ-ει)	λύ-ῃ	λύ-οι-ο		Participium
	3. λύ-ε-ται	λύ-ῃ-ται	λύ-οι-το		λυ-ό-μενο-ς
dual 2.	λύ-ε-σθον	λύ-ῃ-σθον	λύ-οι-σθον	λυ-έ-σθων	λυ-ο-μένη
	3. λύ-ε-σθον	λύ-ῃ-σθον	λυ-οί-σθην	λυ-έ-σθων	λυ-ο-μενο-ν
plur. 1.	λυ-ό-μεθα	λυ-ώ-μεθα	λυ-οί-μεθα	λύ-ε-σθε λυ-έ-σθων (λυ-έ-σθωσαν)	
	2. λύ-ε-σθε	λύ-ῃ-σθε	λύ-οι-σθε		
	3. λύ-ο-νται	λύ-ω-νται	λύ-οι-ντο		
jinych způsobů není					
Imperf.					
sing. 1.	ἔ-λυ-ό-μην	jinych způsobů není			
	2. ἔ-λύ-ον				
	3. ἔ-λύ-ε-το				
dual 2.	ἔ-λύ-ε-σθον				
	3. ἔ-λυ-έ-σθην				
plur. 1.	ἔ-λυ-ό-μεθα				
	2. ἔ-λύ-ε-σθε				
	3. ἔ-λύ-ο-ντο				

končí se v *ει*: *λύει*, jak se ho výhradně užívá v *οἶει* miniš, *βούλει* chceš, ve fut. *ἔψει* uvidíš. Rovněž tak vznikly 2. osoby sing. konj. *λύῃ* z *λυσαι*, opt. *λύοιο* z *λυοι(σ)ο*, impt. *λύου* z *λυε(σ)ο*, imperf. *ἔλυου* z *ἔλυε(σ)ο*.

3. V inf. akt. povstala přípona *-ειν* stažením spony s příponou *-εν*: *λύ-ειν* z *λυ-ε-εν*.

4. Stran přízvuku particiopia viz § 80. 2.

2. Futurum a slabý aorist (aor. I) akt. a med.

1. Kmen futurní a slabého aoristu vzniká přistoupením znaku § 84 časového *σ* ku dlouhé nebo zdložené samohláске prostého kmene: prostý *λύ*, km. fut. *λυσ*, km. aor. *λυσᾶ*.

Krátké samohlásky přecházejí v příslušné dlouhé: *ποιέω* činím, km. *ποιε*, fut. *ποιή-σω*, *δουλόω* zotročuji, fut. *δουλώ-σω* (§ 9. I.). Tak se dloží

<i>α</i> po <i>ε</i> , <i>ι</i> , <i>ρ</i> v <i>ᾶ</i> :	<i>θεῶμαι</i>	dívám se,	fut. <i>θεάσομαι</i> ,	aor. <i>ἔθεᾶ-σάμην</i> ;
	<i>θηρῶ</i>	honím,	<i>θηρά-σω</i> ,	<i>ἔθηρᾶ-σα</i> ;
	<i>ἴσσομαι</i>	hojím,	<i>ἴσσομαι</i> ,	<i>ἴσ-σάμην</i> ;
těž po <i>ρο</i> (sr. § 35.1.):	<i>ἀκροῶμαι</i>	slyším,	<i>ἀκροάσομαι</i> ,	<i>ἤκροᾶ-σάμην</i> ;
jindy v <i>η</i> :	<i>τιμῶ</i>	ctím,	<i>τιμή-σω</i> ,	<i>ἐτίμη-σα</i> ;
	<i>βοῶ</i>	volám,	<i>βοή-σομαι</i> (§ 132.1.),	<i>ἔβόη-σα</i> .
Nepřavid. dloží:	<i>χεῶ</i>	věštím,	<i>χεήσω</i> ,	<i>ἔχη-σα</i> ;
	<i>χράομαι</i>	potřebuji,	<i>χρήσομαι</i> ,	<i>ἐχη-σάμην</i> .

Pozn. O slovesech třídy dložené se samohláskovým výzvukem kmene, jako *πλέω*, fut. *πλεύσομαι*, srov. § 94. 3. 96. II. pozn. 1.

2. Futurum ohýbá se jako praesens, ale nemá konjunktivu a imperativu. Mnohá slovesa činná mají medialní futurum s činným významem (§ 132. 1.).

3. Kmen aoristní liší se od kmene futurního tím, že ku *σ* přistupuje samohláska *α*, kteráž se jen ve 3. sing. ind. akt. zanečňuje v *ε*, jindy však nezměněna trvá před osobními příponami a způsobovými příznaky. Konjunktiv aoristu má koncovky obdobných tvarů praesentních.

Dodatky.

1. Přípona 1. os. sing. ind. aor. akt. *ν* (pův. *m*) přešla v *α* (srov. pod-*m*, *πόδ-α*), jež pak vniklo do tvarův ostatních.

2. V opt. akt. jsou v 2. a 3. sing. a 3. plur. tvary s *ει* častější než tvary s *αι*: *λύσειας*, *λύσειε(ν)*, *λύσειαν*.

3. Participium akt. tvoří nom. sigmaticky: *λύσας* z *λυσαντ-ς* (§ 46. 1.).

§ 85

Futurum aktivní: budu rozvazovati, rozváží					
Km. λῡ-σ	Indikativ	Konjunktiv	Optativ	Imperativ	Infinitiv
1.	λύσ-ω		λύσ-οι-μι		λύσ-ειν
2.	λύσ-ει-ς a t. d. jako v praesentě	není	λύσ-οι-ς a t. d.	není	Participium λύσ-ων λύσ-ουσα λύσ-ον
Futurum medialní: budu si rozvazovati, rozváží si					
1.	λύσ-ο-μαι		λύσ-οί-μην		Infinitiv λύσ-ε-σθαι
2.	λύσ-η(ιλύσ-ει) a t. d. jako v praesentě	není	λύσ-οι-ο a t. d.	není	Participium λύσ-ό-μενος λύσ-ο-μένη λύσ-ό-μενον
Aorist aktivní: rozvázal jsem					
Km. λῡ-σά	Indikativ	Konjunktiv	Optativ	Imperativ	Infinitiv
1.	ἔ-λυσα	λύσω	λύσαι-μι		λύσαι (παίδεῖσαι)
2.	ἔ-λυσα-ς	λύσῃ-ς	λύσαι-ς ἔλλι λύσειας	λύσ-ον (παίδευσον)	Participium λύσα-ς λύσασα λύσαν
3.	ἔ-λυσε(ν)	λύσῃ	λύσαι ἔλλι λύσειε(ν)	λύσά-τω	
dual 2.	ἔ-λύσα-τον	λύσῃ-τον	λύσαι-τον	λύσα-τον	
3.	ἔ-λύσά-την	λύσῃ-τον	λύσαι-την	λύσά-των	λύσασα
plur. 1.	ἔ-λύσα-μεν	λύσω-μεν	λύσαι-μεν		g. λύσα-ντε-ος
2.	ἔ-λύσα-τε	λύσῃ-τε	λύσαι-τε	λύσα-τε	λυσάσης
3.	ἔ-λυσα-ν	λύσω-σι(ν)	λύσαι-εν ἔλλι λύσειαν	λύσά-ντων (λυσά-τωσαν)	λύσα-ντε-ος
Aorist medialní: rozvázal jsem si					
1.	ἔ-λύσά-μην	λύσω-μαι	λύσαι-μην		Infinitiv λύσα-σθαι
2.	ἔ-λύσω	λύσῃ	λύσαι-ο	λύσαι (παίδευσαι)	Participium λύσά-μενος λύσα-μένη λύσά-μενον
3.	ἔ-λύσα-το	λύσῃ-ται	λύσαι-το	λύσά-σθαι	
dual 2.	ἔ-λύσα-σθον	λύσῃ-σθον	λύσαι-σθον	λύσα-σθον	
3.	ἔ-λύσά-σθην	λύσῃ-σθον	λύσαι-σθην	λύσά-σθων	
plur. 1.	ἔ-λύσά-μεθα	λύσώ-μεθα	λύσαι-μεθα		
2.	ἔ-λύσα-σθε	λύσῃ-σθε	λύσαι-σθε	λύσα-σθε	
3.	ἔ-λύσα-ντο	λύσω-νται	λύσαι-ντο	λύσά-σθων (λυσά-σθωσαν)	

4. Ve 2. sing. ind. med. nastupuje po vysutí σ z přípony stahování (§ 12. 3. a): *ἐ-λύσω* z *ἐ-λύσα-σο*.

5. Nepravidelně utvořeny jsou 2. sing. imp. akt. *λύσον*, 2. sing. imp. med. a inf. akt. na *-σαι*: *λύσαι*.

6. Stejně znějící tvary slabého aoristu na *-σαι* liší se, pokud lze, přízvukem, neboť *αι* v opt. jest vždy dlouhé, a imp. táhne přízvuk na třetí slabiku od konce; tudíž zní od *παιδευ-ω* vychovávám a *λύω*:
παιδευσαι } 2. sing. *παιδεύσαι* } 3. sing. *παιδεῖσαι* } inf.
λύσαι } imp. med., *λύσαι* } opt. akt., *λύσαι* } akt.

7. Rovněž liší se přízvukem:
παιδευσον 2. sing. imp. akt. a *παιδεῖσον* neutr. part. fut. akt. (§ 80. 2.).

3. Perfektum a plusquamperfektum aktivní.

§ 86

Perfektum aktivní: rozvázal jsem, mám rozvázáno

Km. <i>λε-λύ-κ</i>	Indikativ	Konjunktiv	Optativ	Imperativ	Infinitiv
sing. 1.	<i>λέλυκ-α</i>	<i>λέλυκ-ω</i>	<i>λέλυκ-οι-μι</i>		<i>λέλυκ-έναι</i>
2.	<i>λέλυκ-α-ς</i>	<i>λέλυκ-ῆ-ς</i>	<i>λέλυκ-οι-ς</i>	(<i>λέλυκ-ε</i>)	Participium
3.	<i>λέλυκ-ε(ν)</i>	<i>λέλυκ-ῆ</i>	<i>λέλυκ-οι</i>	(<i>λέλυκ-ε-τω</i>)	<i>λέλυκ-ώς</i>
dual 2.	<i>λέλυκ-α-τον</i>	a t. d.	a t. d. jako	a t. d. jako	<i>λέλυκ-υῖα</i>
3.	<i>λέλυκ-α-τον</i>	jako v konj.	v opt. praes.	v imp. praes.	<i>λέλυκ-ός</i>
plur. 1.	<i>λέλυκ-α-μεν</i>	praes.	aktivním	(zřídka)	Genitiv
2.	<i>λέλυκ-α-τε</i>				<i>λέλυκ-όν-ος</i>
3.	<i>λέλυκ-α-σι(ν)</i>				<i>λέλυκ-υίας</i>
Plusquamperfektum aktivní: byl jsem rozvázal, měl jsem rozvázáno					
sing. 1.	<i>ἐ-λέλυκ-ει-ν</i>	dual 2.	<i>ἐ-λέλυκ-ει-τον</i>	plur. 1.	<i>ἐ-λέλυκ-ει-μεν</i>
2.	<i>ἐ-λέλυκ-ει-ς</i>	3.	<i>ἐ-λέλυκ-ει-την</i>	2.	<i>ἐ-λέλυκ-ει-τε</i>
3.	<i>ἐ-λέλυκ-ει</i>			3.	<i>ἐ-λέλυκ-ε-σαν</i>

1. Kmen perfekta aktivního vzniká ze kmene prostého zdvojkou (§ 79.) a připojením časového znaku *κ* ku dlouhé anebo zdloužené samohláске koncové. Dloužení zde nastupuje totéž jako ve kmenech futurním (§ 84. 1.).

Pozn. *λύω* má výjimkou krátkou samohlásku v km. perfektním (§ 94. 1. a).

2. Indikativ perfektní má sponu *α*, která se zeslabuje ve 3. os. sing. v *ε*: konjunktiv, optativ a řídký imperativ mají koncovky příslušných tvarů praesentních. Infinitiv končí se vždy v *-έναι*: *λέλυκ-έναι*, participium v *-ώς*, *-υῖα*, *-ός*, gen. *-όνος* (viz § 46. 1. pozn. 1. a § 56. 4.).

§ 87

3. Plusquamperfektum má přímnožek a druhotné přípony se sponou *ει*, jen ve 3. os. plur. *ε*, jež přivěšuje ku kmeni perfektnímu.

Dodatky.

1. Os. 1. 2. 3. sing. ind. perf. akt. mají tytéž koncovky jako obdobné tvary slabého aoristu. — Ve 3. plur. zaměnilo se *α-ντι* v *-ανσι*, *-ασι* (§ 12. 2. b).

2. V plusquamperfektě předkládá se kmenu perfektnímu přímnožek, vyjmouc tam, kde již přímnožek se nalézá místo zdvojkoy (§ 79. 2), tedy: *ἐ-πε-παι-δεύκειν*, *ἐ-πε-φρονεύ-κειν*, ale *ἐ-ζητήκειν*, *ὠρθώκειν*.

3. Plusquamperfektum sing. končí se ve starší attičině v *η*, povstalé z *εα*, *ης* z *εας*, *ει(ν)* z *εει(ν)*: *ἐλελύκη*, *ἐλελύκης*, *ἐλελύκει(ν)*. — Os. 3. plur. má za příponou osobní *-σαν* (srov. *ῆσαν* erant) a v pozdější mluvě vyznívá v *-εισαν*: *ἐλελύκ-ει-σαν*.

4. Zhusta opisují se participiem a příslušnými tvary od slov. *εἰμι* (sum) konj., opt. a plusquamperf.: konj. 1. plur. *λελύκωμεν* = *λελυκότες ὄμεν*, opt. 3. sing. *λελύκοι* = *λελυκώς εἴη*, plusquamperf. 3. plur. *ἐλελύκεσαν* = *λελυκότες ῆσαν*. Srov. časování slovesa *εἰμι* v § 121. 1.

5. Rovněž opisuje se aktivní futurum-exaktum participiem perf. akt. a futurum slovesa *εἰμι*: *λελυκώς ἔσομαι*.

4. Perfektum a plusquamperfektum med. (pass.) a futurum exaktum passivní.

§ 88

1. Kmen medialního čili passivního perfekta vzniká tím, že se kmen prostý opatřuje zdvojkou a krátká samohláska koncová se dlouží jako ve futuru a perfektě aktivním (§ 84. 1. a § 87. 1.). Přípony osobní přistupují beze spony přímo ku kmeni:

		perf. akt.	med.	fut. ex.
<i>θηρεῶ</i> , km. <i>θηρεᾶ</i> ,	<i>τε-θῆρᾶ-κα</i> ,	<i>τε-θῆρᾶ-μαι</i> ,	<i>τε-θῆρᾶ-σομαι</i> ;	
<i>τιμῶ</i> , „ <i>τιμᾶ</i> ,	<i>τε-τίμη-κα</i> ,	<i>τε-τίμη-μαι</i> ,	<i>τε-τιμή-σομαι</i> ;	
<i>ποιέω</i> , „ <i>ποιε</i> ,	<i>πε-ποίη-κα</i> ,	<i>πε-ποιή-μαι</i> ,	<i>πε-ποιή-σομαι</i> ;	
<i>δουλώω</i> , „ <i>δουλο</i> ,	<i>δε-δούλω-κα</i> ,	<i>δε-δούλω-μαι</i> ,	<i>δε-δουλώ-σομαι</i> .	

Pozn. *λύω* má jako v perf. akt. krátké *υ*: *λέ-λύ-μαι* (§ 94. 1), ale ve fut. ex. jest *υ* dlouhé: *λελύσομαι*, tedy jen před *σ* a v km. praes. dlouží své *υ*.

2. Konjunktiv a optativ vždy se opisují participiem perf. pass. a příslušnými tvary pomocného *εἰμι*. Infinitiv a participium kladou vždy přízvuk na předposlední slabiku: *πεπαιδεῦ-σθαι*, *πε-παι-δευμένος*.

3. O přímnožku v plusquamperfektě viz § 87. pozn. 2.

4. Futurum exaktum čili třetí futurum připíná k perf. kmeni znak časový *σ* a koncovky medialního futura.

Perfektum med. (pass.): rozvázal jsem si aneb jsem rozvázán					
Km. λε-λϑ	Indikativ	Konjunktiv	Optativ	Imperativ	Infinitiv
sg. 1.	λέλυμαι	λελυμένος ὦ	λελυμένος εἶην		λελύσθαι
2.	λέλυσαι	λελυμένος ἦς	λελυμένος εἶης	λέλυσο	(πεπαιδεῦσθαι)
3.	λέλυται	λελυμένος ἦ	λελυμένος εἶη	λέλυσθω	Participium
d. 2.	λέλυσθον	λελυμένω ἦτον	λελυμένω εἶτον	λέλυσθον	λελυμένος
3.	λέλυσθον	λελυμένω ἦτον	λελυμένω εἶτην	λέλυσθων	λελυμένη
pl. 1.	λέλυμεθα	λελυμένοι ὦμεν	λελυμένοι εἶμεν		λελυμένον
2.	λέλυσθε	λελυμένοι ἦτε	λελυμένοι εἶτε	λέλυσθε	
3.	λέλυνται	λελυμένοι ὦσι(ν)	λελυμένοι εἶεν	λέλυσθων (λέλυσθωσαν)	
Plusquampl. m. (p.): (byl) jsem si rozvázal, byl jsem rozvázán		Futurum exaktum čili III.: budu rozvázán			
	Indikativ	Indikativ	Optativ	Infinitiv	
sing. 1.	ἔ-λελύμην	λελύσ-ο-μαι	λελυσ-οί-μην	λελύσ-ε-σθαι	
2.	ἔ-λέλυσο	λελύσ-η	λελύσ-οι-ο	Participium	
3.	ἔ-λέλυτο	(i) λελύσ-ει	a t. d. jako	λελυσ-ό-μενος	
dual 2.	ἔ-λέλυσθον	a t. d. jako	v opt. fut. med.	λελυσ-ο-μένη	
3.	ἔ-λελύσθη	v indik. fut. med.		λελυσ-ό-μενον	
plur. 1.	ἔ-λελύμεθα				
2.	ἔ-λέλυσθε				
3.	ἔ-λέλυντο				

Pozn. Jen od několika kmenů samohláskových netvoří se konjunkt. a opt. opsáním, nýbrž ze kmene samého: κτάομαι získávám si, km. κτη, ind. κέ-κτιμαι, konj. κε-κτώμαι, κε-κτῆ, κε-κτῆται, opt. κε-κτώμην (místo κε-κτι-οι-μην), κε-κτῶτο, vedle κε-κτῆμην, -ῆο, -ῆτο (místo κε-κτι-ι-μην), km. μνη, μέμνημαι memini, konj. μεμνώμεθα, opt. μεμνήο (μεμνῶο), μεμνήτο, μεμνήμεθα (μεμνώμεθα): καλέω volám, zovu, km. κλη, κέζλημαι sluji, opt. κεκλήο.

5. Aorist a futurum passivní.

1. Kmen aoristu passivního vzniká tím, že ku zdloženému § 90 kmeni prostému se připojuje znak passivní θη (odtud slabý neb I. aorist zvaný). Již slabikou θη nabývá kmen passivního významu, pročež ku tvoření tvarův užívá se zde aktivních přípon, jež beze spony se přivčšují. Slabika θη se krátí před samohláskami, t. j. v konj. a opt. a před ντ v participii a impert.

Pozn. λύω má jako v perf. krátké υ: ἐ-λύ-θην (§ 94. 1. a).

2. Indikativ má přímnožek a proto též druhotné přípony.

Konjunktiv stahuje $\vartheta\epsilon$ se samohláskami ω , η , η přípon dle hláskových pravidel (§ 8.): $\lambda\upsilon\vartheta\acute{\epsilon}\omega$, $\lambda\upsilon\vartheta\acute{\epsilon}-\eta\varsigma$ a t. d. v $\lambda\upsilon\vartheta\acute{\omega}$, $\lambda\upsilon\vartheta\eta\varsigma$ a t. d.

V optativě slučuje se $\vartheta\epsilon$ s příznakem způsobovým $-i\eta$ aneb $-i$ v $\vartheta\epsilon i\eta$ nebo v $\vartheta\epsilon i$. V duale a plurale tvary kratší jsou užívanější.

V impt. 2. os. sing. zaměňuje příponu $-\vartheta\epsilon$ za příčinou předcházejícího ϑ v $-\tau\epsilon$ (§ 10. 10. c).

Infinitiv končí se slabikou $-ραι$ a jest properispómenon: $\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}ραι$; particiþium tvoří nom. sing. mask. sigmaticky a jest oxytonon: mask. $\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\varsigma$ (místo $\lambda\upsilon\vartheta\epsilon\nu\tau\text{-}\varsigma$ § 46. 1.), fem. $\lambda\upsilon\vartheta\epsilon\tau\sigma\alpha$ (místo $\lambda\upsilon\vartheta\epsilon\nu\tau\text{-}\iota\alpha$ § 56. 3.), neutr. $\lambda\upsilon\vartheta\acute{\epsilon}\nu$.

3. Passivní futurum připojuje medialní přípony futurní ($-\sigmaομαι$, $-\sigmaη$, $-\sigmaεται$ a t. d.) ku slabice $\vartheta\eta$: $\lambda\upsilon\text{-}\vartheta\acute{\eta}\text{-}\sigmaομαι$.

4. Obě slovesná adjektiva tvoří se připínáním slabik $-\tauός$, $-\τῆ$, $-\τόν$ a $-\τέος$, $-\τέᾶ$, $-\τέον$ ku kmeni prostému, jak se jeví v passivním aoristě: $\lambda\upsilon\text{-}\tauός$, $-\τῆ$, $-\τόν$ (solu-tus) a $\lambda\upsilon\text{-}\tauέο\text{-}\varsigma$, $-\τέᾶ$, $-\τέον$ (solvendus). Srov. § 111.

§ 91

Aorist passivní čili slabý aorist passivní: byl jsem rozvázán

Km. $\lambda\upsilon\text{-}\vartheta\eta$	Indikativ	Konjunktiv	Optativ	Imperativ	Infinitiv $\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}ραι$
sing. 1.	$\acute{\epsilon}\text{-}\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\nu$	$\lambda\upsilon\vartheta\acute{\omega}$	$\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\eta\text{-}\nu$		Participiþium
2.	$\acute{\epsilon}\text{-}\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\varsigma$	$\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\varsigma$	$\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\eta\text{-}\varsigma$	$\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\tau\iota$	$\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\text{-}\varsigma$
3.	$\acute{\epsilon}\text{-}\lambda\upsilon\vartheta\eta$	$\lambda\upsilon\vartheta\eta$	$\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\eta$	$\lambda\upsilon\vartheta\acute{\eta}\text{-}\tau\omega$	$\lambda\upsilon\vartheta\epsilon\tau\sigma\alpha$
dual 2.	$\acute{\epsilon}\text{-}\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\tau\omega\upsilon$	$\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\tau\omega\upsilon$	$\lambda\upsilon\vartheta\epsilon\tau\text{-}\tau\omega\upsilon$ ($\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\eta\text{-}\tau\omega\upsilon$)	$\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\tau\omega\upsilon$	$\lambda\upsilon\vartheta\acute{\epsilon}\nu$ Genitiv
3.	$\acute{\epsilon}\text{-}\lambda\upsilon\vartheta\acute{\eta}\text{-}\tau\eta\upsilon$	$\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\tau\omega\upsilon$	$\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\text{-}\tau\eta\upsilon$ ($\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\omega\text{-}\tau\eta\upsilon$)	$\lambda\upsilon\vartheta\acute{\eta}\text{-}\tau\omega\upsilon$	$\lambda\upsilon\vartheta\acute{\epsilon}\nu\tau\text{-}\omega\varsigma$ $\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\omega\varsigma$
plur. 1.	$\acute{\epsilon}\text{-}\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\mu\epsilon\nu$	$\lambda\upsilon\vartheta\acute{\omega}\text{-}\mu\epsilon\nu$	$\lambda\upsilon\vartheta\epsilon\tau\text{-}\mu\epsilon\nu$ ($\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\eta\text{-}\mu\epsilon\nu$)		$\lambda\upsilon\vartheta\acute{\epsilon}\nu\tau\text{-}\omega\varsigma$
2.	$\acute{\epsilon}\text{-}\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\tau\epsilon$	$\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\tau\epsilon$	$\lambda\upsilon\vartheta\epsilon\tau\text{-}\tau\epsilon$ ($\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\eta\text{-}\tau\epsilon$)	$\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\tau\epsilon$	
3.	$\acute{\epsilon}\text{-}\lambda\upsilon\vartheta\eta\text{-}\sigmaα\upsilon$	$\lambda\upsilon\vartheta\acute{\omega}\text{-}\sigma\iota(\nu)$	$\lambda\upsilon\vartheta\epsilon\tau\text{-}\tau\epsilon\upsilon$ ($\lambda\upsilon\vartheta\epsilon i\eta\text{-}\sigmaα\upsilon$)	$\lambda\upsilon\vartheta\acute{\epsilon}\nu\tau\omega\upsilon$ ($\lambda\upsilon\vartheta\acute{\eta}\text{-}\tau\omega\sigmaα\upsilon$)	

Futurum passivní čili slabé fut. passivní: budu (rozvazován) rozvázán					
1.	$\lambda\upsilon\theta\eta\text{-}\sigma\omicron\mu\alpha\iota$		$\lambda\upsilon\theta\eta\text{-}\sigma\omicron\iota\mu\eta\nu$		Infinitiv $\lambda\upsilon\theta\eta\text{-}\sigma\epsilon\sigma\theta\alpha\iota$
2.	$\lambda\upsilon\theta\eta\text{-}\sigma\eta$ (i $\lambda\upsilon\theta\eta\text{-}\sigma\epsilon\iota$)	není	$\lambda\upsilon\theta\eta\text{-}\sigma\omicron\iota\omicron$	není	Participium $\lambda\upsilon\theta\eta\text{-}\sigma\acute{\omicron}\mu\epsilon\nu\omicron\varsigma$
3.	$\lambda\upsilon\theta\eta\text{-}\sigma\epsilon\tau\alpha\iota$		$\lambda\upsilon\theta\eta\text{-}\sigma\omicron\iota\omicron\tau\omicron$		$\lambda\upsilon\theta\eta\text{-}\sigma\omicron\mu\acute{\epsilon}\nu\eta$ $\lambda\upsilon\theta\eta\text{-}\sigma\acute{\omicron}\mu\epsilon\nu\omicron\nu$
a t. d. jako ve futuru medialním					
Adjektiva slovesná.					
1. $\lambda\upsilon\text{-}\tau\acute{\omicron}\text{-}\varsigma$, $\lambda\upsilon\text{-}\tau\acute{\eta}$, $\lambda\upsilon\text{-}\tau\acute{\omicron}\text{-}\nu$ rozvázán, rozvázatelný (solutus).					
2. $\lambda\upsilon\text{-}\tau\acute{\epsilon}\omicron\text{-}\varsigma$, $\lambda\upsilon\text{-}\tau\acute{\epsilon}\acute{\alpha}$, $\lambda\upsilon\text{-}\tau\acute{\epsilon}\omicron\text{-}\nu$ máje býti rozvázán (solvendus).					

6. Časování sloves stažených (verba contracta).

1. Slovesa, jejichž praesentní kmen hláskou $\acute{\alpha}$, ϵ neb o vyzvukuje, § 92 stahují tyto samohlásky ve všech tvarech kmene praesentního pravidelně se sponou a slovou proto slovesa stažená (verba contracta). Při tom spravují se pravidly, v § 8. při stahování vytknutými.

$$a) \quad \left. \begin{array}{l} \alpha + \epsilon \\ \alpha + \eta \end{array} \right\} = \bar{\alpha}, \quad \left. \begin{array}{l} \alpha + \epsilon\iota \\ \alpha + \eta \end{array} \right\} = \alpha, \quad \left. \begin{array}{l} \alpha + o \\ \alpha + \omega \end{array} \right\} = \omega, \quad \begin{array}{l} \alpha + o\upsilon = \omega, \\ \alpha + o\iota = \varphi. \end{array}$$

Hlásky a s hláskou e dává hlásku a , hlásky a s hláskou o dává hlásku o .

$$b) \quad \begin{array}{lll} \epsilon + \epsilon = \epsilon\iota, & \epsilon + \epsilon\iota = \epsilon\iota, & \epsilon + o\upsilon = o\upsilon, \\ \epsilon + o = o\upsilon; & \epsilon + \eta = \eta, & \epsilon + \omega = \omega, \\ & \epsilon + \eta = \eta; & \epsilon + o\iota = o\iota. \end{array}$$

ϵ s ϵ dává $\epsilon\iota$, ϵ s o dává $o\upsilon$; ϵ pohlceno bývá každou dlouhou hláskou.

$$c) \quad \left. \begin{array}{l} o + \epsilon \\ o + o \\ o + o\upsilon \end{array} \right\} = o\upsilon, \quad \left. \begin{array}{l} o + \eta \\ o + \omega \end{array} \right\} = \omega, \quad \left. \begin{array}{l} o + \epsilon\iota \\ o + \eta \\ o + o\iota \end{array} \right\} = o\iota.$$

o s krátkou e neb o -hláskou jakož i s $o\upsilon$ dává $o\upsilon$, s dlouhou e neb o -hláskou ω , s i -dvojháskou $o\iota$.

Pozn. Konečkou infinitivu jest u α -kmenův $-\bar{\alpha}\nu$ (z $\alpha + \epsilon\nu$), u o -kmenův $-o\upsilon\nu$ (z $o + \epsilon\nu$), neboť příponou infinitivní jest $\epsilon\nu$ (§ 77. 6. B).

2. Optativ praes. akt. má vedle obyčejného příznaku zpřisobového ι příznak zpřisobový $\iota\eta$ (tak zvaný attický tvar), s nimž se spojuje v 1. os. sing. druhotná přípona ν . V singularu jsou tvary s $\iota\eta$ častější, v duale a plurale tvary s ι ; zřídka tedy: $\tau\iota\mu\acute{\omega}\eta\tau\omicron\nu$, $\tau\iota\mu\acute{\omega}\eta\tau\eta\nu$, $\tau\iota\mu\acute{\omega}\eta\mu\epsilon\nu$, $\tau\iota\mu\acute{\omega}\eta\tau\epsilon$; $\tau\omicron\iota\omicron\iota\eta\tau\omicron\nu$, $\tau\omicron\iota\omicron\iota\eta\tau\eta\nu$, $\tau\omicron\iota\omicron\iota\eta\mu\epsilon\nu$, $\tau\omicron\iota\omicron\iota\eta\tau\epsilon$.

		τιμά-ω <i>ctím</i>		ποιέ-ω <i>číním</i>		δουλό-ω <i>zotročuji</i>	
Aktivum							
Praes. Indik.	sg. 1.	τιμάω	τιμῶ	ποιέω	ποιῶ	δουλόω	δουλώ
	2.	τιμάεις	τιμᾶς	ποιεῖς	ποιεῖς	δουλόεις	δουλοῖς
	3.	τιμάει	τιμᾶ	ποιεῖ	ποιεῖ	δουλόει	δουλοῖ
	d. 2.	τιμάετον	τιμᾶτον	ποιεέτον	ποιεῖτον	δουλόετον	δουλοῦτον
	3.	τιμάετον	τιμᾶτον	ποιεέτον	ποιεῖτον	δουλόετον	δουλοῦτον
	pl. 1.	τιμάομεν	τιμῶμεν	ποιέομεν	ποιούμεν	δουλόομεν	δουλούμεν
2.	τιμάετε	τιμᾶτε	ποιεέτε	ποιεῖτε	δουλόετε	δουλούτε	
3.	-άουσι(ν)	τιμῶσι(ν)	-έουσι(ν)	ποιούσι(ν)	-όουσι(ν)	δουλούσι(ν)	
Konjunktiv	sg. 1.	τιμάω	τιμῶ	ποιέω	ποιῶ	δουλόω	δουλώ
	2.	τιμάῃς	τιμᾶς	ποιεῃς	ποιῃς	δουλόῃς	δουλοῖς
	3.	τιμάῃ	τιμᾶ	ποιεῃ	ποιῃ	δουλόῃ	δουλοῖ
	d. 2.	τιμάῃτον	τιμᾶτον	ποιεῃτον	ποιῃτον	δουλόῃτον	δουλώτον
	3.	τιμάῃτον	τιμᾶτον	ποιεῃτον	ποιῃτον	δουλόῃτον	δουλώτον
	pl. 1.	τιμάωμεν	τιμῶμεν	ποιέωμεν	ποιῶμεν	δουλόωμεν	δουλώμεν
2.	τιμάῃτε	τιμᾶτε	ποιεῃτε	ποιῃτε	δουλόῃτε	δουλώτε	
3.	-άωσι(ν)	τιμῶσι(ν)	ποιέωσι(ν)	ποιῶσι(ν)	-όωσι(ν)	δουλώσι(ν)	
Optativ	sg. 1.	τιμάομι	τιμῶμι	ποιέομι	ποιῶμι	δουλόομι	δουλοῖμι
	2.	τιμάοις	τιμῶν	ποιέοις	ποιῶν	δουλόοις	δουλοῖν
	3.	τιμάοι	τιμῶ	ποιέοι	ποιῶ	δουλόοι	δουλοῖ
	d. 2.	τιμάοιτον	τιμῶντον	ποιέοιτον	ποιῶντον	δουλόοιτον	δουλοῖτον
	3.	τιμαοίτην	τιμῶντην	ποιεοίτην	ποιοίτην	δουλοοίτην	δουλοῖτην
	pl. 1.	τιμάοιμεν	τιμῶμεν	ποιέοιμεν	ποιῶμεν	δουλόοιμεν	δουλοῖμεν
2.	τιμάοιτε	τιμῶντε	ποιέοιτε	ποιῶντε	δουλόοιτε	δουλοῖτε	
3.	τιμάοιεν	τιμῶνεν	ποιέοιεν	ποιῶνεν	δουλόοιεν	δουλοῖεν	
Imperativ	sg. 2.	τίμαε	τίμα	ποίηε	ποίη	δούλοε	δούλου
	3.	τιμάετω	τιμάτω	ποιεέτω	ποιεῖτω	δουλοέτω	δουλούτω
	d. 2.	τιμάετον	τιμᾶτον	ποιεέτον	ποιεῖτον	δουλόετον	δουλοῦτον
	3.	τιμάετων	τιμᾶτων	ποιεέτων	ποιεῖτων	δουλοέτων	δουλούτων
	pl. 2.	τιμάετε	τιμᾶτε	ποιεέτε	ποιεῖτε	δουλόετε	δουλούτε
3.	τιμαόντων	τιμώντων	ποιεόντων	ποιούντων	δουλοόντων	δουλούντων	

Medium (Passivum)

ἐμάομαι	τιμῶμαι	ποιέομαι	ποιούμαι	δουλόομαι	δουλοῦμαι
ἐμάη, -ει	τιμᾶ	ποιέη, -ει	ποιῆ, -εῖ	δουλόη, -ει	δουλοῖ
ἐμάεται	τιμᾶται	ποιέεται	ποιεῖται	δουλόεται	δουλοῦται
ἐμάεσθον	τιμᾶσθον	ποιέεσθον	ποιεῖσθον	δουλόεσθον	δουλοῦσθον
ἐμάεσθων	τιμᾶσθων	ποιέεσθων	ποιεῖσθων	δουλόεσθων	δουλοῦσθων
ἐμάόμεθα	τιμώμεθα	ποιεόμεθα	ποιούμεθα	δουλόόμεθα	δουλούμεθα
ἐμάεσθε	τιμᾶσθε	ποιέεσθε	ποιεῖσθε	δουλόεσθε	δουλοῦσθε
ἐμάονται	τιμῶνται	ποιέονται	ποιούνται	δουλόονται	δουλοῦνται
ἐμάωμαι	τιμῶμαι	ποιέωμαι	ποιῶμαι	δουλόωμαι	δουλώμαι
ἐμάη	τιμᾶ	ποιέη	ποιῆ	δουλόη	δουλοῖ
ἐμάηται	τιμᾶται	ποιέηται	ποιῆται	δουλόηται	δουλώται
ἐμάησθον	τιμᾶσθον	ποιέησθον	ποιῆσθον	δουλόησθον	δουλώσθον
ἐμάησθων	τιμᾶσθων	ποιέησθων	ποιῆσθων	δουλόησθων	δουλώσθων
ἐμάώμεθα	τιμώμεθα	ποιεώμεθα	ποιώμεθα	δουλόώμεθα	δουλώμεθα
ἐμάησθε	τιμᾶσθε	ποιέησθε	ποιῆσθε	δουλόησθε	δουλώσθε
ἐμάωνται	τιμῶνται	ποιέωνται	ποιῶνται	δουλόωνται	δουλώνται
ἐμαοίμην	τιμῶμην	ποιεοίμην	ποιοίμην	δουλοοίμην	δουλοίμην
ἐμάοιο	τιμῶο	ποιέοιο	ποιοῖο	δουλόοιο	δουλοῖο
ἐμάοιτο	τιμῶοτο	ποιέοιτο	ποιοῖτο	δουλόοιτο	δουλοῖτο
ἐμάοισθον	τιμῶσθον	ποιεοίσθον	ποιοῖσθον	δουλόοισθον	δουλοῖσθον
ἐμάοίσθην	τιμῶσθην	ποιεοίσθην	ποιοῖσθην	δουλόοίσθην	δουλοῖσθην
ἐμαοίμεθα	τιμῶμεθα	ποιεοίμεθα	ποιοίμεθα	δουλοοίμεθα	δουλοίμεθα
ἐμάοισθε	τιμῶσθε	ποιεοίσθε	ποιοῖσθε	δουλόοισθε	δουλοῖσθε
ἐμάοιντο	τιμῶντο	ποιεοίντο	ποιοῖντο	δουλόοιντο	δουλοῖντο
ἐμάου	τιμῶ	ποιέου	ποιοῦ	δουλόου	δουλοῦ
ἐμάεσθω	τιμᾶσθω	ποιεέσθω	ποιεῖσθω	δουλόεσθω	δουλούσθω
ἐμάεσθων	τιμᾶσθων	ποιεέσθων	ποιεῖσθων	δουλόεσθων	δουλούσθων
ἐμάεσθων	τιμᾶσθων	ποιεέσθων	ποιεῖσθων	δουλόεσθων	δουλούσθων
ἐμάεσθε	τιμᾶσθε	ποιεέσθε	ποιεῖσθε	δουλόεσθε	δουλούσθε
ἐμάεσθων	τιμᾶσθων	ποιεέσθων	ποιεῖσθων	δουλόεσθων	δουλούσθων

		τιμά-ω <i>ctím</i>		ποιέ-ω <i>činím</i>		δουλό-ω <i>zotročuji</i>	
Aktivum							
Infu.		τιμάεν	τιμᾶν	ποιέεν	ποιεῖν	δουλόεν	δουλοῦν
Particip.		τιμάων	τιμῶν	ποιέων	ποιῶν	δουλόων	δουλῶν
		τιμάουσα	τιμῶσα	ποιέουσα	ποιούσα	δουλόουσα	δουλοῦσα
		τιμάον	τιμῶν	ποιέον	ποιούν	δουλόον	δουλοῦν
		g. -άοντος	τιμῶντος	ποιέοντος	ποιούντος	-όοντος	δουλοῦντος
	-αούσης	τιμῶσης	ποιεούσης	ποιούσης	-οούσης	δουλοῦσης	
Imperfektum	sg. 1.	ἐτίμαον	ἐτίμων	ἐποίεον	ἐποίουν	ἐδούλοον	ἐδούλουν
	2.	ἐτίμαες	ἐτίμας	ἐποίεις	ἐποίεις	ἐδούλοες	ἐδούλους
	3.	ἐτίμαε(ν)	ἐτίμα	ἐποίεε(ν)	ἐποίει	ἐδούλοε(ν)	ἐδούλου
	d. 2.	ἐτιμάετον	ἐτιμάτον	ἐποιέετον	ἐποιεῖτον	ἐδουλόετον	ἐδουλοῦτον
	3.	ἐτιμάετην	ἐτιμάτην	ἐποιεέτην	ἐποιεῖτην	ἐδουλόετην	ἐδουλοῦτην
	pl. 1.	ἐτιμάομεν	ἐτιμῶμεν	ἐποιέομεν	ἐποιοῦμεν	ἐδουλόομεν	ἐδουλοῦμεν
2.	ἐτιμάετε	ἐτιμάτε	ἐποιέετε	ἐποιεῖτε	ἐδουλόετε	ἐδουλοῦτε	
3.	ἐτίμαον	ἐτίμων	ἐποίεον	ἐποίουν	ἐδούλοον	ἐδούλουν	

Dodatky.

§ 93

1. Několik sloves na *ā* stahuje *ā* + e-hlásku v *η* místo v *α*, zvláště: ζάω žiji, διψάω žičním, πεινάω lačním, χράω dávám věštbu, χράομαι užívám:

ζῶ, ζῆς, ζῆ, ζῆτε; ἔζης, ἔζη, ἐζήτε; ζῆν;
 χρῶμαι, χρῆ, χρῆται, χρῆσθε; ἐχρῶ, ἐχρήτο, ἐχρήσθε; χρῆσθαι.

2. Jednoslabičné kmeny na *ε* připouštějí pouze stahování v *ει*:

πλέω pluji, πλέομεν, ἔπλεον, opt. πλέοιμι, inf. πλεῖν,
 πλεῖς, πλεῖτε, ἔπλεις, part. m. πλέων, f. πλέουσα,
 πλεῖ, πλέουσι(ν), ἔπλει, n. πλέον.

Jen *δεῖν* (vázati) může všude stahovati: *δοῦμαι*, *τὸ δοῦν*, na rozdíl od *δέω* (jsem bez čeho, mám potřebi), jež buď vůbec nestahuje nebo jen v *ει*: *δεῖ* třeba jest, *τὸ δέον* povinnost, *δέομαι* potřebuji, *πρόσθιμι*, *δέει*, *δεῖται*, *δέομαι*, *δέετο* a t. d.

3. *κᾶω* (druhotvar *καίω*) a *κλάω* (druhotvar *κλαίω*) (viz § 94. 3) nikdy se nestahují, poněvadž mají dlouhé *α*.

4. Stažený tvar 3. os. sing. imperf. nepřibírá *ν* *εφελκ.*: *ἐτίμα*, ač *ἐτίμαε-ν*.

5. Dvojhláskový kmen *οἶ* od *οἶσθαι* (míniti) má dva tvary s vysutým *ο*: *οἶμαι* a *ὄμην* vedle *οἶομαι* a *ὄμην*.

Medium (Passivum)					
<i>τιμάσθαι</i>	<i>τιμᾶσθαι</i>	<i>ποιέσθαι</i>	<i>ποιεῖσθαι</i>	<i>δουλέσθαι</i>	<i>δουλοῦσθαι</i>
<i>τιμαόμενος</i>	<i>τιμώμενος</i>	<i>ποιόμενος</i>	<i>ποιούμενος</i>	<i>δουλούμενος</i>	<i>δουλούμενος</i>
<i>τιμαομένη</i>	<i>τιμωμένη</i>	<i>ποιομένη</i>	<i>ποιουμένη</i>	<i>δουλοομένη</i>	<i>δουλουμένη</i>
<i>τιμαόμενον</i>	<i>τιμώμενον</i>	<i>ποιόμενον</i>	<i>ποιούμενον</i>	<i>δουλούμενον</i>	<i>δουλούμενον</i>
<i>ἐτιμάωμην</i>	<i>ἐτιμῶμην</i>	<i>ἐποιεόμην</i>	<i>ἐποιούμην</i>	<i>ἐδουλοόμην</i>	<i>ἐδουλούμην</i>
<i>ἐτιμάου</i>	<i>ἐτιμῶ</i>	<i>ἐποιέου</i>	<i>ἐποιούῃ</i>	<i>ἐδουλόου</i>	<i>ἐδουλούῃ</i>
<i>ἐτιμάετο</i>	<i>ἐτιμᾶτο</i>	<i>ἐποιέετο</i>	<i>ἐποιεῖτο</i>	<i>ἐδουλέετο</i>	<i>ἐδουλοῦτο</i>
<i>ἐτιμάεσθον</i>	<i>ἐτιμᾶσθον</i>	<i>ἐποιεέσθον</i>	<i>ἐποιεῖσθον</i>	<i>ἐδουλέεσθον</i>	<i>ἐδουλοῦσθον</i>
<i>ἐτιμάεσθην</i>	<i>ἐτιμᾶσθην</i>	<i>ἐποιεέσθην</i>	<i>ἐποιεῖσθην</i>	<i>ἐδουλέεσθην</i>	<i>ἐδουλοῦσθην</i>
<i>ἐτιμαόμεθα</i>	<i>ἐτιμώμεθα</i>	<i>ἐποιεόμεθα</i>	<i>ἐποιούμεθα</i>	<i>ἐδουλόμεθα</i>	<i>ἐδουλούμεθα</i>
<i>ἐτιμάεσθε</i>	<i>ἐτιμᾶσθε</i>	<i>ἐποιεέσθε</i>	<i>ἐποιεῖσθε</i>	<i>ἐδουλέεσθε</i>	<i>ἐδουλοῦσθε</i>
<i>ἐτιμάοντο</i>	<i>ἐτιμῶντο</i>	<i>ἐποιεόντο</i>	<i>ἐποιούντο</i>	<i>ἐδουλόοντο</i>	<i>ἐδουλούοντο</i>

7. Odchylné tvoření časů některých sloves samohláskových (verba pura).

1. Některá slovesa samohlásková (verba pura) podržují při tvoření § 94 některých nebo všech časů koncovou samohlásku kmene krátkou. Slovesa samohlásky vůbec nedloužící vsouvají *σ* před přípony počínající se hláskami *μ* a *τ* v perf. a plusquamperf. med., pak před *θ* v aor. pass. a před *ν* v adjektivech slovesných (§ 90. a § 111.).

- a) Krátkou samohlásku udržují kmeny perfektní a kmen aoristu passivního sloves *δαῖν* vázati, *θύειν* obětovati, *λύειν* rozvazovati, *δύειν* nořiti, tedy:

<i>δέω,</i>	<i>δήσω,</i>	<i>ἔδησα,</i>	<i>δέδεκα,</i>	<i>δέδεμαι,</i>	<i>ἐδέθην,</i>	<i>δεθήσομαι;</i>
<i>θύω,</i>	<i>θύσω,</i>	<i>ἔθυσα,</i>	<i>τέθυκα,</i>	<i>τέθυμαι,</i>	<i>ἐτῆθην,</i>	<i>τῆθήσομαι;</i>
<i>λύω,</i>	<i>λύσω,</i>	<i>ἔλυσα,</i>	<i>λέλυκα,</i>	<i>λέλυμαι,</i>	<i>ἐλύθην,</i>	<i>λύθήσομαι;</i>
<i>δύω,</i>	<i>δύσω,</i>	<i>ἔδυσα,</i>		<i>δέδύμαι,</i>	<i>ἐδύθην,</i>	<i>δύθήσομαι.</i>

Pozn. 1. Před znakem časovým *σ* mají tato slovesa dlouhou samohlásku kmenovou: *δήσω*, *δαθήσομαι*, *ἔλυσα*, *λελύσομαι*.

Pozn. 2. O *δέδεκα* (jsem ponořen) slušejícím k *δύομαι* ponořuji se, zacházím viz § 122. 8.

b) Krátkou samohlásku má *αινεῖν* (παρ-αινῶ radím, ἐπ-αινῶ chvá-
lim) veskrze, vyjímouc perf. pass.:

παρ-αινῶ, -αινέσω, -ήνεσα, -ήνεκα, (-ήνημαι) -ήνέθην;
ἐπ-αινῶ, -αινέσομαι, -ήνεσα, -ήνεκα, (-ήνημαι), -ήνέθην.

Pozn. Tak tvoří též *καλέω* volám od km. *καλε* fut. *καλῶ* (místo *καλέσω*,
sr. § 101. 1.), aor. *ἐκάλεσα*, od km. *κλη* však perf. *κέκληκα*, *κέκλημαι*, aor.
ἐκλήθην.

c) Krátkou samohlásku se vsutým *σ* mají *γελαῖν* smáti se, *κλαῖν*
lámati, *σπᾶν* tahati, *αἰδεῖσθαι* ostýchati se, *ἀρκεῖν* stačiti, *τελεῖν*
končítí, *τρεῖν* třásti se, *ἀνθειν* (ἀνθεῖν) konati [pozn. druhotvar je
ἀνύτειν]:

<i>γελάσσομαι</i> (132. 1),	<i>ἐγέλασα</i> ,	<i>γεγέλασμαι</i> ,	<i>ἐγελάσθην</i> ,	<i>γελαστός</i> ;
<i>κλάσω</i> ,	<i>ἐκλάσα</i> ,	<i>κέκλασμαι</i> ,	<i>ἐκλάσθην</i> ;	
<i>σπάσω</i> ,	<i>ἔσπασα</i> , <i>ἔσπαξα</i> ,	<i>ἔσπάσμαι</i> ,	<i>ἐσπάσθην</i> ,	<i>σπαστός</i> ;
<i>αἰδέσομαι</i> ,		<i>ἤδεσμαι</i> ,	<i>ἠδέσθην</i>	(ostychl
<i>ἀρκέσω</i> ,	<i>ἤρκεσα</i> ,			jsem se);
<i>τελῶ</i> } místo	<i>ἐτέλεσα</i> , <i>τετέλεκα</i> ,	<i>τετέλεσμαι</i> ,	<i>ἐτελέσθην</i> ,	<i>ἀτέλεστος</i> ;
-έσω,				
<i>τρέσω</i> ,	<i>ἔτρεσα</i> ,			
<i>ἀνθσω</i> ,	<i>ἤνυσα</i> , <i>ἤνυκα</i> ,	<i>ἤνυσμαι</i>	<i>ἤνυσθην</i> .	

Pozn. 1. Též tak, avšak s nepravidelným přímnožkem (§ 112. 1.), tvoří
tvary *ἔλω* vleku od km. *ἐλκῶ*: *ἐλλύσα*, *ἐλλυσμαι*, *ἐλλύσθην*.

Pozn. 2. Toto *σ* u mnohých těchto sloves jest kmenovým, srov. *τὸ τέλος*
konec, km. *τελες*.

2. Některá slovesa vsouvají *σ* po dlouhé samohlásce nebo
dvojhlásce

a) v perf. a aoristě pass. a v adjektivě slovesném:

<i>ἀκούω</i>	slyším,	<i>ἤκουσμαι</i> ,	<i>ἠκούσθην</i> ,	<i>ἀκουστός</i> ;
<i>κατα-λεύω</i>	kamenuji,	—	<i>κατ-ελεύσθην</i> ;	
<i>κελεύω</i>	poroučím,	<i>κεκέλευσμαι</i> ,	<i>ἐκελεύσθην</i> ,	<i>κελευστός</i> ;
<i>σειώω</i>	otrásám,	<i>σέσεισμαι</i> ,	<i>ἔσεισθην</i> ,	<i>σειστός</i> ;
<i>χῶω</i>	syru,	<i>κέχωσμαι</i> ,	<i>ἐχῶσθην</i> ,	<i>χωστός</i> ;
<i>χράω</i>	dávám věštbu,	<i>κέχησμαι</i> (pass.),	<i>ἐχησθην</i>	(3. os.);

b) v aor. pass. a adj. slovesném:

<i>κλείω</i> (čili <i>κλήω</i>)	zavírám,	<i>κέκλειμαι</i> (σμαι),	<i>ἐκλείσθην</i> ,	<i>κλειστός</i> ;
<i>κρούω</i>	tluku,	<i>κέκρουμαι</i> (σμαι),	<i>ἐκρούσθην</i> ,	<i>κρουστός</i> ;
<i>χρίω</i>	maži,	<i>κέχημαι</i> ,	<i>ἐχρίσθην</i> ,	<i>χριστός</i> ;
<i>χράομαι</i>	potřebuji,	<i>κέχημαι</i> ,	<i>ἐχρήσθην</i> ,	<i>χρηστός</i> .

3. U některých sloves má kmen, z něhož se časy tvoří, plnější (přívodnější) tvar, nežli v praesentě se jeví, jako u κάω, km. καυ, pálim, κλάω, km. κλαυ, pláči, πλέω, km. πλευ, pluji, πνέω, km. πνευ, dýši, νέω, km. νευ, plovu (§ 96. II. pozn. 1. a IV. d, pozn. 2), tedy

κάω (καίω),	καύσω,	ἐκαύσα,	κέκαυκα,	κέκαυμαι,	ἐκαύθη;
κλάω (κλαίω),	κλαύσομαι,	ἐκλαυσα,		κέκλαυμαι;	
πλέω,	πλεύσομαι,	ἔπλευσα,	πέπλευκα,	πέπλευσμαι,	ἔπλευσθη;
πνέω,	πνεύσομαι,	ἔπνευσα,	πέπνευκα,		ἔπνευσθη;
νέω,	νεύσομαι,	ἔνευσα,	νένευκα.		

4. Sloveso χέω leji naproti tomu tvoří fut. a aor. akt. beze znaku časového, perf. a aor. pass. od prostého kmene χυ: fut. χέω, aor. ἔ-χε-α, perf. κέχθ-κα, κέχθ-μαι, aor. pass. ἔ-χθ-θη (srov. § 98. pozn. 3).

Pozn. 1. To se vysvětluje z *F*, ku kmeni těchto slov náležejícího, jež před samohláskami zaniklo (§ 12. 3. c a 96. II. pozn. 1), před souhláskami však v *v* se zaměnilo: πνε*F*-ω πνέω, πνε*F*-σομαι πνεύσομαι (srov. πνεύ-μα dech, ῥεῦ-μα tok).

Pozn. 2. Ku κλάω pamatuj κλαυτός a ἔ-κλαυτος, k παύω zastavuji (perf. πέπαυμαι, aor. ἐπαύ[σ]θη) ἔ-παυστος nezastavitelný, nekonečný a παυστέον.

B. Kmeny souhláskové.

Kmen praesentní a prostý.

Kmen praesentní sloves souhláskových není vždy roven § 95 kmeni prostému, nýbrž často bývá rozšířeným neb sesilněným kmenem prostým. Ostatní pak kmeny časové tvoří se většinou ze kmene prostého:

λείπ-ω opouštím, km. praes. λειπ, km. prostý λιπ, fut. λείψω, ale
βλάπτ-ω škodím, „ βλαπτ, „ βλαβ, „ βλάρω.

Pozn. Také jména se obvykle ze kmene prostého vytvářejí: φεύγω utíkám, km. prostý φυγ, subst. φυγή útek.

Dle poměru kmene praesentního ku prostému rozeznáváme nejprve čtyři třídy sloves.

První čtyři třídy sloves.

Třída I. čili slovesa prostokmenná: Kmen praesentní rovná se § 96 prostému. Sem náležejí téměř všechna slovesa samohlásková (verba pura) a mnohá souhlásková (verba impura), jako: λύω, τιμάω, ποιέω, δουλόω — ἄγ-ω vedu, ἄρχ-ω vládnu, ψεύδω klamu, γράφω píši.

Třída II. čili slovesa dloužená. Samohlásková kmene prostého dlouží se ve kmeni praesentním (dle § 9. 1):

υ	v	ev:	φεύγω	utíkám,	km.	prostý	φυγ	(φυγ-ή fuga),
ι	„	ει:	λείπω	opouštím,	„	„	λιπ	(ἔ-λιπον aor.),
			πειθω	přemlouvám,	„	„	πιθ	(πιθ-ανός přemluvný),
ι	„	ι:	τρίβω	tru,	„	„	τριβ	(ἔ-τριβην aor. pass.),
αι	„	η:	τάκω	tavím,	„	„	τακ	(ἔ-τάκην aor. pass.).

Pozn. 1. Tých zjev shledáváme u šesti sloves v -έω.

πλέω	pluji,	km.	πλυ,	ῥέω	teku,	km.	ῥυ,
πνέω	dýši,	„	πνυ,	θέω	běžím,	„	θυ,
ρέω	plovu,	„	ρυ,	χέω	leji,	„	χυ.

Z kmenového *v* dloužením povstalé *ev* jeví se ve kmeni futurním, aoristním a perfektním (srov. § 94. 3.), v praesentě však přechází *ev* v *eF* a po vysutí *F* v *ε*: *πλευω*, *πλεFω*, *πλέω* (§ 94. 3. pozn. 1).

Pozn. 2. Sem slušejí též slovesa jiných tříd, kteráž samohlásku v praesentě dlouží, jako ῥίπτω metám (km. ῥιτφ a ῥιτφ 3. tř.), πλῆττω tluku (km. πλυτφ a πλάτφ 4. tř., srov. πληγή plága).

Pozn. 3. Sesilněné (dlouhé a dvojhláskové) kmeny jsou původní, protože se i při tvoření jiných kmenů časových udržely (§§ 98. 103. 105. 108.). Z nich pošly kmeny s krátkou samohláskou, kterých se použilo ku tvoření silného aoristu (§ 102.).

Třída III. čili slovesa tau-ová. Kmen prostý sesilňuje se hláskou *τ* ve kmen praesentní:

τύπτω	tepu,	kmen	τυπ	(δ τύπ-ος tepot, ráz),
βλάπτω	škodím,	„	βλαβ	(βλάβ-η škoda),
βᾶπτω	nořím,	„	βαφ	(βᾶφ-ή ponoření),
κρύπτω	skrývám,	„	κρυφ	(κρύφ-α adv. skrytě),
θάπτω	pohřbívám,	„	ταφ	(τάφ-ος hrob).

Pozn. 1. Zdánlivě patří sem τίκ-τ-ω rodím, vzniklé přesmyknutím souhlásek z τι-τ(ε)κ-ω, km. τεκ (τὸ τέκ-νον dítě).

Pozn. 2. O proměnách souhlásek retných před *τ* viz § 10. 1.

Třída IV. čili slovesa iótová. Prostý kmen sesilňuje se hláskou *j* ve kmen praesentní, při čemž dějí se hláskové proměny, v § 11. 1—4 vytčené:

a) *κ*, *γ*, *χ* splývají (změžďují se) s *j* ve skupinu *ττ* (*σσ*):

φυλάττω	hlídám,	kmen	φυλάκ	(φυλάκ-ή hlídka),
τάττω	řadím,	„	τάγ	(τάγ-ός poradatel),
ταράττω	matu,	„	ταράχ	(ταράχ-ή zmatek).

Pozn. Zřídka zubnice s *j* splývá v *ττ* (*σσ*):

ἄρμόττω	pojím, spravuji,	kmen	ἄρμου	(ἄρμουσ-τής správce),
---------	------------------	------	-------	-----------------------

πλαττω	tvořím,	kmen πλατ	(πλασ-μα tvar),
ἐρέττω	vesluji,	„ ἐρετ	(δ ἐρέτ-ης veslař).

b) δ splývá s j v ζ:

ἐλπίζω	doufám,	kmen ἐλπιδ	(ἡ ἐλπίς, -ίδος naděje),
καθ-έζομαι	sedám si,	„ ἐδ	(τὸ ἐδ-ος sed-es),
ὀζω	voním,	„ ὀδ	(ὀδ-μῆ odor).

Pozn. Řídkěji změždjuje se γ s j v ζ, zvláště ve slovesech zvuk značících:

κράζω	křičím,	kmen κρᾶγ	(ἔ-κραγον aor.),
στενάζω	stenám,	„ στενᾶγ	(δ στενᾶγ-μός stenot),
ολιόζω	běduji,	„ ολιμωγ	(ἡ ολιμωγ-ῆ bědování); ale i
στίζω	bodu,	„ στιγ	(στιγ-μῆ bod),
σαλπίζω	troubím má kmen	σαλπιγγ	(σάλπιγξ, -γγος trouba).

c) λ s j mění se spodobou v λλ:

ἔλλομαι	skáčím,	kmen ἔλλ	(srov. sal-i-o),
ἀγγέλλω	zvěstuji,	„ ἀγγελ	(δ ἀγγελ-ος zvěstovatel, posel).

d) ν a ρ přesmykují j do kmenové slabiky, jejíž ᾶ mění se v αι, ε v ει, ὕ v ι, ὕ v υ (srov. § 11. 1.):

φαίνω	jevím,	kmen φαῖν	(ᾶ-φαῖν-ῆς nezjevný),
μαίνομαι	šílím,	„ μαῖν	(μαῖν-ία šílenost),
φθείρω	kazím,	„ φθερ	(φθορ-ά zkáza),
τείνω	napínám,	„ τειν	(ᾶ-τειν-ῆς napjatý),
κρίνω	soudím,	„ κρῖν	(κρῖν-ῶ fut.),
ἀμύνω	odvracuji,	„ ἀμῦν	(ἀμῦν-ῶ fut.).

Pozn. 1. Tímto pravidlem spravuje se též jediný kmen na λ, δφελ, praes. δφεῖλω jsem dlužen, na rozdíl od δφέλλω množím.

Pozn. 2. Slovesa καίω (vedl. tvar κᾶω pálím) a κλαίω (vedl. tvar κλάω pláčím) mají za kmen prostý καυ, κλαυ, jenž se udržel před souhláskami (καῦ-μα parno, κλαυθ-μός pláč), avšak před j přešlo v v f, kteréž se pak vysulo: κλαφ-τω, κλαίω, srov. πλέω, πνέω svrchu a v § 94. 3. 254. 6. d.

Příklady k určování tříd slovesných viz § 114., ostatní pak řidší třídy slovesné viz v § 126—129.

Časování kmenů souhláskových.

1. Praesens a imperfektum akt. a med. (pass.).

1. Souhláskové kmeny tvoří tvary praesentní a imperfektní od § 97 kmene praesentního dle vzoru λέω (§ 83.).

2. Futurum a slabý aorist (aor. I.) akt. a med.

A. Kmeny hrdelné, retné a zubné.

§ 98 Kmeny zubné, hrdelné a retné tvoří jako slovesa samohláskov kmen futurní a aoristní sigmaticky. Slovesa třídy dlužená přibírají σ ku kmeni praesentnímu, ostatní z pravidla ku kmeni prostému. Při tom splývá σ (dle § 10. 4.) s hrdelnicemi v ξ , s retnicemi v τ a vysouvá (dle § 10. 5. a 6.) předechozí zubnice.

Časování jest totéž jako u sloves samohláskových: λύσω, ἔλυσα (§ 85).

			fut.	slabý ao
ἄρχω	vládnou,	km. ἀρχ,	ἄρξω,	ἤρξα,
τήκω	tavím,	" τᾶκ,	τήξω,	ἔτηξα,
πράττω	pracuji,	" πρᾶγ,	πράξω,	ἔπραξα
φυλάττω	hlídám,	" φυλάκ,	φυλάξω,	ἐφύλαξα,
οἰμῶζω	běduji,	" οἰμωγ,	οἰμώξομαι (§ 132. 1.),	ἔοιμωξα,
τρέπω	obracím,	" τρεπ,	τρέψω,	ἔτρεψα
τρέφω	živím,	" τρεφ,	θρέψω (§ 10. 10. c, p. 1.),	ἔθρεψα
τρέβω	tru,	" τρέβ,	τρέψω,	ἔτρεψα,
ἀλείφω	maži,	" ἀλίφ,	ἀλείψω,	ἤλειψα,
βλάπτω	škodím,	" βλάβ,	βλάψω,	ἔβλαψα
θάπτω	pohřbívám,	" θᾶφ,	θάψω (§ 10. 10. c, p. 1.),	ἔθαψα.
ψεύδω	klamu,	" ψευδ,	ψεύσω,	ἔψευσα
πειθω	přemlouvám,	" πείθ,	πεισω,	ἔπεισα.
ἀρμόστω	pojím,	" ἀρμοστ,	ἀρμόσσω,	ἤρμισσα
σπένδω	kropím, obětují,	" σπενδ,	σπείσω (§ 10. 6),	ἔσπεισα

Pozn. 1. πλῆττω (tluku, ἐκπλήττω děsím) béře za základ dlužený km praesentní πλῆγ (prostý km. πλᾶγ) § 96. II. pozn. 2: πλῆξω, ἔπληξα (silný ac pass. ἔξ-επλήγγην poděsil jsem se § 109. 3.).

Pozn. 2. Rovněž tak tvoří časy od plnějšího kmene praes. πλέω (k. πλεῖν, fut. πλεύσομαι) a ostatní v § 96. II. pozn. 1. vytčená slovesa, jak i κλαίω (κλάω) κλαύσομαι, καίω (κάω) καύσω (§§ 94. 3. 96. IV. d, pozn. 2.).

Pozn. 3. Beze znaku časového, jako fut. χέω, med. χέομαι (§ 94. 4.), js vytvořena ἔδομαι budu jísti § 129. a, 3, πίομαι budu píti § 129. b, 6; jako a ἔ-χε-α § 94. 4. (hom. ἔχενά), aoristy εἶπα § 129. a, 8. a ἤνεγκα § 129. a, 7.

B. Kmeny plynné.

§ 99 1. Tyto tvoří kmen futurní, připojujíce znak časový σ h skou σ ku kmeni prostému. Ježto pak σ mezi dvěma san

hláskama se vysouvá, stahují se vedle vzoru sloves v -εω (futurum contractum):

φαίω jevím, km. φαῖν, fut. φαν-ε[σ]-ω φανῶ, -εῖς, -εῖ a t. d.

2. Rovněž vysouvá se v aoristě znak časový σ; za to však nastupuje náhradné dloužení v předchozí slabice (§ 9. 3.): ἐ-φαν-σα, ἐφρησα; tak se dlouží

		km.	fut.	aor.
ǎ po ι, ρ v α:	περαίνω dokončuji,	περᾶν,	περᾶνῶ,	ἐ-πέρᾶνα,
	μιαίνω poskvvrňuji,	μιᾶν,	μιᾶνῶ,	ἐ-μίᾶνα,
jindy v η:	φαίω jevím,	φαῖν,	φαῖνῶ,	ἐ-φρησα,
	σφάλλω mýlím,	σφαῖλ,	σφαῖλῶ,	ἐ-σφρηλα,
ε v ει:	ἀγγέλλω zvěstuji,	ἀγγελ,	ἀγγελῶ,	ἤγγειλα,
ι v ι:	κρίνω soudím,	κρίν,	κρίνῶ,	ἐ-κρίνα,
υ v υ:	ἀμύνω odvracuji,	ἀμύν,	ἀμύνῶ,	ἤμυνα.

Pozn. Nepravidelně dlouží ἔλλομαι skáči a κερδαίνω ziskávám ἔ v α; jen mocí přimnožku mají ἔλλομαι a αἶρω zdvihám (hom. ἀείρω) v indik. η:

αἶρω, km. ἀρ (m. ἀερ), fut. ἀρῶ, aor. ἤρα, konj. ἔρω, inf. ἀραι,
 ἔλλομαι, „ ἔλ, „ ἄλοῦμαι, „ ἤλάμηρ, „ ἄλωμαι, „ ἄλασθαι,
 κερδαίνω, „ κερδαῖν, „ κερδαῖνῶ, „ ἐκέρδᾶνα, „ κερδάνω, „ κερδαῖναι.

Futurum aktivní: budu jeviti, zjevím					
Km. φανε	Indikativ	Konjunktiv	Optativ	Imperativ	Infinitiv
sing. 1.	φαν-ῶ		φαν-οἶη-ν (-οἶμι)		φαν-εῖν
2.	φαν-εῖς		φαν-οἶη-ς (-οῖς)		Participium
3.	φαν-εῖ		φαν-οἶη (-οῖ)		φαν-ῶν
dual 2.	φαν-εῖ-τον		φαν-οῖ-τον		φαν-ούσα
3.	φαν-εῖ-τον		φαν-οἶ-την		φαν-ούν,
plur. 1.	φαν-οῦ-μεν		φαν-οῖ-μεν		gen.
2.	φαν-εῖ-τε		φαν-οῖ-τε		φαν-ούντ-ος
3.	φαν-οῦ-σι(ν)		φαν-οῖ-εν		φαν-ούσης
Futurum medialní: budu se jeviti, zjevím se					
sing. 1.	φαν-οῦ-μαι		φαν-οἶ-μην		Infinitiv
2.	φαν-εῖ ἄλι-ῆ		φαν-οῖ-ο		φαν-εῖ-σθαι
3.	φαν-εῖ-ται		φαν-οῖ-το		Participium
dual 2.	φαν-εῖ-σθον		φαν-οῖ-σθον		φαν-οῦ-μενος
3.	φαν-εῖ-σθον		φαν-οἶ-σθην		φαν-ου-μένη
plur. 1.	φαν-οῦ-μεθα		φαν-οἶ-μεθα		φαν-οῦ-μενον
2.	φαν-εῖ-σθε		φαν-οῖ-σθε		
3.	φαν-οῦ-νται		φαν-οῖ-ντο		

Aorist aktivní: zjevil jsem						
Km. φανε	Indikativ	Konjunktiv	Optativ	Imperativ	Infinitiv	
sing.	1. ξ-φηνα	φήνω	φήναι-μι	φήνον	φήναι	
	2. ξ-φηνα-ς	φήνης	φήναι-ς ἔλλι φήνειας		φήνά-τω	Participium φήνας φήνάσα φήναν,
	3. ξ-φηνε(ν)	φήη	φήναι ἔλλι φήνειε(ν)			gen. φήναντος φήνάσης
dual	2. ξ-φήνα-τον	φήνητον	φήναι-τον	φήνα-τον	φήναντος φήνάσης	
3.	ξ-φήνά-την	φήνητον	φήναι-την	φήνά-των		
plur.	1. ξ-φήνα-μεν	φήνωμεν	φήναι-μεν	φήνα-τε φήνά-ντων (φήνά-τωσαν)		φήναντος φήνάσης
	2. ξ-φήνα-τε	φήνητε	φήναι-τε			
	3. ξ-φήνα-ν	φήνωσι(ν)	φήναι-εν ἔλλι φήνειαν			

Aorist medialis: zjevil jsem od sebe					
sing.	1. ξ-φήνά-μην	φήνομαι	φήναι-μην	φήναι	Infinitiv φήνα-σθαι
	2. ξ-φήνω	φήη	φήναι-ο		
	3. ξ-φήνα-το	φήνηται	φήναι-το		φήνα-σθον
dual	2. ξ-φήνα-σθον	φήνησθον	φήναι-σθον	φήνά-σθων	
3.	ξ-φήνά-σθην	φήνησθον	φήναι-σθην		
plur.	1. ξ-φήνά-μεθα	φήνωμεθα	φήναι-μεθα	φήνα-σθε φήνά-σθων (φήνά-σθωσαν)	φήναντος φήνάσης
	2. ξ-φήνα-σθε	φήνησθε	φήναι-σθε		
	3. ξ-φήνα-ντο	φήνωνται	φήναι-ντο		

C. Nepravidelné tvoření futura.

§ 101 1. Několik kmenů na ε, ἄ, αδ a ιδ vysouvá σ ve futuru a stahuje pak samohlásky se stýkající po způsobu sloves stažených (futurum atticum), a to:

- a) τελέ-ω končím fut. (τελέ-[σ]ω) τελέω } -εῖς, -εῖ, οἶμεν
καλέ-ω volám „ (καλέ-[σ]ω) καλέω } a t. j. jako ποιέω;
- b) ἐλά-ω (ἐλάων) ženu „ (ἐλά-[σ]ω) ἐλέω } -εῖς, -εῖ, -ῶμεν
βιβάζω káži jiti „ (βιβά-[σ]ω) βιβέω } a t. d. jako τιμάω.
σικιάζω stíním „ (σικιά-[σ]ω) σικιέω }

c) Všechny kmeny na -ιδ (praes. -ίζω) mimo jednoslabičné tvoří attické fut. znakem časovým σε, při čemž σ se vysouvá: κοιμίζω nesu, km. κοιμίδ, fut. (κοιμίδ-σεω, κοιμ-σεω, κοιμ-ε-ω) κοιμῶ, κοιμείς, med. κοιμοῖμαι; καθίζω posazují, fut. καθιῶ; αγωνίζομαι zápasím, αγωνισοῖμαι (kdežto σχίζω štípu, km. σχιδ, má fut. σχίσω). Tyto i ostatní tvary spravují se vzorem ποιέω: opt. κοιμοίην, inf. κοιμείν, part. κοιμῶν, -οῦσα, -οῦν.

2. Stažené futurum sigmatické (se znakem σε) na -σοῦμαι (= -σομαι) čili dórské (fut. dorieum) vytvořují vedle pravidelného na -σομαι:

πλέω pluji, fut. πλεύσομαι a dórské πλευσοῦμαι,
φεύγω utíkám, „ φεύξομαι a „ φευξοῦμαι.

Stran καθ-εδούμαι a πεσοῦμαι srov. § 129. b, 4. a 7.

3. Silný aorist (aor. II.) akt. a med.

Některá slovesa tvoří aorist aktivní a medialní tím, že obývají § 102 kmen prostý dle vzoru kmene praesentního; tudíž přibírají v indikativu přípony imperfektní, v ostatních pak tvarech přípony praesentní. Jen čtyři tvary rozcházejí se od obdobných přítomného času úchylným přízvukem, a to:

v aktivě inf. λιπεῖν (místo λιπέ-εν) a partic. λιπών, οῦσα, -όν
(gen. λιπόντ-ος), v med. inf. λιπέ-σθαι a 2. sing. imp. λιποῦ (místo λιπέ-ο);

složená mají týž přízvuk: ἀπολιπεῖν, ἀπο-λιποῦ a t. p.

Praes. λέλω zůstavuji, opouštím					
Kmen λῆπ		Aorist aktivní: opustil, zůstavil jsem			
	Indikativ	Konjunktiv	Optativ	Imperativ	Infinitiv
sg. 1.	ἔ-λιπ-ο-ν	λίπ-ω	λίπ-οι-μι		λιπεῖν
2.	ἔ-λιπ-ε-ς	λίπ-ῆ-ς	λίπ-οι-ς	λίπ-ε	Participium
3.	ἔ-λιπ-ε(ν)	λίπ-ῆ	λίπ-οι	λίπ-έ-τω	
d. 2.	ἔ-λίπ-ε-τον	λίπ-ῆ-τον	λίπ-οι-τον	λίπ-ε-τον	
3.	ἔ-λιπ-έ-την	λίπ-ῆ-τον	λίπ-οί-την	λίπ-έ-των	λιποῦσα
pl. 1.	ἔ-λίπ-ο-μεν	λίπ-ω-μεν	λίπ-οι-μεν		λιπόν,
2.	ἔ-λίπ-ε-τε	λίπ-ῆ-τε	λίπ-οι-τε	λίπ-ε-τε	gen.
3.	ἔ-λιπ-ο-ν	λίπ-ω-σι(ν)	λίπ-οι-εν	λίπ-ό-ντων (λίπ-έ-τωσαν)	λιπόντος λιποούης
Aorist medialní: zůstavil jsem po sobě					
sg. 1.	ἔ-λιπ-ό-μην	λίπ-ω-μαι	λίπ-οί-μην		Infinitiv
2.	ἔ-λίπ-ου	λίπ-ῆ	λίπ-οι-ο	λίπ-οῦ	Participium
3.	ἔ-λίπ-ε-το	λίπ-ῆ-ται	λίπ-οι-το	λίπ-έ-σθω	
d. 2.	ἔ-λίπ-ε-σθον	λίπ-ῆ-σθον	λίπ-οι-σθον	λίπ-ε-σθον	
3.	ἔ-λιπ-έ-σθην	λίπ-ῆ-σθον	λίπ-οί-σθην	λίπ-έ-σθων	λιπο-μένη
pl. 1.	ἔ-λιπ-ό-μεθα	λίπ-ώ-μεθα	λίπ-οί-μεθα		λιπό-μενον
2.	ἔ-λίπ-ε-σθε	λίπ-ῆ-σθε	λίπ-οι-σθε	λίπ-ε-σθε	Participium
3.	ἔ-λίπ-ο-ντο	λίπ-ω-νται	λίπ-οι-ντο	λίπ-έ-σθων (λίπ-έ-σθωσαν)	

Dodatky.

1. Silný aorist lze tvořiti jen od sloves, jejichž kmen praesentní se různí od kmene prostého, tedy od sloves 2. 3. a 4. třídy.

2. V atticke próse jsou od těchto často užívaných sloves pravidelných silné aoristy obvyklé: *λείπω* zůstávuji (km. *λιπ*) ξ' -*λιπ-ον*, *φεύγω* utíkám (km. *φυγ*) ξ' -*φυγ-ον*, *τίκτω* rodím (km. *τεκ*) ξ' -*τεκ-ο-ν*, *ἀνακράζω* vykřikuji (km. *κραῖγ*) $\alpha\nu$ - ξ -*κραῖγ-ο-ν*, *βάλλω* házím (km. *βᾶλ*) ξ' -*βαλ-ο-ν*, *κατακαίνω* zabíjím (km. *καῖν*) *κατ-έ-καῖν-ο-ν*.

Těž *ώρελον* debui, utinam (§ 206. 3, p.) jest silný aorist od *δφείλω* jsem povinen (km. *δφελ*).

3. Zvláštním způsobem tvoří též dvě slovesa první třídy silný aorist: *τρέπω* (km. *τρεπ*) záměnou samohlásky (ξ' -*τραῖπ-ο-ν*) ξ -*τραπ-ο-μην* obrátil jsem se, ale slabý aor. méd. ξ -*τραψά-μην* obrátil jsem od sebe, na útěk; potom *ἔγω* vedu zdvojením kmene (srov. § 112. 5) *ἤγγαγ-ο-ν*, konj. *ἄγ-ἄγ-ω*, inf. *ἄγ-αγ-εῖν* a t. d.

5. Nepravidelná slovesa tvoří zhusta silný aorist.

4. Slabé perfektum a plusquamperfektum aktivní.

Kmen slabého perfekta se znakem časovým κ vytvořují mnohá slovesa, jejichž kmen vyznívá zubnicí nebo hláskou plynnou. Slovesa třídy dlužená zdvojují kmen praesentní, ostatní kmen prostý. Před κ vysouvá se zubnice, vyzvukující ν mění se v γ :

<i>κομίζω</i> nesu,	km. <i>κομιδ</i> ,	<i>κε-κόμῃ-κα</i> ,
<i>πειθω</i> přemlouvám,	„ <i>πιθ</i> ,	<i>πέ-πει-κα</i> ,
<i>φαίνω</i> jevím,	„ <i>φᾶν</i> ,	<i>πέ-φραγ-κα</i> ,
<i>ἀγγέλλω</i> zvěstuji,	„ <i>ἄγγελ</i> ,	<i>ἤγγελ-κα</i> .

Jednoslabičné kmeny sloves plyných s kmenovým ϵ zaměňují toto ϵ v α : *στέλλω* posílám, km. *στελ*, ξ' -*σταλ-κα*, *διαφθείρω* hubím, km. *φθερ*, *δι-έφθαρ-κα*.

Pozn. 1. *πλέω* má dle §§ 94. 3., 96. II. pozn. 1. v perf. *πέ-πλευ-κα*, ale *χέω* (km. *χῆ*) výjimkou *κέ-χῆ-κα* (§ 94. 4.).

Pozn. 2. Tyto kmeny na ν připínají *κα* ke kratším tvarům kmenovým bez ν : km. *κρίν* (*κρίνω* soudím), perf. *κέ-κρί-κα*, km. *κλίν* (*κλίνω* kloním), perf. *ζέ-κλί-κα*, km. *τεν* (*τείνω* napínám), perf. *τέ-τᾶ-κα* (§ 107. p. 2.). — Následující kmeny na λ , ν a některé na μ přesmykují a dluží kmenovou samohlásku (§ 12. 1.): km. *βᾶλ* (*βάλλω* házím) mění se v *βλᾶ βλη*, perf. *βέ-βλη-κα*, km. *θᾶν* (*θνήσκω* mru) mění se v *θνᾶ θνη*, perf. *τέ-θνη-κα* (§ 127. 3.), km. *κάμ* (*κάμνω* umdlévám) v *καῖ καμη*, perf. *κέ-καμη-κα* (§ 126. 4.), km. *τέμ* (*τέμνω* krájím) v *τιμε τιμη*, perf. *τέ-τιμη-κα* (§ 126. 5.).

5. Silné perfektum a plusquamperfektum aktivní.

A. Jistý počet sloves souhláskových tvoří kmen silného perfekta § 104 (perfectum secundum) bez κ přímo z kmene prostého: γράφω, km. γράφ, km. perf. γέ-γράφ.

Ohýbání shoduje se s ohýbáním slabého perfekta a plusquamperfekta a děje se takto:

	Indikativ: napsal jsem, mám napsáno		Konjunktiv	Optativ
g. 1.	Pf. γέ-γράφ-α	Ppf. έ-γε-γράφ-ει-ν	γε-γράφω	γε-γράφ-οι-μι
2.	γέ-γραφ-ας	έ-γε-γράφ-ει-ς	γε-γράφης	γε-γράφ-οι-ς
3.	γέ-γραφ-ε(ν)	έ-γε-γράφ-ει	a t. d. jako v praes.	a t. d. jako v praes.
2.	γε-γράφ-α-τον	έ-γε-γράφ-ει-τον	Infinitiv γε-γραφ-έ-ναι (Imperativ 2. s. γέγραφε 3. s. γεγραφέ-τω a t. d. jako v praes.)	Participium γε-γραφ-ώς γε-γραφ-ύια γε-γραφ-ός, §. γεγραφόςτος
3.	γε-γράφ-α-τον	έ-γε-γραφ-εί-την		
1. 1.	γε-γράφ-α-μεν	έ-γε-γράφ-ει-μεν		
2.	γε-γράφ-α-τε	έ-γε-γράφ-ει-τε		
3.	γε-γράφ-ασι(ν)	έ-γε-γράφ-ε-σαν		

Pozn. O starších příponách plusquamperfekta -η, -ης, -ειν viz § 87. dod. 3.

B. Kmen prostý trvá při tom buď nezměněn anebo bře přeměnu jednak stupňováním kmenové samohlásky, jednak přiděchem (aspirací) kmenového dosloví aneb obojím.

1. Bez přeměny zůstávají:

km. γράφ (γράφω píši),	γέ-γράφ-α;
[, σκάφ (σκάπτω kopu),	έ-σκάφ-α;
„ φριζ (φρίττω třím),	πέ-φριζ-α].

Sem sluší též několik sloves s attickou zdvojkou (§ 112. 5.): km. άκοφ (άκούω slyším) άκ-ήκο-α (§ 12. 3. c), km. δοϋχ (δούττω kopu) δο-ώρϋχ-α; v perfektech δε-δίδαχ-α a έλ-ήλυθ-α viz § 127. 10 a § 129. a, 2.

2. Přiděchem se opatřují kmeny na ζ, γ, π, β:

km. φυλάζ (φυλάττω hlídám),	πε-φύλάζ-α;
„ κοπ (κόπτω sekám),	κέ-κοφ-α;
„ άγ (άγω vedu),	ήχ-α;
„ άλλάγ (άλλάττω jinačím),	ήλλάχ-α;
„ πρავ (πράττω konám,	πέ-πραχ-α vykonal jsem,
„ mám se),	πε-πράγ-α mám se
	(s εδ, καλώς, κακώς).

3. Krátké samohlásky stupňují se tímto způsobem:

ǎ v ā:	km. κρᾶγ (κρᾶζω křičím),	κῆ-κρᾶγ-α křičím;
ǎ " η:	" μᾶν (μαίνομαι šílím),	μέ-μῆν-α jsem šílený;
	" φᾶν (φαίνω jevím),	πέ-φην-α jsem na jevě;
	" σᾶπ (σῆπω nechávám puchřeti),	σέ-σηπ-α jsem zpuchřelý;
	" τᾶκ (τῆκω tavím),	τέ-τηκ-α roztál jsem;
	" *θᾶλ (θᾶλλω kvetu),	*τέ-θηλ-α jsem v květu;
ε " ο:	" τρεφ (τρέφω žívím),	τέ-τροφ-α;
	" στεργ (στέργω miluji),	ῆ-στοργ-α;
	" *δερχ (δέρχομαι zřím),	*δέ-δορχ-α;
	" κτεν (ἄπο-κτείνω zabíjím),	ἀπ-έκτιον-α;
	" φθειρ (δια-φθείρω hubím),	δι-έφθορ-α;
ι " οι:	" λιπ (λείπω zůstávám),	λέ-λοιπ-α;
	" πιθ (πείθω přemlouvám),	πέ-ποιθ-α důvěřuji;
υ " ευ:	" φρυ (φεύγω utíkám),	πέ-φευγ-α;
	" *κυθ (κεύθω skrývám),	*κῆ-κευθ-α jsem skryt.

Sem náležejí: km. γεν (γίγνομαι stávám se) γῆγον-α, ἐγερ (ἐγείρω budím) ἐγρ-ήγορ-α bdím § 112. 5., ἐθ (συν. ἐθίζω navykám) εἶ-ωθ-α jsem zvyklý § 130., ἐκ (ἐκω podobám se) ἔ-οικα zdám se § 130., λαθ (λιανθάω jsem skryt) λέ-ληθ-α § 126. 16., παγ (πῆγνυμι upevňuji) πέ-πηγ-α tkvím § 124. 13., λαχ (λαγχάνω dostávám) εἴ-ληχ-α § 126. 17., περθ (πιάσσω trpím) πέ-πονθ-α § 129. b, 5., ῥαγ (ῥήγνυμι lámu) ῥῥῶγ-α jsem puklý § 124. 14., τεχ (τεγχάνω dosahuji) básn. τέ-τευχ-α § 126. 20., χαρ (χάσσω otvírám ústa) κῆ-χηρ-α § 127. 5.

4. Stupňují samohlásky a zároveň přidech mají:

km. πεμπ (πέμπω posílám),	πέ-πομφ-α;
" ππᾶζ (πιπῶσσω křím se),	ῆ-πιπζ-α;
[n λεγ (συν-λέγω sbírám),	συν-εἰ-λογ-α] (§ 112. 4).

Sem slušejí: km. ἐρεγζ (ku praes. φέρω nesu) ἐν-ήροζ-α § 129. a, 7., λαβ (λαμβάνω беру) εἴ-ληφ-α § 126. 15.

C. Některá z uvedených silných perfekt mají nepřechodný význam; taková jsou:

πείθω přemlouvám,	πέ-πειθ-α přemluvil jsem,	πέ-ποιθ-α důvěřuji,
φαίνω jevím	πέ-φαρ-α zjevil jsem	πέ-φην-α zjevil jsem se,
		jsem na jevě,
τῆκω tavím		τέ-τηκ-α roztál jsem,
σῆπω nechávám puchřeti		σέ-σηπ-α jsem zpuchřelý,
*κεύθω skrývám		*κῆ-κευθ-α jsem skryt,

avšak δι-έφθορ-α a δι-έφθορ-α (δια-φθείρω) zhubil jsem.

Pozn. Aktivní fut. exakt. opisuje se, jako u sloves samohláskových (87. 5.), participiem perf. akt. s *ἔσομαι*: *γεγραφώς ἔσομαι*. Zcela osamotněle skýtají se futura exakt. s akt. příponami: *ἔσθηξω* budu státi (perf. *ἔστηκα* ku ies. *ἴστημι* stavím) a *τεθνήξω* budu mrtev (perf. *τέθνηκα* ku *θνήσκω* mru) ; 119. 127. 3.).

6. Perfektum a plusquamperfektum medialní (passivní).

1. Slovesa třídy dloužené zdvojují kmen praesentní, ostatní § 105 nen prostý. Přípony osobní připojují se beze spony. Vyzvukující hlásky kmenů berou proměny dle hláskových pravidel (§ 10.). Tudiž iní se

a) přede všemi příponami, počínajícími se souhláskou *μ*,

ždá hrdelnice	v <i>γ</i> , km. <i>πλεκ</i> (<i>πλέκω</i> pletu)	<i>πέ-πλεγ-μαι</i> ,
" retnice	" <i>μ</i> , " <i>γραφ</i> (<i>γράφω</i> píši)	<i>γε-γραμ-μένος</i> ,
" zubnice a <i>ν</i>	" <i>σ</i> , " <i>πιδ</i> (<i>πείθω</i> přemlouvám)	<i>πέ-πεις-μαι</i> ,
	" <i>φ</i> (<i>φαίνω</i> jevím)	<i>πέ-φρασ-μαι</i> .

Pozn. Zřídka mění se *ν* před *μ* v *μ* (§ 10. 7.): km. *δξυν* (*δξύνω* ostřím) *νμαι*. Srov. § 107.

b) Před *σ* přípon *σαι*, *σο* mění se

ždá hrdelnice	v <i>κ</i> a <i>κσ</i> v <i>ξ</i>	<i>πέ-πλεξαι</i> ,
" retnice	" <i>π</i> " <i>πσ</i> " <i>ψ</i>	<i>γέ-γραφσαι</i> ,
" zubnice se vysouvá		<i>πέ-πειςαι</i> a <i>πε-πειθ-σαι</i> .

c) Před příponami, počínajícími se souhláskou *τ*,

ždá hrdelnice	mění se v <i>κ</i> , km. <i>λεγ</i>	<i>λέ-λεκ-ται</i> ,
" retnice	" " " <i>π</i> , " <i>γραφ</i>	<i>γέ-γραπ-ται</i> ,
" zubnice	" " " <i>σ</i> , " <i>πειθ</i>	<i>πέ-πεις-ται</i> .

d) Po souhláskách vysouvá se *σ* ze *σθ*, načež se mění

ždá hrdelnice	v <i>χ</i> , <i>πε-πλεκ-σθε</i>	v <i>πέ-πλεχ-θε</i> ,
" retnice	" <i>φ</i> , <i>κε-κοπ-σθε</i>	" <i>κέ-κοφ-θε</i> ,
" zubnice	" <i>σ</i> , <i>πε-πειθ-σθε</i>	" <i>πέ-πεις-θε</i> .

2. Přípony 3. plur. ind. perf. *-νται* a plusquamperf. *-ντο* ne-
ášeji se s kmeny souhláskovými. Pročež opisují se obyčejně parti-
ciem s *εἰσίν*, *ἦσαν*: *γεγραμ-μένοι εἰσίν*(*ν*) *scripti sunt*. Druhdy nastupují
iónské přípony *-αιαι* a *-ατο*: *ἐφθάρ-αιαι*, *ἐφθάρ-ατο*; před nimi
skýtá se dyšná u kmenů *τρεπ* (*τρέπω* obracím) a *ταγ* (*τάττω* řadím):
-τράφ-αιαι, *τε-τάχ-αιαι*.

Ostatně se ohýbají jako slovesa samohlásková.

Futurum exaktum čili třetí futurum

§ 106 připíná ku kmeni perfektnímu σ a ohýbá se jako medialní futurum na -σομαι. Před σ nastupují tytéž proměny jako při obyčejném futuru (§ 98.): $\pi\epsilon$ - $\pi\rho\acute{\alpha}\xi\epsilon\tau\alpha\iota$ (km. $\pi\rho\acute{\alpha}\chi$) bude vykonáno, $\gamma\epsilon$ - $\gamma\rho\acute{\alpha}\psi\epsilon\tau\alpha\iota$ (km. $\gamma\rho\alpha\psi$) bude napsáno, $\kappa\epsilon\acute{\kappa}\omicron\psi\omicron\mu\alpha\iota$, $\epsilon\psi\epsilon\upsilon\sigma\omicron\mu\alpha\iota$.

Futurum exaktum v řeštině velmi zřídka se tvoří, vyskytující se vůbec jen u několika sloves samohláskových a u těchto zde jmenovaných pravidelných sloves souhláskových:

$\lambda\epsilon\acute{\iota}\pi\omega$	zůstavuji	fut. III.	$\lambda\epsilon\lambda\epsilon\acute{\iota}\psi\omicron\mu\alpha\iota$	budu zůstaven
$\tau\epsilon\upsilon\chi\omega$	hotovím	" "	$\tau\epsilon\tau\epsilon\upsilon\acute{\xi}\omicron\mu\alpha\iota$	" zhotoven
$\pi\lambda\acute{\eta}\eta\tau\omega$	tluku	" "	$\pi\epsilon\pi\lambda\acute{\eta}\acute{\xi}\omicron\mu\alpha\iota$	" stlučen
$\tau\acute{\alpha}\tau\tau\omega$	řadím	" "	$\tau\epsilon\tau\acute{\alpha}\acute{\xi}\omicron\mu\alpha\iota$	" seřaděn
$\sigma\acute{\kappa}\epsilon\pi\tau\omicron\mu\alpha\iota$	uvažuji	" "	$\epsilon\sigma\acute{\kappa}\epsilon\psi\omicron\mu\alpha\iota$	" uvážen.

Pozn. Význam aktivní mají fut. III. $\kappa\epsilon\kappa\lambda\acute{\alpha}\gamma\omicron\mu\alpha\iota$ zazvučím od $\kappa\lambda\acute{\alpha}\zeta\omega$, $\kappa\epsilon\rho\acute{\alpha}\xi\omicron\mu\alpha\iota$ zakrákám od $\kappa\rho\acute{\alpha}\zeta\omega$ a $\delta\epsilon\delta\acute{\epsilon}\xi\omicron\mu\alpha\iota$ přijmu od $\delta\acute{\epsilon}\chi\omicron\mu\alpha\iota$ přijímám.

§ 107

Vzory:	$\pi\rho\acute{\alpha}\tau\tau\omega$ konám	$\kappa\acute{\omicron}\pi\tau\omega$ sekám	$\psi\epsilon\upsilon\delta\omega$ klamu	$\phi\rho\acute{\alpha}\iota\omega$ jovím
Kmeny:	$\pi\rho\acute{\alpha}\chi$	$\kappa\omicron\pi$	$\psi\epsilon\upsilon\delta$	$\phi\rho\acute{\alpha}\nu$
Perf. med. sg. 1.	$\pi\acute{\epsilon}\pi\rho\acute{\alpha}\gamma\mu\alpha\iota$	$\kappa\acute{\epsilon}\kappa\omicron\mu\mu\alpha\iota$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\mu\alpha\iota$	$\pi\acute{\epsilon}\phi\rho\alpha\sigma\mu\alpha\iota$
Ind. 2.	$\pi\acute{\epsilon}\pi\rho\alpha\xi\alpha\iota$	$\kappa\acute{\epsilon}\kappa\omicron\psi\alpha\iota$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\alpha\iota$	($\pi\acute{\epsilon}\phi\rho\alpha\nu\sigma\alpha\iota$)
3.	$\pi\acute{\epsilon}\pi\rho\alpha\kappa\tau\alpha\iota$	$\kappa\acute{\epsilon}\kappa\omicron\pi\tau\alpha\iota$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\tau\alpha\iota$	$\pi\acute{\epsilon}\phi\rho\alpha\nu\tau\alpha\iota$
d. 2.	$\pi\acute{\epsilon}\pi\rho\alpha\chi\theta\omicron\nu$	$\kappa\acute{\epsilon}\kappa\omicron\phi\theta\omicron\nu$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\theta\omicron\nu$	$\pi\acute{\epsilon}\phi\rho\alpha\nu\theta\omicron\nu$
3.	$\pi\acute{\epsilon}\pi\rho\alpha\chi\theta\omicron\nu$	$\kappa\acute{\epsilon}\kappa\omicron\phi\theta\omicron\nu$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\theta\omicron\nu$	$\pi\acute{\epsilon}\phi\rho\alpha\nu\theta\omicron\nu$
pl. 1.	$\pi\epsilon\pi\rho\acute{\alpha}\gamma\mu\epsilon\theta\alpha$	$\kappa\epsilon\kappa\acute{\omicron}\mu\omicron\mu\epsilon\theta\alpha$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\mu\epsilon\theta\alpha$	$\pi\epsilon\phi\rho\acute{\alpha}\sigma\mu\epsilon\theta\alpha$
2.	$\pi\acute{\epsilon}\pi\rho\alpha\chi\theta\epsilon$	$\kappa\acute{\epsilon}\kappa\omicron\phi\theta\epsilon$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\theta\epsilon$	$\pi\acute{\epsilon}\phi\rho\alpha\nu\theta\epsilon$
3.	$\pi\epsilon\pi\rho\alpha\gamma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota$ $\epsilon\iota\sigma\iota(\nu)$	$\kappa\epsilon\kappa\omicron\mu\acute{\omicron}\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota$ $\epsilon\iota\sigma\iota(\nu)$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota$ $\epsilon\iota\sigma\iota(\nu)$	$\pi\epsilon\phi\rho\alpha\sigma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota$ $\epsilon\iota\sigma\iota(\nu)$
Impert. 2.	$\pi\acute{\epsilon}\pi\rho\alpha\xi\omicron$	$\kappa\acute{\epsilon}\kappa\omicron\psi\omicron$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\omicron$	($\pi\acute{\epsilon}\phi\rho\alpha\nu\sigma\omicron$)
3.	$\pi\epsilon\pi\rho\acute{\alpha}\chi\theta\omega$ a t. d.	$\kappa\epsilon\kappa\acute{\omicron}\phi\theta\omega$ a t. d.	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\theta\omega$ a t. d.	$\pi\epsilon\phi\rho\acute{\alpha}\nu\theta\omega$ a t. d.
Infinit.	$\pi\epsilon\pi\rho\acute{\alpha}\chi\theta\alpha\iota$	$\kappa\epsilon\kappa\acute{\omicron}\phi\theta\alpha\iota$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\theta\alpha\iota$	$\pi\epsilon\phi\rho\acute{\alpha}\nu\theta\alpha\iota$
Part.	$\pi\epsilon\pi\rho\alpha\gamma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\varsigma$	$\kappa\epsilon\kappa\omicron\mu\acute{\omicron}\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\varsigma$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\varsigma$	$\pi\epsilon\phi\rho\alpha\sigma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\varsigma$
Plusqpf. sg. 1.	$\acute{\epsilon}\pi\epsilon\pi\rho\acute{\alpha}\gamma\mu\eta\nu$	$\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\kappa\acute{\omicron}\mu\eta\nu$	$\acute{\epsilon}\psi\epsilon\upsilon\sigma\mu\eta\nu$	$\acute{\epsilon}\pi\epsilon\phi\rho\acute{\alpha}\sigma\mu\eta\nu$
2.	$\acute{\epsilon}\pi\acute{\epsilon}\pi\rho\alpha\xi\omicron$	$\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\kappa\omicron\psi\omicron$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\omicron$	($\acute{\epsilon}\pi\acute{\epsilon}\phi\rho\alpha\nu\sigma\omicron$)
3.	$\acute{\epsilon}\pi\acute{\epsilon}\pi\rho\alpha\kappa\tau\omicron$	$\acute{\epsilon}\kappa\acute{\epsilon}\kappa\omicron\pi\tau\omicron$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\tau\omicron$	$\acute{\epsilon}\pi\acute{\epsilon}\phi\rho\alpha\nu\sigma\omicron$
d. 2.	$\acute{\epsilon}\pi\acute{\epsilon}\pi\rho\alpha\chi\theta\omicron\nu$	$\acute{\epsilon}\kappa\acute{\epsilon}\kappa\omicron\phi\theta\omicron\nu$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\theta\omicron\nu$	$\acute{\epsilon}\pi\acute{\epsilon}\phi\rho\alpha\nu\theta\omicron\nu$
3.	$\acute{\epsilon}\pi\epsilon\pi\rho\acute{\alpha}\chi\theta\eta\nu$	$\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\kappa\acute{\omicron}\phi\theta\eta\nu$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\theta\eta\nu$	$\acute{\epsilon}\pi\epsilon\phi\rho\acute{\alpha}\nu\theta\eta\nu$
pl. 1.	$\acute{\epsilon}\pi\epsilon\pi\rho\acute{\alpha}\gamma\mu\epsilon\theta\alpha$	$\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\kappa\acute{\omicron}\mu\epsilon\theta\alpha$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\mu\epsilon\theta\alpha$	$\acute{\epsilon}\pi\epsilon\phi\rho\acute{\alpha}\sigma\mu\epsilon\theta\alpha$
2.	$\acute{\epsilon}\pi\acute{\epsilon}\pi\rho\alpha\chi\theta\epsilon$	$\acute{\epsilon}\kappa\acute{\epsilon}\kappa\omicron\phi\theta\epsilon$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\theta\epsilon$	$\acute{\epsilon}\pi\acute{\epsilon}\phi\rho\alpha\nu\theta\epsilon$
3.	$\pi\epsilon\pi\rho\alpha\gamma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota$ $\acute{\eta}\sigma\alpha\nu$	$\kappa\epsilon\kappa\omicron\mu\acute{\omicron}\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota$ $\acute{\eta}\sigma\alpha\nu$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota$ $\acute{\eta}\sigma\alpha\nu$	$\pi\epsilon\phi\rho\alpha\sigma\mu\acute{\epsilon}\nu\omicron\iota$ $\acute{\eta}\sigma\alpha\nu$
Futurum sg. 1.	$\pi\epsilon\pi\rho\acute{\alpha}\xi\omicron\mu\alpha\iota$	$\kappa\epsilon\kappa\acute{\omicron}\psi\omicron\mu\alpha\iota$	$\acute{\xi}\psi\epsilon\upsilon\sigma\omicron\mu\alpha\iota$	$\pi\epsilon\phi\rho\acute{\alpha}\sigma\omicron\mu\alpha\iota$
exaktum, ind.		a t. d. jako $\lambda\acute{\upsilon}\sigma\omicron\mu\alpha\iota$		$\sigma\epsilon\lambda\acute{\alpha}\zeta\iota$

Jiné příklady:

	kmeny	perf. pass.
πλήττω tluku,	πλαγ, πληγ (§ 96. II. p. 2.),	πέ-πληγ-μαι;
ἐλέγχω usvědčuji,	ἐλεγχ,	ἐλ-ἤλεγ-μαι (místo ἐλ-ἤλεγγ-μαι, § 112. 5.), ἐλ-ἤλεγξαι, ἐλ-ἤλεγκ-ται;
δρύντω kopu,	δρῦχ,	δρ-ῶρυγ-μαι (§ 112. 5.);
καλύπτω zahaluji,	καλύβ,	κε-κάλυμ-μαι;
τρῖβω tru,	τρῖβ, τριβ (§ 96. II.),	τέ-τριμ-μαι;
κλέπτω kradu,	κλεπ,	κέ-κλεμ-μαι;
πέμπω posílám,	πεμπ,	πέ-πεμ-μαι (místo πε-πεμπ-μαι), πέ-πεμψαι, πέ-πεμπ-ται;
θάπτω pohřbívám,	ταφ,	τέ-θαμ-μαι (§ 10. 10. c,
δίπτω (δίπτέω) metám,	δίφ, δίφ (§ 96. II. p. 2.),	ἔρδίμ-μαι; [p. 1.);
ἀθροίζω shromažďuji,	ἀθροιδ,	ἤθροισ-μαι;
ἄρμόττω pojím,	ἄρμοστ,	ἤρμοσ-μαι;
πλάττω tvořím,	πλατ,	πέ-πλασ-μαι;
πείθω přemlouvám,	πειθ, πειθ (§ 96. II.),	πέ-πεισ-μαι;
σπένδω kropím, obětují,	σπενδ,	ἐ-σπεισ-μαι (§ 10. 6.);
δξύνω ostřím,	δξυν,	ὠξυμ-μαι (a ὠξυσ-μαι).

Pozn. 1. Jednoslabičné kmeny sloves plynných se samohláskou e zaměňují tuto jako v aktivním perfektě v a § 103.:

στέλλω posílám, km. στελ,	perf. akt. ἔ-σταλ-κα,	med. ἔ-σταλ-μαι;
διαφθείρω hubím, " φθερ,	" " δι-έ-φθαρ-κα,	" δι-έ-φθαρ-μαι;
rovněž některé kmeny retné:		
στρέφω točím, km. στρεφ,	" " (ἔ-στροφ-α),	" ἔ-στραμ-μαι;
τρέπω obracím, " τρεπ,	" " (τέ-τροφ-α),	" τέ-τραμ-μαι;
τρέφω žívím, " τρεφ,	" " τέ-τροφ-α,	" τέ-θραμ-μαι
		(§ 10. 10. c, p. 1.).

Pozn. 2. Slovesa, tvořící perf. akt. od delšího nebo kratšího nebo přemysknutím změněného kmene, činí totéž i zde: κέ-κav-μαι, κέ-χῶ-μαι (§ 94. 4.), κέ-κρί-μαι (3. sg. κέ-κρί-ται, pl. κέ-κρί-νται), τέ-τᾶ-μαι, βέ-βλη-μαι (§ 103. pozn. 2.).

Pozn. 3. Osoba 2. sing. ind. impt. a plusqpf. nevyskytuje se u *v*-kmenů, od jiných plyných však se tvoří, jako od ἀγγέλλω: ἡγγέλ-σαι, ἡγγελ-σο.

7. Slabý aorist (aor. I.) a futurum passivní.

1. Slovesa třídy dloužená připojují θη ku kmeni praesent- § 108 nímu, ostatní ku kmeni prostému.

Proměny samohlásek před θ spravují se pravidly hláskový: v § 10. 1. a 2. vytčenými.

2. Passivní futurum přivěšuje přípony medialního futura (-σομ, -σεται a t. d.) ke znaku passivnímu $\theta\eta$:

-ση,	-σεται	a t. d.)	ke znaku	passivnímu	$\theta\eta$:			
λείπω,	km.	λιπ,	aor.	ἐ-λείφ-θηρ,	fut.	λείφ-θή-σομαι,		
πράττω,	"	πράγ,	"	ἐ-πράχ-θηρ,	"	πράχ-θή-σομαι,		
ψεύδω,	"	ψευδ,	"	ἐ-ψεύσ-θηρ,	"	ψεύσ-θή-σομαι,		
ἄρμύττω,	"	ἄρμυστ,	"	ἤρμύσ-θηρ,	"	ἄρμυσ-θή-σομαι,		
φαίνω,	"	φάν,	"	ἐ-φάν-θηρ,	"	φάν-θή-σομαι,		
ἄρω,	"	ἄρ,	"	ἤρ-θηρ,	"	ἄρ-θή-σομαι.		

Pozn. Slovesa, tvořící perf. od delšího nebo kratšího nebo přesmyknutého kmene, činí totéž i zde: ἐ-καύ-θηρ, ἐ-χύ-θηρ (§ 94. 4.), ἐ-κρί-θηρ, ἐ-κρί-θηρ (vedle ἐκρίθηρ), ἐ-τί-θηρ, ἐ-βλή-θηρ (§ 103. pozn. 2.).

8. Silný aorist (aor. II.) pass. a futurum passivní.

§ 109

1. Silný kmen passivní tvoří se od sloves všech tříd (ani dri nevyjímajíc) tím, že přistupuje η ku kmene prostému. Poněvadž η před samohláskami a před ν v ϵ se zkracuje, ohýbá se zde jako slabém aoristě passivním, avšak $\theta\eta$ v 2. sing. imp. se nemění.

U jednoslabičných kmenů, vyjmouc λέγω sbírám, přechází ϵ Mucho silných aoristů má význam nepřechodný.

2. Passivní futurum připojuje medialní přípony (-σομαι, -σεται a t. d.) k η .

3. V attické próse jsou silné aoristy passivní od těchto sloves v užívání

a) slovesa hrdelná:

ἀλλέττω	jináčím	ἠλλέγ-θηρ,	βλάπτω	skolím	ἐ-βλάθ-θηρ
συν-λέγω	sbírám	συν-ε-λέγ-θηρ,	τιφίζω	tru	ἐ-τιφίθ-θηρ,
ἀπο-πνίγω	duším	ἀπο-ε-πνίγ-θηρ	κλάω	kradu	ἐ-κλάπ-θηρ
σφάττω	zabíjím	ἐ-σφάγ-θηρ, [jsem se,	κόπτω	sekám	ἐ-κόπ-θηρ,
πλέκω	pletu	ἐ-πλέκ-θηρ,	τιφίζω	obravím	ἐ-τιφίθ-θηρ
τιγώ	tavím	ἐ-τίγ-θηρ	ροῦζάω	nechávilám	ἐ-ροῦζ-θηρ
			πυχεύω	pučeřtí	zpučeřel

b) slovesa plynná:

μαίνομαι	šílím	ἐ-μαίν-θηρ	zšílil jsem,		
φαίνομαι	jevím se	ἐ-φάν-θηρ,	γράφω	píši	ἐ-γράφ-θηρ
σφάλλω	mýlím	ἐ-σφάλλ-θηρ	zmyšlil jsem se,		
στέλλω	posílám	ἐ-στέλλ-θηρ,	αζάω	keřci,	ἐ-αζάφ-θηρ
δέρω	dru	ἐ-δέρ-θηρ,	ατιφίζω	bořím	ἐ-ατιφίθ-θηρ
σπείρω	seji	ἐ-σπείρ-θηρ,	ποδαρίζω	podabívám	ἐ-ατιφίθ-θηρ
δια-φθείρω	hubím	δι-ε-φθείρ-θηρ,	τιφίζω	živím	ἐ-τιφίθ-θηρ

Πλήττω razím, tluku má proti pravidlu v aor. pass. ἐ-πλήγ-ην, ale složená ἐκ-πλήττω a κατα-πλήττω zarážím, děším mají ἐξ-ε-πλήγ-ην a κατα-ε-πλήγ-ην zarazil, poděsil jsem se.

	Slabý aorist	Silný aorist	Slabý aorist	Silný aorist
	Indikativ		Imperativ	
sing. 1.	ἐ-φάν-θη-ν (byl jsem zjeven)	ἐ-φάν-η-ν (zjevil jsem se)		
2.	ἐ-φάν-θη-ς	ἐ-φάν-η-ς	φάν-θη-τι	φάν-η-θι
3.	ἐ-φάν-θη	ἐ-φάν-η	φαν-θή-τω	φαν-ή-τω
dual 2.	ἐ-φάν-θη-τον	ἐ-φάν-η-τον	φάν-θη-τον	φάν-η-τον
3.	ἐ-φαν-θή-την	ἐ-φαν-ή-την	φαν-θή-των	φαν-ή-των
plur. 1.	ἐ-φάν-θη-μεν	ἐ-φάν-η-μεν		
2.	ἐ-φάν-θη-τε	ἐ-φάν-η-τε	φάν-θη-τε	φάν-η-τε
3.	ἐ-φάν-θη-σαν	ἐ-φάν-η-σαν	φαν-θέ-ντων (φαν-θή-τωσαν)	φαν-έ-ντων (φαν-ή-τωσαν)
		Konjunktiv	Optativ	
sing. 1.	φαν-θῶ	φαν-ῶ	φαν-θείη-ν	φαν-είη-ν
2.	φαν-θῆς	φαν-ῆς	φαν-θείη-ς	φαν-είη-ς
3.	φαν-θῆ	φαν-ῆ	φαν-θείη	φαν-είη
dual 2.	φαν-θῆ-τον	φαν-ῆ-τον	φαν-θείη-τον ἔλλι	φαν-είη-τον ἔλλι
	a t. d.	a t. d.	φαν-θεῖ-τον a t. d.	φαν-εῖ-τον a t. d.
		Infinitiv	Participium	
	φαν-θῆ-ναι	φαν-ῆ-ναι	φαν-θείς, -εῖσα, -έν	φαν-εῖς, -εῖσα, -έν
		Slabé futurum	Silné futurum	
	φαν-θή-σομαι a t. d.		φαν-ή-σομαι a t. d.	

§ 110

Pozn. Některá slovesa tvoří silný i slabý aor. pass., jako βλέπω škodím ἐβλάβην (i ἐβλάφθην), ὀίπτω metám ἐρῶτερην i ἐρῶφθην, ἀλλέττω jinačím ἠλλάγην (i ἠλλάχθην), κλίνω kloním (ἐκκλίνην, časté ve slož.) i ἐκκλήθην, τρέπω obracím ἐτροπέτην (i ἐτροφθην).

9. Adjektiva slovesná.

Adjektiva slovesná tvoří se z kmene prostého příponami -τός, -τής, § 111 -τόν a τέος, -τέα, -τέον. Kmen mění se jako před příponou -ται ve 3. sing. perf. pass.: τιμη-τός (τε-τίμη-ται), κελυ-σ-τέον (κε-κέλυ-σ-ται § 94. 2.), θανμασ-τός (τε-θανύμασ-ται), ἀ-διά-φθαρ-τος nezkažený (δι-έφθαρ-ται § 107. p. 1.).

1. Adjektivum slovesné na *-τός* má buď význam participia **perf. pass.**: *λυ-τός* = solu-tu-s, rozvázán(y), *ἀ-τακ-τός* neseřaděný, nebo **zna-**mená možnost v pass. smysle: rozvázatelný (srov. *invictus*); *τιμη-τός* ctěný a ctihodný, *πρακ-τός* vykonaný a vykonatelný.

2. Adjektivum slovesné na *τέο-ς*, *τέα*, *τέο-ν*, jehož samohlásky se nestahují, má význam nutnosti (jako lat. gerundivum): *λυ-τέο-ς* sol-ven-dus, mající býti rozvázán, *λυτέον ἐστὶ* musí se, jest, třeba rozvázati (*solvendum est*), *πειστέον ἐστὶν* oboediendum est.

C. Dodatky k časování sloves na ω.

1. Úchytky ve tvoření přímnožku a zdvojký.

§ 112

1. Některá slovesa (původně souhlásku v násloví mající) **promě-**ňují ve přímnožku a též ve zdvojee (§ 79. 2.) *ε* (nikoliv v *η*, nýbrž) v *ει*:
ἐθίζω navykám (km. *σφεθ*) *ἐργάζομαι* pracuji *ἔπομαι* sequor
ἐλίττω válím *ἐστιάω* hostím *ἔρπω* serpo
ἔλκω vleku § 94. 1. c, p. 1. *ἔάω* nechávám *ἔχω* mám;
 tedy: *ἐθίζων, ἐθίξια, ἐθίσαι, ἔλων, ἔχον, εἰπόμην*.

Pozn. Slovesa 2.—4. měla původně *σ* v násloví, ostatní pak *σ*, **proto** slabičný přímnožek *ε*, jenž po vypadnutí *σ* neb *σ* s nálovným *ε* v *ει* se stáhl:

<i>ἐ-σφεραζομην</i>	<i>ἐ-εργαζομην</i>	<i>εἰργαζόμην</i>
<i>ἐ-σεχο-ν</i>	<i>ἐ-εχον</i>	<i>εἶχον</i> .

2. Z téže příčiny mají slabičný přímnožek přes samohláskové násloví:

<i>ὠθέω</i> strkám	impf. <i>ἐ-ώθων</i>	perf. med. <i>ἔ-ωσ-μαι</i> § 128. 3.
<i>ὠρέομαι</i> kupuji	„ <i>ἐ-ώνούμην</i>	„ „ <i>ἐ-ώνή-μαι</i> § 129. p.

3. Slabičný a časový přímnožek (zdvojký) mají:

	impf.	aor.	perf.
<i>ὄραω</i> vidím,	<i>ὄρων,</i>	—	<i>ὄρακα;</i>
<i>ἀν-οίγω</i> otevírám,	<i>ἀν-έωγον,</i>	<i>ἀν-έωξα,</i>	<i>ἀν-έωχα;</i>
pass. <i>ἀν-οίγομαι,</i>	<i>ἀν-εωρόμην,</i>	<i>ἀν-εώχ-θην,</i>	(inf. <i>ἀν-οιχθῆναι</i>), <i>ἀν-έωγ-μαι.</i>

4. Některá slovesa s plynným náslovím předkládají místo pravidelné zdvojký slabiku *ει*, jako *δι-εἰ-λεγ-μαι* (*δια-λέγομαι* rozmlouvám), aor. *δι-ε-λέχ-θην*), *συν-εἰλοχ-α* a *συν-εἰλεγ-μαι* (*συν-λέγω* sbírám).

Pozn. Sem patří: *εἰ-ληφ-α* vzal jsem § 126. 15, *εἰ-ληχ-α* dostal jsem § 126. 17., *εἰ-ρη-κα* řekl jsem § 129. a, 8., *εἰ-ωθ-α* jsem zvyklý § 130., *εἰ-μαρ-ται* usouzeno jest § 130.

5. Některé kmeny, počínající se samohláskou α, ε, ο, mají místo prosté délky zdvojkou attickou, která záleží ve zdvojení prvních dvou hlásek náslovných, při čemž původní kmen v násloví se dlouží:

	km.	perf.	med.
ἀκούω slyším,	ἀκου (ἀκοϝ),	ἀκ-ήκο-α (§ 104. B, 1.),	ale ἤκουσμαι;
ἐλέγχω usvědčuji,	ἐλεγχ (§ 107.),	—	ἐλ-ήλεγ-μαι;
δρῦντω ryji,	δρῦχ,	δρ-ώρῦχ-α,	δρ-ώρυν-μαι.

Pozn. 1. Sem patří: ἀλ-ήλιφα, ἀλ-ήλιμ-μαι (od ἀλείφω maži); ἐδ-ήδο-κα, ἐδ-ήδε-σ-μαι (od ἐσθίω jím § 129. a, 3.); ἐλ-ήλα-κα, ἐλ-ήλα-μαι (ἐλαύνω ženu § 126. 7.); ἐλ-ήλυθ-α (ἔρχομαι přicházím § 129. a, 2.); ἐν-ήνοχ-α, ἐν-ήνεγ-μαι (κ φέρω nesu § 129. a, 7.); ὄλ-ωλ-α, ὄλ-ώλε-κα (ὄλλυμι hubím § 124. 15.); ὄμ-ώμο-κα (ὄμνυμι přísahám § 124. 16.).

V plusquamperfektě nepřibírá se přímnožek při náslovném ε, tedy: ἐληλέγημην, ἐλίλατο, ale ἤκηκόειν, ὤρωρύμην.

Pozn. 2. Nepravidelné jest perf. ἐργ-ήρορ-α bdím od ἐγείρω budím, km. ἐργερ.

6. Mnohé předložky v jednotlivých složeninách pozbyly svého původního významu tak, že přímnožek se klade před ně:

καθεύδω spím,	impf. ἐ-κάθ-ευδον (vedle καθ-ηῦδον);
καθέζομαι sedím,	„ ἐ-καθ-εζόμην;
καθίζω posazují i sedám si,	„ ἐ-κάθ-ιζον, aor. ἐ-κάθ-ισα (καθ-ισα);
ἐναντιόομαι protivím se,	„ ἤναντιούμην, „ ἤναντιώθημ.

7. Předložka i kmen mají přímnožek:

ἀν-έχομαι vydržuji,	impf. ἦν-ειχόμην, aor. ἦν-εσχό-μην;
ἐν-οχλέω obtěžuji,	„ ἦν-ώχλουν, „ ἦν-ώχλησα, pf. ἦν-ώχληκα;
ἐπ-αν-ορθόω zase vzpřímují,	„ -ἦν-ώρθουν, „ -ἦν-ώρθωσα, „ -ἦν-ώρθωκα.

8. Složeniny nepředložkové mají přímnožek a zdvojkou v násloví, na př.:

ἀθυμέω jsem malomyslný,	impf. ἦθύμουν,	pf. ἦθύμηκα;
δυστυχέω jsem nešťasten,	„ ἐ-δυστύχουν,	„ δε-δυστύχηκα;
δωροδοκέω přijímám dary,	„ ἐ-δωροδόκουν,	„ δε-δωροδόκηκα;
οἰκοδομέω stavím,	„ ὤκοδόμουν,	„ ὤκοδόμηκα.

Pozn. Odchylně tvoří

εὐεργετέω dobře činím	{ buř	„ εὐεργέτουν,	„ εὐεργέτηκα
	{ aneb	„ εὐηργέτουν,	„ εὐηργέτηκα.

2. Přehled tvarů slovesných

A. Kmeny samohláskové

Aktivum

§ 113

Časy		Indikativ	Konjunktiv
Praesens	sg. 1.	λύω rozvazuji	λύω at rozvazuji
	2.	λύεις	λύῃς
	3.	λύει	λύῃ
	d. 2.	λύετον	λύητον
	3.	λύετον	λύητον
	pl. 1.	λύομεν	λύομεν
2.	λύετε	λύητε	
3.	λύουσι(ν)	λύουσι(ν)	
Imper- fektum	sg. 1.	ἔλυον rozvazoval jsem	
	2.	ἔλυες	
	3.	ἔλυε(ν)	
	d. 2.	ἐλύετον	
	3.	ἐλύετην	
	pl. 1.	ἐλύομεν	
2.	ἐλύετε		
3.	ἔλυον		
Futurum	sg. 1.	λύσω budu rozvazovati,	
	2.	λύσεις [rozváží a t. d. jako v ind. praes.	
Aorist (slabý)	sg. 1.	ἔλυσα rozvázel jsem (kdysi)	λύσω at rozváží
	2.	ἔλυσας	λύσῃς
	3.	ἔλυσε(ν)	a t. d.
	d. 2.	ἐλύσατον	jako v konj. praes.
	3.	ἐλύσατην	
	pl. 1.	ἐλύσαμεν	
2.	ἐλύσατε		
3.	ἔλυσαν		
Perfektum (slabé)	sg. 1.	ἔλυκα rozvázel jsem (nyin), mám rozvázáno	ἔλυω at mám rozvá- záno
	2.	ἔλυκας	ἔλυῃς
	3.	ἔλυκε(ν)	a t. d.
	d. 2.	ἔλυκατον	dle konj. praes.
	3.	ἔλυκατον	
	pl. 1.	ἔλυκαμεν	
2.	ἔλυκατε		
3.	ἔλυκασι(ν)		

dle znaku kmenového seřaděný.

(Verba pura).

Aktivum

Optativ	Imperativ	Infinitiv	Participium
λύοιμι kéž bych rozva- λύοις [zoval λύοι λύοιτον λυοίτην λύοιμεν λύοιτε λύοιεν	λύε rozvazuj λύέτω λύετον λύέτων λύετε λύόντων (λύέωσαν)	λύειν roz- vazovati	λύων rozvazuje λύουσα rozvazuje λύον rozvazuje (km. λυοντ), g. λύοντος λυούσης λύοντος
λύσοιμι (že) budu rozva- λύσοις [zovati, (že) rozváží a t. d. jako v opt. praes.		λύσειν soluturum esse	λύσων soluturus a t. d. jako v part. praes.
λύσαιμι bych rozvázel λύσαις čili λύσειας λύσαι čili λύσειε(ν) λύσαιτον λυσαίτην λύσαιμεν λύσαιτε λύσαιεν čili λύσειαν	λύσον rozvaž λύσάτω λύσάτον λύσάτων λύσατε λύσάντων (λύσάωσαν)	λύσαι roz- vázati	λύσας rozvázav λύσασα rozvázavší λύσαν (km. λυσαντ), g. λύσαντος λυσάσης λύσαντος
λελύοιμι bych měl roz- vázáno λελύοις a t. d. dle opt. praes.	λέλυκε měj rozvázáno a t. d. dle impert. praes. (zřídka)	λελυκέναι míti rozvá- záno	λελυκώς maje rozvázáno λελυκία λελυκός, g. λελυκόςτος λελυκίας λελυκόςτος

Časy		Indikativ	Konjunktiv
Plusquam- perfektum (slabé)	sg. 1.	ἐλελύκειν (byl) jsem roz-	
	2.	ἐλελύκεις [vázal, měl jsem	
	3.	ἐλελύκει [rozvázáno	
	d. 2.	ἐλελύκειτον	
	3.	ἐλελυκείτην	
	pl. 1.	ἐλελύκειμεν	
	2.	ἐλελύκειτε	
	3.	ἐλελύκεισαν (ἐλελύκεισαν)	
Medium a passivum (§ 77. 1. pozn. 2.).			
Praesens	sg. 1.	λύομαι rozvazuji si, jsem rozvazován	λύομαι at si rozvazuji, at jsem rozva- zován
	2.	λύῃ (čili λύει)	λύῃ zován
	3.	λύεται	λύηται
	d. 2.	λύεσθον	λύησθον
	3.	λύεσθον	λύησθον
	pl. 1.	λύόμεθα	λύόμεθα
	2.	λύεσθε	λύησθε
	3.	λύονται	λύονται
Imper- fektum	sg. 1.	ἐλύομην rozvazoval jsem	
	2.	ἐλύου si, byl jsem roz-	
	3.	ἐλύετο vazován	
	d. 2.	ἐλύεσθον	
	3.	ἐλύεσθην	
	pl. 1.	ἐλύόμεθα	
	2.	ἐλύεσθε	
	3.	ἐλύοντο	
Futurum	sg. 1.	λύσομαι budu si rozva- zovati, rozváží si	
		a t. d. jako v praes. λύομαι	
Medium			
Aorist (slabý)	sg. 1.	ἐλύσαμην rozvázal jsem	λύσωμαι at si rozváží
	2.	ἐλύσω si (kdysi)	λύσῃ
	3.	ἐλύσατο	a t. d. jako v konj. praes. med.
	d. 2.	ἐλύσασθον	
	3.	ἐλύσασθην	
	pl. 1.	ἐλύσαμεθα	
	2.	ἐλύσασθε	
	3.	ἐλύσαντο	

Optativ	Imperativ	Infinitiv	Participium
Medium a passivum			
<i>λῴοιμην</i> kéž bych si rozvazoval, bych byl <i>λῴοιο</i> rozvazován <i>λῴοιτο</i> <i>λῴοισθον</i> <i>λῴοίσθη</i> <i>λῴοίμεθα</i> <i>λῴοισθε</i> <i>λῴοιντο</i>	<i>λῴου</i> rozvazuj si, buď rozvazován <i>λῴεσθω</i> <i>λῴεσθον</i> <i>λῴεσθων</i> <i>λῴεσθε</i> <i>λῴεσθων</i> (<i>λῴεσθωσαν</i>)	<i>λῴεσθαι</i> rozvazovat si, býti rozvazován	<i>λῴόμενος</i> rozvazuje si, jsa rozvazován <i>λῴομένη</i> <i>λῴόμενον</i>
<i>λῴοισθαι</i> (že) budu si rozvazovati, (že) si rozvázáti dle <i>λῴοιμην</i>		<i>λῴεσθαι</i> rozvazovati si, rozvázati si,	<i>λῴόμενος, -μένη, -μενον</i> maje, chtě si rozvázati, -ovati
Medium			
<i>λῴοίμην</i> bych si rozvázal <i>λῴοαιο</i> <i>λῴοαιτο</i> <i>λῴοαισθον</i> <i>λῴοαίσθη</i> <i>λῴοαίμεθα</i> <i>λῴοαισθε</i> <i>λῴοαιντο</i>	<i>λῴοαι</i> rozvázá si <i>λῴοάσθω</i> <i>λῴοασθον</i> <i>λῴοάσθων</i> <i>λῴοασθε</i> <i>λῴοάσθων</i> (<i>λῴοάσθωσαν</i>)	<i>λῴοασθαι</i> rozvázati si	<i>λῴοάμενος</i> rozvázav si <i>λῴοαμένη</i> <i>λῴοάμενον</i>

Medium a passivum

Časy		Indikativ	Konjunktiv
Perfektum	sg. 1.	λέλυμαι rozvázal jsem si, jsem rozvázán (nyní)	λελυμένος ὦ at jsem si rozvázal, at jsem roz vázán
	2.	λέλυσαι	— ἦς
	3.	λέλυται	— ἦ
	d. 2.	λέλυσθον	λελυμένοι ἦτον
	3.	λέλυσθον	— ἦτον
	pl. 1.	λελύμεθα	λελυμένοι ὦμεν
	2.	λέλυσθε	— ἦτε
	3.	λέλυνται	— ὦσι(ν)
Plusquam- perfektum	sg. 1.	ἔλελυμην (byl) jsem si rozvázal, byl jsem rozvázán	
	2.	ἔλέλυσο	
	3.	ἔλέλυτο	
	d. 2.	ἔλέλυσθον	
	3.	ἔλέλυσθην	
	pl. 1.	ἔελύμεθα	
Futurum ⁷ exaktum	2.	ἔλέλυσθε	
	3.	ἔλέλυντο	
	sg. 1.	λελύσομαι budu roz- vázán	
	2.	λελύσῃ (ἔλλι λελύσει) a t. d. jako v ind. praes.	
Passivum			
Aorist (slabý)	sg. 1.	ἐλύθην byl jsem roz- vázán	λυθῶ at jsem rozvázán
	2.	ἐλύθῃς	λυθῆς
	3.	ἐλύθη	λυθῆ
	d. 2.	ἐλύθητον	λυθῆτον
	3.	ἐλυθήτην	λυθῆτον
	pl. 1.	ἐλύθημεν	λυθῶμεν
	2.	ἐλύθητε	λυθῆτε
	3.	ἐλύθησαν	λυθῶσι(ν)
Futurum (slabé)	sg. 1.	λυθήσομαι budu roz- vázán	
	2.	λυθήσῃ (ἔλλι λυθήσει) a t. d. jako v ind. praes.	
Adjektiva slovesná 1. λυτός, ἦ, ὄν rozvázaný, rozvázatelný; *			

Medium a passivum

Optativ	Imperativ	Infinitiv	Participium
<i>λελυμένος εἶην</i> kéž jsem si rozvázal, kéž jsem rozvázán — <i>εἶης</i> — <i>εἶη</i> <i>λελυμένω εἶτον</i> — <i>εἶτην</i> <i>λελυμένοι εἶμεν</i> — <i>εἶτε</i> — <i>εἶεν</i>	<i>λέλωσο</i> máj si rozvázáno, buď rozvázán <i>λέλωσθω</i> <i>λέλωσθον</i> <i>λέλωσθων</i> <i>λέλωσθε</i> <i>λέλωσθων</i> <i>(λέλωσθωσαν)</i>	<i>λέλωσθαι</i> míti si rozvázáno, býti rozvázán	<i>λελυμένος</i> <i>λελυμένη</i> <i>λελυμένος</i> maje si rozvázáno, jsa rozvázán
<i>λελωσοίμην</i> (že) budu rozvázán <i>λελώσοιο</i> a t. d. dle opt. praes.		<i>λέλωσσεσθαι</i> (býti rozvázán)	<i>λελωσόμενος</i> chtě, maje býti rozv. <i>λελωσομένη</i> <i>λελωσόμενον</i>
Passivum			
<i>λυθείην</i> bych byl rozvázán <i>λυθείης</i> <i>λυθείη</i> <i>λυθείητον</i> čili <i>λυθείτον</i> <i>λυθείητην</i> čili <i>λυθείτην</i> <i>λυθείημεν</i> čili <i>λυθείμεν</i> <i>λυθείητε</i> čili <i>λυθείτε</i> <i>λυθείησαν</i> čili <i>λυθείεν</i>	<i>λύθητι</i> buď rozvázán <i>λύθητω</i> <i>λύθητων</i> <i>λύθητε</i> <i>λυθέντων</i> <i>(λυθήτωσαν)</i>	<i>λυθῆναι</i> býti rozvázán	<i>λυθείς</i> byv rozvázán <i>λυθείσα</i> <i>λυθέν</i> (km. <i>λυθέντ</i>), g. <i>λυθέντος</i> , <i>λυθείσης</i> <i>λυθέντος</i>
<i>λυθησοίμην</i> (že) budu rozvázán <i>λυθήσοιο</i> a t. d. jako v opt. praes.		<i>λυθήσεσθαι</i> solutum iri	<i>λυθησόμενος</i> chtě, maje býti rozvázán <i>λυθησομένη</i> <i>λυθησόμενον</i>
2. <i>λυτέος</i> , α, ον mající býti rozvázán [solvendus, a, um].			

Jiné příklady kmenů samohláskových:

	Futurum	Aorist	Perf. Akt.	Perf. M. a Pass.	Passivní kmen
παιδέα v ychovánám	παιδεύ-σω	ἔ-παίδευ-σα	πέ-παίδευ-κα	πέ-παίδευ-μαι	ἔ-παίδεύ-θηρ
πανά zastavuji, med. přostávám	παύ-σω	ἔ-παυ-σα	πέ-παυ-κα	πέ-παυ-μαι	ἔ-παυ-θηρ
ἀκούω slyším	ἀκού-σομαι (§ 132. 1.)	ἤκου-σα	ἤκου-κα (§ 112. 5.)	(ἤκου-σ-μαι)	(ἤκου-σ-θηρ)
νικάω vítězím	νική-σω	ἔ-νική-σα	νέ-νική-κα	νέ-νική-μαι	ἔ-νική-θηρ
θιγάω lovím	θιγά-σω	ἔ-θιγά-σα	τέ-θιγά-κα	τέ-θιγά-μαι	ἔ-θιγά-θηρ
δοάω činím	δοά-σω	ἔ-δοά-σα	δέ-δοά-κα	δέ-δοά-μαι	ἔ-δοά-σ-θηρ
κλάω (κλαίω) pláče (§ 94. 3.)	κλαύ-σομαι	ἔ-κλαυ-σα	κεί-κλαυ-κα	κεί-κλαυ-μαι	ἔ-κλαυ-θηρ
κλάω lámu (§ 94. 1. c)	κλά-σω	ἔ-κλά-σα	κεί-κλά-κα	κεί-κλά-σ-μαι	ἔ-κλά-σ-θηρ
κινέω hýbū	κινή-σω	ἔ-κίνη-σα	κεί-κίνη-κα	κεί-κίνη-μαι	ἔ-κίνη-θηρ
καλέω volám (§ 94. 1. b, p.)	καλέω (§ 101. 1. a)	ἔ-κάλε-σα	κέ-κλή-κα	κέ-κλή-μαι	ἔ-κλή-θηρ
μισθόω pronajímám	μισθώ-σω	ἔ-μισθω-σα	μέ-μισθω-κα	μέ-μισθω-μαι	ἔ-μισθω-θηρ

§ 114

B. Kmeny souhláskové.

1. Hrdelné, zubné, retné.

ἔγω vedu	ἔξω	ἤγ-αγ-ο-ν	ἤγ-α	ἤγ-μαι	ἤγ-θηρ (§ 109. 3. 110. p.)
ἀλλεῖτω jinačím, měním	ἀλλεῖω	ἤλλαξα	ἤλλαχ-α	ἤλλαχ-μαι	ἤλλαχ-θηρ
δια-λέγω sbírám	-λέξω	-έ-λεξα	-ειλογ-α (§ 112. 4.)	-ειλεγ-μαι	-ε-λεχ-θηρ, -ε-λεχ-θηρ
δια-λέγομαι rozmlouvám D. P.	οἰμώσομαι (§ 132. 1.)	οἰμώξα	πέ-προσχ-α trans.	πέ-προσχ-μαι	πέ-προσχ-θηρ
οἰμώξω bédūji	πράξω	ἔ-πράξα	πέ-προσχ-α trans.	πέ-προσχ-μαι	πέ-προσχ-θηρ
πράττω pracuji, konám	-πλάξω	ἔ-πλάξα	(τέ-ταχ-α)	τέ-ταχ-μαι	ἔ-ταχ-θηρ
ἐκ-πλήττω děším	σφάξω	ἔ-σφάξα	κέ-κλεγγ-α Xen.	κέ-κλεγγ-μαι	σφραγ-σομαι
σφάττω zabíjím	τάξω	ἔ-τάξα	πέ-φρευγ-α	πέ-φρευγ-μαι	ἔ-ταχ-θηρ
τάττω řadím	κλάξω	ἔ-κλάξα	πέ-φρευγ-α	πέ-φρευγ-μαι	φρευκ-τός
κλάξω znám	φραξομαι (-ξομαι)	ἔ-φραξα	δέ-δίωγ-α	δέ-δίωγ-μαι	ἔ-δίωγ-θηρ
φραγώ utíkám	διώξομαι (§ 132. 1.)	ἔ-διώξα	(τέ-τοκ-α)	πέ-πλεγγ-μαι	ἔ-πλεγγ-θηρ
διώξω pronásleduji	πλέξω	ἔ-πλέξα	τέ-τηκ-α rozlial js.	τέ-τηκ-μαι	ἔ-πλεγγ-θηρ
πλέξω pletu	τέξομαι (§ 132. 1.)	ἔ-τέξα		ἔ-πλεγγ-μαι	ἔ-πλεγγ-θηρ
τίκτω rodím	τήξω	ἔ-τήξα		ἔ-πλεγγ-μαι	ἔ-πλεγγ-θηρ
τήκω tavím	ἐλάξω	ἔ-ἐλάξα		ἔ-πλεγγ-μαι	ἔ-πλεγγ-θηρ
ἐλάω (ἐλαύνω) vleku (§ 94. 1. c, p. 1.)	ἐλάξω	ἔ-ἐλάξα		ἔ-πλεγγ-μαι	ἔ-πλεγγ-θηρ

ἐλέγχω ὁρῶντω ρυτί, kopu	ἐλέγξω ὁρῶξω	ῥηλεῖα ὠρονῖα	ὁρ-ὠρονχ-α (§ 112. 5.)	ἐλε-ῥηλεγ-μαι ὠρονχ-θην
b) Kmeny zubné na δ, τ, θ :				
δικάζω soudím	δικάζ-σω	ἐ-δίκασ-σα	δε-δίκασ-μαι	ἐ-δικάσθην
κομίζω nesu	κομίζω (§ 101. 1. c)	ἐ-κόμισ-σα	κε-κόμισ-μαι	ἐ-κομίσθην
σκευάζω pripravíjui	σκευάζ-σω	ἐ-σκευάσ-σα	ἐ-σκευάσ-μαι	ἐ-σκευάσθην
σφάζω chráním (km. σφθ a σω)	σφάζ-σω	ἐ-σφασ-σα	σέ-σφασ-μαι	ἐ-σφασθην
ψενδω klamu	ψενδ-σω	ἐ-ψενσ-σα	ἐ-ψενσ-μαι	ἐ-ψενσθην
σπένδω líbo, kropím	σπένδ-σω (§ 10. 6.)	ἐ-σπεισ-σα	ἐ-σπεισ-μαι	ἐ-σπεισθην
ἀφρόστω pojím	ἀφρόσ-σω	ἤφροσ-σα	ἤφροσ-μαι	ἤφροσθην
πλάστω tvořím	πλάσ-σω	ἐ-πλάσ-σα	πέ-πλάσ-μαι	ἐ-πλάσθην
πέσθω přemlouvám	πέσ-σω	ἐ-πεισ-σα	πέ-πεισ-μαι	ἐ-πεισθην
πείθωμαι poslouchám M. P.	πείθ-σμαι	πέ-ποιθ-α (§ 104. C)	πέ-πεισ-μαι	ἐ-πεισθην
c) Kmeny retné na β, π, φ :				
βλάπτω škodím	βλάψω	ἐ-βλάψα	βέ-βλαψ-μαι	ἐ-βλάβθην (§ 109. 3.)
τροίβω tru	τροίψω	ἐ-τροίψα	τέ-τροίψ-μαι	ἐ-βλάβθην (§ 110. p.)
λείπω zůstavuji	λείψω	ἐ-λείπ-ο-ν	λέ-λειψ-μαι	ἐ-λείψθην
κλέπτω κradu	κλέψομαι (§ 132. 1.)	ἐ-κλεψα	κέ-κλεψ-μαι	ἐ-κλέψθην (§ 109. 3.)
κόπτω sekám	κόψω	ἐ-κοψα	κέ-κοψ-μαι	ἐ-κόψθην (§ 109. 3.)
πέμπω posílám	πέμψω	ἐ-πέμψα	πέ-πεμψ-μαι	ἐ-πέμψθην
τρέπω obracím	τρέψω	ἐ-τρεψα (ἐ-τραστ-ο-ν)	τέ-τραψ-μαι	ἐ-τρεψθην (§ 110. p.)
γράφω píši	γράψω	ἐ-γραψα	γέ-γραψ-μαι	ἐ-γράψθην (§ 109. 3.)
θάπτω pohřbívám	θάψω (§ 10. 10. c)	ἐ-θαψα	τέ-θαψ-μαι	ἐ-θάψθην lh.
δίπτω-τω (διπτεύω) metám	δίψω	ἐ-δίπτω	ἐ-δίπτω-μαι	ἐ-δίπτθην lh.
τρέφω žívím	τρέψω (§ 10. 10. c)	ἐ-τρεψα	τέ-τρεψ-μαι	ἐ-τρεψθην lh.
στρέφω točím	στρεψω	ἐ-στρεψα	ἐ-στρεψ-μαι	ἐ-στρεψθην lh.

2. Slovesa plynná.

	Fut.	Aor.	Perf. akt.	Perf. med.	A	pass.
ἀγγέλλω zvěstuji	ἀγγελῶ	ἤγγειλα	ἤγγελ-κα	ἤγγελ-μαι	ἤγγέλ-	ν
αἶρω zdvihám	ἀρῶ	ἤρα (ἄραι)	ἤρ-κα	ἤρ-μαι	ἤρ-θη	ν (§ 103. p.)
βάλλω házím	βαλῶ	ἔβαλον	βέ-βλη-κα	βέ-βλη-μαι	ἔ-βλή-	ν
δέρω dru	δερῶ	ἔδειρα	δέ-δαο-κα	δέ-δαο-μαι	ἔ-δάο-	ν
ἐγείρω budím	ἐγερῶ	ἤγειρα	(ἐγ-ἤγερο-κα)	(ἐγ-ἤγερο-μαι)	ἤγέρ-	ν
κλίνω kloním	κλινῶ	ἔκλιν-α	κέ-κλι-κα	κέ-κλι-μαι	ἔ-κλι-	(ἔ-κλίν-ν)
κρίνω soudím	κρινῶ	ἔκριν-α	κέ-κρί-κα	κέ-κρί-μαι	ἔ-κρί-	ν ib.
μιαίνω poskvrňuji	μιαίνῶ	ἔμιαν-α	με-μίαγ-κα	με-μίας-μαι	ἔ-μιά-	ν
παρ-οξύνω pobádám	-οξύνῶ	-ώξυν-α	(-ώξυν-κα)	(-ώξυν-μαι)	-ώξυν-	ν
σπείρω seji	σπερῶ	ἔσπειρα	ἔ-σπαρ-κα	ἔ-σπαρ-μαι	ἔ-σπά-	ν
σφάλλω viklám, káším, mýlím	σφαλῶ	ἔσφηλα	(ἔ-σφαλ-κα)	ἔ-σφαλ-μαι	ἔ-σφα-	ν (§ 109. p.)
στέλλω posílám	στελῶ	ἔ-στειλα	ἔ-σταλ-κα	ἔ-σταλ-μαι	ἔ-στά-	ν ib.
τείνω napínám	τενῶ	ἔ-τεινα	τέ-τά-κα	τέ-τά-μαι	ἔ-τά-	(§ 103. p.)
φαίνω jevíím, ukazuji	φρανῶ	ἔ-φρηνα	πέ-φραγ-κα	πέ-φρασ-μαι	ἔ-φράν	ν
			πέ-φρη-α intr. (§ 104. C)		ἔ-φράν inti	(109. p.)

Hlava 11.

Druhá hlavní konjugace čili slovesa na *μι*.

Průprava.

§ 115

1. Druhá hlavní konjugace liší se od první tím, že v tvarů praesentních, v imperfektě a v silném aoristě, jakož i při slovesech v perfektě a plusquamperfektě aktivním přivěšují se beze spony.

Km. φα praviti: 1. os. praes. ind. plur. φᾶ-μὲν (srov. proti tomu τι

„ θε klásti: „ „ aor. „ „ ἔ-θε-μεν,

„ „ part. aor. med. θε-μενος (srov. λυ-ό-μενος)

2. Jen v konjunktivě zjevují se dlužené spony, jako na ω, a stahují se s koncovými samohláskami kmenů. Při platnost pravidla o stahování v §§ 8. a 92. vyložená, jen že α + η = η, ο + η = φ. I ohýbají se:

ε-kmeny pravidelně dle ποιέω:

τιθῶ,

τιθήσ,

τιθή,

τιθῶμεν,

τιθήτε,

čtšimě

terých

řpony

řpony

ο-μεν),

ο-μεν),

ο-μεν),

ο-μεν),

sloves

ι μαζι

η = η,

η = η,

α -kmeny dle $\zeta\acute{\alpha}\omega$ (§ 93. 1.):

	$\acute{\iota}\sigma\tau\acute{\omega}$,	$\acute{\iota}\sigma\tau\eta\varsigma$,	$\acute{\iota}\sigma\tau\eta\tilde{\eta}$,	$\acute{\iota}\sigma\tau\acute{\omega}\mu\epsilon\nu$,	$\acute{\iota}\sigma\tau\eta\tau\epsilon$,
jako	$\zeta\acute{\omega}$,	$\zeta\eta\varsigma$,	$\zeta\tilde{\eta}$,	$\zeta\acute{\omega}\mu\epsilon\nu$,	$\zeta\eta\tau\epsilon$,

o-kmeny však neohýbají se dle $\delta\omicron\upsilon\lambda\acute{\omicron}\omega$, nýbrž mají veskrze ω :

	$\delta\iota\delta\acute{\omega}$,	$\delta\iota\delta\acute{\omega}\varsigma$,	$\delta\iota\delta\acute{\omega}$,	$\delta\iota\delta\acute{\omega}\mu\epsilon\nu$,	$\delta\iota\delta\acute{\omega}\tau\epsilon$,
ale	$\delta\omicron\upsilon\lambda\acute{\omega}$,	$\delta\omicron\upsilon\lambda\omicron\tilde{\iota}\varsigma$,	$\delta\omicron\upsilon\lambda\omicron\tilde{\iota}$,	$\delta\omicron\upsilon\lambda\acute{\omega}\mu\epsilon\nu$,	$\delta\omicron\upsilon\lambda\acute{\omega}\tau\epsilon$.

3. Optativ aktivní má v sing. příznak způsobový $\iota\eta$, optativ medialní ι , optativ akt. v duale a plurale častěji ι než $\iota\eta$ (srov. §§ 90. 2., 92. 2., 110.):

sing. akt.	$\varphi\alpha\text{-}\acute{\iota}\eta\text{-}\nu$,	$\varphi\alpha\text{-}\acute{\iota}\eta\text{-}\varsigma$,	$\varphi\alpha\text{-}\acute{\iota}\eta$,
plur. „	$\varphi\alpha\text{-}\tilde{\iota}\text{-}\mu\epsilon\nu$,	$\varphi\alpha\text{-}\tilde{\iota}\text{-}\tau\epsilon$,	$\varphi\alpha\text{-}\tilde{\iota}\text{-}\epsilon\nu$ i
„ „	$\varphi\alpha\text{-}\acute{\iota}\eta\text{-}\mu\epsilon\nu$,	$\varphi\alpha\text{-}\acute{\iota}\eta\text{-}\tau\epsilon$,	$\varphi\alpha\text{-}\acute{\iota}\eta\text{-}\sigma\alpha\nu$,
med.	$\delta\omicron\text{-}\tilde{\iota}\text{-}\mu\eta\nu$,	$\delta\omicron\text{-}\tilde{\iota}\text{-}\omicron$,	$\delta\omicron\text{-}\tilde{\iota}\text{-}\tau\omicron$.

4. Krátká samohláska kmenová dluží se v singularu indikativův aktivních, a to $\acute{\alpha}$ a ϵ v η , \omicron v ω , υ v \omicron : $\varphi\eta\text{-}\mu\acute{\iota}$, plur. $\varphi\alpha\text{-}\mu\acute{\epsilon}\nu$, $\delta\epsilon\acute{\iota}\kappa\text{-}\nu\tilde{\upsilon}\text{-}\mu\iota$, plur. $\delta\epsilon\acute{\iota}\kappa\text{-}\nu\tilde{\upsilon}\text{-}\mu\epsilon\nu$.

5. Zvláštní přípony této konjugace jsou:

- a) v 1. os. sing. praes. akt. $\mu\iota$: $\tau\acute{\iota}\text{-}\theta\eta\text{-}\mu\iota$ (srov. jsem m. jes-mě);
 b) v 3. „ „ $\sigma\iota(\nu)$ (místo $\tau\iota$): $\tau\acute{\iota}\text{-}\theta\eta\text{-}\sigma\iota(\nu)$;
 c) v 3. „ plur. $\alpha\sigma\iota(\nu)$ (místo $\nu\iota$): $\tau\iota\text{-}\theta\acute{\epsilon}\text{-}\alpha\sigma\iota(\nu)$.

Pozn. Z $\nu\iota$ povstalo $\acute{\alpha}\nu\tau\iota$, $\acute{\alpha}\nu\sigma\iota$, $\alpha\sigma\iota$ (srov. íonské přípony $\alpha\tau\alpha\iota$, $\alpha\tau\omicron$ místo $\nu\tau\alpha\iota$, $\nu\tau\omicron$ § 105. 2.); $\alpha\sigma\iota(\nu)$ splývá s koncovým α kmene v α : $\varphi\alpha\text{-}\sigma\acute{\iota}(\nu)$, km. $\acute{\iota}\sigma\tau\acute{\alpha}$, 3. pl. $\acute{\iota}\sigma\tau\acute{\alpha}\sigma\iota(\nu)$ místo $\acute{\iota}\sigma\tau\acute{\alpha}\text{-}\alpha\sigma\iota(\nu)$.

- d) ve 3. osobách plur. praeterit (impf., aor., plpf.) $\sigma\alpha\nu$: $\acute{\epsilon}\text{-}\tau\acute{\iota}\theta\epsilon\text{-}\sigma\alpha\nu$;
 e) ve 2. sing. impert. akt. dilem ς , dilem $\theta\iota$:

$\delta\acute{\omicron}\text{-}\varsigma$, $\theta\acute{\epsilon}\text{-}\varsigma$, ale $\sigma\tau\tilde{\eta}\text{-}\theta\iota$, $\varphi\acute{\alpha}\text{-}\theta\iota$;

- f) v infinitivech akt. $\nu\alpha\iota$, před kteroužto příponou objevuje se v praesentě krátká samohláska s přízvukem ostrým, v aoristě pak dlouhá samohláska s průtažným přízvukem:

inf. praes. akt.	$\tau\iota\theta\acute{\epsilon}\text{-}\nu\alpha\iota$,	$\delta\iota\delta\acute{\omicron}\text{-}\nu\alpha\iota$,	$\acute{\iota}\sigma\tau\acute{\alpha}\nu\alpha\iota$,
ale „ aor. „	$\theta\epsilon\tilde{\iota}\text{-}\nu\alpha\iota$,	$\delta\omicron\upsilon\tilde{\nu}\text{-}\nu\alpha\iota$,	$\sigma\tau\tilde{\eta}\text{-}\nu\alpha\iota$.

Pozn. Ve 2. os. sing. perf. a praeterit nastupuje místo ς tytéž $\sigma\theta\alpha$ (§§ 119. 4., 120. 8., 121. 1. a 2. pozn. 3.).

6. Slovesa na $\mu\iota$ rozestupují se ve dvě třídy:

- a) k prvé třídě náležejí slovesa prostokmenná, jež v praesentě přípony bezprostředně spojují s kmenem prostým: $\varphi\eta\text{-}\mu\acute{\iota}$. Většina z nich má ve kmeni praesentním zdvojnásobení $\acute{\iota}\omicron\tau\omicron$:

I. Prvá třída

A. Časování.

Aktivum

I. Tvary

Praesens

Ind.	sg. 1. 2. 3.	τί-θη-μι kladu τί-θη-ς τί-θη-σι(ν)	ἵ-η-μι pouštím ἵ-η-ς ἵ-η-σι(ν)	δί-δω-μι dávám δί-δω-ς δί-δω-σι(ν)	ἵ-στη-μι stavím ἵ-στη-ς ἵ-στη-σι(ν)
	d. 2. 3.	τί-θε-ιον τί-θε-ιον	ἵ-ε-ιον ἵ-ε-ιον	δί-δο-ιον δί-δο-ιον	ἵ-στιά-τον ἵ-στιά-τον
	pl. 1. 2. 3.	τί-θε-μεν τί-θε-τε τι-θέ-α-σι(ν)	ἵ-ε-μεν ἵ-ε-τε ἵ-α-σι(ν)	δί-δο-μεν δί-δο-τε δι-δά-α-σι(ν)	ἵ-στιά-μεν ἵ-στιά-τε ἵ-στιά-σι(ν)
Konj.	sg. 1. 2. 3.	τι-θῶ τι-θῆ-ς τι-θῆ	ἵ-ῶ ἵ-ῆ-ς ἵ-ῆ	δι-δῶ δι-δῶ-ς δι-δῶ	ἵ-στώ ἵ-στώ-ς ἵ-στώ
	d. 2. 3.	τι-θῆ-τον τι-θῆ-τον	ἵ-ῆ-τον ἵ-ῆ-τον	δι-δῶ-τον δι-δῶ-τον	ἵ-στώ-τον ἵ-στώ-τον
	pl. 1. 2. 3.	τι-θῶ-μεν τι-θῆ-τε τι-θῶ-σι(ν)	ἵ-ῶ-μεν ἵ-ῆ-τε ἵ-ῶ-σι(ν)	δι-δῶ-μεν δι-δῶ-τε δι-δῶ-σι(ν)	ἵ-στώ-μεν ἵ-στώ-τε ἵ-στώ-σι(ν)
Opt.	sg. 1. 2. 3.	τι-θεῖ-ν τι-θεῖ-ς τι-θεῖ	ἵ-εῖ-ν ἵ-εῖ-ς ἵ-εῖ	δι-δοῖ-ν δι-δοῖ-ς δι-δοῖ	ἵ-σται-ν ἵ-σται-ς ἵ-σται
	d. 2. 3.	τι-θεῖ-τον τι-θεῖ-την	ἵ-εῖ-τον ἵ-εῖ-την	δι-δοῖ-τον δι-δοῖ-την	ἵ-σται-τον ἵ-σται-την
	pl. 1. 2. 3.	τι-θεῖ-μεν τι-θεῖ-τε τι-θεῖ-ε'	ἵ-εῖ-μεν ἵ-εῖ-τε ἵ-εῖ-εν	δι-δοῖ-μεν δι-δοῖ-τε δι-δοῖ-εν	ἵ-σται-μεν ἵ-σται-τε ἵ-σται-εν
Impt.	sg. 2. 3.	τί-θει τι-θέ-τω	ἵ-ει ἵ-έ-τω	δί-δου δι-δό-τω	ἵ-στω ἵ-στιά-τω
	d. 2. 3.	τί-θε-τον τι-θέ-των	ἵ-ε-τον ἵ-έ-των	δί-δου-τον δι-δό-των	ἵ-στιά-τον ἵ-στιά-των
	pl. 2. 3.	τί-θε-τε τι-θέ-ριων	ἵ-ε-τε ἵ-έ-ριων	δί-δου-τε δι-δό-ριων	ἵ-στιά-τε ἵ-στιά-ριων
Inf.		τι-θέ-ραι	ἵ-έ-ραι	δι-δό-ραι	ἵ-στιά-ραι
Part.		τι-θεῖ-ς, -έρι-ος τι-θεῖ-σα, -εῖσις τι-θέν, -έρι-ος	ἵ-εῖ-ς, -έρι-ος ἵ-εῖ-σα, -εῖσις ἵ-έν, -έρι-ος	δι-δοῖ-ς, -όντι-ος δι-δοῖ-σα, -όντι-ος δι-δών, -όντι-ος	ἵ-στιά-ς, -άντι-ος ἵ-στιά-σα, -άσις ἵ-στιά-ν, -άντι-ος
Imperf.	sg. 1. 2. 3.	ἔ-τί-θη-ν ἔ-τί-θει-ς ἔ-τί-θει	ἵ-ει-ν ἵ-ει-ς ἵ-ει	ἔ-δι-δου-ν ἔ-δι-δου-ς ἔ-δι-δου	ἵ-στω-ν ἵ-στω-ς ἵ-στω
	d. 2. 3.	ἔ-τί-θε-ιον ἔ-τι-θέ-την	ἵ-ε-ιον ἵ-έ-την	ἔ-δι-δου-ιον ἔ-δι-δό-την	ἵ-στώ-ιον ἵ-στιά-την
	pl. 1. 2. 3.	ἔ-τί-θε-μεν ἔ-τί-θε-τε ἔ-τί-θε-σαν	ἵ-ε-μεν ἵ-ε-τε ἵ-ε-σαν	ἔ-δι-δο-μεν ἔ-δι-δο-τε ἔ-δι-δο-σαν	ἵ-στιά-μεν ἵ-στιά-τε ἵ-στιά-σαν

sloves na *μι*.

A. Časování.

kmene praesentního.

Medium a passivum

Praesens			
<i>τί-θε-μαι</i> <i>τί-θε-σαι</i> <i>τί-θε-ται</i> <i>τί-θε-σθον</i> <i>τί-θε-σθον</i> <i>τι-θέ-μεθα</i> <i>τί-θε-σθε</i> <i>τί-θε-νται</i>	<i>ἴ-ε-μαι</i> <i>ἴ-ε-σαι</i> <i>ἴ-ε-ται</i> <i>ἴ-ε-σθον</i> <i>ἴ-ε-σθον</i> <i>ἴ-έ-μεθα</i> <i>ἴ-ε-σθε</i> <i>ἴ-ε-νται</i>	<i>δί-δο-μαι</i> <i>δί-δο-σαι</i> <i>δί-δο-ται</i> <i>δί-δο-σθον</i> <i>δί-δο-σθον</i> <i>δι-δό-μεθα</i> <i>δί-δο-σθε</i> <i>δί-δο-νται</i>	<i>ἴ-στα-μαι</i> <i>ἴ-στα-σαι</i> <i>ἴ-στα-ται</i> <i>ἴ-στα-σθον</i> <i>ἴ-στα-σθον</i> <i>ἴ-στά-μεθα</i> <i>ἴ-στα-σθε</i> <i>ἴ-στα-νται</i>
<i>τι-θῶ-μαι</i> <i>τι-θή</i> <i>τι-θή-ται</i> <i>τι-θή-σθον</i> <i>τι-θή-σθον</i> <i>τι-θῶ-μεθα</i> <i>τι-θή-σθε</i> <i>τι-θῶ-νται</i>	<i>ἴ-ῶ-μαι</i> <i>ἴ-ῆ</i> <i>ἴ-ῆ-ται</i> <i>ἴ-ῆ-σθον</i> <i>ἴ-ῆ-σθον</i> <i>ἴ-ῶ-μεθα</i> <i>ἴ-ῆ-σθε</i> <i>ἴ-ῶ-νται</i>	<i>δι-δῶ-μαι</i> <i>δι-δῶ</i> <i>δι-δῶ-ται</i> <i>δι-δῶ-σθον</i> <i>δι-δῶ-σθον</i> <i>δι-δῶ-μεθα</i> <i>δι-δῶ-σθε</i> <i>δι-δῶ-νται</i>	<i>ἴ-στῶ-μαι</i> <i>ἴ-στῆ</i> <i>ἴ-στῆ-ται</i> <i>ἴ-στῆ-σθον</i> <i>ἴ-στῆ-σθον</i> <i>ἴ-στῶ-μεθα</i> <i>ἴ-στῆ-σθε</i> <i>ἴ-στῶ-νται</i>
<i>τι-θεῖ-μην</i> <i>τι-θεῖ-ο</i> <i>τι-θεῖ-το</i> <i>τι-θεῖ-σθον</i> <i>τι-θεῖ-σθην</i> <i>τι-θεῖ-μεθα</i> <i>τι-θεῖ-σθε</i> <i>τι-θεῖ-ντο</i>	<i>ἴ-εῖ-μην</i> <i>ἴ-εῖ-ο</i> <i>ἴ-εῖ-το</i> <i>ἴ-εῖ-σθον</i> <i>ἴ-εῖ-σθην</i> <i>ἴ-εῖ-μεθα</i> <i>ἴ-εῖ-σθε</i> <i>ἴ-εῖ-ντο</i>	<i>δι-δοῖ-μην</i> <i>δι-δοῖ-ο</i> <i>δι-δοῖ-το</i> <i>δι-δοῖ-σθον</i> <i>δι-δοῖ-σθην</i> <i>δι-δοῖ-μεθα</i> <i>δι-δοῖ-σθε</i> <i>δι-δοῖ-ντο</i>	<i>ἴ-σταῖ-μην</i> <i>ἴ-σταῖ-ο</i> <i>ἴ-σταῖ-το</i> <i>ἴ-σταῖ-σθον</i> <i>ἴ-σταῖ-σθην</i> <i>ἴ-σταῖ-μεθα</i> <i>ἴ-σταῖ-σθε</i> <i>ἴ-σταῖ-ντο</i>
<i>τί-θε-σο</i> <i>τι-θέ-σθω</i> <i>τί-θε-σθον</i> <i>τι-θέ-σθων</i> <i>τί-θε-σθε</i> <i>τι-θέ-σθων</i>	<i>ἴ-ε-σο</i> <i>ἴ-έ-σθω</i> <i>ἴ-ε-σθον</i> <i>ἴ-έ-σθων</i> <i>ἴ-ε-σθε</i> <i>ἴ-έ-σθων</i>	<i>δί-δο-σο</i> <i>δι-δό-σθω</i> <i>δί-δο-σθον</i> <i>δι-δό-σθων</i> <i>δί-δο-σθε</i> <i>δι-δό-σθων</i>	<i>ἴ-στά-σο</i> <i>ἴ-στά-σθω</i> <i>ἴ-στα-σθον</i> <i>ἴ-στά-σθων</i> <i>ἴ-στα-σθε</i> <i>ἴ-στά-σθων</i>
<i>τί-θε-σθαι</i>	<i>ἴ-ε-σθαι</i>	<i>δί-δο-σθαι</i>	<i>ἴ-στα-σθαι</i>
<i>τι-θέ-μενο-ς</i> <i>τι-θε-μένη</i> <i>τι-θέ-μενο-ν</i>	<i>ἴ-έ-μενο-ς</i> <i>ἴ-ε-μένη</i> <i>ἴ-έ-μενο-ν</i>	<i>δι-δό-μενο-ς</i> <i>δι-δο-μένη</i> <i>δι-δό-μενο-ν</i>	<i>ἴ-στά-μενο-ς</i> <i>ἴ-στα-μένη</i> <i>ἴ-στά-μενο-ν</i>
<i>ἐ-τι-θέ-μην</i> <i>ἐ-τί-θε-σο</i> <i>ἐ-τί-θε-το</i> <i>ἐ-τί-θε-σθον</i> <i>ἐ-τι-θέ-σθην</i> <i>ἐ-τι-θέ-μεθα</i> <i>ἐ-τί-θε-σθε</i> <i>ἐ-τί-θε-ντο</i>	<i>ἴ-έ-μην</i> <i>ἴ-ε-σο</i> <i>ἴ-ε-το</i> <i>ἴ-ε-σθον</i> <i>ἴ-έ-σθην</i> <i>ἴ-έ-μεθα</i> <i>ἴ-ε-σθε</i> <i>ἴ-ε-ντο</i>	<i>ἐ-δι-δό-μην</i> <i>ἐ-δί-δο-σο</i> <i>ἐ-δί-δο-το</i> <i>ἐ-δί-δο-σθον</i> <i>ἐ-δι-δό-σθην</i> <i>ἐ-δι-δό-μεθα</i> <i>ἐ-δί-δο-σθε</i> <i>ἐ-δί-δο-ντο</i>	<i>ἴ-στᾶ-μην</i> <i>ἴ-στα-σο</i> <i>ἴ-στα-το</i> <i>ἴ-στα-σθον</i> <i>ἴ-στά-σθην</i> <i>ἴ-στά-μεθα</i> <i>ἴ-στα-σθε</i> <i>ἴ-στα-ντο</i>

Aktivum

2. Tvary kmene

Ind.	sg. 1.	ἔ-θῆ-κ-α	ῥ-κ-α	ἔ-δω-κ-α	ἔ-στῆ-ν (§ 117.7.)	stannl, stolup, jsem
	2.	ἔ-θῆ-κ-α-ς	ῥ-κ-α-ς	ἔ-δω-κ-α-ς	ἔ-στῆ-ς	
	3.	ἔ-θῆ-κ-ε(ν)	ῥ-κ-ε(ν)	ἔ-δω-κ-ε(ν)	ἔ-στῆ	
	d. 2.	ἔ-θῆ-κ-ον (§ 117. 6.)	ἔῖ-κ-ον (§ 117. 6.)	ἔ-δο-κ-ον (§ 117. 6.)	ἔ-στῆ-κ-ον	
	3.	ἔ-θῆ-κ-ον	ἔῖ-κ-ον	ἔ-δο-κ-ον	ἔ-στῆ-κ-ον	
	pl. 1.	ἔ-θῆ-μεν	ἔῖ-μεν	ἔ-δο-μεν	ἔ-στῆ-μεν	
2.	ἔ-θῆ-τε	ἔῖ-τε	ἔ-δο-τε	ἔ-στῆ-τε		
3.	ἔ-θῆ-σαν(ἔθῆσαν)	ἔῖ-σαν	ἔ-δο-σαν(ἔδωσαν)	ἔ-στῆ-σαν		
Konj.	sg. 1.	θῶ	ῶ	δῶ	στῶ	a t. d. jako v konjunktivě
	2.	θῆ-ς	ῥ-ς	δῶ-ς	στῆ-ς	
Opt.	sg. 1.	θῆ-ν	ἔῖ-ν	δοῖ-ν	στῆ-ν	a t. d. jako v optativě
	2.	θῆ-ς	ἔῖ-ς	δοῖ-ς	στῆ-ς	
Impt.	sg. 2.	θῆ-ς(ἀλεπερὶ-θῆς)	ῆ-ς(ἀλε ἄφ-ες)	δό-ς(ἀλε ἀπό-δος)	στῆ-θι(ἀπό-στ.)	
	3.	θῆ-τω	ῆ-τω	δό-τω	στῆ-τω	
	d. 2.	θῆ-κ-ον	ῆ-κ-ον	δό-κ-ον	στῆ-κ-ον	
	3.	θῆ-κ-ων	ῆ-κ-ων	δό-κ-ων	στῆ-κ-ων	
	pl. 2.	θῆ-τε	ῆ-τε	δό-τε	στῆ-τε	
	3.	θῆ-ντων	ῆ-ντων	δό-ντων	στῆ-ντων	
Inf.		θῆ-ναι	ἔῖ-ναι	δοῦ-ναι	στῆ-ναι	
Part.		θῆ-ς	ἔῖ-ς	δοῦ-ς	στῆ-ς	
		θῆ-σα	ἔῖ-σα	δοῦ-σα	στῆ-σα	
		θῆ-ν, γεν. θῆ-ντος	ἔῖ-ν, γεν. ἔῖ-ντος	δοῦ-ν, γεν. δοῦ-ντος	στῆ-ν, γεν. στῆ-ντος	

τῆ-θῆ-μι kladu, km. praes. τι-θε, prostý km. θε,
 ἔ-η-μι pouštím, " " ἔ-ε, " " ἔ,
 δῖ-δω-μι dávám, " " δῖ-δο, " " δο,
 ἔ-στη-μι stavím, " " ἔ-στα, " " στα;

b) ke druhé třídě slušejí slovesa ný-ová, která z prostého kmene přítvorkem *ν* (po samohláskách *νν*) vytvořují kmen praesentní:

δείκ-νν-μι ukazují, km. praes. δείκ-ννῶ, km. prostý δείκ,
 σιζώ-νν-μι prostírám, " " σιζώ-ννῶ, " " σιζώ.

Dodatky.

§ 117

1. Ve 3. plur. praes. akt. stahuje se ἰάσ(σ)ν z ἰά-ασ(σ)ν, jako ἰσιᾶσ(σ)ν z ἰσά-ασ(σ)ν.

2. V aoristě med. vysoutává se příponové *σ* a pak se stahuje: ἔ-θον [z ἔ-θε-(σ)σ], θοῖν [z θε-(σ)σ], proti tomu ἔ-ε-σαι, ἔ-τί-θε-σο a t. d., nieméně ind. aor. 2. sing. εἶ-σο (ἔ-ε-σο). Náslovné εἶ v ind. akt. εἶκον, med. ἔμικν vzniklo ἔ-ε-κον ἔ-ε-μικν; srov. § 112. 1. pozn.

aoristu silného.		Medium		km. <i>πρῖα</i> koupiti		
ἐ-θῆ-μην ἐ-θου ἐ-θε-το ἐ-θε-σθον ἐ-θε-σθην ἐ-θε-μεθα ἐ-θε-σθε ἐ-θε-ντο	εἶ-μην εἶ-σο (!) εἶ-το εἶ-σθον εἶ-σθην εἶ-μεθα εἶ-σθε εἶ-ντο	si pustil jsem si pustil jsem si	ἐ-δό-μην ἐ-δου ἐ-δο-το ἐ-δο-σθον ἐ-δό-σθην ἐ-δό-μεθα ἐ-δο-σθε ἐ-δο-ντο	si dal jsem si	ἐ-πριά-μην § 122. 10. ἐ-πρίω § 120. p. 2. ἐ-πρία-το ἐ-πρία-σθον ἐ-πρία-σθην ἐ-πρία-μεθα ἐ-πρία-σθε ἐ-πρία-ντο	koupil jsem si koupil jsem si
θῶ-μαι θῆ	ῶ-μαι ῆ		δῶ-μαι δῶ		πρίωμαι πρίη πρίη-ται	§ 120. p. 2.
praes.						
θῆ-μην θῆ-ο	εἶ-μην εἶ-ο		δοί-μην δοῖ-ο		πρίαί-μην πρίαί-ο πρίαί-το	§ 120. p. 2.
praes.						
θου̅ (ἐν θου̅, κα- θῆ-σθω [τάθου]) θῆ-σθον θῆ-σθων θῆ-σθε θῆ-σθων	οῦ̅ (τέζ ἀφ-οῦ̅) ῆ-σθω ῆ-σθον ῆ-σθων ῆ-σθε ῆ-σθων		δοῦ̅ (ἀλε ἀπό-δου) δό-σθω δό-σθον δό-σθων δό-σθε δό-σθων		πρίω πρία-σθω πρία-σθον πρία-σθων πρία-σθε πρία-σθων	
θῆ-σθαι	ῆ-σθαι		δό-σθαι		πρία-σθαι	
θῆ-μενο-ς θε-μένη θῆ-μενο-ν	ῆ-μενο-ς ῆ-μένη ῆ-μενο-ν		δό-μενο-ς δο-μένη δό-μενο-ν		πρία-μενος πρία-μένη πρία-μενον	

3. Druhá os. sing. impert. aor. med. jest po jednoslabičných předložkách perispomenon: ἀφ-οῦ̅ (od ἀφ-ῆ-μαι), προ-θου̅, ale περί-θου̅ (srov. § 80.).

4. Aor. ἐ-στη-ν udržuje dlouhou samohlásku i v duale a plurale ind., v imp., vyjmeou před-ντ, a v infinitivě (srov. ἐ-λύθ-ην, ἐ-φάν-ην § 90. 1. a § 109. 1.).

5. Jednotlivé tvary slovesa na *μι* bývají též tvořeny dle první hlavní konjugace, a to:

a) pravidelně 2. sing. impert. akt. τίθει, ἔει (jako ποίει), δίδου (jako δούλου), ἴστη (z ἴστα-ε jako πείνη § 93. 1.) a impf. ἐδίδουν, ἐδίδους, ἐδίδου, ἔεις, ἔει a dle toho též 1. os. ἔειν (vedle ἦν); ἀφ-ίημι má ἠφ-ίειν i ἀφ-ίειν;

b) často ind. praes. τιθεῖς, τιθεῖ, ἔεις, ἔει a impf. ἐτίθεις, ἐτίθει (vedle ἐτίθης, ἐτίθη). Tak se vysvětlují též optativy s *οι* od τίθημι a ἦμι: τι-θοί-μην, τι-θοί-το, προ-οί-το, προ-οί-ντο, pak konjunktivy a optativy s odchýlným přízvukem: τί-θη-ται, ἐπί-θω-νται, πρό-η-ται, σύν-θου-το, πρό-οι-ντο, ἀπό-δοι-το a j.

6. Kmeny θε, ἐ, δο tvoří nepravidelný slabý aorist na *κα*: ἐ-θη-κα, ἦ-κα, ἐ-δω-κα, jehož se z pravidla v indik. sing. užívá, zřídka v duale a plurale místo obvyčejnějších tvarů silných (ἐθέτην, ἔθεμεν, ἔδοσαν a t. d.).

7. Vedle nepřechodného ἔστη-ν stanul, stoupl jsem (med. aor. II. n tvoří se přechodný slabý aor. ἔστησα postavil jsem (něco), med. ἐστησάμην stávil jsem si (něco). O významech jiných tvarů viz § 133.

§ 118

2. Ostatní časy

těchto sloves tvoří se až na nepravidelnou délku samohlásky kmen jako u sloves na ω.

	Fut. akt. a med.	Perfektum	Aoristpass.	Fut. pass.	Adj slov
τί-θημι	θή-σω θή-σομαι	τέ-θη-κα (τέθεικα) (τέθει-μαι)	έ-τέ-θην	τε-θή-σομαι	θε-τι
ἵ-ημι	ή-σω ή-σομαι	εἴ-κα εἴ-μαι	εἴ-θην konj. έ-θῶ	έ-θή-σομαι	έ-τός
δί-δωμι	δώ-σω δώ-σομαι	δέ-δω-κα δέ-δο-μαι	έ-δό-θην	δο-θή-σομαι	δο-τό
ἵ-στημι	στή-σω στή-σομαι	έ-στη-κα plpf. εἰ-στή-κειν	έ-στᾶ-θην	σταῖ-θή-σομαι f. III. ἐστήξω § 104. C,	στᾶ-τι

Pozn. V perf. ἔστη-κα, jako v praes. ἵ-στη-μι, příděšník ostrý zastupí σ, tedy místo σε-στη-κα. Vedle plusquamperfekta s přímnožkem εἰστήκειν lézá se plusqpf. bez přímnožku ἐστήκειν. O kratších tvarech perfektních a plus slovesa ἵστημι viz následující paragraf. — O εἴκα, εἴμαι, povstalém z έ-ε-έ-ε-μαι viz § 112. 1.

3. Tvary kmene perfektního beze spony.

§ 119

1. Vedle pravidelných tvarů slabého perfekta ἔστη-κα (stojím) skýtají se zhusta jednotlivé tvary, které beze spony se vytvořují při ze zdvojeného kmene prostého (bez κ) έ-σταῖ: ind. έ-σταῖ-τον, έ-σταῖ-μι, έ-σταῖ-τε, έ-σταῖ-σι(ν); plpf. 3. pl. έ-σταῖ-σαν; konj. έ-σταῖ-μεν, έ-σταῖ-σιν opt. έ-στα-ιη-ν; inf. έ-σταῖ-ναι; impt. έ-σταῖ-θι, έ-σταῖ-τω; part. έ-σταῖ-σας, έ-στώς (-ός), gen. -ῶτος, -ώσης, -ῶτος.

2. Rovněž tak vedle perf. τέ-θνη-κα jsem mrtev (ku praes. δι-θνή-σκω, km. θαν, θνα, θνη § 103. p. 2.): τέ-θνή-τον, τέ-θνή-μεν, θνή-τε, τε-θνήσι(ν), ale konj. jen τε-θνή-κω a t. d., opt. τεθναίην, in τέ-θνή-θι, τε-θνά-τω, inf. τεθναῖναι, part. τεθνεώς, τεθνεῶσα, τεθν. gen. m. n. τεθνεῶτος, f. τεθνεώσης, plpf. 3. pl. έ-τέ-θνή-σαν.

3. Vedle perf. δέ-δοι-κα bojím se (k básn. praes. δειδω bojím aor. ἔδεια ulekl jsem se, km. δφι): sing. 1. os. δέ-δι-α, 3. os. δέ-δι-ε

pl. *δέ-δι-μεν*, *δέ-δι-τε*, *δε-δί-ασι(ν)*, plpf. 3. pl. *έ-δέ-δι-σαν* (vedle *έδεδίσαν*), inf. *δε-δι-έναι*, part. *δε-δι-ώς*, *-ότος* (konj. *δε-δι-ω*, imppt. *δέ-δι-θι*).

4. K nim druží se schodné perfektum nezdvojené *οἶδα* vím (km. *ϕιδ* věd-m = vím, sróv. vid-eo, aor. *εἶδον*), tvoříc indik. du. a plur., pak imppt. od km. *ιδ*, ale konj., opt., inf., part. od kmene *ειδε* (jako *τιθε*).

Perf. <i>οἶδ-α</i> <i>οἶσθα</i>	Plusqpf. <i>ἤδ-ειν</i> (<i>ἤδη</i>) <i>ἤδ-εις</i> (<i>ἤδ-ειςθα</i>) (či <i>ἤδ-ης</i> , <i>ἤδ-ησθα</i>)	Konj. <i>ειδῶ</i> , <i>-ῆς</i> , <i>-ῆ</i> , Opt. <i>ειδείην</i> , <i>-ης</i> , <i>-η</i> , Imppt. <i>ἴσ-θι</i> , <i>ἴσ-τω</i> , <i>ἴσ-τον</i> a t. d.
<i>οἶδ-ε(ν)</i> <i>ἴσ-τον</i> <i>ἴσ-τον</i> <i>ἴσ-μεν</i> <i>ἴσ-τε</i> <i>ἴσασι(ν)</i>	<i>ἤδ-ει</i> (<i>ἤδειν</i>) <i>ἤσ-τον</i> <i>ἤσ-την</i> <i>ἤσ-μεν</i> <i>ἤσ-τε</i> <i>ἤδ-εσαν</i>	Inf. <i>ειδ-έναι</i> , Part. <i>ειδ-ώς</i> , <i>-ύα</i> , <i>-ός</i> , <i>-ότος</i> , <i>-δυίας</i>
		Fut. <i>εἴσομαι</i> , Adj. slov. <i>ιστέον</i>

Pozn. O příponě *-σθα* viz § 115. 5. f, pozn.

B. Slovesa na *μι* třídy první.

A. Kmeny na *α* (dle *ἴστημι*).

§ 120

	Km.	Fut.	Aor.	Perf.	Adj. slov.
<i>νη-μι</i> prospínám,	<i>ονᾶ</i> ,	<i>ονῆσω</i> ,	<i>ωνησα</i> ,		
<i>νά-μαι</i> mám prospěch,		<i>ονῆσομαι</i> ,	<i>ωνῆμην</i> neb <i>ωνῆθην</i> ;		
<i>-πλη-μι</i> pleo, plním,	<i>πλᾶ</i> ,	<i>πλήσω</i> ,	<i>ἐπλησα</i> ,	<i>πέπλημαι</i> ,	
l. tvar <i>πλήθω</i> jsem pln),	<i>πληθ</i> ,	<i>πλησθήσομαι</i> ,	<i>ἐπλήσθην</i> ,	<i>πέπλησμαι</i> ;	
<i>-ρη-μι</i> pálím,	<i>ρᾶ</i> ,	<i>ρήσω</i> ,	<i>ἐρησα</i> ,		
l. tvar <i>ρήθω</i> hořím),	<i>ρηθ</i> ,	<i>ρησθήσομαι</i> ,	<i>ἐρήσθην</i> ,	<i>πέπησμαι</i> ;	

deponentia passivní:

<i>μαι</i> podivuji se,	<i>αῖ</i> ,	<i>αἰσσομαι</i> ,	<i>ἡγᾶσθην</i> ,	<i>ἀγαστός</i> ;
<i>-μαι</i> mohu,	<i>δυναῖ</i> ,	<i>δυνήσομαι</i> ,	<i>εδυνήθην</i> ,	<i>δεδύνημαι</i> , <i>δυνατός</i>
<i>τά-μαι</i> (roz)umím,	<i>επιστᾶ</i> ,	<i>επιστήσομαι</i> ,	<i>ἡπιστήθην</i> (112. 6.);	[možný;
<i>ᾶ-μαι</i> visím,	<i>κρεμᾶ</i> ,	<i>κρεμήσομαι</i> .		

Pozn. 1. Imperfektum ku slovesu *δύνημι* běře se od *ἀφελέω* a praesens k aor. *έ-πριά-μην* koupil jsem si od *ωνοῦμαι* kupuji si.

Pozn. 2. Slovesa *ἀγαμαι*, *δύναμαι*, *ἐπίσταμαι*, *κρέμαμαι*, *δύναμαι* liší se v ohýbání tím od *ἴσταμαι*, že jako *πριάσθαι*

a) vzdalují přízvuk v konj. a opt. ku předu, tedy *ἀγωμαι*, *ἀγαιο*, *δύνωμαι*, *δύνη*, *δύναιο*, *θναιο*, *θναιντο* (inf. *θνασθαι*), *ἐπίστωμαι*, *ἐπίσταιο*;

b) σ přípony, σο (v 2. os. ind. a impt.) obyč. vysouvají a pak samohlásk stahují, tedy *ἠπίστω* (*ἠπίστασο*), *ἐπίστω* (*ἐπίστασο*), *ἐδύω*, ale pře 2. sg. aor. ind. *ἔδησο*, impt. *ἔδησο*, podobně v impt. praes. *ἔγασ δύασο*.

8. *φημι* pravím, tvrdím [fari], vedl. tvar *φά-σκω*, km. *φα*.

Praes. Ind.	Konjunktiv	Optativ	Imperativ	Imperfektum
<i>φη-μι</i>	<i>φῶ</i>	<i>φα-λή-ν</i>		<i>ἔ-φη-ν</i>
<i>φῆς</i> (<i>φῆς</i>)	<i>φῆς</i>	<i>φα-λή-ς</i>	<i>φά-θι</i>	<i>ἔ-φη-σθα</i> (<i>ἔφηης</i>)
<i>φη-σὶ(ν)</i>	<i>φῆ</i>	<i>φα-λή</i>	<i>φά-τω</i>	<i>ἔ-φη</i>
<i>φά-τδν</i>	<i>φῆ-τον</i>	<i>φα-ῖ-τον</i>	<i>φά-τον</i>	<i>ἔ-φά-τον</i>
<i>φά-τδν</i>	<i>φῆ-τον</i>	<i>φα-ί-την</i>	<i>φά-των</i>	<i>ἔ-φά-την</i>
<i>φά-μὲν</i>	<i>φῶ-μεν</i>	<i>φα-ῖ-μεν</i>		<i>ἔ-φά-μεν</i>
<i>φά-τε</i>	<i>φῆ-τε</i>	<i>φα-ῖ-τε</i>	<i>φά-τε</i>	<i>ἔ-φά-τε</i>
<i>φά-σὶ(ν)</i>	<i>φῶ-σι(ν)</i>	<i>φα-ῖ-εν</i>	<i>φά-ντων</i>	<i>ἔ-φά-σαν</i>
Inf. <i>φά-ναι</i> , Part. <i>φάσκων</i> (<i>φάς</i>), Fut. <i>φή-σω</i> , Aor. <i>ἔ-φη-σα</i> .				

Pozn. Tvary indik. praes. mimo 2. sing. *φῆς* (*φῆς*) jsou příklonná oxyto (§ 19. 3.); imperfektum a inf. *φάναι* mají též význam aoristní.

9. *ἦ-μι* dím [srov. lat. a-io] má jen 1. os. imperf. *ἦν*, 3. os. *ἦ* spojeních: *ἦν δ' ἐγὼ* děl jsem tu já, *ἦ δ' ὅς* (*ἦ*) vece, děl(a) tu on (or (srov. § 188. 1. pozn. 3.).

B. Kmeny souhláskové a na *ι*.

1. *εἰ-μι* jsem, km. *ἔσ*, lat. es-se.

§ 121

Praes. Ind.	Konj.	Opt.	Impt.	Imperf.
<i>εἰ-μι</i>	<i>ᾧ</i>	<i>εἴην</i>		<i>ἦ-ν</i> (<i>ἦ</i>)
<i>εἶ</i>	<i>ἦς</i>	<i>εἶης</i>	<i>ἦσ-θι</i>	<i>ἦ-σθα</i>
<i>ἔσ-τι(ν)</i>	<i>ἦ</i>	<i>εἶη</i>	<i>ἔσ-τω</i>	<i>ἦ-ν</i>
<i>ἔσ-τδν</i>	<i>ἦ-τον</i>	<i>εἴητον, εἶτον</i>	<i>ἔσ-τον</i>	<i>ἦσ-των</i>
<i>ἔσ-τδν</i>	<i>ἦ-τον</i>	<i>εἴητην, εἶτην</i>	<i>ἔσ-των</i>	<i>ἦσ-την</i>
<i>ἔσ-μὲν</i>	<i>ᾧ-μεν</i>	<i>εἴημεν, εἶμεν</i>		<i>ἦ-μεν</i>
<i>ἔσ-τε</i>	<i>ἦ-τε</i>	<i>εἴητε</i>	<i>ἔσ-τε</i>	<i>ἦ-τε</i> (<i>ἦσ-τε</i>)
<i>εἰ-σὶ(ν)</i>	<i>ᾧ-σι(ν)</i>	<i>εἴησαν, εἶεν</i>	<i>ἔσ-των</i> (<i>ἔσ-των</i>)	<i>ἦ-σαν</i>
Inf. <i>εἶναι</i> , Part. <i>ᾧν, ᾧσα, ᾧν</i> , gen. <i>ᾧτος, ᾧσης</i>			Fut. <i>ἔσομαι, ἔση</i> (<i>ἔσει</i>), ale 3. sg. <i>ἔσ-ται</i> a t. d.	

Dodatky.

1. *εἰμι* vzniklo náhradným dloužením (§ 9. 3.) z *εσμι* (srov. jes-m = jsem), *εἶ* z *εσ-σι* (čes. jes-si = jsi), *εἰσὶ* z *ἐντι* (toto jest tvar dórský, *ἔασσι* homér.), konj. *ᾶ* z *ἐ(σ)ω*, opt. *εἴην* z *ἐ(σ)-ιη-ν*, inf. *εἶναι* z *εσ-ναι*, part. *ὄν* z *ἐ(σ)ων*, fut. *ἔσται* z *ἔσεται*.

2. Tvary ind. praes. jsou mimo 2. sing. *εἶ* příklonná oxytona. Os. 3. sing. bývá paroxytonon: 1) je-li slovesem samostatným = „stává, trvá, žije“, 2) znamená-li jako *ἔξεται(ν)* jest volno, možno, lze, 3) na počátku věty, 4) po *οὐκ*, *εἰ*, *ὥς*, *καί*, *τοῦτ'* a *ἀλλ'*: *ἔστι θεός* žije, jest bůh, *οὐκ ἔστι(ν)* nelze, *ὥς ἔστι(ν)*, *τοῦτ' ἔστι(ν)*. Srov. § 19. 3.

3. Složená nejsou příklonná a mají přízvuk v ind. praes. a impt. co nejdále od konce: *πάρεμι*, *πάρισθι*, ale *παρῶ*, *παρών*, *παρεῖναι*, *παρήν*. Fut. *παρέσται*, *ἔξεσται* jest paroxytonon (místo *παρέσεται*).

4. Tvary *ἦ*, *εἴη*, *εἶναι*, *ἔν*, *ἦν* splývají s *η* nesklonného substantiva tiva *χρή* (= potřeba, v ind. bez *ἐστί* = opus est, [po]třeba jest, musí se) v tyto tvary: ind. *χρή*, konj. *χρήῃ*, opt. *χρηέη*, inf. *χρηῆναι*, part. neutr. *χρηών* (přesmyknutím časomíry), 3. os. impf. *χρηῖν* (řídč. *ἐχρηῖν* s chybným přímnožkem).

2. *εἶ-μι* půjdu, přijdu, km. *ι*, lat. *i-re*, čes. *ji-ti* (koř. *i*).

Praes. Ind.	Konj.	Opt.	Impt.	Imperf.
<i>εἶ-μι</i>	<i>ἶ-ω</i>	<i>ἶ-οι-μι</i> (<i>λοήν</i>)		<i>ἦ-α</i> (<i>ἦειν</i>)
<i>εἶ</i>	<i>ἶ-η-ς</i>	<i>ἶ-οι-ς</i>	<i>ἶ-θι</i>	<i>ἦ-εις</i> (<i>-εισθα</i>)
<i>εἶ-σι(ν)</i>	<i>ἶ-η</i>	<i>ἶ-οι</i>	<i>ἶ-τω</i>	<i>ἦ-ει</i> (<i>ἦειν</i>)
<i>ἶ-τον</i>	<i>ἶ-η-τον</i>	<i>ἶ-οι-τον</i>	<i>ἶ-τον</i>	<i>ἦ-τον</i>
<i>ἶ-των</i>	<i>ἶ-η-των</i>	<i>ἶ-οι-την</i>	<i>ἶ-των</i>	<i>ἦ-την</i>
<i>ἶ-μεν</i>	<i>ἶ-ω-μεν</i>	<i>ἶ-οι-μεν</i>		<i>ἦ-μεν</i>
<i>ἶ-τε</i>	<i>ἶ-η-τε</i>	<i>ἶ-οι-τε</i>	<i>ἶ-τε</i>	<i>ἦ-τε</i>
<i>ἶ-ασι(ν)</i>	<i>ἶ-ω-σι(ν)</i>	<i>ἶ-οι-εν</i>	<i>ἶ-ό-ντων</i> (<i>ἶ-τωσαν</i>)	<i>ἦ-σαν</i> (<i>ἦεσαν</i>)
Inf. <i>ἶ-έναι</i> , Part. <i>ἶ-όν</i> , <i>ἶ-ούσα</i> , <i>ἶ-όν</i> , gen. <i>ἶόντος</i> , <i>ἶούσης</i> , Adj. slov. <i>ἶ-τό-ς</i> , <i>ἶ-τέο-ς</i> (vedl. tvar <i>ἶντητόν</i>).				

Pozn. 1. Tvar praesentní v indikativě má pravidelně význam budoucí, ale v optativě, infinitivě a participii jen někdy. Imperf. má koncovky plusquamperfecta (§ 87. dod. 3.); *ἦ* jest časový přímnožek z *εἶ*.

Pozn. 2. Přízvuk složenin táhne se jen v indik. praes. a impt. co nejdále od konce: *πρός-εισιν*, *ἀπ-ι-θι*, ale *πρός-ιών*, *παρ-ιέναι*, *ἀπ-ἦα*, *ἀπ-ἦσαν*.

Pozn. 3. Vedle imperf. *ἦα*, *ἦεις*, *ἦσαν* naskýtají se vedlejší tvary *ἦειν*, *ἦει-σθα*, *ἦεσαν*.

3. ἵμαι sedím, km. ἵ(σ), čes. sed-, užívané ve složeném
κάθημαι.

Praes.	Imperf.	Impt.	Infinitiv
κάθη-μαι	ἐ-καθή-μην neb καθή-μην	.	καθή-σθαι
κάθη-σαι	ἐ-κάθη-σο „ καθή-σο	κάθη-σο	Participium
κάθη-ται	ἐ-κάθη-το „ καθή-το	καθή-σθω	καθή-μενος
a t. d.	a t. d.	a t. d.	

Pozn. Řidší konjunktivy a optativy (καθόμεθα, καθήμην) zastupovány bývají, jako futurum, slovesem καθέξομαι.

4. κεῖ-μαι jsem položen, ležím, km. κεῖ.

Praesens	Imperfektum	Imperativ	Infinitiv	Futurum
κεῖ-μαι	ἐ-κεῖ-μην		κεῖ-σθαι	κεῖ-σομαι
κεῖ-σαι	ἐ-κεῖ-σο	κεῖ-σο		a t. d.
κεῖ-ται	ἐ-κεῖ-το	κεῖ-σθω	Participium	
a t. d.	a t. d.	a t. d.	κεῖ-μενος	

Konj. κέηται a opt. κέοιτο jsou řídké. Složená táhnou jen v indik. a impt. přízvuk od konce, tedy κατά-κειμαι (decumbo), ale inf. κατακεῖσθαι.

Pozn. κεῖμαι zastupuje též méně obvyklé perf. τέθειμαι, na př. ἐποτίθημι kladu za základ, ἐπόκειται položeno jest za základ, ἀνά-κειμαι jsem vyložen, σύγκειται compositum est, složeno, ustanoveno jest.

C. Silné aoristy beze spony.

§ 122 Ke slovesům na *μι* náležejí také některé aoristy, utvořené beze spony od sloves, jejichž kmen praesentní se řídí po většině první hlavní konjugací.

Kmeny jejich vyzvukují v *η* (*ᾶ*), *ω*, *υ*:

	Praesens	Aorist	Futurum	Perfektum
1. βῆ (βα),	βαίνω kráčím,	ἔ-βη-ν,	βή-σομαι,	βέ-βη-κα;
2. δρᾶ,	ἀπο-διδρά-σκω utíkám,	-έ-δρᾶ-ν,	-δρά-σομαι,	-δέ-δρᾶ-κα;
3. φθῆ (φθα),	φθά-νω předstihuji,	ἔ-φθη-ν,	φθή-σομαι viz § 126. 2.;	
4. σβῆ	ἀπο-σβέ-ννυμαι hasnu,	-έ-σβη-ν,	-σβή-σομαι,	-έ-σβη-κα;
	(σβε § 124. 6.),			
5. ἄλω,	ἄλσκομαι jsem jimán,	έ-έλω-ν,	ἄλώ-σομαι,	έ-ἄλω-κα;
6. βίω,	(βιόω ==) ζάω žiji,	έ-βίω-ν,	βιώ-σομαι,	βε-βίω-κα;
7. γνώ,	γι-γνώ-σκω uoznávám,	ἔ-γνω-ν,	γνώ-σομαι,	ἔ-γνώ-κα;

8. *δῶ*, *δύομαι* ponořuji se, *ἔ-δῶ-ν*, *δύ-σομαι*, *δέ-δῶ-κα*;
 9. *φῶ*, *φύομαι* stávám se, *ἔ-φῶ-ν*, *φύ-σομαι*, *πέ-φῶ-κα*.

Pozn. 1. Tyto aoristy ohýbají se jako *ἔστην* neb *ἐφάνην*, zkracující ve zvukující samohlásku kmene jen před samohláskami (v konj. a opt.) a před *-ντ*. Kmen *δρα* podržuje veskrze, i při stahování, své *α* mocí předchozího *ρ*:

Ind. sg.	<i>ἔβην, -ης, -η</i>	<i>ἄπέδραῖν, -ας, -α</i>	<i>ἔγνων, -ως, -ω</i>	<i>ἔδῶν, -ῶς, -ῶ</i>
pl.	<i>ἔβημεν, -ητε, -ησαν</i>	<i>ἄπέδραμεν, -ατε, -ασαν</i>	<i>ἔγνωμεν, -ωτε, -ωσαν</i>	<i>ἔδῶμεν, -ῶτε, -ῶσαν</i>
Konj. sg.	<i>βῶ, βῆς, βῆ</i>	<i>ἀποδρῶ, -δραῖς, -ᾶ</i>	<i>γνῶ, γνῶς, γνῶ</i>	<i>δῶ, δῶς, δῶ</i>
Opt. sg.	<i>βαίην, -ης, -η</i>	<i>ἀποδραίην, -ης, -η</i>	<i>γνοίην, γνοίης,</i> <i>γνοίη</i>	
pl.	<i>βαίμεν, βαίτε, βαίεν</i>	<i>ἀποδραίμεν, -αίτε, -αίεν</i>	<i>γνοίμεν, -οίτε, -οίεν</i>	
Impt. sg.	<i>βῆθι, βήτω</i>		<i>γνώθι, γνώτω</i>	<i>δῶθι, δύτω</i>
pl.	<i>βήτε, βάντων (βήτωσαν)</i>		<i>γνώτε, γνώντων (γνώτωσαν)</i>	<i>δύτε, δώντων (δύτωσαν)</i>
Inf.	<i>βῆναι</i>	<i>ἀποδραῖναι</i>	<i>γνῶναι</i>	<i>δῶναι</i>
Part.	<i>βᾶς, βᾶσα, βᾶν</i> <i>Γ. βᾶντος, βᾶσης</i>	<i>ἀποδραῖς, -ᾶσα, -ᾶν</i> <i>Γ. -δραῖντος, -δραῖσης</i>	<i>γνούς, γνοῦσα, γνόν</i> <i>Γ. γνόντος, γνούσης</i>	<i>δῶς, δῶσα, δῶν</i> <i>Γ. δῶντος, δῶσης</i>

Pozn. 2. O významě slabého a silného aoristu viz § 133.

Pozn. 3. Básníci užívají ještě jiných takových aoristů, jako *ἐ-γήρα-ν* § 262. 1. (praes. *γηρά-σω* stárnu), *ἔ-πτιν-ν*, inf. *πτινῆναι*, part. *πτις* (praes. *πτι-τομαι* létám), *ἔ-τλη-ν*, inf. *τληῆναι*, impt. *τληθι* (km. *τλη* trpím). — Od aor. *ἐβίων* vyskytá se ještě opt. *βιφῆν* (nebo *βιοίην*).

10. Km. *πρῖα* (ku praes. *ἠνοῦμαι* kupuji si), aor. *ἐ-πρῖᾶ-μην* (koupil jsem si) jest jediný medialní aorist tohoto druhu a ohýbá se, jak syrehu na str. 109. a v § 120. pozn. 2. jest vyloženo.

II. Druhá třída sloves na *μι*.

A. Časování.

1. Druhá třída sloves na *μι* náleží jen ohýbáním kmene praesentního k této konjugaci. Kmen praesentní se tvoří tím, že ku 1. ro-
 § 123
 stému kmene přistupuje slabika *ντ*. Srov. čes. vi-nu-l, z koř. vi.

2. O časomíře tohoto *ν* platí pravidlo v § 115. 4. vytknuté, tedy *δείκνυμι*, ale *δείκνυμεν*.

3. Samohláskové kmeny zdvojují *ν* ve kmeni praesentním: *ζερά-ννυμι* mísím, km. *ζερά-*.

4. I zde jsou hojně druhotvary dle první hlavní konjugace (jako od *δεικνύω*) obvyklé, odtud *δεικνύει* vedle *δείκνυσι(ν)*, *δεικνύων* vedle *δεικνύς*, *ἔδεικνε* vedle *ἔδεικνυ*, zvláště pak 3. plur. ind. praes.: *δείκνυουσι(ν)*, a takovéto tvary jsou výhradně užívány v konj. a opt. praes.

5. Většina sloves této třídy má slabý aorist.

Praes. <i>δείκνυμι</i> ukazují, km. <i>δεικ</i> , km. praes. <i>δεικνυ</i>							
Aktivum		Medium		Aktivum		Medium	
Praesens Ind.	<i>δείκ-νυ-μι</i>	<i>δείκνυμαι</i>	Imperfektum	<i>ἔδεικνυν</i>	<i>ἔδεικνύμην</i>	Opt.	<i>δεικνύοιμι</i>
	<i>δείκ-νυ-ς</i>	<i>δείκνύσαι</i>		<i>ἔδεικνυς</i>	<i>ἔδεικνύσο</i>		<i>δεικνύοιμην</i>
	<i>δείκ-νυ-σι(ν)</i>	<i>δείκνύται</i>		<i>ἔδεικνυ</i>	<i>ἔδεικνύτο</i>		<i>δεικνύοιμεν</i>
	<i>δείκ-νυ-τον</i>	<i>δείκνυσθαι</i>		<i>ἔδεικνύτον</i>	<i>ἔδεικνύσθαι</i>		<i>ἔδεικνύτε</i>
	<i>δείκ-νυ-τον</i>	<i>δεικνυσθον</i>		<i>ἔδεικνύτην</i>	<i>ἔδεικνύσθην</i>		<i>ἔδεικνύσασα</i>
	<i>δείκ-νυ-μεν</i>	<i>δεικνύμεθα</i>		<i>ἔδεικνύμεν</i>	<i>ἔδεικνύμεθα</i>		<i>ἔδεικνύσασα</i>
	<i>δείκ-νυ-τε</i>	<i>δεικνυσθε</i>		<i>ἔδεικνύτε</i>	<i>ἔδεικνύσθε</i>		<i>ἔδεικνύσασα</i>
	<i>δεικ-νυ-σσι(ν)</i>	<i>δείκνυνται</i>		<i>ἔδεικνύσασα</i>	<i>ἔδεικνύσασα</i>		
Konj.	<i>δεικνύω, ης, η</i> a t. d.	<i>δεικνύωμαι, η, ηται</i> a t. d.	Imperativ	Inf.	<i>δεικνύθαι</i>	Part.	<i>δεικνύομαι, η, ον</i>
	<i>δεικνυ</i> <i>δεικνύτω</i> <i>δεικνύτων</i> <i>δεικνύτε</i> <i>δεικνύτων</i> ἕϊλι <i>δεικνύτωσαν</i>	<i>δεικνύσο</i> <i>δεικνύσθω</i> <i>δεικνύσθων</i> <i>δεικνύσθων</i> <i>δεικνύσθε</i> <i>δεικνύσθων</i> ἕϊλι <i>δεικνύσθωσαν</i>			<i>δεικνύθαι</i>		
Fut.	<i>δείξω</i>	<i>δείξομαι</i>	Pf.	<i>δέδειχα</i>	<i>δέδειγμαί</i>		
Aor.	<i>ἔδειξα</i>	<i>ἔδειξάμην</i>	Plpf.	<i>ἔδεδειχαιν</i>	<i>ἔδεδειγμαίην</i>		
Aor. pass. <i>ἔδείχθην</i>			Fut. pass. <i>δείξθήσομαι.</i>				

Pozn. Někteří slovesa na *ω* mají druhotvary na *-ννυμι*, jako *ἀν-σίγ-ννυμι* otvírám vedle *ἀνοίγω* § 112. 3. (srov. čes. vi-nu a vi-ji), *εἰργννυμι* zavírám vedle *εἶργω* neb *εἴργω* odlučuji, *καθεῖργω* zavírám, *ἀπο-κτείννυμι* usmrcuji vedle *ἀπο-κτείνω*.

§ 124

B. Slovesa na *μι* třídy druhé.

Praesens	Kmen	Futurum	Aorist	Perfektum
a) Kmeny na <i>αι</i> :				
1. <i>ζερά-ννυμι</i> mísím,	<i>ζερά,</i> <i>ζρα,</i>		<i>ἐζέρασα,</i> <i>ἐζράσθην,</i>	<i>κ'εζράμαι;</i>
2. <i>ζρεμά-ννυμι</i> včším (<i>κρέμα-μαι</i> visím),	<i>ζρεμά,</i>	<i>ζρεμῶ, -ῆς,</i> § 101. 1. b,	<i>ἐζρέμασα,</i> <i>ἐζρεμάσθην;</i>	

Praesens	Kmen	Futurum	Aorist	Perfektum
3. <i>πετά-ννμι</i> rozestírám (ἀνα- otvirám),	<i>πετᾶ</i> ,		<i>ἐπέτασα</i> ,	
4. <i>σκεδά-ννμι</i> rozptyluji,	<i>σκεδᾶ</i> ,	<i>σκεδῶ</i> , -ῆς, § 101. 1. b.	<i>ἐσκέδασα</i> ,	
			<i>ἐσκέδασθην</i> ,	<i>ἐσκέδασμαι</i> .

b) Kmeny na *ε*:

5. <i>ἀμρι-έν-νμι</i> ves-tio, med. oblékám se,	<i>ἔ</i> ,	<i>ἀμρι-ῶ</i> , -εῖς, (ἀμρι-έσομαι),	<i>ἤμριεσα</i> ,	
6. <i>σβέ-ννμι</i> hasím,	<i>σβε</i> ,	<i>σβέσω</i> ,	<i>ἔσβεσα</i> ,	
			<i>ἔσβέσθην</i> ,	
<i>ἀπο-σβέννμαι</i> hasnu viz § 122. 4.,	<i>σβη</i> ,	<i>σβήσομαι</i> ,	<i>ἔσβην</i> ,	<i>ἔσβηκα</i> .

c) Kmeny na *ω*:

7. <i>ζώ-ννμι</i> pásám, ozbrojuji,	<i>ζω</i> ,	<i>ζώσω</i> ,	<i>ἔζωσα</i> ,	P. <i>ἔζω(σ)μαι</i> ;
8. <i>ῥώ-ννμι</i> silím,	<i>ῥω</i> ,		<i>ἔῥώσα</i> ,	<i>ἔῥώωμαι</i> ,
			<i>ἔῥώσθην</i> ,	impt. <i>ἔῥώσο</i> valē;
9. <i>στρώ-ννμι</i> prostírám, vedl. tv. <i>στόρ-ννμι</i> ,	<i>στω</i> ,	<i>στρώσω</i> <i>στορῶ</i>	<i>ἔστρωσα</i> <i>ἔστῶρεσα</i>	P. <i>ἔστρωμαι</i> .

d) Souhláskové kmeny:

10. <i>κατ-άγ-ννμι</i> lámu, MP. <i>κατ-άγ-ννμαι</i> lámu se, § 132. 3.	<i>ἄγ(Φαγ)</i> , -άξω, <i>ἄγ</i> ,		-έ-ᾱξα (inf. -ᾱξαι), -ε-άγηρ,	-έᾱγα;
11. <i>ζεύγ-ννμι</i> spojuji,	<i>ζϋγ</i> ,	<i>ζεύξω</i> ,	<i>ἔζευξα</i> ,	
	<i>ζευγ</i> ,		<i>ἔζευχθην</i> , <i>ἔζϋγηρ</i> ,	<i>ἔζευγμαι</i> ;
12. <i>μίγ-ννμι</i> mísím,	<i>μιγ</i> ,	<i>μίξω</i> (<i>μειξω</i>),	<i>ἔμιξα</i> (<i>ἔμειξα</i>),	
	<i>μιγ</i> ,		<i>ἔμιχθην</i> , <i>ἔμιγηρ</i> ,	<i>μέμιγμαι</i> ;
13. <i>πήγ-ννμι</i> upevňuji, MP. <i>πήγ-ννμαι</i> srážím se, tuhnu, § 132. 3.	<i>πᾶγ</i> ,	<i>πήξω</i> ,	<i>ἔπηξα</i> ,	
	<i>πηγ</i> ,	<i>παγήσομαι</i> ,	<i>ἐπᾶγηρ</i> ,	<i>πέπηγα</i> jsem upevnen, tkvím;
14. <i>ῥήγ-ννμι</i> trhám, MP. trhám se, pukám, § 132. 3.	<i>ῥᾶγ</i> ,	<i>ῥήξω</i> ,	<i>ἔῥῥηξα</i> ,	
	<i>ῥηγ</i> ,	<i>ῥᾶγήσομαι</i> ,	<i>ἐῥῥᾶγηρ</i> ,	<i>ἔῥῥωγα</i> jsem roztržen, puklý § 9.2.;
15. <i>ἀπ-όλλυμι</i> hubím, perdo, (<i>κ</i> <i>ολ-ννμι</i>)	<i>όλ(ε)</i> ,	<i>ἀπ-ολῶ</i> , -εῖς,	<i>ἀπ-ώλεσα</i> ,	<i>ἀπ-ολώλεκα</i> ,
M. <i>ἀπ-όλλυμαι</i> hynu, pereo,		<i>ἀπ-ολοῦμαι</i> ,	<i>ἀπ-ωλόμην</i> ,	<i>ἀπ-όλωλα</i> ;
16. <i>δμ-ννμι</i> přísáhám,	<i>δμ(ο)</i> ,	<i>δμοῦμαι</i> , -εῖ,	<i>ᾠμοσα</i> ,	<i>δμᾶμοσα</i> .

Pozn. U některých kmenů samohláskových náleží *σ*, jež se v perf. a aor. pass. objevuje, ku kmeni (srov. § 94. 1. c, p. 2.): *ἐννμι*, km. *Φεσ-*; *ζώννμι*, km. *ζωσ-*.

Hlava 12.

Nepravidelná slovesa první konjugace.

§ 125 Nepravidelnosti zakládají se hlavně na tom, že kmen praesentní od kmene prostého ještě jinak se různí, než svrchu v § 96. vyloženo bylo. K oněm čtyřem třídám svrchu uvedeným druží se ještě jiné čtyři třídy. Jistý počet sloves sem patřících tvoří tvary své z několika kmenů, často podstatně od sebe různých.

1. Pátá třída čili slovesa ný-ová.

§ 126 Kmen prostý sesilňuje se v praesentě nosovým živlem, a to: a) přítvorkem *ν*: km. *τῦ*, *τῦ-ν-ω* (srov. *ἰν-ο*, *λῆνι*, *στερ-ν-ο*); b) přítvorkem *νι*, *νυ*, *νε*: km. *βᾶ*, *βᾶ-ἴν-ω* (přesmyknutím z *βα-νι-ω* § 96. IV. d), km. *ἐλά*, *ἐλά-ἴν-ω*; c) přítvorkem *αν*: km. *ἀμαρτ*, *ἀμαρτάνω*; d) přítvorkem *αν*, při čemž krátké kmeny vsouvají nosovku: km. *λάχ*, *λα-γ-χ-άν-ω* (srov. *sciindo*, *sciidi*). Některé kmeny prosté (čís. 9—14. 19. a 20.) rozšiřují se jako slovesa třídy sedmé b) hláskou *ε*; jiné zase (čís. 3. 15—18. srov. § 96. II.) mají slabé a silné (dloužené) tvary.

a) *ν* přistupuje ku kmeni:

Praesens	Kmen	Futurum	Aorist	Perfektum
1. <i>τῆνω</i> platím, pykám, <i>τῆνομαι</i> (<i>τινὰ</i>) mstím se na kom,	<i>τῦ</i> ,	<i>τίσω</i> (<i>τεισω</i>), <i>τίσομαι</i> ,	<i>ἔτισα</i> (<i>ἔτεισα</i>), <i>ἐτισάμην</i> ,	<i>τέτικα</i> , <i>τέτισμαι</i> ;
2. <i>φθάνω</i> (<i>τινὰ</i> , <i>ποιῶν</i> <i>τι</i>) předstihuji,	<i>φθα</i> , <i>φθη</i> ,	<i>φθήσομαι</i> ,	<i>ἔφθην</i> dle § 122. 3., <i>ἐφθάσα</i> ,	<i>ἔφθακα</i> ;
3. <i>δάκνω</i> kousám,	<i>δάκ</i> , <i>δηκ</i> ,	<i>δήξομαι</i> ,	<i>ἔδακον</i> , <i>ἐδήχθην</i> ,	<i>δέδηγμαί</i> ;
4. <i>κάμνω</i> umdlévám,	<i>κάμ</i> , <i>κμη</i> (§ 103. p. 2.),	<i>καμοῦμαι</i> , -εἶ, <i>ἔκαμον</i> ,	<i>ἔκαμον</i> ,	<i>κέκημαί</i> ;
5. <i>τέμνω</i> tnu, řežl,	<i>τεμ</i> , <i>τμη</i> (§ 103. p. 2.),	<i>τεμῶ</i> , -εἶς, <i>ἔτεμήθην</i> ,	<i>ἔτεμον</i> , <i>ἔτεμήθην</i> ,	<i>τέτημαί</i> , <i>τέτημαι</i> .

b) *νι*, *νυ*, *νε*:

6. <i>βαίνω</i> kráčím, jdu,	<i>βᾶ</i> (<i>βη</i> § 122. 1.),	<i>βήσομαι</i> ,	<i>ἔβην</i> , <i>παρ-εβάθην</i> ,	<i>βέβηκα</i> stojím, -βέβαμαι pass.;
7. <i>ἐλάυνω</i> ženu, intr. jedu, táhnu,	<i>ἐλά</i> ,	<i>ἐλῶ</i> , <i>ἐλάς</i> (§ 101. 1. b),	<i>ἤλασα</i> , <i>ἤλασθην</i> ,	<i>ἐλήλακα</i> , <i>ἐλήλαμαι</i> ;

Praesens	Kmen	Futurum	Aorist	Perfektum
8. <i>ἰκνέομαι</i> přicházím, obyč. <i>ἀφ-ικνέομαι</i> ,	<i>ἴκν</i> ,	<i>ἴξομαι</i> , <i>ἀφ-ίξομαι</i> ,	<i>ἰκόμεην</i> , <i>ἀφ-ικόμεην</i> ,	<i>ἴγμαι</i> , <i>ἀφ-ἴγμαι</i> .
e) <i>αν</i> :				
9. <i>αἰσθάνομαι</i> (τινὸς ἔϊλι τι) ἔϊji, pozoruji,	<i>αἰσθ(ε)</i> ,	<i>αἰσθήσομαι</i> ,	<i>ἦσθόμεην</i> , inf. <i>αἰσθέσθαι</i> ,	<i>ἦσθημαι</i> , <i>ἦσθησθαι</i> ;
10. <i>ἀμαρτάνω</i> (τὶ ἡρέσῃμ, τινὸς chybuji),	<i>ἀμαρτ(ε)</i> ,	<i>ἀμαρτήσομαι</i> ,	<i>ἤμαρτον</i> , <i>ἤμαρτήθην</i> ,	<i>ἡμάρτηκα</i> , <i>ἡμάρτημαι</i> ;
11. <i>αὐξάνω</i> množim, vedl. tv. <i>αὐξῶ</i> ,	<i>αὐξ(ε)</i> ,	<i>αὐξήσω</i> , <i>αὐξήσομαι</i> ,	<i>ἠῦξησα</i> , <i>ἠῦξήθην</i> ,	<i>ἠῦξηκα</i> , <i>ἠῦξημαι</i> ;
12. <i>κατα-δαρθάνω</i> dřímu,	<i>δαρθ(ε)</i> ,		<i>-εδάρθον</i> ,	<i>-εδάρθηκα</i> ;
13. <i>ἀπ-εχθάνομαι</i> zne- libuji se, M.	<i>ἐχθ(ε)</i> ,	<i>-εχθήσομαι</i> ,	<i>-ηχθόμεην</i> ,	<i>-ήχθημαι</i> ,
14. <i>ὄφλιζάνω</i> jsem vínem, zasluhuji si,	<i>ὄφλ(ε)</i> ,	<i>ὄφλήσω</i> ,	<i>ὄφλον</i> ,	<i>ὄφληκα</i> .

d) *αν* s nosovkou ve kmenové slabice:

15. <i>λαμβάνω</i> беру, dostávám,	<i>λαβ</i> , <i>ληβ</i> ,	<i>λήψομαι</i> ,	<i>ἔλαβον</i> , imp. <i>λαβέ</i> ,	<i>εἴληφα</i> ,
16. <i>λανθάνω</i> (τινὰ) lateo aliquem, jsem skryt, <i>ἐπι-λανθάνομαι</i> (τινὸς zapomínám), M.	<i>λαθ</i> , <i>ληθ</i> ,	<i>λήσω</i> , <i>-λήσομαι</i> ,	<i>ἔλαθον</i> , <i>-ελαθόμεην</i> ,	<i>εἴλημαι</i> ; <i>λέληθα</i> , <i>-λέλημαι</i> ;
17. <i>λαγχάνω</i> (τινὸς) dostávám vám (losem),	<i>λάχ</i> , <i>ληχ</i> ,	<i>λήξομαι</i> ,	<i>ἔλαχον</i> ,	<i>εἴληχα</i> ;
18. <i>πυνθάνομαι</i> (τινὸς τι dovídám se, ptám se),	<i>πῦθ</i> , <i>πευθ</i> ,	<i>πέυσομαι</i> ,	<i>ἔπυθόμεην</i> ,	<i>πέπυσμαι</i> ;
19. <i>μανθάνω</i> učím se,	<i>μαθ(ε)</i> ,	<i>μαθήσομαι</i> ,	<i>ἔμαθον</i> ,	<i>μεμάθηκα</i> ;
20. <i>τυγχάνω</i> (τινὸς) dosa- huji, nahlazuji se,	<i>τύχ(ε)</i> ,	<i>τεύξομαι</i> ,	<i>ἔτυχον</i> ,	<i>τετύχηκα</i> .

2. Šestá třída čili slovesa počínavá.

Kmen prostý přistoupením počínavého přitvorku *σκ* neb *ισκ* (po § 127 souhláskách) rozšiřuje se v kmen praesentní (srov. lat. *nō-sco*, *pūbē-sco*): km. *γηρεᾶ*, *γηρεᾶ-σκω*; km. *εὐρ*, *εὐρ-ίσκω*; km. *διδαχ* (*διδαχῆ* učení),

διδάσκω (místo διδα[χ]σκω). Mnohá z těchto sloves sesilňují mimo to ještě kmen praesentní zdvojkou iótovou: km. γνω, γι-γνώ-σκω (srov. δι-δωμι).

a) Beze zdvojkou:

	Praesens	Kmen	Futurum	Aorist	Perfektum
1.	γηράσκω stárnú,	γηρεᾶ,	γηράσομαι,	ἔγηρασα, ἔγηραν (§ 122. pozn. 3),	γεγήρακα; ἤβησα dospěl jsem (ἤβηκα);
2.	ἡβάσκω, dospívám, pübescó, vedl. tv. ἡβάω jsem dospělý,	ἡβα,			
3.	ἀπο-θνή-σκω umírám, θαν, hynu, jsem zabíjen, θνη (§ 103. p. 2),	θαν,	ἀπο-θανοῦμαι,	ἀπ-έθᾶνον,	τέθνηκα jsem mrtev, fut. ex. τεθνήξω;
4.	ελάσκωμαι smiřuji si,	ελα,	ελάσομαι,	ελάσαμην, ελάσθην;	
5.	χάσκω zívám, otvírám ústa,	χαν,		ἔχανον,	κέχηκα mám ústa otevřena;
6.	ἀρέσκω líbím se,	ἄρε,	ἀρέσω,	ἤρεσα;	
7.	ἄλλισκομαι jsem jímán, chytán,	ἄλω (§ 122. 5.),	ἄλώσομαι,	ἔαλων, (ἤλων),	ἔαλωκα, (ἤλωκα);
8.	ἀναλίσκω vynaklá- dám, vedl. tvar ἀναλώω,	ἀναλώ,	ἀναλώσω, ἀναλωθήσομαι,	ἀνήλωσα, ἀνηλώθην,	ἀνήλωκα; ἀνήλωμαι;
9.	εὐρίσκω nalézám (přímnožek též εὑ),	εὐρε(ε),	εὐρήσω, εὐρεθήσομαι,	ἠῦρον, ἠμpt. εὐρέ, ἠῦρεθήσομαι,	ἠῦρηκα; ἠῦρημαι;
10.	διδάσκω (τινά τι) doceo, med. dávám sebe neb jiného poučovatí,	διδάχ,	διδάξω, διδασθήσομαι, διδάξομαι,	ἐδίδαξα, ἐδιδασθην, ἐδιδάξαμην.	δεδίδαχα, δεδίδαγμαi,

b) Se zdvojkou:

11.	ἀπο-διδράσκω (τινά) utíkám komu,	δρα § 122,	ἀπο-δράσομαι,	ἀπ-έδραᾶν,	ἀπο-δέδρακα;
12.	ἀνα-μιμνήσκω (τινά τινος neb τί) upomínám koho nač,	μνη,	-μνήσω,	-έμνησα,	
MP.	μιμνήσκομαι (τινός) zpromínám si čeho, nač,		μνησθήσομαι, μεμνήσομαι,	έμνήσθην, § 132. 3. a)	μέμνημαι kouj. a opt. § 89. p.
13.	βιβρώσκω sžívám,	βρω,		έβρώθην, βέβρωμαι;	βέβρωκα, βέβρωμαι;

	Praesens	Kmen	Futurum	Aorist	Perfektum
14.	γινώσκω poznávám,	γνώ, § 122.	γνώσομαι, γνωσθήσομαι,	ἔγνων, ἔγνωσθην,	ἔγνωνκα, ἔγνωσμαι;
15.	τιρώσκω zraňuji,	τρών, § 122.	τρώσω, τρωσθήσομαι,	ἔτρωσα, ἐτρώσθην,	τέτρωμαι.

3. Sedmá třída čili slovesa epsilon-ová.

Sesilněný kmen vzniká z prostého kmene přitvorkem ε. Srov. § 128 hoř-e-tí.

a) Kmen hláskou ε sesilněný jest u těchto sloves kmenem praesentním:

	Praesens	Kmen	Futurum	Aorist	Perfektum
1.	γαμέω (τινὰ υχῶrem dīco), M. vdávám se za koho, nubo (τινί),	γαμ(ε),	γαμῶ, -εῖς, γαμοῦμαι, -εῖ,	ἔγημα, ἐγημάμην,	γεγάμηκα, γεγάμημαι;
2.	δοκέω zdám se, δοκεῖ videtur,	δοκ(ε),	δόξω,	ἔδοξα,	δέδοκται;
3.	ᾠθέω strkám,	ᾠθ(ε),	ᾠσω,	ἔωσα, ἔωσθην,	ἔωσμαι.

b) Kratší kmen jest u těchto sloves kmenem praesentním:

4.	ἄχθομαι (ἐπί τινι čili τινί) mrzím se nad čím, DP.,	ἄχθ(ε),	ἄχθέσομαι, ἀχθεσθήσομαι,	ἤχθῃσθην;	
5.	βούλομαι volo, volím, chci DP.,	βουλ(ε),	βουλήσομαι,	ἔβουλήσθην,	βεβούλημαι;
6.	γί-γνομαι gīgnōr, stávám se, rodím se,	γεν(ε),	γενήσομαι,	ἔγενόμην,	γεγένημαι, sil. pf. γέγονα;
7.	δεῖ jest potřebí, musí se,	δε(ε),	δεήσει,	ἔδέησε:	
8.	δέομαι DP. (potřebuji τινός, prosím τινός τι),	δε(ε),	δεήσομαι,	ἔδεήσθην,	δεδέημαι;
9.	ἔρωτάω tází se,	ερ(ε),	ερήσομαι,	ἠρόμην;	
10.	καθ-εύδω spím,	-ευσδ(ε),	καθευδήσω,	ostatní od καταδαρθάνω;	
11.	ἐθέλω (θέλω) chci,	ἐθελ(ε),	ἐθελήσω,	ἠθέλησα,	ἠθέληκα;
12.	μάχομαι bojuji,	μαχ(ε),	μαχοῦμαι,	ἐμαχεσάμην,	μεμάχημαι;
13.	μέλει μοί τινος záleží mi na čem,	μελ(ε),	μελήσει,	ἐμέλησε,	μεμέληκαε;

Praesens	Kmen	Futurum	Aorist	Perfektum
14. ἐπι-μέλωμαι, ἐπι- μελοῦμαι (τινὸς πεύγι) DP.,	μελ(ε),	ἐπιμελήσομαι,	ἐπεμελήθην,	ἐπιμεμέλημαι ;
15. μέλλω hodlám, váhám,	μελλ(ε),	μελλήσω,	ἐμέλλησα ;	
16. μένω zůstávám,	μεν(ε),	μενώ, -εῖς,	ἔμεινα,	μεμείνηκα ;
17. νέμω dělím,	νεμ(ε),	νεμῶ, -εῖς,	ἔνειμα, ἐνεμήθην,	νενέμηκα, νενέμημαι ;
18. οἶμαι, οἶμαι DP., míním,	οἶ(ε),	οἴήσομαι,	οἴήθην ;	
19. οἶχομαι jsem pryč,	οἶχ(ε),	οἶχέσομαι,		bás. οἶχωκα ;
20. ὀφείλω jsem dlužen, povinen,	ὀφειλ(ε), ὀφελ,	ὀφειλήσω, ὀφελον § 102.	ὠφείλησα, dod. 2.,	ὠφείληκα ;
21. πέτομαι letím,	πε(ε)τ(ε),	πήσομαι,	ἐπτόμην, ἔπτην, ἐπτάμην § 122. p. 3-;	
22. ῥέω teku, řinu se,	ῥυ(ε),	ῥυήσομαι, (ῥεύσομαι),	ῥῥύθην § 109. 3. vyřinul jsem se,	ῥῥύθηκα ;
23. χαίρω raduji se,	χαιρ(ε), χαρ(ε),	χαρήσω,	ἐχάρην § 109. 3. (κεχάρηκα). zaradoval jsem se,	

4. Osmá třída čili slovesa vícekmenná.

§ 129 Slovesa této třídy tvoří časy ode dvou nebo více kmenů dilem příbuzných, dilem různých (srov. fero, tuli, latum, čes. jdu, šel).

a) Různé kmeny:

Praesens	Kmeny	Futurum	Aorist	Perfektum
1. αἰρέω беру, dobývám, med. volím si, pass. jsem dobýván, volen,	αἶρε, ἐλ,	αἰρήσω, αἰρήσομαι, αἶρεθήσομαι,	εἶλον (inf. ἐλεῖν), εἰλόμην, ἤρεθην,	ἤρηκα, } ἤρημαι ;
2. ἔρχομαι jdu, přicházím, impf. ἦα šel jsem,	ἐρχ, ἐλ(υ)θ,	εἶμι, ἐλεύσομαι,	ἦλθον, impt. ἐλθέ, ale „ ἄπ-ελεθε,	ἐλήλυθα, ἦκα přišel jsem;
3. ἐσθίω jím, (srov. βιβρώσκα § 127. 13.)	ἐσθι, ἐθ, φραγ,	ἔδομαι,	ἔφαγον,	ἐδήδοκα, ἐδήδεσμαι ;
4. ὁράω vidím, impf. ἑώραν § 112. 3., pass. jsem viděn,	ὄρα, ὄπ, ιδ (Fιδ),	ὄψομαι, ὄφθήσομαι,	εἶδον, impt. ἰδέ, (sr. ἰδοῦ hle), ὠφθην,	ἑώρακα, ὄπωπα, ἑώραμαι, ᾤμμαι ;

Praesens	Kmeny	Futurum	Aorist	Perfektum
<i>πωλέω, πωράσσω,</i> <i>ἀποδίδομαι</i> prodávám, pass. jsem prodáván, <i>τρέχω</i> běžím, <i>θέω</i> v praes. a impf., <i>φέρω</i> nesu,	<i>πωλε, πωρα,</i> <i>δο,</i> <i>τρεχ, δραξι(ε),</i> δραμοῦμαι, <i>φερ, ενε(γ)κ, οἴσω,</i> <i>οἴ,</i>	<i>πωλήσω,</i> <i>ἀποδώσομαι,</i> <i>ἐνεχθήσομαι,</i> <i>λεχθήσομαι,</i> <i>λέξομαι,</i>	<i>ἐπώλησα,</i> <i>ἀπεδόμην,</i> <i>ἔδραμον,</i> <i>ἤνεγκον (-κα),</i> (obyč. <i>ἤνεγκας,</i> <i>-ατε, ἐνεγκάτω),</i> <i>ἤνεχθην,</i> <i>εἶπον, εἶπα,</i> impf. <i>εἶπε</i> (obyč. <i>εἶπας,</i> <i>-ατε, -άτω)</i> <i>ἔδραθην,</i> <i>ἐλέχθην, fut. ex. εἰρήσομαι;</i>	<i>πέπρακα,</i> <i>πέπραμαι;</i> <i>δεδράμηκα;</i> <i>ἐνήνοχα,</i> <i>ἐνήνεγμαι;</i> <i>εἶρηκα,</i> <i>εἶρημαι,</i> <i>ἐπ-εἶρηκα.</i>
pass. jsem nesen, ženu se, <i>ἀγορεύω, λέγω, φημι</i> pravím, řku, mluvím, <i>φρα,</i>	<i>φερ, φρε,</i> <i>φραπ, λεγ,</i>	<i>ἐνεχθήσομαι,</i> <i>ἐρῶ, -εἶς,</i> <i>λέξω, ῥήσω,</i>	<i>ἤνεχθην,</i> <i>εἶπον, εἶπα,</i> impf. <i>εἶπε</i> (obyč. <i>εἶπας,</i> <i>-ατε, -άτω)</i> <i>ἔρῳ, ἐλέξθην, fut. ex. εἰρήσομαι;</i>	<i>ἐνήνεγμαι;</i> <i>εἶρηκα,</i> <i>εἶρημαι,</i> <i>ἐπ-εἶρηκα.</i>
<i>ἀπ-αγορεύω</i> zapovídám, ustávám, umdlévám (<i>ποιῶν τι</i>),		<i>ἀπ-ερῶ,</i>	<i>ἀπ-εἶπον,</i>	<i>ἀπ-εἶρηκα.</i>

Srov. *δια-λέγομαι* rozmlouvám a *συλ-λέγω* sbírám § 114. 1.

Pozn. Podobným způsobem doplňují se *ὠνέομαι* kupuji si (fut. med. *ὠνήσομαι*, aor. pass. *ὠνήθην*, perf. med. a pass. *ὠνήμην*) a *ἐπορεύω* koupil jsem si § 120. pozn. 1.; *τίθημι* a *κεῖμαι* (místo *τέθειμαι* § 118.); *παίω, πλήττω* a *τύπτω* biji (obyč. *παίω, ἔπαισα* místo *πλήξω, ἔπληξα*, fut. pass. jen od km. *πληγ*: *πληγήσομαι*, aor. a perf. pass. od *πληγ* a *τυπ*: *ἐπλήγην* a *ἐτύπην*, *πέπληγμαι* a *τέτυμμαι*); *ζάω* a *βιόω* § 122. 6.

b) Různé tvary téhož kmene:

ἔπομαι (*τινί, sequor* *ἐπ, σ(ε)π, ἔπομαι, ἐσπόμην.* —
aliquem), impf. *ἐπόμην*.

Pozn. Původní kmen jest *σεπ*, z něhož zeslabením hlásky *σ* v přídech ostrý povstalo *ἐπ* (§ 12. 2. a). *ἐ-σπ-θ-μην* jest aorist s výsuvkou a zdvojkou místo *σε-σ(ε)π-θ-μην*. V ostatních způsobech, vyjmouc indikativ, odsulo se *ἐ* jako jinde přímožek: tedy konj. *σπῶμαι*, ale *ἐπί-σπῶμαι, -η, -ηται*, impf. *σπῶ* (ale *ἐπί-σπῶ*), inf. *σπέσθαι*, part. *σπόμενος*.

ἔρω, ἔξω činím, obětuji, *ἐρω, ἐργ, ἔργ, ἐρῶ, ἔξω, ἔρξα, ἔ(ρ)ρεξα.*

Pozn. Původní kmen jest *φεργ*, z něhož se tvoří praes. 4. tř. hláskou *ι*: *ἐργ-ιω* a z toho *ἐρωδ-γω, ἔρωδ-ω*. Z *φεργ* vzniklo přesmyknutím *φεργ*, z toho pak *ἔργ-ιω, ἔξω*.

Pozn. 2. Někdy poznává se kmen za základ položený buď z druhotvaru praesentního nebo ze stejného tvoření časiv ostatních, jako:

Praes.	Druhottv.	Kmen
μίσγω	μίγ-νμι mísím,	μιγ: μίξω, ζμίξα, ζμίγην;
(α μιγ-στω),		
δίπτέω,	δίπτω metám,	διφ: δίψω, ἐξόψα, ἐξόψα, ἐξόψιμαι, ἐξόψομαι, ἐξόψομαι;
		σχοπέω, σκέπτομαι polhízím, σκεπ: σκέψομαι, εσκεψάμην, εσκεμμαι.

5. Slovesa schodná (verba defectiva).

Nejčastější slovesa schodná, dilem již dříve připomenutá, jsou tato: § 130
Km. εἶ (σφεῖ): perf. εἶ-ωθα jsem zvyklý § 104. B, 3., srov. τὸ εἶθος (ἦθος) zvyk, εἶθίζω navykám;

„ εἶρ(ε): fut. εἶρήσομαι optám se, aor. ἠρόμην § 128. b, 9;

„ δι (δφι): perf. δέ-δοι-κα, δέ-δι-α, aor. ἔδεισα § 119. 3;

„ ἰδ (φιδ): perf. οἶδα vím, εἴσομαι budu věděti § 119. 4;

„ ἰκ (φικ): perf. εἶ-οικα (φε-φοικα podobám se), plpf. ἐ-ψκειν, part. ἐ-οικώς, -υῖα, -ός podoben, ale εἰκός slušno § 104. B, 3;

„ μερ (přiděliti), (srov. μερ-ίζω dělím, τὸ μέρος díl, ἡ μοῖρα podíl, sudba), perf. pass. εἶ-μαρ-ται (osudeni) přiděleno, usouzeno jest; ἡ εἰμαρμένη osud;

„ πορ (zjednati), (srov. πορίζω zjednávám, básn. πορ-σύνω obstarávám), aor. ἔπορον, πορεῖν zjednal, poskytl, dal jsem, perf. pass. πέ-πω-ται (osudem) určeno, ustanoveno jest, ἡ πεπωμένη a τὸ πεπωμένον fatum;

„ τλη (τλα) trpěti: fut. τλήσομαι, aor. ἔτλην (srov. § 122. 9. p. 3), pf. τέτληκα.

6. Úchylky v přízvukování.

1. Na koncovku přízvuk klade ὅ sloves ve 2 sing. imperativu aor. § 131 silného:

εἰπέ (§ 129. a, 8), εἰθέ (§ 129. a, 2), εἶθέ (§ 127. 9), ἰδέ (§ 129. a, 4), λαβέ (§ 126. 15).

Ale pravidelně ve složení ἔπ-ελεθε a v plur. ἔλεθετε, λάβετε a t. d.

2. Přízvuk pošinoují od konce konjunktivy, optativy a imperativy aor. sloves složených se σχεῖν (§ 129. b, 3. p.), σπέσθαι (§ 129. b, 1. p.), πτέσθαι (§ 128. 21), jako παρά-σχω, παρά-σχοινο, παρά-σχόν (ale προ-

σχοῦ, sr. § 117. 3). — Stran konj. a opt. *δύνωμαι πρίωμαι, δύναιο πρίαιτο* a j. viz § 120. 7. p. 2.

3. Ve složených slovesech přestupuje (proti § 80. 3.) přízvuk přízvučnou slabiku druhé části od konce jen tehdy, byla-li odsuta při složení: *ἀπό + ἔς = ἄρες, κατά + ἔγς = κάταγς*, ale *ἐπί-σχες, συν-ἐκ-δος*.

7. Nepravidelnost významu.

A. Význam aktivní, medialní a passivní.

§ 132

1. Velmi mnoho aktivních sloves má medialní futurum s aktivním významem; mimo slovesa již připomenutá jsou to ještě tato, hlavně z zvuk nebo pohyb znamenající:

<i>ῥίδω</i> zpívám — <i>ῥίσομαι</i> ,	<i>θανυμάζω</i> dívím se — <i>θανυμάσομαι</i> ,
<i>ἀκούω</i> slyším — <i>ἀκούσομαι</i> ,	<i>κλέπτω</i> kradu — <i>κλέψομαι</i> ,
<i>ἀπαντάω</i> potkávám — <i>ἀπαντήσομαι</i> ,	<i>οἰμώζω</i> běduji — <i>οἰμώξομαι</i> ,
<i>ἀπολαύω</i> požívám — <i>ἀπολαύσομαι</i> ,	<i>πηδάω</i> skáči — <i>πηδήσομαι</i> ,
<i>ἐρπάζω</i> uchvacuji — <i>ἐρπάσομαι</i> ,	<i>σιγάω</i> mlčím — <i>σιγήσομαι</i> ,
<i>βαδίζω</i> kráčím — <i>βαδιοῦμαι</i> ,	<i>σιωπάω</i> mlčím — <i>σιωπήσομαι</i> ,
<i>διώκω</i> stíhám — <i>διώξομαι</i> ,	<i>σπονδάζω</i> usiluji — <i>σπονδάσομαι</i> .

Pozn. Mnohá slovesa, zvláště samohlásková, mají medialní futurum s passivním významem, některá z nich mají mimo to ještě passivní futurum:

<i>ἀδικήσομαι</i> bude mi ukřivděno,	<i>βλάψομαι</i> = <i>βλαβήσομαι</i> ,
<i>ταράξομαι</i> budu ve zmatek uveden,	<i>τιμήσομαι</i> = <i>τιμηθήσομαι</i> ,
<i>φυλάξομαι</i> budu střežen,	<i>ἀποστερήσομαι</i> = <i>ἀποστερηθήσομαι</i>
<i>ζημιώσομαι</i> = <i>ζημιωθήσομαι</i> ,	[budu zbaven.

2. Slovesa mající tvar jen medialní nebo passivní o významu aktivním slovou krytočinná čili deponentia, jež jsou buď medialní, tvoří-li aor. med., nebo passivní, mají-li aor. pass. Deponentia passivní tvoří obyč. fut. med., jako *βούλομαι* chei, *ἐβουλήθην*, *βουλήσομαι*. Nejdůležitější kromě již dříve uvedených jsou tato:

a) s futurem medialním:

<i>αἰδέομαι</i> ostýchám — <i>ἠδέσθην</i> ,	<i>ἐναντιόομαι</i> odporuji — <i>ἠναντιώθην</i> ,
[se	<i>ἐνθυμέομαι</i> rozvažuji — <i>ἐνεθυμήθην</i> ,
<i>ἀρνέομαι</i> zapírám — <i>ἠρνήθην</i> ,	<i>ἐδλαβέομαι</i> varuji se — <i>ἠδλαβήθην</i> ,
<i>διελέγομαι</i> rozmlou- — <i>διελέχθην</i> ,	<i>μαίνομαι</i> šílim — <i>ἐμάσθην</i> ,
[vám	<i>πειράομαι</i> pokouším — <i>ἐπειράθην</i> ,
<i>διανοέομαι</i> zamýšlím — <i>διενόθην</i> ,	[se
<i>ἐγνοέομαι</i> uvažuji — <i>ἐγενοήθην</i> ,	<i>πορεύομαι</i> ubírám se — <i>ἐπορεύθην</i> ;

b) s futurem passivním:

ἔραμαι	miluji,	ἐρασθήσομαι,	ἐράσθην,
ἠδομαι	těším se,	ἡσθήσομαι,	ἦσθην;

c) s futurem pass. i medialním:

ἠττάομαι	podléhám,	ἠττηθήσομαι (ἠττήσομαι),	ἠττήσθην,
προθυμέομαι	snazím se,	προθυμηθήσομαι, προθυμήσομαι,	προθύμησθην.

3. Mnohá slovesa aktivní tvoří pass. tvary o význ. medialním (v češt. „se“ § 195. 1.) (ale též o význ. pass.), pročež slovu jejich passiva medialní passiva. Tedy ἐσώσθην = zachránil jsem se i byl jsem zachráněn.

a) Medialní passiva s futurem passivním:

στρέφω	točím, MP. — se,	ἐστρέψην	zatočil jsem se, στραφήσομαι;
σφάλλω	mýlím, MP. — se,	ἐσφάλλην	zmýlil jsem se, σφέλλήσομαι;
φέρω	nesu, ženu, MP. — se,	ἠνέχθην	hnal jsem se, ἐνεχθήσομαι;
μιμνήσκω	upominám,	ἐμνήσθην	zmínil jsem se, μνησθήσομαι.

b) Medialní passiva s futurem medialním:

ἀνιάω	rmoutím, MP. — se,	ἠνιάσθην	zarmoutil jsem se, ἀνιάσομαι;
ἐδραναίω	těším, MP. — se,	ἠδραναίθην	potěšil jsem se, ἐδραναοῦμαι;
κινέω	hýbám, MP. — se,	ἐκινήσθην	polnul js. se, byl js. polnut, κινήσομαι;
κοιμάω	kladu spat, MP. — se,	ἐκοιμήσθην	usnul jsem, κοιμήσομαι;
δριγίζω	zlobím, MP. — se,	ὠδριγίσθην	rozzlobil jsem se, δριγισοῦμαι;
δρμάω	ženu, MP. — se,	ὠδρμήσθην	vytrhl jsem, δρμήσομαι;
πείθω	přemlouvám,	ἐπείσθην	poslechl jsem, πείσομαι poslechnu;
φοβέω	děším, MP. — se,	ἐφοβήσθην	poděsil jsem se, φοβήσομαι.

c) Fut. pass. i med. má: ἀσχύνω hanbím, ἠσχύνθην zastyděl jsem se, ἐπ-αισχύνομαι, ἐπ-αισχύνθήσομαι.

d) Některá medialní passiva mají buď oba aoristy pass. neb aorist pass. a aorist med. o významu různém:

ἀπ-αλλάττω	odstraňuji,	ἀπηλλάγην	odstr. js. se, ἀπηλλάχθην	byl js. zbaven;	
τρέπω	obracím,	ἐτρέπην	obrátil jsem se (byl jsem obrácen),		
		ἐτρέφθην	byl jsem obrácen,		
		ἐτραπόμην	obrátil jsem se,	ἐτρεψάμην	obrátil jsem si, od sebe (na útěk);
φαίνω	jevím,	ἐφάνην	zjevil jsem se,	ἐφάνθην	byl jsem zjeven;
κοιμίζω	nesu, získávám,	ἐκοιμίσθην	odebral js. se,	ἐκοιμισάμην	získal js. si;
σώζω	chráním,	ἐσώσθην	zachránil js. se,	ἐσωσάμην	zachránil js. si;
ψεύδω	klamu,	ἐψεύσθην	sklamal js. se,	ἐψευσάμην	selhal jsem.

4. Od některých deponentií medialních naskýtají se též tvary passivní s významem passivním:

αἰτιάομαι obviňuji, *ἠτιάσάμην* obvinil jsem, *ἠτιάθην* byl jsem obviněn; *λάομαι* léčím, *λασάμην* vyléčil jsem, *λάθην* byl jsem vyléčen; *δωρέομαι* daruji, *ἔδωρησάμην* daroval jsem, *ἔδωρήθην* byl jsem obdařen; *λογίζομαι* čítám, *ἐλογίσθην* byl jsem sčítán; *λωβάομαι* mrzačím, *ἐλωβήθην* byl jsem zmrzačen; podobně od *ἐργάζομαι* pracuji, *ἀποκρίνομαι* odpovídám, *μιμέομαι* napodobuji, *μεταπέμπτομαι* obesílám si, *χειρόομαι* podrobuji si.

B. Význam přechodný a nepřechodný.

§ 133

Kolísá-li některé sloveso mezi významem přechodným a nepřechodným, má silný aorist význam nepřechodný, slabý pak a futurum aktivní význam přechodný. Naskýtá-li se dvoji tvar perfektivní, má silné perfektum význam nepřechodný, slabé však přechodný. Je-li jen jeden tvar pro perfektum, má z pravidla význam nepřechodný. Nejdůležitější toho druhu případy jsou:

Praes.	<i>ἵστημι</i> stavím,	<i>ἵσταμαι</i> stavím si,	<i>ἵσταμαι</i> jsem staven,	<i>ἵσταμαι</i> stavím s
Fut.	<i>στήσω,</i>	<i>στήσομαι,</i>	<i>σταθήσομαι,</i>	<i>στήσομαι,</i>
Aor.	<i>ἔστησα</i> postavil jsem;	<i>ἔστησάμην,</i>	<i>ἔστάθην</i> byl jsem postaven;	<i>ἔστην</i> postavil je se, staval jsem
Perf.				<i>ἔστηκα</i> stojím, <i>εἰστήκειν</i> stál jsem
Fut. ex.				<i>ἔστήξω</i> budu stát

Pozn. 1. Týž rozdíl lze znamenati při četných složeninách: *ἀφ-ίστημι* odstaviuji, odvracuji, *ἀπέστην* odpadl jsem, *ἀφέστηκα* jsem odpadlý; *ἐπίστημι* představiuji, stavím v čelo, *ἐπέστην* postavil jsem se v čelo, *ἐφέστηκα* jsem představen, stojím v čele; *καθίστημι* postavuji, ustanovuji, *κατέστην* nastoupil jsem, *κατέστησα* ustanovil jsem, *καθέστηκα* nastoupil jsem, jsem ustanoven, ale med. aor. *κατεστήσαντο* ustanovil si.

Praesens	Futurum	Aorist	Perfektum
<i>κατα-δύω</i> ponořuji,	<i>κατα-δύσω,</i>	<i>κατέδυσα,</i>	—;
<i>κατα-δύομαι</i> ponořuji se,	<i>κατα-δύσομαι,</i>	<i>κατέδυν</i> (§ 122. 8.),	<i>καταδέδυνκα.</i>

Pozn. 2. Právě tak *ἐν-δύω* oblékám, *ἐν-δύομαι* oblékám si (něco), *ἐκ-δίω* svlékám, *ἐκ-δύομαι* svlékám si (něco).

<i>φύω</i> plodím,	<i>φύσω,</i>	<i>ἔφρσα;</i>	
<i>φύομαι</i> rodím se,	<i>φύσομαι,</i>	<i>ἔφυν</i> (§ 122. 9.),	<i>πέφυνκα</i> jsem zrozeu, jsem (povahou).
stávám se,			

ἀπο-σβέννυμι zhašuji, ἀπο-σβέσω, ἀπ-έσβεσα (§ 124. 6.);
 ἀπο-σβέννυμαι hasnu, ἀπο-σβήσομαι, ἀπ-έσβην, ἀπέσβηκα (§ 122. 4.).
 ἀπ-όλλυμι perdo, ἀπ-ολῶ, ἀπ-ώλεσα, ἀπ-ολώλεκα;
 ἀπ-όλλυμαι pereo, ἀπ-ολοῦμαι, ἀπ-ωλόμην, ἀπ-όλωλα (§ 124. 15.).

Silná perfekta o významu nepřechodném uvedena jsou na místech dřívějších (viz § 104. C); k nim patří též:

ἔαγα jsem zlomen (ἄγνυμι § 124. 10.),
 ἐγρήγορα bdím (ἐγείρω § 112. 5. p. 2.),
 πέπηγα tkvim (πήγνυμι § 124. 13.),
 ἐξέωγα jsem roztržen (ῥήγνυμι § 124. 14.).

III. Nauka o tvoření slov.

Hlava 13.

Slova jsou buď jednoduchá, jen z jednoho kmene vzniklá: λόγ-ο-ς řeč § 134 (km. λεγ), anebo ze dvou i více kmenů složená: λογο-γράφος bájeписец, spisovatel řečí.

A. Tvoření slov jednoduchých.

Jednoduchá slova jsou a) prvotná (nomina verbalia), t. j. přímo ze slovesného kmene pocházející: ἀρχή počátek od ἄρχω, b) odvozená (denominativa), t. j. ze jmenného kmene utvořená: ἀρχα-ῖο-ς prvopočáteční, starodávňý.

Jména se tvoří přítvorky (příponami slovotvornými), jimiž význam kmenů zevrubněji se určuje neb obměňuje.

Pozn. 1. Kmeny souhláskové podléhají před souhláskovými přítvorky všelijakým proměnám hláskoslovným: γραφ: γραμ-μα.

Pozn. 2. Kmeny objevují se, jako při tvoření kmenů časových, tu v silném (dlouženém), tu ve slabém tvaru, podléhajíce zhusta stupňování: km. θαν, θνή (§ 103. p. 2.): ἀ-θάνα-α-τος nesmrtelný, θνή-τος smrtelný; km. λάθ: λήθη zapomnutí, srov. λέ-ληθ-α; km. πεμπ: πομπή poslání, průvod, srov. perf. πέ-πομφ-α.

Pozn. 3. Jen málo substantiv a adjektiv tvoří se bez přítvorkův: ὁ κῆρυξ hlasatel, km. κηρυξ, ἡ ὄψ hlas, km. ὀπ, ἄρπαξ loupežnický, km. ἀρπαγ, βοῦ-ς (m. βοῦ-ς) bos (bov-is).

Nejdůležitější přítvorky.

A. Ku tvoření substantiv.

1. Jména osoby činné (nomina agentis).

Mask.	Fem.
-εύ (oxyt.): βασιλεύς král, ἱερεύς kněz;	-ει-ιά (proxyt.): βασιλεία (α βασιλειῶ) královna, ἱερεῖα kněžka;

-τήρ (oxyt.): σωτήρ, -ήρος ochránce,	-τειρά: σώτειρα (ze σωτηρ-ια) ochránkyň;
-τορ: συλλήπτωρ pomocník,	-τριά: συλλήπ-τρια pomocnice;
-τα: ἀλλη-τής píštěc,	-τιδ: ἀλλη-τρίς píšťkyně;
πολι-της občan,	-τιδ: πολι-τις občanka.

2. Jména děje a stavu (nomina actionis).

-τή: φά-τις řeč, πίστις, km. πιθ, věrnost;	-σία: δοκιμα-σία zkouška, km. δο- κιμαδ, δοκιμάζω zkouším;
-σί: γένε-σις původ, μίμησις napodobení;	-ε-ία: παιδεία vychování, βασιλεία kralování, královská vláda
-μός: ὄδυρ-μός lkání, km. ὄδυρ, δε-σ-μός pouto, km. δε;	místo βασιλεῖ-ια, ale βα- σίλεια královna.

3. Jména značící výsledek činnosti (věc způsobenou).

-ματ: παῖγ-μα, -ατ-ος čin, věc, (neutr. baryt.) τιμῆ-μα řez;	-εσ: γέν-ος genus, ψευδ-ος (neutr. baryt.) lež.
---	--

4. Jména vlastnosti (nomina qualitatis).

-τητ: ἰσό-της aequi-tās, -ātis, (fem.) νεό-της iuvent-ūs, -ūtis;	-σύνη: δικαιο-σύνη spravedlnost, σωφρο-σύνη, km. σωφροῦν, rozvážnost, moudrost;
-ία: σοφ-ία sapient-ia, εὐδαι- μον-ία blaženost;	-ε-ια: ἀλήθ-ε-ια z ἀληθεσ-ια pravda, εὐκλεια sláva.
-εσ: βάθ-ος hloubka, αἶσχ-ος hanba;	

5. Jména značící nástroj nebo místo, kde se co děje.

-τρο: ἄρο-τρον arā-trum ora-dlo; δίδακ-τρον uč-eb-né; θάλα-τρον diva-dlo;	-θρο: βῆ-θρον stupeň, κλει-θρον zavěra-dlo.
---	--

6. Jména značící místo, kde co jest.

-τήριο: δικασ-τήριον soud-nice;	-εῖο: χαλκ-εῖον kovárna;
-ών: ἀνδρ-ών jizba mužská, (mask.) ἀμπελ-ών vinice;	Μουσ-εῖον sídlo Mús.

7. Jména zdrobňelá (nomina deminutiva).

-ίο: παιδ-ίον chlap-eček, χρυσίον zlat-áček;	-άριο: παιδ-άριον puerulus; -ίς: νησ-ίς ostrův-ek;
---	---

-ίσκη: παιδ-ίσκησ syn-áček, παιδ-ίσκησ deer-uška;		-ίδιο: οἰκ-ίδιον dom-eček; -ύλλιο: εἰδ-ύλλιον obráz-ek (εἶδος).
--	--	--

8. Jména vlastní rodová (patronymica).

(ι)δα: Κρον-ι-δης Kron-ovec, Πηλε-ιδης Pele-ovec, (masc.) Αἰνει-ά-δης, Τελαμων- ιά-δης Telamónovic;		-ίων: Κρονί-ων Kron-ovec; -ιδ: Τανταλ-ίς Tantal-ovna, (fem.) Κεκροπ-ίς.
--	--	---

9. Jména vlastní kmenová (gentilia).

Mask.		Fem.
-ιο: Κορίνθ-ιο-ς Corinth-iu-s; -εύ: Μεγαρ-εύς Megarensis; -τᾶ: Αἰγινή-της Aigiñan;		-αδ: Ἀηλι-άς Dēlia; -ιδ: Μεγαρ-ίς Megařanka; -τιδ: Αἰγινή-τις Aigiñanka.

B. Ku tvoření adjektiv.

1. Adjektiva značící původ a náležitost.

§ 136

-ιο: οὐραν-ιο-ς nebeský, δίκαιος spravedlivý, (proparox. a properisp.) Ἄθηναίος, αἰδοῖος stydlivý (z αἰδο[σ]-ιο-ς, km. αἰδος).
--

2. Adjektiva značící látku a obsah.

-εο, (-ειο): χρῶσ-εο-ς (χρυσός) aureus, οἰκ-εἶο-ς domácí, Εὐρύπιδειος Euripidův;		-ινο: λίθ-ινο-ς kamenný, κεράτ-ινο-ς rohový, ξύλινος dřevěný (fag-inu-s).
--	--	---

3. Adjektiva značící způsobilost a příslušnost.

(ι)κό: πρακ-τῆ-κός způsobilý k vykonání, αἰσθη-τι-κός citu schopný, βασιλ-ικός královský, πολεμ-ικός válečný, ἡ μουσική (sc. τέχνη) hudba, ὁ μουσικός hudebník, ἡ γραμματικὴ mluvnice, ὁ γραμματικὸς jazykozpytec;
-λό (aktivně): δει-λός bázlivý (δειδία), ἀπατη-λός klamný;
-ιμο (akt. a pass.): μάχ-ιμος bojovný, αἰοιδ-ιμος (pěvný), opěvovaný;
-νό (obyč. pass.): δει-νός strašný, σεμ-νός ctihodný (σέβ-ομαι);
-ρός (akt. a pass.): ἐχθ-ρός nepřátelský, φθον-ε-ρός závistivý.

4. Adjektiva značící hojnost.

-εντ (-φεντ), -ετ: χαρί-εις, εν, fem. χαρίεσσα (z -ετια) půvab-ný, gratiōsus, ἀνεμό-εις ventōsus, větr-ný, ἑλί-εις silvōsus, les-natý.

5. Adjektiva značící náchylnost.

-μων: *μνή-μων* pamětlivý, *ἐπι-λήσ-μων* zapomenlivý.

6. Adjektiva značící určení časové.

-ινός: *εαρ-ινός* jar-ní, *ver-nus*, *θερ-ινός* letní, *νυκτερ-ινός* noc-ní
noctur-nus.

7. Přítvorky významu méně určitěho.

-σιμο (akt. a pass.): <i>φύξ-ιμος</i> mo- houcí utéci, <i>χρή-σιμος</i> potřebný;	-ες: <i>ψευδής</i> lživý, <i>εὐ-γενής</i> urozený, <i>κακο-ήθης</i> zlomyslný.
--	---

C. Ku tvoření sloves.

§ 137 -άω: <i>τιμάω</i> ctím, <i>γοάω</i> kvílím (<i>γός</i>);	-έω: <i>φιλέω</i> miluji, <i>εὐτυχεώ</i> jsem šťasten;
-όω: <i>δουλόω</i> zotročuji, <i>ζημιόω</i> trestám (<i>ζημία</i>);	-εύω: <i>βασιλ-εύω</i> , <i>ἀληθεύω</i> mluvím pravdu (<i>ἀληθής</i>);
-ίζω: <i>ἐλπ-ίζω</i> nadívám se (<i>ἐλπίς</i>);	-άζω; <i>δικ-άζω</i> soudím;
-αίνω: <i>σημ-αίνω</i> dávám znamení (<i>σημα</i>);	-ώνω: <i>αἰσχ-ώνω</i> hanobím (<i>αἴσχος</i>), <i>βαρύνω</i> obtěžuji (<i>βάρος</i>).
-σείω: <i>γελα-σείω</i> chce se mi do smíchu (<i>γεῶν</i>);	

Pozn. S jednotlivými těmito příponami sloučen jest nežádka určitý význam, jako s -έω, -εύω význam bytí, trvání: *πολεμέω* jsem v poli, válčím, *εὐτυχεώ* jsem šťasten, *ἀληθεύω* jsem pravdomluvný, s -όω, -αίνω, -ώνω význam činění: (*ἐξαι-λεμιόω* dráždím k válce, *ἐλευθερώω* osvobozuji, *χρυσόω* pozlacuji, *λευκαίνω* bílím, *κερδαίνω* vydělávám, *ἡδύνω* sladím, se -σείω význam chtění: *πολεμισείω* chce se mi války, *δρασειώ* chce se mi do práce. Srov. dormio — dormitorio chce se mi spáti, esurio.

D. Ku tvoření příslovci.

§ 138 O příslovcích adjektiv srov. § 62., o příslovcích souvztažných § 72., o příslovcích číselných § 73., o příslovcečných tvarech pádových § 55.

Mimo to vytvořují se z kmenů jmenných a slovesných příslovce příponami

-δόν: *ἀναφραν-δόν* zřejmě, *ἀγγελη-δόν* gregätim;
-δην, -άδην: *βᾶ-δην* krokem, kročmo, *κρούβ-δην* skrytě (= *κρούρα*), *σπλ-λίβδην*
úhrnkem, zkrátka, *σπορ-άδην* sparsim, různu (*σπειρίω*). (Příponu.
čes. ně-k-de, ně-k-dy.)
-τί: *ὄνομασ-τί* nomina-tim, jmenovitě, *πρωσ-τί* nedávno, *ἑλληρισ-τί* hellénsky
(*ἑλληρίζειν*).

B. Skládání slov.

§ 139 Skládáním spojují se dva kmeny v jedno slovo buď bez-e vsi proměny (*λογο-γράφος*), anebo sbíhají se tu všelijaké proměny kmenů.

Tak přední kmen rád zaměňuje svou koncevku ν o nebo připíná o: $\chiωρο-γράφος$ zeměpisný, km. $\chiωρα$, $\tauειχο-μαχία$ hradební boj, km. $\tauει-χες$, $\phiυσι-ο-λόγος$ přírodovědec. Příkladn. čes. zbroj-mistr, děj-e-pisec, ptak-o-pravec.

Pozn. Přední část běře druhdy ještě jiné proměny; na př. $\epsilonλαφη-βόλος$ jeleny střílejší (km. $\epsilonλαφος$), $\lambdaαμπαδ-η-δρομία$ běhl s poelodněmi, $\πατημέρ-ιος$ celodenní, $\παρ-ήγισα$ volné slovo, volnost řeči, $πάγ-κακος$ zcela zlý. Místo tvaru kmenového naskytá se též tvar pádový: $νεώς-οικος$ loďní dům, $\δρει-βάτης$ ($\δρεσσι-βάτης$) po horách putující, $νασι-πορος$ na loď jezdicí, projížďený, $νασι-κλυτος$ řízením lodí slovnitý, $δι-φιλος$ = $Δι + φιλος$, sr. bohu-milý, $\δδοι-πόρος$ pocestný (srov. $οἴκοι$ § 55.). Podobně $\δώδεκα$ místo $\δυώδεκα$.

Sloveso může z pravidla jen s předložkami bez proměny se spojovati: $\προ-μάχομαι$ vpředu bojuji. Mají-li se však jiná slova sloučiti s kmenem slovesným, třeba nejprve utvořiti jméno osoby činné, z něhož se pak sloveso odvozuje, na př. z $ναῦς$ a $μάχομαι$ povstane nejprve $ναυ-μάχος$ na loď bojující, z toho pak se odvozuje $ναυ-μαχέω$; z $λίθος$ a $βάλλω$ vznikne $λιθο-βόλος$ kameny házející, z toho $λιθοβολέω$.

Pozn. Odtažitá jména mohou se skládati s předložkou, své koncevky neměníce: $\προ-βουλή$ přední porada, ale $εὐ-βουλία$ věhlas, $\προ-λογος$ předmluva, ale $εὐ-λογία$ chvalořeč.

Významem rozestupují se složená substantiva a adjektiva ve tři hlavní třídy:

1. Určovací složeniny (composita determinativa), v nichž část přední obsahuje adjektivní neb adverbialní určení části druhé (hlavní):

$\eta ἀκρό-πολις$ (= $\eta πόλις$ $\epsilonκτρα$ hoření město, vyše-hrad), $\deltaμόδουλος$ (= $\deltaμοῦ δουλείων$ spoluotrok).

2. Předmětné složeniny (composita objectiva). U těchto lze si mysliti slovo jedno závislým na slovu druhém:

$\φωσ-φόρος$ světlo-noš, $\φιλ-άνθρωπος$ lidu-mil,
 $\στρατιό-πεδον$ půda vojska, tábor, $\ἀνεμο-σκεπής$ větřím bránící.

3. Přívlastňovací složeniny (composita possessiva) znamenají majitele nějaké vlastnosti, jež složeninou určovací jest vytknuta. Proto lze je opsati particípium $\epsilonχων$, jehož předmětem jest substantivní pojem složeniny. Takovýchto složených adjektiv užívá se za přívlastky:

$\ἀργυρο-τοξος$ stříbro-luký (= $\ἀργυροῦν τόξον$ $\epsilonχων$ mající stříbrný luk),
 $\μακρό-χειρ$ dlouhoruký, longimanus (= $\μακρὰς χεῖρας$ $\epsilonχων$ dlouhé ruce mající),
 $\γλαυκ-ᾠπις$ jasno-oká, $\ῥοδο-δάκτυλος$ růžeprstá, $\πικρό-γαμος$ trpkou svatbu slavící, $σώ-φρων$ zdravou mysl mající, rozumný.

Pozn. 1. Složeniny předložkové mají všechny tři významy:

ἀμφι-θέατρον divadlo okrouhlé, *ἐγ-χώριος* tuzemský (= *ἐν τῇ χώρῃ αὐτῆς*), *ἔνθεος* bohem nadšený (= *ἐν αὐτοῦ θεὸν ἔχων*).

Pozn. 2. Slova se záporným *α* (*α* privativum, *ἀν* před samohláskami, lat. *in-*, čes. *ne-*) složená mohou mít význam určovací nebo přivlastňovací. Slova, jež původně v násloví měla digamma, přibírají jen *ἀ*, nikoliv *ἀν*:

ἀ-γραφος = *οὐ γεγραμμένος*,

ἀ-παις = *παῖδας οὐκ ἔχων*,

ἀν-ελεύθερος = *οὐκ ἐλεύθερος*,

ἀν-αιδής = *αἰδῶ οὐκ ἔχων*,

ἀ-εργός (*ἀργός*) nečinný (*Ἔργον*),

ἀ-ήθης nezvyklý (*ἤθος* zvyk,

km. σφεδ § 130.).

Pozn. 3. Složeniny slovesné v *-ος*, jejichž druhá část přímo pochází ze kmene slovesného, přizvukují kmen slovesný, mají-li význam aktivní:

λιθο-βόλος kamením házející,

λιθο-βολος kamenem zastížen,

λογο-γράφος spisovatel řeči;

αὐτό-γραφος vlastnoručně psaný.

Díl druhý.

Skladba.

Hlava 14.

O podmětu, přísudku a doplňku.

§ 140

1. O shodě přísudku s podmětem a o doplňku platí též pravidla, jako v latině.

Ἡγεμῶν οὐδείς ἦν vůdce žádného nebylo. — *Δέκα ἵππεῖς ἀπέθανον* (padlo). — *Οἱ πόνοι (εἰσὶν) ἕποντο τοῖς ἀγαθοῖς* (jsou pochoutkou). — *Βιοῦν ἀλύπως οὐ ῥάδιον (εἰσὶν)*. — *Ἡ πόλις εἴλοντο βασιλέα* (vazba dle smyslu). — *Αἰδοί τε καὶ πλίνθοι καὶ ξύλα καὶ κέραμος, ἀτάκτως ἐξῆμένα, οὐδὲν χρήσιμά ἐστιν* (bez pořádku naházené, nic nejsou užitečny).

Pozn. Spouha (copula) *ἐστίν, εἰσὶν* zhusta se vypouští v soudech obecných, pak při doplňcích *ἀνάγκη, χρεῶν, ὄρα, καιρός, ῥάδιον, καλόν, εἰκός, ἄξιον* atp., konečně při adj. slovesném na *-τέον*: *Πόνος ἐνkleίας πατήρ* práce [je] matkou (!) slávy. — *Ἦδη ὄρα ἀπιέναι*. — *Χάρις εἰκός εἰδέναί*. — *Ἡσειρατέον ὀρθῶς λέγειν*. Srov. Summum ius summa iniuria. Mladost — radost; třeba, nutno, lze pracovat.

2. a) Doplňěk souřadný je téhož pádu jako *α*) podmět nebo *β*) předmět, k němuž se táhne:

Vzor. α) νομίζομαι β) νομίζω σε τυγχάνω σου χαρώμαι σοι
φίλος, φίλον, φίλον, φίλω.

Κῦρος ἀπεδείχθη στρατηγός za vojevůdce, vojevůdcem ustanoven byl. — Δαρεῖος Κῦρον στρατηγὸν ἀπέδειξεν. — Τοῦτο ἀνδρεία καλεῖται. — Σὺ πλούσιος γέγονας (bohatým). — Ἡ σοφία εὐδαίμονα ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον. Z toho vysvětluje se, jako v lat. a češt., vazba dvojitého nom. i akk. Srov. § 149, 154. 3. — Τῶν Ἑλλήνων ἤρξαν ἐκόντων. — Ἐξεστὶν ὑμῖν εἶναι εὐδαίμοσιν licet vobis esse beatis. Srov. Nelze mi veselu býti. — Δέομαι σου προθύμου εἶναι. Srov. § 226. 3.

b) Doplňěk podřadný bývá hlavně v genit., v akk. (vztahovém) nebo v pádě předložkovém: Τῆς ἡμετέρας τύχης ὑπολαμβάνω τοῦτο to za vaše štěstí pokládám. — Πρόξενος ἦν ἐτῶν ὡς τριάκοντα. — Ἡ ὁδός ἐστι τριῶν ἡμερῶν. — Πυραμῖς ἦν τὸ ὕψος δύο πλέθρων. — Οὐ γειησόμεθα ἐπὶ βασιλεὶ nedostaneme se v moc královu. — Πρὸς Διὸς εἰσι πτωχοί (v ochraně D.). — Οἱ ἄλλοι περὶ τὰ ἐπιτήδεια ἦσαν (opatřovali). — Χωρὶς ἡμεν ἀλλήλων. Srov. Geb. Krátk. mluv. § 286.—292., Velk. ml. § 303.

Pozn. Doplňekem adjektivním vyjadřují se v řečtině též mnohá určení času, pořadí, způsobu a místa (v češt. a lat. jsou obyč. příslovecné výrazy), na př. ἕρθεος záhy, časné ráno, ὕψιος pozdě, ἐσπέριος večer, δευτεραῖος druhého dne; πρῶτος, πρότερος, ὑστερος, ἕστατος; ἐκὼν dobrovolně, ἄσμενος rád, ἄκων nerad, ἄφρονος v hojnosti, hojně; (ἐ)ναντίος naproti, μέσος atr. Srov. též § 148. 2.

Οἱ Λακεδαιμόνιοι ὑστεροὶ (posteriores, později) ἀφίκοντο. — Σκοταῖοι προσῆσαν (za tmý). — Εἶχον ἄφρονα τὰ ἐπιτήδεια. — Βασιλεὺς κατέστησεν ἀντίαν τὴν φάλαγγα. — Ἔκω πρόθυμος = ochoten, ochotně, s ochotou.

3. Je-li podmětem neutrum množného čísla, pojí se s ním sloveso určitě (verbum finitum) obyčejně v singularu, ale doplňěk adjektivní vždy v plurale. Τὰ σώματα θνητά ἐστίν. — Πολλὰ τῶν ὑπόζυγιων ἀπώλετο ὑπὸ λιμοῦ.

Pozn. Doplňky adjektivní, zvláště slovesné, bývají zhusta v plurale středního rodu při podmětu infinitivním nebo nevyjádřeném: Τὴν μοῖραν ἀδύνατά ἐστι ἀποφυγεῖν osudu uniknouti nemožno jest, nelze; ἐπιχειρητέα ἦν ὑμᾶς πείσαι měl se učiniti pokus (bylo se pokusiti) vás přemluvíti.

4. Při podmětu v duale nebo při dvou podmětech v singularu může býti přísudek buď v duale nebo v plurale: Δύο καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ἄνδρες τέθνατον. — Ἐγελασάτην ἄμφω, βλέπαντες εἰς ἀλλήλους zasmáli se

oba, pohleděvše na sebe. — Ὠς εἰδέτην ἀλλήλους ἡ γυνὴ καὶ ὁ Ἀβραδά-
τας, ἡσπάσαντο ἀλλήλους.

Pozn. Tak i δύο ἄνδρες vedle δύο ἄνδρες, ale při ἄμω a ἀμοῦν vždy je substantivum v duale: ἄμω τῶ ἄνδρε.

5. Doplněk adjektivní v neutr. sing. vztahuje se někdy (jsa zpod-
statněn) k podmětu rodu mužského nebo ženského: Ἀσθενέστερον γυνὴ ἀνδρός
slabším tvorem jest žena muže (= než muž), srov. Varium et mutabile femina,
vrtkavým a proměnlivým tvorem jest žena. — Ἡ πατρίς φίλτατον βροτοῖς (vše
nejdražší). — Δεινὸν οἱ πολλοί, κακούργους ὅταν ἔχῃσι προσιτάς η̄ ἔοο
z něho jest lid, má-li zlé vůdce.

6. Zájmeno ukazovací, jsouc podmětem, spravuje se co do rodu
a čísla doplňkem substantivním: οἳτοί εἰσιν ἄνδρες hi sunt viri, to jsou
muži; αὕτη ἄλλη πρόφρασις ἦν; rovněž tak zájm. vztahné ve větách
zastupujících přístavek (jako v lat.): φίλον, ὃ μέγιστον ἀγαθόν ἐστιν,
ὃ φρονιζουσιν (o) přítele, jenž jest dobrem největším [quod summum
bonum est], nedbají. Srov. Thebae, quod caput est Boeotiae. Shoda tato
opačná vyskytá se též při předmětu: ταύτην ἠγοῦμαι σωτηρίαν to po-
kládám za spásu.

Pozn. Rod střední připouští se u zájmena ukazovacího, neodkazuje-li k oso-
bám: Ἀρ' οὐχ ἕβρις τάδε; zlaž to není zpuhlost? Τοῦτο πῶς οὐκ ἀμαθία ἐστίν;

Hlava 15.

Ο ἑλενω.

§ 141

Člen *ὁ, ἡ, τό* jest původem zájmeno ukazovací, jako německé *der*,
die, *das*, a tak se ještě úplnou měrou jeví u Homéra a nezdídka u ji-
ných básníkův: Hom. *τιν' ἐγὼ σὲ λέσω* té (děvy) já nevydám; *φθίσει*
σε τὸ σὸν μένος zahubí té ta tvá bojechtivost. V attické próse udržel se
tento ukazovací význam při:

1. *ὁ μὲν* — *ὁ δέ* ten — onen, jeden — druhý,

τὸ (τὰ) μὲν — *τὸ (τὰ) δέ* to — ono, jednak — jednak,
πρὸ τού před tím, dříve.

2. *ὁ δέ, ἡ δέ, τὸ δέ, τοῦ δέ* a t. d. on (ona) tu, on pak, a on.

3. *καὶ τόν, καὶ τήν, καὶ τοῖς* | ve vazbě akk. s inf.
nebo τὸν δέ, τήν δέ, τοῖς δέ |

Τοῖς μὲν ἐπήρασε, τοῖς δ' εὖ ἀπεδοξίμασεν ty pochválil, ony zase
zamítnul. — *Ἀέρος ἐμῶν ἐδίωξεν, ὃ δὲ εἰς τῶν κατέρχεται.* — *Καὶ τὸν*
εἰπέεν a on že pravil. — *Τὸν δὲ γελῶσαι* on pak prý se usmál.

Člen řecký svou platností srovnává se celkem s určitým členem německým *der, die, das*; i rozeznáváme

1. člen jednotný (pojediny), jenž vytyká jednotlivou bytost § 142 (individuum) proti jiným téhož druhu: *Φυλάττεσθαι δεῖ τὸν ἄνθρωπον* toho člověka (totiž Filipa) stříci se třeba. — *Ἐξέρξης ἀγείρας τὴν ἀναρίθμητον στρατιὰν ἦλθεν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα* Xerxes sebrav to (ono, illum) nesčíslné vojsko, vytrhl na Řecko. — *Ἐκαστος τῶν δημιουργῶν τὴν τέχνην καλῶς ἐξεργάζετο* každý řemeslník své umění dobře provozoval.

Pozn. Člen jednotný nahrazujeme v češtině leckdy zájmenem ukazovacím (ten, onen) nebo přivlastňovacím (můj, svůj, náš a t. d.).

2. člen druhový (obecný), kterýž celý druh stejnorodých bytostí v sobě zahrnuje; tedy zastupuje zde jedince svůj celý druh proti jinému druhu. *Ὁ ἄνθρωπος θνητός ἐστιν* člověk (vůbec, každý člověk, celý druh) jest smrtelný. — *Δεῖ τὸν στρατιώτην τὸν ἀρχόντα μάλλον ἢ τοὺς πολεμίους φοβεῖσθαι* třeba jest, by vojin více se bál svého velitele než nepřátel. — *Κῦρος τοὺς κακούργους ἀφειδέστατα ἐπιμωρεῖτο.*

Pozn. 1. Zvláště pamatovati jest:

<i>ὁ βουλόμενος</i>	kdokoli (chce),	<i>ὁ τυχών</i>	kdokoli (se nahodí),
<i>ἄλλοι</i>	alii	<i>οἱ ἄλλοι</i>	ceteri, ostatní, druzí,
<i>πολλοί</i>	mnozí, mnoho	<i>οἱ πολλοί</i>	obecenstvo, hlavní díl, lid,
<i>πλείονες</i>	více	<i>οἱ πλείονες</i>	většina, lid,
<i>ὀλίγοι</i>	málokteří	<i>οἱ ὀλίγοι</i>	oligarechové.

Pozn. 2. Člen druhový z pravidla v češtinu se nepřekládá, při podílnosti však lze jej hraditi číslovkou neurčitou „každý“: *Κῦρος ἔδωκε τῷ στρατιώτῃ.*

Člen má silu zpodstatňovací, přistoupi-li k adjektivům nebo § 143 participiím, ku genitivům, adverbium, pádům předložkovým, infinitivům nebo k úplným větám (srov. § 157. 2. pozn. 4.):

<i>οἱ πλούσιοι</i>	boháčii,	<i>οἱ παρόντες</i>	přítomní,
<i>τὰ τῶν Ἀθηναίων</i>	záležitosti athénské,	<i>τὰ κάτω</i>	spodní částí,
<i>οἱ πάλαι</i>	staří,	<i>ὁ πέλας</i>	bližní,
<i>οἱ πλησίον</i>	sousedé,	<i>τὰ μετὰ ταῦτα</i>	potomní události.
<i>οἱ ἐν τῇ πόλει</i>	obyvatelé města,		

Νέοις τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν mládeži jest lépe mlčeti než zvatlati. — *Τὸ γινῶσι παντὸν πᾶσιν ἐστι χρήσιμον.*

Pozn. Podobně adverbia a pády předložkové členem se zpřidávají, jsou-li položena mezi členem a substantivem: *ὁ πλησίον παραδείσος* blízká obora; *οἱ τότε ἄνθρωποι* tehdejší lidé; *ἡ ἐν Μαραθῶνι μάχη* bitva marathónská. Srov. § 146. 1.

O užívání členu zvláště.

§ 144

Člen (jednotný) rád přistupuje ku jménům, přívlastkem (nebo větou přívlastkovou) opatřeným; neboť přívlastkem nabývají jména významu určitého, jednotného: οἱ τέλειοι ἄνδρες dospělí muži, ὁ τῶν Ἀθηναίων δῆμος lid athénský, πλησίον ἦν ὁ σταθμός, ἔνθα ἔμελλε κατα-
 λύειν blízko byla stanice, kde hodlal se zastaviti.

Z té příčiny klade se člen:

1. před zájmeny přívlastňovacími (possessiva): ὁ ἐμὸς πα-
 τήρ, τιμῶ τὸν ἐμαντοῦ πατέρα ctím svého otce, οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι
 naši předkové, ἡ ὑμετέρα πατρίς vaše otcina;

2. před substantivem u zájmen ukazovacích οὗτος, ὅδε, ἐκεῖνος,
 pak u ἔμφω, ἀμφοτέρω a ἐκάτερος (o postavení členu viz § 147. 2. a):
 οὗτος ὁ ἄνθρωπος neb ὁ ἄνθρωπος οὗτος ten člověk,
 ἔμφω τὰ παῖδε nebo τὰ παῖδε ἀμφοτέρω oba chlapeč;

3. přede jmény zeměpisnými, jako zemí, řek, hor, jezer a
 ostrovů, ježto se berou za adjektiva; spojena jsouce s obecnými (ὄρος,
 ποταμός a pod.), kladou se obyč. při stejném rodě mezi člen a jméno
 obecné, při různém rodě člen se opakuje (srov. § 146. 1.): ἡ Ἀττικὴ
 (totiž χώρα) Attika, ἡ Ἑλλάς, ἡ Ἀσία, ἡ Αἴγινα; ὁ Νεῖλος ποταμός, τὸ
 Πήλιον ὄρος, ἡ Βόλβη λίμνη, ale při různém rodě ἡ Αἴτην τὸ ὄρος;

4. obyč. před přístavkem: Κῦρος ὁ βασιλεύς; Ἀλέξανδρος ὁ Φι-
 λίππου; ἡμεῖς οἱ Ἕλληνες. — Ὑμεῖς οἱ ἡγεμόνες πρὸς ἐμὲ πάντες συμβέλλ-
 ετε. — Ὡς Ἀριαῖε καὶ (doplň. ἡμεῖς) οἱ ἕλλοι, ὅσοι ἦτε Κύρου φίλοι.

O postavení členu u přívlastku viz § 146.

§ 145

Člen z pravidla se neklade:

1. při vlastních jménech osobních, když se vyskytají poprvé,
 nebo když se opakují beze vztahu k tomu, že už připomenuta byla.
 Jména národů (v plur.), zemí, měst a slavností mohou též ostatí
 beze členu. Ἀρμονία; ἡ Κάδμου γυνή, θυγάτηρ ἦν Ἀφροδίτης καὶ Ἀρεως.
 — Κῦρος κατεστρέψατο (podmanil si) Σύρους, Ἀσσυρίους, Ἀραβίους,
 Καππαδοκίαν, Φρύγαν. — Ὀλύμπια καὶ Κάρνεια παρῴχεται ἤδη. — Εἰς
 Δελφοὺς ἀφίκοντο. — Διὰ Καππαδοκίας ἐξελαύνει εἰς Θόανα, πόλιν
 μεγάλην.

Pozn. 1. Je-li osoba již jmenována nebo všeobecně známa, mívá člen;
 pak-li jest určena přístavkem, přestoupí k němu člen: ὁ Σωκράτης známý Só-
 kratés, ale Σωκράτης ὁ Ἀθηναῖος, Πρόξενος ὁ Βοιωτίας (ale Πρόξενος Βοιω-
 τος P., jakýs Boiótan).

Pozn. 2. Jména měst obyč. bývají bez členu; je-li při nich ἡ πόλις, mají postavení jako zeměpisná (§ 144. 3.): ἐν Σάρδεσι; ἡ Μένδη πόλις; ἡ πόλις οἱ Ταροί.

2. při některých jménech obecných (appellativa), jichž se však jako vlastních za bytosti jednotné užívá: βασιλεύς = král perský, ἐν ἀκροπόλει na vyšehradě (athénském), ἐν ἄστει v městě (athénském, srov. in urbe = v Římě): πορεύεται ὡς βασιλέα cestuje ku králi (totiž perskému), παρὰ μεγάλου βασιλέως. Κύρος λέγεται γενέσθαι Καμβύσου, Περσῶν βασιλέως, ale θυγάτηρ Ἀστυάγου, τοῦ Μήδων γενομένου βασιλέως.

3. při doplňku: Ἡ θεοσέβειά ἐστι ῥίζα τῆς σοφίας. Bohabojnost jest kořenem (= základem) moudrosti. — Χαιρεφῶν ἕμους ἑταῖρος ἦν ἐκ νέου Ch. byl od mládí mým soudruhem. — Πολλῶν δ καιρὸς γίγνεται διδάσκαλος. — Οἱ Ἀθηναῖοι Περικλέα εἶλοντο στρατηγόν A. zvolili P. za vojevodce.

Pozn. Člen přistupuje jen tehdy, když pojem doplňku vytknut býti má jako zcela určitý nebo známý, zvláště při zpodstatnělých participiích, pak u ὁ αὐτός týž, τοῦναντίον pravý opak, protiva, θάτερον jedno z obou: θάνατός ἐστιν ἡ ζημία smrt jest (tím ustanoveným) trestem. Κύρον ἀνεκάλουν τὸν εὐεργέτην K. nazývali (tím pravým) dobrodějem; ὀδτός ἐστιν ὁ σώφρων to jest pravý mudřec; οἱ θεοὶ εἰσιν ἡμῶν οἱ ἐπιμελούμενοι našimi opatrovníky; ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι. Srov. § 185. c, pozn. 2.

4. při číslovkách základních, ačkoliv jsou přivlastkem, jako: ἐντεῦθεν ἐξελαύνει σταθμοὺς τρεῖς, παρασάγγας δώδεκα odtud urazil tři stanice (tři dni cesty), 12 mil perských (= 9 mil zeměpis.).

Pozn. Člen se klade někdy při počtu přibližném, z pravidla však při určité části známého celku (jako při zlomech), anebo poukazuje-li se k počtu již udanému: ἀμφὶ τοὺς δισχιλίους kolem (asi) 2000, ἀμφὶ τὰ πέντε ἢ ἑκατάδεκα ἔτη; τὰ δύο μέρη duae partes, dvě třetiny (jmenovatel se nevytýká, je-li o jednu větší), τὰ τρία μέρη τῶν πέντε = $\frac{3}{5}$.

5. často při odtažitých pojmech (abstracta), znamenajících a) ctnosti a neřesti, umění a vědy, b) kolikost nebo původ akkusativy vztažovými γένος, ὄνομα, πλήθος, εἶδος; ἀρετήν, τέχνην ἀσκεῖν, μουσικὴν μαθητάνειν: ἐν παντί ἔργῳ διαφέρει προθυμία ἀθυμίας, — ἀνή τις, Σιναιτής ὄνομα jakýs muž, jménem Sinaités; ἐπορεύοντο πλήθος ὡς δισχίλιοι.

6. v úslovích příslovečných, zvláště při určení místa a času: ἐφ' ἵππου na koni, koňmo, ἐν δεξιᾷ v pravo, ἐπ' ἀριστερᾷ v levo, κατ' ἀγρούς (ruri), καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν, — νυκτός, ἡμέρας, ἀμ' ἕω na úsvitě, ἀμ' ἡλίω ἀνίσχονται se slunce východem, ἀφ' ἑσπέρας od večera, περι μέσας νύκτας kolem

πῦλνοσι, ἐκ νέου, ἐκ παιδός (παιδῶν) od mládlí, ἐπι δόρου ἀναστρέφειν v pravo se zatáčeti, παρ' ἀσπίδα v levo, κατὰ στόμα v čele.

§ 146 Svým postavením může býti zevrubnější určení nějakého jména buď přivlastkové buď přísudkové.

Postavení přivlastkové. 1. Veškera určení přivlastková stavějí se mezi člen a jméno, anebo, mají-li se s důrazem vytknouti, za jméno s opakovaným členem: ὁ ἀγαθὸς ἀνὴρ dobrý muž anebo (ὁ) ἀνὴρ ὁ ἀγαθός (ten) muž [a to] dobrý, ὁ ἐμὸς πατήρ neb ὁ πατήρ ὁ ἐμὸς, ὑμεῖς οἱ σοφοί, ἢ δεῖ μελέτην ustavičné cvičení, ἢ καθ' ἡμέραν τροφή potravina na den, denní, τὰ τῶν Ἀθηναίων πράγματα. O ὁ Νεῖλος ποταμὸς § 144. 3.

2. Postavení přivlastkové mají zvláště:

a) zájmena přivlastňovací a zájmenná adjektiva εἰλλος, ἔτερος, τοιοῦτος, τοσοῦτος, τηλικούτος: ὁ ἐμὸς ἐταῖρος, τὸ τοιοῦτον θῆρα, ὁ τοιοῦτος ἀνὴρ vedle častějšího τοιοῦτος ἀνὴρ;

b) genitiv přivlastňovací zájmen zvratných a ukazovacích: φίλῳ τὸν ξιμαντοῦ φίλον (§ 184. 3.); οἱ τούτων πρόγονοι.

Pozn. Postavení přivlastkových genitivů substantiv jest volnější: ὁ Ἀθηναίων δῆμος, ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων, ale též ὁ δῆμος τῶν Ἀθηναίων.

O rozdíle viz § 157. 2. p. 5.

§ 147 Postavení přísudkové. 1. Veškera určení přísudková stavějí se buď před člen anebo za jméno, ale bez členu: ἀγαθὸς ὁ ἀνὴρ aneb ὁ ἀνὴρ ἀγαθός (totiž ἐστὶν neb ὦν) muž jest dobrý nebo muž jako dobrý, jsa dobrý, pokud jest dobrý.

Αἱ ἀγγελίαι ἐφοίτων δεινὰί zprávy docházely hrozná = zprávy, jež docházely, byly hrozná (αἱ δεινὰί ἀγγ. ἐφ. znamenalo by: hrozná zprávy docházely = zpr., jež byly hrozná, docházely). — Ἡ σοφία ἐδ-δαίμονα ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον (čini blaženým). — Ἀπαρτες ἔχομεν τὸ σῶμα θνητόν všichni máme tělo (jako) smrtelné = tělo, které všichni máme, jest smrtelné.

2. Postavení výrokové mají mimo to:

a) zájmena ukazovací οὗτος, ὅδε, ἐκεῖνος a číslovky ἑμῶν, ἀμφότεροι, ἐκάτερος (§ 186.): οὗτος ὁ ἄνθρωπος, ἕμῶν τῶν ἀνδρῶν, ἐπὶ τῷ κέρει ἐκατέρω;

b) zájmeno αὐτός ve významě sám: αὐτὸς ὁ πατήρ neb ὁ πατήρ αὐτὸς sám otec, ipse pater, ale ὁ αὐτὸς ἀνὴρ týž muž, idem vir.;

c) přivlastňovací genitivu zájmen osobních, vztažných a αὐτοῦ, -ῆς, -ῶν (eius, eorum): σοῦ ὁ πατήρ neb ὁ πατήρ σου (§ 184. 3.);

ὁ ἀνὴρ, οὗ ἡ ψυχὴ, οὗ τὸ εἶδος, ὁ πατὴρ αὐτοῦ neb αὐτοῦ ὁ πατὴρ
jeho otec, pater eius; srov. proti tomu ὁ Περικλέους πατήρ;

- d) celkové (partitivní) genitivy: οἱ πλούσιοι τῶν πολιτῶν divites
civium; οἱ πλεῖστοι τῶν πολεμίων plurimi hostium (§ 157. 2. pozn. 5.).

Některá adjektiva mají v rozdílném významu postavení tu při- § 148
vlastkové, tu přisudkové. Tak znamená

1. πᾶς (ἅπας, σύμπας, ὅλος)

- a) přisudkové: celý, { πᾶσα ἡ πόλις, ἡ πόλις πᾶσα celé (všechno) město (= celek),
v plur. všichni } πᾶσαι αἱ πόλεις, αἱ πόλεις πᾶσαι všechna města,
b) přivlastkové: { ἡ πᾶσα πόλις veškero město (proti jednotl. částem),
veškeren } αἱ πᾶσαι πόλεις veškera města (spolková).

a) Εἰς ἅπασαν τὴν πόλιν ἡμαρτήκαμεν (proti celému [všemu] městu). — Δι'
ἑλῆς τῆς νυκτὸς ἐκύλινδον τοὺς λίθους (po celou noc). — Πάντες οἱ στρα-
τιῶται διαβαίνουσιν εἰς Βυζάντιον (všichni vojínové).

b) Τὴν πᾶσαν Σικελίαν (veškereu S.) διασώσομεν. — Τοῦτο τῇ ὄλῃ φάλαγγι
(pro veškereu šik) κακὸν ἔσται. — Ἐδοξε τοῖς Ἀθηναίοις τοὺς ἅπαντας
Μυτιληναίους ἀποκτείνειν (veškery M.).

Pozn. 1. Je-li substantivum beze členu, má πᾶς (nikoliv ὅλος) různé vý-
znamy: každý, celý, všechnen, veškereu, všeliký, samý, jako: πᾶσα πόλις
každé nebo celé město, πᾶσαι πόλεις celá nebo veškera města; παντὶ σθένει μά-
χεσθαι se vši čili s veškereu silou bojovati; ἐν πάσῃ ἀναρχίᾳ ζῆν ve všeliké
nezávanosti žiti; πᾶς χρυσός samé zlato.

Ψυχὴ πᾶσα ἀθάνατος (každá). — Σὺν σοὶ πᾶσα δόδος εἰητορος každá cesta
schůdná. — Ὁ πολέμος πᾶσιν ἀνθρώποις φόβον παρέχει (všem lidem strachu
nalátní). — Κύκλῳ φρουρεῖται ἐπὶ πάντων πολεμίων (oú samých).

Pozn. 2. Ve spojení s číslovkami základními znamená οἱ πάντες, τὰ σύμ-
παντα celkem, v celku: Λαρεῖος ἐβασίλευσε τὰ πάντα ἐξ καὶ τριάκοντα ἔτη
D. kraloval v celku (celkem, všeho všudy) 36 roků. — Ναὺς διέφθειραν τὰς
πάσας (v celku) ἐς διακοσίας. — Οἱ πάντες ἔλκουσιν celkem 20.

2. Jiná adjektiva, jež dle různého postavení různý význam na sebe berou,
jsou tato: ἄκρος (summus), ἔσχατος (extremus), μέσος (medius), μόνος (solus),
πρῶτος, τελευταῖος a p.

τὸ ἄκρον ὄρος vysoká hora,

τὸ ὄρος ἄκρον }
ἄκρον τὸ ὄρος } vrehol hory,

ἡ μέση πόλις střední město

ἡ πόλις μέση }
μέση ἡ πόλις } střed města,

(vzhledem k jiným městům),

srov. ἡ αὐτὴ πόλις eadem urbs,

αὐτὴ ἡ πόλις urbs ipsa.

Διὰ μέσον τοῦ παραδείσου ἔστ' ὁ Μαίανδρος ποταμὸς (středem obory),
ale τὸ μέσον σιῖρος střední zástup.

O jejich užívání příslovecném viz § 140. 2. b, pozn.

Hlava 16.

O užívání pádů v.

A. Nominativ.

§ 149 Nominativ jest pádem podmětu a na podmět vztahujícího se doplňku (§ 140. 1. a 2., 145. 3. a p.).

Vazba dvojího nominativu (§ 140. 2. a) se vyskytá u sloves neúplných

a) podmětných, značících bytí, jako *γίγνομαι, ἐμβαίνω* fio, *πέφηνκα* (aor. *ἔφην*) jsem (povahou), *εἰμι, ἐπάρχω* jsem (od počátku), naskýtám se, *καθέστηκα* (s aor. *κατέστην*) vystoupil jsem, stal jsem se, *μένω* trvám;

b) trpných, od sloves značících něčoho něčím činiti, jež v rodě činném se pojí s dvojitým akkus. (§ 154. 3. a p.), jako *αἰροῦμαι, ἀποδείκνυμαι* jsem volen zač, ustanovován čím, *καλοῦμαι, δομιάζομαι* js. nazýván, jmenuji se, *νομίζομαι, κρίνομαι, ὑπολαμβάνομαι* js. jmin, pokládán, *εὑρίσκομαι* js. nalézán a j.

Κακῶς ὁμιλῶν κατὸς ἐμβήσῃ κακός (zlým). — *Κῦρος πάντων κράτιστος ἐνομίζετο*. — *Σὺ γένοι βασιλεὺς πέφηνκας*. — *Ἐγὼ δεσπότης ὁμιῶν καθέστηκα*. — *Πέντε ἄνδρες ἤρξθησαν ἀρχοντες*.

Pozn. Nominativem pronáší se též zvolání (vzhledem k 1. nebo 3. osobě) a často zdůrazňuje se nějakým citoslovceem: *νήπιος* bláhovec! (osoba 3.) o *ἡμι* nem stultum! — *ὦ τάλας ἐγὼ, τάλας*, — *ὦ πόλλ' ἐγὼ μοχθηρός*, — *ὄμοι ἐγὼ τλάμων, τάλαινα*.

B. Vokatív.

§ 150 Vokatívem pronáší se jméno osoby nebo věci oslovené, tedy jen druhé. Při prostém oslovení předkládá se vokatívu v attické próse z pravidla citoslovce *ὦ*; toliko v řeči důtklivé zhusta se vynechává: *μὴ θορυβεῖτε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι* nehlučte, mužové athénští; *ἀκούεις, Αἰσχίνη;* slyšíš-li, Aischine?

Pozn. 1. Přístavek k vokatívu pronáší se nominativem. Vokatívy *σύ* a *ὄμοις* často před přístavkem se vypouštějí, načež zdánlivě nastupuje nominativ se členem nebo s *οὗτος* (tu, tam) místo vokatívu:

Ἴθι μὲν ὄν σύ, ὁ προεσβύτατος. — *᾿Ω Κῦρε καὶ οἱ ἄλλοι Πέρσαι* (a vy, druzi P.) (§ 144. 4.). — *Ὁ παῖς ἀκολούθει* (= *σύ, ὁ παῖς, ἀκ.*) ty, mláďe, následuj! — *Ὁ Ἀπολλόδαρος οὗτος, οὐ περιμενεῖς;* ty tu, Apollodóre, nepočkáš?

Pozn. 2. U básníků bývá někdy nom. vedle vok. (i ve přívlastku) a při substantivu středního rodu přívlastek ve vok mask.:

Zeῦ πάτερ Ἡέλιός τε, — ὦ φίλ' Ἄϊας, — φίλος ὦ Μενέλαε, — φίλε τέκνον (vazba dle smyslu, j. čes. milý kníže!).

C. Akkusativ.

Akkusativ jest pádem přímého nebo bližšího předmětu; označuje § 151
tedy osobu nebo věc, již činnost slovesná zasahuje, a jest po většině na slovese závislý. Předmět jest buď vnější, t. j. mimo činnost slovesnou ležící a jí zasažený: *νικῶ πολεμίους*, buď vnitřní, t. j. činností slovesnou vznikající a v ní obsažený: *νικῶ μεγάλην νίκην*.

1. Akkusativ předmětu vnějšího.

Akkusativem předmětu vnějšího se doplňují, jakož i v jiných § 152
řečech, slovesa přechodná. Přeměnou věty aktivní v passivní stává se akkusativ nominativem. Úchylně od češtiny jsou v řečtině přechodnými

1. slovesa značící dobré nebo zlé činění komu (čemu) jak skutkem, tak slovem:

<i>δινάσαι, ὠφελεῖν</i> iuvāre aliquem,	<i>βλάπτειν</i> škoditi, <i>ἀδικεῖν</i> křivditi,
<i>εἶ (καλῶς) ποιεῖν, εὐεργετεῖν,</i>	<i>κακῶς ποιεῖν (δρᾶν), κακουργεῖν,</i>
<i>εἶ (καλῶς) λέγειν, εὐλογεῖν,</i>	<i>κακῶς λέγειν</i> zle mluvíti o kom,
<i>κολακεύειν</i> adulari aliquem,	<i>προσκυνεῖν</i> klaněti se.

Σωκράτης οὐδένα τῶν πολιτῶν ἠδίκησεν. — Μὴ δρᾶ τοὺς τεθνηκότας κακῶς. — Δικαιοσύνη τὸν ἔχοντα δίνει καὶ ἀδικία βλάπτει. — Εἴτε ὑπὸ τῶν φίλων ἐθέλεις ἀγαπᾶσθαι, τοὺς φίλους εὐεργετητέον, εἴτε ὑπὸ τινος πόλεως ἐπιθυμεῖς τιμᾶσθαι, τὴν πόλιν ὠφελητέον, εἴτε ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος πάσης ἀξιούς ἐπ' ἀρετῆς θαναμάζεσθαι, τὴν Ἑλλάδα πειρατέον εἶ ποιεῖν. — Βλάπτει τὸν ἄνδρα θυμὸς εἰς δρῆν πεσῶν.

Pozn. *Βοηθεῖν* romáhati, *λυσitteλεῖν* prospivati, *συμφέρει* (τινί τι něco prospivá někomu) pojí se s dativem (§ 170. A. 1. b).

2. slovesa značící vzdalování se nebo následování (v češt. obyč. gen.), jako utíkatí, stříci se, tajiti se, dochází mně něco (srov. fugere, latēre, mē praeterit, dēficit), následovati (aemulārī, imitārī), odolávati, čekati:

<i>φεύγειν τινά</i>	} utíkatí, ubíhati	<i>(ὅπο)μένειν</i> čekati (na) koho, odolávati komu,
<i>ἀπο-διδράσκειν</i>		
<i>θηρᾶν, θηρεύειν</i> honiti se za čím,		<i>λανθάνειν</i> tajiti se koho, před kým,
<i>μιμῆσθαι, ζηλοῦν</i> následovati koho,		<i>ἐπιλείπει τί τινα</i> dochází co komu,
<i>ἐνεδρεύειν</i> číhati nač,		<i>εὐλαβεῖσθαι, φυλάττεσθαι</i> stříci se.
<i>κολύειν</i> překážeti komu,		

Ὁ παῖς με δ Σάτυρος ἀπέδρα. — Θηροῶν οὐ πρόκειται τὰμύχανα. — Ζήλου τὸν ἐσθλὸν ἔνδρα καὶ τὸν σώφρονα. — Τὸ σιγήτευμα ὁ σῖτος ἐπέλιπεν. *Cibus exercitum dēfecit.* — Μᾶλλον εὐλαβοῦ ψόγον ἢ κίνδυνον. — Οἱ τῶν πραγμάτων καιροὶ οὐ μένουσι τῆρ ἡμετέραν βραδυτήρα *nōn exspectant.*

3. slovesa značící hnuti mysli a jeho projevení: plakati koho (o koho), stydětí se, báti se, desíti se, nenávidětí:

θανμάζειν diviti se komu (čemu),	ἐλπίζειν doufati, nadíti se čeho,
κλάειν, δακρύειν plakati koho, nad ěim,	αἰδέεσθαι ostýchatí se,
αἰσχύνεσθαι stydětí se koho,	θαυρόειν nebáti se, divérovati,
φοβέεσθαι, δεδιέναι báti se koho,	ἐκ-, κατα-πλήττεσθαι desíti se,
ποθεῖν toužiti po kom, čem,	μισεῖν nenávidětí.

Θαυμάζω τῆρ ἔμαντοῦ σοφίαν. — Τὰς μίχας θαυροῦτε. — Τοὺς μὲν θεοὺς φοβοῦ, τοὺς δὲ φίλους αἰσχύνον, τοὺς δὲ νόμους κείνον. — Τοὺς τεθεωτάς οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἔτι μισεῖ.

Pozn. Sem přísluší též *ὀμνέειν* přísáhati a *ἐπιωρᾶν* krivě přísáhati (kým, skrze koho, ná): *τοὺς θεοὺς* skrze bohy, při bozích; *akkusativ* bývá tu i bez slovesa při zvolání: *τῆ τὸν Ζεῦ* a *καὶ μὰ Ζεῦ* ano, žíté Zeus (při sám, svědek mi, ať mne Zeus)! *οὐ μὰ τοὺς θεοὺς* nikoli, při bozích!

2. Akkusativ vnitřního předmětu.

§ 153 Akkusativem vnitřního předmětu neb obsahu (akk. obsahový) bývá u sloves přechodných i nepřechodných (jako v češt. i lat.)

1. substantivum se slovesem soukmenně (figura etymologica): *βίον ἐβίον* vitam vixi; *μίχιρ ἡμίχαστο* pugnam pugnavant, boj bojovali; *πόλεμον πολεμεῖν* bellum bellare; *τιχὸς τιχιζῶσται* zdi (stavějí) zed, *πομπὴν πέμπειν* slavnostní průvod komati — obyč. s přívlastkem: *κακίστην δουλείαν ἐδοῦλεσαν* nejhorší službu sloužil (nejhoršim otroctvím otročil); *τῆρ ἐνωπίων νόσον νοσοῦμεν* nemocí jsme nemocí oprašou; *μεγάλην τινὰ κρίσιν κρίνεται* velkým jakýmsi soudem jest souzen. — *Οὐδέμιαν ἀρχὴν ἔρχεν.* — *Ἰδιότηρ ἰδιότηρ ἡμῶς ἔσται.*

2. substantivum se slovesem souznačně: *βίον ζῶ* vitam vivo; Hom. *νομῶμαι χίλκρον* *ἕανον* spím věčný spánek; *πέποιε νόσος κίηται* všemi nemocemi stūně; *πέποιε ἐπιπέποιον τὸν ἑρῶν κολοῦμαιον* vypravili se do války (tak) řečené svatě; *γρηγορὸν δειξίον* zabodem pobáněti (srov. *γρηγορὸν γράφειν*). — *Οἴτια ἐξήμαν ἐδήμιος ἀγαπίος.* — *βίον ζήτε ἀθλιώτατον.* — *Φοβητῶν ἔχρον ἐμμοῦτε.*

3. přívlastek vypuštěného jména soukmenného nebo souznačného: τὰ Παναθηναία πέμπειν (= πομπὴν Παναθηναϊκὴν π.) panathénajský průvod konati; τὴν μάχην, γνώμην νικᾶν (= νίκην μάχης ν.) bitvou míněním vítěziti; Ὀλύμπια νικᾶν (= νίκην Ὀλυμπιάδα) o Olympických vítěziti; γάμους ἐστιᾶν svatební hody strojiti: εὐαγγέλια θύειν blahověstní obět obětovati (totiž za blahověst).

Pozn. Týmž způsobem připojuje se ku slovesu neutrum a adjektivu nebo zájmen za zevrubnějším určením téměř jako příslovec: ἡδὺν γελᾶν vesele, s chutí se smáti (= ἡδὺν γέλωτα γελᾶν), ὀλίγον ἀπεῖναι nedaleko býti, μέγα ψεύδεται velice lže (srov. μέγα ψεύδος ψεύδεται), τοῦτο χαίρω id laetor, τί χρῆσωμαι τούτῳ; k čemu mám toho použiti? (srov. τίνα χρῆσιν χρῆσωμαι), πάντα πείσομαι ve všem poslechnu. — Ταῦτὰ λυποῦμαι καὶ ταῦτὰ χαίρω τοῖς πολλοῖς. — Ἐν σοι οὐχ ὁμολογῶ. — Ὅξυ δὲ ὄρεα καὶ ἀκούει.

3. Dvojí akkusativ.

Mnohá slovesa přibírají dvojí předmět, a to

1. vedle vnějšího osobního ještě vnější věcní předmět slovesa § 154 učiti, připomínati, tajiti, tázati se, žádati, oblékati, svlékati a zbavovati:

διδάσκειν τινὰ τι docēre aliquem aliquid,	ἀποστρεφεῖν olupovati koho oč,
αἰτεῖν, ἀπαιτεῖν poscere aliquem aliquid,	ἐρωτᾶν, ἐρέσθαι tázati se koho nač,
(εἰς)πράττεσθαι, εἰςπράττειν τινὰ	ἐνδύειν, ἀμφιεννύναι oblékati,
ἀργύριον peněz od koho si vymáhati,	ἐκδύειν svlékati τινὰ χιτῶνα,
κρύπτειν } celare aliquem	ἀνα-, ὑπομιμνήσκειν upomínati koho
ἀποκρύπτεσθαι } aliquid,	nač, připomínati komu co,
ἀφαιρεῖσθαι odnímati komu co,	περιβάλλεσθαι obháňeti τὴν πόλιν
(ἀε ἀφαιρεῖν τινί τι),	τείχην.

Ἐκείνους τὰ ὄπλα ἀφηγήμεθα. — Ὁ Κῦρος ἠρώτα τοὺς ἀτομόλους τὰ τῶν πολεμίων. — Οἱ Ἐγεσταῖοι ξυμμαχίαν ἀναμιμνήσκοντες τοὺς Ἀθηναίους ἐδέοντό σφισι ναῦς πέμποντας ἔπαμῦναι.

Pozn. 1. Vazbou τῆρνον jen akkusativ osobní se mění v nom., akkus. věcní τινά: διδάσκονται τὴν μουσικὴν, ἀφήρηται τὸν ἵππον (srov. doctus artēs, senātor sententiam rogātur).

Pozn. 2. Slovesa žádání pojí se též s παρὰ: αἰτεῖσθαι τι παρὰ τινος pōstulāre aliquid ab aliquō, slovesa tázání-se s περὶ: ἐρωτᾶν τίνα περὶ τινος. O ἀποστρεφέω τινά τινος a ἀφαιρέομαι τινός τι viz § 165. p. 1. Slovesa připomínání pojí se zřídka, slovesa zpomínání si pravidelně s genitivem věci; srov. § 161.

2. vedle vnějšího, obyč. osobního, předmětu připouštějí vnitřní předmět věcní četná slovesa přechodná:

ποιεῖν τινα ἀγαθόν, κακόν,
λέγειν κακόν τινα,
βλάπτειν πολλά τινα,
γράφεσθαι γραφήν τινα,

εἰεργετεῖν τινα μεγίστην εἰεργεσίαν,
καλεῖν τινα ὄνομα κάκιστον,
ἀδικεῖν μέγιστά τινα,
διώκειν δίκην τινὰ πολὺν ἢ πῦλον
nēkoho z čeho.

Ἀκαδεμαῖοι πολλὰ τὴν πόλιν ἡμῶν ἠδικήσασι καὶ μεγάλα. — Μέλητός με ἐγράψατο τὴν γραφὴν ταύτην. — Τοὺς εἰ ποιοῦντας ἀγαθὰ ἀντιποίει. — Ἄπαντα ἔνειμε πέντε μέρη vše rozdělil v pět dílů. — Hom. ἔλκος, ὃ με βροτὸς οὐτασεν ἀνὴρ rána, již mi smrtelný zasadil muž.

Pozn. Vazhou trpnou i tu mění se akk. osobní v nom., vnitřní akk. trvá: *μεγάλην κρίσιν κρίνεται*. — *Διήρηται ἡ ἀγορὰ τέτταρα μέρη*. — Vnitřní akkusativu podporují též slovesa nepřechodná při osobním passivě: *πιστεύομαι τὴν φουλακὴν* svěřuje se mi ostraha. — *Οἱ Κορίνθιοι ταῦτα ἐπειταλιμένοι ἀνεχόρου* K. ustupovali, ježto jim to nařizeno bylo.

3. Akkusativ doplnku přísudkového vedle předmětu vnějšiho přibírají slov. činiti, jmenovati, voliti, pokládati, osvědčovati se atp.:

καλεῖν, ὀνομάζειν nōmināre,
ἀποδεικνύειν, ποιεῖν facere,
κρίνειν iudicare,
ἠγγεῖσθαι, ρομίζειν ducere,
καθιστάειν, αἰρεῖσθαι creare,
παρέχειν ἐαυτῶν se praebere.

Ἔλαβε τοῦτο δῶρον ὀδρῆζελ to darem, za dar, donō accepit. — Πόντος τοῦ ζῆν ἠδέως ἠγεμόνας ρομίζετε. — Φίλον σοὶ ἐμαυτὸν δίδωμι καὶ θεράποντα καὶ σύμμαχον. — Ἄντιο βελτίους ἐσόμεθα, βουλόμενοι τοῖς παισὶν ὡς βέλιστα παραδείγματα ἡμῶς αὐτοῖς παρέχειν.

Pozn. Akkusativ doplnku nemá obyč. členu, čímž se rozeznává od předmět-ného (§ 145. 3.). Ve vazbě trpné mění se dle §§ 140. 2. a), 149. b) oba akkusativy v nominativy: *Κῆρος σατραπείης κατελείφθη καὶ σατραπὴς δὲ ἀπεδείχθη* poslán byl za satrapu a též vojevůdce ustanoven.

4. Akkusativ adverbialní.

§ 155 A) Akkusativ vztahový. Tento akkusativ druzí se volně jak ku slovesům stav nějaký znamenajícím, tak k adjektivům, zevrubněji udívaje, nač se pojem těchto slov vztahuje: *εἰ ἔχομεν τὰ σώματα* dobře se máme vzhledem k tělu, eo do těla, tělesně; Hom. ἄμματα καὶ ζεφυλὴν ἔκλος διὰ τριπικρανόω zrakem a hlavou podoben Dióvi blesko-metnému; *οὐδεις ἄφρωνος αἰδὸς πάντα σοφός* žádný člověk sám ve všem moudrý není; *Ἕλληρές εἰσι τὸ γένος* Hellénové jsou rodem; *ὁ Μαρσύας ποταμὸς εἴκοσι καὶ πέντε πύδας εἶχε τὸ εἶρος* teka Mar-syas měla dvacet pět stop šířky.

Pozn. Sem připočísti lze akkusativy u sloves passivních, kteréž ve vazbě aktivní jsou pravidelnými předměty: οἱ στρατηγοὶ ἀπετυμήθησαν τὰς κεφαλὰς vůdčím byly hlavy ufaty (akt. ἀπέτεμον τὰς κεφαλὰς).

B) Akkusativ rozsahový. Tento akkusativ označuje buď rozsah prostorový (akk. prostorový) nebo časový (akk. časový) na otázku kudy? kolik? jak dlouho?): Hom. πᾶν ἡμᾶρ φερόμην celý den jsem letěl, totum diem ferebar; τριάκοντα ἔτη γεγονώς triginta annos natus. — Βασιλεὺς καὶ Ἕλληνες ἀπέιχον ἀλλήλων τριάκοντα στάδια král a Helénové byli od sebe vzdáleni třicet stadií. — Τὸν μὲν εἰς παθόντα δεῖ μιν ἴσθαι τὸν πάντα χρόνον, τὸν δὲ ποιήσαντα εὐθὺς ἐπιελθῆσθαι kdo dobrodiní obdržel, má jich po veškeren čas pamatovati; kdo je však prokázal, ihned jich zapomenouti. — Ἐγὼ ἄρδιαν καὶ βραχεῖαν ὀδὸν ἐπὶ τὴν εὐδαιμονίαν ἄξω σε.

Pozn. Vztahuje-li se akkusativ číslovky řadové na poměry časové, překládá se číslovkou základní s předl. před: ἐβδόμην ἡμέραν ἢ θυγᾶττηρ αὐτῆ ἐτετελευτήκει před šesti dny mu dcera zemřela (sedmý den byla již mrtva); τριτόν ἔτος τουτί teč před dvěma lety.

C) Akkusativ za příslovce ustrnulý. Mnohé akkusativy vnitřní, vztahové a rozsahové přešly v příslovce:

οὐδέν nijak, v ničem,	τι nějak, v něčem,
τί jak? proč?	πολλὰ mnoho, mnohdy, zhusta,
πολύ mnoho, daleko,	τοῦναντίον naopak, naproti tomu,
τοῦτον τὸν τρόπον tím způsobem,	τέλος konečně,
τὸ πρῶτον, τὴν πρώτην z počátku, nej-	τὸ πάλαι za starodávna,
τὸ νῦν nyní, τὸ πρὶν dříve,	[přev, τὴν ταχίστην (ὀδὸν) co nejrychleji,
μακρὰν daleko,	τὸ κατ' ἐμέ co se mne týče,
τὴν ἄλλως marně,	χάριν (τινός) k vůli, vůdek někomu,
πρόφασιν na oko,	ἄρχῆν οὐ (zprědu hned ne), vůbec ne,
τἄλλα ostatek, ostatně,	τὸ ἀρχαῖον původně, prvotně.

D. Genitiv.

Genitiv řecký, rovnaje se úplně genitivu českému, znamená buď spoji- § 156
tost dvou pojmův anebo vycházení jednoho z druhého čili odluku v širším
smysle; shoduje se tedy dílem s lat. genitivem (gen. vlastní), dílem s lat. abla-
tivem (gen. ablativní). Ablativní platnost mají: gen. původový, látkový, pří-
činný, ceny, odluky, srovnávací; ostatní pak genitivы jsou genitivы vlastní.

1. Genitiv u substantiv.

1. Genitivы přívlastkové u substantiv jsou tyto: § 157
a) genitiv původový (gen. auctoris): Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου (vís),

- b) genitiv přivlastňovací (gen. possessivus): ἡ οἰκία τοῦ πατρὸς,
 c) genitiv vlastnosti (gen. qualitatis): ὁδὸς τριῶν ἡμερῶν cesta tři dny, třídenní,
 d) genitiv celkový (gen. partitivus): οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων,
 e) genitiv látkový (gen. materiae): τεῖχος λίθου zeď z kamene, kamenná,
 f) genitiv vysvětlovací (gen. explicativus): Hom. Τροίης πτολίεθρον urbs Troiae,
 g) genitiv příčinný (gen. causae): γραφὴ κλοπῆς žaloba pro krádež,
 h) genitiv podmětný (gen. subi.) {ὁ φόβος τῶν πολε- } strach nepřátel,
 i) genitiv předmětný (gen. obi.) {μίωνmetus hostium } před nepřáteli.

Pozn. Genitiv podmětný lze proměnit v podmět, jako οἱ πολέμιοι φοβούνται nepřátelé se bojí (= strach nepřátel), genitiv pak předmětný v předmět, jako φοβούνται τοὺς πολεμίους bojí se nepřátel (= mají strach před nepřáteli).

2. Prvních pět genitivů může býti též doplňkem při slovesech εἶναι, γίγνεσθαι, φῦναι, ποιεῖσθαι atp.:

Σωκράτης Σωφρονίσκου ἦν S. byl syn Sófroniskův (gen. původový).

Ἡ οἰκία τοῦ πατρὸς ἐγένετο δῦμ stal se (majetkem) otcovým (gen. přív.).

Ἡ ὁδὸς ἐστί τριῶν ἡμερῶν cesta jest třídenní, trvá tři dni (gen. vlastnosti).

Οἱ Θετταλοὶ τῶν Ἑλλήνων ἦσαν Th. byli z Hellénů, čítali se (jako část) k Hellénům (gen. celkový).

Τὸ τεῖχος λίθου πεπολιῆται zeď jest z kamene zdělána (gen. látkový).

Βασιλεὺς ἡγείται ὑμᾶς ἑαυτοῦ εἶναι. — Δις ἐξάμαρτεῖν ταῦτόν οὐκ ἀνδρὸς σοφοῦ (srov. cuiusvis hominis est errare). — Καὶ ἐμὲ θὲς τῶν πεπεισμένων. — Πρόξενος ἦν ἐτῶν ὡς τριάκοντα. — Θρηγοῦ πέφυκος πατρὸς.

Pozn. 1. Genitiv původový značí i bez substantiv νῖός, θυγάτηρ původ rodový: Σωκράτης ὁ Σωφρονίσκου S., syn Sófroniskův; Μιλτιάδης Κλυωνός M. Kimónův; básn. Διὸς Ἄρτεμις Artemis (dcera) Diova.

Pozn. 2. Při genitivu přivlastňovacím vynechává se někdy obydlí a místo, na němž genitiv závisí, jako εἰς διδασχάλου φοιτᾶν do domu učitelova = do školy choditi (t. j. do učitelovic), ἐν, εἰς Ἄιδου (Hom. εἰν Ἄϊδαο δόμοισιν) v podsvětí, do podsvětí, ἐς Ἀθηναίης do (chrámu) Athénina; srov. čes. nebude po jeho. — Θῆβαι τῆς Βοιωτίας Th., (město) boiόtské, v Boiótii.

Pozn. 3. Je-li infinitiv podmětem při genitivu přísudkovém přivlastňovacím, překládáme genitiv, příčiňující slova „vše, známka, vlastnost, obyčej, povinnost“, jako ἀρχοντός ἐστι τῶν ἀρχομένων ἐπιμελεῖσθαι vůdcovu povin-

ností jest (vůdcevi náleží) o poddané se starati. *Τὸ ἐπιτιμᾶν παντός ἐστιν* haněti (věci každého jest) každý dovede.

Pozn. 4. Neutrum členu, spojeno jsouc s genitivem, vymáhá rozmanitého překladu (§ 143.): *τὰ τῶν Ἑλλήνων* záležitosti, zájmy, moc Hellénův (srov. *τὰ Ἑλληνικά*); *τὸ τῆς ὀλιγαρχίας* podstata oligarchie, *τὰ τῶν φίλων κοινά* statky přátel (jsou) společny, *τὸ τοῦ Δημοσθένους* výrok Démosthenův, *τὸ τῶν παιδῶν* obyčej chlapcův.

Pozn. 5. Genitiv celkový poznává se často již ze svého postavení, poněvadž nebývá mezi členem a příslušným substantivem: *οἱ Θηβαῖοι στεφανοῦσι τῶν Ἀθηναίων τὴν βουλὴν καὶ τὸν δῆμον* gen. celkový (ale *τὴν τῶν Ἀθ. βουλὴν* gen. přivlastňovací).

Pozn. 6. Genitiv celkový substantiv přibírají též zpodstatnělá zájmena a adj. číselná rodu střed., zvláště po předložkách *ἐν, εἰς* a *ἐπί*, jako: *εἰς τοῦτο, ἐν τοιούτῳ, ἐπὶ πολὺ, ἐπὶ μέγα, εἰς πᾶν* a pod.: *εἰς τοῦτο ἀνοίας ἦλθον* eo amentiae progressi sunt. *Ἐν τοιούτῳ ἦσαν τοῦ κινδύνου.* Adjektiva nevstupují do genitivu, proto *καιρόν τι* aliquid novi, *οὐδέν ἀγαθόν* nihil boni, nic dobrého.

Pozn. 7. Adjektiva, mající u sebe genitiv celkový, připodobují se někdy eo do rodu substantivu na nich závislému: *ὁ ἥμισυς τοῦ χρόνου* polovice času (místo *τὸ ἥμισυ τοῦ χρόνου*), *ἡ πλειοστή τῆς χώρας* největší část země, *οἱ ἡμίσεις τῶν ἰσπέων* polovice jezdců. *Ἰέμπετε τοῦ σίτου τὸν ἥμισυν* (polovici).

2. Genitiv u adjektiv a adverbii.

Mnohá adjektiva a adverbia, jejichž pojem nějakého doplnění § 158 potřebuje, pojí se s genitivem znamenajícím, k čemu se vztahují; odtud zovou se vztahnými (adjectiva et adverbia relativa).

A) Genitiv vlastní, latinskému genitivu se rovnající, sbíhá se:

1. při adjektivech vlastnictví (gen. přivlastňovací), jako *ἴδιος, οἰκετός* proprius, vlastní, *ιερός* zasvěcený komu: *νεὸς Ἀπόλλωνος ἱερός* templum Apollinis sacerum.

Pozn. Tato adjektiva pojí se též s dativem.

2. při adjektivech vztahu (gen. vztahový): pamětliv, povědom, znalý, zkušen, dbalý

ἔμπειρος peritus,

μνήμων memor,

ἐπιστήμων gnarus,

ἐπιμελής dbalý čeho,

διδασκαλικός způsobilý k vyučování a jiná adj. na *ιός*.

ἀπειρος imperitus,

ἀμνήμων immemor,

ἐπιλήσιμων zapomenlivý

ἀμελής nedbalý,

B) Genitiv ablativní, latinskému ablativu se rovnající, sbíhá se

1. při adjektivech prázdnoty (gen. odlukový):

ἔρημος, κενός prázdňý, zbavený čeho,

ἄμοιρος, γυμνός prostý čeho.

Τὸ στρατόπεδον κενὸν ἦν τῶν ἱππέων. — Χώρα ἐρήμη ἀνθρώπων οὐσα ἐρήμη καὶ τῶν ἀγαθῶν γίγνεται.

2. při adjektivech plnosti a nedostatku (gen. látkový): *μεστός, πλήρης, ἔμπλεως* pln, sýt, *ἐνδεής* potřebný, nedostatek mající.

Πολλῶν γε μεστόν ἐστι τὸ ζῆν φροντίδων. Multis quidem curis (nebo curarum) vita plena est.

3. při adjektivech ceny (gen. ceny): *ἄξιος, τίμιος* hoděn (důstojný), *ἀνάξιος* nehoděn, *ἀντάξιος* roven cenou čemu, *δῶμιος* kupný, prodejný: *ἐπαίνοιο ἄξιος* laude dignus. — *Αἵματος ἡ ἀρετῆ ὄνια.* — *Πᾶς ὁ τ' ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς χρυσὸς ἀρετῆς οὐκ ἀντάξιος.*

4. při adjektivech viny a příčiny (gen. příčinný): *αἴτιος* auctor, vinen čím, *ἀναίτιος* insons, nevinen, *μεταίτιος* spoluvinen.

Πάντων τῶν κακῶν Φίλιππος ἐστ' αἴτιος.

5. při komparativech místo *ἢ* s nom. neb akk. (gen. srovnávací): *μείζων τοῦ ἀδελφοῦ* = *ἢ ὁ ἀδελφός* větší bratra, maior fratre; *προσγίμει τὸν ἄρχοντα τῶν ἀρχομένων ἀμείνω εἶναι* = *ἢ τοὺς ἀρχομένους.*

Ἐν ταῖς ἀνάγκαις χρημάτων κρείττων φίλος. — Οθηβαίων ἄνδρες ὀλίγη πλείους τριακοσίων ἐσῆλθον ἐς Πλάταιαν.

Pozn. 1. *Τουτὴ* vazbu mají moči svého srovnávacího významu: *διπλάσιος* dvakrát větší než, *πολλαπλάσιος* mnohokrát větší než, *ἕτερος, ἄλλος* jiný než, rozdílný od, *κρίσιος* močný v čem, pán čeho, *ἐγκρατής* vládnoucí čím, zdrželivý čeho, *ἀκρατής* bez vlády nad čím, nezdrželivý. — *Ἐτερόν ἐστι τὸ ἑδὸ τοῦ ἀγαθοῦ.*

Pozn. 2. Po komparativech *πλείων, ἐλάττων, πλέον, ἔλαττον, μείων* může se *ἢ* bez proměny přirovnaného jména vypustiti (jako v lat.). Jsou tedy tyto vazby možné: *περιέμενε πλείους (πλέον) α) ἢ δέκα ἡμέρας, β) δέκα ἡμερῶν, γ) δέκα ἡμέρας.* *Ἐπὶ δικαστήριον ἀναβέβηκα* (před soud jsem vstoupil) *ἔτη γεροντὸς πλείω ἐβδομήκοντα* (annos plus septuaginta natus). *Τῶν ἀνδρῶν οὐ μείων πεντακοσίου ἀποκτείνουσι.*

C) Genitiv (a to hlavně celkový) pojí se též s příslovci a) místa, b) času, c) způsobu a míry: *ποῦ τῆς γῆς* ubi terrarum, *ὅπου τῆς πόλεως* kam do města, *ἔνω ποταμοῦ* vzhůru po řece, *ὅπε τῆς νυκτός* pozdě v noci, *τούτων ἄλις* toho dosti.

a) ἐντός vnitř,	ἔγγι, ἐγγύς	} blízko,	• ἐναντίον naproti,
εἰσω dovnitř,	πλησίον		

- ἔξω ven, vně, κάτω dole, ὀπισθεν ze zadu,
 πρόσω } ku předu, πρόσθεν } zpředu, ἀμφοτέρωθεν s obou stran,
 πόρῳ } dále v čem, ἐμπροσθεν } εὐθύ (hom. ἰθύς) přímo na, do;
- b) πότε kdy? πηρὶα které doby?
 πρὸ záhy, časně, ὀψέ pozdě;
- c) πῶς ἔχεις δόξης περὶ τοῦδε; jaké máš mínění o tom?
 ὡς τάχους ἕκαστος εἶχεν (jak byl v rychlosti) jak jen rychle mohl.

3. Genitiv u sloves.

A. Genitiv vlastní.

1. Genitiv celkový (partitivus) značí, jako v češtině, celek, § 159 z něhož nějaký díl se bere nebo rozumí.

Srov. Dej mi vody! Nabral peněz. Naložil sena (díl neurčitý) — seno (t. j. všechno, co tam bylo).

Tento genitiv v češtině velmi rozsáhlý přestává v řečtině jen na slovesech:

a) požívání a okoušení:

ἐσθίω τινός jím, πίνω τινός piji,
 (γεύω τινά τινος dávám okoušet), γεύομαι τινος okouším čeho,
 ἀπολαμβάνω τινός užívám, δύνανμαι τινος беру užitek z čeho.

Ἀθύμως ἔχοντες (malomyslni jsouce) ὀλίγοι σίτου ἐγέυσαντο. — Οἱ ἀπολαμβάνοντες τῶν σῶν ἀγαθῶν εὐνοί σοι γίνονται.

b) účastenství:

κοινωνέω τινός } podíl mám μεταλαμβάνω τινός dostávám čeho
 μετέχω (τινὶ) τινός } v čem (s kým), podílem,
 μέτεστί μοι τινος podíl jest mi v čem, προσήκει μοί τινος přísluší mně právo
 μεταδίδωμί τινὶ τινος sdílím se čeho.
 s kým oš,

Ἀθρόπου ψυχῆ τοῦ θείου μετέχει. — Οἱ Ἀθηναῖοι πᾶσι τοῖς πολιταῖς ἐξ ἴσου μετεδίδουσαν πολιτείας τε καὶ ἀρχῶν.

Pozn. 1. Porůznu i jiná slovesa přibírají gen. celkový, rozumí-li se jen díl vyčteného celku, jako: Ἐπεμψέ μοι τῶν ἐταίρων poslal mi (několik) druhů (srov. ἐπιπτον εκατέρων = ἔνιοι εκατέρων). — Κῦρος λαβὼν τῶν κρεῶν διεδίδου.

Pozn. 2. Je-li díl vedle celku vyjádřen, vytýká se akkusativem: πλεῖστον μέρος τινός μετέχειν největší díl čeho mít; τοῦ πράγματος ἀπολαῦσαι τι ἀγαθόν z činu nabytí nějakého prospěchu. — Οὐ μετέλαβε τὸ πέμπτον μέρος τῶν ψήφων.

Pozn. 3. Podobně nastupuje akk., nemyslí-li se na dělení celku, jako v češtině: οἶνον πίνειν (ne vodu), ἄρτον ἐσθίειν, ἀπολαύειν πάντα, λαγχάνειν

τι obdržovati něco, ale τινός podíl v čem. — Σωκράτης ἔπις τὸ κώνειον vypil jed. Srov. přines vodu (t. j. nie jiného), ale přines vody (t. j. nějaký díl vody).

§ 160 2. Genitiv dotykový vyjadřuje předmět, jehož se nějaká činnost dotýká, chtějíe s ním ve spojení přijíti nebo již přicházejie:

λαμβάνω τινά τινος	chápu koho zač,	ἐπιθυμῶ,	ἐρῶ	toužím po čem,
ἐπιτομαι	dotýkám se, chápu se,	διψῶ		žízním,
ἔχομαι τινος	držím se čeho, souvisím s čím,	πεινώ		lačním,
ἔρχω (ἔρχομαι	něco svého) počínám,	ἐρικνέομαι		docházím čeho,
στοχάζομαι	miřím po čem,	ψάω,	διγγάνω	dotýkám se čeho,
δρέγομαι	} sahám, dychtím po čem,	πειράομαι		pokouším se oč,
ἐφίεμαι		} snažím se oč,	τυγχάνω	zasahuji, dosahuji,
			ἀντέχομαι	

Τῶν ἀποθανόντων οὐδὲν ἄλλος ἵπτεται. — Οἱ ἀγαθοὶ τοὺς κακοὺς ἰδόντες ἀτιμασθέντας πολὺ ἐδθυμότερον τῆς ἀρετῆς ἀνθῆξονται. — Πειρῶ τῶν φίλων. — Μὴ ἐφίεσο τῶν ἀδυνάτων, ἵνα μὴ σφαλῆς τῆς ἐλπίδος. — Πεινώσι πολλοὶ τοῦ ἐπαίνου οὐχ ἦντον ἢ τῶν σίτων.

Pozn. O rozdílě mezi ἔρχω a ἔρχομαι viz § 195. 2. (v příkladech).

§ 161 3. Genitiv vztahový (gen. relativus) znamená předmět, k němuž se činnost nějaká vztahuje, tak že naň přechází:

μιμησχομαι τινος	reminiscor, zpromínám (si) čeho, nač,	μέλει μοί τινος	jest mi na péči co, záleží mi na čem,
ἐπιλανθάνομαι	obliviscor, zapomínám co, čeho,	δλιγορέω	málo dbám,
ἐπιμέλομαι τινος	pečuji o koho,	φροντίζω	starám se oč,
		ἀμελέω	nedbám,
		μεταμέλει μοί τινος	jest mi líto.

Ἡ τοῦ Θεοῦ φρόνησις ἕμα πάντων ἐπιμέλεται. — Τί ἡμῖν τῆς τῶν πολλῶν δόξης μέλει; τῶν ἐπιεικεστάτων μᾶλλον ἄξιόν ἐστι φροντίζειν.

Pozn. Slovesa μιμησχομαι a ἐπιλανθάνομαι připouštějí též akk. věcného předmětu: Μνησθήναι τις ἐτόλμησε περὶ Κύρου φλαῦρόν τι.

B. Genitiv ablativní.

§ 162 1. Genitiv původový (auctoris, originis) značí původ osoby nebo věci

a) při slovesech vznikání a pocházení: εἰμι (pocházím) jsem, γίγνομαι rodím se, vznikám, ἔφην zrodil jsem se.

Πατρὸς ὁ Κύρος λέγεται γενέσθαι Καμβύσου. — Δαρτείου καὶ Παρυσάτιδος ἐγένοντο παῖδες δύο. — Θηγεῦ πέφυκας πατρός. — Τοιούτων ἐστὲ προγόνων.

b) při slovesech uznamenání:

ἀκούω, ἀκροάομαι τινος (τι) slyším od koho (co) i slyším koho, co,
 πυνθάνομαι τινος dovidám se od koho i doslychám o kom,
 μανθάνω τινός zvidám, učím se od koho,
 αἰσθάνομαι τινος čiji, znamenám koho, co,

Ἐμοῦ ἀκούσεσθε πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν. — Βασιλεὺς τῆς πρὸς ἑαυτὸν ἐπιβουλῆς οὐκ ἠσθάνετο. — Δεῖ τοὺς δικαστὰς ἀκροᾶσθαι τοῦ τε κατηγοροῦ καὶ τοῦ ἀπολογουμένου ὁμοίως.

Pozn. Při ἀκούω a ἀκροάομαι bývá osoba a nástroj, od něhož zvuk pochází, v genitivu: ἀκούσωμεν τοῦ ἀνδρός. Οἱ στρατιῶται ἤκουσαν τῆς σάλπιγγος. Věcní předmět (zvuk, slovo, řeč) klade se do akk. nebo genit., jako θόρυβον nebo θορύβου ἀκούω. Ἀκούσαντες τὸν θόρυβον οὐκ ὑπέμειναν.

2. Genitiv srovnávací (comparativus) označuje předmět srovnaný, § 163
 od něhož se druhý uchyluje tím, že buď jej převyšuje nebo jemu podléhá. Sbíhá se u sloves předčení a podléhání, panování a velení (srov. § 158. B. 5.):

κρατέω τινός (= κραίπτων εἰμι) jsem silnější, mám moc, vládnou,	ἡττώμαι (= ἡττων εἰμι) jsem slabší, podléhám,
ἄρχω, βασιλεύω, τυραννέω panuji,	ἡγέομαι, στρατηγέω, προέστηκα véno- dím, stojím v čele,
περιγίγνομαι } předčím nad koho, περιεῖμι τινος } převyšuji,	(ἀπο)λείπομαι zůstávám pozadu za kým, ἐπιστατεύω jsem dozorcem nad kým, čím, ὄστερέω přicházím později po kom.

Ἐμπειρία τῆς ἀπειρίας κρατεῖ. — Οὐ θανααστόν ἐστιν, εἰ Φίλιππος ἡμῶν περιγίγνεται. — Ἀβροκόμας ὄστέρησε τῆς μάχης.

Pozn. κρατέω (= νικάω) τινά přemáhám koho, vítězím;
 ἡγέομαι τινι jsem průvodčím komu, vedu koho.

3. Genitiv látkový (materiae) označuje látku neb obsah při slo- § 164
 vesech robení, plnění a nedostatku:

γέμω, πλήθω jsem pln, oplývám,	εὐπορέω τινός mám dostatek,
πληρώω τί τινος } naplňuji co něčím,	ἀπορέω, σπανίζω mám nedostatek,
ἐμπίμπλημι } naplňuji co něčím,	δέομαι potřebuji čeho.

Ἐργμα αὐτόθι ἦν λίθων πεποιημένον. — Ἐστρωμένη ἐστὶ ὁδὸς λίθου. — Τὰ ὅτα ἡμῶν ἐπέπλησαν δαιμονίας σοφίας. — Ὁ παρῶν καιρὸς πολλῆς φροντίδος καὶ βουλῆς δεῖται. — Σὺν θεοῖς οὐδενὸς ἀπορήσομεν. — Βασιλεὺς ἕως καὶ τῶν ἐπιτηδείων σπανεῖ.

Pozn. Δέω má osobní vazbu jen při opisování čísel s 8 neb 9 složených (§ 74. 1. pozn.) a ve spojeních: ἄλιγου (πολλοῦ, τοσοῦτου) δέω s inf. (§ 227. 1. b, β; srov. § 222. 1. b. posl. větu) málo (mnoho, tak) dalek jsem; — neosobní: δεῖ μοι τινος opus mihi est aliqua re. Δεῖσθαι prositi přibírá vedle gen. osobníhoho

ještě za předmět zájmeno středního rodu neb infinitiv: ταῦτ' ἐγὼ ἐμῶν δέομαι, δέομαι ὑμῶν βοηθῆσαί μοι.

§ 165

4. Genitiv odluky (separativus) označuje předmět, od něhož někdo nebo něco se odlučuje (jako v češtině). Sbíhá se u sloves odlučování, zbavování, vzdalování se a chybování (srov. lat. pellere [ex] regnō, liberāre metu, abstinēre iniuriā):

ἀπέχω	τινός	jsem dalek (od) čeho,	διαφέρω	τινός	τινι	liším se od koho čím,
ἀπέχομαι		zdržuji se,	ἀπέχω	τινά	τινος	vzdaluji koho od čeho,
εἴρω,	κωλύω,	} odlučuji od čeho,	φείδομαι			šetřím,
χωρίζω			φείδομαι			ἀπαλλάττω, ἀπολύω,
ἀποτρέπω,	ἀφίστημι	τινά	τινος	ἐλευθερώω		
		vracím,	πάνω		zdržuji,	
ἐπίω,	ἐπείκω	} τινί	παύομαι,	λήγω,		} přestávám (od) čeho,
παρὰ	χωρέω		τινός	ὄφρα	ἐπιμαί	
ἀμαρτάνω		} chybuji (se) čeho,	σφάλλωμαι			} mýlím se v čem.
ἀποτυγχάνω			ψεύδομαι			

Ἄρχων ἀγαθὸς οὐδὲν διαφέρει πατρὸς ἀγαθοῦ. — Τοῖς πρεσβυτέροις δεῖ ἐπείκειν τοὺς νέους καὶ ὀδῶν καὶ ἐδρῶν καὶ λόγων. — Πᾶσα ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης πανουργία φαίνεται. — Ἀπέχει ἡ Πλάτεια τῶν Θηβῶν σταδίου ἑβδομήκοντα. — Ἀποκίω ὑμᾶς τῆς αἰτίας.

Pozn. 1. Slovesa olupování ἀποστερεῖν τινά τινος (srov. privāre, fraudāre) mívají též dvojí akkusativ (§ 154. 1.); ἀφαιρεῖσθαι τὴν τινός τι: ἀφ. τῶν ἄλλων χρήματα.

Pozn. 2. K místnějšímu vytknutí odluky přidávají se, jako v češtině a latině, předložky ἀπό od, ἐκ ze: τέτταρα πλέθρα ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ ἀπέιχον.

§ 166

5. Genitiv ceny (pretii) vyjadřuje cenu buď určitou nebo neurčitou při slovesech trženi a cenění (srov. viginti talentis vēndere, māgnī aestimāre), zvláště:

ἀγοράζω	} τί	τινος	kupuji zač,	πωλέω,	πικράσκω	} prodávám,	
ὠνέομαι				ἀποδίδομαι	τί		τινος
μισθώω	τινά	τινος	nejímám zač,	ἀξιώω	τινά	τινος	za hodna uznávám.

Πολλοῦ (δύλου) ὠνεῖσθαι draze (lacině) kupovati. — Ταλάντου ἀποδόσθαι za talent prodati. — Πολλοῦ τιμᾶσθαι māgnī aestimāre (ale περὶ πολλοῦ, πλείονος, παντὸς ποιεῖσθαι § 181. 4. B). — Δωρεᾶς ἀξιοῦσθαι praemiō dignārī. — Ὁ δοῦλος πέντε μῶν τιμᾶται otrok na pět min se cení. — Τῶν πόνων πωλοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰγάθ' οἱ θεοί. — Γοργίας ἐδίδασκεν ἑκατὸν μῶν.

Pozn. V mluvě soudní pronáší se tímto genitivem pokuta: ὁ κατηγοροῦς τῷ φεύγοντι (τὴν δίκην) τιμᾶται θανάτου žalobník obžalovanému navrhuje trest

smrti, *ὁ φεύγων τιμᾶται χρημάτων* obžalovaný navrhuje sobě pokutu peněžitou, *ὁ δικαστὴς τῷ φεύγοντι τιμᾶ φυγῆς* soudce obžalovanému usuzuje vyhnanství, *θανάτου κρίνειν capitis* čili *capite damnare*, hrdla čili na smrt odsuzovati, *θανάτου ὑπάγειν* na smrt poháněti.

6. Genitiv příčinný (causae) označuje skutečnou příčinu nějaké § 167 činnosti a sbíhá se

a) při slovesech hnutí mysli (divení, velebení, řevnění) znamenajících (srov. lat. *gaudere, gloriari, dolere aliquā re*):

ἄγαμαι τινά τινος } divím se komu *εὐδαιμονίζω* } blahoslavím koho proč,
θαυμάζω „ „ } pro něco, *μακαρίζω* }
φθονέω τινί τινος závidím komu čeho, *ζηλώω τινά τινος* velebím koho proč.

Básn. *Ζηλώ σε τοῦ νοῦ, τῆς δὲ δειλίας στυγῶ. — Σοφίας φθονῆσαι μᾶλλον ἢ πλούτου καλόν. — Τοῦς ἐν πολέμῳ τετελευτηκότας καὶ μακαρίζω τοῦ θανάτου καὶ ζηλώω.*

Pozn. Slovesa *θαυμάζω (ἄγαμαι)*, *εὐδαιμονίζω* mívají zhusta místo genitivu *ἐπί* s dat.; tedy lze říci:

θαυμάζω Σωκράτη σοφίας Sókratovi pro moudrost, aneb obyčejněji

θαυμάζω Σωκράτη ἐπὶ σοφίᾳ „ „ „ ale též

θαυμάζω Σωκράτους σοφίαν Sókratově moudrosti, nebo

θαυμάζω Σωκράτους, ὡς (ὅτι) σοφὸς ἦν Sókratovi, jak (že) moudrý byl.

b) při slovesech právního řízení:

διώκω τινά τινος poháním koho *ἀποφεύγω* znikám žaloby z čeho,
z čeho, žaluji, *αἰτιάσομαι τινά τινος* viním koho čím,

δικάζω, κρίνω τινά τινος soudím koho z čeho,
z čeho, *γράφομαι τινά τινος* žaluji koho z čeho,

δικάζομαι τινί τινος pru se s kým oč, *εἰς-*, *ὑπάγω* poháním k soudu,

αἰρέω τινά τινος usvědčuji, *ἄλισκομαι τινος* jsem usvědčován

φεύγω τινός jsem polmán z čeho, z čeho.

Pozn. Sem též počísti jest gen. při slov. mstění: *τιμωρήσω σοὶ τοῦ παιδός* pomstím ti syna (usmrceného), med. *τούτων σε τιμωρήσομαι* toho se ti pomstím, *τῆς ἐξαπάτης σε τιμωρήσομαι* pro podvod tě potrestám.

Οἱ Πέρσαι δικάζουσιν ἀχαριστίας P. soudí z nevděčnosti (též *ὑπὲρ τινος*). — *Κλοπῆς γραφῆναι αἰσχρόν* furti accusari turpe est. — *Φεύγει παρανόμων* z nezákonného jednání polmán, obžalován jest. — *Κατὰ νόμον ἐξῆν παρανομίας ἐλόντι τὸν πατέρα* δῆσαι.

Dodatek.

Genitiv přibírají též slovesa s předložkami složená, zvláště § 168 s *πρό* (pro, před) k vytčení osoby nebo věci, pro kterou něco se děje

nebo před kterou něco přednost má (= gen. srovnávací § 163), pak s κατά (svrchu, proti) k vytčení osoby neb věci, na kterouž svrchu se pohlíží nebo proti které činnost směřuje (= gen. vztahový § 161), jako:

a) *προκινδυνεύω τινός* bojuji před kým, b) *καταψεύδομαι τινός τι* nalhávám na
za koho (= *κινδυνεύω πρό τινος*), koho něco (= *ψεύδομαι τι κατά*
προτίστημι τινος praeficio alicui, *τινος*)
προκρίνω τινός praefero alicui, *καταφρονέω τινός* pohrdám kým,
προαιρέομαι τινός přednost dávám *καταγελάω τινός* posmívám se komu,
před čím, *κατηγορέω τινός* žaluji na koho (srov.
προτίθηναι τινος antepono alicui, *ναίικνουντι*).
προτιμιάω τινός ctím nad někoho;

Πάτριον ἦν τῇ Ἀθηναίων πόλει προσειῶναι τῶν Ἑλλήνων. — Κλέαρχος Κύρῳ ἐδόκει προτιμηθῆναι μάλιστα τῶν Ἑλλήνων. — Ἀριστοδῆμος ὁ μικρὸς ἐπικαλούμενος κατεγέλα τῶν τοῖς θεοῖς θυόντων καὶ μαντικῇ χρωμένων. — Κατηγοροῦσι τινες ἡμῶν ὡς οὐκ ὀρθῶς βουλευομένων.

Pozn. 1. Slovesa právního řízení sem patřící mají pravidelně osobu v gen., věc v akk.: *κατηγορεῖν τινος* deilávan viniti koho ze zbabělosti, *καταγιγνώσκειν τινός* moúrian viniti koho z poštilosti, *καταγιγνώσκειν* (-δικάζειν, -κρίνειν, -ψηφίζεσθαι) *τινός* θάνατον odsuzovati někoho hrdla, k smrti. Passivně: *θάνατος κατέγνωσται τινος*.

Pozn. 2. Též jiné předložky dodávají svým slovesům významu, jenž vy-máhá genitivu: *ἐκβάλλω τινὰ τιμῆς* svrhnuji koho s úřadu, *ἐκπίπτω* jsem vyhááněn (§ 165.), *ἐπεραλέω τῆς πατρίδος* příliš se rmoutím nad otcinou (§ 167. a), *ἀπογῶναί τινος* (nebo τί) vzdáti se čeho (§ 165.).

4. Genitiv adverbialní.

§ 169

Genitiv, jenž nezávisí ani na jméně ani na slovese, označuje

1. místo (genitiv místní)

téměř jen v mluvě básnické, a to

a) místo, s kterého se má něco odkliditi: *ἴστασθε βάρθρων* vstávejte se stupňů (srov. § 165.; v próse je tu *ἐκ* neb *ἀπό* s genit. nebo lokální přítvorek -θεν);

b) prostor, v jehož oboru neb okrsku něco se děje (srov. § 158. C. § 268. II. a p.): Hom. *ἔρχονται πεδίοιο* přicházejí rovinou (kudy?).

2. čas (genitiv časový),

a to jako genitiv celkový časový celek (srov. proti tomu § 155. B.), do něhož nějaký děj padá: *τρὶς τοῦ ἐνιαυτοῦ* třikrát do roka, *δείλης* odpoledne, *ἐσπέρας* večer, *ἡμέρας* ve dne, *νυκτός* v noci, *τοῦ αἰτιοῦ χειμῶνος* téže zimy, *τοῦ λοιποῦ* příště, *χρόνου συχροῦ* drahý čas čili odl draliné

doby (srov. § 180. 1. A, b), *ἐκάστου ἔτους* každého roku. — *Πολλῶν ἐτῶν Ἀγάθων ἐνθάδε οὐκ ἐπιτεδέημεν.*

3. příčina (genitiv příčiny čili zvolací; srov. § 167.) při zvolání (§ 152. 3. p.): *οἱμοὶ τῆς τύχης* běda, žel mého osudu! *οἱμοὶ (σου) ταλαίρης* ó tē miseram! běda, žel tebe ubohé! *φεῦ τοῦ ἀνδρός* škoda toho muže! — Tomuto přibuzen jest genitiv účelný při zpodstatnělém infinitivu, viz § 228. 1. pozn.

4. okolnost časovou nebo příčinnou (genitiv absolutní) ve spojení s participiem, podobně jako ablativ absolutní v latině: *Κόρου βασιλεύοντος* Cýrō rēgnante. § 232. 1.

E. Dativ.

Dativ řecký jako latinský označuje předmět nepřímý čili vzdálenější, k němuž se činnost vztahuje. Dle moci sobě vlastní zastává, jako latinský ablativ, úkon lokalu a instrumentalu. § 170

Dle toho rozeznáváme dativ troji:

- a) dativ vlastní (= lat. a slov. dativ),
- b) dativ instrumentální (= slov. instrumental),
- c) dativ lokální (= slov. lokal).

A. O dativu vlastním.

1. Dativ předmětu nepřímého čili předmětný.

Dativ tento označuje předmět, jehož činnost nějaká nezasahá přímo (jako při akkus.), nýbrž jen nepřímě se týká, ale tak, že už závislým se jeví na svém slově řídicím. Dativ tento sbíhá se velmi zhusta, jako v češt. i lat., na otázku komu?

- a) při slovesech přechodných, jako: dávati, (komu *εἰς τινί τι*) pravití, raditi, posilati, přikazovati, zakazovati, vytykáti komu co a podobných.

Σώφρων υἱὸς ἐλθουμίαν παρέχει τῷ πατρί. — *Σὺ ἐμοὶ κακὸν τι βουλεύεις.* — *Καλὸν μοι ἐδόκει εἶναι καὶ αὐτὸν ἐλεύθερον εἶναι καὶ παισὶν ἐλευθερίαν καταλιπεῖν.*

Pozn. *Κελεύω* má jako *iubeo* akk. (s inf.); *εὔχομαι τινὶ ἀγαθά* přeji někomu dobrého, *εὔχομαι θεοῖς τι* zaslubuji bohům něco, *εὔχομαι θεοῖς σωτηρίαν* modlím se (k) bohům za spásu.

- b) při slovesech nepřechodných, jako: pomáhati (komu *τινί*), důvěřovati, ustupovati, příslušet, zdáti se a podobných.

<i>βοηθῶ, ἀμύνω</i> <i>τιμωρέω τινί</i>	} pomáhám,-	<i>πιστεύω, πέποιθα</i> důvěřuji, <i>εἴλω, ὑποχωρέω</i> ustupuji,
--	-------------	--

φθονέω τινί τινος závidím komu čeho, *δοκέει μοι* zdá se mi,
λυσitteλέω prospívám, *πρέπει, προσήκει μοι* přísluší mi,
συμφέρει μοι mihi conducit, *δεῖ μοί* *τινος* třeba mi čeho.

Úchylně od češtiny poji se s dativem:

ηγέομαι vědu koho (jsem průvodčím), *γαμέομαι* vdávám se za koho,
έπομαι, ακολουθέω následuji koho, *έγκαλέω τινί τι* viním koho z čeho,
πειθομαι poslouchám, *έπιτιμάω* kárám, haním koho,
άπειθέω neposlouchám, *παρακελεύομαι* robádám koho,
τιμωρέω τινί θάνατον mstím něčí smrti, *ένοχλέω* obtěžuji, znepokojuji koho.

Pozn. *Μέμφομαι* a *δνειδίξω* s akkus.: haním, kárám; s dat. vyčítám; *λοιδορέω* s akk. haním, *λοιδοροέομαι* s dat. laji, spílám. Slovesa dobrého a zlého činění a ze sloves prospívání *ώφελέω* a *δνίνημι* mají vždy akkusativ, viz § 152. 1. *Άμύνω τινί* pomáhám komu, bráním koho, *άμύνω τινά* nebo *τι* (odvracím) bráním komu, čemu, *άμύνομαι τινα* bráním se komu.

Άνδρι *εδεργέτη βοηθώμεν.* — *Όρθώς λέγετε και έγώ τῷ νόμῳ τῷ*
δυετέρῳ πείσομαι. — Básn. *Καί πτωχός πτωχῷ φθονέει και αοιδός αοιδῷ.*
 — *Τέχνης δεῖ τῷ μέλλοντι δρᾶν ικανῶς τι.* — *Οὐδενί έπιτρέφομεν*
κακῷ εἶναι.

c) při adjektivech: prospěšný, příjemný, škodlivý, příznivý, milý
 a pod.

χρησιμος, ώφελιμος užitečný, *πρόςφορος* prospěšný,
άρωγός pomocný, *βλαβερός* škodlivý,
έπιτήδειος příhodný, *οικεῖος* oddaný,
εὖνους, φίλος příznivý, milý, *ίλεως* milostivý.

Ό αγαθός τῷ αγαθῷ μόνος φίλος dobrý dobrému jest jedině (jediný)
 milý. — *Οἷς ἂν ίλεω οἱ θεοὶ ὤσι, προσημαίνουσιν, & τε χρηῖ ποιέειν και*
ἔ οὐ χρηῖ.

2. Dativ dotčeného předmětu.

§ 171

Tímto dativem označuje se, jako v češtině i latině, osoba, pro niž
 anebo v jejíž zájmu něco se děje. Tudiž vytyká se jím:

- osoba, již na prospěch anebo na škodu něco se stává (dativ pro-
 spěchový, *commodi* neb *incommodi*): *πᾶς ἀνήρ αὐτῷ ποιεῖ*
 každý člověk sobě (pro sebe) se namáhá; *φθόνος μέγιστον κακόν*
τοῖς έχουσιν αὐτόν závist jest největší zlo těm, kteříž ji mají.
- majitel při *εἶναι* a *γίγνεσθαι* (dativ přivlastňovací, *possessi-*
vus): *πολλοί μοι φίλοι εἰσίν* mnozí jsou mi přáteli (== mnozí jsou
 mými přáteli, mám mnoho přátel). Sem sluší též *δνομά μοι εἶσσι*
 mihi nomen est, při čemž jméno vlastní vstupuje do nominativu

(ne do dativu, jako v latině): *Καλλίας*. — *Τῶν ἀγαθῶν καὶ τῶν κακῶν οὐδὲν καὶ αὐτὸ παραγίγνεται τοῖς ἀνθρώποις*.

- c) osoba činná při passivě, která původem jest nějakého děje (dativ původový, auctoris). Tento dativ sbíhá se často při perfektě a plusquamperfektě pass. místo *ὑπό* s genitivem a z pravidla při adjektivech slovesných na *-τέος*: Bás. *Τάληθές ἀνθρώποισιν οὐχ ἐδρίσκειται*. — *Τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις*; co bylo učiněno jinými (od jiných)? — *ἐμοὶ πολεμητέον ἐστὶν* mihi pugnandum est. (Srov. § 235.)

Srov. Králem nebeským odtad vyvedeni. Mihi consilium captum iam diu est.

- d) osoba, kteráž myslí svou v něčem účastenství má (dativ sdílnosti nebo mravní, ethicus). Vyjadřuje se výhradně zájmeny osobními první a druhé osoby, zřídka osoby třetí: básn. *ὦ τέκνον, ἧ βέβηκεν ἡμῖν ὁ ξένος*; ó dítě, odešel-li nám cizinec? *τί γὰρ πατήρ μοι πρόσβυς ἐν δόμοισι δρᾷ*; co pak mi starý otec doma dělá?

Srov. Nechoď mi tam! To vám byl mráz. Quid mihi Celsus agit? Ecce tibi nūntius venit.

- e) osoba, s jejíhož stanoviska výpověď platnosti nabyvá (dativ zřetelový, relationis). Srov. lat. universum aestimanti. *Ἀνάξια γὰρ πᾶσιν ἐστε δυστυχεῖν* neboť dle soudu všech nezasluhujete býti nešťastnými. — *Καίτοι σ' ἐγὼ ἐτίμησα τοῖς φρονοῦσιν* evšavšak poctila jsem tě v očích všech rozumných. — Hom. *Πᾶσιν κεν Τρώεσσι κῦδος ἕροιο* (v očích všech) u všech Trojanů slávu bys si získal. — *Ἐπολαμβάνειν δεῖ τῶ τοιούτῳ, ἐτι ἐδήθης ἐστὶν* hledíme-li k takovému, při takovém nutno se domnívatí, že jest pošetilý.

Pozn. Nejčastěji sbíhá se dativ zřetelový u participii buď prostých buď se jmény (též zájmeny) spojených: *ὁ λόγος αἰσχρὸς τοῖς σκοπομένοις* (řeč hanebná uvažujícím = uvažuje-li se o ní); *ἡ διαβάντι τὸν ποταμὸν πρὸς ἐσπέραν ὁδὸς* přešedšimu řeku, přejde-li kdo řeku, (vede) cesta k západu (srov. *Complii oppidum primum est venientibus ab Ἐπίρῳ*); *γίγνεται τι ἐμοὶ βουλομένῳ (ἡδομένῳ, ἀχθομένῳ)* stává se mi něco po vůli, chuti (k radosti, s potěšením, k mrzutosti, s mrzutostí): *συνελόντι* čili *ὡς συνελόντι εἰπεῖν* aby se zkrátka řeklo, zkrátka a dobře (srov. § 228. 2.).

B. O dativu instrumentalním.

1. Dativ stykový (sociativus).

Dativ stykový čili styčenosti pronáší předmět (obyč. osobní), § 172 s nímž se kdo jakkoli stýká. Dativ tento řečtině vlastní sbíhá se při slovesech, adjektivech a adverbích, znamenajících pospolnost, shodu, přá-

telský nebo nepřátelský styk. V lat. bývá zastupován ablativem s *cum* a v češtině instrumentalem s předl. „s“. Místo má

a) při slovesech styku:

μάχομαι bojuji, πολεμέω <i>τινὶ</i> válím s kým,	διαλέγομαι rozmlouvám, σπένδομαι smlouvu činím,
ἐρίζω <i>πρὸς</i> se, διαφέρομαι nesrovná- vám se,	διαλλάττω smiřuji koho s kým, διαλλάττομαι smiřuji se s kým,
ἐπιτιθέμαι, ἐπιχειρέω udeřuji na koho, ἐπίκειμαι doléhám, dotírám na koho,	ἀνακοινώω <i>τινὶ</i> <i>τινος</i> sdílím se s kým oč, ἀνακοινώομαι <i>τινὶ</i> <i>περὶ</i> <i>τινος</i> táži se koho za radu o čem,
ὀμιλέω <i>τινὶ</i> obeuji s kým,	κεράννυμι, μίγνυμι <i>τί</i> <i>τινὶ</i> mísím něčo
ὁμολογέω, ὁμολοέω shoduji se s kým,	ἐπιπομαι, ἀκολουθέω <i>ἰδὸς</i> s kým, za kým, s čím.

následuji, provázím,

Κῦρος Τισσαφέρνει ἐπολέμησεν. — Κακοῖς ὀμιλῶν καθ' ὅς ἐκβήσῃ κακός. — Ξενοφῶν ἀνεκοινώσατο Σωκράτει περὶ τῆς πρὸς Κῦρον πορείας. — Σωκράτης τοῖς συνοῦσι διελέγετο περὶ φιλίας. — Ὀκὸν ἀισχρόν ἐστι τοῖς πονηροῖς διαφέρεσθαι.

Pozn. 1. Předložky, zvláště *σύν* (spolu, s) a *ἐν* (ve), dodávají slovesům, s nimi složeným, významu pospolitosti nebo sdílnosti a vymáhají vazby s *dativem*: συμπεράττειν, συνάγεσθαι *τοῖς* φίλοις s přáteli konati, se rmoutiti, συναποθανεῖν *τινὶ* s někým umřítí, συντίθεσθαι *τινὶ* s někým se smlouvatí, συμβουλεύεσθαι *τινὶ* raditi se s někým, συντυχεῖν s někým se setkati, ἐμπίπτειν *τοῖς* νόμοις při zákonech setrhnáti, ἐντυγχάνειν, ἐμπίπτειν *τινὶ* incidere in aliquid, ἐπιστήμην ἐμποιεῖν *τῇ* ψυχῇ vědomost vštěpovati duši, προσιέναι *τῷ* δήμῳ k lidu se obracetí, παρίστασθαι, παρῆναι *τινὶ* někomu přispívati, pomáhati.

Pozn. 2. K slovesům hořejším přísluší též *λέναι* (ἐρχεσθαι, ἀφικνεῖσθαι) v úslovích, jako *λέναι διὰ* φιλίας *τινὶ* přátelsky zacházeti, *διὰ* πολέμου válčiti, *εἰς* λόγους ἐρχεσθαι do řeči se dávatí, *διὰ* μάχης (*εἰς* χεῖρας) *λέναι* do pŕtky jítí — s kým.

b) při adjektivech podobnosti a přibuznosti:

ἴσος rovný, stejný s kým,	ἐχθρός, πολέμιος nepřátelský,
ὁ αὐτός týž s kým, týž jako,	ὄμοιος
ὄμορος soumezní, sousední,	παραπλήσιος

ἀντίος, ἐναντίος protivný, (čelící) naproti, κοινός communis.

Πομ. Ἰσὸν σε θεῶ τίσουσι Ἀχαιοί. — Ὑμεῖς εἰς τὸ αὐτὸ ἡμῶν σπεύδετε. — Ἡρχοντο ἀντίοι *λέναι* τοῖς πολέμοις. — Αἱ πράξεις αἱ προγεγενημέναί κοινὰί πᾶσιν ἡμῶν ἦσαν.

Pozn. 1. ἀντίος, ἐναντίος pojí se též s *genitivem*: Ἐκτορος ἦλθ' ἐναντίος naproti Hektorovi zpřima vyšel.

Pozn. 2. Brachylogicky nastupuje dativ osoby místo přirovnané v čei: *Ὅμοίαν ταῖς δούλαις εἶχε τὴν ἐσθῆτα* oděv podobný otrokyním, místo *τῇ τῶν δουλῶν* oděv podobný oděvu otrokyň. *Ὀπλισμένοι ἦσαν τοῖς αὐτοῖς Κύρῳ* *ἄλλοις* touž zbrojí s Kýrem, jako Kýros.

c) při adverbích

odvozených od zmíněných adjektiv, jako: *ὁμοίως* rovně, *παραπλησίως* podobně, pak při *ἅμα* zároveň, *ὁμοῦ* spolu: *ἅμα τῷ ἐταίρῳ*, *ἅμα ἔφ* se zorou, na úsvitě.

Pozn. K dativu stykovému těsně se druží dativ průvodový (comitativus), jímž se označuje průvod něčí, hlavně:

- a) průvod vojenský při slovesech poháho tažení (jako v latině pouhý abl. ingenti exercitu profectus est): *στρατῶ εἰςβάλλειν εἰς τὴν χώραν* s vojskem do země vpadati. — *Βασιλεὺς δλίγῳ στρατεύματι ὁ τολημῆσει ἐρέπεσθαι*. Též zde bývá *σύν* s dat. neb *ἔχων* srov. § 231., 6. pozn.;
- b) přídavek spojený s *αὐτός*: *ὁ Φίλιππος πεντακοσίους ἰππέας ἔλαβεν αὐτοῖς τοῖς ὄπλοις* (i se zbrojí). — *Οἱ Ἀθηναῖοι πέντε ναῦς ἔλαβον καὶ μίαν τούτων αὐτοῖς ἀνδράσιν*. I zde bývá místy *σύν*.

2. Dativ nástrojový (instrumentalis).

Dativ nástrojový označuje nástroj nebo prostředek věcní, § 173 jímž se něco děje, jako čes. instrumental nebo lat. abl. instr.: *ὀρώμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς* vidíme očima; *οὐδεὶς ἔκτανον ἡδοαῖς ἐκπέσαστο* nikdo si slávy rozkošemi nedobude; *ζημοῦν τινα θανάτῳ* trestati někoho smrtí. — *Ἔστιν ἀνθρώπων τοῖς αὐτοῖς ὄμμασι καὶ φιλικῶς καὶ ἐχθρῶς πρὸς τινὰς βλέπειν*. — V podobném smysle *διὰ* per, srov. § 180. 1. A, c.

Pozn. S dativem nástrojovým pojí se *χρησθαι* užívati čeho, jako v latině uti s ablativem instrum., zhusta přibírajíc k sobě druhý, doplňkový dativ: *τούτων τισὶ φύλαξιν ἐχρίτο* některých z těchto užíval jako strážců, některé z těchto měl za strážce.

Tímto dativem vyjadřuje se též:

- a) příčina nebo pohnutí nějaké činnosti (dativ příčinný, causae) (podobně v češ. instr. příčinný a v lat. abl. causae): *Οἱ αἰχμάλωτοι ἀπολοῦνται τῷ λιμῷ* hladem. — *Πολλάκις ἀγνοίᾳ ἁμαρτάνομεν* často chybujeme z nevědomosti, nevědomostí, *φόβῳ* strachem. — *Νίκα λογισμῷ τὴν παροῦσαν συμφορὰν*. — V podobném smysle *ἐπί* s gen., srov. § 181. 6. B, β.

Pozn. U sloves hnutí myslí znamená dativ průvod pocitu: *ἡδασθαι, χαίρειν τῇ μουσικῇ* těšiti se hudbě, z hudby (hom. *μῦθοισιν ἐέρποντο*), *λυπεῖσθαι, ἄχθεσθαι* rmonititi se, mrzetí se (proč, nač, nad, ze), *χαλεπαίνειν, ἀργίχεσθαι*

hněvatí, zlobití se, *σιέργειν, ἀγαπᾶν* (τινὶ nebo τι) spokojen býti (s) čím, přestávati na čem, *αἰσχύνεσθαι* stydětí se zač. — *Βίος ἐστίν, ἄν τις τῷ βίῳ χαίρη βιωῶν*. — Ve stejném smysle *ἐπί* s dat., srov. § 181. 2. Δ, ε, γ.

b) míra rozdílu, dle které se něco měří, o kterou něco od druhého se různí (dativ rozdílový, mēnsūrae): *τὰ μέλλοντα κρινομεν τοῖς προγεγενημένοις* budoucí posuzujeme dle minulého; *δέκα ἔτεσι πρὸ τῆς ἐν Σαλαμῖνι μάχης οἱ Ἀθηναῖοι ἐν Μαραθῶνι ἐνίκησαν* [decem annis ante pugnam Salaminiam]. — *Βραχεῖ (συχνῶ) χρόνῳ ἕστερον* —; *ἕσθ* — *τοσοῦτῳ* quo — eo; *πολλῶ, ὀλίγῳ* (multō, paulō; též *πολύ, ὀλίγον*, pravidelně *οὐδέν* o nic, viz § 155. C) *διαφέρειν τινὸς φρονήσει* včhlasem od koho se lišití. — *Ὀλίγῳ πρὸ τῶν τριάκοντα ἀπέβη ἐκ τῆς πόλεως*.

Srov. v češř. instrumental rozdílový: Počet se jedním apoštolem uνεuřil; v lat. abl. mēnsūrae.

c) způsob, jakým se co děje (dativ způsobový, modi):

παντὶ τρόπῳ omni modō, *παντὶ σθένει* (se) vši silou, *βίᾳ* močí, násilím, *σπουδῇ* s horlivostí, horlivě, *σιγῇ* v tichosti, *ἔργῳ* v skutku, *τῷ ὄντι*, *τῇ ἀληθείᾳ* v pravdě, opravdu, *ἰδίᾳ* privātím, *δημοσίᾳ* pūblicē, *κοινῇ* společně, *οὐ κρῶνῃ, ἀλλὰ σιγῇ καὶ ἡσυχῇ* οἱ βάρβαροι *προσῆσαν*.

Srov. v češř. instr. způsobový: Řeky tokem plynou; v lat. abl. modi.

C. O dativu lokálním.

O dativu místním a časovéní.

§ 174

1. Dativ místní (loci) označuje místo, kde se co děje nebo jest, jako přesný lokal; v próse vyskytá se zřídka (obyč. bývá tu *ἐν* s dat.), častěji však u básníků: Hom. *Ἑλλάδι οἰκία ναίων* v Helladě obydlí máje, *τόξ' ὤμοισιν ἔχων* luk na plecech máje, Sof. *νῦν δ' ἀγοῶσι τυγχάνει* rūrī est (srov. § 268.). — Srov. příslovečné výrazy *τῆδε, ταύτῃ, ἧ, κύκλῳ* (kolem) a lokaly: *Μαραθῶνι, Ἀθήνησι* (§ 55.).

2. Dativ časový (temporis) vyjadřuje určitou dobu, kdy se co děje, na otázku kdy? kterého dne, měsíce, roku? (v češř. genitiv, akkus. nebo pád předložkový). Pouhý dativ připouřtějí jen pojmy časové přívlastkem opatřené, pak jména slavností: *ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ* hōe diē, *τῆδε τῇ νυκτί* hāe nocte, *τῇ ἕστεραιᾳ* druhého dne, *τῷ τετάρτῳ ἔτει* čtvrtého roku, *τῷ ἐπιόντι μηνί*, následujícího měsíce, *Ὀλυμπίοις* při hrách olympijských, *Διονυσίοις τοῖς μεγάλοις* při slavnosti velikých Dionýsií.

Pozn. Místo pouhého dativu klade se *ἐν* s dativem, nemá-li substantivum přívlastku, jako *ἐν νυκτί* (hom. *νυκτι*) za noci, *ἐν θερεί* v létě, *ἐν τῷ χειμῶνι* za bouře, a z pravidla u *χρόνος*: *ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ* (za) toho času.

Hlava 17.

O předložkách.

1. Všechny předložky byly původně příslovci; mnohé z nich mají ještě § 175 takovou platnost u Homéra, Hérodota a básníků, v attické však prose jen *πρός* (k tomu) ve spojeních *πρός δέ* a *πρός δέ καί* k tomu však, mimo to též.

2. Předložek se užívá buď ve složení, a to se slovesem, jehož pojem rozličným způsobem místněji určují, nebo přistupují k pádům nepřímým, aby vytkly vztah jednotlivých slov ve větě zřejměji, než se to státi může pouhými pády. Tak pojí se

s genitivem na otázky odkud? z, od čeho?, označující východiště, podíl,
s dativem na otázky kde? s čím?, označující poklid, pospolitost,
s akkusativem na otázky kam? jak daleko?, označující cíl, rozsah.

3. Některé předložky zachovaly ještě svou příslovečnou samostatnost tím, že sice k pádům jmenovým přistupují, avšak nevházejí ve spojení se slovesy, protože jmenují se nepravými předložkami čili předložkovými příslovci a řídí po většině genitiv (srov. § 158. C):

<i>ἀνευ</i> sine,	<i>ἄχρι</i> } usque ad,	<i>μεταξύ</i> inter,
básn. <i>δίχα, χωρίς,</i>	<i>μέχρι</i> }	<i>πέραν</i> trāns,
<i>ἐνεκα</i> causā,	<i>πλήν</i> praeter,	<i>πέρα</i> ultra.

Pozn. "*Ἐνεκα*, *ἔνεκεν* (*εἵνεκα*, *εἵνεκεν*) staví se obyč. za své jméno: *τῆς θυετίας ἔνεκα* pro zdraví, *ἐκείνου ἔνεκεν* k vůli němu.

Přehled předložek.

§ 176

Předložky	s akkusativem	s genitivem	s dativem
1. s jedním pádem	<i>εἰς, ἀνά, ὡς</i>	<i>ἀντί, ἀπό, ἐκ</i> (ἐξ), <i>πρό,</i> <i>ἀνευ, ἄχρι, μέχρι, μεταξύ,</i> <i>ἐνεκα, πλήν</i>	<i>ἐν, σόν</i>
2. se dvěma pády	<i>διά, κατά, μετά, ἐπέ</i>		
3. se třemi pády	<i>ἀμφί, ἐπί, παρά, περί, πρός, ὑπό</i>		

I. Předložky s jedním pádem.

A. S akkusativem.

§ 177 1. εἰς (z εἰς) (εἰς), (lat. in c. accūs.):

do, v, na (s akk.) na otázku kam? (protiva εἰς)

a) místně: πολλοὶ ἔρχονται εἰς Μέγαρα. Λέγειν εἰς τὸ πλῆθος k lidu mluvíti. Παρήσαν εἰς Σάρδεϊς přibyli do Sard;

Pozn. Slovesa sejíti se, shromážďiti se, přístati mívají u sebe z pravidla předložku εἰς: συλλεγόμενοι εἰς τὸ δικαστήριον scházzejíce se v soudnici, συνίεναι εἰς τὸ ἱερόν v chrámě se shromážďiti (srov. convenire, congregari in ĩnum), εἰς Καστωλοῦ πεδῖον ἀθροίζονται.

b) časově: εἰς τὴν ἑσπεράϊαν in diem proximum (na), εἰς ἑσπέραν k večeru neb do večera, ἔτος εἰς ἔτος rok po roku;

c) o míře a číslc: εἰς διακοσίους na dvě stě, κε, okolo, εἰς τέταρτας po čtyřech, εἰς δύναμιν do, dle síly;

d) přeneseně: o účelu a vztahu na něco: χρήματα ἀναλίσκειν εἰς τι peníze nač vynakládati, τὰ εἰς τὸν πόλεμον potřeby válečné.

2. ἀνά (srov. přísl. ἄνω vzhůru) původ. na (prot. κατά): na, po:

a) místně a časově: ἀνὰ ῥοὴν proti proudu, ἀνὰ (též κατά, ἐπί) πᾶσαν τὴν γῆν po celé zemi; ἀν' ἑκάστην ἡμέραν na každý den, ἀνὰ νύκτα za noci;

b) přeneseně: ἀνὰ κράτος dle síly, úsilovně, ἀνὰ λόγον dle poměru;

c) podílně: ἀνὰ τέτταρας po čtyřech. Srov. κατά § 180. 2. B, d.

Ve složení často: vz (= vzhůru), zpět, opět: ἀναβαίνω vzhůru kráčíím, ἀνακινέω vzbuzuji, ἀναχωρέω zpět jdu, ustupuji, ἀνακινδυνεύω opět nebezpečnství podnikám.

Pozn. U básníků též s dativem: nahoře, na: χρυσέω ἀνὰ σκήπτρῳ § 270.

3. ὡς ku jen při osobách: πέμπειν ὡς βασιλέα ku králi posíláti.

B. S genitivem.

§ 178 1. ἀντί místo (za), pro (původně proti, srov. ἐν-αντί-ος): ἀντί θνήτου σώματος ἀθάνατον δόξαν ἀλλάξασθαι (místo) za smrtelné tělo nesmrtelnou slávu si vyměňiti, ἀνθ' οὗ, ἀνθ' ὧν začež, pročež, Sof. ἀνθ' ὧν ἰκνοῦμαι ἑμᾶς.

Ve složení často proti: ἀντιτιθέναι τινί τι naproti někomu něco klásti, ἀντιλέγειν proti komu mluvíti, odmlouvatí.

2. ἀπό (lat. ab) od:

a) místně: ἀπ' Ἀθηνῶν od Athén, se: ἀφ' ἵππου, ἔκματος ἄλλο;

b) časově: ἀπ' ἐκείνης, τῆς ἡμέρας od onoho dne, εὐθὺς ἀφ' ἑσπέρας hned od večera, ἀφ' οὗ (ex quo) od toho času, eo;

- c) přeneseně: α) o původu: *ἀπό τινος γίνεσθαι* od někoho pocházeti, *καλεῖσθαι ἀπό τινος* pro někom se jmenovati; β) o prostředku: *τὸν βίον ἔχειν (ποιεῖσθαι, πορτίζεσθαι) ἀπό τινος* v ýživu z něčeho mítí, si opatřovati, *ἀπὸ χρημάτων συνέλεξε σιγήρευμα*.

Ve složení často dlužné vraceti, obětovati, dlužného zpět žádati: *ἀποδίδωμι, ἀπαιτέω, ἀποθύω*.

3. *ἐκ*, před samohláskami *ἐξ* z *ἐκ* σ (lat. ex, ē) ze (protiva *εἰς* § 177. 1.)

- a) místně: *ἐκ Σπάρτης φεύγει* ze Sparty jest vylmán, *ἐκ θαλάττης* od moře, *ἐκ δεξιᾶς* a *dextra*;
 b) časově: *ἐκ παίδων* od chlapectví (ā pueris), *ἐκ τοῦ δείπνου* hned po jídle, *ἐξ οὗ* = *ἀφ' οὗ* ex quo;
 c) o původu: *ἐκ μητρὸς, ἐκ πατρὸς χρηστοῦ ἐγένετο*;
 d) přeneseně: *νόσοι τῶν καρπῶν ἐκ Διὸς εἰσιν, ἐκ βασιλείως δεδομέναι; ἐκ τῶν ὁμολογουμένων* dle úmluvy.

Úsloví: *ἐξ Ἰσου* rovněž, *ἐξ ἀπροσδοκίτου* ex improvisō, *ἐκ τοῦ ἀδίκου* nespravedlivě, *ἐκ παντὸς τρόπου* vším způsobem.

Pozn. Slovesa věšeti, viseti na čem přibírají předložky *ἐξ* neb *ἀπό*, jako *δῆσαι, κρεμάσαι τι ἐκ τινος* neb *ἀπό τινος* něco na něco pověsiti (lat. pendere ex, ab aliquā rē).

4. *πρό* (lat. prō) před:

- a) místně: *πρὸ θυρῶν* přede dveřmi;
 b) časově: *πρὸ τῆς μάχης* před bitvou, *πρὸ ἡμέρας* přede dnem (před svítáním);
 c) o přednosti: *πρὸ τούτων τεθνάναι μᾶλλον ἢν ἔλοιτο* před tímto, t. j. raději než toto, volil by si mrtev býti, *πρὸ πολλοῦ ποιεῖσθαι* (před mnoho si klásti) velice si vážíti; srov. *περὶ πολλοῦ π.* § 181. 4. B, *πρὸ πολλοῦ τιμᾶσθαι* § 166;
 d) za (zřídka): *πρὸ παίδων μάχεσθαι* za děti bojovati. Srov. *ἐπέε* s' gen. § 180. 3. A, b.

O nepravých předložkách srov. § 175.

C. S dativem.

1. *ἐν* (lat. in e. ablat.) v, na (s lokalem) na otázku kde?

- a) místně: *ἐν Ἀθῆναις* v Athénách, *ἢ ἐν Μαραθῶνι μάχῃ* bitva u Marathóna, *ἐν μάρτυσι* před svědky, *ἐν τούτοις* mezi těmi;

b) časově: *ἐν τούτῳ τῷ ἔτει* v tom roce, *ἐν ὀλίγαις ἡμέραις* za málo dní, *ἐν ᾧ* zatím, co;

c) přeneseně: *ἐν τῷ θεῷ τὸ τῆς μάχης τέλος* u boha jest výsledek bitvy, *ἐν τέχνῃ τινὶ εἶναι* in arte aliquā versārī.

Pozn. Ἐν τοῖς sesilňuje superlativ: *ἐν τοῖς πρώτοις* daleko nejprvnější, *τιθεῖναι ἐν μέσῳ* jako lat. in mediō pōnere.

2. σύν, ξύν (lat. cum, čes. sů-, sou-) s (s instr.) (protiva ἀνευ): *σὺν τοῖς θεοῖς* s pomocí bohů, *σὺν νόμῳ* ve shodě se zákonem.

Pozn. Starší prósa attická užívá raději μετὰ s gen. (§ 180. 4. A).

II. Předložky s dvěma pády.

Genitiv a akkusativ.

1. διὰ (původně mezi) skrze

A. s genitivem (lat. per)

a) místně: *διὰ πολεμίας πορεύεσθαι* skrze zemi nepřátelskou, zemi nepřátelskou, *διὰ ποταμοῦ*;

b) časově: *διὰ νυκτός* za noci, po celou noc, *διὰ τέλους* až do konce, ustavičně, *δι' εἰκοσιν ἔτων* po dvaceti letech, *διὰ τρίτου ἔτους* každý třetí rok, *tertio quōque annō*;

c) o prostřednictví: skrze, po (neb pouhým instrum.), *δι' ἀγγέλου* per nūntium.

Úsloví: *διὰ στόματος ἔχειν* v ústech míti, *δι' ὁργῆς ἔχειν τινὰ* na někoho se zlobiti, *διὰ τάχους* v rychlosti, *διὰ βραχυτάτων* ve vši krátkosti, *διὰ φιλίας λέγειν τινὶ* přátelsky s kým zacházeti (§ 172. a, p. 2.).

B. s akkusativem (lat. propter)

obyčejně o příčině: pro: *διὰ τὴν νόσον χρόμεθα τῷ Ιατροῦ* viz § 175. pozn., *διὰ ταῦτα* proto, *διὰ τί*; proč? *δι' ἐμὲ σέσωσθε* propter mē salvī estis, skrze mne, mou zásluhou jste zachráněni (*δι' ἐμοῦ* přímo, per mē, mnou, mou rukou).

2. κατά (srov. adv. κάτω dole) původ. po, se (shora dolů) (protiva ἀνά):

A. s genitivem

a) místně: *κατὰ τῶν πετρῶν διπτεῖν αὐτόν* se skal se vrhati, *κατὰ γῆς* ὄναι pod zem sestoupiti (sub terram), *κατὰ γῆς* εὖ pod zemí jest (sub terrā);

b) přeneseně: dolů na, proti (nepřátelsky): *λέγειν κατὰ τινος* proti komu mluvíti (protiva ἀπέφ); srov. § 168.

B. s akkusativem: podél (čeho), po, na (čem), podle (čeho)

- a) místně: *κατὰ ὕδωρ* po vodě, *κατὰ πᾶσαν τὴν χώραν* po celé zemi (srov. *ἀνά* § 177. 2. a), *καὶ κατὰ γῆν καὶ κατὰ θάλατταν* terrā maritīque, *κατὰ στέρον βάλλειν* do prsou udeřovati, *κατὰ τὸ εὐώνυμον κέρας* (podél) naproti levému křídlu;
- b) časově: *κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον* za onoho času, *οἱ κατ' ἡμᾶς* acquā-lēs nostrī;
- c) přeneseně: *κατὰ τοὺς νόμους* (protiva *παρά* s akk.) secundum lēgēs, *κατὰ Πίνδαρον* ἄριστον ὕδωρ dle Pindara (dle Pindarova výroku) jest voda nejlepší, *τὸ κατ' ἐμέ* eo se mne týče;
- d) podílně: *κατὰ τρεῖς* po třech, *κατ' ἡμέραν* denně (srov. *ἀνά* § 177. 2. c).

3. ὑπέρ (lat. super), základní význam nad, přes:

A. s genitivem: nad, lat. super, za, pro, lat. prō,

- a) místně: *ὁ ἥλιος ὑπὲρ ἡμῶν πορεύεται* slunce nad námi putuje, *στῆναι ὑπὲρ κεφαλῆς* nad hlavou stanouti;
- b) přeneseně: za, pro (ku prospěchu něčímu): *μάχεσθαι ὑπὲρ τῆς πατρίδος*, *ὁ ὑπὲρ τῆς πατρίδος κίνδυνος* boj za otěinu.

B. s akkusativem: přes, nad, suprā, ūltrā

o prostoru, čase a míře: Hom. *ἐπὲρ οὐδὸν ἐβήσεται* přes práh kročil; *ἐπὲρ τριάκοντα ἡμέρας* přes třicet (více než 30) dny; *ὑπὲρ δύναμιν* přes moe, *ἐπὲρ ἄνθρωπον φρονεῖν*, t. j. *μεῖζον ἢ κατ' ἄνθρωπον*.

4. μετὰ základní význam mezi:

A. s genitivem: se (srov. *σύν* § 179. 2. pozn.)

μετὰ τῶν συμμάχων κινδυνεύειν se (ve spolku se) svými spojenci bojovati, *μετὰ δακτύων* se slzami, *οἱ μετ' Ἀριαίου* Ariaioi se svým vojskem.

B. s akkusativem: po, post

- a) časově: *μετὰ τὰ Περσικά* post bella cum Persīs gesta, *μετ' ἡμέραν* interdiū (vlastně po úsvitě) za dne;
- b) o pořadí: *ὁ Βορυσθένης ποταμὸς μέγιστός ἐστι μετὰ τὸν Ἴστρον* māximus secundum Istrum, po Istru.

Pozn. U básníků též s dativem: mezi; Hom. *θεὸς ἔσχε μετ' ἀνδράσι* bohem býval mezi lidmi.

Ve složení často pře- (t. j. jinak), po-, ob-, pro-: *μεθίστημι* přestavuji, *μετανοέω* své mínění měním, *μεταπέμπομαι* τινα povolávám, obeskílám si, *μεθήμι* propouštím.

III. Předložky se třemi pády.

§ 181 1. *ἀμφί* (příbuzné s *ἄμφω*, lat. amb-), o, okolo (s obou stran) téměř souznačně s častějším *περί* (se všech stran)

A. s dativem skoro jen básnicky = *περί* c. dat. (§ 270.).

B. s genitivem skoro jen básnicky = *περί* c. gen.

C. s akkusativem = *περί* c. acc.

o místě, čase, míře a zaměstnání: *ἀμφί τὰ δῶρα* kolem hranic, *οἱ ἀμφί Κῆρον* a) společníci, družina, vojsko Kýrovo, b) Kýros se svou družinou, vojskem, *ἀμφί τὴν τελευταίαν φυλακὴν* okolo poslední pouště, *ἀμφί τὰ ἑξήκοντα ἔτη* *circiter* sexāgintā, okolo, k šedesáti, se šedesát, *ἀμφί δεῖπνον ποιεῖν* okolo jídla, s jídlem zaměstnánu býti.

2. *ἐπί* základní význam na (na povrchu, prot. *ἐπὶ*):

A. s dativem

a) místně na otázku kde: *ἐπὶ νασίν* na loděch, *ἐπὶ τῇ θαλάττῃ* *οὐκείν* při moři bydleti, *ἐπὶ ταῖς εὐνάς* u ležení;

b) časově: *ἐπὶ τῷ τρίτῳ σημείῳ* *ἔπεσθε* po třetím znamení, *ἐπὶ ταύτοις* potom;

c) přeneseně:

α) o dozoru, správě: *οἱ ἐπὶ τοῖς καμύλοις* dozorcové nad velbloudy;

β) o závislosti: *ἐπὶ τοῖς πολεμίοις εἶναι* (*γίγνεσθαι*) na nepřátelích záviseti, t. j. v moci jejich, pod nepřáteli býti, *ἐφ' ἑμῶν ἐστιν* penes vós est, *ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ* *εἶναι* bratrovi býti podrobenu;

γ) o příčině: *ἐπὶ τοῖς δικαίοις* na spravedlivém základě: zvláště u sloves hnutí myslí: *χαίρειν ἐπὶ τινι* radovati se z čeho, *μέγα φρονεῖν ἐπὶ τῇ ἀρετῇ* mnoho si zakládati na své výbornosti, *ἐπὶ τούτῳ* za tou příčinou;

δ) o výmince: *ἐπὶ μισθῷ στρατεύεσθαι* za mzdu službu vojenskou konati, *ἐπὶ τούτῳ* s tou výminkou, *ἐφ' ᾧτε* s tou výminkou, že, s tím, aby;

ε) o účelu: *τοῖς ἐπ' ἀφελείῃ πεποιημένοις* *χρησθῆναι ἐπὶ βλάβῃ* věci k užitku stvořených užívati na škodu, ke škodě.

B. s genitivem

a) místně na otázku kde (k vytčení nahodilého jen spojení): *Κῆρος προδραίνετο ἐφ' ἄρματος* Kýros objevoval se na voze;

na otázku kam: *ἐπὶ Σάμου πλεῖν* na Samos, k Samu, *ἐπ' οἴκῳ* *ἴσαι*;

- b) časově: ἐπὶ Κροίσου ἀρχοντος za panování Kroisova, ἐπὶ τῶν προγόνων za (časů) předkův, ἐπ' ἐμοῦ za mého času, za mne;
 c) přeneseně: ἐφ' αὐτοῦ οὐ σοβῶ, οἱ ἐπὶ τῶν πραγμάτων státíni úředníci, ἐπὶ πάσης προφάσεως pod všelijakou záminkou;
 d) podílně: ἐπὶ τριῶν po třech (srov. ἀνά § 177. 2. c).

C. s akkusativem

- a) místně: ἀναβαίνειν ἐφ' ἵππον na kůň sedlati, ἐπὶ πᾶσαν τὴν Ἀσίαν po celé Asii, παρῆναι ἐπὶ τὸ βῆμα vystupovati (jako řečník) na řečníště;
 b) časově: ἐπὶ πολλὸν χρόνον po dlouhý čas, na dlouhý čas;
 c) přeneseně: účel, cíl: ἐφ' ὕδωρ πέμπειν pro vodu posílati; nepřátelsky: στρατεύειν ἐπὶ τινα proti komu táhnouti.
 Úsloví: τὸ ἐπ' ἐμέ σο na mně, co se mne týče, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ většinou, παρεῖναι ἐπὶ τὸ βῆμα (= παρεκκληθεῖναι vystoupiti, srov. § 177. 1. a, i pozn.).

3. παρά základní význam při:

A. s dativem: při (obyč. u osob)

παρὰ βασιλεῖ, παρὰ τοῖς Μήδοις, Hom. παρὰ νηυσὶ μιμνάζειν.

B. s genitivem: od, se strany koho (u osob)

při slovesech pohybu a duševního nebo tělesného přijímání: παρὰ βασιλέως ἔκειν od krále přijíti, λαμβάνειν, μανθάνειν παρὰ τινος od někoho přijímati, učiti se; ἀπειθεῖν τι παρὰ τινος od někoho něčeho si vyprošovati.

C. s akkusativem

a) ke komu (u osob): παρὰ βασιλέα ἄγειν ke králi vésti;

b) vedle čeho pryč, vedle, mimo:

α) místně: πηγῇ παρὰ τὸν νεὼν παραῖετ vedle chrámu;

β) časově: παρ' ὄλον τὸν βίον po celý život;

γ) přeneseně: vedle, proti (protiva κατὰ s akk.): παρὰ τὸν νόμον proti zákonu (mimo zákou), παρὰ τὴν δόξαν praeter opinione; o přirovnání: τοῦ θανάτου καταφρονεῖν παρὰ τὴν αἰσχύνην smrti pohrdati proti hanbě, vedle hanby.

Úsloví: παρὰ μικρόν, παρ' ὀλίγον o málo, málem; παρ' οὐδέν ποιεῖσθαι za nic si nevážíti.

4. περί základní význam okolo (srov. ἀμφί), o:

A. s dativem (zřídka v próse)

okolo, o: χιτῶνας φοροῦσι περί τοῖς στέροισι; — δεδιέναι, θαρσύνειν περί τινεῖς báti se, býti dobrě mysli, nebáti se o někoho (dē aliquo).

B. s genitivem obyč. v přeneseném smysle o (lat. de): *βουλευονται περὶ τοῦ πολέμου* radí se o válce, *περὶ δόξης πολιοῦσιν; λέγειν, λόγος, ἀκούειν, ἐξετάζειν περὶ τινος.*

Úsloví: o přednosti: *περὶ πάντων* nade všechny, *περὶ πολλοῦ* (παντὸς ποιῆσθαι) nad mnoho (vše) stavěti, za mnoho, velice si vážit, *περὶ*) *πλείονος, περὶ ὀλίγου, οὐδενὸς ποιῆσθαι.* Srov. § 166. a § 178. 4. c.

C. s akkusativem: okolo, skoro úplně jako *ἀμφί*, o místě, čase, míře a zaměstnání: *περὶ τὸ τεῖχος* okolo zdi, *περὶ πᾶσαν τὴν Αἴγυπτον* po celém Aegyptě, *οἱ περὶ* (= *ἀμφί*) *Πλάτωνα* a) společníci Platónovi, b) Platón se svými druhy (škola jeho) (viz § 181. 1. C), *περὶ μέσας νύκτας* okolo půlnoci, *περὶ τὰ ἐξήχοντα* okolo šedesáti (asi 60), *περὶ φιλοσοφίαν σπουδάζειν* o filosofii usilovati, zanáseti se filosofii, *ἔδικως περὶ ἐμέ* nespravedlivý ke mně, *τὰ περὶ τὸν πόλεμον* věci k válce se vztahující, věci válečné.

5. *πρός* základní význam proti, ku (čelem), srov. *περὶ* § 181. 3:

A. s dativem

a) u: *Κῦρος ἦν πρὸς Βαβυλῶνι* K. byl u Babylóna, před B.;

b) ještě k (tomu), mimo: *πρὸς τούτοις* k tomu, mimo to.

B. s genitivem (se strany, od) označuje *πρός*:

a) směr při udáních místa: *ἐπορεύοντο τὰ ὑποζύγια ἔχοντες πρὸς τοῦ ποταμοῦ* soumary majíce při řece (vlastně se strany řeky), *πρὸς τινος εἶναι* při někom, na něčí straně býti (ab aliquo stare);

b) východiště činnosti nebo stavu, zvl. při slovesech přijímání: *ἐλεύθερον εἶναι πρὸς πατρός καὶ πρὸς μητρός* se strany otcovské i mateřské, *λόγον ἀγαθὸν ἔχειν πρὸς τινος* míti chválu od koho, chvály docházeti od někoho; někdy podobá se genitivu přivlastňovacímu: *ψεύδεσθαι οὐκ ἔστι πρὸς ἀνδρὸς εὐγενεῖς* lháti není vlastnosti muže šlechtěného, nepřisluši muži šlechtěnému;

c) stanovisko, s kterého něco se koná nebo posuzuje: *δίξιαίον ἐστι καὶ πρὸς θεῶν καὶ πρὸς ἀνθρώπων* spravedlivo před (u, v očích bohů) bohy a lidmi; *δοκεῖς μοι τὸν λόγον πρὸς ἐμοῦ λέγειν* zdáš se mi řeč k mému prospěchu (s mým prospěchem) mluvíti, a me dicere vidēris, *ἀνύμει πρὸς θεῶν* pro bohy, per deos.

C. s akkusativem

a) místně: proti, ku (ad): *πρὸς βοδύων* proti, k severu (též tak i genitiv); *ἦλθον πρὸς ἡμᾶς πρόσβεις* přišli k nám vyslanci, *πρὸς τὸν δῆμον ἀγορεύειν* k lidu (před lidem) mluvíti;

b) časově: *πρὸς ἡμέραν ἦν* bylo na den, ku svítání;

e) přeneseně: proti, k, se (o jednání přátelském i nepřátelském): *πολεμεῖν πρὸς τινα* válčiti proti komu, s kým, *πρὸς βασιλέα σπονδὰς ποιεῖσθαι* s králem smlouvu činit (srov. § 172. a): o srovnávání: *οὐδὲν τὰ χεῖμᾶτα πρὸς τὴν σοφίαν* ničím nejsou peníze proti moudrosti;

o vztahu: eo do, k: *διαφέρειν πρὸς ἀρετὴν* vynikati (eo do) ve etnosti, *τὰ πρὸς τὸν πόλεμον* věci válečné, *παντοδαπὰ ἠβρημένα πρὸς φυλακῆν καὶ σωτηρίαν* k ochraně a bezpečnosti.

6. ὑπό (lat. sub) základní význam pod (protiva *ἐπείρ* super):

A s dativem: pod (čím) (na otázku kde?)

a) místně: *ὑπὸ τῷ οὐρανῷ* pod nebem, *οἱ Καταναῖοι ὑπὸ τῇ Αἴτνῃ τῷ ὄρει οἰκοῦσιν* na úpatí Aetny;

b) přeneseně: o podřízenosti: *ὑπ' (= ἐπι) Ἀθηναίοις εἶναι* pod Athéňany býti (pod jejich vládou), *ἐφ' ἑαυτῷ ποιεῖσθαι* podrobovati si.

B. s genitivem

a) místně (zřídka): zpod (čeho), pod (čím): *ἐπὶ γῆς καὶ ὑπὸ γῆς*;

b) přeneseně na označenou osobu nebo věc, jejíž původem něco se děje, tedy

α) od (lat. a) při passivě a slovesech passivního významu: *ἡ πόλις ἐάλω ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων* město bylo od Hellénů dobyto, *πολλοὶ ἀπέθανον ὑπὸ τῶν βαρβάρων* mnozí zahynuli od barbarův, *εἰ πάσχειν ὑπὸ τινος* dobrého zakonšeti od někooho;

β) pro, od, ze neb instrumental: *ὑπὸ γέρωσ ἀσθενῆς ἦν* (pod břemenem stáří) stářím, pro stáří, *οὐ δύναμαι σιγαῖν ὑφ' ἡδονῆς* od radosti, radostí, *ὑπὸ δέους* strachem, ze strachu;

γ) pod, za (čeho): *ὑπὸ σάλπιγγος* za zvuku trouby, *ὑπὸ κήρυκος* *πωλεῖν* za volání hlasatelova prodávati.

C. s akkusativem

a) místně: pod (co) (na otázku kam?) *ὑπ' αὐτὸ τὸ τεῖχος* ἔγειν až pod samou zeď, k samé zdi postupovati;

b) časové: pod, k: *ὑπὸ νύκτα* pod večer, pod samou noc (sub noctem).

*Ve složení dolů, se-, pod-, zvolna, tajně: *ἐποβαίνω* sestupuji, *ἐποδῶω* podvazuji, *ἐπάγω* zvolna postupuji, *ἐποδείκνυμι* tajně ukazuji.

Hlava 18.

Θ zájmenech.

§ 182

1. Osobní zájmena bývají v nominativě jen tehdy, když osoba jimi označená s důrazem se vytyká, což se děje, jako v češtině i latině, při protivě osob: Ἐγὼ μὲν ἄπειμι, σὺ δὲ μένε. — Καὶ σὺ ὄψει ἀνιόν τῦ quoque cum vidēbis (t. j. οὐ μόνον ἐγὼ). Srov. § 63. 1.

2. Nominativ zájmena osoby 3. zastoupen bývá demonstrativy οὗτος, ἐκεῖνος, ὅδε a při protivě často zájmenem αὐτός (on sám), ktercz také zastupuje pády nepřímé. Ἐρασσαν τοῖς μὲν ἡμαρτητέαια, αὐτοὶ δὲ σφύζειν τοῖς νόμοις. Ο ὁ δὲ on pak viz § 141. 2.

3. V nepřímých pádech mají zájmena plnější tvar a svůj přízvuk, je-li na nich důraz, což se stává při protivě a po předložkách, padá-li váha na osobu a ne na předložku: Σὺ ἐμοὶ ἐπιβουλεύεις καὶ τῆ σὺν ἐμοὶ στρατιῇ. — Ale též: Ἠολὸν ἔν προθυμότερον ἴοιεν ἐπὶ σε ἢ σὺν σοι.

§ 183

Osobní zájmena zvratná odnášejí se

a) buď k podmětu téže věty (vztah přímý), jako čes. sebe, sobě:

sg. 1. σφύζω ἐμαυτὸν chráním	} sebe	pl. σφύζομεν ἡμᾶς αὐτούς chráníme	} sebe	
2. σφύζεις σεαυτὸν chráníš		σφύζετε ὑμᾶς αὐτούς chráníτε		} (samý)
3. σφύζει ἐαυτὸν chrání		σφύζονται αὐτούς, σφύζαδ. chráινι		

Ἐγὼ θεοῦ σαυτὸν nosec te ipsum, poznej sebe sama. — Ἠμᾶς ἀντὶ ἐαυτῶ ποιεῖ. — Οὐκ ἐμὲ μελλῶ βλάπτει ἢ ὑμᾶς αὐτούς. — Ὡ ἀγαθέ, μὴ ἀγρόει σεαυτὸν. — Αἰδοῦμί σοι ἐμαυτὸν δοῦλον. — Αἰδοῦσιν ἐαυτούς.

Pozn. 1. Výjimkou říká se δοκῶ μοι mihi videor častěji než ἐμαυτῶ.

Pozn. 2. Zvratné zájmeno osoby 3. bývá někdy místo zájmena os. 1. nebo 2. (což ve slovanštině je pravidlem): δεῖ ἡμᾶς ἀνεροῦσθαι ἐαυτούς musíme se otázetí sebe samých. Οὐδὲ τῆν ἐαυτοῦ ψυχὴν σὺ ὁράς ty ani své duše nevidíš. Básn. μόνον τὸν αὐτῆς ὄσθα svůj osud znáš; tak vztahuje se u básníků často přivlastňovací ὅς (svůj) k osobě 1. nebo 2.: Ἦομ. σὺ γὰρ ἔγνωε ἧς γαίης δύναιαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι nebo já věru nemohu nie jiného milejšího spatřiti své otěiny (nad svou otěinu).

b) anebo se táhnou k podmětu věty řídicí, jako v latině (nepřímý vztah), v kterémžto případě je překládáme obyč. nezvratně: Σοζοάτης ἔρη τὸ δαιμόνιον ἐαυτῶ σημαίνει S. říkal, že mu (sibi) božstvo znamení dává. — Εἰστέρας ἐκέλευσεν, εἰ μέλλας σὺν ἐαυτῶ ἐκκληῖν kázal ti vejíti, chtěli-li bys s ním (secum) vylouiti. — Οἱ

Ἀρκάδες ἔλεγον τοὺς Λακεδαιμονίους οὐδέποτε ἔβην σφῶν αὐτῶν ἐμβαλεῖν εἰς τὰς Ἀθήνας (bez nich, sine se neb ipsis).

Pozn. 1. Za nepřímé zájmeno zvrtné osoby 3. užívá se v atticině též tvarů příkl. οἱ (místo ἐαυτῶ) a σφίσιν (m. σφίσιν αὐτοῖς), zřídka σφῶν a σφᾶς: λέγεται Ἀπόλλων ἐκδεῖραι Μαρσύαν ἐρίζοντά οἱ περὶ σοφίας dicitur Apollō Marsyae, eutem dētrāxisse dē arte sēcum certanti. Πάντες ἐδόζουν (domnívali se) βασιλέα ἀτάκτους σφίσιν ἐπιπεσεῖσθαι.

Pozn. 2. Místo zájmen zvrtných nastupují též zájmena osobní a ve 3. os. αὐτός, když zpravodaj ze své mysli větu pronášeje, pouze odkazuje k osobě zminěné (jako v lat. is): Φοβοῦμαι, μή μοι ἀντιπράττη. Ἐφοβοῦντο, μὴ ἐπιθοῦντο αὐτοῖς οἱ πολέμοι obávali se, aby na ně nepřátelé neudeřili. Πρὸς-ῆρχοντο θεοῖς Ἰλῆως δέχεσθαι αὐτούς (ut se exciperent).

1. Vztah přivlastňovací označuje se

- a) buď členem (§ 142. 1. p., srov. filius patrem amat) nebo
- b) důrazněji zájmeny přivlastňovacími ἐμός, σός, ἡμέτερος, ἐμέτερος, σφέτερος (svůj), anebo
- c) bez důrazu genitivu zájmen osobních μου, σου, αὐτοῦ jeho eius, αὐτῆς její, ἡμῶν, ἐμῶν, αὐτῶν eorum, carum, jejich.

2. Přivlastňovací zájmena (ἐμός, ἡμέτερος atp.) mají význam zvrtný i nezvrtný, jen σφέτερος (svůj) (a básn. ὅς) vždy zvrtný; místo genitivů zájmen osobních nastupují ve smysle zvrtném genitivu zájmen zvrtných (ἐμαντοῦ, ἐμαντῆς, σεαντοῦ, σεαντῆς, ἐαυτοῦ, ἐαυτῆς, pl. ἡμῶν (δυῶν) αὐτῶν, ale častěji ἡμέτερος (δυμέτερος) αὐτῶν, ἐαυτῶν (ne σφῶν αὐτῶν). Užívání přivlastňovacích zájmen zvrtných znázorňuje vzorec tento:

στέργω τὸν ἐμαντοῦ πατέρα	= τὸν ἐμὸν π.	miluji svého otce
στέργεις τὸν σεαντοῦ πατέρα	= τὸν σὸν π.	miluješ " "
στέργει τὸν ἐαυτοῦ (nebo αὐτοῦ) πατέρα	= [básn. τὸν ὄν π.]	miluje " "
στέργομεν τὸν ἡμέτερον αὐτῶν πατέρα	= τὸν ἡμέτερον π.	milujeme " "
στέργετε τὸν ὑμέτερον αὐτῶν πατέρα	= τὸν ὑμέτερον π.	milujete " "
στέργουσι τὸν ἐαυτῶν (nebo αὐτῶν) πατέρα	= τὸν σφέτερον π.	milují " "

Ale nezvrtně στέργω τὸν πατέρα αὐτοῦ, αὐτῆς miluji jeho otce, jejího otce.

Μετεπέμφατο Ἀστυάγης τὴν ἐαυτοῦ θυγατέρα καὶ τὸν παῖδα αὐτῆς.

3. Postavení zájmen přivlastňovacích a genitivů zájmen zvrtných jest přivlastňkové (§ 146. 2.): ὁ σὸς υἱός filius tuus, Ζεὺς τὴν Ἀθηναίαν ἔρρυσεν ἐκ τῆς ἐαυτοῦ κεφαλῆς Ζ. zplodil Athénu ze své vlastní hlavy. Při doplňku vypouští se člen: Χαιρεφῶν ἐμὸς ἐταῖρος ἦν (nikoliv ὁ ἐμός § 145. 3.). — Naproti tomu genitivu zájmen osobních (též αὐτοῦ, αὐτῆς, αὐτῶν) mají postavení přísudkové (§ 147. 2. c): ὁ

πατήρ σου čili v souvislé řeči σου ὁ πατήρ tvůj otec (ale ὁ Περικλέους πατήρ). Taktéž ἡ μήτηρ αὐτῆς, ἡ οἰκία αὐτῶν.

a) Nezvratný vztah zájmen přivlastňovacích (= můj, tvůj, jeho a t. d.):

‘Ο ἐμὸς πάμππος κάλλιστός ἐστι Μῆδων. — Τὸν ἀδελφόν μου Ἔρατοςθένης ἀπέκτεινεν. — Τῆς σῆς συμβολῆς δέομαι. — Ἡ προθυμία σου πολλοῦ ἀξία ἐστίν. — Τοῖς ὑμετέροις βουλήμασιν οὐκ ἐναντιούμεθα. — Οἱ στρατιῶται ἡμῶν τὸν στρατηγὸν αὐτῶν συνέλαβον.

b) Zvratný vztah zájmen přivlastňovacích (= svůj):

Καὶ ὑμεῖς ἄπαντες τοὺς ὑμετέρους παῖδας ἀγαπᾶτε. — Κατὰ τοῖς σαυτῆς κατοῖσι κατὰ τοῖς ἐμοῖς γελᾶς. — Ἀπέχεσθε τῶν ἀλλοτριῶν, ἵν’ ἀσφαλέστερον τοὺς οἴκους τοὺς ὑμετέρους αὐτῶν κεκτήσθε.

Pozn. 1. Zvratná zájmena os. 3. ὅς a ἑαυτοῦ vztahují se místy k osobě první nebo druhé, viz § 183. a, pozn. 2.

Pozn. 2. Zvratné zájmeno zastoupeno bývá leckdy, jako v latině a češtině, zájmenem vespolečným: Φθονοῦντες ἑαυτοῖς μισοῦσιν ἀλλήλους závidíce sobě vespolek se nenávidí.

§ 185

Zájmeno αὐτός míná

a) přísudkové postavení ve významu ipse, sám: αὐτός ὁ βασιλεὺς čili ὁ βασιλεὺς αὐτός rex ipse, sám král, πρὸς αὐτὰ τὰ τεῖχη k samým zdem;

b) přivlastkové postavení ve významu idem, týž: ὁ αὐτός βασιλεὺς rex idem, týž král, σὺ ταῦτά ἐμοὶ λέγεις totéž jako já;

c) zastupuje zvláště v nepřímých pádech zájmeno os. 3., jako lat. is, on, ona, ono (§§ 182. 2. 183. b, pozn. 2.).

Pozn. 1. Αὐτός překládá se též slovy: sám od sebe (sponte), právně, samotný: ἀλλὰ τις αὐτὸς ἔτω než přijdiž někdo sám od sebe, αὐτὸ τοῦτο (hoc ipsum) ἀγαπῶσιν právně v tom si libují, αὐτὸ τοῦναντίον právně naopak, pravý opak, αὐτοὶ ἔσμεν jsme sami, samotní, καὶ αὐτός et ipse, rovněž, též. O dativě při αὐτός = i se, viz § 172. c, pozn. b.

Pozn. 2. Ὁ αὐτός podržuje člen i ve výroku (§ 145. 3. pozn.): ἐγὼ μὲν ὁ αὐτός εἰμι, ὑμεῖς δὲ μεταβάλλετε. S dativem § 172. b.

§ 186

Ukazovací zájmena ὅδε, οὗτος, ἐκεῖνος, přistupující jako přivlastky k substantivům členem opatřeným, mají postavení přísudkové.

1. ὅδε tento, tenhle, ten tu, zde ukazuje, jako lat. hic, na předmět přímo před očima stojící (demonstrativum os. první): οὗδε οἱ νεφύ tyto (naše) chrámy, ὅδε ὁ ἀνὴρ tento muž zde = já, κρύψω τόδ’ ἔργον τοῦμόν, ὅδε ἔστηκα zde já stojím. — Proto uvozuje ὅδε řeč přímou

a opovídá s důrazem myšlenku následnou: *εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τὰδε· Ἐπεμψέ με Ἀριᾶτος.*

2. *ὄττος* (iste) ten, tento, ten zde, tu, on, ukazuje k předmětu již zmíněnému (vůbec známému), neb o němž právě se mluví (demonstrativum os. druhé); *Ταῦτα (předch.) μὲν σὺ λέγεις, τὰδε (násl.) δὲ ἐγὼ γράφω.* — *Ὄττος σὺ, πῶς δεῦρ' ἦλθες;* ty zde, jak sem přišels? — *Ὄττος, τί ποιεῖς;* — *Ὁ μάντις ὄττος* (zminěný Teiresias) *ἦν ἐν τῇ τέχνη.* — *Τεκμήριον δὲ τούτου καὶ τὸδε* důkazem toho (tvrzení) jest i toto (co následuje). — *Ὁδὴ ὄρξες τούτους τοὺς συκοφάντας* (s příhanou, jako istos *accusatores*).

Ὄυτος, ὅς odpovídá lat. *is, qui*: *ὄυτος, ὅς λέγει.* — *Ἀνδρεῖος ὀνομάζεται ὄυτος, ὅς ἂν ἐν τῇ τάξει μένων μάχεται τοῖς πολεμίοις* fortis appellatur *is, qui* in acie cum hostibus pugnat.

3. *ἐκεῖνος* (ille) onen, on, ten odkazuje k předmětu časem nebo místem vzdálenému (demonstrativum os. třetí).

Ἐκεῖνοι ἡμᾶς πάλιν ὑποτεμοῦνται oni nás zase zaskočí. — *Ὡς νῦν Ἰeros ἐκεῖνος ἦσται* jak tam nyní I. sedí!

P o z n. Latinskému hic — ille co do užívání odpovídá *ὄυτος* — *ἐκεῖνος* (Koš. § 314. p.).

4. Jako se odnáší *ὄττος* k předchozímu, *ὅδε* k následnému, tak se liší **οὐδ** sebe též *τοιούτος* a *τοιόσδε* (*talis*), *τοσοῦτος* a *τοσόσδε* (*tantus*), *τηλικούτος* a *τηλικόσδε* tak starý, *οὕτως* a *ὁῶδε* sic. *Ὁ Κῆρος ἀκούσας τοῦ Γαβρόου τοιαῦτα (předch.) τοιάδε (násl.) πρὸς αὐτὸν ἔλεξεν.*

Neurčitého zájmena *τις* užívá se

§ 187

a) **buď** substantivně u významu (ně)kdo, kdosi, člověk, leckdo: *οἷοιό τις ἂν* někdo by mnil, *ποῦ τις φήγη;* kam má člověk utéci? *εἰ τις* si quis, jestliže kdo;

b) **aneb** adjektivně, jako lat. *quidam*, jakýsi, nějaký, a zmirňuje též výraz volený: *Ἀθηναῖός τις* Athēniensis quidam, Athēnian jakýsi; *δεινὴ τις δύναμις* incredibilis quaedam potentia, hrozná jakási, *jakási* moc; *τοιαύτη τις εἴστιν ἡ κατηγορία* taková asi jest žaloba; *τριακόσις τις ἀπέθανον* třicet asi.

P o z n. Pamatuji *καιρόν τι* něco nového, *θεῶν, φίλων τις* někdo z bohů, z přátel. Někdy má *τις* plnější význam, jako: *ἔδοξε τι λέγειν* něco důležitého, *ἕως ἔχει τινὰ λόγον* nějaký mocný důvod, akk. neut. *τι* též příslovečně: *οὕτω* nijak, *οὐδέ τι* ani dost málo.

1. Vztažná zájmena a příslovce vztahují se buď k určitým § 188 předmětům a nazývají se určitě vztažnými, nebo k neurčitým před-

měťám čili k celému druhu a slovou neurčitě vztažnými (čili zobecňujícími).

- a) Určitě vztažná jsou jednoduchá: ὅς, οἷος, ὅσος, οἷ, ὅτε ὡς: Οὐδὶ πάντας ἴδεις, ὅς τὰ κλείν' ἀνίγμ' ἤδη.
 b) Neurčitě vztažná jsou složená: ὅστις (kdokoli, kterýkoli), ὁποῖος, ὁποῖος, ὅπου, ὁπότε, ὁπως: μισῶ σοφιστήν, ὅστις οὐκ ἀδύῳ σοφός. — Μακάριος, ὅστις ἔτυχε γενναίου φίλου.

Pozn. 1. Pro tuto zobecňující platnost klade se ὅστις (nikoli ὅς) pravidelně po větách záporných aneb obecný smysl majících: Οὐκ οἶδ', ὅστις ἀνθρώπος γεγένηται. Οὐκ (οὐδαίς) ἔστιν ὅστις, τίς ἔστιν ὅστις, πᾶς ὅστις (plur. πάντες ὅσοι).

Pozn. 2. Sloveso samostatné ἔστιν splývá často se vztažnými zájmeny a příslovci v jeden pojem: ἔστιν ὅστις mnohý, leckterý, ἔστιν ᾧ mnohému, ἔστιν (εἰσὶν) οἷ mnozí, ἔστιν οἷς οὐκ οὐτως ἔδοξεν mnohým; ἔστιν ὅτε někdy, leckdy, ἔστιν οἷ leckde, ἔστιν ὅπου někde, též οὐκ ἔστιν ὅπου nikde, οὐκ ἔστιν ὅπως (ὡς) nijak.

Pozn. 3. ὅς = ὅτος vyskytá se v atticině jen ve spojeních καὶ ὅς a ten (ale v akk. s inf. καὶ τόν § 141.), ἢ δ' ὅς děl tu on a zř. ὅς μὲν — ὅς δέ (místo ὁ μὲν — ὁ δέ).

2. Vztažná zájmena a příslovce uvádějí též věty zvolací přímé i nepřímé, zvláště mají úkon ten οἷος, ὅσος a přísl. ὡς [οἷως]: Οἷα ποιεῖς, ᾧ ἔταίρε co to děláš! — Ὡ πάππε, ὅσα πράγματα ἔχεις ἐν τῷ δελπινῷ. — Θαυμάζω αἰσθανόμενος, ὡς ἠδέως καθεύδεις. — Κύρος κατῷ κτειρε τὴν γυναῖκα, οἷου ἀνδρὸς στέροιο.

Zvláštnosti ve spojování vět vztažných.

§ 189 I. Přesmykování substantiva do věty vztažné. Jméno vztahové leckdy přestupuje, jako v latině i češtině, z věty nadřazené do věty vztažné, vazbě její se podrobující: Οἱ πολέμοι ἔκτειναν, οὓς ἀνδρας ἔλαβον (místo ἔκτειναν τοὺς ἀνδρας, οὓς ἔλαβον) quos viros ceperant, interfecerunt, které muže chytily, zavraždily. — 'Ολοῖσα λαμβάνοι πλοῖα, κατήρην.

§ 190 II. 1. Připodobování pádův (attractio) záleží v tom, že relativum vstupuje do pádu jména vztahového. To děje se tehdy, je-li relativum v akkusativě, jméno pak vztahové v genitivě nebo v dativě.
 Teď místo πολλοὶ τῶν χρημάτων, ἃ εἶχον, ἀπέτυχον } mnozí pozbyli
 může se říci } πολλοὶ τῶν χρημάτων, ὧν εἶχον, ἀπέτυχον } peněz, jež měli.
 připodobením }

Někdy se při tom přesmykuje substantivum do věty vztažné:

πολλοὶ ὧν χρημάτων εἶχον ἀπέτυχον.

2. Je-li demonstrativum jménem vztahovým, vypouští se z pravidla úplně, čímž obě věty v jednu splynou:

πολλοὶ τούτων, ἃ εἶχον, ἀπέτυχον,
(πολλοὶ τούτων, ὧν εἶχον, ἀπέτυχον),
πολλοὶ ὧν εἶχον ἀπέτυχον.

Ἄξιον ἔσεσθε τῆς ἐλευθερίας, ἧς κέκτησθε (místo ἣν κέκτησθε). — Τῷ ἡγεμόνι πιστεύσομεν, ᾧ (místo ὃν) ἂν Κῦρος δῶ. — Μέμνησθε οὗ δαμωμόκατε ἔργου (připodobení a přesmyknutí) místo μέμνησθε τοῦ ἔργου, ὃν δαμωμόκατε. — Ἐπορεύετο σὺν ἧ εἶχε δυνάμει (= σὺν τῇ δυνάμει, ἣν εἶχε. — Ἀμελῶ ὧν με δεῖ πράττειν (= τούτων, ἔ). — Ἰσασιν οὐδὲν ὧν λέγουσιν (= τούτων, ἔ). — Ἐπαινῶ σε ἐφ' οἷς λέγεις (= ἐπὶ τούτοις, ἔ).

3. Mnohem řídkěji připodobuje se vztahové jméno k relativu po něm následujícímu (připodobování zpětné, attractio inversa), jako někdy v latině: Urbem quam statuo, vestra est. I zde, jako při přesmyknutí, odkazuje často οὗτος v nadřazené větě ku jménu vztahovému: Ἴπποι οἱ ἂν ἄριστοι ὄντι, τούτους ζητεῖτε. — Τὸν ἄνδρα τοῦτον ὃν πάλαι ζητεῖς, οὗτός ἐστιν ἐνθάδε. — Ἀεὶ-λεν (udal, naznačil) αὐτῷ δ' Ἀπόλλων θεοῖς, οἷς ἔδει θύειν (= θεοῖς οἷς).

4. Zájmeno οἷος (řídk. ὅσος, ἡλικός), jsouc přísudkem ve větě vztahové, vypouští sponu εἶναι a připodobuje se i se svým podmětem ku jménu vztahovému, načež jako přívlastek přede jméno vztahové se klade:

χαρίζομαι ἀνδρὶ, οἷος σὺ εἶ	} Πρὶ πούῃμ δειμονστρατιβυ:
χαρίζομαι ἀνδρὶ οἷος σὺ	
χαρίζομαι ἀνδρὶ οἷῳ σοὶ	} χαρίζομαι (τοιοῦτῳ) οἷῳ σοὶ.
χαρίζομαι οἷῳ σοὶ ἀνδρὶ	

Οἷῳ γε ἐμοὶ παντάπασιν ἀπορὸν ἐστι τοῦτο takovému (muži), jako já jsem, jest to zcela nemožno. Ba i se členem: τοῖς οἷοις ἡμῖν (takovým lidem), jako my jsme.

Pozn. Týmže způsobem připodobuje se οὐδεὶς (μηδεὶς), je-li beze spony εἶναι, k následnému ὅστις οὐ, splývajíce s ním téměř v jeden pojem ve významě každý: οὐδεὶν ὅτῳ οὐκ ἀποκρίνεται (= οὐδεὶς ἐστιν, ὅτῳ οὐ) odpovídá každému. Odtud vysvětluje se též θαυμαστός ὅσος (t. j. θαυμαστόν ἐστιν, ὅσος): χρήματα ἔλαβε θαυμαστά ὅσα div jak veliké, jak mnoho, θαυμαστῶς ὡς ku podivu jak.

III. Přecházení vět vztahových ve věty samostatné. Vztahuje-li § 191 se několik vět vztahových k témuž jménu vztahovému, uvozuje se jen první relativem, v ostatních pak relativum, má-li byti v jiném pádě, buď se vypouští nebo nahrazuje zájmenem αὐτός neb osobním (jako v češtině i latině: Ἀρχαῖος, ὃν ἡμεῖς ἠθέλομεν βασιλέα καθιστάναι καὶ [doplň ᾧ]

ἐδώκαμεν καὶ [doplňi par' oŭ] ἐλάβομεν πιστά, ἡμῶς κακῶς ποιεῖν πειροῦνται kterého jsme my chtěli králem učiniti, a (jemuž) dali a (od něhož) přijali jsme slib věrnosti, usiluje nám ubližovati. Οἱ πρόγονοι, οἷς οὐκ ἐχαρίζοιτο οἱ λέγοντες οὐδ' ἐφίλον αὐτούς, ἤρξαν τῶν Ἑλλήνων.

§ 192 IV. Podjímání vět. Jako v češtině a latině, spravuje se někdy i v řečtině relativum vazbou věty vložené, což se nazývá podjímání vět: αἰρούμεθα αὐτομόλους, οἷς ὅποταν τις πλείονα μισθὸν διδῶ, μετ' ἐλείπων ἀκολουθήσουσιν (místo οἷ, ὅποταν αὐτοῖς τις . . .) eligimus transfugas, quibus si quis plus stipendii tribuerit, illōs sequentur (místo qui, si iis . . .). — Místo úplné věty vložené může též nastoupiti participium neb infinitiv, k němuž pak se táhne relativum: Ἀνόητον δ' ἐπὶ τοιοῦτους λέγει, ὃν κρατήσας μὴ κατασχῆσει τις (= οὗς, ἐπειδὴν αὐτῶν κρατήσῃ). — Παράττετε, ὅποσον ἐν τι ὑμῶν ὀλήσθε μάλιστα συμφέρον (cokoli míníte, že by —).

§ 193 Τάρασι zájmena a příslovce jsou

a) v přímých i nepřímých otáz.: τίς, ποῖος, πόσος, ποῦ, πότε, πῶς atp.;

b) jen v nepřímých: ὅστις, ὅποιος, ὅπόσος, ὅπου, ὅποτε, ὅπως atp.

Τίς εἶ kdo jsi? εἰπέ μοι, τίς εἶ neb ὅστις εἶ, dle mihi, quis sis. — Τίς τε καὶ πόθεν πάρει.

Pozn. 1. Jako v češtině, může i v řečtině jedna věta několik otázek obsahovati, což slove vřaďováním otázek: Ἦμ. τίς πόθεν εἶς ἀνδρῶν; kdo (a) odkud z lidí jsi? — Ἀπὸ τούτων φανερόν γενήσεται, τίς τίνος αἰτίας ἔστιν z toho vyjde na jevo, kdo čím vinen jest. Srov. uter utri insidiās fecit?

Pozn. 2. Otázka může se v řečtině vztahovati jen k jednomu slovu (subst., part., inf.) nebo k větě vedlejší, což slove podjímáním, jako při zájmeně vztahném (§ 192.): Ἐγὼ οὖν τὸν ἐκ ποίας πόλεως στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξειν; (mám čekati, že to učiní vojevůdce — z jakého města?) — Ἦότε ἢ χρὴ πράξετε; ἐπειδὴν τί γένηται kdy budete konati (co potřebí jest) své povinnosti? až co se stane? (= co se má dříve státi?) — Sem sluší též řízení τί παθῶν, τί μαθῶν; čeho zakusiv, co se ti stalo, co ti na mysl přišlo, že: τί παθῶν ἀδικεῖς τὴν πατρίδα;

Глава 19.

О родех словесных.

I. Род чинный (genus activum).

§ 194 1. Mnohých sloves činných užívá se jednak přechodně, jednak nepřechodně (jako českého táhnouti, vyraziti, latinského abstinēre, offendēre), na př.

<i>ἄγειν</i>	přechodl.	vésti,	nepřech.	táhnouti, postupovati,
<i>ἐλαύνειν</i>	„	hnáti,	„	táhnouti, jeti,
<i>ἔχειν</i>	„	mítí, držeti,	„	držeti se a mítí se (s adverb.),
<i>καταλύειν</i>	„	vypřahati,	„	zastavovati se,
<i>ὀρμᾶν</i>	„	hnáti,	„	hnáti se, spěchati,
<i>τελευτᾶν</i>	„	končiti,	„	skonávati,
<i>πράττειν</i>	„	činiti,	„	mítí se (s adverb.),
<i>ἐμβάλλειν</i>	„	vhazovati,	„	vpadatí.

Pozn. 1. O přechodných a nepřechodných časech téhož slovesa viz § 133.

Pozn. 2. Některá řecká aktiva překládají se do češtiny medialně; tak kromě svrchu dotčených hlavně tato:

<i>δοκέω</i>	zdám se,	<i>τολμάω</i>	opovažuji se,
<i>ἐρωτάω</i>	táží se,	<i>δέδοικα</i>	bojím se,
<i>θαυμάζω</i>	divím se,	<i>δυνέω</i>	zdráhám se,
<i>γελᾶω</i>	směji se,	<i>ἐρίζω</i>	pru se.

2. Rod činný znamená nezřídka činnost, kterouž podmět skrze jiného provéstí dává (aktivum původové, causativum): *Κῦρος τὸν παράδεισον ἐξέκοψε καὶ τὰ βασίλεια κατέκαισεν* K. dal zahradu vysekati a královský hrad spáliti (srov. Caesar pontem fěcit, a české sou sed stavi, pochoval syna).

II. Rod střední (genus medium).

Původní význam media jest zvratný, t. j. činnost slovesná odnáší § 195 se v mediu zpět k podmětu, od něhož vyšla. Podle rozdílného vztahu činnosti k podmětu lze rozeznávati:

1. Medium přímé (akkusativní), při němž podmět jest zároveň přímým předmětem slovesa

<i>λούω</i>	myji,	<i>λούομαι</i>	myji se,
<i>κοσμέω</i>	zlobím,	<i>κοσμέομαι</i>	zlobím se,
<i>τάττω</i>	řadím,	<i>τάττομαι</i>	řadím se, stavím se v řad,
<i>τρέπω</i>	obracím,	<i>τρέπομαι</i>	obracím se.

Některá přímá media berou na se význam nepřechodný, jako

<i>γεύω</i>	dávám okoušeti,	<i>γεύομαι</i>	okouším,
<i>ἔημι</i>	pouštím, vrhám,	<i>ἔμει</i>	pouštím (ženu) se, spěchám,
<i>ἵστημι</i>	stavím,	<i>ἵσταμαι</i>	stavím se, stoupám,
<i>παύω</i>	zastavuji,	<i>παύομαι</i>	přestávám,
<i>φαίνω</i>	jevím,	<i>φαίνομαι</i>	jevím se.

Pozn. Kde medium toto není v obyčejí, vyjadřuje se zvrát činnosti podobně, jako v češtině, zejména zvrátným, na př. *γυρνάω εμαυτόν* evičím se, tužím se, *ἀποκτείνει εαυτόν* zabíjí sebe.

2. Medium nepřímé (dativní) značí činnost, kterouž podmět sobě, ku svému prospěchu vykonává:

<i>αἰρέω</i>	beru,	<i>αἰρέομαι</i>	beru si, volím si,
<i>ἀνύγω</i>	odvracím,	<i>ἀνύρομαι</i>	odvracím od sebe, bráním se,
<i>ἐπίσχω</i>	nalézám,	<i>ἐπίσχομαι</i>	nalézám si, získávám si,
<i>τιμωρέω τι</i>	pomáhám,	<i>τιμωρόμαι τινα</i>	pomáhám si proti komu, mstím se nad kým,
<i>πέμπω</i>	posílám,	<i>μεταπέμπωμαι</i>	obesílám si, povolávám si,
<i>ἄγω γυναῖκα</i>	vedu ženu,	<i>ἄγομαι</i>	vedu si, žením se (uxorem duco),

τίθησι νόμους ὁ νομοθέτης, τίθεται νόμους ὁ δῆμος.

Τοῦς ἀγάρφους νόμους οὐχ οἱ ἄνθρωποι ἔθεντο, ἀλλὰ θεοὶ τοῖς ἀνθρώποις ἔθεσαν. — Ἐπειδὴ πρεσβύτερός εἰμι Κέρου, εἰκὸς ἄρχειν με λόγου slušno jest, abyeh první mluvil. — *Τοῦ λόγου ἤρχετο ὄδδου* řeč počínal takto.

3. Medium úsilné (podmětné) značí činnost, kteráž vychází z vlastní síly a moci podmětu. V češtině se vyjadřuje slovesy činnými se zájm. svůj, ze svého nebo slovesy zvrátnými; ku př.

<i>λαμβάνω τι</i>	beru něco,	<i>λαμβάνομαι τιτος</i>	chápu se něčeho,
<i>ποιέω εἰρήην</i>	zjednávám mír (komu),	<i>ποιέομαι εἰρήην</i>	činím, uzavírám (sám) mír,
<i>ποιέω θήραν</i>	strojím honbu,	<i>ποιέομαι θήραν</i>	honím,
<i>σχοπέω</i>	hledím,	<i>σχοπέομαι</i>	rozvažuji u sebe,
<i>πολιτεύω</i>	jsem občan,	<i>πολιτεύομαι</i>	(jsem činným občanem), hledím si obecných věcí.

Pozn. 1. K tomuto mediu náležejí mnohá slovesa svým futurem, jako *ῥέω* pěji, *ῥέομαι* budu pěti, *ἀκούω* slyším, *ὄρω* vidím, *ἐσθίω* jím, *πίνω* piji, *βαίνω* kráčím, *φεύγω* utíkám, *βίβω* žiji a t. d., srov. § 132. A, 1.

Pozn. 2. Jako aktivum (§ 194. 2.), značívá i medium (přívodové) činnost, jejíž přívodem jest podmět, ale vykonavatelem někdo jiný:

<i>δανείζω</i>	půjčuji,	<i>δανείζομαι</i>	dávám si půjčovati, vypůjčuji si,
<i>διδάσκω</i>	vyučuji,	<i>διδάσκομαι τινα</i>	dávám si vyučovati,
<i>δικάζω</i>	za právo nalézám, soudím,	<i>δικάζομαι</i>	dávám si za právo nalézati, soudím se,
<i>μισθώω</i>	pronajímám,	<i>μισθόομαι</i>	dávám si pronajímati, najímám.

Pozn. 3. Mediium mívá též význam vespolný (vespolné med.), jako v češtině slovesa zvrtná: *γινώσκειν* znáti, *γινώσκεισθαι* znáti se (vespolek) (med. přím.), *κνείν* libati, *κνείσθαι* libati se (přím. med.), *διανέμειν* děliti, *διανέμεισθαι* děliti se vespolek (nepř. med.).

Pozn. 4. Krytočinná slovesa (deponentia) jsou většinou media o významu činném nebo středním (§ 132. A, 2.). I tu možno dle původu rozeznávat

- a) med. přímé, jako *ἥδομαι* těším se, *ἄλλομαι* skáči (= házím se),
- b) med. nepřímé, jako *κτάομαι* dobývám si, nabývám, *δέχομαι* беру si, přijímám,
- c) nejčast. med. úsilné, jako *βούλομαι* chci, *δύναμαι* mohu, *πέτομαι* letím, *μάχομαι* bojuji.

III. Rod trpný (genus passivum).

1. V řečtině mohou též slovesa nepřechodná, jež v aktivě se § 196 poji s genitivem nebo dativem předmětným, tvořiti osobní passivum, kdežto v latině a češtině nastupuje obyč. vazba neosobní. (Srov. *φθοροῦμαι* mihi invidetur, závidí se mi.) Na příklad slovesa

a) v aktivě s genitivem:	b) v aktivě s dativem:
<i>ἀμελέομαι</i> jsem zanedbáván,	<i>πιστεύομαι</i> věří se mi, mám víru,
<i>ἄρχομαι</i> jsem pod vládou, ovlá-	<i>ἀπιστέομαι</i> nemám důvěry,
<i>καταγελάομαι</i> jsem na posměch, [dán,	<i>ἐπιβουλεύομαι</i> úklady se mi strojí.

Pozn. Podobně i v češtině tvoří se někdy osobní passivum od sloves nepřechodných, jako užíván, pohrdán, vyvaděn a podob.

2. Výjimkou i deponentia medialní připouštějí rod trpný (§ 132.4.), zvláště v aoristě, jenž se také tvarem liší od středního, a v perfektě, jako *βιασθήναι* přemoženu býti (*βιάζομαι* přemáhám), *μεμνηχάνησθαι* vymyšlenu býti (*μηχανάομαι* vymýšleti), *γραφῆναι* obžalovánu býti (*γράφομαι* žaluji), *μεταπεμφῆναι* obeslánu býti (*μεταπέμπομαι* obesílám).

3. Medialní passiva (§ 132. A, 3.) mají v trpných tvarech význam buď trpný nebo střední, jako *κινέω* hýbám: *ἐκινήθην* hnul jsem se, nebo byl jsem pohnut, *σώζω* zachraňuji, *ἐσώθην* zachránil jsem se, nebo byl jsem zachráněn.

4. Deponentia passivní (§ 132. A, 2.) nemění svého významu v trpný ve tvarech passivních (totiž v aoristě a ve futuru pass.), jako *ἄγασθαι* podivují se, *ἠγάσθην* podivil jsem se, *ἥδομαι* těším se, *ἠσθήσομαι* budu se těšiti.

5. Několik sloves aktivních má význam passivní (tak zvaná neutropassiva) a nahrazují neobvyklé passivum sloves souznačných, jako v latině *perco* — *perdo*, *veneo* — *vendo* a pod. Tak doplňuje se

<i>ἀποκτείνω</i> zabíjím	slovesem	<i>ἀποθνήσκω</i> (<i>ἐπὶ τινος</i>) jsem zabíjen,
<i>ἐκβάλλω</i> vyháním	"	{ <i>ἐκπίπτω</i> jsem vyhážen, <i>φεύγω</i> jsem vyhnán,
<i>διώκω</i> stíhám, poháním k soudu		<i>φεύγω</i> jsem stíhán, poháněn k soudu,
<i>αἰρέω</i> jímám, dobývám		aor. <i>ἔαλλον</i> byl jsem jat, dobyt,
<i>εὖ, κακῶς ποιέω τι</i> à dobře, zle činním komu		<i>εὖ, κακῶς πάσχω</i> (<i>ἐπὶ τινος</i>) do- brého, zlého zakousím.

Srov. §§ 121. 4. pozn., 152. 1. pozn. 2., 181. 6. B, b, a.

Pozn. Rod trpný překládá se do češtiny buď: a) trpně *τιμάομαι* jsem ctěn, anebo b) zvratně *καλέομαι* jmenuji se, nebo c) pomocí sl. dáti se, lze, jest, jako *προάγομαι* dávám se pohnouti, *γινώσκειται* lze, jest poznati, neb d) pomocí substantiv se slov. býti, míti, bráti, vzbuzovati, trpěti a pod. *μισέομαι* jsem v nenávisti, *βλάπτωμαι* mám, беру škodu, *ἀδικέομαι* trpím křivdu, e) slov. činnými nepřechodnými: *καλέομαι* slovu, *ἀεζάνομαι* rostu, *τῆζομαι* taji, f) činnou vazbou: *καλέομαι* říkají mi, *ἔγωμαι* *δή* už mě vedou.

Παβα 20.

Θ užívaní časův.

§ 197 1. Řecké tvary slovesně označují děj

- vztahem ku přítomnosti mluvícího jako přítomný, minulý nebo budoucí (čas děje);
- dle povahy či vidu (= kolikosti a dokonavosti) jako trvající, dokonaný, jednodobý a prostý (t. j. nehledie k jeho trvání nebo dovršení, § 201. 2.).

2. Povaha děje čili vid naznačuje se kmeny časovými.

Tvary kmene praesentního značí děj trvající nebo se vyvíjející, *φεύγειν* prchati, na útěku býti, *ἀποθνήσκειν* umíratí.

Tvary kmene perfektního značí děj dokonaný čili dovršený a stav z něho vzešlý:

περσευγέναι uprchnouti, uprchlým býti, *τεθνήσκειν* mrtve býti,
jako uprhlé v bezpečnosti býti,

Tvary kmene aoristního značí jednak a) děj prostý, nehledie k jeho trvání nebo dovršení, jednak b) děj jednodobý:

a) <i>ἔβασίλευσεν</i> kraloval,	a) <i>ἔστράτευσεν</i> táhl,
b) <i>ἔφυγεν</i> prchl,	b) <i>ἀπέθωκεν</i> umřel.

Tvary kmene futurního vytykají děj budoucí jako jednoduchý, nebo trvácí, tvary futura exakta značí stav budoucí, vzešlý z děje dokonaného:

φείξομαι prehnou nebo budu prehati, *πεφηνγώς ἔσομαι* budu uprechlým.

Povahu (vid) děje znázorňují tyto příklady:

děj trvácí: děj jednoduchý: děj dokonaný (stav z něho):

δωγίξομαι zlobím se, *δωγίσθημι* rozzlobil jsem se, *δωγισμαι* jsem rozzloben,

θαυμάζω divím se, *ἐθαύμασα* podivil jsem se, *τεθαύμακα* jsem v udivení,
jsem užaslý,

σώζομαι zachraňuji *ἐσώθην* zachránil jsem se, *σέσωσμαι* jsem zachráněn,
se,

γιννώσκω poznávám, *ἔγνων* poznal jsem, *ἔγνωκα* poznal jsem, znám,

αἰρέω jímám, *εἶλον* jal jsem, *ἤρηκα* zajal jsem, mám zajato,

Srov. §§ 198. 199. 201. 1. 202. 204.

ῥηήσομαι budu zvolen.

3. Přímnožkem označuje se děj minulý, kterýž vyjadřuje se buď imperfektem jako děj v minulosti trvácí: *ἔφηνγον* prehal jsem; buď indikativem aoristním jako děj jednoduchý nebo v minulosti vůbec sběhlý (prostý): *ἔφηνγον* prehl jsem, *ἐβασίλευσα* kraloval jsem;

buď plusquamperfektem jako děj v minulosti dokonaný: *ἔπεφηνγέην* byl jsem uprechl, byl jsem v bezpečí.

Tvary způsobové (konj., opt., impt.) a tvary jmenné (inf., part.) vyjadřují pouze povahu děje (nikoliv čas), kdežto sloveso řídicí naznačuje, do které doby spadají. Na příklad:

$\left. \begin{array}{l} \lambda \acute{\epsilon} \gamma \omega \\ \epsilon \dot{\iota} \pi \nu \omicron \nu \\ \epsilon \rho \acute{\omega} \end{array} \right\}$	$\left. \begin{array}{l} \tau \alpha \upsilon \tau \alpha, \upsilon \nu \alpha, \pi \epsilon \iota \sigma \theta \eta \tau \epsilon \\ \text{aby} \text{ste} \text{ uposlechl} \text{ i} \end{array} \right\}$	$\left\{ \begin{array}{l} \text{ut} \text{ pareatis} \text{ (pro} \text{ p\u017c} \text{ itomnost),} \\ \text{ut} \text{ pareretis} \text{ (pro} \text{ minulost),} \\ \text{ut} \text{ pareatis} \text{ (pro} \text{ budoucnost).} \end{array} \right.$
--	--	--

Pozn. 1. Odtud se vysvětluje, že řečtina nemá souslednosti časův (consecutiō temporum), jako latina; nemůže tedy žádným tvarem časovým označiti doby vztahové (relativní), totiž současnost, předčasnost a následnost vztahem k jinému ději, nýbrž vztah tento jen ze spojitě řeči se vyrozumívá, nebo spolu naznačuje příslovečným určením, jako obyč. v češtině. Který čas po případě voliti se má, vysvítá jediné z povahy děje. Časem slovesa řídicího naznačuje se zároveň i doba děje věty závislé, jenž jest vyjádřen konj., opt., inf. a part. Srov. §§ 202. pozn. 1. a 3., 203. pozn. 3., 204. 2. pozn., 204. 4. dod. a).

Pozn. 2. Přehled dotčených vztahů podává tento obrazec:

Děj dle povahy či vidu jest:	Čas děje čili děj dle času jest:		
	přítomný	minulý	budoucí
trvací	ind. praes. konj., opt., impert., inf., part. praesentní	imperf.	futurum
a) prostý	—	ind. aor. ind. aor.	— futurum
b) jednodobý	— konj., opt., impert., inf., part. aoristní	—	—
dokonaný (a stav z něho)	ind. perf. konj., opt., impert., inf., part. perfektní.	plusqpf.	fut. ex.

1. O časových tvarech děje trvacího.

(Kmen praesentní.)

§ 198

1. Indikativ praesentní označuje děj v přítomnosti mluvícího se vyvíjející, trvajícím (nebo se opětvující, zvláště v popisování stavů, při opětvovaných dějích a všeobecně (v každé době) platných výpovědech.

2. Ježto praesens vytýká děj v přítomnosti se rozvíjející, ještě neukončený, užívá se ho též na označenou pokusu nebo snahy, vykonání nějaký děj v přítomnosti (praesens snahové, praesens de conatu): *πειθαιρ* přemlouvati — snaziti se přemluviti (*πειθαι* přemluviti), *ἀποτρέπειν* odvracetí (*ἀποτρέψαι* odvrátiti od něčeho), *διδόναι* dávatí (*δοῦναι* dáti).

3. Praesens zastupuje někdy časy jiné:

a) Velmi zhusta klade se praesens historické (praesens historicum) (u Homéra ještě se nevyskytující), jako v latině, místo aoristu, označuje děj minulý za větší živosti do přítomnosti pobožený. V češtině se překládá obyč. slovesy dokonavými, řídě. trvacími: *Ἰσοκλέτης διαβέβηκε τὸν Κῆρον πρὸς τὸν ἀδελφόν· ὁ δὲ πείθειαί τε καὶ ἀλλεψέειν Κῆρον* (osobě — uvěří — zatkne, dá zatknouti).

b) Praesens některých sloves klade se zdánlivě za perfektum, označuje jako toto přítomný stav nebo výsledek z děje vzešlý, odtud jméno sloves takových perfektní praesentia. Tak má vždy perfektní význam: *αἰρούμαι* jsem zbaven a obyč. *ἔζω* přišel jsem, jsem tu (přicházím) a *ἀίζομαι* odešel jsem, jsem pryč (odcházím). Vedle významu praesentního mají též perfektní:

ἀκούω, μαθάνω | slyším, dovíkám se i uslyšel, dověděl jsem se | vím z do-
περθάνομαι | slechu,

νικάω, κρατέω vítězím, jsem vítěz, *ηττώμαι* porážám, jsem poražen,
ἀδικέω křivdím, ukřivdíl jsem, jsem *φρονέω* utfkám, jsem vylmán, k soudu po-
 křív, *λημάν* (obžalován).

- c) Zřídka nastupuje praesens za futurum, chce-li se děj budoucí zpřítomniti nebo jisté nastoupení jeho vytknouti, zvláště bývá to v mluvě věštecké: *Ἐλ αβτη η πόλις ληφθήσεται, ἔχεται και η πᾶσα Σικελία.*

1. Imperfektum značí, jako v latině; děj minulý, trvající neb § 199
 opřetovaci, zvláště při popisování a líčení minulých okolností vedlejších, opřetovaných dějův a obyčejův.

Κλέαρχος συνήγαγεν ἐκκλησίαν τῶν στρατιωτῶν· και πρώτον μὲν ἐδάκρυε πολὺν χρόνον ἐστῶς· οἱ δὲ δρῶντες ἐθαύμαζον και ἐσιώπων· εἶτα δὲ ἔλεξε ταῦδε. — Οὔποτε μείον ἀπεστρατοπεδεύοντο οἱ βάρβαροι τῶν Ἑλλήνων ἐξήκοντα σταδίων nikdy netábořivali.

2. Též imperfektum vyjadřuje, a to častěji nežli praesens, snahu nebo pokus, vykonati nějaký čin v minulosti (imperf. snahové, imperf. *dē cōnātū*) (§ 198. 2.): *Κλέαρχος τοὺς στρατιώτας ἐβιάζετο λέναι, ἐπεὶ δὲ ἔγνω, ὅτι οὐ δυνήσεται βιάσασθαι, συνήγαγεν ἐκκλησίαν* donucoval, chtěl donutiti. — *Βασιλεῖ ἐκ ταύτης τῆς πόλεως σωτηρία ἐγένετο, ἦν πρόσθεν ἀπώλλυ* které prve chtěl zničiti (perdebat).

3. Imperfektum zastupuje někdy časy jiné:

- a) Imperfektum klade se za praesens, když se děj, v přítomnosti mluvícího trvající, pronáší se stanoviska dřívějšího soudu nebo názoru: *Ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὃς ὠριζε τὴν τε Μακρόνων και τὴν τῶν Σκυθινῶν* přišli k řece, která dělila (= děl) území Makrónův a Skythiův.
- b) Imperfektum zastupuje někdy aorist, ale jen zvládnivě, neboť vytýká vlastně trvání děje, jako *ταῦτα ἐποίησε Κῆρος, ἕως διεδίδου πάντα κρέα* (ne: až rozdál, nýbrž až rozdávaje přicházel ke konei, dorozdával). V češtině překládá se toto imperf. mnohdy slovesy dokonavými (jako aor.), zvl. impf. sl. *λέγειν, ἀγγέλλειν, πέμπειν, κελεύειν*, a j.: *Ταῦτα εἰπὼν ἐκεῖνος ἀνίστατο ὡς λουσόμενος, ἡμᾶς δ' ἐκέλευε περιμένειν* (vstával) vstal, aby se vykoupal, nám pak kázal čekat, *ἐπεμπόμην* byl jsem poslán. Srov. čes. kázal = rozkázal.
- c) Plusquamperfektu latinskému odpovídá imperfektum perfektních praesentii (§ 198. 3. b): *ἦκον* byl jsem tu (též: přišel jsem), *ῶχόμην* byl jsem pryč (i odešel jsem), *ἐνίκων* byl jsem vítězem. Ale i jinde podobá se lat. plusquamperfektu, znamenajíc děj, v minulosti trvající nebo se opakující, kterýž, jak ze souvislosti lze poznati, dříve se stal nežli děj druhý: *Ἀστυάγης τὸν Κῆρον ἰδεῖν ἐπεθύμει, ὅτι ἦκουε* (byl slyšel) *καλὸν και ἀγαθὸν αὐτὸν εἶναι.* Srov. § 193. 3. p. *Κῆρος εἶδε τὰς σκηνάς, οἱ οἱ Κίλιες*

ἐφύλαττον kde K. na stráži bývali. *Οὔτερον πρόσθεν προσηκόντων* (se klanívali), *καὶ τότε προσεκήνησαν*.

§ 200

Ostatní tvary praesentní značí prostě děj trvající (nebo ošetovací) ať padá do přítomnosti, ať do minulosti, ať do budoucnosti.

Ἔλεγον τῷ Ἐδουδήμῳ, ὅτι πάντες ἔτοιμοι εἶεν μανθάνειν pravili E., že by hotovi byli, že jsou. — *Ὅντω ποιήσω, ὅπως ἂν σὺ κελεύῃς* tak učiním, jakkoli ty přikážeš. — *Ταῦτα λέγων θορόβου ἤκουσε διὰ τῶν τάξεων λόγος καὶ ἤρξτο, τίς δὲ θόροβος εἶη* to řka hluk zaslechl řadami procházející a ptal se, jaký by to hluk byl (jaký hluk to jest).

Pozn. Z příkladů těchto vysvitá, že souslednost časů, jakáž vládne latinou, v řečtině se nevyjadřuje (§ 197. 3., pozn. 1.).

Závislý infinitiv praes. znamená děj trvající, přítomný nebo minulý, tudíž odpovídá jednak ind. praesent., jednak imperfektu: *οἶμαι ἁμαρτάνειν* = a) že chybuji (*ἁμαρτάνω*), b) že jsem chyboval (*ἡμάρτανον*), ale *οἶμαι ἁμαρτεῖν* = že jsem chybil.

Podobně optativ, je-li závislý, může odpovídati ind. praes. nebo impf., viz § 204. 4. dod. c).

2. O časových tvarech děje jednodobého a prostého.

§ 201

Indikativ aoristu označuje jednak prostý děj minulý, nehledie ku trvání nebo dokončení jeho, jednak děj jednodobý beze zření k určité době. Aoristu užívá se v řečtině ze všech časů nejrozsáhleji.

1. Aorist jednodobý značí nejčastěji děj minulý jednodobý (proti ději trvajícímu, který se pronáší imperfektem) a překládá se v češtinu slovesy dokonavými.

Tento aorist může tedy vyjadřovati buď a) nastoupení (počátek) děje proti dalšímu jeho trvání, neb b) ukončení děje proti předchozímu rozvoji, nebo c) děj okamžitý, na př.:

a) děj nástupný:

γέλω směji se,

βασίλευω jsem králem,

ἐγέλωσα zasmál jsem se,

ἐβασίλευσα stal jsem se králem;

b) děj končící:

πέπειθω přemlouvám,

γινώσκω poznávám,

ἔπεισα přemluvil jsem,

ἔγνων poznal jsem;

c) děj okamžitý:

βάλλω házím,

λαμβάνω beru,

ἔβαλον hodil jsem,

ἔλαβον vzal jsem.

λαρεῖος μετὰ Καμβύσην Περσῶν ἐβασίλευσεν. — *Ὄζ ἐπεισα Θηβαίους*. — *Ἔγνων ἡγεμόνος*. — *Ἐλάβε τοῦτο δῶρον*. — *Ἐπεμψέ με*

Ἀγριαῖος. — *Οἱ Ἀθηναῖοι τροπαῖον ἔστησαν* (postavili). — Hom. *κυνέη βάλε κλῆρον* do přílby hodil los.

Pozn. Tento aorist značí v živé řeči, zvláště básnické, též nastoupení vůle nebo chuti k nějaké činnosti (aoristus tragicus): *ἐπήνεσα* musím pochváliti, *ἐγέλασα* musím se zasmáti (k smíchu), *ἐδάκρυσα* zaplakal bych.

2. Aorist historický značí, jako latinské perfectum historicum, děj prostě minulý, nehledíc na jeho trvání, byť i udáno bylo; vypravuje tedy děje minulé souhrnem, pronášeje je bez zřetelů k jiným dějům jako jednotlivé události.

V češtinu překládá se tento aorist slovesy buď dokonavými buď nedokonavými podle toho, jak duch našeho jazyka rozhodne.

Δαρείος ἐβασίλευσε τὰ πάντα ἕξ καὶ τριάκοντα ἔτη (kraloval). — *Ἦλθον, εἶδον, ἐνίκησα* vñi, vñdi, vñci. — *Ἐνταῦθα ἔμεινεν ὁ Κῆρος ἡμέρας εἴκοσι* (čekal, počkal). — *Ταύτην τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν* (tak se ubírali).

3. Aorist plusquamperfektní značí (zdánlivě) předčasnost, zvláště ve větách časových a vztažných, před jiným dějem minulým, jako v latině plusquamperfectum: *Οἱ πολέμοι ἔκτειναν, οὓς ἄνδρας ἔλαβον* cēperant. — *Ἐπὶ ἐσάπτιξε, προβαλόμενοι τὰ ὄπλα ἐπήσαν*.

Pozn. Aor. tento vlastně náleží buď k jednodobému neb historickému, a předčasnost se jím samým neoznačuje (jako v případech v § 199. 3. c), nýbrž vysvítá z povahy a poměru děje k ději. Srov. § 197. 3. pozn. 1.

4. Aorist gnómiický (příponědný), jehož se užívá v příponědích (*γνώμη*) o pravdách obecně platných a v přirovnáních, vyjadřuje děj jednodobý, nehledíc k určité době časové.

Původně značí děj, který jednou se stal a dle zkušenosti platnost má v každé době. My jej převádíme do češtiny praesentem sloves dokonavých (vlastně jest to futurum, jehož však jako futura necítíme (řídě. praes. sloves opřetovaeích).

Ὀδδεις ἔπαινον ἠδοναῖς ἐκτίσαστο nikdo si chvály rozkošemi nedobude. — *Τὰς τῶν φαιλῶν συνοουσίας δλίγος χρόνος διέλυσεν*. — *Ἄν* (kdykoli) *τις τούτων τι παραβαίτη, ζημίαν ἀδιοῖς ἐπέθεσαν* ukládají, ustanovují. — Hom. *ἦριπε δ', ὡς ὅτε τις δρυς ἦριπεν* (§ 272. 2.).

Srov. v latině gnómiické perfectum historicé: *Multa tulit fecitque puer, sudavit et alsit*.

Pozn. Aorist gnómiický počítá se k časům hlavním, pročez následuje po něm též konj. jako po čase hlavním: *ὅππότε ἀνὴρ ἐθέλη πρὸς δαίμονα μάχεσθαι, τάχα οἱ μέγα πῆμα κολίσθη* (se přivalí).

§ 202

Ostatní tvary aoristu (způsobové a jmenné) znamenají pouze děj jednodobý, ať padá do přítomnosti, minulosti nebo budoucnosti (jako aor. gnómiický): *Οἱ τριάκοντα προσέταξαν ἀπαγαγεῖν Λέοντα, ἔν' ἀποθάνοι* třicet vládců nařídilo přivést L., aby byl odpraven. — *Ἀπορῶ, τί πρῶτον μνησθῶ* jsem na rozpacích, o čem se mám nejprve zmíniti. — *Μὴ θαυμάσητε, ἐὰν παράδοξον εἴπω τι* nepodivte se, řeknu-li něco neočekávaného. — *Χαλεπὸν τὸ ποιεῖν, τὸ δὲ κελεῦσαι ἁίματιον* nesnadno jest konati, snadno však je rozkázati. — *Σκοπεῖσθε, εἰς τί ποτ' ἔλλιξ ταῦτα τελευτῆσαι* (k jakému asi konci že to dojde, jest se nadíti).

Pozn. 1. Těž participium aoristu značí pouze jednodobý děj; poněvadž však děj participiem tímto vyjádřený spadá z pravidla co do času před děj slovesa určitého, nabývá významu předčasnosti. V češtinu se překládá přechodníkem buď a) minulým, značí-li předčasnost v minulosti, buď b) budoucím (t. j. přítomným sloves dokonavých), značí-li předčasnost v budoucnosti (nebo v přítomnosti při ději opakovacím): *Κροῖστος Ἄλυν διαβάς μεγάλην ἀρχὴν διαλύσει* K. překroče H. velikou říši zničí, ale *διαβάς διέλυσεν* překročiv zničil.

Pozn. 2. Part. aor. značívá též děj s hlavním dějem v jedno spadající (děj souvstupný), zvláště při slov. *λανθάνω, φθάνω* a *εἶ* (καλῶς) *ποιέω*: *Ἄμα δακρύσας ἀπῆει* rozplakav se (s pláčem) odelázel. — *Θαυμάσας εἶπον* miratus dixi. — *Ἐφθασε τοῦτο ποιήσας* napřed (dříve) to učinil, § 233. A. 1. p. 2. — *Ἐδ' ἐποίησας ἀναμνήσας με* dobře jsi učinil, upomenuv mě (= tím, že...). Srov. „Tell srazil jablko šťastně, nic dítěti svému neublíživ.“ Velešl.

Pozn. 3. Konj. aor. a zastupující jej optativ nabývá (zdánlivě) významu předčasnosti, znače děj jednodobý proti jinému předčasný: *ἐπειδὴν ἔπαντα ἀκούσητε, κρίνατε* až vyslechnete. *Πάντας, ὅτω ἐντύχοιεν, ἔκτεινον* na koho padli.

3. Futurum I.

§ 203

znamená děj budoucí, ať jest trvací (opětovací) nebo jednodobý, jako: *γράφω* budu psáti nebo napíši, *βασιλεύσω* budu králem i stanu se králem. — *Ὀδῶέποτε ξένον ἀδικήσομεν, ἀλλ' αἰεὶ ἀφελήσομεν.*

Pozn. 1. Kmen futurní sám o sobě neoznačuje ani děje trvajícího ani jednodobého, nýbrž dle původní platnosti spíše děj zamýšlený. Participium fut. má jen tento význam, nikdy však časový: *ἡ χώρα πολλῆ καὶ ἀγαθὴ ἦν, καὶ ἐνήσαν οἱ ἐργασόμενοι* a byli tam, kdo by ji vzdělávali (chtěli, mohli vzdělávatí), ale *ἐργαζόμενοι* kdo ji vzdělávali. Z této příčiny (srov. § 197. 3. pozn. 1.) ind. fut. může též vyjadřovati děj, kterýž vztahem k jinému ději je následný či budoucí, znače ve spojení se vztažným zájmenem nebo s *ὅπως* děj zamýšlený, očekávaný nebo žádaný: *οἱ Ἀθηναῖοι ἄνδρας ἐπεμψαν, οἳ αἰρήσοισι τὸν Θεμιστοκλέα* kteří by zatkli Th. (aby zatkli) (srov. § 221. 4. a 231. 3).

Pozn. 2. K futuru v hlavní větě rádo se připodobuje futurum ve vedlejší větě: *λέξω ἔργα, ἃ πάντες εἴσεσθε* které všichni víte.

Pozn. 3. Optativ futurní vyskytá se jen v řeči nepřímé (zvl. ve větách vyjadř., vztažn., podmín., zř. v táz.) po historickém čase, zastupuje ind. fut. řeči přímé (§ 204. 4. dod. b. 211. 224.): *προεῖδον οἱ Θηβαῖοι, ὡς ἔσοιτο ὁ πόλεμος* (přímo: *ἔσται*). — *Προηγόρευεν, ὡς πάντες οἱ ἔνδον ἀποθανοῦντο*.

Pozn. 4. Sloveso *μέλλω* s infinitivem futurním nebo praesentním, řídějí aoristním odpovídá lat. konjugaci opisné (cōnjugatio periphrastica), vyjadřující děj už nastávající neb už chystaný. Dle toho, závisí-li děj na vlastní vůli podmětu, nebo na vůli jiného, překládá se *μέλλω* buď a) hodlám, míním, chci, jsem na (čem), aneb b) jest mi (souzeno), mám, musím, jest očekávati: *μέλλω ἐμᾶς ἄγειν εἰς Ἀσίαν* in Asiam vōs ductūrus sum. — *Πλησίον ἤδη ἦν ὁ σταθμός, ἔνθα ἔμελλον καταλύσειν* iam prope aderat statio, quō dēversūrī erant, zastaviti se chtěli. — *Οἱ μέλλοντες μάχεσθαι ἀθύμως διάγουσι* kteří mají bojovati. — *Ταῦτα παθεῖν ἔμελλον* to bylo mi souzeno vytrpěti (abych vytrpěl).

4. O tvarech časových děje dokonaneho.

1. Indikativ perfektní vyjadřuje, jako latinské perfectum praesens § 204
 ἔῖ logicum, děj vzhledem ku přítomnosti dokonaný, jehož výsledkem jest stav přítomný (odtud jméno jeho perfectum praesens). Do češtiny překládá se buď časem minulým sloves dokonavých anebo časem přítomným sloves trvacích dle toho, má-li se více dovršení činnosti nebo vzniklý stav vytknouti. Tak znamená *γέγραφα* a) napsal, dopsal jsem, b) mám napsáno, *ἠύρηκα* nalezl jsem, mám nalezeno, mám to, *βεβίωκε* vixit, dožil (tedy již nežije), *λόγος λέλεκται* πᾶς celá řeč jest proslovena [dixi] (tedy již se neřeční). — *Ἀπολελοίπασι ἡμᾶς Ξενίας καὶ Πασίων* opustili nás (jsme tedy opuštěni). — *Τὸ πλοῖον ἀρῖκται ἐκ Ἀήλου*. — *Ἐπὶ κακῷ ἀνθρώπου σίδηρος ἀνηύρηται*.

Z této platnosti vysvětluje se, že mnohá perfekta překládáme časem přítomným, zvláště tato:

<i>ἔστηκα</i>	βέβηκα	στοῖμι,	<i>κέκτημαι</i>	μᾶμ,	<i>πέποιθα</i>	dlůvěřuji,
<i>πέθνηκα</i>		jsem mrtev,	<i>μέμνημαι</i>	pamatuji,	<i>δέδοικα</i>	bojím se,
<i>ἔργησθα</i>		bdím,	<i>κέκλημαι</i>	slovu,	<i>ἔοικα</i>	podobám se.

Srov. lat. consuevi *εἶωθα*, odi *ἔγνωκα*, odi, meminī.

Pozn. 1. Latinskému perfektu historickému rovná se v řečtině aorist historický (§ 201. 2).

Pozn. 2. Někdy perfektem se značí stav přítomný, který vzešel z nastoupení děje (ne teprva z dokonání děje), jako hlavně u sloves hnutí myslí znamenajících, na př. *τεθαύμακα* jsem užaslý, *ἐπιτεθύμηκα* jsem pln žádosti,

bažím, *περόβημαι* jsem pln strachu, trnu strachy. Básn. *ἡ πόλις τέθηλε* město jest rozkvetlé, v květu.

Pozn. 3. Perfektum bývá někdy opisováno, chce-li se pojem slovesa samo-
statněji a důrazněji vytknouti, slovesem

- a) přechodným *ἔχω* (mám) s part. aor. (nebo perf.), kteréž překládáme pas-
sivně: *Ἔχω τὰ χρήματα ἀρτιάσας* neb *ἡρπακώς* mám peníze uloupeny.
Srov. Rem cognitam habeo (Koř. § 438.).
- b) nepřechodným *ἔχω* (mám se) neb *εἰμι* (zvl. u trag.) s part. aor., j. *θανυά-
σας ἔχω τότε* jsem užaslý nad tím = *τεθαύμακα*. V próse bývá *εἰμι* (neb
διάρχω jsem) s part. perf.: *δεδρακώς εἰμι, εἰδότες διάρχετε*. Srov.
§ 233. A. 1. pozn. 4.

2. Plusquamperfektum jest imperfektum děje dokonaneho a zna-
mená děj v minulosti dovršený, jehož stav v minulosti trval, jako
ἐγγράφειν (byl) jsem napsal, měl jsem napsáno, *ἔσεσφόμην* byl jsem za-
chráněn(ý), v bezpečí. — *Αἱ πύλαι ἐκέκλειντο καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν ὄπιλα
ἐφαίνετο*. — *Ἐπειδὴ ἐδεδειπνήκει, διελεγόμην αὐτῷ*.

Pozn. 1. Čas tento neprávem dle latiny má své jméno, neboť neznamená
předčasnost, jako lat. plusquamperfektum, nýbrž prostý stav minulý; srov.
§ 197. 3. pozn. 1. Za latinské plusqpf. v řečtině nastupuje dle povahy děje
(§ 197. 1. b) buď aorist (§ 201. 3) neb imperfektum (§ 199. 3. c) neb též plus-
quamperfektum.

Pozn. 2. Plusquamperfektum sloves těch, která mají v perf. význam praes-
entní (§ 204. 1), překládá se příslušným imperfektem: *εἰσπήκειν* stál jsem, *ἐκε-
κήμεν* měl jsem, *ἐτεθνήκειν* byl jsem mrtev.

Pozn. 3. Též plusquamperfektum opisuje se, jako perfektum, k většinu
důrazu imperfekty *εἶχον* nebo *ἦν* (*διήρχον*) s part. aor. nebo perf., jako: *τοὺς
ἄλλους πάντας εἶχε καταστρεψάμενος Κροῖσος*. — *Ἦν οὐδὲν πεπονθώς* byl
bez úrazu.

3. Indikativ futura exakta znamená stav budoucí, z děje doko-
naného vzešlý, jako: *γεγράφομαι* budu napsán (napsaný).

<i>ἔσθήξω</i>	budu státi,	<i>τεθνήξω</i>	budu mrtev,
<i>κεκτήσομαι</i>	budu míti,	<i>μεινήσομαι</i>	budu pamětliv,
<i>ἐγνωκώς ἔσομαι</i>	budu znáti,	<i>κεκινδυνεύεται</i>	budiž se odváženo!

*Ἐάν με ἐξελέγξης, οὐκ ἀγαπηθήσω, ἀλλὰ μέγιστός μοι εὐεργέτης
ἀναγεγράψει*. — *Ἄν ταῦτ' εἰδῶμεν, καὶ τὰ δέοντα ἐσόμεθα ἐγνωστότες*.

Pozn. 1. Futurum exaktum, zřídkla se vyskytující, odpovídá latinskému
fut. ex., jen ve hlavních větách, kdežto ve vedlejších nastupuje za lat. fut. ex.
konj. aor., viz § 218.

Pozn. 2. Futurum exaktum klade se někdy za fut. I., když mluvící místo děje vytýká k větší živosti stav už z něho povstaly: *δταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι* až nebudu mít síly, ustanu. — *Φράζε, καὶ πεπραξεται.*

4. Ostatní tvary kmene perfektního označují vůbec děj dokonaný, ať spadá do kteréhokoli času.

Ὁ πόλεμος ἀπάντων ἡμῶς ἀπεστέργηκε· καὶ γὰρ πενεστέρους πεποιήκε καὶ πρὸς τοὺς Ἕλληνας διαβέβληκεν. — *Ὁδ βουλευέσθαι ὦρα, ἀλλὰ βεβουλευῆσθαι.* — *Κάλλιστα τοῦτο καὶ λέγεται καὶ λελέξεται, ὅτι τὸ μὲν ὠφέλιμον καλόν, τὸ δὲ βλαβερόν αἰσχρόν.* — *Νομίζετε ἐν τῇδε τῇ ἡμέρᾳ ἐμὲ κατακευόμηναι καὶ ἡμῶς οὐ πολὺ ἐμοῦ ὕστερον.*

Dodatek.

Slovesné tvary způsobové a jmenné označují z pravidla (§ 197. 3. § 202.) děj pouze dle povahy (vidu) jako trvající, jednodobý nebo dokonaný, nikoli však dle času. Z tohoto pravidla vyňaty jsou optativ a infinitiv v řeči nepřímé (zvl. v závislých větách vyjadřovacích a tázacích), zastupují-li indikativ řeči přímé. V této příčině totiž mají bez ohledu na řídicí sloveso význam toho času, jež zastupují; a tu

a) opt. a inf. aoristní značí děj minulý (obyč.) jednodobý:

Οἱ Ἴνδοὶ ἔλεξαν, ὅτι πέμψεις σφᾶς ὁ Ἴνδῶν βασιλεὺς (přímě ἔπεμψε). — *Ἐπύαξα ἐλέγετο Κόρω δοῦναι χρήματα πολλὰ* že dala.

b) opt. a inf. futurní značí děj budoucí:

Ἐῖπον οἱ Μοσσοῦνιοι, ὅτι οὐ διήσοιεν τοὺς Ἕλληνας že nepropustí (řeč. přím. *οὐ διήσομεν* nepropustíme). — *᾿Ωμοσαν ὄρκους ἢ μὴν μὴ μνησικακήσειν* že věru jistě nebudou se mstítí.

c) opt. a inf. praesentní značí děj buď přítomný nebo minulý trvající:

᾿Ἦρπετο, τίς ὁ θόρυβος εἶη ptal se, jaký hluk to jest, by to byl (přím. řeč: *ἔστιν*) aneb: jaký hluk to byl (přím. řeč: *ἦν*). *Οἶμαι οἴκοι ἡμῶς τούτου ἕνεκα ἀσκεῖν* buď: že se cvičíme (přímě *ἀσχοῦμεν*) nebo: že jsme se cvičili (přímě *ἠσχοῦμεν*), proto následuje po tomto inf. též *ἵνα* s opt.

Pozn. Optativ futurní vyskytá se vůbec jen v řeči nepřímé za indikativ futurní. Srov. § 203. pozn. 3.

Παῖνα 21.

Ο užívání způsobů slovesných.

1. Způsoby slovesné (modi) pozměňují celkem smysl výpovědi § 205 tím činem, že

indikativ označuje děj skutečný neb určitý,

konjunktiv „ „ očekávaný nebo žádaný,

optativ označuje přání nebo děj pomyšlený, připuščený,
imperativ „ příkaz nebo zákaz.

Příčinním částice způsobové *ὥν* (Hom. *κῆ*, *κῆν* = suad, asi, trvám) k optativu neb indikativu historických časů rozmmožuje se významnost těchto způsobů tak, že

optativ s *ὥν* znamená děj možný, byť i nejistý (potencial);
indikativ historických časů s *ὥν* děj neskutečný, nemožný (irreal).

2. Podle rozličného způsobu výpovědi dělí se věty hlavní:

- a) v úsudkové (vyjadřovací a tázací věty), jež popírají se záporkou *οὐ* a přibírají v jistých případech částici *ὥν*,
- b) v žádací (věty přací a rozkazovací), kteréž mívají záporku *μή*, ale nikdy *ὥν*.

Potencial přítomnosti vyjadřuje se optativem (ve větách úsudkových s *ὥν*, ve větách žádacích bez *ὥν*): §§ 208. 2., 208. 1., 219.

Potencial minulosti označuje se indikativem historických časů s *ὥν*: § 206. 4. a.

Irreal vytyká se indikativem časů historických (ve větách úsudkových s *ὥν*, ve větách žádacích bez *ὥν*): §§ 206. 4. b., 206. 3., 217.

Pozn. 1. *Ἄρ* má obvyčejně své místo za slovy tázacími, záporkami, spojkami, zájmeny vztahnými a příslovci způsobu (jako *ἄρα*, *τέχα*, *ἠδέως* a pod.), všude jinde za slovesem.

Pozn. 2. Nezávislá věta tázací může býti uvedena zájmeny a příslovci tázacími (§§ 71., 72.) nebo částicemi tázacími, jež se volí dle toho, kladná-li či záporná odpověď na ně se očekává; tak odpovídá

latinskému ně	<i>ἦ</i> a <i>ἄρα</i> zlati, -li,
„ nóme	<i>οὐ</i> ; <i>ἄρ' οὐ</i> ; <i>οὐχούτ'ε</i> zlati ne? ze ano? <i>ἦ γὰρ</i> není-li pravda ze? ze? <i>ἦ ποί</i> ze ano? <i>ἄλλο τι ἦ</i> , <i>ἄλλο τι</i> není-li pravda ze? jest tomu jinak či?
„ num	<i>μή</i> , <i>ἄρα μή</i> , <i>μῶν</i> (<i>μή οὐτ'</i>) suad ne? ze ne?
„ utrum — an	<i>πότερον</i> (<i>πότερον</i>) — <i>ἦ</i> (zlati) — či, li, -li — nebo-li,
„ — an	— <i>ἦ</i> zlati, či?

Odpověď kladná nebo záporná vyjadřuje se

- a) opakováním slova, po němž se tázeme: *ἄρα ἢ σφραγιγῶς ἐπέλεσε τοῦτο*; — *Ἐπέλεσε* nebo *ἢ σφραγιγῶς* nebo *τοῦτο*,
- b) obraty *φημί*, *ἔστιν οὕτως*, *ἔστι ταῦτα*,
- c) sloveci *καί* ano, *μάλιστι* ba jistě,

οὐ, μή ne, nikoli, οὐ (μή) δῆτα, ἤμιστά εἶ γε, καλῶς γε, δευτῶς γε dobře,
γε zhola ne, οὐ μὰ Δία,
πάνυ μὲν οὖν ovšem že, každým způ- οὐδαμῶς, μηδαμῶς nikterak, nižá-
sobem, zajisté, dným způsobem.

Jak se uvádějí závislé věty tázací, viz § 212.

Pozn. 3. Věty žádací, kteréž obsahují nějaké přání, uvozují se částicemi εἴθε, εἰ γάρ, ὡς (§ 206. 3., § 208. 1.); stran ἄφελον viz § 206. 3. pozn.

A. Způsoby ve větách hlavních.

1. Indikativ.

Indikativ jest způsob určité výpovědi (skutečnosti), srovnává se § 206 s českým a latinským indikativem.

Úchylně od češtiny, ale v částečné shodě s latinou, užívá se indikativu historických časů v těchto případech:

1. Imperfektum bez ἔν bývá při neosobních výrazech nutnosti, povinnosti, slušnosti a možnosti, odpovídajíc českému konjunktivu i ind. (srov. lat. oportebat, debebat, aequum erat):

ἔδει, χρῆν, ἔξῃν, προσῆκεν a) bylo by třeba (slušno), lze, příslušelo by
nebo b) bylo třeba (slušno), lze, příslušelo;

εἰκόσ, δίκαιον, ἄξιον, καλὸν ἦν a) bylo by slušno, spravedливо a t. d. nebo
b) bylo slušno, spravedливо;

προαιρετέον ἐστίν, ἦν praefendum est, erat;

protiva: ale neděje se nebo nedělo se.

Δεῖ πρὸ τοῦ πολέμου ἐσκέρθαι, τίς ὑπάρξει παρασκευή třeba jest (má se) před válkou uvážiti, jaké prostředky po ruce budou — ἔδει ἐσκέρθαι bylo třeba (mělo se) uvážiti (ale nestalo se to). — Ἄξιόν ἐστιν ἡμᾶς μου ἀκοῦσαι slušno je, hyste mne poslechlí — ἄξιον ἦν 1. bylo by slušno (ale vy neposlechnáte), 2. bylo slušno (ale vy jste neposlechlí).

Pozn. Ἔδει ἔν σε λέγειν (oporteret) měl bys mluvíti (ale nemusíš), ἔδει σε λέγειν (oportebat) měl jsi, měl bys mluvíti (ale ty nemluvíš).

2. Indikativ aoristu bez ἔν ve spojení s příslovci ὀλίγου, μικροῦ, ὀλίγου δεῖν (málem, skoro) rovná se lat. ind. perf. s paene, prope a překládá se do češtiny konjunktivem (řídč. ind.): μικροῦ ἔπεσον málem byl bych upadl (paene cecidi). — Ὀλίγου ἐπελαθόμεν μάlem bych byl (jsem) zapomněl. — Ὀλίγον τι πόλιν εἶλον málem by byli města dobyli.

3. Indikativ historických časů bez ἔν (irreal vět žádacích) vyjadřuje přání nespílitelné, a to obyč.

- a) imperfektum přání nesplnitelné v přítomnosti,
 b) aorist " " v minulosti.

Tyto věty přáci popírají se zápornkou μή a uvozují částicemi εἴθε, εἰ γάρ, ὥς (§ 205. 2., pozn. 3.): εἴθ' ἦσθα δυνατὸς δοῦν, ὅσον πρόθυμος εἶ κέθ bys mohl činiti (byl s to), co zamýšlíš! (utinam essēs idōneus!) — Εἴθε σοι τότε συνεγενόμην κέθ bych byl se tehdy s tebou setkal! (utinam affuissem!)

Pozn. Obyčejněji vyjadřuje se přání nesplnitelné slovesem ὄφραλον (dē-bui, měl jsem, bych byl) (§ 102. dod. 2.) s infinitivem, a to praes. pro přítomnost, aor. pro minulost: ὄφραλε Κῦρος ζῆν κέθ by K. žil. — Συνέβη, ἃ μήποτ' ὄφραλε (totiž συμβῆναι) stalo se, co κέθ by se nikdy bylo nestalo. — Jak se vyjadřuje přání splnitelné, viz § 208. 1.

4. Indikativ historických časů s ἄν označuje

- a) děj v minulosti možný (potencial minulosti): ἔλεγεν ἄν τις dī-cerēs, mohl někdo říci, byl by někdo řekl; τις ἄν ᾔετο; quis crēderet? εἶδες ἄν cernerēs. — Βασιλεὺς ἄσμενος ἄν τοὺς Ἀθηναίους εἰς τὴν συμμαχίαν προσεδέξατο.
- b) děj neskutečný (modus irrealis), závisí-li uskutečnění jeho na podmínce nevyplněné: ἐποιοῦν ἄν, εἰ ἐδυνάμην činil bych, kdybych mohl (ale poněvadž nemohu, nečiním), ἐποίησα ἄν, εἰ ἐδυνάμην byl bych učinil (ale poněvadž jsem nemohl, neučinil jsem).

Pozn. 1. Indikativ histor. časů s ἄν může vyjadřovati též děj, jenž za jistých okolností v minulosti leckdy neb pokaždé nastal čili se opětoval (ἄν iterātivum): ἀναλαμβάνων τὰ ποιήματα διηρώτων ἄν αὐτούς, τί λέγοιεν vryptával jsem se leckdy (příležitostě). — Ἐμβάλοντες ἀνεχώρουν ἄν učinivše vpád, (pokaždé odcházeli) odcházivali. Srov. § 218. B, pozn. 2.

Pozn. 2. Irreal a potencial minulosti znamenají vlastně totéž. Neboť praví-li kdo, že nějaký děj v minulosti byl za jistých okolností možný, chce tím obyč. naznačiti jeho neskutečnost v přítomnosti nebo jeho neuskutečnění v minulosti. Srov. příklady v § 217.

Pozn. 3. V živých otázkách řečnických vypouští se někdy ἄν: τίς ᾔετο; quis putabat? kdo by byl myslil? — Τίς οὐκ ἀκήκοεν; quis nōn audivit?

2. Konjunktiv.

§ 207

Konjunktiv jsa způsobem očekávání a chtění, třídí se ve:

1. vybízecí (hortātivus) nejčastěji v 1. os. plur., řídě. v 1. os. sing., a tu obyčejně s vybízecími slovy ἔγε, ἔγετε (nuže, medle), ἴθι, φέρε δῆ (nuže tedy, vzhůru) (zápornka μή): ἴαμεν eāmus, jděmež; ἔγε δῆ, ἴθι nuže tedy, nechť (at) uvidím! — Básn. Θυμῶ γῆς περὶ τῆςδε μαχώμεθα

καὶ περὶ παίδων θνήσκωμεν. — Φέρε δὴ, πειραθῶ πρὸς ὑμᾶς ἀπολογησάσθαι.

Pozn. Ve 2. a 3. osobě děje se vybitení imperativem.

2. zabraňovací (prohibitivus) k vytčení zákazu nebo výstrahy v druhé osobě sing. i plur. aoristu s *μή* (*μήτε*, *μηδείς*) místo neuzívaného záporného imperativu aor.: *μή τοῦτο ποιήσης* neb *ἴδε feceris*. — *Μηδενὶ συμφορὰν δνειδίσης*. — *Μηδὲν ἀθυρήσητε ἕνεκα τῶν γεγενημένων*.

Pozn. 1. Konj. zabraňovací jest tedy omezen: 1) na určitý čas (aor.): *μή λέξης* (ale *μή λέγε*), nikoli *μή λέξης* nebo *μή λέξον*, 2) na určitou osobu (druhou); neboť i tam, kde se nalézá 3. osoba aor., míní se tím vlastně druhá: *καὶ μου μηδείς* (dopl. *ὑμῶν*) *τὴν υπερβολὴν θανατάση, ἀλλ' μετ' εὐνοίας ὃ λέγω ἀκουσάτω*, t. j. *μή θανατάσητε, ἀλλ' ἀκούσατε*.

Pozn. 2. O záporce *μή* (*μή οὐ*) „ať ne“ s konj. ve větách obavných viz § 214. pozn. 3., § 236. 5. b.

3. rozvažovací (dēliberātivus) v pochybných čili rozvažovacích otázkách obvyčeji v 1. osobě (záp. *μή*); v češtině překládá se buď konj. nebo slovesem mítí s inf.: *τί φῶ*; quid dicam? co mám říci? co bych řekl? — *Δέξασθε ἡμᾶς, ἢ ἀπιώμεν*; přijmete nás, či máme odejiti? — *Ποῦ τις φύγη*; kam má člověk utéci? (*τις* = *ἐγώ*). — *Βούλεσθε ὑμῖν διαλεχθῶ*; mám se s vámi dáti do řeči? — *Μὴ ἴωμεν*; neměli bychom jíti? což abychom šli!

Pozn. 1. Indik. fut. někdy má též význam: *ταῦτα ἢ τί ἐροῦμεν*; Srov. co učiníme s Ježíšem?

Pozn. 2. Rozvažování vztahující se k minulosti (quid facerem, co jsem měl činiti?) vytýká se buď pouhým optativem, neb opisuje se prostou otázkou se slov. *ἔδει, χρῆν, ἔμελλον* s infinitivem, jako: *Τίνα γοῦν χάραν εἴφρονα μάλλον τῆσδε ἀρικοίμεθα* do které nad tuto laskavější země měli jsme se uchýliti? — *Τί ἔδει με ποιῆσαι* = *τί ἔμελλον ποιήσειν*.

3. Optativ.

Optativ jsa způsobem přání a děje prostě pomyšleného klade se § 208

1. bez *ἴν* jako optativ přací na označenou přání splnitelného (zápor. *μή*, částice přací § 205. 2. pozn. 3.): *ὦ παῖ, γένοιο πατρός εὐτυχέστερος* chlapeče, budiž šťastnější otec svého, kéž (jsi) bys byl šťastnější! — *Μὴ εἶην Δαρείου μὴ τιμορησάμενος Ἀθηναίος* ať nejsem synem Darciovým, nepomstím-li se nad Athéňany!

Pozn. Jak se vyjadřuje nespílitelné přání, viz § 206. 3.

2. s *ἴν* (nom. *κέ*) jako optativ možnosti čili potencialní na označenou děje prostě možného v přítomnosti nebo budoucnosti, pročez

B. Způsoby ve větách vedlejších (závislých čili podřaděných).

1. Podřadováním (hypotaxis) spojují se dvě věty v jeden celek § 210 (v souvětí) tím činem, že jedna vyjadřuje myšlenku hlavní, druhá pak vzhledem k oné myšlenku vedlejší. Spojení jejich jest tu volnější, tu těsnější.

Pozn. Jak se v řečtině ze souřadných vět vyvinuly podřadné, lze vystihnouti z některých spojení a ze samostatného významu těch slovcí, jež nabyvše moci spojek, obvyklejné věty spojují. Tak vytyká *εἰ* s optat. druhdy ještě samostatnou větu přací: Hom. *εἴ τις καλέσειε θεῶν Θέτιν* necht zavolá (zavolej) někdo z bohů Thetidu (= kěz zavolá), z pravidla však jest předvětim podmínečným (§ 215.): *εἴ τις καλέσειε, ἠδοίμην ἔν* jestliže by kdo zavolal, těšil bych se; rovněž tak Hom. *μή τις μοι ὑφαίησι δόλον* ať mi jen nikdo neosnuje lest; *δαίδω, μή τι πάθῃσιν* původně znamená: bojím se, — ať se mi jen nic nestane. Z tohoto volnějšího přiřadování vět vedlejších lze vysvětliti, proč mají způsoby vět hlavních, o čemž jedná následující pravidlo.

2. Závislost vět vedlejších v řečtině namnoze se nevyjadřuje, ani v těch případech, kde jí latina vytknouti musí. Je-li sloveso věty řídicí v čase hlavním, nelze jí vůbec vyjádřiti.

Pak-li je řídicí sloveso v čase vedlejším, může se závislost (ale nemusí) naznačiti optativem bez *ἔν* (= optativem zástupným, opt. obliquus), jenž zastupuje buď indikativ anebo konjunktiv.

Pozn. 1. Proto nelze způsobem vyjádřiti lat. konj. ve větě „Graeci mirantur, quod Cyrus non appareat“ (že prý se neobjevuje); tudíž přeloží se věta, jako by tu byl ind. „appareat“ (že se neobjevuje) = *οἱ Ἕλληνες θαυμάζουσιν, ὅτι Κῦρος οὐ φαίνεται*. Ale věta „Graeci mirantur, quod Cyrus non appareret“ rovná se řecké: *οἱ Ἕ. ἐθαύμαζον, ὅτι Κ. οὐ φαινοίτο* (že prý se neobjevuje), a „quod non appareret“ = *ὅτι οὐ φαίνεται* (že se neobjevuje). Optativ neznačí tu přání, nýbrž děj pomyslenný čili mínění podmětu věty řídicí (důvod subjektivní), kdežto indik. značí děj skutečný a rovná se samostatné větě „neboť se neobjevoval“ (důvod objektivní). Srov. § 211. B. příkl. — Chec-li se však mínění podmětu věty řídicí zvláště vytknouti, užívá se participia s *ὥς*; tedy zde *θαυμάζουσιν ὥς Κύρου οὐ φαινόμενου*. — *Κατηγοροῦσι τινες ἡμῶν ὥς οὐκ ὀρθῶς βουλευομένων*. — *Ταύτην τὴν χώραν ἐπέτερεψε διαρπάσαι τοῖς Ἕλλησιν ὥς πολεμίαν οὖσαν* (quod hostilis esset). Viz §§ 231. 2. a 232. 1. a 2. b.

Pozn. 2. Nikdy však, ani po hlavním ani po vedlejším čase, nelze závislosti vyjádřiti proměnou potencialu neb irrealu v optativ, jako: *λέγω (ἔλεγον), ὅτι τοῦτο οὐκ ἔν γένοιτο* pravím (pravil jsem), že se to asi nestane. Naopak

působí potencial a irreal z hlavní věty namnoze na způsob věty závislé (přípodobování způsobův, *assimilatio modorum*, srov. § 213. pozn. 1.).

3. Za hlavní čas považuje se každý tvar slovesný, který klade děj do přítomnosti, tedy

- a) indikativy praesentní, perfektní, futurní a aoristu gnómického;
- b) optativ přací a optativ potencialní s *ἔν*;
- c) konjunktivy a imperativy všech časův.

Za vedlejší (historický) čas považuje se každý tvar slovesný, který klade děj do minulosti, tedy:

- a) indikativy aoristní, imperfektum a plusquamperfektum, ale též praesens historické;
- b) potencial minulosti;
- c) konjunktivy, optativy, infinitivy a participia závisící na vedlejším čase, nebo zastupující ind. času vedlejšího.

Pozn. Spojení věty hlavní s vedlejší častěji užším se stává tím, že podmět věty vedlejší vstoupí do věty hlavní (čili předjímá se) a pak její vazbě se podřizuje, což slove předjímáním (*anticipatio* nebo *προόληψις*): *καὶ μοι τὸν υἱὸν εἰπέ, εἰ μεμάθηκε τὴν τέχνην* (= *εἰπέ, εἰ ὁ υἱὸς μεμάθηκε τὴν τέχνην*). — *Καὶ τῶν βαρβάρων ἐπεμέλετο, ὡς πολεμεῖν ἱκανοὶ εἴησαν*. — *Ὁρᾶς, Ὀδυσσεύ, τὴν θεῶν ἰσχύν, ὄση*. — *Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς συμμαχοὺς ἐδεδίσσαν, μὴ ἀποστῶσιν*. — *Κῦρος δῆλος ἦν πᾶσιν, ὅτι ἐλυπεῖτο*.

I. Závislé věty vyjadřovací a příčinné.

A. Věty vyjadřovací (v lat. vazby akk. s inf.).

§ 211 Věty vedlejší, uvedené spojkami *ὅτι* neb *ὡς*, pronášejí prostou výpověď (zprávu nebo projev), že něco jest nebo se děje, a slovou vyjadřovací. Závislé jsou hlavně na slovesech vyhlášování a z části na slovesech uznamenání (*verba declarandi et sentiendi*), odpovídající takto vazbám akk. s inf. v latině. Záporkou je *tu* *οὐ*.

Způsoby se v nich vyskytají tytéž, které by místo měly ve větě nezávislé, t. j. způsoby úsudkové = indik., potenc., irreal.

Po hlavním čase klade se indikativ (po případě potencial neb irreal), po vedlejším čase obyčejně optativ, řidčeji indikativ (po případě potenc. neb irreal). Časy se volí se stanoviska podmětu věty řídicí, a to praeterita o předčasnosti, praes. nebo perf. o současnosti, futura o následnosti.

Vzorec.

a) ὁ ἄγγελος λέγει, ὅτι
οἱ πολέμοι τὴν χώραν	}	βλάπτουσιν, ἔβλαπτον, ἔβλαψαν,	βλάψουσιν.
		že škodí, škodili, poškodili,	poškodí.
b) ὁ ἄγγελος ἔλεγεν, ὅτι
οἱ πολέμοι τὴν χώραν	}	βλάπτουσιν, ἔβλαπτον,	βλάψουσιν.
		βλάπτουεν, βλάψειαν,	βλάψουεν.
		že prý škodí neb škodili,	prý poškodili, prý poškodí.

[Ale též jako v latině (dle § 227. 1. a)]

ὁ ἄγγελος λέγει (ἔλεγεν)	}	βλάπτειν,	βλάψαι,	βλάψειν]
τοὺς πολέμους τὴν χώραν		že (prý) škodí nebo škodili,	poškodili,	poškodí.

Οἶδα, ὅτι νοσεῖτε πάντες. — Πάντες ἤδεσαν, ὅτι ὁ στόλος εἶη ἐπὶ βασιλέα. — Θεμιστοκλῆς νέος ἔτι ὡν ἔλεγεν, ὡς καθεύδειν αὐτὸν οὐκ ἐφῆ τὸ τοῦ Μιλτιάδου τρόπαιον. — Βασιλεὺς ἤκουσεν, ὅτι οἱ Ἕλληρες νικῶεν τὸ καθ' αὐτούς. — Δειξάτω, ὡς οὐκ ἀληθῆ ταῦτ' ἐγὼ λέγω. — Κῦρος δῆλος ἦν πᾶσιν, ὅτι ἐλλυπέτο (osobní vazba místo obyč. δῆλον ἦν, ὅτι viz § 210. 3. p.). — Ὁρόντας γράφει (praes. histor.), ὅτι ἤξι. — Ἐλεγον, ὅτι Κῦρος μὲν τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ ἐν τῷ σταθμῷ εἶη καὶ λέγοι, ὅτι ἡμέραν περιμεινεῖεν ἂν αὐτούς (potenc.). — Ἀπαγγέλλετε Ἀριαίω, ὅτι, εἰ μὴ ἑμεῖς ἤλθετε, ἐπορευόμεθα ἂν ἐπὶ βασιλέα (irreal).

Pozn. 1. Výjimkou kladou se někdy časy se stanoviska našeho (nebo spisovatelova) (ne tedy se stanoviska podmětu věty řídicí), ale jen v indikativě: ἦσθετο, ὅτι ἐμάχοντο že bojují (tehdy bojovali vzhledem k nám, místo μάχοντο nebo μάχονται). — Ἐγνώσαν, ὅτι ἐγγύς που ἐστρατοπεδεύετο βασιλεὺς.

Pozn. 2. Optativ zástupný (místo indikativu) po vedlejší časě podává výpověď prostě pomyšlenou čili z mysli podmětu věty řídicí (srov. § 210. 2. p. 1.) a zastupuje v tomto případě ind. téhož času; jen opt. praes. odpovídá buď indik. praes. neb impf., tak že je dvojsmyslný: ἔλεγεν, ὅτι ἀδικοίην jest tolik co (= ὅτι ἀδικῶ) pravil, že prý křivdím, aneb (= ὅτι ἠδίκουν) že prý jsem křivdil. Srov. § 204. 4. dod.

Pozn. 3. Potencial a irreal (§§ 208. 2., 206. 4.) neberou žádné změny ani po vedlejší časě: ἀπελογοῦντο, ὡς οὐκ ἂν ποτε οὕτω μῶροι ἦσαν (přímě: οὐκ ἂν ἦμεν). — Ἀπεκρίνατο Κλεάνωρ, ὅτι πρόσθεν ἂν ἀποθάνοιεν ἢ τὰ δπλα παραδοῖεν.

Pozn. 4. Závislá věta vyjadřovací podržuje nezřídka formu řeči přímé nezměněnou, tak že ὅτι rovná se pak našemu znaménku inozovacímú: Πρόξενος εἶπεν, ὅτι αὐτός εἰμι, δν ζητεῖς P. pravil: „Já sám jsem ten, jehož hledáš.“

Pozn. 5. a) Inf. nebo věta s ὅτι (ὡς) následuje po slovesech rčení, ale po φάσαι a ὁμολογεῖν jen inf.

b) Inf. klade se po slov. zdání se (δοκεῖν), myšlení (οἶεσθαι, νομίζειν, ἠγεῖσθαι) a očekávání (προσδοκᾶν, ἐπιτί-

ζειν, πιστεύειν; vzbuzení oček. *πισχυρεῖσθαι, θυμόναι*.
Srov. § 227. 1. a, β).

- c) Po slov. vědění, poznávání, ukazování bývá buď věta s *ὅτι* (ὡς), buď partic., aneb inf. při významu jich pozměněném, viz § 233. B, 2. p. 1. a 2.

Pozn. 6. Přechoasto vsouvá se v řečtině věta řídicí do věty vyjadřovací se spojkou *ὡς* (jako v češt.): *Ἀβροκόμας εἶχεν, ὡς ἐλέγετο, τριάκοντα μυριάδας στρατιᾶς*.

B. Věty příčinné (v lat. věty s quod.).

Závislé věty příčinné udávají příčinu děje v hlavní větě obsaženého. Vazbu i záporku mají touž jako závislé věty vyjadřovací a uvozují se spojkami *ὅτι* (proto) že, *ἐπεὶ* (quod) že, *διότι* protože (propterea quod), *ὡς* jakož, jelikož, *ἐπειδὴ* když (cum), *ἐπειδὴ* když, poněvadž (quoniam), *ὅτε, ὅποτε* když (quando quidem). Vazba: Po hlavním čase indikativ (po případě potencial, irreal), po vedlejších čase buď indikativ (důvod objektivní, skutečný), neb optativ (důvod subjektivní, pomyšlený).

Ἀπέθανον οἱ στρατηγοί, ὅτι ἐστράτευσαν ἐπὶ βασιλέα σὺν Κίρῳ. — Ὁδὸ γὰρ ἡμεῖς ἐκείνου ἔτι στρατιῶνται ἔσμεν, ἐπεὶ γε οὐ συνεπόμεθα αὐτῷ. — Ἄξιμαί σου παραμεῖναι ἡμῖν, ὡς ἐγὼ οὐδ' ἔν ἐνός ἡδῖον ἀκούσαιμι ἢ σοῦ (nezávisle: ἐγὼ γὰρ οὐδ' ἔν — ἀκούσαιμι). — Ἀθηναῖοι ἐνόμισαν λελύσθαι πᾶς σπονδάς, διότι ἐς χεῖρας ἦλθον (důvod objektivní). — Οἱ Ἕλληρες ἐθαύμαζον, ὅτι οὐδαμοῦ Κίρῳ φαίνοντο (důvod subjektivní, srov. § 210. 2. pozn. 1.).

Pozn. Po slovesech hnutí myslí bývá místo *ὅτι* někdy *εἰ* (záp. *μή* i *οὐ*), viz § 219. dod. 2.

II. Nepřímé věty tázací a zvolací.

A. Nepřímé čili závislé věty tázací.

§ 212

Nepřímé věty tázací uvádějí se jednak zájmeny a příslovcí přímo nebo nepřímě tázacími (*τίς, ὅστις — ποῦ, ὅπου* a pod.) (otázky slovné), jednak částicemi nepřímě tázacími (otázky větné):

- a) jednočlenné: $\left\{ \begin{array}{l} \text{εἰ} — \text{li, zdali (ne), num, si, s významem obojetným,} \\ \text{μή} \text{ zdali ne, s přídechem obav;} \end{array} \right.$
- b) dvoječlenné: $\left\{ \begin{array}{l} \text{πότερον} — \text{ἤ, εἰ} — \text{ἢ} \\ \text{πότερα} — \text{ἤ, εἴτε} — \text{εἴτε} \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} \text{) zdali — čili, -li — či} \\ \text{) utrum — an, sive — sive.} \end{array} \right.$

Způsoby se kladou tytéž, které by místo měly v otázce přímo vyjádřené. Toliko po vedlejších čase může nastoupiti optativ zástupný za indikativ a konj. rozvažovací.

Též indik. fut. vyskytá se za konj. rozvažovací (§ 207. 3. p. 1.):
Ξενοφῶν ἠπορεύτο, ὃ τι ποιήσει.

Pozn. 1. Někdy bývá ve větě tázací (přímé nebo nepřímé) několik tázacích slov mezi sebou nespojených, tak že otázka ke dvěma nebo více členům zároveň směřuje, což nazýváme vřaďováním otázek: *ἔξετάζεσθαι, τίς τίνος αἰτιὸς ἐστίν* kdo čím vinen jest (t. j. kdo jest vinen a čím j. v.) — *Ποῖα δ' ὀπίου βίου μιμήματα, οὐκ ἔχω λέγειν.* — *Πῶς τί ἠγωνίσω;*

Pozn. 2. Podjímání (srov. § 192. a 193. pozn. 2.) též u otázek sledá-
 váme: *λογισασθε, τί ποιοῦντων ἡμῶν ὁ χρόνος διεκλήλυθε* za jaké práce vaši čas ušel, nebo co jste učinili za ten čas.

B. Nepřímé věty zvolací.

Od otázek nepřímých rozeznávati jest nepřímé věty zvolací, jimiž se vyjadřuje předmět nějakého hnutí mysli neb uznamenání. Věty tyto uvozují se (jako přímé § 183. 2.) relativy a vynášejí se indikativem, toliko po vedlejších časech též optativem zástupným.

Ὁρῶ, οἳοί εἰσιν. — *Ἐνθα δὴ ἔγνω ἔν τις, ὅσου ἄξιον εἶη τὸ φι-
 λεῖσθαι ἀρχοντα.* — *Θαυμάζω αἰσθανόμενος, ὡς ἠδέως καθεύδεις.* —
*Κῦρος κατέρκειρε τήν τε γυναῖκα, οἷον ἀνδρὸς στέροιτο καὶ τὸν ἄνδρα,
 οἷαν γυναῖκα καταλιπὼν οὐκέτ' ὄψοιτο.*

Pozn. I tu sbíhají se často, jako ve větách tázacích, dvě relativy v jedné větě (vřaďování): *τίς οὐκ οἶδεν, ἐξ οἷων συμφορῶν εἰς ὄσσην εὐδαιμονίαν κατέστησαν.* — Básn. *Λεύσσετε, οἷα πρὸς οἷων ἀνδρῶν πάσχω.*

III. Věty žádací.

A. Věty účelné.

§ 213 Věty účelné vyjadřují účel a uvozují se spojkami

ἵνα, ὡς, ὅπως aby (ut),
ἵνα μή, ὡς μή } aby ne (nē),
ὅπως μή nebo *μή* }

Vazba: Po hlavním čase vždy konjunktiv;

po vedlejších čase obyč. optativ, řidčeji konjunktiv:

στρατεύει, ἵνα πολιορκῇ, πολιορκήσῃ táhne, aby obléhal, oblehl, ut obsídeat;
ἔστράτευεν, { ἵνα πολιορκοίῃ, πολιορκήσειεν } táhl, aby obléhal, oblehl, ut ob-
ἵνα πολιορκῇ, πολιορκήσῃ } sídřet.

Μὴ σπεῦδε πλουτεῖν, μὴ ταχέως πένης γένῃ. —

Τὰ πλοῖα κατέκασαν, ἵνα μὴ Κῦρος διαβῇ. —

Τὰς πύλας ἔκλεισαν, ἵνα μηδεὶς ἀποφύγοι. —

‘*Ἄμα ταῦτ’ εἰπὼν ἀνέστη, ὡς μὴ μέλλοιτο, ἀλλὰ περαινόιτο τὰ δέοντα.* — ‘*Ἠγεμόνα πέμπει* (praes. histor.), *ὅπως ἔγῃ αὐτοῦς.*

Pozn. 1. Věty účelné připodobují se někdy způsobu řídicí věty (§ 210. 2., pozn. 2.), takže bývají při *ἵνα* (ὡς, ὅπως)

a) po optativu (s *ἔν* i bez *ἔν*) optativ bez *ἔν*:

εἴθε ἦχοις, ἵνα γνοίης utinam adsīs, ut intellegās; *ἄρ’ οὐκ ἔν ἐπὶ πᾶν ἔλθοι, ὡς πᾶσιν φόβον παράσχοι;*

b) po irrealu (po přání nespłn. a výpovědi neskutečné § 206., 3. a 4.)

indikativ času vedlejšího bez *ἔν*:

εἴθε ἦκες, ἵνα ἔγῃως utinam adessēs, ut intellegerēs.

Pozn. 2. K účelnému *ὡς* a *ὅπως*, ale nikoli k *ἵνα*, přistupuje druhdy *ἔν* (hom. *κέν*) vedle konj. i opt., má-li se dosažení účelu vytknouti jako podmíněné, na jistých okolnostech závisící: básn. *τοῦτ’ αὐτὸ νῦν δίδασχα’, ὅπως ἔν ἐκμάθοι* abych se tomu snad (pochopím-li) naučil. — *Πᾶσιν ἐδίδου βοῦς, ὅπως ἔν ἐστιῶντο.* — Naproti tomu *ἵνα ἔν* znamená vždy kdekolí (ubicunque).

B. Věty obavné.

Věty obavné vyjadřují předmět obavy po [výrazech obavy (jako § 214 *φοβοῦμαι, δέδοικα* bojím se, *δυνῶ* strachuji se, *κίνδυνος ἐστίν* jest nebezpečí a pod.) a uvozují se záporkami *μή* (lat. *nē*) aby ne, *ἔ, μή οὐ* (lat. *nē nōn, ut*) že ne.

1. Po hlavním čase mají vždy konjunktiv:

φοβέεται, { *μή νικηθῆ* aby nebyl přemožen, že bude přemožen, *nē vincātur*,
μή οὐ νικήσῃ že nepřemůže, *nē nōn* (= ut) *vincat*.

2. Po vedlejším čase obyčejně se klade optativ, řídic. konjunktiv:

ἐφοβεῖτο, { *μή νικηθείη* (*νικηθῆ*) aby nebyl přemožen, že bude přemožen, *nē*
vincerētur,
μή οὐ νικήσειεν (*νικήσῃ*) že nepřemůže, *nē nōn* (= ut) *vinceret*.

Ξενοφῶν ἔδεισε, *μή οὐ δύναίτο ἐξελεθεῖν ἐκ τῆς βασιλείας χώρας.* — *Ἄδδοικα, μή ἐπιλαθόμεθα τῆς οἴκαδε ὁδοῦ.* — *Ἄδδμεν, μή οὐ βέβαιοι ἦτε* že nebudete stáli. — *Φίλιππος ἐν φόβῳ ἦν, μή ἐκφύγοι τὰ πράγματα αὐτόν.* — *Οὐδεις κίνδυνος ἐδόκει εἶναι, μή τις ἐκ τοῦ ὑπισθεν ἐπίσπαινο.* — *Οἱ Ἀθηναῖοι τοὺς συμμάχους ἐδεδείσαν, μή ἀποστῶσιν.* Srov. § 210. 3. p.

Pozn. 1. Jen porůznu vyskytá se v obavných větách při *μή* indik. fut. o ději jistě očekávaném a indik. aor. nebo perf. o ději již nastouplém: *Ἄδδοικα, μή ἄλλον τινὸς ἢ τοῦ ἀγαθοῦ μεθέξω.* — *Φοβούμεθα, μή ἡμαρτήκαμεν.* (Vlastně jsou to nepřímé otázky, *μή* = num.)

Pozn. 2. S infinitivem pojí se slovesa obavy ve významu ostýchat se, báti se (něco činiti), jako v češř. a v lat. při *vereor, metuo*, (§ 227. 1. b, β): *δυναίην ἔν εἰς τὰ πλοῖα ἐμβαινεῖν.*

Pozn. 3. Bez řídicího slovesa obavy sbíhá se ve větách nezávislých:

μή s konj. = jen aby ne, ať ne, snad = *φοβούμαι, μή*,

μή *οὐ* s konj. = snad ne = *φοβούμαι, μή οὐ*,

οὐ μή s konj. (obyč. aor.) neb ind. fut. = jistě ne = *οὐ φοβητέον, μή*.

Μή *λίαν* *πικρὸν* *εἰπεῖν* *ἤ* jen aby nebylo příliš trpko to vysloviti (snad jest —). —

Μή *οὐ* *τοῦτ' ἤ* *χαλεπὸν*. — *Οὐ μή* *ποτε* *ἕξαρτος* *γένομαι* jistě nikdy toho nezapru. — *Οὐ μή* *δυνήσεται* *εἰρεῖν* *οὐδέ* *ἐν* jistě něčeho nebude moci naléztí. Srov. § 236. 5. a, b.

C. Věty rozkazovací vynášejí se odehlyně od češtiny a latiny inf. neb akk. s inf. § 227. 1. b.

IV. Věty podmíněčné.

§ 215

Věty podmíněčné nebo hypothetické náležejí k větám souvztažně spojeným. Hlavní věta, závěti (*ἀποδοσις*), vyjadřuje děj jen za jisté podmínky nastupující; vedlejší věta, předvěti (*ὑπόστασις*) zvaná, obsahuje tuto podmínku. Obě věty dohromady tvoří podmíněčné obvětí čili hypothetickou periodu.

Předvěti se uvozuje spojkou podmíněčnou *εἰ* (Hom. *αἰ*) neb *ἐάν* (t. j. *εἰ ἄν*, staženo v *ἦν* neb *ἔν*, hom. *εἰ' τε*). Záporkou v předvěti jest vždy *μή*. Závěti má záporku *οὐ* nebo *μή* dle toho, je-li větou úsudkovou nebo žádací.

Pozn. *Ἐἰ* (*αἰ*) bylo původně částicí práci (§ 205., pozn. 3.), a předvěti podmíněčná formy 2. a 4. byla vlastně, jako v češtině, větami pracími, jež se přiřaďovaly jako samostatné věty k závětím (parataxe, viz § 210. 1. pozn.). Podobně předvěti formy 1. a 3. vznikla z vět tázacích.

Předvěti má rozličné formy dle toho, jak soudí osoba mluvící o uskutečnění postavené podmínky, t. j. klade-li podmínku za

1. skutečnou (realní případ),
2. neskutečnou (irrealní případ),
3. očekávanou (nahodilý či eventualní případ),
4. možnou (potenciální případ).

Pozn. Závěti může na se vzítí veškerý formy samostatných vět úsudkových i žádacích; přece však z pravidla shoduje se způsob, jakým podmínka jest vyjádřena, se způsobem, jakým se vytyká děj na této podmínce závislý.

Podle toho jest čtvero forem obvětí podmíněčných:

§ 216

1. **Forma skutečnosti** (případ realní). Nastoupí-li podmínka, nastoupí i výsledek; ze soudu jednoho plyne přirozeně soud druhý. Podmínka klade se za skutečnou; výsledek jest jistý.

(mužů) nebyla bývala zrušena (protiva: *ἐπεὶ δὲ κατελύθη, οὐκ ἀπέθανον*).

- c) Smíšené případy, kde každý děj jiné době náleží: *εἰ τότε ἐβοηθήσαμεν, οὐκ ἂν ἠνώχλει νῦν ὁ Φίλιππος* kdybychom byli tehdy pomohli, neznepokojoval by nyní F. — *Εἰ αὐτάρκη τὰ ψηφίσματα ἦν, Φίλιππος πάλαι ἂν ἐδεδώκει δίκην* si plēbiscita per se sufficerent, Philippus dūdum poenās dedisset. — *Εἰ τὰ δέοντα οὗτοι συνεβούλευσαν, οὐκ ἂν νῦν ἔδει βουλευέσθαι* (srov. ἔδει § 206. 1. a pozn.).

Pozn. 1. Někdy výjimkou znamená imperf. děj v minulosti neskutečný trvající neb opětovací, aor. děj v přítomnosti neskutečný jednodobý (podob. v lat. i češt.): *Σωκράτης οὐκ ἂν προέλεγεν, εἰ μὴ ἐπίστευεν ἀληθεύσειν* S. nebyl by předpovídal, kdyby nebyl důvěřoval, že pravdu řekne. *Εἰ σε ἠρόμην, τί ἂν ἀπεκρίνω;* kdybych se tebe (nyní) otázel, co bys odpovéděl?

Pozn. 2. Leckdy musí se podmínka k zánvěti podmíněčnému domyslíti nebo býva jinak vyjádřena: *ἐπιστευόμεν ὑπὸ Ἀακκαδαίων· οὐ γὰρ ἂν με ἔπεμπον* *πάλιν πρὸς ἡμᾶς* (= *εἰ μὴ ἐπιστευόμεν*, *οὐκ ἂν με ἔπεμπον*). — *Δι' ἡμᾶς αὐτοῦς* (= býti na vás, kdybyste byli sobě samým zůstaveni byli) *παλαι ἂν ἀπολώλιτε*. — *Ἐσώθη ἂν ἡ πόλις εἰ μὴ δι' Ἀλκιβιάδην* (= nebyti Alkibiada).

§ 218

3. Forma očekávání (případ nahodilý). Podmínka klade se za očekávanou: výsledek má se za jistý. Nastoupení podmínky může se buď A) pro jediný určitý případ v budoucnosti očekávati (případ budoucí), aneb B) mysliti jako neurčitě často se opětuující (případ opětovaný).

A) O případě budoucím klade se

v předvěti: *ἐάν* (jestliže, -li, jestliže by) s konjunktivem praes. (= lat. fut.) neb aor. (= lat. fut. ex.);

v zánvěti: obyč. indik. futura neb imperativ, ale i ostatní způsoby vět hlavních.

Vzorec:

<i>ἐάν ἀδικῆς,</i> <i>ἀδικήσης,</i>	<i>κολασθήσῃ</i> <i>σὶ...faciēs,</i>	<i>σὶ...feceris,</i>	<i>punieris,</i>	jest- liže	<i>ἔσθαι</i> <i>ἔσθαι</i>	<i>ἔσθαι</i> <i>ἔσθαι</i>

(jestliže bys křivdil [ukřivdil]) } trestán.

Ἐάν βούλη (βουλήθῃς), καὶ δυνήσῃ si volēs (volueris), etiam poteris. — *Τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἦν μὲν βούλωνται, διαβήσονται, ἦν δὲ μὴ βούλωνται, περικτασιν* Tigris fontēs, si volent, transgredientur, sin minus, circumibunt. — *Νέος ἂν* (= *ἐὼν*) *πονήσῃς, γῆρας*

Ξεις εὐδαλές σὶ ἰουενὶς λαβῶραυερὶς, senectūtem habēbis beatam. —
 Τοῦτου οὐκ ἂν ἀμάρτοις, ἄνπερ μελήσῃ σοι.

B) O případě opětovaném klade se

1. při opětování v přítomnosti:

v předvětí: ἔάν s konjunktivem (= quotiens, cum s indik.)
 kdykoliv,

v zánvětí: obyč. indik. času hlavního (obyč. praes.).

Vzorec:

ἔάν ἀδικῆς, } κολλάξῃ cum...facis, } pūnīris, } kdykoli křivdíš, } býváš
 ἀδικήσῃς, } cum...fēcisti, } kdykoliv ukřivdíš, } trestán.

2. při opětování v minulosti:

v předvětí: εἰ s optativem,

v zánvětí: indikativ času vedlejšího (obyč. imperfektum).

Vzorec:

εἰ ἀδικοίης, } ἐκολάξου cum...faciēbas, } pūniēbāris,
 εἰ ἀδικήσαις, } cum...fēceras, }
 kdykoli jsi křivdil, } býval jsi trestán.
 „ „ ukřivdil, }

1. Ἐάν βούλῃ (βουληθῆς), καὶ δυνήσῃ cum volēs (volueris),
 etiam poteris. — Ἐάν ἔχῃς βέλτιόν τι δεῖξαι, δίδασκε τοὺς ἀδικοῦντας
 kdykoli (jestliže) můžeš něco lepšího prokázati (uvésti), poučuj křivě
 soudící. — Ἄπας λόγος, ἂν ἀπῆ τὰ πράγματα, μάταιόν τι φαίνεται.

2. Εἰ βούλοιο (βουληθείης), ἐδύνω ubi volēbās (voluerās), po-
 terās. — Εἰ ἔχοις βέλτιόν τι δεῖξαι, ὡμολόγουν ἁμαρτάνειν kdykoli jsi
 mohl něco lepšího prokázati (uvésti), přiznával jsem se, že chybuji. —
 Οἱ Συρακόσιοι, εἰ μὲν ἐπίοιεν οἱ Ἀθηναῖοι, ὑπεχώρουν, εἰ δὲ ἀναχωροῦεν,
 ἐπέκειντο. — Εἰ ἐντύχοιέν τισι τῶν πολεμίων, διέφευγον.

Pozn. 1. Podmínečné věty časové a vztažné spravují se co do způsobů
 nejčastěji dotčeným pravidlem o případě opětovaném (§§ 221. 5., 223. 3.):

διαν, ἕως ἂν, πρὶν ἂν — ὅς ἂν, ὅπως ἂν s konjunktivem,

διτε, ἕως, πρὶν — ὅς, ὅπως s optativem.

Pozn. 2. O ἂν v zánvětí na označenou děje leckdy se opětujícího srov.
 § 206. 4. pozn. 1.: εἴ τις δοκοίῃ βλακεύειν, Κλέαρχος ἔπαισεν ἂν zdál-li (kdy-
 koli) se kdo lenošiti, K. leckdy jej udeřil.

4. Forma možnosti (případ potencialní). Podmínka se klade § 219
 za prostě pomyšlenou, připuštěnou, (jako myšlenka mluvícího): vý-
 sledek jest možný. Podmínka i výsledek mohou býti buď skutečné
 nebo neskutečné.

V předvětí: *εἰ* s optativem (lat. *si* s konj. možností),
v zánvětí: obyč. optativ s *ἔν* (lat. obyč. konj. možností).

Vzorec:

εἰ ἀδικήσῃς, κολάζοιο ἔν jestliže bys křivdil, byl bys trestán, *si faciās, pūniāris,*
(*εἰ ἀδικήσεις, κολασθεῖς ἔν* „ „ ukřivdil, „ „ potrestán, *si feceris, pūni-*
tus sis.)

Εἰ βούλοιο, καὶ δύναιο ἔν *si velīs, etiam possīs.* — *Εἰ ἔχοις βέλτιόν τι δεῖξαι, δμολογοίην ἔν ἐμαρτάνειν* jestliže bys mohl něco lepšího prokázati, (snad, snad též ne), přiznával bych se, že chybují. — *Εἴ τις κεκτημένος εἴη πλοῦτον, χρεῖτο δὲ ἀντὶ μὴ, ἄρ' ἔν εὐδαμονοῖ;* *si quis possideat (possēderit), num beātus sit?*

Dodatek.

1. Někdy jsou souvětí podmíněná kusá, a to tím, že
a) buď zánvětí schází, jako *ἔάν μὲν ἐκὼν περὶθῆται· εἰ δὲ μὴ, εὐθρόουσι* (poslouchá-li, dobře; pakli ne —, nebo jen když poslouchá!) aneb sloveso v zánvětí není vyjádřeno, jako obyč. při *ὡςπερ ἔν* *εἰ* právě jako asi (kdy)by schází opt. (potencialní) neb ind. vedl. času (irrealní): *ὁ θεὸς ἐμὲ παράδειγμα ποιεῖται, ὡςπερ ἔν* (dolož *ποιῶντο*) *εἰ εἴποι· οὗτος σοφώτατος ἐστιν;*

b) aneb v předvětí sloveso schází, jako při *εἰ δὲ μὴ* (— *sin minus*, pak-li ne, sice), jež pravidelně následuje po větě s *ἔάν μὲν* (*μὴ*), *εἰ μὲν* (*μὴ*), ale též po větě záporné: *μὴ ποιήσῃς ταῦτα· εἰ δὲ μὴ, ζημιώσει.*

2. Částice *εἰ* po slovesech hnutí myslí: *θανμάζειν, ἀγαναττεῖν, ἄχθεσθαι* a pod. blíží se svým významem přičinnému *εἶτι*, označuje původ pocitu jako podmínku jeho; tu pak připouštějí se způsoby a zápornky vět podmíněných i přičinných: *θανμάζω, εἰ μὴ δεῖς ὑμῶν μὴτ' ἐνθρυμεῖται μὴτ' ἀργίξεται* miror, *si* (jestliže, když) *nēmō vestrum neque sentit neque irascitur.* — *Τέρας λέγεις* (= *θανμάζω*), *εἰ οὐκ ἔν δύναιντο λαθεῖν.* Srov. § 216., pozn.

3. Tázací *ἔάν* zdali poji se ve větách očekávacích s konj. po hlavním čase, tázací *εἰ* s opt. po vedlejšímu čase (srov. § 212. 1., pozn. 2.).

4. Rozlučovací věty podmíněčné uvozují se spojkami *εἴτε—εἴτε, ἐάντε—ἐάντε* buď (*si*)— buď (*si*), ať *si*— ať *si* (*sive—sive*), kteréž se liší od sebe jako *εἰ* a *ἐάν*: *οὕτως ἔχει, ἐάντε οὐ φῆτε ἐάντε φῆτε.* Srov. § 238. 14.

O větách podmíněných v řeči nepřímé viz § 224. II. a pozn. 1.

V. Věty připouštěcí.

§ 220 Zeela tak, jako věty podmíněné, vyjadřují se věty připouštěcí, jen že ku spojkám přistupuje ještě *καί* (*οὐδέ*). Uvozují se tedy

- a) kladné: *s καὶ εἰ, καὶ ἐάν* (κἄν) etiamsi, i když, i byt, i ač,
εἰ καί, ἐάν καί etsi, quamquam, ač i, byt i, třebaš i;
 b) záporné: *s οὐδ' (μηδ')* *εἰ, οὐδ' (μηδ')* *ἐάν* ani kdyby, ani (ne) byt,
 ani (ne) třebaš,
εἰ (ἐάν) καὶ μή ač ne, byt i ne, třebaš i ne.

Co do časův a způsobů spravují se větami podmíněnými.

Ἐλάτῃ δ' ὁ μῦθος, κἄν τι μὴ γελοῖον ᾖ. — Εἰ καὶ βασιλεὺς πέφικας, ὡς θνητὸς ἀκουσον. — Τῆς γῆς κρατοῦντες, καὶ εἰ θαλάττης εἰργοντο, δύναιτ' ἂν καλῶς διαζῆν. — Τὰ δίκαια πάντες, ἐάν καὶ μὴ βούλωνται, αἰσχύνονται μὴ πράττειν. — Οὐδ' εἰ γενοίμην σοι φίλος, σοὶ γ' ἔν ποτε δόξαιμι. — Οὐδ' εἰ πάντες συνεβούλευον Ἑξέρξη μένειν ἐν τῇ Ἑλλάδι, ἔμμεν ἔν. — Οὐδ' ἂν (= ἐάν) δεκάκις ἀποθάνῃ Φίλιππος, οὐδὲν μᾶλλον κινήσεσθε.

Pozn. Věty přírouštěcí se zkracují zhusta participiem appositivním neb absolutním s *καίπερ* anebo s *καί* (srov. § 231. 4. a § 232. 2.), na př.:

καίπερ (καί) δυνάμενος ač moha, mohl, } *οὐκ ἐποίησε ταῦτα.*
καίπερ (καί) ἔξδν ἀντιφ ač směl, }

VI. Věty vztažné.

Věty vztažné uvozují se vztažnými zájmeny a příslovci, jimž ve § 221 větě řídicí odpovídají jména vztahová nebo příslušná demonstrativa.

1. Prosté věty vztažné mají tytéž způsoby a záporoky, které by měly, jsouce větami hlavními.

Ἀγνωστέται οἱ θεοὶ εἰσιν, οἳ σὸν ἡμῖν ἔσονται soudci zápasu jsou bohové, kteří při nás budou. — *Ἐάν ὀλιγοῦρητε, οὐδὲν τοιοῦτον γίγνεται, οἷον ἂν ὑμεῖς βούλοισθε.* — *Ὅρω σε διώκοντα, ὧν μὴ τύχοις* vidím tě honiti se za cílem, jehož kěž bys nedosáhl.

Pozn. Souvztažné demonstrativum často v řečtině, jako v lat., se vyneclovává; ale i jindy: *ἐκπεύγει πρὸς τῶν Ἑλλήνων, οὗ ἔτυχον ὄπλα ἔχοντες* (doplň *τούτους*, uprhně k těm z II.).

2. Příčinné věty vztažné pojí se s indikativem (záp. οὐ), v lat. však s konj., v češt. že, když s ind.: *Τῷ Κροίσῳ ἀμαθῆς εἶναι ἔδοξεν* (ὁ Σόλων), *ὅς τὴν τελευτὴν παντὸς χοήματος δρᾶν ἐκέλευεν* Croesō stultus esse vidēbatur, qui exitum uniuscuiusque rei respici iuberet. — *Θαυμαστὸν ποιεῖς, ὅς ἡμῖν οὐδὲν δίδως* (= že nám nedáváš).

3. Výsledné věty vztažné vyjadřují se obyč. indikativem (zř. potene., irreal.), při čemž ind. fut. značí výsledek očekávaný (záp. οὐ). V lat. a často v češt. je konj.

Ἔργον ἀπεδειξάμην τοιοῦτον, ὃ λυσιτελεῖ πᾶσι vykonal jsem dílo takové, jež (= že) všem prospívá (*λυσιτελοῖη ἂν* může prospívati, *λυσιτελήσει* prospěje, bude moći prospěti). — *Τίς οὕτω μαινεται, ὅστις οὐ βούλεται σοι φίλος εἶναι;* (jenž by —). — *Ὄνκ ἔστι τοσαῦτα χρήματα, ἃ ὑμᾶς ἀποτρέψει τὰ δίκαια ποιεῖν* (aby odvrátily, odvrátiti mohly). — *Ὁδὲ ῥᾶδιόν ἐστιν εὐρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ ὄνκ ἂν τις αἰτιαθῆιη* (pro kterýž by nemohl někdo býti obviněn). — *Ἐκεῖ ὄνκ ἔστιν πλοῖα, οἷς ἀποπλευσοῦμεθα* (= ὥστε ἀποπλευῦσαι, § 222. 2. a).

Pozn. 1. Odchýlně od češtiny a latiny následuje z pravidla indik. po záporných úslovích:

<i>οὐδείς ἐστιν (ὄνκ ἔστιν), ὅστις</i>	nemo est, qui,
<i>οὐδείς ἐστιν (ὄνκ ἔστιν), ὅστις οὐ</i>	nemo est, quin,
<i>ὄνκ ἔστιν, ὅπως</i>	fieri non potest, ut,
<i>ὄνκ ἔστιν, ὅπως οὐ</i>	fieri non potest, quin:
<i>οὐδείς ἦν, ὅστις ὄνκ ᾗτο</i>	nemo fuit, quin putaret.
<i>ὄνκ ἔστιν, ὅστις τὴν τύχην οὐ μέμφεται</i> (= πᾶς μέμφεται).	
<i>ὄνκ ἔστιν, ὅπως ὄνκ ἐρῶ (ὅπως ὄνκ ἂν εἴποιμι).</i>	

Pozn. 2. Po (*τοιοῦτος*) *οἷος* a (*τοσοῦτος*) *ὅσος* bývá též inf. (akk. s inf.), při čemž *οἷος* a *ὅσος* vstupují do pádu svého demonstrativa: *οὐ τοιοῦτοι ἔσονται, οἷοι* (= ὥστε) *πονηροῦ τινος ἐφίεσθαι* aby po něčem špatném dychtili. — *Ἦκουον ἀνδρὸς οὐδαμῶς οἷου ψεύδεσθαι.* — *Περὶ αὐτὸν ἔχει τοιούτους, οἷους δοχεῖσθαι.* — *Ἐλείπετο τῆς νυκτός, ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον* zbyvalo noci (tolik), co by ještě za tmy prošli rovinu. — *Ἐχομεν, ὅσον ζῆν.* Srov. Máme co jísti.

4. Účelné věty vztažné, kteréž mívají indikativ futurní i po čase vedlejším (záporka *μή*); v češf. a lat. konj.

Ἔδοξε τῷ δήμῳ τριάκοντα ἀνδρας ἐλέσθαι, οἱ τοὺς πατέρας νόμους συγγράψουσι, καθ' ὅς πολιτεύουσιν zlíbilo se lidu zvoliti třicet mužů, kteří by sepsali zákony národní (qui conscriberent), podle nichž by v obci žili (viverent). — *Ἄνδρας ἔπεμψαν, οἱ αἰρήσουσι τὸν Θεμιστοκλέα.* — *Ἐγεμόνα αἰτήσομεν Κύρον, ὅστις ἡμᾶς ἀπάξει.* — *Κρούσω τὸδ' ἔγχος, ἐνθα μή τις ὄψεται.*

Pozn. Stejný význam má part. fut., viz § 203. pozn. 1.

Dodatek.

Sem náležejí věty snahové po slovesech pečování a usilování, v nichž bývá z pravidla *ὅπως* (jak by, aby) s indik. fut. i po vedlejším čase, řídk. vazba vět účelných, a při záporu *μή*. Nejčastěji po slovesech:

ἐπιμελεῖσθαι, φροντίζειν pečovatí o, βουλευέσθαι uvažovatí u sebe,
 μέλει μοι jest mi na péči, mou sta- σκοπεῖν (aor. σκέψασθαι) hleděti,
 rostí, σκεπτέον (ἔστιν) jest přihlížeti.
 παρασκευάζεσθαι připravovatí se,

Σκόπει, ὅπως τὰ πράγματα σωθήσεται hled, jak by (neb aby) stát
 byl zachráněn. — Τοῦτο δεῖ παρασκευάσασθαι, ὅπως ὡς κράτιστα μα-
 χούμεθα. — Κύρος βουλεύεται, ὅπως μήποτε ἔτι ἔσται ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ.

Pozn. I bez řídicího slovesa sbíhá se věta s ὅπως o pobídce a s ὅπως μή
 o výstraze: ὅπως παρέσει εἰς τὴν ἑσπέραν at do večera přibudeš! (= σκόπει,
 ὅπως παρέσει). — Ὅπως μὴ τοῦτο ποιήσεις at toho neučiníš!

5. Podmínečné věty vztažné, jež mají platnost vět podmínečných
 a mohou se též v ně přeměnití (ὅστις = εἴ τις, ὅς ἂν, ὅστις ἂν = εἰάν
 τις). V nich se kladou způsoby podmínečných předvětí (zápornka μὴ).
 Částice ἂν (κὲ) přimyká se k relativům (srov. § 205. 2. p. 1., § 223. 3.
 a § 207. 3. pozn. 2.).

Nejčastěji vyskytá se tu forma třetí (forma očekávání), kteráž
 dodává větě vztažné významu většinou obecného. Tato může vyjadřo-
 vatí buď děj A) budoucí, buď B) opřetonaný.

A) O budoucím případě: relativum s ἂν a konjunktivem;
 ve větě řídicí je hlavní čas, obyč. futurum neb imperativ.

Vzorec: ὅς ἂν ἀδικῇ (ἀδικήσῃ), κολασθήσεται kdo bude křivditi (ukřivdí),
 kdo by (u)křivdil, trestán bude.

Ὅς ἂν τούτων τι δρῆ, τεθνήτω quicumque tale quid fecerit, peritō
 (= εἰάν τις — δρῆ). — Οὐδὲν τὸν Φίλιππον καλύσει βαδίζων, ὅποι ἂν
 βούληται kamkoliv bude chtítí (by chtěl) (ale ὅποι βούλεται kam chce
 nyní skutečně, t. j. na Athény). — Ἐψόμεθα, ὅποι ἂν κελύης ἰέναι
 (quōquō iusseris).

B) O opřetonaném případě klade se

a) při opřetonání v přítomnosti: relativum s ἂν a konjunktiv; řídicí
 věta má hlavní čas, obyč. praesens.

Vzorec: ὅς ἂν ἀδικῇ (ἀδικήσῃ), κολάζεται kdo(koli) křivdí (ukřivdí), kdo(koli)
 by křivdil (ukřivdil), bývá trestán,

b) při opřetonání v minulosti: relativum s optativem (bez ἂν); řídicí
 věta má čas vedlejší, obyč. imperfektum (§ 218. B).

Vzorec: ὅς ἀδικοιῆ (ἀδικήσειεν), ἐκολάζετο kdo(koli) křivdil (ukřivdil), kdo(koli)
 by byl křivdil (ukřivdil), býval trestán.

Φέρειν χρὴ γενναίως, ὃ τι ἂν θεός διδῷ (= εἰάν τι διδῷ) třeba
 jest statečně snášeti, cokoliv (kdykoli něco) bůh dopouští. — Ὁ

ἔψαιτο Μίδαο, ἐγγίγνετο χρυσός čehokoli M. se dotekl, zlatem se stávalo.

Pozn. 1. Těž někdy sbíhají se věty vztažné s povahou formy 1., 2. a 4. podmínečných obvětí: 1. Ὅστις ζῆν ἐπιθυμεῖ, πειράσθω νικᾶν (= εἴ τις ἐπιθυμεῖ). 2. Ἐδει τοὺς λέγοντας ἄπαντας, ὃ βέλτιστον ἕκαστος ἠγείτο, ταῦτ' ἀποφαινεσθαι. 4. Πῶς ἂν τις, & μὴ ἐπίσταιτο, ταῦτα σοφὸς εἴη; (εἴ τι μὴ ἐπίσταιτο). Πῶς ἂν δοίην, ὃ τι μὴ αὐτὸς ἔχοιμι (= εἰ μὴ ἔχοιμι).

Pozn. 2. Někdy vztažné věty, ač nemají významu podmínečných, pojímají se spolu v obor podmínečnosti a připodobují své způsobu (připodobování čili assimilace způsobů) způsobům vět řídicích, takže po irrealu nastoupí čas hist. bez ἂν, po opt. potenc. i práci pouhý optativ: Εἰ ξένος ἦν, ἔλεγον ἂν ἐν ἐκείνῃ τῇ φωνῇ, ἐν ἧπερ ἔτεθράμμην bych byl (místo: byl jsem) vychován. Ἐρδοι τις, ἦν ἕκαστος εἰδείη τέχνην. Srov. připodobování způsobů dotčené v § 210. 2. p. 2. a v § 213. p. 1.

VII. Věty výsledné.

§ 222

1. Věty výsledné, spojku ὥστε (při inf. též ὡς tak že, aby) uvedené, mají

- a) indikativ (záp. οὐ) na označenou výsledku skutečného,
- b) infinitiv nebo, je-li při inf. jiný podmět, akk. s inf. (záp. μὴ) na označenou výsledku možného nebo zamýšleného.

Κραυγὴν πολλὴν ἐποιοῦν, ὥστε καὶ οἱ πολέμοι ἤκουον hluk veliký dělali, tak že to i nepřátelé slyšeli (výsledek skutečný); naproti tomu ὥστε καὶ τοὺς πολεμίους ἀκούειν tak že to i nepřátelé slyšeti mohli (výsledek možný). — Ἐνταῦθ' ἐπιπίπτει χιὼν ἄπλετος, ὥστε ἀπέκρουσε καὶ τοὺς ἀνθρώπους. — Οὕτως ἀνδρείως ἐμάχοντο, ὥστε πολέμοι ἐτρέποντο. — Τοσοῦτον δέω καταφρονεῖν, ὥστε ἐπαιῶ tak daleko jsem toho, abych opovrhoval (tak málo opovrhují), že spíše chválím (tantum abest ut — ut).

Pozn. ὥστε uvádí též věty hlavní a překládá se spojkami: tedy, proto, pročež, na př. θνητὸς ἦν Ὁρέστης ὥστε μὴ λῖαν στένε proto příliš nevzdychej!

2. Infinitiv zvláště se klade:

- a) o výsledku možném a při ἢ ὥστε po komparativech (quam ut).

Τὸ θεῖον τοσοῦτον καὶ τοιοῦτόν ἐστιν, ὥστε πάντα ὄραν καὶ πάντα ἀκούειν božstvo je tak silné a tak mocné, že může vše viděti a vše slyšeti. — Συνέβη κακὸν μείζον, ἢ ὥστε φέρειν δύνασθαι. — Τίς οὕτως ἐστὶ δεινὸς λέγειν, ὥστε σε πείσαι.

Pozn. Proto naskytuje se pravidelně tato vazba po záporné nebo podmínečné větě: ταῦτα οὐ πάλα γεγόνηται, ὥστε ἀγροεῖν ἡμῶς to se nestalo za

starodávna, (tak že) abychom toho nemohli věděti. — *Εἴ τις εἰς τοσοῦτο ἀναιδείας ἀφίκοιτο, ὥστε τοιοῦτό τι πολυῆσαι, εὐκότως ἂν ἀγανακτοῖτε.*

b) o výsledku zamýšleném, t. j. když výsledek se jeví jako úmysl aneb účinek podmětu věty řídicí, zvl. po slovesech snažení a působení.

Πᾶν ποιῶσι, ὥστε δίκην μὴ δίδουαι (aby nebyli trestáni). — *Διεπραξάμην, ὥστε μηδένα ὑποχωρῆσαι* provedl jsem, aby (že) nikdo neustoupil. — *Βούλεται πονεῖν, ὥστε πολεμεῖν* chce trampoty míti, jen aby válčil.

c) při ὥστε = s tou výminkou, aby:

Πολλὰ χρήματα ἐξόν μοι λαβεῖν, ὥστε μὴ κατηγορεῖν, οὐκ ἔλαβον ač mi volno bylo mnoho peněz přijati s tou výminkou, bych nežaloval, nepřijal jsem jich.

Pozn. Buď s infinitivem nebo s indikativem fut. poji se souznačné *ἐφ' ᾧ τε, ἐφ' ᾧ* = *ἐπὶ τούτῳ ὥστε*: *οἱ ἰριάκοντα ἠρέθρισαν, ἐφ' ᾧ τε συγγράψαι* (= *συγγράψουσι*) νόμους oněch třicet s tou výminkou bylo zvoleno, aby sepsali zákony.

d) v nepřímé řeči (záporka též *οὐ*):

Ἔλεγεν αὐτοὺς οὕτως ἀνδρείως μαχέσασθαι, ὥστε τοὺς πολεμίους τραπέσθαι pravil, že tak udatně bojovali, že se nepřátelé na útěk obrátili. — *Οἷοι αὐτοὺς ἀπειροῦς γραμμάτων εἶναι, ὥστε οὐκ εἰδέναι.*

Dodatek.

1. Výsledek možný vyjadřuje se též potencialem a neskutečný irreallem, má-li váhu věta výsledná: *Οὕτω κακῶς διακείμεθα, ὥστε οὐκέτι σωθῆμεν ἂν.* — *Κατεφαίνεται πάντα, ὥστε οὐκ ἂν ἔλαθην δριμύμενος ὁ Κλέων.*

2. Má-li se naznačiti pouze dosah nebo míra toho, co proneseno větou řídicí, klade se infinitiv též o výsledku skutečném: *Φίλιππος εἰς τοῦθ' ὕβρεως ἐλήλυθεν, ὥστ' ἐπιστέλλειν τοιαύτας ἐπιστολάς* (dosah jeho zrupnosti).

Z téže přičiny může nastoupiti inf. s *ἂν* za potencial neb irreal: *Οὕτως ἐσήμηναν, ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γινῶναι.*

Stran *οἷος* a *ὕσος* s inf. místo ὥστε s inf. viz § 221. 3., pozn. 2.

VIII. Věty časové.

Věty časové uvozují se spojkami časovými

ἐπει, ἐπειδή, ὡς když jak, *ἕως, ἕστε, μέχρι* až nebo dokud,
ἀφ' οὗ, ἐξ οὗ od té doby, co, jakž, *ἐπεὶ (ἐπειδή) πρῶτον (τάχιστα)* jak-
 ex quo, *mile, cum* primum,

ὅτε, ὁπότε, ἤντικα když, *πρὶν, πρὶν (πρότερον)* ἢ dříve než,
ἐν ᾧ zatím co, dum, dokud ne, priusquam.
μέχρι (ἄχρι) ὅς, εἰς δ' αὖ, dokud ne.

Způsoby zakládají se na jakosti věty časové:

1. Ve větách určitě časových, t. j. takových, jež označují dobu zcela určitě, klade se indikativ (záporka *οὐ*):

“*Ἔως πόλεμος ἦν τοῖς Λακεδαιμονίοις πρὸς τοὺς Ἀθηναίους, παρέμεινεν ὁ Κλέαρχος* K. zůstával věren, pokud byla válka. — *Ἐμάχοντο, ἕως οἱ σύμμαχοι ἀφίκοντο* bojovali, až spojenci přišli.

2. Ve větách neurčitě časových, t. j. takových, jež označují dobu neurčitě a nastoupení děje jako očekávané nebo možné, mají podmíněnou platnost, kladou se způsoby předvětí podmíněčných (záporka *μή*):

Ἔμοι ἐξελθὲν ἀν λαμβάνειν, ὅποτε δεοίμην mně by bylo volno bráti, kdykoli bych potřeboval (= εἴ ποτε δεοίμην). — *Τεθναίην, ὅτε μοι μηκέτι ταῦτα μέλοι.*

3. Nejčastější toho druhu věty časové jsou ty, jež vyjadřují děj budoucí nebo se opakující buď v přítomnosti, buď v minulosti, přibírají způsoby podmíněčných vět formy očekávání čili III. (§ 218.). Ježto částice *ἄν* ku spojčím časovým těsně se přimyká, uvozují se sloučeninami: *ὅταν, ὁπότεν, ἐπὶν* čili *ἐπὶν, ἐπειδὴν, ἤντικ' ἄν, ἕως ἄν, ἕστ' ἄν, μέχρι ἄν* (srov. §§ 205. 2. p. 1.; 207. 3. p. 2.).

A) Příklad budoucí: Spojka časová s *ἄν* a konj.; věta řídící má hlavní čas, obyč. futurum neb imperativ.

Vzorec: *ὅταν μὴ μανθάνης,* } *κολασθήσῃ,* když se nebudeš učití, } budeš
ὅταν μὴ μάθης, } " " nenaučíš, } trestán.

“*Ἔως μὲν ἄν ἐγὼ ζῶ, ἐμὴ γίγνεται ἡ βασιλεία· ὅταν δ' ἐγὼ τελευτήσω, ἔσται Κύρου, ἐὰν ζῆν* quamdiū ego vivam, mecum est regnum; cum autem decessero, Cūri erit, si vivet. — *Ἐπειδὴν πάντα ἀκούσητε, κρινάτε* cum omnia audieritis, iudicatóte.

B) Příklad opětovaný:

a) opětování v přítomnosti: spojka časová s *ἄν* a konj.; věta řídící má hlavní čas, obyč. praesens;

Vzorec: *ὅταν μὴ μανθάνης,* } *κολάσῃ,* kdykoli se neučíš, } býváš trestán.
ὅταν μὴ μάθης, } " " nenaučíš, }

b) opětování v minulosti: spojka časová bez *ἄν* s optativem; věta řídící má vedlejší čas, obyč. imperfektum.

Vzorec: $\left. \begin{array}{l} \delta\tau\epsilon \mu\eta \mu\alpha\nu\theta\acute{\alpha}\nu\omicron\iota\varsigma, \\ \delta\tau\epsilon \mu\eta \mu\acute{\alpha}\theta\omicron\iota\varsigma, \end{array} \right\} \begin{array}{l} \epsilon\kappa\omicron\lambda\acute{\alpha}\zeta\omicron\upsilon, \\ \text{„ „ „} \end{array} \left. \begin{array}{l} \text{kdykoli jsi se nenčil,} \\ \text{„ „ „ nenaučil,} \end{array} \right\} \begin{array}{l} \text{býval jsi} \\ \text{trestán.} \end{array}$

Μαινόμεθα πάντες, δρόταν δργιζόμεθα všichni šílíme, kdykoli se zlobíme. — *Μη ανάμενε τὸ πορίζεσθαι τὰ ἐπιτήδεια, ἔστ' ἂν ἡ χρεία σε ἀναγκάσῃ, ἀλλ' ἔταν μάλιστα εὐπορήῃς, τότε μηχανῶ.* — *Ὅταν σπεύδῃ τις, καὶ ὁ θεὸς συνάπτεται.*

Ὅποτε οἱ Ἕλληρες τοῖς πολεμοῖς ἐπλοῖεν, ἠρδίως ἀπέφευγον. — *Περιεμένομεν ἐκάστοτε, ἕως ἀνοιχθεῖν τὸ δεσμωτήριον· ἐπειδὴ δὲ (jakmile však pokaždé) ἀνοιχθεῖν, ἤμεν παρὰ τὸν Σωκράτην.* — *Ἐπειδὴ τι ἐμφάγοιεν (totiž jednotlivá oddělení), ἀρίσταντο καὶ ἐπορεύοντο.*

Pozn. Též způsoby vět časových připodobují se druhdy způsobům věty řídicí, jako ve větách vztažných a účelných, viz § 213., p. 1. a § 221. 5. p. 2.

4. Při částici časové *πρὶν* prve než, dříve než, až, dokud ne klade se:

A) po větách kladných infinitiv anebo, přistoupí-li nový podmět, akkus. s infinitivem (§ 226.).

Διέβησαν, πρὶν τοὺς ἄλλους ἀποκρίνασθαι. — *Χειρίσοφος ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀναβαίνει, πρὶν τινὰς αἰσθῆσθαι τῶν πολεμίων.* — *Ἐπαύσαν τὴν ἔριν, πρὶν πόλεμον γενέσθαι.*

B) po záporné větě kladou se způsoby vět časových, tedy

1. indikativ na označenou události skutečně sběhlé.

Ἀνκοῦργος οὐ πρότερον ἀπέδωκε τῷ πλήθει τοὺς νόμους, πρὶν ἐπύρηστο τὸν θεόν L. dříve nevydal lidu zákonů, než (až) se otázal boha, dokud se neotázal. — *Ὅνκ ἰέναι ἤθελε, πρὶν ἡ γυνὴ αὐτὸν ἔπεισε.*

2. na označenou děje očekávaného (podmíněného): a) konjunktiv s *ἂν* po hlavním čase; b) optativ po vedlejším čase.

Ὅν πρότερον κακῶν παύσσονται αἱ πόλεις, πρὶν ἂν οἱ φιλόσοφοι ἄρξωσιν dříve nebudou obce svízeli zbaveny, dokud mudrcové nestanou se vládci (= *οὐ παύσσονται, ἂν μὴ ἄρξωσιν*). — *Μη ἀπέλθῃτε, πρὶν ἂν ἀκούσῃτε.* — *Ἀστυάγης ἀπηγόρευε μηδένα βάλλειν τὰ θηρία, πρὶν Κῦρος ἐμπλησθεῖν θηρῶν.*

Pozn. Zřídka pojí se *πρὶν* a) po větě kladné s indikativem minulého času, b) po větě záporné s infinitivem.

Způsoby v řeči nepřímé (ὀρατιῶ obliqua).

1. Věty hlavní řeči přímé, závislé na slovese vyhlásování neb uznamenání, vyjadřují se, obsahují-li nějaký úsudek (věty úsudkové) § 224

A) buď infinitivem neb akk. s inf. (§ 227. a),
aneb uvozují se spojkami *ὅτι, ὡς* a obdržují způsoby úsudkové
(§§ 211 A; 227. 1. a, p. 1.);

B) pakli však obsahují nějakou žádost, rozkaz, vybidnutí nebo
přání (věty žádací), pronášejí se infinitivem (§ 227. 1. b):

A) Přímou: *οἱ θεοὶ πάντα ἴσασιν*. — Nepřímou: *Σωκράτης ἔλεγεν, ὅτι οἱ θεοὶ πάντα ἴσασιν* neb *εἰδέναι*, nebo *τοὺς θεοὺς πάντα εἰδέναι*
(v lat. jen acc. c. inf.).

B) Přímou: *μηδενὶ τὴν συμφορὰν δνειδίξε* (*δνειδίξω*). — Nepřímou:
ἀξιώ σε μηδενὶ τὴν συμφορὰν δνειδίξειν (*δνειδίξαι*) (v lat. ut, nō).

II. Vedlejší věty řeči přímé spravují se co do způsobů časem řídicí věty takto:

1. Je-li řídicí sloveso v čase hlavním, trvají časy a způsoby řeči přímé beze změny.

2. Pakli je sloveso řídicí ve vedlejší čas, mohou indikativy časů hlavních a konjunktiv (s *ἄν* i bez *ἄν*) buď zůstaťi beze změny nebo zaměnití se v optativ zástupný; naproti tomu indikativy vedlejších časů, potencial a irreal trvají, aby nezanikli buď poměr časový nebo platnost způsobová jimi označená.

Vzorec: *ἔλεγε δάσειν* } α) δ ἔχει, εἶχε, δ ἄν ἔχη, ἐάν τι ἔχη.
(*ὅτι δάσει* nebo *δάσοι*) } β) δ ἔχοι, εἶχε, δ ἔχοι, εἴ τι ἔχοι.

Pozn. 1. Dle toho jsou jen podmínečné věty skutečnosti (for. I.) a očekávání (III.) s to, aby v řeči nepřímé svou závislost způsobem označily, a to pouze po čase vedlejší, tak že

místo *εἰ* s indik. }
a místo *ἐάν* s konj. } může nastoupiti *εἰ* s optat. (bez *ἄν*),
a dle toho místo *ὅστις ἄν* } s konj. může nastoupiti *ὅστις* } s optat. (bez *ἄν*).
πρὶν ἄν } *πρὶν* }

Pozn. 2. V pokračování řeči nepřímé přechází někdy:

- a) věta vyjadřovací s *ὅτι* (*ὡς*) ve vazbu infinitivní nebo participiální: *Ἵμᾶς πάντας εἰδέναι ἠγοῦμαι, ὅτι ἐγὼ μὲν ἀρθῶς λέγω, τοῦτον δὲ σκαιὸν εἶναι*.
- b) vazba infinitivní nebo věta vyjadřovací s *ὅτι* (*ὡς*) v optativ zástupný: *Ἔλεγον πολλοί, ὅτι παντὸς ἀξία λέγει* (§ 211. A); *χειμῶν γὰρ εἴη καὶ οἴκαδε ἀποπλεῖν οὐ δυνατὸν εἶη*.
- c) řeč nepřímá v přímou: *Ἦλθε ἄγγελος λέγων, ὅτι παρτήη πρεσβεία· κελεύει οὖν σε εἰλεῖν*.

Pozn. 3. Vazbu infinitivní mohou míti v řečtině i vedlejší věty skutečné: *Ἦλεξεν, ἐπειδὴ γενέσθαι ἐπὶ τῇ οἰκίᾳ, ἀνεφημένην καὶ ἀλαμβάνειν τὴν θύραν*.

Pozn. 4. O osobě platí totéž, co v češ. a lat. O zájmenech v řeči nepřímé viz §§ 182—184.; o záporce § 225. 3. a 227. 1. a), p. 4.

Κλέανδρος εἶπεν, ὅτι Δέξιππον οὐκ ἐπαινοίη, εἰ ταῦτα πεποιοηκώς εἴη (nebo ἐπαινεῖ, εἰ πεποιοήκεν).

Κῦρος ὑπέσχετο ἀνδρὶ ἐκάστῳ δώσειν πέντε μνᾶς, ἐπ' ἂν εἰς Βαβυλῶνα ἤκωσιν (neb ἐπεὶ — ἤκοιεν).

Οἱ Ἥλεῖοι αὐτοὺς ἐπειδὸν μὴ ποιῆσθαι μάχην, πρὶν οἱ Θηβαῖοι παραγένοντο (nebo πρὶν ἂν παραγένωνται).

Εἶπον τὴν θύραν κεκλεισθαι (přímο: ἡ θύρα κεκλεισθῶ)· εἰ δὲ λήψοιεντο ἀνεωγμένην, ἠπείλησαν ἀποκτενεῖν ἅπαντας (neb εἰ λήψονται).

Παρήγγειλαν, ἐπειδὴ δειπνήσειαν, πάντας ἀναπαύεσθαι καὶ ἐπεσοθαι, ἥνίκ' ἂν τις παραγγείλῃ (neb ἐπειδ' ἂν δειπνήσωσι — ἥνικα τις παραγγείλειεν).

Οἱ ἐπιβουλευόντες τῷ δήμῳ οὐχ ἠγοῦντο οἷοί τε εἶναι κινεῖν τὰ καθεστῶτα, πρὶν ἐκποδῶν Ἀλκιβιάδης γένοιτο (nebo πρὶν ἂν γένηται by byl odstraněn; naproti tomu ἐγένετο byl odstraněn).

Ἠδέως ἂν ὑμῶν πυθοίμην, τίς ἂν ποτε γνώμην περὶ ἐμοῦ εἴχετε, εἰ πλέων φρόμην.

Ἔλεγεν, ὅτι οὐκ ἂν ποτε προοῦτο, ἐπεὶ ἀπαξ φίλος αὐτοῖς ἐγένετο (ind. času vedl.).

Οὔτοι ἔλεγον, ὅτι Κῦρος τέθνηκεν, Ἀριαῖος δὲ περνευῶς ἐν τῷ σταθμῷ εἴη, ὅθεν τῇ προτεραίᾳ ἐρμηνεῖτο (unde profecti essent), καὶ λέγοι, ὅτι ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν περιμείνειεν ἂν αὐτούς, εἰ μέλλοιεν ἦκειν, τῇ δὲ ἄλλῃ ἀπιέναι φαιή ἐπὶ Ἰωνίας, ὅθενπερ ἦλθε (unde venisset).

Dodatek.

Závislost tohoto druhu může nastoupiti, ač nepředchází sloveso vyhlásování nebo uznamenání, když se pronásí výroněď jako myšlenka podmětu věty řídicí:

Φαρνάβαζος περιέμενε, { μέχρι ἂν ἦλθῃ Ἀλκιβιάδης } δῆϊ οἰκονάνυ
nebo { μέχρι ἦλθοι Ἀλκιβιάδης }

Farnabazos čekal, až by Alk. přišel (myšlenka Farnabazova); naproti tomu Φαρνάβαζος περιέμενε, μέχρι ἦλθεν Ἀλκιβιάδης F. čekal, ač přišel Alk. (událost — zpráva spisovatelova). Οἱ Ἀθηναῖοι τὰ χωρία εἶχον, ἕως οἱ Λακεδαιμόνιοι ποιήσειαν τὰ εἰρημένα (by vykonali; naproti tomu ἐποίησαν vykonali).

O infinitivu.

A. O užívání infinitivu vůbec.

1. Infinitiv jest jméno slovesné původně významu dativního § 225 nebo lokálního a znamená účel neb obor, v němž činnost řídicího slovesa

so jeví: *διδόναι* k dávání; proto má jisté vlastnosti společné se jménem, jiné se slovesem. Srov. Geb. mluv. I. § 176. 2.

Se jménem jest společno infinitivu:

- a) že znamená děj slovesa jen povšechně, jako jména děje (nomina actionis): *ποιεῖν, πράττειν*, srov. *ποίησις, πράξις*;
- b) že se pojí se členem, jako jména: *τὸ ποιεῖν, τὸ πράττειν* činění, srov. *ἡποίησις, ἡπράξις*.

Slovesná moc infinitivu jeví se opět v tom:

- a) že označuje rozličné časy: *ποιεῖν, ποιήσειν, ποιῆσαι, πεποιημένοι*, a rod činný, střední a trpný vytvořuje: *ποιῆσαι, ποιήσασθαι, ποιηθήναι*;
- b) že přibírá ille okolností *ἔν* a tím způsob označuje (§ 234.);
- c) že infinitiv řídí pád slovesa určitého: *ποιεῖν τὸ δεόν* svou povinnost konati, *χρησθαι τοῖς δούλοις* zbrani užívatí;
- d) že infinitiv určuje se jen příslovei, jako sloveso určité, nikdy adjektivy: *καλῶς πράττειν* (řádně jednati), ale *καλῆ πράξις* (řádné jednání).

2. Infinitivu v řečtině užívá se ve větším rozsahu nežli v češtině neb latině: *ἔκτενά σε βοηθεῖν* prosím tebe snažně, bys pomáhal, *obsecro te, ut adiuves*; *οἶμαι σοφὸς εἶναι* míním, že jsem moudrým, *puto me sapientem esse*. Srov. § 227.

3. Záporka infinitivu jest *μή*; *οὐ* může přistoupiťi jen k infinitivům závislým na slovesech myšlení (*οἶμαι, νομίζω, ἠγοῦμαι* atp.) a řeční (*φημί, λέγω* atp.) (§ 227. 1. a, pozn. 4.), pak v pokračování řeči nepřímé.

Pozn. Někdy náleží záporka k řídicímu slovesu, jako při *δέξ, χοή: τῆς ἀρετῆς οὐδέτερα δεῖ ἰδιωτεύειν* (... *οὐ δεῖ οὐδέτερα*); podobně přibírá druhdy řídicí sloveso zápor infinitivu k sobě, jako *οὐ φημι* nego, pravím, že ne, *οὐκ οἶμαι, νομίζω* myslím, že ne, *οὐκ ἐξίτω* žádám, aby ne a pod.

B. Podmět a doplněk ve vazbě infinitivní.

§ 226

Podmětem infinitivu nazývá se ono slovo, od něhož vychází činnost slovesa v infinitiv položeného.

1. Jeli podmět infinitivu rozdílný od podmětu věty řídicí, klade se do akkusativu, jakož i jméno přísudkové čili doplněk (vazba akkusativu s infinitivem, *accusativus cum infinitivo*).

Σωζάτης ἠγάτα θεὸς πάντα εἰδέναι. — Νομίζω ἑμάς ἔμει εἶναι φίλους καὶ συμμάχους. — Λέγεται Κῆρος ἔπεσθαι τοὺς Ἕλληνας.

Pozn. Neurčitý (obecný) podmět (*τινὰ* — *ἀνθρώπων*) sice se vypouští, ale doplňky vstupují do akkusativu, jako v latině: *Πρόβει ζώσιον εἶναι* sluší se býti pořádným, *debet probum esse. Καλλίον ἐστὶ μαχομένους ἐπιδρῆσαι*

ἢ φεύγοντας σώζεσθαι lépe jest bojujíc umíratí než utíkajíc (útěkem) se zachraňovati. V češt. doplňujeme leckdy podmět obecný slovy: (ně)kdo, člověk.

2. Je-li podmět infinitivu týž, jako ve větě řídící, nevyjadřuje se; ale doplňky kladou se do nominativu (vazba nominativu s inf., nominativus cum infinitivo).

Ὁμολογῶ σοφιστῆς εἶναι. — Ὁ Ἀλέξανδρος ἔφρασκεν εἶναι Διὸς υἱός. — Ἐλπίζε τιμῶν τὸν θεὸν πράξειν καλῶς.

Pozn. I při stejném podmětu přece někdy vyjadřuje se podmět infinitivní, žádá-li toho důraz nebo zřetelnost, a to buď nominativem, buď akkusativem: Κροῖσος ἐνόμιζε ἑαυτὸν εἶναι πάντων δολβιώτατον. — Κλέων οὐκ ἔφη αὐτός (neb ἑαυτόν), ἀλλ' ἐκεῖνον στρατηγεῖν.

3. Je-li podmět infinitivu obsažen v nějakém nepřímém pádě věty řídící, nevyjadřuje se, ale doplňky kladou se buď do téhož pádu nebo do akkusativu (místo gen. nebo dat.). Srov. § 140. 2.

Vzorec: δέομαί σου μὴ δειλοῦ ἢ δειλὸν εἶναι,
συμβουλεύω σοι μὴ δειλῶ ἢ δειλὸν εἶναι,
αὐτοῦμαι σε μὴ δειλὸν εἶναι.

Ἐξέστιν ὑμῖν εἶναι εὐδαίμοσιν licet vobis esse beātis (beātōs). — Κύρου ἐδόκοντο ὡς προθυμοτάτου γενέσθαι. — Δέομαι ὑμῶν συμμάχους εἶναι. — Συμφέρε αὐτοῖς φίλους εἶναι μᾶλλον ἢ πολεμίους. — Σὲ τιμωρὸν αὐτοῦμαι ἐμοὶ γενέσθαι.

C. Infinitiv beze členu.

1. Jako předmět přistupuje infinitiv (neb akk. s inf.) beze členu § 227

a) ke slovesům myšlení (nínění), očekáváníí a řešení:

α) mysliti	{	mítniti: νομίζεῖν, ὀλεσθαι, ἠγεῖσθαι, δοκεῖν (= domnívati se),
domýšleti se εἰκάζειν, ὑπολαμβάνειν, ὑποσπεύειν;
β) očekávati:	{	προσδοκᾶν, ἀναμένειν, ἐλπίζειν, πιστεύειν, ἀπιστεῖν,
vzbuzovati očekáváníí: σίβησθαι, ἐπισηχεῖσθαι, ἐπαγγέλλεσθαι, zavazovati se ὑποδέχεσθαι, přísáhati ὀμνύειν, hroziti ἀπειλεῖν;
γ) říci (tvrdití):	{	εἰπεῖν, λέγειν, φάναι, ἀγγέλλειν zvěstovati, ὁμολογεῖν (přiznávati se, uznávati).

Οἱ Ἕλληνες ἐνόμιζον αὐτίκα ἤξειν τοὺς πολεμίους ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. — Οἷε τι εἰδέναι οὐδὲν εἰδώς. — Κύρος ἐδόκει (domníval se) εἰς τὴν ἐπιούσαν ἔω ἤξειν βασιλέα. — Πάντες ὁμολογοῦσι τὴν ὁμόνοιαν μέγιστον ἀγαθὸν εἶναι.

Pozn. 1. Po slovesech řešení (kromě φάναι a ὁμολογεῖν) může následovati též věta vyjadřovací s ὅτι neb ὡς (§ 211. A, p. 5.), po ἀγγέλλειν též part. (§ 233. B. 2. a pozn. 2. a) po ἀναμένειν věta časová s ἕως, μέχρι neb ἔστε (§ 223. 3).

Pozn. 2. Inf. aor. znamená obyč., inf. praes. někdy děj, jenž se stal před dějem věty hlavní: *ῥοντο νικῆσαι* putabant sē vicisse. Srov. § 204. 4. dod.

Pozn. 3. Slovesa očekávání, rčení a myšlení pojí se s inf. fut., mají-li vztah k budoucnosti, řídě. nastupuje tu inf. aor. (praes.) (někdy s ἄν): *ἤλπιζε νικῆσειν* (νικῆσαι [ἄν] § 234). — *Ἐγὼ τὸν στρατηγὸν προσδοκῶ ταῦτα πράξειν*; vedle *Ποίαν ἡλικίαν ἐμαντῶ ἐλθεῖν ἀναμένω*; — *Ἐπίστευε μηδὲν ἂν παθεῖν*. — Naopak po slovesech usnésti se, ustanoviti se na čem klade se inf. praes. neb aor.: *ἐψηφίζετο πέμπειν ἀγγέλους*. — *Ἐδοξεν αὐτοῖς πορεύεσθαι* (ἐλθεῖν) táhnouti = že potáhnou.

Pozn. 4. Záporkou při inf. prostě výponědi (bez žádosti) po slov. rčení a myšlení jest οὐ; ale vyjadřuje-li se žádost nějaká, jako zhusta při slovesech očekávání, klade se μή (§ 225. 3.): *ἔλεγόν σοι μὴ ἀπιέναι* dixi tibi, ne abires (srov. b). — *Ῥμοσαν μὴ προδώσειν ἀλλήλους*. — *Ἐπέσχετο ἡμᾶς μὴ ἀπατήσειν* přislíbil, že nás neoklame. — Též forma věty řídící (imperativ nebo věta podmíněčná) žádá μή: *νόμιζε μηδὲν τῶν ἀνθρωπίνων εἶναι βέβαιον*. — *Ἐῖ τις νομίξει τι μὴ ἱκανῶς εἰρησθαι, ἀναστὰς ὑπομησάτω*.

Pozn. 5. Po kladných slov. zapírání, zabraňování, zdržování (se) klade se nežídka, po slov. zakazování pravidelně při inf. μή, po záporných však μὴ οὐ; v češt. záporka obyč. nebývá při inf., nýbrž ve větě závislé (aby ne, že ne): *Ἀπαγορεύω σοι μὴ κινεῖσθαι* zakazuji ti hýbati se, abys se nehýbal; *οὐκ ἀπαγορεύω σοι μὴ οὐ κινεῖσθαι* nezakazuji ti hýbati se, abys se nehýbal. — *Ἡρῶντο μὴ πεπτωκέναι* zapírali, že neupadli. — *Ἀπαγορευόμεν σοι μὴ διδάσκειν νέους*. — *Ἀσπανάης οὐδὲν ἐδύνατο ἀντέχειν μὴ οὐ χαρίζεσθαι* Κύρῳ nōn poterat resistere, quā Cýrō obsequerētur. Srov. příklady § 236., 5. f, a 3. pozn. 7. — Ale po slov. οὐ φημι (nego) a obyč. po κωλύω (překážím) bývá inf. bez μή: *οὐκ ἐκώλυε βασιλεὺς τὸ στρατεύμα διαβαίνειν*.

Pozn. 6. Osobní vazbu čili nom. s inf. mají obyč. slovesa „praví se, zvěstuje se, uznává se“ (*λέγομαι; ἀγγέλλομαι; δημολοῦμαι*), ale vždy slov. „myslí (soudí) se, zdá se“ (*νομίζομαι, εἰκάζομαι, κρίνομαι; δοκῶ, ἔοικα, φαίνομαι, κινδυνεύω*) a „rozkazuje se“ *κελεύομαι* iubeor: *λέγεται ὁ Κύρος νικῆσαι* Cýrus vicisse dicitur i *λέγεται τὸν Κύρον νικῆσαι* dicunt Cýrum vicisse. — *Οἱ Πέρσαι ἐνομίζοντο ἀνδρειότατοι εἶναι*. — *Αὐτός μοι δοκῶ ἐνθάδε καταμενεῖν*. — *Χρησιμοὶ ἐδόκουν εἶναι οἱ Σινωπεῖς*. — *Εἰκάζετο εἶναι ὁ στίβος ὡς δισχίλιον ἵππων*. — *Οὐχ δημολοῦνται παρὰ σοῦ εὐδαίμονες εἶναι*.

b) ku slovesům: žádati, prositi, rozkazovati, zakazovati, pobízeti, chtítí, dopouštětí, působiti, moei a t. p.

a) žádati: *αἰτεῖν, ἀξιοῦν τινα* žádati, *δεῖσθαι τινος* prositi, *ἐκτεθεῖν τινα* snažně prositi, *κελεύειν τινα* iubere, *προειπεῖν τινα* rozkázati, *ἐπιτάττειν, προστάττειν ἐπιστέλλειν* τινὶ nařizovati, *παραγγέλλειν* τινὶ přikazovati; *ἀπαγορεύειν, ἀπειπεῖν* τινι vetare, *κωλύειν* τινὰ překážeti, *εἰργεῖν* τινὰ zdržovati; *παροξύνειν, προτρέπειν* τινὰ pobádati;

παραινεῖν, συμβουλεύειν τινὲ ραδίτι; πείθειν τινὰ πρῆμλουvατί, aby (ale *πείθειν, ὡς πρῆσvῆδῶvατί, ἕε*);

β) *chtítí: ἐθέλειν, βούλεσθαι chtítí, πρᾶτί sí, μᾶλλον αἰρεῖσθαι raději sí* voliti, *ἐπιθυμεῖν dychtítí, ἐπιχειρεῖν, πειρασθαι pokoušeti se, τολμᾶν* odvažovatí se, *μέλλειν hodlati, ἀρχεσθαι počinati, φοβεῖσθαι, δυνεῖν* aιδεῖσθαι, *αἰσχύνεσθαι* (srov. verēri) báti se, ostýchati se, stydēti se, *πολλοῦ (τοσοῦτου) δέω multum (tantum) abest, ut;*

γ) *doprouštēti, pūsobítí: δίδοναι, συγχωρεῖν τινι povolovati ἐπιτρέ-* *πειν dovolovati, ἔαν τινα nechánati, ποιεῖν zpūsobovati (efficere ut),* *διαπράττεσθαι vymáhati, provádēti, ἀναγκάζειν nutítí, ἐθίξειν, διδά-* *σκειν navykati, učítí;*

δ) *moci: δύνασθαι, ἔχειν moci, ἐπίστασθαι, εἰδέναι umēti, οἶόν τε εἶναι* schopný, s to býti, aby, *πεφυκέναι* (povahou) zpūsobilý býti, *μανθάνειν* učítí se, *εἰωθέναι, φιλεῖν solēre = básn. amāre.*

Οἱ Πέρσαι προστάντουσι τοῖς παισὶ μὴ κλέπτειν μηδὲ ἀρπάζειν aby nekradli a neloupili, aniž loupili. — *Δέομαι σου παραμεῖναι ἡμῖν. —* *Πάντες αἰποῦνται τοὺς θεοὺς τὰ φαῦλα ἀποτρέπειν omnēs hominēs pre-* *cantur deōs, ut mala āvertant. — Φοβοῦμαι διελέγχειν σε ostýchám se* tebe vyvracetí. — *Μεῖζόν τι ἔχει εἰπεῖν habet dicere, mūže říci.*

Pozn. 1. Zápornkou je při tomto inf. *μὴ*, viz § 225. 3.

Pozn. 2. Místo dativu (a genit. při *δέομαι*) s infinitivem nastupuje též akk. s inf.; tedy místo předmětu nepřímého vytkne se podmět infinitivní, padá-li váha na infinitiv: *προστάντω σοι* (předmět) *σιγᾶν* nebo *προστάντω σε* (podm. inf.) *σιγᾶν. — Ἀπηγόρευε μηδένα βάλλειν. Srov. § 226. 1. posl. větu.*

2. Podmětem bývá infinitiv neb akk. s inf. zvláště při výrazech a slovesech neosobních: možno, lze, dlužno, třeba, prospěšno jest, sluší, náleží, přihází se a podobných:

ἔξεστι, γίγνεται, πρέπει, προσήκει, δοκεῖ μοι vidí mi se (za dobré), aby, usnáším se, aby,

γίγνεται, συμβαίνειν accidit ut,

διαφέρειν interest, *μέλει curae est ut,*

δεῖ, χρή, συμφέρει, εἰκός (ἐστίν),

οἶόν τε, ἄξιον, καλόν, ἑφ᾽διον, χαλεπόν, ἀναγκαῖον, δυνατόν (ἐστίν)

ἔξουσία, καιρός, κίνδυνος, ἔρα, νόμος, ἀνάγκη (ἐστίν).

Πᾶσιν ἀδεῖν χαλεπόν omnibus placēre difficile est. — Ἄμα τῇ *ἡμέρᾳ εἰκός τοὺς πολεμίους ἕξειν. — Οὐδὲ οἶόν τε τῇ ἀνάγκῃ μάχεσθαι.* — *Ἐδοξε τῷ δήμῳ πρέσβεις ἀποστεῖλαι populō vsum est legātōs* mittere. — *Γυναικός ἐσθλῆς ἐστι σφίξειν οἰκίαν. — Ἰράμματα μαθεῖν*

δεῖ καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν. — Προςήκει ἄρχοντι φρονίμω εἶναι. — Συμφέρεαι ἡμῖν φίλους μάλλον εἶναι ἢ πολεμίους (§ 226. 3.).

Pozn. 1. Při δεῖ a χρή bývá vždy akk. s inf., při jiných neosobních vý-
razech buď dat. neb akk. s inf., tedy δεῖ, χρή σε λέγειν, ale ἔξοτί σοι nebo σε
λέγειν. — Ἀγαθοῖς ὑμῖν προςήκει εἶναι. — Ὑμῶς προςήκει ἀμείνονας εἶναι.
Srov. zde 1. b, δ, p. 2.

Pozn. 2. Osobní vazba nastupuje vždy u ἐπίδοξος pravdě podobný, často
u δίκαιος spravedlivý, ἐπιτήδειος, ἐπικαίριος vhodný, ἀμήχανος nemožný,
ἀναγκαῖος nezbytný, ἄξιος hoden, ve spojení s εἶναι; tedy na místě δίκαιόν ἐστιν
ἐμὲ ἄρχειν lze říci δίκαιός εἰμι ἄρχειν spravedlivo jest, abych vládl; δίκαιος εἶ
ἄρειν ἀνθρώπους spravedlivo jest (= jsi oprávněn), bys lidi vedl; ἐπίδοξοι εἰσι
τὸ αὐτὸ πείσασθαι jest pravdě podobno (jest očekávat), že totéž utrpí; ἀμήχα-
νος εἰσελθεῖν ἢ ὁδός jest nemožno (nelze) touto cestou vniknouti.

3. Infinitiv vztahový (obyč. aktivní) přistupuje k doplňení adjekt-
iv vztahných: způsobilý, schopný, hoden, snadný, příjemný atp. :
δυνατός mocený, ἱκανός dostatečný, ἐπιτήδειος vhodný, οἶος, οἶός τε, ὄσος
schopný, s to, aby, δεινός mocený, zběhlý, χαλεπός nesnadný, ῥέδιος—
snadný, ἡδύς příjemný, ἄξιος hoden, ἔτοιμος hotov a j.; srov. lat. facile,
difficile inventū.

Ἄηρ καλὸς ὄραν (= τὸ εἶδος) krásný na pohled, δεινὸς λέγειν
zběhlý v řeči, ἱκανοὶ φυλάττειν τὰς ἀκροπόλεις dostateční k —, οἶος ἄρ-
χειν způsobilý vládnouti. — Ὁξύτατοί ἐστε γινῶναι τὰ ῥηθέντα. — Ὁ
χρόνος βραχὺς ἀξίως διηγῆσασθαι τὰ παραθέντα čas jest krátký řádně
vyličití události. — Ἄξιός ἐστιν ἐπαινεῖσαι dignus est, qui laudetur. —
Οἰκία ἡδίστη ἐνδιαίτῳσθαι dům velmi příjemný k obývání. — Ὁδὺ
οἶός τέ εἰμι ἀμύνειν.

Pozn. Sem též počítá lze infinitivy při ὥστε tak že (§ 222. 2. a), ἐφ' ᾧ,
ἐφ' ᾧτε s tou výminkou, aby (že) (§ 222., 2., c, pozn.), πρὶν dříve než, dokud ne
(§ 223., 4. A, a pozn.).

4. Infinitiv účelný (obyč. aktivní) znamená účel neb cíl nějaké
činnosti a určuje slovesa dávatí, brátí, ustanovovati a podobná
(v češt. buď inf. nebo pád předložkový nebo věta účelná, v lat. ut —,
ad s gerund.).

διδόναι, παρέχειν dávatí, ἐπιτρέπειν odevzdávatí, λαμβάνειν, δέχεσθαι přijí-
matí, αἰρεῖσθαι voliti, καθιστάναι ustanovovati.

Ἀντίγονος τὸ Ἐυμένους σῶμα τοῖς συγγενέσιν ἔδωκε θάψαι Anti-
gonus Eumenis corpus propinquis tradidit sepeliendum. — Παρέχουσι
ἑαυτοὺς τοῖς ἄρχουσι χρῆσθαι (k službám). — Ταύτην τὴν χώραν ἐπέ-
ιρεψε διαρκάσαι (v plen) τοῖς Ἕλλησιν. — Παρέχω ἑμαυτὸν τῷ λατρῷ

τέμνειν καὶ κἀειν řezati a pálití, k řezání a pálení. — Ξενοφῶν τὸ ἡμισυ τοῦ στρατεύματος κατέλιπε φυλάττειν τὸ στρατόπεδον.

O infinitivu s ἄν viz § 234.

D. Infinitiv se členem a inf. absolutní.

1. Příčinným členu infinitiv se zpodstatňuje, při čemž však po § 228 vahy a moci slovesné nepozbývá (§ 225. 1.).

Infinitiv, zastupující gen. nebo dat., má z pravidla člen; zastupuje-li však nominativ (jako podmět) neb akk. (jako předmět), může míti člen.

V češt. se překládá, nestačí-li inf., buď substantivem slovesným, buď celou větou (někdy i přechodníkem). Zvláště pamatuj, jak se překládá infinitiv při těchto předložkách:

πρὸ τοῦ λέγειν před řečením, prve	ἀγτὶ τοῦ místo aby
než (by) řekl	ἐπὶ τῷ δοῦλοι εἶναι s tím úmyslem,
ἐκ τοῦ z toho, že	aby otroky byli
ἐπὶ τῷ μὴ s tou výmínkou, aby ne	διὰ τὸ εἶναι protože jest
ἐπὶ τὸ	πρὸς τῷ k tomu, že
πρὸς τὸ } za tím účelem, aby	ἔξω τοῦ mimo to, že.

Je-li infinitiv se členem závislý na předložce, nastupuje při stejném podmětu nominativ s inf., při rozdílném podmětě akk. s inf. dle § 226. 1. a 2.

Τὸ μηδὲν ἀμαρτάνειν ἔξω τῆς ἀνθρώπινης φύσεως κεῖται (inf. podmětňý). — Τὸ προειδέναι τὸν θεὸν τὸ μέλλον πάντες νομίζουσιν (inf. předmětňý). — Κῦρος διὰ τὸ φιλομαθῆς εἶναι πολλὰ τοὺς παρόντας ἀνηρώτα protože K. byl. — Νέοις τὸ σιγᾶν κρεῖττόν ἐστι τοῦ λαλεῖν. — Οἱ ἄνθρωποι πάντα ποιοῦσιν ὑπὲρ τοῦ μὴ δοῦναι δίκην aby neutrpěli trestu. — Ἡ βασιλεὺς ἀρχὴ ἀσθενῆς ἦν τῷ διεσπᾶσθαι τὰς δυνάμεις. — Φίλιππος κεκράτηκε τῷ πρότερος πρὸς τοὺς πολεμίους εἶναι. — Οὐκ ἐπὶ τῷ δοῦλοι, ἀλλ' ἐπὶ τῷ ὁμοιοι τοῖς λειπομένοις εἶναι ἐκπέμπονται οἱ ἄποικοι. — Ἐν τῷ ἕκαστον δικαίως ἀρχεῖν ἢ πολιτεία σφίζεται.

Pozn. Prostý genitiv infinitivní (bez ἕνεκα) znamená leckdy účel, zvláště ve spojení s μὴ: τοῦ μὴ διαφεύγειν τὸν λαγὼν ἐκ τῶν δικτύων σκοποὺς καθίσταμεν aby zajíe neunikal z tenat, rozestavujeme hlídače (srov. lat. genit. gerundiva: Germānicus Aegyptum proficiēscitur cōgnōscendae antiquitātis).

2. Infinitiv absolutní (samostatný), t. j. nezávislý na jiném slově, objevuje se v několika úslovích:

ὡς (ἔπος) εἰπεῖν tak řikajíc, slovem, téměř,

(ὡς) συνελόντι (συντόμως, ἀπλῶς) εἰπεῖν zkrátka a dobfě,

ὡς γ' ἐν ἡμῖν αὐτοῖς εἰρησθαι mezi námi řečeno,

(ὡς) ἐμοὶ δοκεῖν jak se mi zdá,

ὀλίγου (μικροῦ) δεῖν μάlem,
 ἐκὼν εἶναι dobrovolně, o své vůli,
 τὸ ἐπ' ἐμοὶ εἶναι pokud na mně jest.

Ἀληθές γε ὡς ἔπος εἰπεῖν οὐδὲν εἰρήκασιν. — Οὐχ ὁμολογήσομεν ἐκόν-
 τες εἶναι. — Τὸ ἐπ' ἐκείνοις εἶναι ἀπωλώλετε.

Srov. Ale pravdu říci, nic horšího se nestalo.

HLAVA 23.

Ο participií.

§ 229 1. Participium jest jako infinitiv jméno slovesné, majíc tytéž vlastnosti, jako onen, se jménem a slovesem společně (§ 225.).

2. Zápornkou participia jest z prav. οὐ; avšak μή se klade, lze-li part. rozvésti větou podmínečnou nebo žádací. § 236. 3. a, b.

Vzorec: ἀπορῶ μὴ εἰδώς (= εἰ μὴ οἶδα), ἴθι μὴ φοβούμενος (= μὴ φοβοῦ);
 ἀπορῶ οὐκ εἰδώς (= ὅτι οὐκ οἶδα, εἶμι οὐ φοβούμενος (= οὐ φοβοῦμαι).

3. Participium rozeznáváme A) attributivní, B) appositivní, C) absolutní, D) doplňkové (praedikativní).

A. Participium attributivní.

§ 230 Participium attributivní obsahuje přívlastkové určení svého jména, udávajíc stálou vlastnost jeho; postavení má přívlastkové a platnost adjektivní, pročež vyjadřuje se v češtině buď adjektivem slovesným (= přičestím neb přechodníkem určitým) nebo větou vztahnou: οἱ νῦν ζῶντες ἄνθρωποι lidé nyní žijící, lidé, kteří nyní žijí — οἱ παρόντες ἡγεμόνες — αἱ καλούμεναι Αἰόλων νῆσοι tak zvané ostrovy Aiology. — Πόλις εὐρείας ἀγυιάς ἔχουσα = hom. εὐρυάγυια ἢ εὐρείας ἀγυιάς ἔχει.

Člen zpodstatňuje participium, a to

a) jednotný (§ 142. 1.) vytýká jednotlivou (určitou) bytost neb věc (záp. οὐ):

ὁ ἀκούων	(určitý) posluchač,	οἱ συνόντες	(určitá) družina,
ὁ διώκων	žalobník,	ὁ φεύγων	žalovaný, vyhnance,
τὸ μέλλον	budoucnost,	τὸ συμφέρον	prospěch,
ὁ οὐ δράσας	is, qui hoc non fecit,	οἱ οὐδὲν εἰδότες	ii, qui nihil sciunt;

b) obecný (§ 142. 2.) značí celý druh (záp. μή):

ὁ ἀδικῶν	(každý) vinník,	ὁ λέγων, πατριῶν	(každý) řečník,
ὁ ἐπιστάμενος	znalec,	οἱ πολιτευόμενοι	státníci,
ὁ μὴ δράσας	kdokoli to nespáchal,	οἱ μὴδὲν εἰδότες	kdokoli nevědí.

‘Ο μηδὲν ἀδικῶν οὐδενὸς δεῖται νόμου (= δεῖται ἂν μηδὲν ἀδικῆ). — Proto též *μή* ve větě: ‘Ο μὴ δαρείς ἀνθρώπος οὐ παιδεύεται. — *Μὴ ζητεῖτε τὸν ταῦτα γράφοντα* (navrhovatele = kdo by to navrhl, § 203. p. 1. — ‘*Εγὼ εἰμι ὁ ὑμῶς σφῆζων* (vaším ochráncem).

Pozn. Z přístojícího členu poznává se part. attributivní na jisto; není-li při něm členu, lze poznati ze spojitosti jeho platnost.

B. Participium appositivní.

Participium appositivní obsahuje příslovečné určení přísudku, § 231 zastupující takto věty časové, příčinné, účelné, přípouštěcí, podmínečné a způsobové. Postavení má přísudkové a vytyká se pádem svého jména vztahového, jako v latině; my je překládáme buď vedlejšími větami spojkovými nebo přechodníkem (v nepřím. pádech adj. slovesnými). Vztah participia (čas, příčina, účel a t. d.) poznává se ze spojitosti a bývá často určitěji naznačen příslovci doplňovacími.

1. Participium časové; vztah časový označují zhusta

a) u part. příslovce doplňovací: *ἄμα, μεταξύ, εὐθύς, ἀπτόξα*;

b) u slov. určitého: *ἐνταῦθα, εἶτα, ἔπειτα, τότε*.

Ταῦτ' εἰπόντες, ἀπῆμιν toto pověděvše, odešli jsme. — Hom. *ὡς ἔρα φωνήσας, ἀπεβήσεο* (= *ἐπεὶ οὕτως ἐφώνησεν*) takto tedy promluviv, odstoupil. — *Δειπνήσαντες ἀπελαύνετε* povečeříce odjeďte (až povečeříte). — *Οἱ Ἕλληνες ἐμάχοντο, ἄμα πορευόμενοι* Hellénové bojovali, zároveň pochodem se berouce. — *Ἐξανέστησαν, μεταξύ δειπνοῦντες* prostřed večere. — *Τῷ δεξιῷ κέρα, εὐθύς ἀποβεβηκότι, ἐπέειπτο*.

Pozn. 1. Příslovečně překládáme: *ἀρχόμενος* z počátku, nejprvé, *τελευτῶν* posléze, *φθάνων, φθάσας* dříve, *διαλιπῶν, ἐπισχῶν χρόνον* po přestávce, chvíli, *παράλαβῶν* předem, přede všemi věcmi.

Pozn. 2. Úchylně od latiny nesmí se *ὦν* vynechati: *Ἀλκιβιάδης ἔτι παῖς ὦν* (puer) *ἐθανμάζετο* chlapcem jsa.

2. Participium příčinné obyč. a) s *ὅτι* (*οἶον, οἷα δῆ*) quippe, protože, ježto o příčině skutečné (důvod objektivní), nebo b) s *ὥς, ὡςπερ* poněvadž prý, jako by, s tou myslí, domnívaje se, že o příčině z mysli podmětu jednajícího projevené (důvod subjektivní).

Ἐπαινίζον, ὅτι νικήσαντες ježto zvítězili, *ὡς νικήσαντες* jako by byli (poněvadž prý, domnívajice se, že) zvítězili. — *Ἄτε ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες, πολλὰ ἀνδράποδα ἔλαβον* ježto z nenadání je přepadli. — *Δεδίασι τὸν θάνατον, ὡς εὖ εἰδότες, ὅτι μέγιστον τῶν κακῶν εἶσιν* jako by dobře věděli. Srov. § 210. 2. p. 1.

3. Participium účelné jen ve futuru často s *ὥς*: 'Ο ἀνὴρ ᾗχετο λαγῶς θηράσων *venātūrus, venātum*. — 'Ἢξω, ὡς ἀπάξων ὑμᾶς εἰς τὴν Ἑλλάδα. — *Συνήλθομεν, ὡς βασιλεῖ πολεμήσοντες*.

4. Participium přípouštěcí (záporka οὐ): příslovce doplňovací a) u partic. *καί, καίπερ* ač, ačkoliv, b) u slov. urč. *ὁμως* přece.

Τὸ ὕδωρ εὐωνότατον, ἄριστον ἢν voda jest nejlačinnější, jsouc (ač jest) nejlepší. — *Τὸ πλῆθος ἄμετρον δρώντες, ὁμως ἐτολμήσατε ἰέναι εἰς αὐτούς*. — *Καίπερ οὕτω σοφός ὢν, βελτίων ἂν γένοιο*. — *Οὗτος οἴεται τι εἰδέναι οὐκ εἰδώς*. Srov. § 220. p.

5. Participium podmínečné (záporka μή):

Αἰκία δράσας, συμμάχους ἕξεις θεούς (= *ἐὰν δράσης*). — *Οὐκ ἂν δύναιο, μὴ καμῶν, εὐδαιμονεῖν*. — *Οὐκ ἔστιν ἄρχειν, μὴ διδόντα μισθόν* není možno veletí, nepřític žoldu, nepřític-li se.

6. Participium způsobové (někdy s *οὕτως* u slov. určitého):

'*Ἐστὼς ἐδάκρυε*. — *Καθεζόμενος οὕτως ἤδη τὰ λοιπὰ διελέγετο*. — "*Ἡρξάντο τοῦ πολέμου, λύσαντες τὰς σπονδὰς τὴν, ἦε*. — *Οὐκ ἔστιν ἀδικούντα δύναμιν βεβαίαν κήσασθαι* pevné moci nelze dosíci, nespravedlivě jednat, nespravedlivým jednáním, tím, že kdo nespravedlivě jedná.

Pozn. Leckdy překládáme je příslovečně: *λαθῶν* skrytě, tajně, *συνελών* stručně, *θαρήδων* chutě, bezpečně, *πίστας* po dobrém, nebo předl. s: *ἔχων, φέρον, λαβών, ἄγων, χρώμενος*, na př. *τὰς ναῦς ἀπέστειλαν ἔχοντα Ἀλκίδα*n odeslali Alk. s loďmi, *πολλῇ τέχνῃ χρώμενος* s mnohým uměním.

C. Participium absolutní.

§ 232 Spojkové věty vedlejší lze též vazbou participiální vyjádřiti, není-li podmět jejich v žádném slově hlavní věty obsažen. To se děje buď genitivem neb akkusativem absolutním.

1. Genitiv absolutní shoduje se s latinským ablativem absolutním a může se rozvésti, jako participium appositivní, větami časovými, příčinnými, přípouštěcími a podmínečnými. Též u této vazby bývají oporou participií příslovce doplňovací.

Περικλέους ἡγουμένου πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἀπεδείξαντο οἱ Ἀθηναῖοι dokud Periklés byl v čele (Pericle duce), provedli Athéňané mnoho krásných děl. — *Ναυμαχίας γενομένης τέτταρας τριήρεις λαμβάει Γοργώπας* pugnā navali facta G. quattuor triremes capit. — *Βάσν. γένοιτ' ἂν πᾶν θεοῦ τεχρωμένου* vše se může státi, būh-li to osnuje (*εἰ τεχρᾶται*). — *Οὐδὲν τῶν δεόντων ποιουμένων ὑμῶν κακῶς τὰ πράγματα ἔχει*. — *Ἀνεθορύβησαν, ὡς εἰ ἐπύοντο Ἀγασίου*. — *Κἄρος βούλεται εἰς*

Πισίδας στρατεύεσθαι, ὡς πράγματα παρεχόντων τῶν Πισιδῶν τῇ ἑαυτοῦ κόρῃ. Srov. § 210. 2. p. 1.

Od podobné latinské vazby ablativu absolutního liší se řecký genitiv absolutní v těchto věcech:

- a) podmět participia častěji se vynechává, může-li se snadno ze souvislosti domyslíti, aneb je-li neurčitý jako ve větách bezpodmětných: *προϊόντων* když postupovali, *ἐξαγγελθέντων* když zvěstováno bylo, *οὕτως εχόντων* když se to tak má, *ἄντος* když prší;
- b) participium *ὄν* nesmí scházeti v případech, jako *σοῦ παιδὸς ἄντος* [lat. tē puerō] § 231. 1., pozn. 2. — Výjimku činí adjektiva participiím velmi podobná *ἐκόν* a *ἄκων*: *ἐμοῦ ἐκόντος* s mou vůlí, *ἐμοῦ ἄκωντος* mē invitō. Jiných výjimek dovolují si básníci.
- c) řeckové majíce dvě aktivní participia na označenou děje minulého (§ 202., pozn. 1.), užívají participií passivních s genitivem absolutním méně nežli Římané s ablativem absolutním: *ὁ Κῦρος, τὸν Κροῖσον νικήσας, κατεστρέψατο τοὺς Λυδοῦς* Cyrus Croesō vietō Lȳdōs in suam diciónem subēgit;
- d) genitiv absolutní naskýtá se leckdy, ač podmět participia ve větě hlavní jest obsažen, má-li určení jím vyjádřené vyniknouti samostatně: *ταῦτ' εἰπόντος αὐτοῦ ἔδοξε τι λέγειν τῷ Ἀστυάγει* když to promluvil, zdálo se Astyagovi, že něco (důležitého) pravil [lat. ita locūtus — visus est].

2. Akkusativ absolutní objevuje se místo genit. absol.

- a) hlavně u sloves neosobních při podmětě infinitivním nebo náměstkovém s platností příčinnou, připouštěcí neb řídic. časovou: *δέον, πρόπον, προσήκον* ježto, ač, když jest (bylo) třeba, dlužno, slušno; *ἔξόν, παρόν, παρέχον* ježto, ač, když volno, lze jest (bylo) — moha; *δυνατόν, αἰσχροῦν, δίκαιον ὄν* a pod. ježto, ač — možno, hanebno, spravedlivě jest (bylo); *δόξαν* když se uzdálo, *δεδογμένον, προσταθέν* ježto, když uzavřeno, ustanoveno bylo.
- Πολλάκις ὑμῖν ἔξόν πλεονεκῆσαι οὐκ ἠδελήσατε* ač vám často volno bylo zbohatnouti (ač mohouce), nechtěli jste. — *Οἱ Συρακοῖοι κραυγῇ οὐκ ὀλίγη ἐχῶντο, ἀδύνατον ὄν* (ježto nebylo možno) *ἐν νυκτὶ ἄλλῃ τῷ σημεῖναι.* — *Οἱ Ἀθηναῖοι μετεμέλοντο, ὅτι μετὰ τὰ ἐν Πύλῳ, καλῶς παρασχόν* (ač se krásná příležitost naskytl), *οὐ ξυνέβησαν.* — *Δόξαν ἡμῖν ταῦτα ἐπορευόμεθα.*

- b) zř. u sloves osobních, ale jen s *ὡς, ὡςπερ* při podmětě jmenném v akk. (někde se domyslí) s platností příčinnou neb účelnou: *Ἦβχετο πρὸς τοὺς θεοὺς ἀπλῶς τ' ἀγαθὰ δίδοναι, ὡς τοὺς θεοὺς κάλλιστα εἰδότες, ὅποια ἀγαθὰ ἔστιν* ježto prý bohové nejlépe vědí, co dobrého jest. — *Οἱ*

πολέμοι προεκίνησαν τὸ σπῆρος, ὡς πανσομένους (totiž τοὺς ἀμφὶ Κῶρον) τοῦ διωγμοῦ aby ustali. — Ἡ γνώμη ἦν, ὡς εἰς τὰς τάξεις τῶν Ἑλλήνων ἐλῶντα καὶ διακόποντα (totiž ἄρματα) aby do řad Hellénů vjely a je prorazily. — Ἐλεγον Κοιρατάδῃ μὴ θῦειν, ὡς οὐκ ἠγγησόμενον τῇ στρατιᾷ řekli mu, aby neobětoval, ježto prý vojska nepovede.

D. Participium doplňkové (praedikativní).

§ 233

Participium doplňkové obsahuje potřebný doplněk přísudku (odtud jméno part. doplňkové), jsouc podstatnou částí výpovědi. Tím se podobá infinitivu, kterýž také místo něho leckdy nastupuje, ale smysl výpovědi poněkud mění. Ἀκούω σου ἔδοντος, audio tē canentem, slyším tě zpívati; ἀκούω σε ἔδειν, audio tē canere, slyším (vím z do-slechu), že (prý) zpíváš.

Participium doplňkové může se buď k podmětu (podmětné) nebo předmětu (předmětné) věty vztahovati; proto vytyká se buď nominativem (pádem podmětu) anebo pádem předmětu slovesa řídicího (nejčastěji akkusativem). Je-li však předmětem sám podmět slovesa řídicího, klade se bez předmětu samo do nominativu (jinak v latině a češtině).

Vzorec:

I. Part. podmětné: φαίνομαι ἀδικῶν jeví se jako křivdící, jeví se křivdícím, (podm. =) mé křivdění se jeví, jeví se, že křivdím, patrně křivdím,

II. Part. předmětné: a) ὁρᾷς με ἀδικοῦντα vidíš mě křivdícího, vidíš mě křivditi, vidíš, že křivdím = mé křivdění,

b) ὁρῶ ἀδικῶν video mě iniuriam facientem, vidím se křivdícího, se křivditi, vidím, že křivdím = své křivdění.

Ve vazbě trpné mění se participium předmětné v podmětné:

činně ὁρᾷς με ἀδικοῦντα, — trpně: ὁρῶμαι ἐπὶ σοῦ ἀδικῶν jsem viděn od tebe, že (jak) křivdím, jsem viděn křivditi.

Překlad. Do češtiny převádí se toto participium, kteréž hlavně v praes. nebo perf. (někdy v aor.) se vyskytá, jednak větou s že, jak, an, jednak substantivem, infinitivem nebo participiem, mnohdy též příslovečně, na př. ὁρῶ αὐτὸν λε-λυπημένον vidím ho zarmoucena, v zármutku, že, jak, an jest zarmoucen.

A. Participium doplňkové podmětné

přibírají k sobě v nominativě:

1. slovesa, jež nějaký děj (stav) místněji vytykají jako nahodilý, trvalý, zřejmý, tajný a překládají se obyč. příslovci:

<p>τυγχάνω jsem právně, náhodou, διάγω, διατελέω } jsem ustavičně, διαγίνομαι } stále, λαμβάνω τινά jsem tajný, nepozorován, ὄχομαι jsem pryč,</p>	<p>φαίνομαι φανερός εἰμι δηλός εἰμι</p>	<p>} jsem zřejmý, na jevě, } jeví se, } jest zřejmo, patrné, } že.</p>
--	---	---

Ἐτυχον παρόντες právně, náhodou byli přítomni. — Κρέα ἐσθίωντες τότε οἱ στρατιῶται διεγίγνοντο. — Hom. (ὁ θνητός) ὄχετ' ἀποπτάμενος odešel letmo, odletěl pryč. — Τοῦτο τὸ στρατεύμα ἐλαμβάνε τρεφόμενον toto vojsko tajně bylo vydržováno. — Ἐλαθές με ἀπελθών utajil jsi se mi odešed, tajně jsi mi odešel (nepozoroval jsem, že's odešel). — Πόλεμον τύραννος ἔχων διαγει samovládcce má ustavičné válku. — Οὐδένα φαίνομαι ἀδικῶν jest patrné, že jsem nikomu neukřivdil, patrně jsem nikomu neukřivdil. — Φανερός ἐστι τοῦτο/ οὐκ ἂν ποιήσας, εἰ μὴ κατορθώσῃν ἡλιπίξεν patrně byl by toho neučinil, kdyby byl, nedoufal, že šťastně to vykoná (§ 234.).

Pozn. 1. Po φαίνομαι a ἔοικα ve významu „zdám se“ následuje infinitiv, (§ 227. 1. a, pozn. 6.), kdežto participium znamená děj skutečný: φαίνει ψεύδουσαι mentiri viděris zdá se, že lžeš, jako bys lhal, ale φαίνει ψευδόμενος jest viděti, že lžeš, patrně lžeš. Při φανερός, δηλός εἰμι bývá též ὄχι. — Ἐοικα ποδοβám se s dat. blíží se významu zdám se: ἔοικας ἀληθῆ εἰρηκόντι.

Pozn. 2. Výjimkou bývá u aor. některých sloves, zvl. φθάνω, λαμβάνω, εἶ (καλῶς) ποιέω, též participium v aoristě beze vztahu k minulosti, zejména děj jednodobý, s hlavním dějem v jedno spadající (děj souvstupný): καλῶς ἐποίησας, ἄρξας τοῦ πολέμου. — Ἐλαθον ἡμᾶς ἀποδράντες tajně nám utekli (§ 202., pozn. 2.).

ozn. 3. Jako zvláštní rčení pamatuj si: οὐκ ἔφθησαν πυνθόμενοι, καὶ πάντες ἦγον (= dříve se nedověděli, než všichni tu byli) sotva, jedva že se dověděli, už všichni tu byli; οὐκ ἂν φθάνοις ἀποκρινόμενος (= nechtěl bys spřechati s odpovědí), honem, chutě odpovídej!

Pozn. 4. Prosté sloveso určitě opisuje se druhy slovesy εἰμι, ἐπάρχω (jsem), γίγνομαι, ἔχω (mám se) s partic. perf. neb aor., aby se pojem slovesa vytknul samostatněji a důrazněji: ταῦτα ἐγνωκότες ἦσαν toto smýšlení měli, ale ἐγνωκέσαν smýšleli, πεποιηκώς εἶην místo πεποιήκοιμι. — Ἐπιτήροον Ὀλίονθοι δύναιμι τινα κεκτημένοι (byli v držení). — Μὴ προδοῦς ἡμᾶς γένη. — Τόδε ἔχω θαυμάσας nad tím jsem užaslý. — Partic. s εἰμι nahrazuje, jako v češ. a lat., též scházející tvary slovesné, na př. akt. fut. III. = δεδιωκώς nebo σὸς ἐσει. Srov. § 204. p. 3.

2. slovesa počínání, přestávání a vytrvávání:

ἄρχομαι, ἐπάρχω počínám, ἀπαγορεύω, κάμνω ustávám,
 παύομαι, λήγω přestávám, (ἐμπίμπλαμαι nabažuji se) atp.
 καρτερέω, ἀνέχομαι vytrvávám,

Οἱ Λακεδαιμόνιοι οὐκ ἐπαύσαντο τὰς πόλεις κακῶς ποιοῦντες nepřestávali pleniti měst, neustále plenili. — Μὴ κάμῃς φίλον ἄνδρα εὐδεργετῶν. — Ἐνεπλήσθη θηρῶν nabažil se houby (do vůle se nahonil). — Καρτερῶ ἀκούων vytrvale poslouchám.

Pozn. 1. Ἄρχεσθαι, ἐπάρχειν a παύεσθαι poji se s inf., je-li protivou jiný děj, s part. však, je-li protivou týž děj v jiných dobách: ἄρχομαι διδάσκειν počínám vyučovati (protiva jiný děj, na př. zkoušet); ἄρχομαι διδάσκων počínám vyučovati (protiva koněm). Týž rozdíl významu jeví se při παύομαι s inf. a s partic.

Pozn. 2. Těž přechodné παύειν zastavovati přibírá partic., ale v akk.: παύσομεν ὑμᾶς ὑβρίζοντας přítrž učiníme vaši zpuřnosti, γελῶντας ἐχθροῦς παύσομεν smích odpůřečím zaženeme.

3. slovesa dobrého a zlého jednání a překonávání:

- a) εἶ (καλῶς) ποιέω dobře činím, φθάνω τινὰ předstihuji, jsem dřívě,
 ἀδικέω křivdím, jsem křiv, ἡττάομαι dávám se překonávati
 b) νικάω τινὰ, περιγίγνομαι τι a t. p.
 νος překonávám,

Καλῶς ἐποίησας προσιπῶν. — Ἀδικεῖτε πολέμου ἄρχοντες καὶ σπονδᾶς λῶντες. — Περιγίγνεται σου (= νικᾷ, φθάνει σε) καὶ λόγῳ καὶ ἔργῳ εἶ ποιῶν. — Οὐκ ἡττησόμεθα εἶ ποιοῦντες. — Φθάνουσι ἐπὶ τῷ ἔκρω γινόμενοι τοὺς πολεμίους dřívě na vrch se dostali než nepřítelé.

4. slovesa lnutí mysli:

χαίρω, ἡδομαι jsem rád, těším se, αἰσχύνομαι stydím se,
 ἄχθομαι mrzím se, μεταμέλομαι lituji a t. p.

Διὰ τί μετ' ἐμοῦ χαίρουσὶ τινες διατριβόντες; ὅτι χαίρουσιν ἐξεταζομένοις τοῖς οἰομένοις εἶναι σοφοῖς proč se muou ἰμοῦzí rádi obeuží? protože radost mají ze zkoumání těch, kteří domnívají se býti moudrými. — Οὐκ ἀχθέσει μοι ἀκούων τᾶληθῆ; — Μετεμέλετο ψευσάμενος, litoval, že selhal, nebo μετέμελεν ἀντιῶ ψευσαμένῳ bylo mu lito, že selhal.

Pozn. Αἰσχύνομαι u významu ostýchám se, zdráhám se mívá inf. (§ 227. 1. b): αἰσχύνομαι λέγειν stydím se mluvíti (= nemluví m ze studu), ale αἰσχύνομαι λέγων stydím se, že mluvím (= mluvím se studem).

B. Participium doplňkové předmětné

přibírají k sobě buď v pádě svého předmětu nebo, je-li předmět zároven podmětem slovesa řídícího, v nominativě, ve kterémžto případě stává se participium podmětným:

1. slovesa uznamenáni:

δράω vidím (περιοράω přehlížím, nechá-	ἀκούω, ἀκροάομαι slyším,
αἰσθάνομαι, μανθάνω pozoruji, [vám),	ἀγροέω nepozoruji,
γινώσκω poznávám,	μémνημαι pamatuji,
οἶδα, ἐπίσταμαι vím,	εὐρίσκω. } nalézám,
πυνθάνομαι dovidám se,	καταλαμβάνω } zastihuji a t. p.

Ὡς εἶδον αὐτοὺς πελάζοντας, οἱ λεηλατοῦντες εὐθὺς ἀφέντες τὰ χρήματα ἔρρευον cum cōs appropinquantēs vidissent, praedantēs statim praedā relictā fugam capessēbant. — Μείζω γινόμενον τὸν ἄνθρωπον περιορώμεν. — Οὗδ' ἂν γῶσι τούτων τι ἀδικούντας, τιμωροῦνται. — Τίς ἀγροεῖ τὸν ἐκείθεν πόλεμον δεῦρο ἤξοντα; — Βασιλεὺς πυνθάνεται Κῦρον προσελάνοντα. — Καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πύρ καθημένους. — Μémνημαι καὶ τοῦτό σου λέγοντος. — Ἴσθι ἀνόητος ἂν. — Ἔργων ἡττημένος. — Ὁ θεὸς τὰ μέγιστα πράττων δρᾶται.

2. slovesa projevonání (vyhlašování):

δείκνυμι, δηλώω } jevím,	ἀγγέλλω zvěstuji,
(ἀπο)φαίνω } dokazují,	(zř. slovesa rčení, hlavně u bás-
(ἐξ)ελέγχω usvědčují,	νίκῃ) a t. d.
ἀλίσκομαι jsem usvědčován,	

Κῦρον ἐπιστρατεύοντα πρῶτος ἡγγεῖλα. — Ἀποφαινουσι τοὺς φεύγοντας πάλαι πονηροὺς ὄντας. — Δείξω ταῦτα οὕτως ἔχοντα. — Φίλιππος πάντα ἔνεκα ἑαυτοῦ ποιῶν ἐξελέγηγκται dokázáno jest, že F. vše k vůli sobě činí. — Ἀθηναῖοι δῆλον ἐποίησαν οὐκ ἰδίᾳ πολεμοῦντες, ἀλλ' ὑπὲρ πάντων προκινδυνεύοντες. — Κρέοντα προστείχοντα σημαίνουσι μοι.

Pozn. 1. Po těchto slovesech následuje též věta vyjadřovací s *ὅτι* (§ 211.

A, p. 5.).

Pozn. 2. Rozdílné vazby mají

a) ἀκούω a αἰσθάνομαι:

s gen. part.: přímo (čidly) slyším, pozoruji,

s akk. part.: slyším, dovidám se zprávy jisté,

s akk. a inf.: slyším, dovidám se zprávy nejisté.

Ἦκουσα Σωκράτους διαλεγομένου ἀυτῖνι Σόκρατεμ disputantem.

Ἦκουε Κῦρον ἐν Κιλικίᾳ ὄντα ἀυτῖνι Κύρουμ in Ciliciā esse.

Ἀκούω Ῥοδίους παρεῖναι dovidám se, že prý jsou tu Rhodané.

	Podobně: <i>πυθάνομαι</i> s part. (v gen. i akk.)	} o zprávně s inf. } o zprávně	
	<i>ἀγγέλλω</i> „ (v akk.)		jisté, „ } nejisté.
b)	<i>μémνημαι</i> s part. (akk.) pamatuji,	} s inf. snažím se } něco konati,	
	<i>οἶδα, ἐπίσταμαι</i> „ vím,		že něco „ umím
	<i>μανθάνω</i> „ pozoruji,		jest; „ učím se
	<i>γινώσκω</i> „ poznávám,		„ uznávám, soudím.

Μέμνησο ἀνὴρ ἀγαθὸς εἶναι snaž se řádným mužem býti; *μémνησο ἀν-θρωπος ὧν* pamatuj, že jsi člověk. — *Μανθάνω τοξέειν.* — *Ἐμαθέ με ἤκοντα.*

Pozn. 3. *Ἔννοιδα ἐμαυτῶ* jsem sebe (si) vědom má u sebe participium buď v nom., buď v dat.: *ἐγὼ οὐ ξένουδα ἐμαυτῶ σοφοῦς ὧν.* — *Ἔννοιδα ἐμαυτῶ οὐδὲν ἐπισταμένῳ.*

E. Infinitiv a participium s ἄν.

§ 234 Částice *ἄν* klade se k infinitivům a participiím jen tehdy, když lze je rozvésti optativem s *ἄν* neb indikativem vedlejšího času s *ἄν*. Tím nabývají významu buď potencialního neb irrealního (podmínečného).

Μάλιστα οἶμαι ἄν σοῦ πυθέσθαι (přímě: *πυθοίμην ἄν*) myslím, že bych se toho nejspíše od tebe dověděl. — *Ἦλπιζε νικῆσαι ἄν τοὺς πολεμίους* spěrábat se hostěs vincere posse. — *Δοκεῖτέ μοι πολὺ βέλτιον ἄν περὶ τοῦ πολέμου βουλευσασθαι* (*βουλευσασθε ἄν*), *εἰ τὸν τόπον τῆς χώρας, πρὸς ἣν πολεμεῖτε, ἐνθυμηθείητε.* — *Ἐγὼ εἰμι τῶν ἡδέως μὲν ἄν ἐλεγχθέντων* (= *οὐ ἐλεγχθεῖεν ἄν*), *ἡδέως δ' ἄν ἐλεγχάστων.*

Κῆρος εἰ ἐβίωσεν, ἄριστος ἄν δοκεῖ ἀρχῶν γενέσθαι (= *ἐγένετο ἄν*). — *Οὐδεὶς ἀντείπε διὰ τὸ μὴ ἀνασχέσθαι ἄν τὴν ἐκκλησίαν.* — *Φίλιππος Ποτιδαίαν ἐλὼν καὶ δυνηθεὶς ἄν αὐτὸς ἔχειν, εἰ ἐβουλήθη,* *Ὀλυνθίοις ἀπέδωκεν* (= *ἐδυνήθη ἄν, εἰ ἐβούλετο*).

F. Adjektiva slovesná.

§ 235 Adjektiva slovesná jsou, jako participia, jména slovesná, lišíce se však tím od nich, že se k určitému času neodnášejí a že se jich řídkěji užívá.

Adjektivum slovesné na *-τός, -τή, τόν* značí děj
buď dokonaný: *λυ-τός* solū-tus, rozvázaný,
nebo možný: *λυτός* rozvázatelný.

Adjektivum slovesné na *-τέος, -τέα, τέον* značí děj nutný (jako lat. gerundivum).

Vazba je zde buď osobní nebo neosobní. Osoba, která něco konati má, klade se z pravidla do dativu (§ 171. c), jen někdy při

vazbě neosobní dle obdoby slov. *δεῖ* do akkusativu, nikdy však do gen. s *ὀπό*. Předmět jest v témž pádě jako při slovese určitém.

1. Adjektiva sloves nepřechodných mohou míti jen vazbu neosobní (t. j. adjektivum ve tvaru *-τέον* [-τέα] *ἔστιν*): *ταύτη πορευτέον ἔστιν ἡμῖν* tudy jest se nám bráti. — *Ἐπιθυμητέον ἔστι τοῖς ἀνθρώποις τῆς ἀρετῆς*. — *Ἰτέον ἔν ἐν θρασυμένους*.

2. Adjektiva sloves přechodných mají buď vazbu osobní, klade-li se důraz na podmět, nebo neosobní, klade-li se důraz na činnost. Předmět, k němuž činnost se vztahuje, vstupuje při osobní vazbě v nominativ, při neosobní v akkusativ: *Ὁ ποταμός ἡμῖν ἔστι διαβατέος* řeku jest nám přejíti nebo *τὸν ποταμὸν ἡμῖν ἔστι διαβατέον* řeku jest nám přejíti, v lat. jen jedna vazba, *fluvius nobis transeundus est*.

Ὁ πατήρ σοι τιμητέος ἔστιν pater tibi venerandus est. — *Ἡ πόλις τοῖς πολίταις ὠφελήτέα*. — *Διωκτέον τὴν ἀρετὴν* etnosti jest se domáhati, *εἰρήνην ἀκτέον ἔστιν* pax agenda est, *πολέμου ἀπτέον* bellum tentandum, *πολεμητέα ἔστιν* bellum gerendum est. — *Οὐδενὶ τρόπῳ ἐκόντας ἀδικοτέον* (= *δεῖ ἀδικεῖν*) žádným způsobem nemá se dobrovolně křivditi.

Hlava 24.

O záporkách.

1. Záporky *οὐ* (*οὐτε*, *οὐδεῖς*, *οὐδαμῶς* a t. p.) a *μή* (*μήτε*, *μηδεῖς*, *μηδαμῶς* a t. p.) liší se významem tak, že *οὐ* platnost výpovědi popírá (projev prosté výpovědi), *μή* zabraňuje uskutečnění nějaké myšlenky (projev žádosti nebo podmínky): *οὐκ οἶδα*, *μή λέγε*. *Ἐγὼ θρασὺς καὶ ἀναιδῆς οὐτ' εἰμὶ μήτε γενοίμην*. § 236

2. Dle toho klade se *οὐ* ve všech větách úsudkových (§ 205. 2., § 209., § 225. 3.), t. j. v nezávislých větách vyjadřovacích a v nezávislých otázkách se způsoby úsudkovými; v závislých větách vyjadřovacích a v těch větách tázacích, vztažných, výsledných a časových, kteréž mají způsoby úsudkové, jakož i při inf. po slovesech rčení a myšlení, neobsahuje-li žádost.

3. Naproti tomu klade se *μή*

a) ve všech větách žádacích (§ 205. 2. a 209.): při imperativu, konjunktivu zabraňovacím i rozvažovacím, při přání, ve větách účelných, snahových, obavných, jakož i v účelných větách vztažných,

u všech infinitivů, které nezávisí na slovesech řízení a myšlení, leč obsahují-li žádost (§ 227. 1. a, pozn. 4.);

- b) ve všech větách podmíněčných: v předvětech podmíněčných vět, ve větách připouštěcích, v podmíněčných větách vztažných a časových, při participiích a slovech významu podmíněčného.

Pozn. 1. Ve druhém členu závislých otázek rozlučovacích může *ὄθ* neb *μή* nastoupiti: *σκοπῶμεν, εἰ πρέπει ἢ ὄθ* uvažujme, sluší-li se to čili nie; *πειράσομαι μαθεῖν, εἰ ἀληθές ἢ μή*. Srov. § 212. A, p. 1.

Pozn. 2. Ve větách vztažných, jež obsahují myšlenku obecnou, užívá se *μή*; podmíněčný jejich smysl snadno lze poznati: *ἄ μή οἶδα, οὐδὲ ὄλομαι εἰδέωαι* = si quid ignōrō. Odtud *δοῖς μή* vyjmovce ty, kteří snad, *ἔπου μή* kromě kde, *δοῖς μή* kromě, leč: *ὄκ ἦν κρήνη δοῖς μή μία, καὶ αὐτὴ οὐ μεγάλη* nebylo zde pramene leč jeden (= *εἰ μή μία*).

Pozn. 3. Příčinné *εἰ* po slovesech *θανιάζειν, ἀγανακτεῖν* a pod. může u sebe míti zápornku vět příčinných nebo podmíněčných: *θανιάζω, εἰ μή οἴσθα* mīror, si ignōrās § 219., dod. 2. a § 211. B, p.

Pozn. 4. Stran *μή* při inf. po slovesech říci (= příkazovati), očekávati, doufati, důvěřovati, přísáhati, slibovati, srov. § 227. 1., a, pozn. 4.

Pozn. 5. *Μή* nastupuje místo *ὄθ* při part. a jednotlivých slovech, mohou-li se rozvésti větou žádací neb podmíněčnou: *ἤφιόασθε τὸν πόλεμον μή φοβηθέντες τὸ αντίκτα δειρόν* (= *καὶ μή φοβηθῆτε*). — *Ὡς ἐμοῦ μηδέποτε ἀμελήσοντος, ὄπως ἔχε τὴν γνώμην* (= *μή ὄτου με ἀμελήσειν*). — *ὄκ ἔστι ἡμῖν μή νικῶσι σωτηρία*. — *Τί χρήσαιτ' ἂν τις ἰσχυρῶ μή σώσσοι;* (kdyby nebyl —).

Pozn. 6. *ὄθ* nastupuje místo *μή*, popírá-li se jen jednotlivý pojem: *εἴ τις ὄκ εἰκότως ὀργίζετό μοι, ἀνακτεῖσθω*. Tudíž *ὄκ ἄξιος* nehodný, *ὄ πάνν* nelhubě, *ὄ φάναι* zapíráti, zdráhati se, *ὄκ ἔων* brániti, zakazovati.

Pozn. 7. Po záporném slovese zapíráti bývá v závislé větě vyjadřovací *ὄθ*, jako v češl.: *ὄδαμοῦ ἀντεῖπον, ὄς ὄκ ἀδικοῦσιν* nikde jsem neodmlouval (nepopíral), že neukřivdili. Stran *μή* a *μή* *ὄθ*, jež zdají se zbytečnými při infinitivě po slovesech zapírání, zabraňování, zakazování a pod., viz § 227. 1. a, pozn. 5. a v tomto paragrafě čís. 5. f.

Pozn. 8. *Μή* uvádí též otázku, na kterouž se očekává odpověď záporná = *num* (naproti tomu *ὄθ* = *nōne*): *μή πη δοξομέν σοι ἀουρελή λέγειν;* snad (se ti nezdámo) nemyslíš, že mluvíme neprospěšně? Srov. §§ 205. 2. pozn. 2., 212. A, 1. a 214. p. 1.

4. Zápornky téhož druhu za sebou následující, sesilují se, je-li poslední složená, ale ruší se, je-li poslední jednoduchá.

Μήποτε ἀσεβές μηδὲν μηδὲ ἀνόσιον μήτε ποιήσῃτε μήτε βονλεύσῃτε. — *ὄδδεις πώποτε Σωκράτους ὄδδὲν ἀσεβὲς ὄδδὲ ἀνόσιον λέγοντος ἤκουσεν*. — *ὄδδεις ὄκ ἀποθασεῖται* nemo non morietur (každý).

5. Záporky rozličného druhu vešazejí v tato spojení:

a) *οὐ μή* s konj. (obyč. aor.) nebo řídkěji s ind. fut. = jistě ne § 214. pozn. 3.:

Οὐ μή ποτε κτησώμεθα ἰκανῶς, ὃ ἐπιθυμοῦμεν. —

Τοὺς πονηροὺς οὐ μή ποτε βελτίους ποιήσετε.

b) *μη οὐ* s konj. = snad ne § 214. pozn. 3.:

Ἀλλὰ μή οὐχ οὕτως ἔχη, ὡς Σόκρατες. —

c) *μη οὐ* s konj. neb opt. po slovesech obavy = ne nōn, že ne § 214.:

Ἐφοβεῖτο, μή οὐ δύναιτο ἐκ τῆς χώρας ἐξελθεῖν. —

d) *μη οὐ* v záporných otázkách, t. j. *μή* (= num) + *οὐ* (= nōn), jež náleží jen k jednomu slovu, nikoli k celé větě, § 205. 2. pozn. 2.: *μή πη οὐκ ἀναγκαῖα δοκοῦμέν σοι λέγειν;*

e) *μη οὐ* při záporném inf. po výrazech záporných: není možno, není slušno a po slovech záporný smysl majících:

οὐ δύναμαι, οὐκ οἶός τέ εἰμι, ἀδύνατόν ἐστιν,

οὐ προσήκει, οὐχ ὄσιόν ἐστιν,

αἰσχρόν, δεινόν, αἰσχύνη, ἀνοιά ἐστιν (= οὐ καλόν).

Οὐ δύναμαι μή οὐ ποιεῖν ταῦτα haec nōn possum nōn facere (naproti tomu: *οὐ δύναμαι ταῦτα ποιεῖν* nōn possum haec facere). — *Ἀδύνατόν ἐστι ταῦτα μή οὐ ποιεῖν* fieri nōn potest, quin. — *Οὐδείς οἶός τε ἄλλως λέγων μή οὐ καταγέλαστος εἶναι* nikdo jinak mluvě není s to, by se nestal směšným. — *Αἰσχρόν μή οὐ παντὶ τρόπῳ προθυμείσθαι. — Οὐχ ὄσιον ἔμοιγε εἶναι φαίνεται τὸ μή οὐ βοηθεῖν.*

f) *μη οὐ* po záporných výrazech zapírání, zabraňování, zdržování (se) a zakazování § 227. 1. a, pozn. 5.

Οὐκ ἤρνοῦντο μή οὐ πεπτωκέναι nezapírali, že (ne)upadli = přirouštěli, že upadli (*αὐτοὶ ἤρνοῦντο μή πεπτωκέναι* zapírali, že neupadli. — *Μὴ παρῆς τὸ μή οὐ φράσαι* neopomíň toho oznámiti. — *Εἰ γενησόμεθα ἐπὶ βασιλεῖ, τί (= οὐδέν) ἐμποδῶν μή οὐχὶ τὰ δεινότερα παθόντας ὑβρίζομένους ἀποθανεῖν; quid impedit, quominus interficiamur? — Οὐκ ἀπεσχόμεν τὸ μή οὐκ ἐπὶ τοῦτο ἐλθεῖν.*

Pozn. *Οὐ* jest ve případech e) a f) jen opakovanou záporkou z řídicí věty; proto vlastně obě záporky v jednu splývají.

6. Zvláštní spojení záporkové:

οὐδέν τι, μηδέν τι (pranic, ani trochu, ani zbla) jest silnější než *οὐδέν, οὐτι, μηδέν, μήτι* (nie): *οὐδέν μάλλον* (o) nie více, *οὐδέν τι μάλλον* pranic více, *ἦλθον οὐδέν τι πολλά* (i. e. tuze mnoho) ἔχων ἴδια χρήματα οἴκοθεν.

Postpositivní jsou: *ἀρα, αὖ, γάρ, γοῦν, δέ, δὴ, δῆτα, δήπου, μὲν, μέντοι, μὴν, οὖν, τοίνυν* a příklonky *γέ, πῆρ, τὲ, τοί*.

Pozn. O mnohých těchto částicích a jejich užívání bylo dříve již pojednáno. Tento přehled obsahuje jen některé dodatky. U každé částice vytknut jest druh, k němuž buď výhradně nebo svým základním významem přísluší.

Přehled nejobyčejnějších částic a jejich užívání:

1. *Ἄλλο* odporovací (pův. akk. pl. neutr. od *ἄλλος* = ceterum): ale, § 238 avšak, než (sed, at):
ἀλλὰ po zápornkách ale, nýbrž, než, *ἀλλὰ καὶ* sed etiam, *ἀλλ' οὐδέ* sed ne — quidem,
ἀλλὰ ve vybidkách nuže, než, však,
εἰ μὴ — *ἀλλὰ γε* si nōn — at tamen: *εἰ μὴ πάντα, ἀλλὰ πολλά γ' ἴστε,*
οὐ μὴν ἀλλὰ vĕrum tamen, avšak přece, nicméně však, viz § 236. 6. a *μὴν,*
ἀλλ' ἢ po zápornkách leč, než: *ἀργύριον οὐκ ἔχω, ἀλλ' ἢ μικρόν.* Srov. *γάρ, μὴ* a *οὐ*.
2. *ἄρα* (ep. *ἄρ* a příkl. *ἔὰ*) výsledné: tudy, tedy (igitur), připojujíc děj za předešlým přímo jdoucí nebo z něho přirozeně plynoucí:
εἰ ἄρα, ἦν ἄρα jestliže totiž (právě),
εἰ μὴ ἄρα s ind. nisi forte, nisi vĕrō, leč by § 216., pozn.,
ὡς ἄρα že totiž, *οὐκ ἄρα* ne snad.
3. *ἄρα;* tázací: zda? zda-li? lat. -ne? *ἄρ οὐ;* nōnne? *ἄρα μὴ* num?
4. *ἀτάρ* (hom. *ἀτάρ*) odporovací: ale přec, avšak, ale.
5. *αὖ, αὐτε* odporovací: zase, s druhé strany.
6. *γάρ* příčinné: nam, enim, neb, neboť, zajisté, vždyt; a to: neb, neboť k odůvodnění, totiž (enim) ku vysvětlení, zajisté, vždyt k ujišťování, pak (nam) v otázkách: *τί γάρ;* quānam, jak pak? *ἢ γάρ;* *οὐ γάρ;* ne-li pak? *πῶς γάρ οὐ* jak pak ne? *καὶ γάρ* etenim, vždyt pak, čili nam etiam, neboť i, *καὶ γὰρ καὶ* vždyt pak i, neboť i, *ἀλλὰ γάρ* at enim, ale zajisté, než věru, ale vždyt (námitka), *οὐ γὰρ ἀλλὰ* není tomu tak, nýbrž = než, avšak jisté, *εἰ γάρ, εἴθε γάρ* kéž pak, utinam § 206. 3.
7. *γέ* (příkl.) vytýkácí: quidem, aspoň, právě, že, tě, t, často se nahrazuje jen důrazem slova jím vytčeného: *τοῦτό γε οἶμαι ὑμᾶς ἐπαντας ἡσθῆσθαι* to aspoň myslím, že všichni jste zpozorovali;

- ἔγωγε jáf, já aspoň, equidem, εμοῦγε § 63. 2.; ὅς γε jenže, jenž přece, qui quidem, ἐπείγε kdežto; ἀλλά — γέ přece aspoň.
8. γοῦν závažnější než γέ (z γέ οἶν) certě, aspoň, zajisté, vždyt.
9. δέ odporovací: autem, ale, však, pak, slabší než ἀλλά, často jen přiřaduje: pak, a, tu, tož (tedy, neboť, vždyt);
 μέν — δέ (sice, ovšem) — ale, jednak — jednak: περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ δ' ἔστέ μάχεσθαι,
 ὁ μὲν — ὁ δέ (§ 141. 1.), ἅμα μὲν — ἅμα δέ zároveň — zároveň pak, jednak — jednak, μάλλον δέ vel potius nebo spíše. V zánětích překládá se: tu, tož, tedy.
10. δὴ vytykáci (časové, výsledné): už, tož, jen, právě, pak, tedy; časové δὴ (= iam, již) blíží se významem příslovci ἤδη: πάλαι δὴ dávno již, νῦν δὴ nyní právě, καὶ τότε δὴ a tu teprv, τὰ δὴ νῦν πάντα τελεῖται,
 výsledné δὴ (tedy) znamená výsledek zcela přirozený: οὕτω δὴ tak tedy, ἐδόκει δὴ vidělo se tedy, δηλοῦν δὴ vždyt to jasno,
 vytykáci: zřejmě, právě, jen, ba: νῦν δοῦτε δὴ nyní zřejmě vidíte, σὸ δὴ ty právě, δεῖς δὴ kdokoli jen, μάλιστα δὴ ba velice, τί δὴ; což, jak pak (medle)?
 pobízeci při impt.: λέγε δὴ mluv přec, ἄγε δὴ nuže tedy, δίδαξον δὴ poučiz pak!
11. δῆθεν projevnací: totiž, jako, na oko.
12. δῆπου slabší než δὴ vždyt (snad) přece, často ironicky: ὥστε γὰρ δήπου vždyt snad přece víte, τί δήπου; co pak tedy?
13. δῆτα silnější než δὴ: arcit' že, ovšem, οὐ δῆτα zhora ne, τί δῆτα; co pak tedy?
14. εἴτε — εἴτε, εἴαντε — εἴαντε rozlučují věty
 a) podmíněčné: síve — síve, buď (si) — buď (si), aneb; at si — at si; leč — leč (§§ 216—219., zvl. 219. dod. 4.);
 b) nepřímé otázky rozlučovací: zda(li) — či(li) (§ 212.).
15. ἢ rozlučovací: neb, či, ἢ — ἢ (ἦτοι — ἦ) aut — aut, buď — buď (aneb), aneb — aneb, μανθάνειν ἢ πράττειν,
 než, jako po komparativech a jiných slovech srovnávacích: αἰρεῖσθαι, βούλεσθαι; ἄλλος, ἕτερος, ἐναντιος; οὐδὲν ἄλλο (ποιοῦσιν) ἢ σφῶν αὐτῶν κατήγοροι καθίστανται nihil aliud quam sui ipsorum accusatores existunt (sloveso ποιεῖν může v takovémto spojení se vypustiti). — Πο πλείων,

πλέον (πλεῖν), ἐλάττων, ἔλαττον, μείον mīzo při udáních počtu ἢ scházeti: ἔτη γεγονώς πλείω ἐβδομήκοντα plūs septuāgintā annōs nātus (§ 158. B, 5. p. 2.),

ἢ = an, čili v druhém členu otázek rozlučovacích (§ 212.).

16. ἢ jistíci: tak, jistě, věru, obyč. sesíleno ἢ μὴν (věru jistě, jisto-jistě, opravdově): ὤμοσαν ἢ μὴν μὴ μησιτικακήσειν.

17. καί slučovací: a, i, spojuje jak jednotlivé pojmy, tak celé věty stejné platnosti; je-li členů více, opakuje se (polysyndeton) u každého, ne tedy jen u posledního,

καί — καί et — et, i — i, jak — tak, buď — buď spojuje členy příbuzné v jednotný celek (viz τὲ), ἦδη — καί iam — cum, οὕτω καί nōndum — cum, εὐθύς (οὐκ ἔφθην) — καί vix — cum (§ 233. A, 1., pozn. 3.),

jako atque, po pojmech rovnosti: ὁμοίως καί acquē āc, ὁ αὐτὸς καί idem āc: ὁ αὐτὸς στόλος ἐστὶν ὑμῖν καί ἡμῖν, též, také, i při srovnávání často v obou členech nebo v druhém: καί ἡμῖν τὰ αὐτὰ δοκεῖ ἔπερ καί βασιλεῖ. — Ἴστε ταῦτα ὡςπερ καί ἐγώ. — Εἴ τις καί ἄλλος,

i, ba i, až, jen, etiam, stupňovací: καί λίαν až příliš, καί ἥδιστον eo nejpříjemnější, vel grātissimum, καί μείζων etiam māior, καί πρόφην teprve nedávno, καί βραχὺν χρόνον jen, ba i krátkou dobu, — καί αὐτὸς (οὗτος, ἐκεῖνος) et ipse, taktéž, — καί — δέ ba i, a i: δίκαιον καί πρόπον δέ ἔμα, — καί δὴ καί tak zvláště i, tak zajisté i, Hérod. ἀπικνεύονται ἐς Σάρδις ἄλλοι τε πάντες ἐκ τῆς Ἑλλάδος σοφισταὶ καί δὴ καί Σόλων cum cēteri viri sapientēs, tum Solō, — καί ὡς (ὡς) i takto (§ 248. 3. 1., pozn. 2.).

asi, snad = καί postposit. v otázkách a po ἢ, εἰ, ἦν, εἴτε, jako τί γὰρ καί φήσομεν eo pak asi —? — εἴτε ἀληθῆ γέγραφε ταῦτα, εἴτε καί ψευδῆ.

18. καίτοι ὀδporovací: věrum, atquē, quamquam: a přece, ačť.

19. μὰ dosvědčovací: s akk. vzývaného božstva:

μὰ τοὺς θεοὺς pro, skrze bohy, καί μὰ Δία věru při Diovi, οὐ μὰ Δία ne, živtě Zeus! (§ 152. 3., pozn.).

20. μὲν jistíci (seslabeno z μὴν)

καί μὲν δὴ a věru přece, ἀλλὰ μὲν δὴ ale v skutku přece, μὲν οὖν immo, ἀτὰρ μὲν νῦν γε ale věru nyní aspoň,

- souvztažné: *μέν* — *δέ* sice, ovšem, arci — ale (avšak *μέν* v češt. často se nepřekládá); srov. *δέ*.
21. *μέντοι* jistíci, z *μέν* (seslabeno z *μήν*) a *τοι*: jistěť, ovšemť, odporovaci: avšak, *οὐ μέντοι* avšak ne, *οὐ μέντοι*; ne-li pak? není-li pravda? *οὐ μέντοι* — *ἀλλά* viz § 236. 6.
22. *μή* ne jest zápornka vět žádacích (§ 205.),
μή v hlavní větě s konj. ať jen ne (§ 214., pozn. 3.), *μή*
οὐ s konj. snad ne, *οὐ μή* s konj. (obyč. aor.) neb ind.
 fut. jistě ne (§§ 214. pozn. 3., 236. 5.).
μή tázaci snad ne (§ 236. 3., pozn. 8.), v nepřímých otáz-
 kách zdali ne,
μή ἄρα, *μή* πολλάκις aby snad ne,
μή ὅτι — *ἀλλά* καὶ nōn modo — sed, *μή* ὅτι — *ἀλλ'* οὐδέ
 nōn modo — sed nē — quidem (§ 236. 6.),
ἴσθι *μή*, *ὅτι* *μή*, *ἴσθι* *μή* viz § 236. 3. pozn. 2.
23. *μήν* (hom. *μάν*, *μέν*) jistíci: jistě, v skutku, věru, ba, vērūm,
 vērō, zvl. ἦ *μήν* věru jistě, jistojistě, oprávnově,
 odporovaci: avšak, přece, *ἀλλά* *μήν*, καὶ *μήν* at vēro, atquē,
οὐ μήν ἀλλά však ne — ale, (ellipt.) vērūm tamen, avšak
 přece, však přes to, nieméně však, viz *ἀλλά*.
24. *μῶν* (*μή* *οὐν*) tázaci: snad přece ne? (napovídá záporně).
25. *ναί* v odpovědech: ano, skutečně, pravda.
26. *νῖ* věru: *νῆ* (*τὸν*) Δία při sám Zeus, při Diovi (§ 152. 3. pozn.).
27. *νῦν* (příkl.), seslabené *νῦν*, tu, tož, nu, no; ještě slabší příkl.
 hom. *νὸ* tu, tož.
28. *ομως*, *ἀλλ'* *ομως* přece, tamen po větách připouštěcích nebo
 po participii připouštěcích viz § 231. 4.
29. *ὅτι* (neutrum od *ὁστις* = quod) že, ježto, vyjadřovací a pří-
 činné (§ 211. A a B),
ὄηλον ὅτι, *οἷδ'* ὅτι, *ἴσθ'* ὅτι výpustkové výrazy: patrně, za-
 jisté: *εἰς* τὴν χώραν αὐτοῦ ἐμβαλεῖν ἀγγέλλεται, ὄηλον
ὅτι τιμωρεῖσθαι βουλόμενος,
ὅτι τάχιστα = ὡς τάχιστα quam celerrimē; *ὅτι* *μή* = εἰ *μή*
 leda, leč, kromě, *οὐχ* ὅτι, *μή* ὅτι nejen, srov. *οὐ*, *μή*.
30. *οὐ* ne jest zápornka věty úsudkové § 236. 1. a 2.
ἄρ *οὐ*, *οὐκοῦν*; zdaž ne? nōnne? *οὐ* nikoliv, v odpovědi,
μόνον *οὐ* téměř, *ὅσον* *οὐ* — ἦδη skoro — už § 236. 6.,
οὐ *μόνον* — *ἀλλά* καὶ netoliko — ale i, nýbrž i,

οὐχ ὄτι — ἀλλὰ καὶ nōn modo — sed § 236. 6.,

οὐχ οὕτως — ἀλλὰ καὶ nōn modo non — sed etiam,

οὐχ ὅπως — ἀλλ' οὐδέ nōn modo non — sed nē — quidem § 236. 6.; οὐ μὴ viz μή.

31. οὐδέ, μῆδέ a) slučovací: a ne, ani, neque spojuje jednotlivý člen záporný s předchozím členem záporným (ale καὶ οὐ, καὶ μὴ s kladným členem): Hom. βρώμης οὐχ ἄπται οὐδέ ποτήτος nedotýkáš se jídla, ani nápoje; τί δεῖ αὐτὸν αἰτεῖν καὶ οὐ λαβεῖν ἐλθόντα;

b) stupňovací nē — quidem, ani: οὐδέ τοῦτο ἐξῆν nē hōc quidem licēbat,

οὐδ' ὧς (ὧς), μῆδ' ὧς ani tak (§ 248. 3. 1., pozn. 2.), οὐδ' εἰ ani kdyby, οὐδ' ὅστις pražádný (§ 188., pozn. 1.),

οὐδέ — οὐδέ (nejsou souvztažná) a) nē — quidem — neque, ani (ba ani) — aniž (první stupňuje, druhé spojuje): οὐ γε οὐδέ ὀρῶν γινώσκεις, οὐδέ ἀκούων μέμνησαι.

b) též ne — aniž (každé z nich přiřazuje k předchozímu zápornému členu člen druhý): οὐ ποιήσει ἀγαθὸς τοξότης γε, οὐδέ μὴν ἀκοντιστάς, οὐδέ μὴν ἱππέας.

οὔτε — οὐδέ neque — nē — quidem, aniž — ale (ba) ani (a též ne), druhý člen obsahuje buď protivu nebo stupňování; οὔτε που Ἀγάθων οὐδέ μὴν Ἀριστοφάνης.

32. οὖν výsledné (silnější než ἔρα): itaque, protož, tedy, tudy, i, jistíci: ba, jisté, v skutku:

ἀλλ' οὖν ale jisté, γὰρ οὖν nebo jisté,

ὅστις οὖν, ὅπως οὖν = lat. cunque § 72., pozn. 3.,

πάνυ μὲν οὖν zajisté, úplná pravda, v odpovědi.

33. οὐκοῦν (s přízvukem a důrazem na οὖν)

tázací: nōnne? není-liž pravda? že ano?

výsledné: tedy, vždyť: οὐκοῦν, ὅταν δὴ μὴ σθένω, πεπαύσομαι až už nebudu mít síly, tedy ustanu.

34. οὐκοῦν (s přízvukem a důrazem na οὐκ: tedy ne, zajisté ne.

35. οὔτε — οὔτε, μήτε — μήτε neque — neque, ani — ani, οὔτε (μήτε) — τε neque — et, nejen ne — nýbrž i, jako ne — tak: Οὔτε πλοῖα ἔστιν οὔτε σίτος. — Ὡμοσαν μήτε προδώσειν ἀλλήλους σύμμαχοί τε ἔσεσθαι.

- 36 πῆρ (příkl. z příslovce περι velmi): právně, velmi:
 ὅσπερ jenž právně, ὡσπερ jak právně,
 ἐπειπερ když právně, εἴπερ sī quidem, jest-liže právně, ač-li,
 § 216., pozn.; u Homéra s partic. (= καίπερ): μῆδ' οὕτως
 ἀγαθός περ ἐὼν κλέπτε νόω.
37. πῶ (příkl.) ještě většinou při záporkách: οὐπω ještě ne, πῶ-
 dum (οὐκέτι iam πῶ) § 236. 6.
38. τὲ (příkl.) slučovací: — que, a, i. V próse spojuje τὲ téměř
 jen věty,
 τὲ — τὲ i — i, jak — tak, jednak — jednak, obyč. věty
 stejné váhy,
 τὲ — καί jak — tak, nejen — nýbrž i, příbuzné věty a členy;
 ἄλλως τε καί jak v jiném ohledě — tak i = obzvlášť:
 χαλεπὸν ἔστι διαβαίνειν τὸν ποταμὸν ἄλλως τε καὶ πο-
 λεμίων πολλῶν ἐγγὺς ὄντων,
 τὲ jest pro nás bez významu v οἶός τε, ὡς τε, u Homéra
 v καί τε, μὲν τε, δέ τε, ἀλλά τε, ὅς τε, ὅσος τε (§ 248. 5.,
 pozn. 2.). Původně znamenalo: právně, asi, koliv, jak
 se také často v Hom. překládá.
39. τοῖ (příkl.) jistíci: ti, t, věru, vždyť, rádo se slučuje, srov.
 καίτοι a přec, ačtě, μέντοι jistěť, ovšemť, οὐτοι věru ne,
 τοίγαρ tedy, proto, τοιγαροῦν, τοιγάροι právně proto,
 τοίνυν tedy, pak, i.
40. ὡς (příslovce k ὅς) jako:
 srovnávací ut, μακρόν ὡς γέροντι daleko pro, na starec,
 quam u superlativů: ὡς τάχιστα eo nejrychleji, quam celer-
 rimē (srov. ὅτι), při zvolání: ὡς καλόν jak, quam pul-
 chrum,
 asi při pojmech číselných: ὡς τριάντα asi třicet,
 jako, na oko, u sloves: ἀπῆει ὡς εἰς τοὺς πολεμίους,
 u partic. (§ 231. 2.), u inf. (§ 228. 2.),
 kéž jen, budejž jako částice přací: ὡς ὄλοιτο, — ὡς εἴρη-
 λες δλέσθαι,
 neboť (podobně ἐπει) o příčině ve větě hlavní: ὡς βου-
 λέομαι, ὅπως neboť uvažuji, jak bych —, ὡς ἔστι μί-
 λιστα τοῦτο δέος.

Díl třetí.

I. O mluvě Homérově.

Předběžné poznámky.

Ilias a Odyssea, jež zprávy starověké téměř jednohlasně Homérovi přičítají § 239 nejsou dílem básníka jednoho, aniž byly najednou nebo za jedno století uvedeny v tu podobu, v jakéž je nyní shledáváme. Na pobřeží maloasijském, osídleném Řeky aiolskými a iónskými, vznikly po stěhování se kmenů řeckých nejprve hojně pověsti a báje, podávající látku k písním epickým, kteréž básníci a pěvci mezi lidem rozšiřovali. Když pak takovými dlouholetým pěstováním básnictví se vzmohlo a verš i mluva se zdokonalily, jali se nadaní básníci na základě starsích písní vzdělávati látku rozsáhlejší v podobě epepejí.

Tak povstaly nejstarší části Iliady a Odysseje. Tyto části jsouc časem všelijak napodobovány a rozšiřovány, po mnohá století jen podáním ústním se udržovaly a s pokolení na pokolení přecházely, až konečně okolo první olympiady (r. 776. př. Kr.) se svými přídávky a doplňky písemně zaznamenány byly. To se však dělo abecedami, které neměly tolik písmen jako pozdější abeceda v Athénách běžná; označovalyť hlásky ϵ , η , $\epsilon\iota$ jedním a týmž písmenem (E), hlásky σ , ω , ou písmenem O , ba i pro jednu hlásku, kterou ještě namnoze bylo slyšeti v ústech pěvečů, totiž pro digamma $\var�$, ani značky neměly. Když pak úplná abeceda v užívání vešla, jevilo se v převádění hlásky E v písmena ϵ , $\epsilon\iota$, η , řídkěji však při převádění hlásky O v písmena σ , ω , ou jakési kolísání a nejistota; tak na př. $\epsilon\omicron\sigma$ $\tau\epsilon\omicron\sigma$ převedlo se v $\epsilon\omega\sigma$ (pokud) a $\tau\epsilon\omega\sigma$ (potud) místo pravých tvarů $\eta\omicron\sigma$ $\tau\eta\omicron\sigma$, jak toho verš žádá. Taktéž jiné tvary starobylé, jež z řeči živé již vymizely, nahrazovány byly tvary užívanějšími.

Než text homérský i potom, když už písemně zaznamenán byl, bral značnější proměny a větší porušení než díla spisovatelů jiných; neboť Homér byl nejrozšířenější a nejvíce čtenou knihou starého věku. Proto učenci alexandrijští, zvláště pak Aristarch (okolo r. 150. př. Kr.), hlavně o to se zasazovali, aby text homérský opět v původní ryzost uvedli, a jim děkovati jest za upravení textu básní Homérových, jaký se nás dochoval.

Ze vzniku básní těchto a ze zachování jich ústním podáním vysvětlují se některé zvláštnosti v jejich mluvě.

I. Základem mluvy Homérovy jest nářečí staroiónská, z něhož novoiónské nářečí (mluva Hérodotova) a attické se vyvinulo; ve mluvu Homérovu však vmísily se ještě mnohé tvary aiolské.

II. O mluvě Hérodotově.

§ 239. Mluva Hérodotova v hláskosloví i v ohýbání slov jeví velikou shodu s mluvou básní Homérových. Tvary, které z této shody snadno vysvitají, jen krátce budou vytknuty nebo též pominuty, ježto celkový obraz mluvy má povstati žákovi z četby.

Pozn. Aiolským jest ku př. *v* v ἀιόλων (neúhonný, μάμος = hana) ἄλλοις, ἄλλοις, πίσυρες; μι = σμ, jako v ἔμμεν (= ἔσ-μεν, εἶναι), ζ = δι jako ve ζάθεος, ζάκοτος, vokalizované digamma, jako v εἶθαδε, δέεσθαι § 241. 4., ἀποόρας § 262. 1., γέλος (= γέλως), zájmena ἄμμες, ὕμμες; tvary slovesné: ἀπειλήτην § 261. 1., κεκλήγοντες a j., αἰ = εἰ, κέ = ἔν a j.

2. Mluva Homérová zachovala mnohé starší tvary, jichž pozdější řeč pozbyla, často vedle sebe starší i mladší, na př. substantiva zakončená samohláskou α § 243. 1., přítvorek pádový φιν § 246., genitivu na -οιο (-οο) a ου, dlouhé i krátké, nestažené i stužené samohlásky v časování i ve skloňování, zdvojené i prosté souhlásky, rozmanité užívání reduplikace, ve skladbě původnější a rozmanitější užívání pádův a způsobilův, jakož i částice κέν (ἔν) a t. p.

3. Tato bohatá, jakořka se rozvíjející řeč přizpůsobuje se zcela verši a řídí se jím namnoze. Doklady k tomu podává každý paragraf hláskosloví i nauky o verši, zvl. § 276.

4. Homérský text jeví daleko častěji než jiný v rukopisech a vydáních kolísající čtení, k nimž v tomto přehledu přihlíženo, pokud toho užívaná vydání školní žádala.

Ηλάσκοςlovί.

Samohlásky (§ 8.—9.).

§ 240

1. η nastupuje za attické α jak ve středosloví, tak v dosloví: πρήσσω, πρηξίς, πρηξίς (drsný), νηξ (navis), ἀνηρός, ἀνήσω, ἐμίηνα (aor. od μαινώω = poskvrňuji), σοφή, πέτρον, βασιλείης, μόρον, Ἀθήνη, Ἀθηναίη.

Pozn. α trvá v θεά, Ναυσικά, Ἐρμείας.

2. η zastupuje i attické ἄ v odtažitých substantivech na -ειά, -οιά: ἀληθείη, ἐνκλείη, ἐνπλοίη, také v κίση (dým obětní), Σκύλλη.

3. α trvá, vzniklo-li stažením aneb náhradným dloužením: δρᾶς, nom. γίγας z γιγαντ-ς, akk. μούσας z μουσαν-ς, λελύκασι z λελυκαντι.

§ 240. 1.—3 jako u Homéra. Jakožto zvláštnosti pamatuj:

α za att. ε } μέγας, τάμνω, τράπω (praes. a impf.) —

aneb η: } ἀμφισβαστέω, μισαμβροίη, λάξομαι (od λαγγάνω);

ε za att. α: ἔρσεν, τέσσερες, často před samohláskami: κέρεος (nom. κέρως), ὄρεω, ἰστέεται;

ε „ η: ἔσσω (= ἤντω) vedle ἦσσαν, μέν (v ἦ μέν, οὐ μέν οἰδέ);

ε „ ει: κρέσων, μέζων, δέξω, δέξαι, ἐδέχθην (δείκνυμι), ἐς, ἔσω — πλέων, ἐπιτίθεος, τέλεος, θήλεια, ταχέα (§ 241. 6.);

ει „ ε: ζεῖαι, εἶριον, ξείνος, κεινός, στεινός, εἰλίσσω, εἰρωτώω, εἰρέω, εἶνεκεν — (ἐπι)εἴνωσθαι (= ἔνωσθαι), εἶνατος;

ηι „ ει: βασιλήη, στρατηήη, ἀνδρήιος, Κήιος, ἱερήμιον, μαρτηήμιον;

ου „ ο: γούνατα (ale δόρατα), μούνος, νοῦσος, vedle νοσείω, αἶρος (= ὄρος hranice) vedle ὄρος (hora), οἶνομα, οἶνομάζω vedle ὄνομάζω;

ου „ αυ: θῶνωμα, θουμιάζω, ἔμεινωτοῦ, σεωντοῦ, ἔωυτοῦ, ὄυτοῦ, τῶυτοῦ (ου vyslov jak ou);

ω „ ου: ὄν, γῶν, οὔκων.

4. η mění se v ει hlavně před o-hláskou: konj. aor. Θήης; φανήη vedle Θείω, τραπείομεν §§ 258. a pozn. 1., 259. 3. a pozn. 1.

5. ει a ου zastupují často hlásku ε a o nebo vyskytují se vedle ε a o: ελωτάω (místo att. έρωτάω), ξείνος (att. ξένος host), είνατος vedle ένατος, ελληλουθα vedle ελλήλουθα (att. ελλήλυθα), είνεκα vedle ένεκα, ειλμι vedle έμεναι — κοῦρος, κοῦρη, μοῦνος (srov. μονωθείς A 470), οὔλος (att. δλος), Οὔλυμπος vedle Ὀλυμπος, οὔνομα vedle όνομα, οὔρος vedle όρος (hora).

Pozn. 1. Tvary dvojhláskové lze mnohdy ještě vysvětliti dle zákonů hláskoslovných jakožto starší. Z pravidla zakládají se na náhradném dloužení za vysutou souhlásku § 9. 3.; tak povstalo ξείνος z ξενφος (aiolsky ξέννος), είνατος z έννατος (srov. έννέα), ειλμι z έσ-μι, κοῦρος z κορ-φος.

Pozn. 2. O přecházení hlásek ει, ευ, ου v ε, ο před samohláskami viz § 241. 4. a 6.

6. Stahování samohlásek velmi často se pomijí; zvláště udržuje se ε před dlouhou samohláskou nebo dvojhláskou. Kde stahování nastupuje, platí pravidla o stahování v § 8. dotčená, jen ε + o (ου) nikdy nestahuje se v ου, nýbrž v ευ: Θέρεις (gen. od Θέρως), έμεῦ, φιλεῦντες, νεικεῦσιν (νεικέουσιν).

Pozn. 1. Toto stahování vysvětluje se z výslovnosti v = lat. u.

Pozn. 2. ο + η stahuje se v ω v επιβώσομαι (επιβόω), άγνώσασκε (άγνο [ι]έω).

7. Spojování samohlásek ve dvojhlásky často se opomijí, což naznačuje buď znaménko rozluky (dialiresis) aneb přízvuk; zjev tento lze tím vysvětliti, že původně souhláska (často F) ty samohlásky dělila: πάις (πάFις), Ἄτρεΐδης (ἌτρεFίδης), εἰκνήμιδες (lepoholenci), δῖομαι (οῖομαι), ἀέκων (ἀFέκων).

8. Slučování (synizísis) (§ 13. 1. c) nastupuje místo stahování, slučující řeči (slyšitelně), ne však spolu písmem, dle potřeby verše takové samohlásky, které nemohou tvořiti dvojhlásek. Samohlásky se slučují buď v témtže slově nebo ve dvou slovech, t. j. v dosloví jednoho a v násloví druhého:

Μῆριν ἀειδε θεά, Πηληιάδew Ἀχιλλῆος A 1.

Ἄλλ' ὅτε δῆ ἔβδομον ἡμαρ ἐπὶ Ζεὺς Θῆκε Κρονίων μ 399.

Srov. χρυσέης δ 14, εντύνεαι ζ 33, κάλεον θ 550, θεοῖσι ξ 251, ηνώγεα κ 263, κλέονες σ 247. — δῆ αὔ A 540 a t. j., ἦ οὐ E 349, ἦ ειλπέμεναι δ 682, μη ἄλλοι δ 165 a j.

6. Stahování se opomijí αέκων, αείρω, έαρ, έπεάν (vedle ἦν a επει-
οbyč. při nestejných δάν), προσέχω, μελιττός, εὔνοος, Θεῆιξ, ἡή-
samohláskách: διος, δηϊώω, χοηίξω, πατρώιος vedle ζῶων —
πολιητέων, δστέον, γένεος, γένεα, δρέομεν, ale
též βασιλέες, ἀληθέες;

ε + o a ε + ου = ευ: έμεῦ, σεῦ, ποιεῦμαι, κοιμεῦμεθα;

ο + η = ω: δγδώνοντα, έβωσα (= έβόθησα), έβώσθην, εν-
νώσας, εννενώκασι, ενένωτο (od νοέω);

ι + ε = ι: ίρός, ίρείς, κατιρώω.

Pozn. V attickém nářečí vysvětluje se takovým slučováním přízvuk v *Πλεως*, *πόλεως* (§ 38. 3., § 50. 1.).

9. Směšování (krásis) (§ 13. 1. b) spojuje samohlásky slyšitelně i viditelně a zřídka se vyskytuje: *τάλλα* (*τὰ ἄλλα*) *A* 465, *ωντός* (ač z *ὁ ἀντός*) *E* 396, *ἄριστος* (ač z *ὁ ἄριστος*) *A* 288, *χήμεϊς* (*καὶ ἡμεῖς*) *B* 238.

10. Přesmyknutím časoměry (metathesis kvantity) (§ 12. 3. c, β) mění se *ηο* (*ἄο*) v *εω*:

Gen. *Ἀτρείδῃο* — *Ἀτρείδεω*; *βασιλῆος* — *βασιλέως*;
στήομεν — *στέωμεν*; *ῆος* (*τῆος*) — *ἔως* (*τέως*);
ἴλαος — *ἴλεως*.

Pozn. 1. Jako zde, ztenčuje se *α* v *ε* i jinde: *Ποσειδέων* = *Ποσειδάων*, att. *Ποσειδῶν*.

Pozn. 2. Příbuzné s touto změnou hlásek jest také ztenčování gen. pl. na *ων* v *εων*: *ἀγορέων*, *Νυμφέων*, *ναυτέων*, *πολλέων*.

11. Přesmykování samohlásky *α* působí často plynné *ο* (§ 12. 1.):

<i>θάροςος</i>	vedle <i>θράσος</i> smělost,	<i>κάρτος</i>	vedle <i>κράτος</i> síla,
<i>ταρπήμεναι</i>	„ <i>τραπίομεν</i> ,	<i>καρτερός</i> ,	„ <i>κρατερός</i> ,
<i>βάρδιστος</i>	„ <i>βραδύς</i> váhavý,	<i>καρδίη</i>	„ <i>καρδίη</i> ,
<i>δαρθάνω</i>	„ aor. <i>ἔδραθον</i> ,	<i>τέταρτος</i>	„ <i>τέτρατος</i> .

Pozn. Zevnějškem podobný zjev spatřujeme v: *πέπρωται* jest usouzeno (aor. *ξ-παρ-ον*), pf. *μέ-μ-β-λωκα* (aor. *ξ-μολ-ον* od *βλώσκω* jdu), pf. *δέδαμημαι* od *δέμω* stavím, aor. *ἐδμήθην* od *δάμνημι* přemáhám; vlastně vyskytují se zde silnější kmeny *πρω*, *μλω*, *δμη*, které nepovstaly přesmyknutím z kmenů kratších.

12. Samohlásky mizejí:

- Odsouváním (elisis) před náslovnými samohláskami, a to krátké *α*, *ε*, *ι*, *ο*, dvojhhláska *αι* v koncovkách osobních *μαι*, *σαι*, *ται*, pak *οι* v *μοι* a *σοι*. Neodsouvají se samohlásky v *περί*, *τί*, *δτι* (quod), *πρό*, *τό* (proto jest *τ' = τὲ*, *δτ' = δτε*), pak *υ* a ukazovací *ί*.
- Odmítáním (apokopé), t. j. vypouštěním krátké samohlásky koncové před náslovnou souhláskou: tak při *ἄρα* (tedy) a při předložkách *ἀνά*, *κατά*, *παρά* (zřídka při *ἀπό*, *ὕπό*). Při tom připodobují se *τ* a *π* v předložkách *κάτ*, *ἄπ*, *ὑπ* následujícíím souhláskám, *ν* připodobuje se následujícíému *λ* a *μ* v *λλ*, *μμ*, s *κ* splývá v *γκ*, s *π* v *μπ* (§ 10. 7.): *κάκ κεφαλῆς*, *κακκίοντες*, *κάπ πεδίον*, *κάρ ῥόν*, *κάγ γόνν*, *κάμ μέσον*, *κάβ-βαλε*, *ἀμπνεῦσαι*, *ἀγ-κρεμάσας*, *ἄμ πεδίον*, *ἀμμίξας*, *ἀλλύεσκεν*, *ἀμβαίνειν*, *ἑββάλλειν*, *ἀππέμπειν*.

9. Směšováním z *ο* + *α* povstává *ω*: *ὠνήρ*, *τὸπό*, *τὸρχαῖον*, *τὸγαλμα*, *τὸληθές*.

10. *εω* za *ἄο* a *ἄω*: *λεώς*, *Λεωνίδης*, *Ἀλκμέων*, *Ποσειδέων*, *Ἀμφιάρους*, *ἄπτεων* — *θηέομαι* (praes. a impf.).

12. b) *ἀνά* odmítá někdy samohlásku před *β* a *π*: *ἀμβῶσαι*, *ἐπιπαίεσθαι*.

Pozn. Předě dvěma souhláskama odmítá se také τ z předložky *κατ*: *κα-σχο-νδσα* ρ 32, *κα-πιανε* Z 164, z *αρα* povstává sesouváním (afairesis) příklonka *ῥε* (odsutím *ῥ*).

c) **Vysouváním** (synkopé) ve středosloví: *τιπτε* (proč asi, proč) vzniklo z *τι-ποτε*, aor. *ἤγγετο* od *ἀγγίρω* (shromažďuji), part. *ἀγγόμενος* vedle *ἀγγέροντο*, *ἀγγεσθαι*, *ἔγο-ε-το* probudil se od *ἐγίρω* probuzím.

Pozn. Vysouvání ve většině případů jest jen zdánlivé, protože ku tvoření tvarův užíváno kmenů jednak delších (silných), jednak kratších (slabých, těchto hlavně v silném aoristě), jako *γι-γν-ο-μαι* vedle *ἐ-γέν-ε-το* (srov. *gī-gu-o a gen-uf*), *μι-μν-ω* (zůstávám) vedle *μένω*, *πι-πτ-ω* (padám) vedle *ἐ-πεσ-ο-ν*, *κέ-ο-μαι* (káži) vedle aor. *ἐ-κέ-κλ-ε-το*, *πέτομαι* (létám) vedle aor. *ἐ-πτ-ό-μην*; *πέλ-ο-μαι* (jsem) vedle aor. *ἔ-πλ-ε-το*, *τέμ-ω* vedle aor. *ἔ-τε-τεμ-ο-ν* (zastihl jsem), gen. *πατρ-ός* vedle nom. pl. *πατέρ-εσ*.

13. Dlouhá samohláska někdy se krátí před samohláskou, zřídka ve středosloví, ku př. *Ἡρώς* ζ 303, *βέβληται* A 380, gen. pl. *ρεῶν* (od *ρηῆς* loď) vedle *ρηῶν*, gen. sing. *Πηλέος* (od *Πηλεύς*) vedle *Πηληῆος* (srov. hom. *ζωή* s *hérod. ζοή*), často při setkání se samohlásek ve verši § 277. 2. p. 2.

Souhlásky.

Digamma (F) a Je (j) (§ 12. 3. c).

1. Digamma bylo druhy skutečnou hláskou ve mnohých slovech, což patrně § 241
jednak z verše (§§ 276. 277.), jednak z jeho působení při tvoření tvarů, na př. při přimnožku, zdvojece (§ 252.) a při skládání slov (§ 139. p. 2.): *ἔαλων*, *ἔάλωκα* od *Φαλίσκομαι*. V některých slovech objevuje se před ním samohláska, pravidelně *ε*, jako v *ἑίκοσι* viginti, jinde zaněnilo se v přídech ostrý. Též jazyky příbuzné zachovaly tu hlásku v témže kmeni.

Nejčastější slova s náslovným *F* jsou tato: *Φάγνυμι* lámu, aor. *ἔαξα*, — *Φάλις* (ἔλις) dosti, — *Φαλίσκομαι* (ἄλισκομαι) jsem chytán, — *Φάναξ* vládce, *Φάνασσα* vládkyně, *Φανάσω* vládnu (*ἔφάνασεν* II 172), — *Φάρα*, *Φάραξ* (nom. att. *ἀρήν* jehně), *ἐπιδόρητος* (= *ὑποφορητος*) jehnice, — *Φάστν* město, *Φαστός* měšťan, — *Φέαρ* vēr, ves-na, — *Φέθνα* (ἔ-εδνα) věno, — *Φέθνος* národ, — *Φείκοσι* ἑ-είκοσι viginti, dór. *φικατι*, — *Φεῖκω* ustupuji, — *Φειλέω* stlačuji, perf. *Φέφελμαι* § 266., — *Φείρω* řku § 267., — *Φεκάς* (ἔκάς) daleko, *Φεκαθεν* z daleka, *Φεκάφερτος*, *Φεκηβόλος*, — *Φεκαστος* (ἔκαστος) každý, *Φεκατερεν* (ν) s obou stran, *Φεκάστοθι* všude, — *Φεκών* (ἔκων) rád, *ἄΦέκων* nerad, — *Φέκητι* po vůli, *ἄΦέκητι* proti vůli, — *Φέλδομαι* (ἔ-ἔλδομαι) přeji, *ἔέλδωρ* přání, — *Φελίσσω* (ἔλλισσω) válim, — *Φέλπω* těším nadějí, — *Φέλλομαι* doufám, perf. *Φέφολπα*, — *Φέπος* slovo, *Φόψ* vox, *εὐρύφοπα* širozvučný, hlučně hřímající, aor. *ἔειπον* § 267., — *Φέργον* Werk, dílo, *Φεργάζομαι* pracuji, *ἄΦεργος* nečinný, lenivý, perf. *Φέφοργα*, — *Φέργω*, *ἔέργω* zavírám § 263., — *Φέρῳ* odcházím, aor. *ἀπόφερσε* uchlátil (srov. § 262. 1. *ἀπούρας*), — *Φερώυ* vleku, — *Φέσπερος* (ἔσπερος) vesper, večer, — *Φεσθής* vestis, *Φεῖμα* (Φεσμα), *Φέννυμι* (Φεσνυμι)

vestio § 263., — *Ἑτέρης* příbuzný, — *Ἑτερος* rok (vetus, vetelý, starý), — *ἑεῖν* videre, viděti, *ἑοῖδα*, *ἑείδομαι* vidím se, podobám se, zdám se, aor. *ἑείσατο*, *ἑείδος* vid, podoba, *Ἀφίδης* Hádes (= Neviditelný) § 267., — *ἑίφα* křičím, *ἑίφα* křik, — *ἑίλιος* Ilios, — *ἑίς* vis, — *ἑίσος*, fem. *ἑῖση* stejný, — *ἑοῖκος* vieus, — *ἑοῖνος* vinum, víno.

2. *σφ* v násloví tyto kmeny měly:

σφαδ: *ἑνδάρω* libím se § 264., *ἑδός* suavis, — *ἑθος* zvyk, *ἑθός* obvyklé místo k bydlení, stáj, *ἑθεῖος* rozmilý, perf. *ἑθω-θα* (= *ἑσφωθα*), srov. *suēso*, *suētus*, zvyk, — *σφῆ* (ἔ) se, *σφός* (ὄς) svůj, suus, — *σφευρός* (*ἑευρός*) svekr = tchán, socer.

3. Jiné přežky s *φ* jsou: *φρ* ve *φρήννυ* lámu, km. *φραγ*, *φρέζω* kouám, km. *φρηγ* (*ἑφρηγ*o dílo), *φρητός* vymíněný (km. *φρη* řku), *φρίζα* kořen; *δφ* ve *δφέος* bázoň, *ἑδδεια* (*z* *ἑδφεια*), *φροδδής* (chybně *φροδδής*) místo *φροδφής* bohobojný, *δφήν* a *δφηρόν* dlouho. Srov. § 242. 5. p.

Pozn. Násloví souhláskové prozrazují také slova: *ἑμαι* (posílám), *ἑμαι* (dychtím), aor. *ἑμα*, postpos. *ἑς* (jako, místo *ἑος*) § 276. 4., pozn. 3.

4. Digamma mění se v příbuznou samohlásku *e* nebo mezi samohláskama se vysouvá: *ἑβαδε* z *ἑσφαδε*, *ἑβιαχοί* (křičelí) z *ἑφιαχοί*, *ἑβρουσαν* (táhli zpět) z *ἑφρουσαν*, *ἑβληρα* (uzda) z *ἑφληρα* (P 481), — *ἑβρα* vedle *ἑβρα*, *ἑβρα-σθαι* vedle *ἑβρασθαι* (vyhlouti se), *ἑβρων* vedle *ἑβρων* (zarmoncen), *ἑβρω* vedle *ἑβρω* (točím se), *ἑβω* (myji) vedle imperf. *ἑβω* — (*ἑβω*).

5. Digamma, jsouc polyblivo, přimyká se brzy k předcházející, brzy k následující samohláске a dlouží z pravidla předcházející. Jest to podobný zjev jako při *ἑβαδε*, jen že písmem se neoznačuje:

ἑφίδης vedle *ἑφιδος* (= *ἑβιδος*), *ἑφιδω* vedle *ἑφ-εἰδη* (zpívám),
ἑφιον „ *ἑφ-ιον* (pozoroval jsem), *ἑφ-εἰπω* „ *ἑβδ-ειπών*.

Pozn. Zastihlo-li dloužení hlásky *e* a *o*, vytýkalo se někdy i písmem, tak že za dlouhé *o* psalo se *ou* neb *oi*, za dlouhé *e* nastoupilo *ei*. ku př. *ἑουός* = *ἑοός* (§ 262. 1), *ἑούω*, *ἑοῖτες* ověs, ovee, vedle *ἑίτες*, gen. *ἑοῖτων* (*ἑοῖ ἀπέφος* jeskyně), ale dat. *ἑοῖσι* (§ 241. 8. p. 2), *ἑοῖσι* § 418. Srov. § 276. 4. p. 1.

6. Týmže způsobem podléhá samohláska *i*, když před jinou samohláskou nebo jakožto druhá součást dvojhlásky před samohláskami mění se v *j* aneb docela mizí. V písmě podržuje se často *i* a dvojhláska považuje se ve verši za krátkou, nebo *j* s následnou samohláskou se spojuje:

ἑοῖος ἑών, *ἑοῖός ἑσαι*, *ἑά ἑε φρονέων*, *ἑ ἑ' ἑγώ ἑε* η 312 a jinde,
ἑμπαῖον v 379, *ἑμαμεινράδες* z 243 a t. j., *ἑβός* A 473, E 612 a t. j.,
ἑη(ἑ)ῶν P 65, *ἑη(ἑ)ῶσειν* I 243 a t. j., *ἑη(ἑ)ῶσι* B 415, *ἑη(ἑ)ῶν* B 544 a t. j.,
ἑηνη(ἑ)ῶν, *ἑηνη(ἑ)ῶν* δ 229, § 263, *ἑῶ(ἑ)ῶς* B 811, Φ 567 a t. j.;
ἑρέσειος, *ἑρεσείη*, *ἑρέσειω* vedle *ἑρέσειος*, *ἑρεσείη*, *ἑρεσειω*,
ἑεσαι, *ἑεσείη*, *ἑεσειω* za att. *ἑῶσαι*, *ἑῶσειη*, *ἑεσειω*.

Ostatní souhlásky.

1. σ seslabuje se v násloví v přídechu ostrý: $\sigma\zeta$ sūs vedle $\tilde{\sigma}\zeta$, aor. § 242 $\tilde{\epsilon}\text{-}\sigma\pi\acute{\omicron}\text{-}\mu\eta\eta$ (od $\tilde{\epsilon}\pi\omicron\mu\alpha\iota$ následují) místo $\sigma\epsilon\text{-}\sigma\pi\text{-}\omicron\text{-}\mu\eta\eta$, inf. $\tilde{\epsilon}\text{-}\sigma\pi\text{-}\tilde{\epsilon}\text{-}\sigma\theta\alpha\iota$ místo $\sigma\epsilon\text{-}\sigma\pi\text{-}\tilde{\epsilon}\text{-}\sigma\theta\alpha\iota$.

2. $\sigma\sigma$, jež často vzniká ze spojení zubnice nebo σ se σ anebo z $\tau\iota$, měnívá se rádo v σ : aor. $\delta\acute{\iota}\kappa\alpha\sigma\alpha\nu$ (od $\delta\acute{\iota}\kappa\acute{\alpha}\zeta\omega$ soudím, km. $\delta\acute{\iota}\kappa\alpha\delta$) vedle $\delta\acute{\iota}\kappa\acute{\alpha}\sigma\sigma\alpha\iota\epsilon$, part. aor. $\kappa\alpha\theta\acute{\iota}\sigma\sigma\alpha\varsigma$ (km. $\sigma\epsilon\delta$ seděti, posaditi) vedle $\kappa\alpha\theta\acute{\iota}\sigma\alpha\sigma\alpha$, ind. $\tilde{\epsilon}\acute{\iota}\sigma\alpha$, part. $\tilde{\epsilon}\sigma\alpha\varsigma$ vedle $\tilde{\epsilon}\acute{\epsilon}\sigma\sigma\alpha\tau\omicron$, inf. $\tilde{\epsilon}\phi\acute{\epsilon}\sigma\sigma\alpha\iota$ vedle opt. $\acute{\alpha}\nu\acute{\epsilon}\sigma\sigma\alpha\mu\iota$, aor. $\pi\alpha\sigma\sigma\acute{\alpha}\mu\epsilon\theta\alpha$ (od $\pi\alpha\kappa\tilde{\epsilon}\omicron\mu\alpha\iota$ okouším) vedle $\pi\acute{\alpha}\sigma\sigma\alpha\tau\omicron$, — aor. $(\tilde{\epsilon})\tau\acute{\epsilon}\lambda\epsilon(\sigma)\sigma\alpha$ (od $\tau\epsilon\lambda\acute{\epsilon}\omega$, km. $\tau\epsilon\lambda\epsilon\sigma$), — $\tau\acute{\omicron}(\sigma)\sigma\omicron\varsigma$ (z $\tau\omicron\tau\text{-}\iota\omicron\text{-}\varsigma$, srov. lat. tot), $\pi\rho\acute{\omicron}(\sigma)\sigma\omega$ v před (z $\pi\rho\omicron\tau\text{-}\iota\omega$, srov. předlož. $\pi\rho\omicron\tau\acute{\iota}$ = $\pi\rho\acute{\omicron}\varsigma$). Tak i $\delta(\sigma)\sigma\omicron\varsigma$, $\mu\acute{\epsilon}(\sigma)\sigma\omicron\varsigma$ (medius), $\text{'}\text{O}\delta\upsilon(\sigma)\sigma\acute{\epsilon}\upsilon\varsigma$, $\nu\epsilon\mu\epsilon(\sigma)\sigma\acute{\alpha}\omega$ a j.

3. $\sigma\mu$, $\sigma\kappa$, $\kappa\sigma$ sesouvají druhdy σ , tak že vznikají tvary dvojité: $\acute{\sigma}\mu\iota\zeta\acute{\omicron}\varsigma$ a $\mu\iota\zeta\acute{\omicron}\varsigma$ (malý), $\sigma\kappa\acute{\iota}\delta\text{-}\nu\eta\mu\iota$ (rozptyluji) vedle $\kappa\acute{\iota}\delta\text{-}\nu\acute{\alpha}\tau\alpha\iota$, $\tilde{\epsilon}\kappa\acute{\epsilon}\delta\alpha\sigma\sigma\epsilon$.

4. Z rozličných kmenů nebo sesutím souhlásky v násloví povstávají ještě jiné tvary dvojité, jako $\alpha\acute{\iota}\alpha$ (země) vedle $\gamma\alpha\acute{\iota}\alpha$, $\tilde{\epsilon}\beta\omega$ (kapu) vedle $\lambda\epsilon\acute{\iota}\beta\omega$, $\acute{\iota}\alpha$ (úna) vedle $\mu\acute{\iota}\alpha$, $\nu\acute{\epsilon}\phi\omicron\varsigma$ (mrak) vedle $\delta\nu\omicron\phi\epsilon\rho\acute{\omicron}\varsigma$ (temný), $\sigma\acute{\omicron}\nu$ vedle $\xi\acute{\omicron}\nu$ (srov. $\xi\upsilon\nu\acute{\omicron}\varsigma$ společný, att. $\kappa\omicron\iota\nu\acute{\omicron}\varsigma$), — $\delta\omicron\tilde{\upsilon}\pi\omicron\varsigma$ (dupot) vedle aor. $\tilde{\epsilon}\text{-}\gamma\delta\omicron\upsilon\pi\eta\sigma\epsilon\nu$, $\pi\acute{\omicron}\lambda\iota\varsigma$ vedle $\pi\tau\acute{\omicron}\lambda\iota\varsigma$, $\pi\acute{\omicron}\lambda\epsilon\mu\omicron\varsigma$ vedle $\pi\tau\acute{\omicron}\lambda\epsilon\mu\omicron\varsigma$.

5. Jako se vyskytuje $\sigma\sigma$ vedle σ , tak se objevuje též $\pi\pi$ vedle π , $\tau\tau$ vedle τ , $\lambda\lambda$ vedle λ , $\mu\mu$ vedle μ , $\nu\nu$ vedle ν , $\rho\rho$ vedle ρ , $\delta\delta$ vedle δ : $\delta(\pi)\pi\acute{\omicron}\sigma\omicron\varsigma$, $\delta(\pi)\pi\omicron\acute{\omicron}\sigma\omicron\varsigma$, $\delta(\pi)\pi\omega\varsigma$, — $\delta(\tau)\tau\iota$ — $\tilde{\epsilon}(\lambda)\lambda\alpha\beta\epsilon$ — $\tilde{\epsilon}(\mu)\mu\epsilon\mu\alpha\iota$, $\tilde{\epsilon}\mu\mu\alpha\theta\epsilon\nu$ (aor. od $\mu\alpha\nu\theta\acute{\alpha}\nu\omega$ učím se), $\phi\iota\lambda\omicron\mu\mu\epsilon\acute{\iota}\delta\eta\varsigma$ (rád se usmívající) — $\tilde{\epsilon}(\rho)\rho\epsilon\zeta\alpha$, $\tilde{\epsilon}(\rho)\rho\acute{\upsilon}\text{-}\sigma\alpha\tau\omicron$ — $\tilde{\epsilon}(\delta)\delta\epsilon\iota\sigma\epsilon$.

Pozn. Toto zdvojení zakládá se z pravidla na připodobování, jako $\pi\pi$ v $\acute{\omicron}\pi\pi\omicron\acute{\omicron}\sigma\omicron\varsigma$ a t. d. místo $\acute{\omicron}\delta\text{-}\pi\omicron\iota\omicron\varsigma$, $\tau\tau$ v $\delta\tau\tau\iota$ místo $\acute{\omicron}\delta\text{-}\tau\iota$ (§ 248. 5. p. 1.), inf. $\tilde{\epsilon}\mu\mu\epsilon\mu\alpha\iota$

§ 242. Odchýlně od epického a attického nářečí má mluva Hérodotova:

κ místo π : ve všech tvarech kmene zájmenného $\pi\omicron$: $\kappa\omicron\tau\omicron\varsigma$, $\acute{\omicron}\kappa\omicron\tau\omicron\varsigma$, $\kappa\acute{\omicron}\sigma\omicron\varsigma$, $\kappa\acute{\omicron}\tau\epsilon\rho\omicron\varsigma$, $\kappa\acute{\omicron}\nu$, $\kappa\acute{\omega}$, ale $\delta\pi\omicron\delta\alpha\pi\acute{\omicron}\varsigma$;

κ „ χ : $\acute{\delta}\acute{\epsilon}\kappa\omicron\mu\alpha\iota$, $\acute{\omicron}\nu\kappa\acute{\iota}$;

τ „ θ : $\acute{\alpha}\nu\theta\iota\varsigma$, ale $\acute{\alpha}\nu\theta\iota\gamma\epsilon\nu\acute{\eta}\varsigma$;

ξ „ $\sigma\sigma$: $\delta\acute{\iota}\xi\acute{\omicron}\varsigma$, $\tau\epsilon\lambda\acute{\epsilon}\xi\acute{\omicron}\varsigma$, ale nikdy $\xi\acute{\omicron}\nu$ místo $\sigma\acute{\omicron}\nu$ anebo $\tau\tau$ místo $\sigma\sigma$, tedy vždy $\theta\acute{\alpha}\lambda\alpha\sigma\sigma\alpha\nu$, $\phi\upsilon\lambda\acute{\alpha}\sigma\sigma\omega$ a pod.

Přesmyknutí přídechu: $\tilde{\epsilon}\nu\theta\alpha\upsilon\tau\alpha$ (att. $\tilde{\epsilon}\nu\theta\alpha\upsilon\theta\alpha$), $\tilde{\epsilon}\nu\theta\epsilon\upsilon\tau\epsilon\nu$, $\kappa\iota\theta\acute{\omega}\nu$ (= att. $\chi\iota\tau\acute{\omega}\nu$).

Souhláska temná (tenuis) trvá ve středosloví i v dosloví před dyšnou: $\acute{\alpha}\nu\theta\eta\text{-}\mu\epsilon\rho\omicron\nu$, $\tau\omicron\upsilon\theta\tau\epsilon\rho\omicron\nu$ (att. $\theta\acute{\alpha}\tau\epsilon\rho\omicron\nu$), $\tilde{\epsilon}\pi\epsilon\zeta\eta\varsigma$, $\tilde{\epsilon}\pi\acute{\iota}\sigma\theta\alpha\iota$, $\acute{\alpha}\pi\acute{\iota}\kappa\epsilon\tau\omicron$ — $\acute{\alpha}\pi\text{'}\acute{\omicron}\delta$, $\kappa\alpha\tau\acute{\alpha}$ (z $\kappa\alpha\tau\text{'}$ & místo $\kappa\alpha\theta\text{'}$ &), $\acute{\omicron}\nu\kappa$ $\acute{\omicron}\acute{\iota}\acute{\omicron}\varsigma$ $\tau\epsilon$ (výjimky jsou řídké: $\tau\acute{\alpha}$ $\tilde{\epsilon}\pi\acute{\iota}$ $\theta\acute{\alpha}\tau\epsilon\rho\alpha$, $\acute{\alpha}\phi\eta\sigma\epsilon\iota\nu$, $\tilde{\epsilon}\phi\omicron\rho\omicron\varsigma$).

$\gamma\nu$ mění se v ν : $\gamma\acute{\nu}\theta\omicron\mu\alpha\iota$, $\gamma\acute{\nu}\theta\acute{\omega}\sigma\kappa\omega$.

ν přisuvně vypouští se často a ς vůbec při $\acute{\alpha}\chi\epsilon\iota$, $\mu\acute{\epsilon}\chi\epsilon\iota$, $\acute{\omicron}\beta\tau\omega$.

místo *ἔσ-μεναι*, *φιλομυειδής* místo *φιλομυειδής* (koř. *σμι*), *ἕξῃξα* místo *ἕφραξα* (km. *φραξα*), *ἕξῃον* (tekly) místo *ἔσραον* (km. *σραυ*), *ἔδδισε* (čili *ἔδεισε*) místo *ἔ-δδεισε* (§ 241. 3.) vedle *δεισε*, *ὑπὸδεισάτε*. Jenom plynné ukazují samy o sobě svou moc hláskovou, jako v *ἔ-μμαθε*, *ἔ-λλισσεται*, *ἄπ-ε-ννίζοντο*, *κατα-ννεύων*, kterážto tvary i jednoduchou souhláskou psány bývají, ač předchozná slabika krátká jest ve verši dlouhá polohou (positioně). (Srov. §§ 252. 3. a 276. 3.)

6. Hrdelnice i zubnice trvají před *μ* často beze změny: *ἴκ-μενος*, *ἀκαχ-μένος*, — *ἴδ-μεν*, *κε-κορυθ-μένος*.

7. Mezi *μ* a *ρ*, jakož i mezi *μ* a *λ* vsouvá se (eufónické) libozvukné *β*: tak z *ἄ-μρο-τος* vzniká *ἄμ-βρο-τος* (immortalis) km. *μορ*, z *με-μλω-χα μέ-μ-β-λω-χα* km. *μολ* § 240. 11. pozn. Srov. též aor. *ἦμ-β-ροτον* a *ἦμαρτον* km. *ἀμαρτ*.

Tvaroslovi.

Deklinace (§§ 29.—39.).

§ 243

Deklinace mají tyto odchýlné koncovky:

A-deklinace		O-deklinace	Souhlásková deklinace
fem.	mask.		
sing. gen.	<i>ᾶο, εω, ω</i>	<i>οιο (οο) ου</i>	
du. g. d.		<i>οἶν</i>	<i>οἶν</i>
plur. gen.	<i>ᾶων, εων, ων</i>		
dat.	<i>ῆσι(ν), ῆς</i>	<i>οισι(ν)</i>	<i>(ε)σσι(ν) (ε)σι(ν)</i> .

Poznámky.

1. Některá maskulina A-dekl. (hl. epitheta hrdin a bohů) přejala vokativ na *ἄ* za nominativ (srov. též nautá, poetá, vladyka):

(*Νέστωρ*) *ἱππότα* (jezdec),

ἱππλάτα (konivládce),

(*Ζεὺς*) *εὐρύοπα* (širozvučný),

νεφεληγερέτα (mrakosběrný),

(*Ποσειδάων*) *κίανοχαῖτα* (tmavovlasý),

μητίετα (věhlný, velemoudrý) a j. v.

2. Genitiv sing. u A-deklinace končí se po souhláskách v *ᾶο*, *ἔω*, po samohláskách v *ᾶο*, *ω*: *Ἀτρείδαο*, *Ἀτρείδῃω*, *Ἐρμείαο*, *Ἐρμείω*.

3. Genitiv sing. u O-deklinace tvoří se příponou (*σιο*) *ιο*, tak že gen. vyzvukuje v *οιο* a *ου* (staž. z *οιο*, *οο*): *ἀργυρέοιο βιοῖο* stříbrného luku.

§ 243. Dual schází jak při deklinaci, tak při konjugaci. Tvary, jež se jinde stahují, zůstávají nejčastěji nestaženy.

2. Gen. sing. slov na *ης* končí se v *-εω*, jakož i slov vyzvukujících v *-έης* (místo *έω*): *νεηρίας νεηρίεω*, *βορέης (βορηής) βορέω*, *Ἐρμείης Ἐρμείω*. Akkus. sing. jmen vlastních na *-ης* zakončen bývá buď v *-ην*, buď v *εα*: *Ξέρξην*, *Ξέρξεα*, také *ἀκινάκεια*, *δεσποίαεα*.

Pozn. Tvar na *o-o*, čínelí přechod od koncovky *o- ω* k *ou*, objevuje se v gen. *Πετεῶ-ο* (nom. *Πετεῶς*) a *Πηγεῶ-ο*, a, jak někteří soudí, ve verších, jako *B 325 ὄο* (místo *ου*) *κλέος οὐποτ' ἄλειται*, *O 66, Φ 104, X 6, α 70, κ 36, 60* a j.

4. V **Ď**ativě dekl. souhláskové bylo původně, jako v latině, dlouhé *ι*, jaké se naskýtá ještě často ve verši, tak *ι 194 ἀδοῦ πάρ νῆϊ τε μένειν* (§ 276. 5.).

5. V **O** kativ sing. zní od *νύμφη* (dívka) *νύμφᾳ* (srov. *ἄττα* otče, *βαφῦσκα*, *τέντα*, *πάππτα* tatínku), od *Πουλυδάμας*, *Λαοδάμας*, vok. *Πουλυδάμα*, *Λαοδάμα* (vedle *Κάλχαν*, *Θόαν*); od *ἄναξ* vládce (km. *ἀνακτ*) zní vok. *ἄνα* ve spojení *Ζεῦ ἄνα*, jindy *ἄναξ*, jako vůbec často vokativ bývá zastoupen nominativem, na př. *φίλος ὦ Μενέλαε*.

6. Genitiv plur. u A-deklinace končí se v *ᾶων*, *ἑων*, po samohláskách v *ῶν*: *ναυτ-ᾶων* (naut-arum), *ναυτέων*, *παρειῶν*.

7. **D**ativ plur. souhláskové deklinace má tyto koncovky:

1) *σι(ν)*: *θηρ-σί*, *ποσ-σί* (z *ποδ-σι*) *ποσί*, *βέλεσ-σι*, *πίτυ-σι*;

2) *σσι(ν)*: *νέκυ-σσι*, *πίτυ-σσι*;

3) *εσσι(ν)*: *κηρύκ-εσσι*, *πόδ-εσσι*, *πάντ-εσσι*, *πολί-εσσι*, *νεκῦ-εσσι*, *βό-εσσι*, *ἀριστή-εσσι*, *βελέ-εσσι*;

4) *εσι(ν)*: *οἴ-εσι*, *ἀνάκτ-εσι*.

Pozn. Plnější přípona *-ε(σ)σι* jest, jak se zdá, odvozena od dativů kmenů signatických, jednoduchou příponou *-σι* tvořených, a připojena k jiným kmenům, ba i též k signatickým: *βέλεσ-σιν*, *στήθεσ-σιν*, *ἔπεσ-σιν*, — *κηρύκ-εσσιν*, *πολί-εσσιν*, *ἀριστή-εσσιν* (km. *ἀριστησ*) — *βελέ-εσσιν*, *ἐπέ-εσσιν*, *τεκέ-εσσιν*, *δέπᾳ-εσσιν*. *σσ* mohlo se dle § 242. 2. ztenčiti v *σ*: *οἴ-εσι*, *κέρᾳ-σιν* vedle *δέπᾳσ-σιν*.

O zvláštnostech jednotlivých kmenův.

1. Stažená jména deklinace samohláskové jsou řídká (§ 32.): *γῆ* vedle § 244 *γαῖα*, *Ἐρμῆς* vedle *Ἐρμείας*, *Βορῆς* vedle *Βορέης*!

2. Attické skloňování (§ 38.): att. *λεῶς*, *νεῶς* zní *λαός*, *νηός* (§ 240. 10.), att. *ἕως* zora zní však hom. *ἠώς* a skloňuje se jako *αἰδώς*: *ἠοῦς* (*ἠόος*), *ἠοῖ* (*ἠόι*), *ἠῶ* (*ἠόα*).

3. Km eny na *τερ* (§ 47. 4.) mají buď silný kmen *τερ-* anebo slabý *τρ*, jak verš toho žádá:

Δημήτερος, *πατέρι*, *μητέρι*, *γαστέρι*, *θυγατέρι*, *θυγατέρεςσι*,
Δημήτρος, *πατρῶν*, *θυγάτρα*, *θυγάτρες*, *θυγάτρας*, *θυγατρῶν*;

§ 243. 6. Gen. pl. *α*-kmenů končí se v *-έων*; podobně gen. ženských adjektiv, zejména, číslovek a participií *εψηλέων*, *ὕμετερέων*, *αυτέων*, *εουσέων*. Ba rytona skracují *-εέων* v *-έων*: *θηλέων*, *χρυσέων*, *μνέων* (nom. *μνῆαι*), ale *γενέων* (gen. od *γενεή*), nikoli *γενέων* (což je gen. od *γένος*).

§ 244. 2. Dle attické deklinace sklánějí se *λεῶς*, *Μενέλεως*, *Ἀμφιράρεως*, *Ἰνάρως*, kdežto *κάλος* (lano), *λαγός*, *νηός*, *ἀξιόχρεος*, *ἴλεος*, *πλέος* spravují se O deklinací; složeniny s *γῆ* kolísají: *μεσόγατος* (*-γεως*), *ὑπόγατος* (*-γεως*).

ἀνήρ tvoří tv. od gen. ἀνέρος i ἀνδρός, dat. pl. ἀνδράσι(ν) i ἄνδρασσι(ν).

χείρ (§ 47. 4. p. 3.) má v dat. sing. χείρ-ι nebo χερ-ί, v dat. pl. χείρ-ε(σ)σι(ν) nebo χερ-σί(ν).

4. Barytona na -ις a -υς (§§ 46. 2., 50. 3.) tvoří akk. sing. příponami ν i α: ἡ ἕρις (spor): ἕρι-ν, ἕριδ-α, ἡ κόρυς (přílbice): κόρυ-ν, κόρυ-θα.

Pozn. Adj. εὐρός má v akkus. εὐρέα ve spojení εὐρέα πόντον α κόλπον.

5. Kmeny na εὔ (§ 49.) zachovaly ještě původní tvar kmenový v η^F, jména vlastní také kratší tvar kmenový v -ε:

sing. n. βασιλεύς	pl. βασιλῆ-ες	Πηλεύς	
g. βασιλῆ-ος	βασιλῆ-ων	Πηλῆ-ος	Πηλέ-ος
d. βασιλῆ-ι	βασιλεῦ-σι(ν)	Πηλῆ-ι	Πηλέ-ϊ
a. βασιλῆ-α	βασιλῆ-ας	Πηλῆ-α	Πηλέ-α.

Pozn. 1. Dle tohoto vzoru tvoří se gen. ἕηος (pl. ἑάων), nom. ἕως (ἡὺς dobrý, statný). Zřídka se akk. sing. stahuje: Τυδῆ.

Pozn. 2. Kmeny na -ν mají stažený dativ -νι, jako πηθῶνι (nom. πηθῶς množství), akk. pl. σῶας, ἰχθῶας vedle σῶς, ἰχθῶς; βοῶς má osamělý akk. βῶν.

6. Kmeny na -ι (§ 50.) drží ι ponejvíce nezměněné, toliko πόλις tvoří některé tvary od plnějšího kmene πολιη (§ 50. 1. a pozn. 2.):

sing. n. πόλι-ς	plur. πόλι-ες, obyč. πόλη-ες
g. πόλι-ος, πόλη-ος	πολι-ων
d. πόλι, πόλη-ι, πόλε-ι	πολι-εσσι
a. πόλι-ν (§ 276. 5)	πόλι-ς, πόλι-ας, πόλη-ας.

7. Kmeny sigmatické (§ 52.) na ες stahují gen. sing. iónským způsobem v εν, jako: Θέρεις (v létě).

8. Vlastní jména na -κλής (§ 52. 3.) mají v sing. κλῆ-ος, κλῆ-ι, κλῆ-α: Ἡρακλῆς, Ἡρακλῆος, Ἡρακλῆι, Ἡρακλῆα, Ἡράκλεις. Sklánějí se tudíž dle vzoru βασιλεύς.

§ 244. 4. ὕρις, akk. ὕριν, ὕριθα, χάρις, akk. χάριν, χάριτα; ἄχαρις, neutr. pl. ἀχάρिता. Kmeny samohláskové a výsuvné nestahují se

5. Sing. βασιλεύς, βασιλέος, βασιλέϊ, βασιλέα, βασιλεῦ; pl. βασιλέες (-εῖς), βασιλέων, βασιλεῦσι, βασιλέας.

Substantiva na υς, υος mají v akk. pl. -νας a -ῦς: ἰχθῶας, ἰχθῶς, kdežto zakončená v υς, εος, jakož i adjektiva v υς, εος (fem. -εα místo -εια) přibírají přípony ku kmeni ε^F (§ 50. 1. p. 1.): sg. πῆχυς, πῆχεος, πῆχει, πῆχυν; pl. πῆχες, πηχέων, πῆχεσι, πῆχεας.

6. Jako πόλις (dat. pl. πόλισι, akk. πόλιας a πόλις) sklánějí se také Ἴσις, Θέτις a jiná vlastní jména.

7. Kmeny sigmatické na -ες se nestahují: γένεος, γένει, γένεα; ἀληθέες, ἀληθέας, ἀληθέως, αλο ἀδεῶς, ἀκλεῶς, ἀκλεῖ.

8. Θεμιστοκλῆς, -κλέος, -κλέϊ, -κλέα, Θεμιστοκλέες.

Pozn. 1. V novějších vydáních však čtou se nestažené tvary sign. deklinace, které verš z pravidla připouští, tedy: *Ἡρακλῆς, -κλέος, -κλείϊ, -κλέα*, km. *Ἡρακλεῖες* (τὸ κλέος sláva).

Pozn. 2. V příčině dloužení samohlásky subst. *δέος* (bázeň), gen. *δέους, σπέος* (jeskyně), *σπέους* (= *σπεφε-ος*), dat. *σπεῖ*, pl. dat. *σπεῖσαι* vedle *σπέσαι* srov. § 241.5. — Nom. pl. substantiva *κλέος* stahuje se nepravdělně v *κλέα*.

9. Neutra na *-ας* (§ 52. 4.) zeslabují *α* v *ε*; tak *οὔδας* (přída) *οὔδεος, οὔδει*; *κῶας* (klíže, rouno), *κῶα, κῶεσι*, a mají tvary nestažené vedle stažených: dat. *σέλαιϊ, γήραιϊ* vedle *σέλαι, γήραι* (*σέλα, γήρα*), gen. pl. *δεπῶων* vedle *κρεῶν*.

10. Sigmatické kmeny, jako *αἰδος* (nom. *-ός*) (§ 52. 4.) jsou: *χρός* klíže, pleť (vedle km. *χρωτ*), *ἰδρός* (vedle km. *ἰδρωτ*) pot, *ἦρός* zora (viz 2.). Slova tato z pravidla koncovek nestahuji: *χρόςος, χρο-ῖ, χρο-α* (vedle *χρωτα*), *ἰδρόϊ* (obyč. *ἰδρωῖ*).

Jednotlivá substantiva nepravdělná (*ἀνώμαλα* § 54.).

Nepravdělnosti lze vyložití tím, že jednak více kmenů, jednak starší i mladší § 245 tvary vedle sebe se vyskytají; jako *τὸ ἤπαρ, ἤματ-ος* iecur (dle § 53. 3.), mění kmen *τὸ κτέαρ* statek, gen. *κτέατ-ος, τὸ πείραρ* (att. *πέρας*) finis, gen. *πείρατ-ος*.

1. *Ἄρης* (Arés), km. *Ἄρηφ* (dle *βασιλεύς*) a km. *Ἄρες*:
sing. gen. *Ἄρη-ος* i *Ἄρε-ος*, akk. *Ἄρηα* a *Ἄρην*, vok. *Ἄρες*.
2. *γόνυ* (koleno), km. *γουννατ* a *γουν* (z *γουν* dle § 11. 1.):
sing. gen. *γούνατος* a *γουνός*, pl. dat. *γούνασι* a *γούνεσι*.
3. *δόρυ* (dřevce, kopí), km. *δουρατ* a *δουρ* (z *δουρ* § 11. 1.):
sing. gen. *δούρατος* a *δουρός* a t. d.
4. *Ζεύς*, km. *Διφ* (sr. *divus*) a *Ζηη*:
sing. gen. *Δι-ός* a *Ζηη-ός*, d. *Δι-ῖ* a *Ζηη-ῖ*, akk. *Δία* a *Ζῆν* čili *Ζῆη-α*, voc. *Ζεῦ*.
5. *κάρη* (hlava), km. *καρηατ, καρητ, κραατ, κραιτ, καρηη*:
sing. gen. *καρήατ-ος, κάρητ-ος, κραιατ-ος, κραιτ-ός*;
dat. *καρήατ-ι, κάρητ-ι, κραιατ-ι, κραιτ-ῖ*;
akk. *κάρη, τὸν κραιτ-α, τὸ κάρ*;

§ 244. 9. Neutra na *-ας* zeslabují *α* v *ε* mimo *γήρας*, gen. *γήραος, γήραιϊ*, tedy: sing. *κέρας, κέρεος, κέρειϊ*, pl. *κέρεα, κερέων*; rovněž tak *γέρας, τέρας*, pl. *τέρεα* vedle *τέρατα*.

Sing. *κρέας*, gen. *κρέως*; pl. *κρέα, κρεῶν*.

Feminina na *ῶ*, jež mají v akk. sing. *-οῦν*, jsou tato: *Βουτοῦν, Ἴουν, Σαυποῦν, Τιμοῦν*, ale *Σαρδώ*. — *Ἡρώς* má v akk. sing. *ἦρωα* i *ἦρων*; *Μίνως*, gen. *Μίνωος* i *Μίνω*; *πάτωρ*, akk. *πάτρων*.

§ 245. 1. *Ἄρης, Ἄρεςος, Ἄρειϊ, Ἄρεα*.

3. *δόρυ*, dat. pl. *δούρασι* i *δούρασι*.

pl. nom.	καρῆατ-α,	κράατ-α,	κράτ-α,	κάρην-α;
gen.			κράτ-ων,	καρήν-ων;
dat.			κράσι(ν).	

6. νῆϋς (näv-is, loď, att. ναῦς), km. νηϜ (νηυ), srov. § 240. 13.:

sing. nom.	νηϋς	plur.	νη-ες,	νέ-ες	
gen.	νη-ός,	νε-ός	νη-ῶν,	νε-ῶν	
dat.	νη-ῖ		νηυ-σί,	νέ-εσσι,	νή-εσσι
akk.	νη-α,	νέ-α	νη-ας,	νέ-ας.	

7. οὔαs, οὔ(σ)αs (ucho, att. οὔς), km. οὐατ (δφατ):

gen. οὔατ-οs, pl. οὔατ-α, dat. οὔασι(ν) aneb ὠσί(ν) (z δφασι, δασι).

8. νίόs (syn), km. νίο, νίε(Ϝ), νί:

sing. nom.	νίόs	plur.	νίοί,	νίέs,	νίεs	
gen.	νίοῦ,	νίέoς,	νίoς	νίῶν		
dat.	νίῶ,	νίέι,	νίι	νίοῖσι	νιάσι(ν)	
akk.	νίόν,	νίέα,	νία		νίέας,	νίας
vok.	νίέ				νίέις.	
du. nom. akk.		νίε				

9. πολύs (mnohý), km. πολλο, πουλυ, πολυ, πολε. Tvary z kmeno πολλο sklánějí se pravidelně dle O-sklonění. Tvary ostatních kmenů jsou tyto: sing. πο(ν)λύs (neutr. πολύ), πολέoς, πο(ν)λύν, pl. πολέεs aneb πολείς, πολέων, πολέεσσι ilii πολέσι, πολέας.

Pozn. Tvary tak zvané přetvorné (μετάπλαστα) zhusta se naskýtají, tak u slov: Ἄιδηs (vl. Ἄ-Ϝ-δης, Neviditelný), gen. Ἄιδοs (vedle Ἄιδιο, Ἄιδῶ), dat. Ἄιδι od km. ἄϜιδ; — ἀλκῆ (obrana), dat. ἀλκῆ ἢ ἀλκί; ὕσμινη (hoj), dat. ὕσμινῆ ἢ ὕσμινι, ἀνδράποδον (otrok), dat. ἀνδραπόδεσσι jako od πούs (noha); — ὁ ἠνέλοχοs (vozka), πατροφόνοs (otcebijsce), Πάτροκλοs, akk. ἠνέλοχον ἢ ἠνιοχῆα, πατροφονῆα, gen. Πατρόκλου ἢ Πατροκλήοs; — ὁ λάαs kámen, λάοs, λάι, λάων, pl. λάων, λάεσσι; — ὁ δεσμóς (pouto), ὁ θνειροs (sen), τὸ πρόσωπον (obličej), pl. δεσμοί ἢ δέσματα, θνειροι ἢ θνείρατι, πρόσωπα ἢ προσώπασιν, ἢ rovněž tak ἄστρα (souhvězdí), θρυμά (dřeva), ἔρετμά (vesla), κέλευθα (cesty), κύκλα (kruhy) vedle ἄσπρη, θρυμάs, ἔρετμάs, κέλευθοs, κύκλοs; — ἡ μᾶστις (bíl), dat. μᾶστιγι ἢ μᾶστι, akk. μᾶστιγι ἢ μᾶστιν (srov. μαστίω vedle μαστίω); — ἐρίηροs (převěrný), nom. pl. ἐρίηροs (ἔταιροι), akk. ἐρίηροs, αἰπύs (strmý), akk. fem. αἰπήν, pl. neutr. αἰπία, πρέσβευs (prvorozený), fem. πρέσβα (prvorozená).

§ 245. 6. Sg. νηϋς, νεόs, νηί, νέα, pl. νέεs, νεῶν, νηυσί, νέας.

9. Pamatuj ještě: nom. δένδροs, δένδρεos vedle δένδρον, δένδρεον, gen. δενδρέου, δένδρου. — Nom. μείs (att. μήν), gen. μηρόs. — Οἰδίπωυs, gen. Οἰδιπόδεω, akk. Οἰδίπουν. — φύλαξ, gen. φυλάκω.

Πρίτvoroky pádovým koneovkám podobné (§ 55.).

§ 246

Πρίτvoroky (suffixa) *θεν, θι, δε, φι, ι, δις* vyskytají se často buď v úplně lokálním významě nebo zastupují jednotlivé pády. Spojují se jako jiné přípony pádové se kmenem anebo s příponami a sesilují se také předložkami. Před přítvorkem má *ο* obyčejně přízvuk.

θεν (na ot. odkud) lokálně a místo gen.: *οὐρανό-θεν* (s nebes), *οἴκο-θεν* (z domu), *ἐμέθεν* = *ἐμοῦ*, *σέθεν* = *σοῦ*, *ξέθεν* = *οὔ*;

θι (ve, u) lokálně a místo gen.: *Κορινθόθι* (v Korintě), *κρητόθι* (v srdci), *πόθι* = *ποῦ* (kde?), *ὅθι* = *οὔ* (kde), *τηλόθι* (daleko), *ἐνδοθι* (uvnitř), *κεῖθι* (tu), *Ἰλιόθι* *πρό*, *οὐρανόθι* *πρό*, *ἡῶθι* *πρό* (srov. *κατὰ κρηθεν* od hlavy až k patě, od *κάρη*, hlava);

δε (na ot. kam) lokálně: *οἰκόνδε* (do domu), *οἴκαδε* (domů), *δενδε* *δόμονδε* (do svého domu), *θύραζε* (= *θύρας-δε*) ven, *οἶδάς-δε* (*ἔραζε* = *χαμάζε*) na zem, *ἐνθάδε* semhle, *Ἄιδός-δε* II 856, srov. § 157. 3. 2.;

σε v adverbiích: *ἀμφοτέρωσε*, *ἐτέρωσε* (na obě strany); *πάντωσε* (na všechny strany), *κεῖσε* (onam), *κυκλώσε* (kolem);

φι(ν) ve významě lat. abl. instrumenti a za gen. i dat. sing. a pl.: *ἤφι βίηφι* (vlastní silou), *δακρυόφι* (slzami), *ραῦφι* (po lodi) — *διὰ στήθεσφι ἐλαύνειν* (prsoma), *ἐκ θεόφι* (vlivem božím), *παρ' ὄχρεσφι* (vedle vozu), *θεόφι* *μήστωρ ἀτάλαντος* (bojovník bohům rovný);

Υ jako přípona lokalu: *οἴκοι* (domi), *χαμαί* (lumí), *Πυθῶσι* (v Delfech) (srov. *ὁδοιπόρος* cestovník, *Πυλοι-γενής* (v Pylu zrozený);

δις lokálně: *χαμάδις* (= *χαμάζε*) na zem, *ἄλλυδις* (= *ἄλλοσε*) jinam, *ἐμυδις* (= *ἔμα*) spolu, zároveň.

Adjektiva (§§ 56.—58.)

1. Adjektiva trojího zakončení bývají v mluvě Hom. leckdy jen o dvojitě zakončení, tak že koneovka mask. zastupuje též rod ženský, kdežto složená adj. na *-ος, -ον* vytvářejí někdy fem. na *-η*: *ἰφθίμους ψυχάς* A 3 vedle *ἰφθίμη ἔλοχος*, *ἀλός πολιόσθι* vedle *πολιήν ἔλλα*, *ἄληγετι Ζακύνθω* vedle *ἄληγεσσα Ζακύνθος* — *ἄβροτη νύξ*, *ἀθανάτης ἀλίησι* (bohyním mořským), *νήσος ἀμφιρῦτη*, *ἀγακλειτή ἐκατόμβη*. § 247

Stupňování adjektiv (§ 59.—61.).

2. Na *-ώτερος, ὠταιος* tvoří komp. a superl. *οἰζυρώτερος, λαρώτατος*; od *ἀνηρός* zní komp. *ἀνηρέστερος*, od *νέος* a *μέσος* superl. *νεῖατος* a *μέσσατος*. Přípony *-ίων, ιστος* jsou obvyklejší nežli v attičtině; *ι* v *ἴων* je krátké.

§ 247. Adjektiva na *-εος* a *-ητος* mají v komp. *-ότερος*, v sup. *-ότατος*, jako jim odpovídající adj. attická na *-ειος*: *ἀνδρη-ότερος, οἰκνη-ότατος*, *ἔπιυιδε-ότιος, ἐπιυιδε-ότατος*; též *ἰρώτερος* (= att. *ἰερώτερος*).

γλυκός (dulcis),	γλυκίων;	κυδρός (slavný), τὸ κῦδος (sláva)	κύνιστος;
δύς (rychlý),	δύιστος;	οἰκτ-ρός (žalostný), ὁ οἰκτος (žalost)	οἰκτιστος;
φίλος (milý),	φιλίων;	μακ-ρός, komp. μᾶσσον,	μήμιστος;
βραδύς (zálohavý),	βάρδιστος;	ἀγγι (blízko), komp. ἄσσον,	ἀγγιστα;
βραχύς (krátký),	βράσσων;	παχύς (tlustý), πᾶσσων,	πάμιστος.

Některé takto tvořené komp. a sup. nemají pozitivu, jako ἀλγίων, ἄλμιστος (τὸ ἄλγος bolest), ἐλέγγιστος (τὸ ἔλεγχος hanba), κερδίων, κέρδιστος (τὸ κέρδος zisk), κήδιστος (τὸ κῆδος starost), ζήγων (hroznějši), ζήγιστος (τὸ ζήγος zima); dále jsou bez pozitivu κύντερος (drzejší), κύντατος (κύνων pes), δπλότερος (mladší), δπλότατος, též nepravn. ὑπιατος summus (od ὑπέρο).

Srov. čes. tma—tměji—nejtměji, zima—ziměji.

3. Ve stupňování nepravidelném (§ 61.) objevují se některé zvláštní tvary, zejména ve stupňování adjektiv ἀγαθός (ἡός, εὐθλός) dobrý, statečný, šlechtný; κακός špatný, skrovný; tak má

ἀγαθός v komp.: ἀρείων, ἀμείνων, κρείσσων, λωίων — βέλτερος, λωύτερος, φέρετερος, προφερέστερος,

v superl.: ἀριστος, ἀρτιστος, φέριστος, φέρτατος;

κακός v komp.: κακίων, χειρείων, χειρών — κακώτερος, χειρότερος, χειρότερος.

Kmen χερρῆ, sesilněný z χερ (skrovný), jest základem dat. a akk. sing.: χέρῃ, χέρῃα (χέρεια), pl. χέρῃες. χείρων vzniklo z χερ-ίων, χερῃων, χερῃων (§ 11. 1. a pozn 2.), χερείων ze kmene rozšířeného χερρῆσ, jako ἀρείων ze kmene ἀρεα.

ὀλίγος v komp.: ὀλιζών,

v superl.: ὀλιγιστος, ἥμιστος;

πολύς v komp.: πλείων ἢ πλέων, πλείον ἢ πλέον,

v superl.: πλεῖστος.

Od km. πλε tvoří se nom. a akk. pl. πλέες, πλείς (πληῖς).

ῥῆτιδος v komp.: ῥῆτιερος,

v superl.: ῥῆτιστος, ῥῆττατος.

Positiv ῥῆος objevuje se v příslovci ῥεῖα, ῥεῖα (§ 241. 6.).

Pozn. Předpony ἀρι, ἐρι (srov. ἄρ-ιστος), εἰα, εἰα (= διά, δία) a ἀγῆ do-
dávají adjektivám významu superlativního: ἀρι-γνοτος (velezpánivý), ἐριβόλας (velko-
hrudý, úrodný), εἰατρειής (dobře vykrmený), εἰαρηής (prudec dorážející), δάσκιος (velmi
stinný, σκιά stín), ἀγακλήτος (velmi slovnitý).

σπουδαῖος má σπουδαιότερος a σπουδαιέστερος, ὑγιηρός má ὑγιηρό-τατος a ὑγιηρέστατος, ταχύς má ταχύτερον a θάσσον.

3. ἀγαθός má κρείσσων, μέγας μέζων, κακός εἴσσων, πλέος, πλέη, πλέον nebo πολλός má v komp. mask. a fem. πλέων, neut. πλέον a πλεῦν, a podobně akk. πλέονα vedle πλεῦνα, gen. πλεόνων vedle πλεῦνων, adv. πλεόνως.

O zájmenech.

1. Osobní zájmena (§ 63.)

uchylují se v těchto tvarech od attičiny:

§ 248

	1. osoba	2. osoba	3. osoba
sg. nom.	ἐγών	τύνη	
gen.	ἐμεῖο, ἐμέο, ἐμεῦ ἐμέθεν, příkl. μεῦ	σεῖο, též příkl. σεό a σεῦ, σέθεν(τεοῖο) τεῖν, příkl. τοῖ	εἶο, též příkl. εἶο, εἶδ a ξθεν
dat.			εοῖ, též příkl. οἷ
akk.			ἐέ, příkl. μῖν
du. n. a.	νώϊ	σφῶϊ	příkl. σφῶδ
g. d.	νώϊν	σφῶϊν	příkl. σφῶϊν
pl. nom.	ἄμμιες	ὑμμιες	
gen.	ἡμείων, ἡμέων	ὑμείων, ὑμέων	σφείων, též příkl. σφέων
dat.	ἄμμι	ὑμμι	též příkl. σφίσι, příkl. σφί(ν)
akk.	ἡμέας	ὑμέας	též příkl. σφέας, příkl. σφῶς a σφέ.

Pozn. 1. Tvary zájmena 3. os. εἶο, εοῖ, ἐέ, jakož i σφέων jsou vždy přízvučné a zvrtné; tvary vždy příklonné nejsou nikdy zvrtné. Ostatní ve vzorci, u nichž podotknuo „též příkl.“, jsou zvrtné, mají-li přízvuk. μῖν = αὐτόν, αὐτήν jest osamělý tvar íónský; v témže významě σφῆ u básníků. Tragikové užívají νῖν ve smysle tvaru μῖν, časem též jako akk. pl.

Pozn. 2. Gen. sing. tvoří se příponou o-kmenů σιο, tedy ἐμεῖο a (z ἐμε-σιο, ἐμεῖο) ἐμέο. Gen. 2. os. zní dvakráte τεοῖο. O ablativním přítvorku -θεν srov. § 246.

Pozn. 3. Porůzné tvary jsou: dat. 2. os. sg. τεῖν, 1. os. pl. ἡμῖν, ἡμῖν (u att. bás. ἡμῖν aneb ἡμῖν), 2. os. pl. ὑμῖν, ὑμῖν, a du. 2. os. σφῶ místo σφῶϊ.

Pozn. 4. Plnějšší násloví zájmena 3. os. se σφ zhusta ještě lze poznati ve verši (§ 276. 4. pozn. 2.) a objasňuje tvary ἐέ (= σ[ε]φέ), εοῖ (= σ[ε]φῶ).

Pozn. 5. Zájmen zvrtných (ἐμῶν a t. d.) v attičině obvyklých Homér nezná. Místo nich klade zájmena osobní, připojuje příležitostě k důrazu zájmeno αὐτός.

2. Přivlastňovací zájmena (§ 64.).

Sing.	τεός (tuus),	εός aneb εός (suus),
dual	νώϊτερος (nás obou),	σφῶϊτερος (vás obou);
		zř. eius);
plur.	ἄμός,	ὑμός,
		σφός (suus).

Pozn. Zájmeno přivlastňovací bývá místy zastoupeno adj. φιλῶς (milý) téměř beze zdatelného rozdílu: κατεπλήγη φιλῶν ἦτορ zarazil se ve svém srdci.

§ 248. 1. Dativ zájm. σύ zní σοί, příkl. τοῖ. — μῖν je reflex. = εαυτόν, εαυτήν a zastupuje také att. αὐτόν, αὐτήν, ba i αὐτό. — Genit. a akkus. pl. mají pouze nestážené tvary, jako ἡμέων, σφέας. — Neutr. pl. je σφέα = αὐτά; σφίσι rovná se vždy εαυτοῖς, εαυταῖς, ale σφί bývá místo αὐτοῖς, αὐταῖς.

3. Ukazovací zájmena (§ 68.).

1. Člen δ , η , $\tau\acute{o}$ má ještě často svou původní moc ukazovací. V těchto tvarech liší se od attičiny:

sing. nom. δ , $\delta\zeta$, η , $\tau\acute{o}$ (\acute{o})	plur. nom. $\tau\acute{o}\iota$,	$\tau\acute{\alpha}\iota$
gen. $\tau\acute{o}\iota\omicron$	gen.	$\tau\acute{\alpha}\omicron\omega\upsilon$
dual g. d. $\tau\acute{o}\iota\nu$	dat. $\tau\acute{o}\iota\sigma\iota(\nu)$,	$\tau\acute{\eta}\sigma\iota(\nu)$.

Pozn. 1. V některých vydáních přizvukuje se nom. sing. u významu ukazovacím δ , η . Starší nom. jest $\delta\zeta$, \acute{o} ; mask. $\delta\zeta$ jest častější nežli neutr. \acute{o} (M 311, 357, Ψ 9. ω 190., srov. § 69. pozn. 1.). Zájmenem ukazovacím bývá zastupováno také zájmeno vztažné: $\alpha\lambda\ \kappa\epsilon\ \theta\epsilon\iota\omicron\ \acute{\epsilon}\theta\zeta\lambda\omicron\sigma\iota$, $\tau\acute{o}\iota\ \acute{\alpha}\nu\theta\epsilon\rho\acute{\nu}\ \acute{\epsilon}\mu\acute{\epsilon}\rho\eta\ \acute{\epsilon}\chi\alpha\sigma\iota\nu$.

Pozn. 2. Příslušné příslovce k \acute{o} , η , $\tau\acute{o}$ zní $\tau\acute{o}\varsigma$ ($\tau\acute{o}\varsigma$) a $\acute{\omega}\varsigma$ ($\acute{\omega}\varsigma$) tak; toto poslední i ve spojení $\kappa\alpha\iota\ \acute{\omega}\varsigma$ (i tak), $\omicron\acute{\rho}\theta'\ \acute{\omega}\varsigma$ (ani tak ne), srov. § 238. 17 a 31.

Pozn. 3. Leckdy užívá se dativu $\tau\acute{\eta}$ (psáno též $\tau\acute{\eta}$) jako spojky ve významě neboť, tak, proto (= $\omicron\acute{\nu}\nu$): $\tau\acute{\eta}\ \rho\acute{\epsilon}\nu\ \mu\alpha\rho\iota\tau\acute{\iota}\theta\omicron\upsilon\omega\upsilon\ \mu\acute{\epsilon}\nu\ \acute{\epsilon}\alpha\ \rho\omicron\upsilon\lambda\acute{\eta}\rho\ \mu\epsilon\tau\ \acute{\epsilon}\alpha\ \rho\omicron\upsilon\lambda\acute{\eta}\rho$ proto nech ženichů se raditi.

2. $\theta\acute{\delta}\delta\epsilon$ má v dat. pl. tvar $\tau\acute{o}\zeta\delta\epsilon(\sigma)\sigma\iota$.

3. $\kappa\epsilon\acute{\iota}\tau\omicron\varsigma$ onen (adv. k tomu: $\kappa\epsilon\acute{\iota}\sigma\epsilon$ onam, $\kappa\epsilon\acute{\iota}\theta\iota$ onde, $\kappa\epsilon\acute{\iota}\theta\epsilon\upsilon$ odonud) objevuje se vedle $\acute{\epsilon}\kappa\epsilon\acute{\iota}\tau\omicron\varsigma$.

4. $\alpha\acute{\nu}\tau\acute{o}\varsigma$ znamená z pravidla sám aneb sám o sobě: \mathcal{A} 271 $\kappa\alpha\iota\ \mu\alpha\chi\acute{o}\mu\upsilon\upsilon\ \kappa\alpha\iota'\ \acute{\epsilon}\mu'\ \alpha\acute{\nu}\tau\acute{o}\nu$. K tomu náleží příslovce $\alpha\acute{\iota}\tau\omicron\varsigma$ (jen tak, nadarmo), $\acute{\omega}\zeta\ \delta'\ \alpha\acute{\iota}\tau\omicron\varsigma$ (att. $\acute{\omega}\sigma\alpha\acute{\iota}\tau\omicron\varsigma$ právě tak).

4. Vztažná zájmena (§ 69.).

Vztažné zájmeno zhusta bývá zastupováno demonstrativem (členem) (o čl. δ = $\acute{\omega}\zeta$ srov. č. 3 tohoto paragrafu). Odchylné (a zajisté chybné) tvary zájmena vztažného jsou gen. sing. $\acute{\omega}\omicron\upsilon$ (místo $\acute{\epsilon}\theta\omicron$ neb $\alpha\acute{\iota}$ § 243. 3. pozn.) a $\acute{\epsilon}\eta\zeta$ (= $\acute{\eta}\zeta$) (II 208).

Pozn. Příslušné příslovce $\acute{\omega}\varsigma$ (jak) stává se oxytonem, položením za své substantivum: $\theta\epsilon\rho\iota\theta\epsilon\varsigma\ \acute{\omega}\varsigma$ (jako ptáci), $\theta\epsilon\iota\omicron\varsigma\ \acute{\omega}\varsigma$ (jako bůh). O jeho moci dlužící viz §§ 241. 3. pozn. a 276. 4. pozn. 3.

§ 248. 3. Člen má v některých spojeních ještě moc ukazovací.

Pozn. 1. Zájmeno ukazovací zastupuje vztažné, vyjímajíc tvary $\acute{\omega}\zeta$, η , $\alpha\acute{\iota}$, $\alpha\acute{\iota}$, tedy: $\tau\acute{o}\acute{\iota}$, $\tau\acute{\eta}\zeta$, $\tau\acute{\eta}$, $\tau\acute{\eta}$ a t. d.

4. Tvary zájmena vztažného se samohláskou v násloví kladou se: 1. po předložkách svou samohláskou odsouvajících $\acute{\alpha}\nu\tau\acute{\iota}$, $\acute{\alpha}\nu\acute{\iota}$, $\delta\iota\acute{\alpha}$, $\acute{\epsilon}\nu\acute{\iota}$, $\kappa\alpha\iota\acute{\alpha}$, $\mu\epsilon\tau\acute{\alpha}$, $\pi\alpha\rho\acute{\alpha}$, $\acute{\upsilon}\alpha\theta\acute{\iota}$; 2. ve stálých řečních spojkových: $\acute{\epsilon}\nu\ \acute{\eta}$ zatím $\epsilon\omicron$, $\acute{\epsilon}\zeta\ \delta$ ($\acute{\epsilon}\omega\zeta\ \alpha\acute{\iota}$, $\acute{\alpha}\chi\mu\iota\ \alpha\acute{\iota}$, $\mu\acute{\epsilon}\lambda\chi\mu\iota\ \alpha\acute{\iota}$) až, $\acute{\epsilon}\zeta\ \alpha\acute{\iota}$ od té doby $\epsilon\omicron$ —, též v $\acute{\epsilon}\zeta\ \delta$ až kam, $\acute{\epsilon}\nu\ \acute{\eta}$ při čemž.

5. Zájmena tázací a neurčitá (*τίς, τίς, δεστις*) (§ 70.)

mají tyto odchýlné tvary:

	Tázací <i>τίς, τί</i>	Neurčitě <i>τίς, τί</i>	Nepřímo tázací a neurčitě vztažné <i>δεστις, δε τι</i>
sg. nom.			maskulinum <i>δτις</i>
gen.	<i>τέο, τεῦ</i>	<i>τέο</i>	neutrum <i>δτι</i>
dat.		<i>τέῳ</i>	<i>δτιεο, δετεν</i>
akk.			<i>δετεῳ</i>
pl. nom.			<i>δτινα</i>
gen.	<i>τέων</i>		<i>δτεων</i>
dat.			<i>δετέοισι(ν)</i>
akk.		neutr. <i>ἕσσα</i>	<i>δτινας</i>
			<i>ἕσσα</i>

Pozn. 1. Neutrum rodových zájmen mělo původně, jako v latině, příponu *δ* (*i-d, illu-d*); tím lze vysvětliti dvojitou souhlásku v *δτι* quod, což vzniklo z *δδ-τι*, jehož *δτ* připodobilo se v *ττ*; rovněž vzniklo dvojité *ππ* tvarův epických *ἀππότος, ἀππότος, ἀππῶς* a j., z *δδ-ποιος, δδ-πῶτος, δδ-πῶς*. — Gen. sing. *δτιεο* s dvojím *ιτ* zřídka se naskytá.

Pozn. 2. Částice *τε* (*a*), jsouc téhož kmene jako *τις* (srov. lat. que, quis), přimyká se zhusta ku tvarům členovým, jež zastupují relativum, jakož i ke skutečným zájmenům vztažným, jako *δσος τε, ἔνθα τε* (srov. att. *οἷός τε εἶμι, ἐφ' ᾧ τε, ἔστε, ἕτε, ἄτε*, lat. quis-que, plerique); též v *ὥστε* právě jako (att. *ὥστε* tak že) a podobně ve spojení, jako *μέν τε, δέ τε, καί τε, τίς τε, ἕνα τε* (§ 238. 38.). Částice tato znamenala snad původně jaksi (asi, právě, koliv), kterýžto význam sesilňující nebo zobecňující ještě místy lze poznati.

Pozn. 3. Neutrum *δ* neb *δ τε* nastupuje někdy jako spojka ve významě žo nebo poněvadž (quod): *λεῦσσετε γάρ τό γε πάντες, δ μοι γέρας ἐρχεται ἄλλη* (A 120). — *χαμέμενος, δ τ' ἄριστον Ἀχαιῶν οὐδέν ἔτισας* (A 244).

O číslovkách (§ 73.).

Odhýlné tvary číslovek jsou tyto:

1. Základní číslovky: 1. *ἓα* fem. místo *μία*: *ἓα, ἱῆς, ἱῆ, ἕαν*, též neutr. dat. *ἱῆ* (Z 422). — 2. *δισίω* vedle *δῖω*, *δῖο* nebo pl. *δισιοί, δισιαί, δισιά*; *δύω* a *ἄμφω* jsou dualy. — 4. *πίσους*, akk. *πίσουρας*. — 12. *δυσκαίδεκα* a *δυσδέκα*. — 80. *δωδάκοντα*. — 90. *ἐννήκοντα*. — *μόριοι* znamená vždy nesčíslní.

5. *δεστις* skloňuje se takto: *δετεν, δετεῳ, δετεων, δετέοισι* a *ἕσσα* (= *ἕτινα*), tázací a neurčitě *τίς (τίς): τεῦ, τέῳ* (též *τίνι*), *τέων, τέοισι*.

§ 249. *δύο* jest buď nesklonné, nebo takto se skloňuje: *δύο, δυνῶν, δυοῖσι*. — *τέσσερες, τέσσερα*. — *δυσδέκα* nebo *δύο καὶ δέκα*.

Plural od *οὐδέις, μηδεῖς* zní *οὐδαμοί, μηδαμοί*, adv. *οὐδαμά*.

2. Řadové číslovky: 1. *πρῶτος* a *πρώτιος*. — 2. *δύτερος* druhý, ale *δευτάτος* poslední. — 3. *τρίτατος*. — 4. *τέτατος*. — 7. *ἑβδόματος*. — 8. *ογδόατος*. — 12. *δωδεκάτος*.

3. Příslovce číselná: *δίχα*, *διάνδιχα*, *διχθά* (na dvě, rozloženě) (*διχθάδιος* dvojaký), *τρίχα*, *τριχθά* (na tři), *τετραχθά* (na čtvero), *πέταχα* (v pět dílů).

O slovese.

1. Osobní přípony činných tvarů,

§ 250 jež se liší od attických, jsou tyto:

a) v 1. osobě *μι*, 2. *σθα*, 3. *σι* u sloves na *-ω* v sing. pres. a aor. akt., *σθα* i jindy porůznu:

μι a *σι* v konj.: *ἐθέλω-μι*, *ἀγῶρο-μι*,

ἐθέλη-σι, *ἀγῶγῃ-σι*.

σθα v konj.: *ἐθέλη-σθα*, *ἀγῶγῃ-σθα*,

v opt.: *ζηλοῖσθα*, *βήλοσθα*,

v indik. sloves na *μι*: *τίθησθα*, *δίδωσθα*, *εἰσθα* (od *εἶμι*),

ἤθησθα.

Pozn. Srov. v attické tvary: *ἴσθα*, *ἴσθη*, *ἴσθαι* (ihas), *ἴσθησθα* neb *ἴσθησθα* (od *αἶδα*), *ἔγρησθα*.

b) *τορ* a *σθωρ* porůznu se vyskytají za *τιρ* a *σθιρ* v duale.

c) v 3. osobě pl. impf. a aor. ješt příponou *ρ* (pov., *ρ*) místo *σων*, před níž dlouhá samohláská se zkracuje (srov. *εἰρησων* a *εἶρ*, lat. *era-nt*):

ρ v impf. a sil. aor. sloves na *-μι*: *ἴσρ* — *ἴσων*, *ἔγρ* — *ἔγρων*, *ἔσταρ* —

ἔστων, *δίδρ* — *διδρων*, *ἔδερ* —

ἔδρων;

v aor. pass.: *λίδρ* — *λιδρων*, *γῶνρ* — *εφῶνρ* —

σων.

d) *εα*, *εε(ρ)* v 1. a 3. osobě sing. plpf. akt. místo *-εν*, *-ει*: *παισῖθ-εα*, *εἶδ-εα*, *εἶδ-εερ*.

Pozn. Stažením *εα*, *εερ*, *εε* povstaly tvary attické: *εα*, *εερ*, *εε* § 87, B. dol. B.

e) *θι* naskytá se tu a tam v imperf. pres. a aor.: *δίδωθι*, *ἐμαίμῃ-θι*, *ἔληθι*, *ἔμνρ-θι*, *ἔμνρ-θι*, *ζέλρ-θι*, *δίδρ-θι*.

2. Přípony osobní tvarů medlianích:

a) Osobní přípony mající v násloví *σ* vypouštějí toto a nestahují se, tedy: *ε(σ)αι*, *γ(σ)αι*, *ε(σ)σ*, *α(σ)σ*: *βούλοσσι*, *αἰσθῆσσι*, *βήλοσσι*, *εμαίμῃσσι*.

§ 250. 1. d) Plpf. má koncovky tyto: *-εα* (*εερ*), *-ει*, *-εαι*: *βούλοσσι*, *εμαίμῃσσι*, *σνρηδέσσι*.

2. a) Koncovky *-εα*, *-σσι*, *-ει* se nestahují: *μαίμῃσσι*, *ζηλοῦσσι*, *εδέξασσι*, *ἐγῆσσι*, *παιδρσσι*, ale místo *εα* hývá *εερ*, zvláště v impf., *εερ*: *προσδέξασσι*, *αἰσθῆσσι*.

Pozn. 1. Tu a tam stahuje se $\epsilon\omicron$ v $\epsilon\nu$: βάλλειν (μ 218), ἔπειν (K 146).

Pozn. 2. Z βέβλησαι vzniklo βέβληται (E 284, N 251), z μέμησαι μέμηται (O 18 a jinde).

b) μεσθα objevuje se vedle μεθα dle potřeby verše: μαχόμεσθα, ἐσόμεσθα, δεδμημέσθα, ἰκόμεσθα.

c) αται, ατο v 3. osobě pl. nastupuje místo νται, ντο i po samohláskách i souhláskách; před koncovkami těmito přecházejí retnice a hrdelnice v souhlásky dyšné:

κεκλι-αται (κλίω), κείται (κεῖμαι), βεβλήαται (βάλλω) — κεχολώατο (χολώω), δεδμηάτο (δάμνημι), βεβολήατο = βεβλήατο — γενοίατο, απολοίατο — ἔρχαται (ἔρχω), τετραφάαται (τρέπω), ἀγγήερατο (ἀγγίζω).

Pozn. Ve dvou tvarech perf. jest před αται, ατο vsuto δ: ἀκηχέ-δαται (ἀκηνν-μαι rymoutím se) a ἐληλάδατο (ἐλάτνω). Srov. ἐξάδαται (ῥάτνω kropím, vl. ῥαδνηω, km. ῥαδ, § 254. 6. pozn. 4.)

3. Přípony infinitivu.

Infinitiv rodu činného má zhusta přípony: μεναι, μεν,
se sponou: έμεναι, έμεν:

πανόμεναι, ἀξέμεναι, ελπόμεν(αι), δοῦνμεν, ἰστάμεν(αι), δόμεν(αι), ἴδμεν(αι), ἐστάμεν, στήμεναι, γνώμεναι, μιγήμεναι, τετλάμεν, τιθήμεναι, φορήμεναι, καλήμεναι, φιλήμεναι.

O příznamených způsobových.

1. Konjunktivy sloves na -μι mají krátkou sponu (ϵ neb o) za příznak § 251 způsobový: ἴ-ο-μεν camus. Jejich příkladu následují slovesa na -ω, obzvl. v konj. slabého aoristu akt. a med. ἐγείρ-ο-μεν, ἀπολῶ-ο-μεν, βήσ-ο-μεν, εὔχ-ε-αι, ἰλάσ-ε-αι, ἱμείρ-ε-ται, θή-ο-μεν, δαμή-ε-τε, εἶδ-ο-μεν.

2. Optativy stahují příznak optativní ι s koncovou hláskou kmenovou: φθίμην, φθίτο, δύη, δαινύτο, δαινύατο, λύντο, λελύντο, μεμνήμην (ale 3. os. sing. μεμνέ-ωτο místo μεμνήοιτο).

e) αται, ατο bývají místo νται, ντο:

1. v příponách optativu: ἀγοίατο, γενοίατο, δυναίατο, πειρώατο;

2. v ind. pf. a plpf., při čemž zůstává kmen krátký a přidechem se opatřuje: κεχύαται, ἠγέαται, ἐπεπειρέατο — αγωνίδαται, ἐσκενάδατο, κεχωρίδαται — ἐτετάατο, τετρίφαται (toliko ἀπίκαται, ἀπίατο bez přidechu);

3. ve 3. os. pl. sloves na -μι: τιθέαται, ἐτιθέατο, κέαται (= κείνται), κατέαται (= κάθηρται), κατέατο a ἰστέαται, ἐπιστέατο, δυνέαται (o ϵ místo α § 240. 10. pozn. 2., srov. též pf. med. ἀναπτεάται od ἀναπετάννμι).

O přímnožku a zdvojně (§§ 78. 79. a 112.).

§ 252

1. Jak slabičný, tak časový přímnožek brzy se klade, brzy se vypouští, jak toho žádá verš: *λύσε, βῆ, ἔχεν, ἔλκε, ἔντο, ἀπλίσσάμεσθα.*

2. Slovesa, jež měla v násloví digamma, mohou také slabičný přímnožek přibírat: impf. *ἔουνοχόει* od *Φουνοχοέω* (nalévám víno), *ἔ-ἀνδανον* (km. *σφαδ*), aor. *ἔ-άλων* (km. *φαλω*); srov. § 241. 1.

Pozn. 1. Nepravidelně mají η místo ε mimo jiná plpf. *ἠείδη* od *αἶδε*, *ἦζτο* vedle *ἔιζτο* od *ἔοικα*, impf. od *εἶρω* (sero) *ἦειρεν* (= *ἦειρεν* od *αἰέρω* zdvíháni), part pf. *ἔ-ετ-μένος*, plpf. *ἔ-ετ-το*.

Pozn. 2. Vedle přímnožku slabičného naskýtají se také tvary s přímnožkem časovým, jako *ἤρασσε* vedle *ἔαρασεν*, *ἤρδαρε*, *ἤλειτο*, *ῶρει*, nebo s obojím přímnožkem *ἔφροχόει*, *ἀνέφρε* (*ἔῆρδαρον*?).

3. Kmeny s náslovným ρ nezdvojují někdy ρ, kdežto kmeny s náslovným λ, μ, ν, σ někdy tyto souhlásky za přímnožkem zdvojují: *ἔλλαψε*, *ἔλλιτάνεε*, *ἔμμαθε*, *ἀπ-ενίζοντο*, *ἔσσειοντο*, *ἔυσενα* (§ 242. 5. pozn.).

Pozn. ρ nezdvojuje se v thesi: *ἄλλος δ' ἄλλῳ ἔρεξε* B 400, *ἐράπιμεν* π 379 (§ 276. 3. p. 2.).

4. Zdvojně neschází pravidelně nikde v perf. a plpf., ani když přímnožkem jest zastoupena. Slovesa *μείρωμαι* a *σείω* tvoří zdvojně dle vzoru kmenů s náslovným ρ, načež náslovnou souhlásku zdvojují: *ἔμιωγα* (dosáhl jsem), *ἔσσημαι* (agitatus sum), *ἔσσημενος* (rozehnaný, dychtivý), ale *ἔ-μαρτο* usouzeno bylo.

Pozn. 1. Úchýlné zdvojení sledáváme: u part. pf. *ἔ-ερωταμένος* (zaušpiněný). — *ἔωθα* místo *εἴωθα* (§ 241. 2.), *ἔζημαι* místo *ζήτημαι*.

Pozn. 2. Z násloví digammatického lze vyložití zdvojně sloves *ῥοιλα* (km. *σελπ*, *ἔλω*), *ῥοργα* (km. *σεργ*), *ἔαθα* (km. *σφαδ* § 264.) a jiných.

Pozn. 3. Nepravidelné εἰ mají *δείδοικα*, *δείδια* (km. *διδ*) a *δειδέχαται* (srov. *δεικανάομαι* vítám).

5. Tak zvaná attická zdvojně kmene perfektního jest rozšířenější než u attičině; u některých sloves zůstává za slabikou zdvojněovací samohlásky krátkou.

§ 252. Slabičného přímnožku nemají iterativa a některá plusquamperfekta: *ποιέεσκον*, *λάβεσκον*, *ἀναβέβηκει*, *καταέλειται*. Stálý přímnožek časový má jen málo sloves, jako *εἶδον*, *εἶχον*, *ἔλασε*, *ἔλθον*, *ἦσαν*. Z pravidla schází přímnožek u sloves iónského rázu, jako *ἀγνέω*, *ἀεθλέω*, *ἀθρόωδέω* (místo *ἀθρόωδέω*), *ἔργω* (= att. *εἶργω*), *ἔσσω*, *εἶρῶ*, *εἶρωιέω*; potom u sloves začínajících se dvouhláskou nebo samohláskou polohou dlouhou: *αἰνέω*, *αἰρέω*, *αἰτέω*, *εὐρίσσω* (a u všech s *ε* u mimo *εἶδω*) — *ἄπτω*, *ἄρχω*, *ἄρμύζω*, *ἀντιάζω*, *ἀρμέω*, *ἀρμιζέω*, *ἀρτιάζω* (att. *ἔαρτιάζω*), dále při *ἔάω*, *ἔρδω*, *ἔργάζομαι* a potom u plpf. *ἔώθεα*, *ἔσσιζεν* a u plpf. s attickou zdvojně *ἀκηκόεε*, *ἀραίρητο*.

Jinaké odchylky jeví se: v impf. *ῶρων* (*ῶρέω*), pf. *αἶσα* (= *ἔουσα*), *ἔωθα* a plpf. *ἔόργεε*.

§ 252. 5. *ἀλέω* — *ἀλήλεκα*, *ἀλλήλεσμαι*.

Km. ἀγερ,	ἀγείρω sbírám,	ἀγηγέρατο;
ἀν(ε)θ	(srov. ἀνθος), přýštím,	ἀνήθοθε, ἐνήθοθε;
	vyrážím,	
ἀρ,	ἀραρίσκω pojím,	ἄρηρα jsem spojen, hodím se;
ἀρο,	ἀρόω orám,	ἀρηρομένος;
ἐρειδ,	ἐρείδω opírám,	ἐρηρέδαται (-το), ἠρήριστο;
ἐριπ,	ἐρείπτω kácím,	ἐρήριπα skácel jsem se, ἐρέριπτο;
ῶδ,	(att. ῶζω voním),	ῶδῶδει;
ῶδυσ,	ῶδύσσομαι lhnévám se,	ῶδῶδυσται rozluhéván jest;
ῶρεγ,	ῶρέγομαι natahuji se,	ῶρωρέχεται;
ῶρ,	ῶρνῦμι zdvíhám,	ῶρωρε zdvihl se, med. 3. osoba sing. ῶρῶ- ρεται;
ἀλα,	ἀλάομαι toulám se,	ἀλάλημαι jsem na toulkách;
ἀλυκτ,	ἀλύσσω běsním,	ἀλαλύκκημαι jsem vyděšen;
ἀχ,	ἀχνυμαι rmoutím se,	ἀκάχημαι (§ 263.) jsem zarmoucen.

Pozn. Sem náležejí participia ἀκαχμένος acūtus (ἀκων oštěp) a συνοχωκώς (συν-οκ-αχώς) stěsnaný, skrčený (συνέχω) a perf. ὄπ-εμν-ἠμῦκεν (praes. ἠμύω kloním hlavu) se vsutým *ν*.

6. Zdvojený silný aorist tvoří se od mnohých sloves. Zdvojká trváje ve všech tvarech (ne jako přímnožek pouze v indikativě), sesilňuje kmen a u některých způsobuje změnu významu. Přímnožek může ještě ku zdvojce přistoupiti. Vedle některých těchto aoristů vyskytuje se též futurum zdvojené

Km. ἀρ,	ἀραρίσκω pojím,	aor. ἠρᾶρον spojil jsem, zalíbil jsem se;
ἀφ,	ἀπαρίσκω klamu,	ἠπαφε, ἀπάφοιτο;
ἀχ,	ἀκαχίζω kormoutím,	ἠκᾶχε, ἀκᾶχοντο;
δα,	διδά-σκω učím,	δέδᾶε;
καδ,	κάζομαι ustupuji,	κεκάδοντο ustoupili, κεκαδών zblaviv, fut. κεκαδήσω;
κλυ,	κλύω slyším,	κέκλυθι, κέκλυτε;
κυθ,	κεύθω skrývám,	κεκύθωσι;
λαβ,	λαμβάνω беру,	λελαβέσθαι polapiti,
λαθ,	λανθάνομαι zapominám,	λελάθοντο zapomněli, ἐκ-λέλαθον (= ἔλησα) odučil jsem;
λαχ,	λαγχάνω nabývám (losem),	λελάχωσι účastným učinili;
δρ,	ῶρνῦμι zdvíhám,	ῶρορον tr. i intr.;
παλ,	πάλλω máchám,	ἀμ-πεπάλων zamáchnuv;
πιθ,	πείθω přemlouvám,	πεπιθήν, fut. πεπιθήσω;
πλαγ,	πλήσσω tluku,	ἐπέπληγον;
πυθ,	πεύθομαι dovidám se,	πεπύθοιτο;
τᾶγ,	tango,	τεταγών chopiv;
τερπ,	τέρπομαι těším se,	τετάρπετο;

Km. <i>τιχ</i> ,	<i>τεύχω</i> připravuji,	<i>τετύκοντο, τετυκῆν</i> ;
<i>φιδ</i> ,	<i>φείδομαι</i> šetřím,	<i>πεφιδέσθαι, fut. πεφιδήσεται</i> ;
<i>φραδ</i> ,	<i>φράζω</i> ukazuji,	<i>ἐπέφραδον</i> ;
<i>χαρ</i> ,	<i>χαίρω</i> raduji se,	<i>κεχάροντο, fut. κεχαρήσω</i> .

Některé z těchto aoristů mají zároveň se zdvojkou kratší (tak zv. synkopovaný čili slabý) kmen (§ 240. 12. c a p.):

Km. <i>ἀλεκ</i> ,	<i>ἀλέξω</i> odvracuji,	<i>ἄλ-αλκ-ε</i> ;
<i>κελ</i> ,	<i>κέλομαι</i> volám,	<i>ἐ-κέ-κλ-ε-το</i> ;
<i>τεμ</i>	— zastihuji,	<i>ἐ'-τε-τμ-ε</i> ;
<i>φεν</i>	(<i>φόνος</i> vražda) vraždím,	<i>ἐ'-πε-φνε</i> .

Podobný zjev vidíme v těchto dvou aoristech:

<i>ἐνιπ</i> ,	<i>ἐνίπτω</i> (<i>ἐνίσσω</i>) plisním,	<i>ἠνίπᾶπον, ἐνέντιπον</i> ;
<i>ἐρυκ</i> ,	<i>ἐρύκω</i> zdržuji,	<i>ἠρύκᾶκον</i> .

Slovesa stažená (§§ 92. 93.).

§ 253

1. Slovesa stažená v *-άω* a *-έω* mívají zhusta nestažené tvary vedle stažených: *δοιδίδει, ναιετᾶουσι, φιλέωμεν, ἐθρήγγεον*.

Pozn. 1. Druhdy jeví se *α* dlouhým, jako v *πεινώων*; některá slovesa v *-άω* mívají také druhotvary v *-έω*: *ἀντάω* impf. *ἤντεον, μειονάω* impf. *μεινοῖεον, ὁμοκλάω* impf. *ὁμοκλέον*.

Pozn. 2. Slovesa v *-έω* stahují *εο*, zřídka *εου*, v *εν*: *νεῦμαι* (att. *νέομαι* vracím se), *νικεῖσσι* = att. *νικοῦσσι* (hašteří se); *εε* v *ει*: *μυθεῖται* *η* *μυθεεαι* (att. *μυθῆη, μυθεῖ*), *αἰδεῖτο* z *αἰδέεο* impf.; někdy vysouvají *ε*: *μυθεῖαι, πωλέο* = *πωλέεο* (att. *ἔπωλοῦ* chodívals).

2. U sloves v *-άω* vyskytují se ještě střední tvary, jež činí přechod od tvarů nestažených ku staženým; tu se předchozí a-hlávka připodobuje následující o-hlávce, nebo následující e-hlávka předchozí a-hlávce. S připodobováním (*assimilatio*) souvisí v mnohých případech změna časomíry, tak že buď jedna z připodobených samohlásek aneb obě dlouhými se stávají. Při tom nastupuje *ω* jako délka za *ου*. Ježto tedy vzniká z

<i>α + ο</i>	= <i>οω</i> (zř. <i>ωο</i>)	= staženo <i>ω</i> : <i>γελῶντες, γελώντες</i> ,
<i>α + ω</i>	= <i>οω</i>	= „ <i>ω</i> : <i>δρόω</i> ,
<i>α + ου</i>	= <i>οω</i> (zř. <i>ωο, ωω</i>)	= „ <i>ω</i> : <i>δρόωσι, ἠβῶωσα</i> ,
<i>α + οι</i>	= <i>οφ</i> (zř. <i>ωοι</i>)	= „ <i>φ</i> : <i>δρόφτε, ἠβῶομι</i> ,
<i>α + ε</i>	= <i>αι</i>	= „ <i>α</i> : <i>δράασθαι, δράαν</i> (inf.),
<i>α + ει</i> neb <i>η</i>	= <i>αι</i>	= „ <i>αι</i> : <i>δράαι (= δράει, δράῆ)</i> ,

§ 253. Slovesa v *-άω* stahují hlávku *a* a *e* v *α* (nikoli v *η*), hlávku *a* a *ο* v *ω*; místo *α + ω* a *α + ο* mají některá slovesa též *εω* a *εο*: praes. *δράω* (*δρέω*), *δράς*, *δράῖ*, *δράωμεν* (*δρέομεν*), *δράτε*, *δρέουσι*. Impf. *δρεον*, *δραας*, *δραα*, *δράωμεν* (*δρέομεν*), *δράτε*, *δρων* (*δρεον*). Opt. končí se vždycky v *-φην*, *-φμην*: *ἐνορήφην, νικῶφεν, τιμῶφτο*. — *χράομαι* má místo *εο* všade *εω*

tyto tvary zdají se tak tvořeny, jako by se samohlásce stažené (ω , φ , α , $\alpha\varphi$) obyč. krátká samohláska téhož zvuku předrážela ($\omega\omega$, $\omega\varphi$, $\alpha\alpha$, $\alpha\varphi$).

Pozn. 1. Tento zjev nazýval se dříve epickým roztahováním, a lze jej vyložití prosódicky tak, že splynutím samohlásky jedno- a dvojdobé (— + — § 275. 1.) vznikla samohláska nadměrná, t. j. delší než dvojdobá, která vyplnila ve verši jednu neb obě krátké slabiky v thesi a zároveň délku v arsi (tedy — ' aneb — '—). V nových vydáních potkáme se s nestáženými tvary *γελώντες*, *ἀράουσι* a t. d.

Pozn. 2. Porůznu stojí part. fem. *ναιετάουσα*, majíc ω místo ou .

3. Slovesa na $-όω$ spravují se v těch tvarech, ve kterých slovesa na $-άω$ připouštějí spojení hlásek ou a $ωο$, týmiž pravidly: z *ὕπνόνοντες* vzniká *ὕπνώοντες* dle *γελώντες*.

Pozn. Místo *ἀράουσι* od *ἀράω* (orám) a *δηόφεν* od *δηόω* (zuřím) píše se správněji *ἀράουσι*, *δηόουεν*.

Kmen praesentní a prostý (§ 95.).

1. Homérské nářečí může rozmanitě km. prostý rozšířiti v praesentní, sesilňuje často týž kmen způsobem postupným. Kmeny ostatních časů tvoří se z pravidla od pouhého km. prostého, někdy také od rozšířeného (sesilněného): km. *ἀλυκ* (uniknouti), praes. *ἀλύσκω*, *ἀλυσκάζω*, *ἀλυσάζνω*, fut. *ἀλύξω*, aor. *ἤλυξα*. — Km. *τυχ* a *τυχε*, I. praes. *τεύχω* připravuji (fut. *τεύξω*, aor. *ἔτευξα*, *τετυκείν*, pf. *τέτευχα*, *τέτυγμαί*, *τετεύχεται*, aor. *ἐτύχθην*), II. praes. *τυγχάνω* zastihuji (fut. *τεύξομαι*, aor. *ἔτυχον*, *ἐτύχησα*, perf. *τετύχηκα*), III. praes. *τιτύσκομαι* (z *τι-τυκ-σκ-ο-μαι*) připravuji si, mířím. — Km. *τα*, *τεν*, *τανν* napínám, I. praes. *τείνω* (pf. *τέ-τα-μαι*, aor. *τά-θην*), II. praes. *τανύω* (fut. *τανῶ*, aor. *ἐ-τάνυ-σα*, pf. *τε-τάνυμαι*, aor. *ἐ-τανύθην*), III. praes. *τιταίνω* (aor. part. *τιτήρας*).

2. Třída nerozšířená (slovesa prostokmenná) obsahuje většinu sloves tvořených způsobem prvotním, jako *ἄγω*, *φέρω*, z nichž však mnohá zároveň v podobě rozšířené se objevují, náležejíce pak do některé ze tříd následných: *ἄγω* (vedu) vedle *ἀγινέω*, *ἀλδομαι* (ostýchám se) vedle *αἰδέομαι*, *ἀντομαι* (potkávám) vedle *ἀντάω* (aor. *ἤντησα*) a *ἀντιάω* (aor. *ἀντίασα*), *ἄνω* (končím) vedle *ἀνῶω*, *βλάβω* (*βλάβεται γούνατα* kolena klesají) vedle *βλάπτω*, *βδλομαι* (chci) vedle *βούλομαι*, *δέμω* (stavím) (pf. *δέδμημαι*, *δόμος* dům), *δέρω* (dru) (adj. slov. *δρατός* (§ 240. 11.)), *ἔδω* (jím) vedle *ἔσθω* a *ἔσθίω*, *ἔθω* (zvyklý jsem), *λάμπω* (lesknu se) vedle *λαμπετάω*, *ἔθωμαι* (starám se), *ἔρωμαι* (znamenám (*οἶρος* strážce),

(srov. *Ἀτρείδω* a *Ἀτρείδω* (§ 240. 10.): *χρέωμαι*, *χρεώμεθα*, *χρέωνται*, *χρεώμενος*).

Slovesa v $-εω$ zůstávají obyčejně nestažena: *ποιέω*, *ποιέεις*, *ποιέει*, *πλέειν* (ale *δέει* a *ἔδει* vedle *δέει* a *ἔδει*). Stahují-li se, pak $\epsilon + o$ a $\epsilon + ou$ splývá v eu : *ἐποίηεν*, *ποιεῖσι*, *προθυμύμενος*, *λυπεῖσα*, *εεαι* a *εεο* splývá v *εαι*, *εο*: 2. os. sing. ind. *φοβέαι*, 2. impt. med. *φοβέο*, *αἰτέο*.

Slovesa na $-όω$ se stahují, avšak mají často (mimo infinitiv) nepravidelně eu místo ou z oo : *ἀνδρεύμενος*.

πέλω (jsem) vedle παλώομαι (jsem, zhusta přicházím), πένομαι (pracuji) vedle πονέομαι, πέροθω (bořím) vedle ποροθέω, πέτομαι (letím) vedle ποτάομαι, στένω (stenám) vedle στενάχω, στεναχέω, στεναχίζω, τέμω (řeži) vedle τέμνω, τάμνω, τρέμω (tréso se) vedle τρομέω, τέρομαι intr. sehnou (aor. τεροσῆραι uschnouti) vedle τερσαίνω (aor. τέροσθηε vysušil).

3. K této třídě slušejí také mnohá slovesa zakončená v -ώω, jako: ζώω žiji (impf. ζῶσον, ζωός žívoucí), ἰδρώω (potím se, part. fem. pl. ἰδρωσάει), πλώω (pluji), τρώω (att. τιτρώσκω) raňuji, ῥώομαι (ῥέω) rychle se hýbu (aor. ῥῥώσάμην).

4. Ve kmeni praes. jeví se často zdvojka, která někdy celou slabiku kmenovou zdvojuje a význam slovesa vzmocňuje: εἶσκω (rovným činím, přirovnávám) z *Fe-Fix-skw* (pf. εἶσκα rovnám se), λι-λαί-ο-μαι toužím, κι-κλή-σκω volám (καλέω), μί-μνω zůstávám (μένω, μιμνάω), πι-φρά-σκω jevím (φαίνω), τι-ταίνω (napínám), τι-τύσκομαι (mírím). — ἀκ-αχίζω kormoutím (§ 252. 6.), ἀπ-αφίσκω (klamou). Srov. βαμ-βαίνω (drkotám), καρκαίρω (duním), μαρμαίρω (třpytím), παμ-φαίνω, παμφρανάω (lesknou se), κωκύω (běduji), μαιμάω dychtím (km. μα § 260.).

5. Často se praes. rozšiřuje pomocí θ: ἀίσθω vydechuji (srov. ἕιον O 252), βιβάσθων (βαίνω) dlouhým krokem kráčeje, (ἐ)εργάθω (odlučuji), ἐρέθω (ἐρεθίζω) dráždím, ἐρέχθω trhám (srov. ἐρείκω), θαλέθω (kvetu), τελέθω (jsem tu), φασέθων (svítě), φλεγέθω (planu), βαρῆθω (jsem obtížen), μινύθω (umensňuji), φθινύθω (hynu), βεβρώθω požívám (§ 262. 1.), ἔσθω (z ἐθ-θω, km. ἐθ § 267.) jím, ἠερέθομαι = ἀείρουμαι (vznáším se). Nejčastěji naskytuje se toto rozšíření v praeteritě: ἠμύναθον ubránil jsem (ἀμύνω), μετεκίαθον (šel jsem za kým, následoval jsem), ἠγερέθοντο shromáždění byli (ἀγείρω), ἔσχεθον zadržel jsem (inf. σχεθέειν).

6. U sloves třídy iótové povšimnutí zasluhuje tvoření těchto sloves:

- a) ζ = γι u sloves: βάζω (baji, mluvím), ἀλαπάζω (ničím), δαίζω (dělím), ἐλελίζω (obracím, otřásám), ἐναρρίζω (odzbrojuji, zabíjím), μασιίζω (bítuji), μερμηρίζω (uvažuji), πολεμιίζω (válčím), ῥέζω (facio, konám, obětují), στάζω (kapu), στυφελίζω (tluku), tedy aor. ἀλάπαξα, μερμηρίριξε, ἐλελίχθη, ῥεχθέν.

Pozn. Kolísají ἐρπάζω (loupím) a ἀφύσσω (čerpám): ἠρπαξα i ἠρπίσα, ἀφύσω i ἀφυσσα, — κτερείζω (iūsta facio) má ve fut. κτερείξω, ale κτεριίζω má κτεριόσιν, — νίζω (myji, vedl. tvar νίπτωμαι) tvoří νίρω, ἐνιρω, νένιρω; rovněž tak ἐνίσσω (laji, vedl. tvar ἐνάπτω); retný kmen jest základem sloves πέσσω (peku, činím zralým, πέπων zralý) a λάζομαι беру si (srov. λαμβάνω, km. λαβ).

- b) ζ = γγι ve slov. κλάζω zním (aor. ἐκλαγξα, pf. κέκληγα), πλάζω zaháním (aor. ἔπλαγξα, ἐπλάγγην), σαπιίζω (troubím), aor. ἐσάπιγξα (srov. λιγίξε zafišel).
- c) σσ = τι nebo θι v ἐρῶσσω (vesluji, ἐρέτης veslař), ἱμάσσω (bítuji), κορύσσω zbrojím (part. pf. κε-κορυθ-μένος), λίσσομαι úpěnlivě prosím (aor. ἐλιυ-όμην), tedy aor. ἱμασεν, ἐ-λλισάμην.

d) Hláška *ι*, kmen praesentní tvořící, přistupuje také ku kmenům vyzvukujícím v samohlásku, v *σ* anebo v *ϝ*: *δκνείω* válhám (km. *δκνε*), *μαίομαι* do-
týkám se, dychtím (km. *μασ*, aor. *ἐπ-ε-μάσ-σατο*), *ναίω* bydlím (km. *νασ*,
aor. *νάσσα* za obydlí jsem vykázal, usadil jsem, *νάσθη*, *ἐ-νάσ-σατο*), *ἀκείο-
μαι* léčím (km. *ἀκεσ*, srov. aor. *ἀκέσ-σαι*), *τελείω* (km. *τελεσ*), *δαίω* za-
paluji (km. *δαϝ*, pf. *δέδθη*), *θείω* běžím (km. *θυ*, *θεϝ* § 94. 3.), *πνείω*
dýšji (km. *πνεϝ*).

Pozn. 1. Tím, že jistá slovesa na *-άω*, *-έω* mají za základ kmeny souhláskové, možno vyložití některé nepravidelnosti v att. ohýbání (§ 94.), a mnohé tvary futurní a aoristové se *σσ* a *σ* objeví se správně utvořenými dle zákonů hláskoslovných (§ 242. 2.).

Pozn. 2. *δφέλλω* (dēbeo) zastupuje att. *δφελω*, avšak od km. *ἐλ* tvoří se *εἴλω* tisknu (vedl. tvar *είλέω*), ač bychom očekávali *ἔλλω*.

Pozn. 3. *φαίνω* (jevím, km. *φαν*) má vedl. tvar *φαιίνω* (přív. *φαισ-νω*, km. *φαιεσ*, srov. § 258., pozn. 4.), podobně *κραίνω* (splňuji), *κραιαίνω* (km. *κρααν*, aor. impf. *κρήνον*, inf. *κρήναι* vedle *κρήνον*, *κρήναι*) a *αἴρω*, *αείρω* zdvihám (impf. *αείρε*, aor. *ἤειρα* i *αείρα*, plpf. *ἄωρο*, aor. pass. *ἤερω* i *αέρω*), druhotv. a praes. *ἤερωμαι* § 254. 5.).

Pozn. 4. K této třídě náleží také slov. *ζαίνω* (stříkám) z *ζαδ-νι-ω*, km. *ζαδ*, aor. *ζάσσατέ*, pf. 3. pl. *ἐζάδαται*.

Futurum a slabý aorist (§§ 84. 98.—100.).

1. Znakem časovým jest dle § 242. 2. často *σσ* vedle *σ*, obzvláště u § 255 sloves samohláskových, jež při tvoření časů podržují krátkou samohlásku (§ 94. 1.).

Pozn. 1. *αἰνέω* má *αἰνήσω*, *ἦνθα*.

Pozn. 2. Slovesa samohlásková jsou dílem kmeny sigmatické, jako *τελέω*, km. *τελεσ* (*τὸ τέλος*) §§ 242. 2. a 254. 6. d, pozn. 1., dílem časují se dle obdoby těchto, jako *καλέω*, km. *καλε*.

2. Beze znaku časového utvořena jsou:

futura: *ἀνῶω* (ukončím), *ἐρῶω* (povleku), *τανῶω* (napnu), *καλέω* (zavolám), *κο-
ρέω* nasytím (*κορέννυμι*), *τελέω*, *ἀντιώω* (potkám), *κρεμώω* (*κρεμάννυμι*),
νέομαι (redeo i redibo), *δῆω* (naleznu), *κείω* (*κέω*) budu ležeti, *βείομαι*
i *βέομαι* (= *βίομαι*, srov. *βίος*) (budu žiti).

Pozn. 1. Sem slušející futura na *-άω*, jako *ἐλῶ*, *κρεμῶ* časují se jako slov. stažená v *άω*: *ἐλόω*, *ἐλάας*, *ἐλάα*, *δαμάα* (*δαμάζω* přemáhám).

§ 255. Konecivky futurní sloves plyných se nestahují: *σημαίνέω*, *ἀπο-
βαλέεις*, *ἀποθανέεσθαι*; jen *ε + ο* a *ε + ου* splývají někdy v *ευ*: *ἀμυ-
νεῦσι*, *ἀποθανεύμενος*.

Tak zvané futurum attické tvoří slovesa na *-ίζω*, v nichž také *ευ* místo *ου* (z *σο*) se objevuje: *νομιεῦμεν*, (med.) *χαριεῖ*, *χαριεῖσθαι*, *κομιεῦ-
μεθα*, *ὀπωριεῦντες*; rovněž slovesa na *-άζω*; *ἀποδοξιμῆ*, *δικᾶν* a *ἐλαύνω*: *ἐλῶ*, *ἐλᾶς*, *ἐλᾶ*, *ἐλῶσι*, *ἐλῶν*.

Pozn. 2. *ἐρώ* (vleku) má ve fut. vedle *ἐρῶ ἐρούσεται*; o tvarech ostatních srov. § 261. 3. f, pozn.

aoristy sloves: *ἀλεύομαι* (vyhýbám se): *ἠλεύατο, ἀλεύασθαι, ἀλέασθαι, καίω* (att. *κάω* pálím): *ἔχηα* (km. *καυ*), *σεύω* (agito): *ἔσσεα* (km. *συ, σευ*), *χέω* (leji), *ἔχεα* a *ἔχεα* (km. *χυ, χευ*).

3. *λο* a *ρο* trvá u některých sloves beze změny: *εἴλω* (tisknu) aor. *ἔλσα, ζέλλω* (robízím) *ἔλ-σα, ἀραρίσκω* (pojím) *ἤρ-σα, κείρω* (stříhám) *κέρ-σω, κυρέω* (potkávám) *ἔ-κυρ-σα, φθείρω* (hubím) *φθέρσω, ὀρνυμι* (zdvílám) *ὠρσα, φύρω* (mátím) *ἔ-φυρ-σα*.

Pozn. *λο* připodobilo se v *λλ* v aor. *ῶφελλα* (opt. 3. os. *ὀφέλλειεν*) od *ὀφέλλω* (množím).

4. Některé sigmatické aoristy mají místo *α* sponu *ε* a *ο* jako ind. silného aor. (smíšené aoristy): *ἐβήσ-ε-το, ἐδύσ-ε-το, ἴξον*, imp. *οἴσε, οἴσετε, οἴσεται, ὄρσο* (ὄρσει), *λέξεο, πελάσσετον*, inf. *οἴσ-έ-μεναι*.

Silný aorist (§ 102.).

§ 256

1. V Homérově mluvě tvoří se silný aor. od několika kmenů přesmyknutím a proměnou *ε* v *α*: *δέρκ-ομαι* (vidím) *ἔ-δρακ-ον, πέρθ-ω* (bořím) *ἔ-πράθ-ον*; srov. *τρέφω* (živím) *ἔ-τραφ-ον* (dospěl jsem). *Ο ἔθρορον* (fut. *θρορέσ-μαι*) km. *θρο* od *θρώσκω* (skáč), *ἔμολον*, km. *μολ* od *βλώσκω* (jdu) srov. § 240. 11.; o aor. tak zvaných synkopovaných § 240. 12. c. a p.

2. Inf. akt. končí se zhusta v *-έειν*: *βαλέειν, ἰδέειν*.

Pozn. Porůzné aoristy jsou: *βράχε* (zarachotilo), *κρίκε* (prasklo), *λάζε* zachřestilo (srov. pf. *λεληκός*), *ταφόν* užasnul (srov. pf. *τέθηπτε*), *ἦρικε* pukla (praes. *ἐρείκω* trhám), *ἦρικε* skácel se (*ἐρέτω*), *ἦρικε* zařval (*ἐρεύγομαι* rugio), *ἔπταρεν* kýchl (att. *πτάρηνυμαι*), *ἠμβροτον* vedle *ἠμαρτον*, km. *ἀμαρτ* (*ἀμαρτάνω* chybují). Srov. slovesa uvedená v §§ 262. 264. 266.

Perfektum a plusquamperfektum (§§ 86.—89. 103.—105.).

§ 257

1. Slabé perfektum aktivní vytvářejí pouze kmeny samohláskové, ale i tyto často tvoří perf. prvotním způsobem bez *κ*, obzvláště ve tvarech participi.: *πεφῶσι* (vedle *πεφύκασι*, konj. *πεφύκη*), *κεκορηώς* (*κορέννυμι* sytím), *κεκοτηώς* (*κοτέω* lněvám se), *κεκμηώς*, gen. *κεκμηώτος* a *-ότος* (*κάμνω* umdlévám, km. *καμ, κμη*), *πεπτηώς* (*πτήσσω* krčím se, km. *πτη* a *πτᾶκ* § 262. 1.), avšak *πεπτεώς* od *πίπτω* (padám), *τεθνηώς* gen. *τεθνηώτος* a *-ότος* (*θνήσκω*, km. *θαν, θνη*), *κεκαφηώς* supě (srov. *ἐκάπυσσα* vydechla jsem).

Pozn. O *μέ-μβλω-κα*, km. *μολ* (aor. *ἔμολον* šel jsem) a *πέ-πρω-ται* (aor. *ἔ-πρω-ον* dal jsem) srov. § 240. 11. pozn.

2. Silné perfektum, jež zhusta se naskytá, tvoří se vždy bez přídechu (*κεκοπώς* od *κόπτω*), také často opomíjí se stupňování a dloužení; zvláště v part. fem.; rovněž objevuje se v některých perf. med. krátká samohláská kmenová (srov. att. *πέπτυσμαι* § 126. 18.):

λήθω, vedl. tvar λανθάνω (jsem skryt), ἐκληθάνω (odučuji někoho něčemu), pl. λέλασμαι; τεύχω připravuji, pf. τετεύχαια vedle τέ-τυκ-ται, τέ-τυκ-το, τε-τύχ-θαι, τε-τυγ-μένος;

ἀραρίσκω (pojím), θάλλω (kvetu), } mají ἀρηγώς, τεθηλώς, λεληκώς, μεμηκώς,
ληκέω (křičím), μηκάομαι (bečím) } mají ἀραρυῖα, τεθαλυῖα, λελακυῖα, μεμακυῖα.

Pozn. 1. φεύγω (ubíhám) má v part. pf. πεφυγμένος, ale vedle toho docela ojedinelý tvar πεφυξ-ότες. Rovněž zvláštní je ἀμφ-ιαχυῖα (kolem kvilící) od ἀμφι-Φιλάχω § 241. 1. — πνέω (km. πνῦ, πνεϛ) má π-πνῦμαι (πεπνῦμένος rozumný).

Pozn. 2. Jako τεθνηώς, κεκμηώς podržují některá jiná participia ω v ostatních pádech: κεκληγῶτες vedle κεκλήγοντες od pf. κέ-κληγ-α (κλάζω křičím), τετριγῶτες od τέτριγα (τραίζω evrčím).

Pozn. 3. Jiné nepravidelnosti jeví perf. τέ-τροχη-α (jsem nepokojný), km. τ(α)ραχ (ταράσσω znepokojuji), τέ-θηπ-α užasl jsem (aor. ταρών § 256. pozn.), μέ-μηλ-ε, km. μελ (μέλει μοι záleží mně na něčem) a plpf. ἄωρ-το od ἀείρω (zdvíhám).

Pozn. 4. Z rozličných kmenů tvoří se časy některých sloves: tak tvary pf. πέ-φα-ται, πέ-φα-νται, inf. πε-φά-σθαι, fut. 3. πε-φή-σομαι vedle aor. ἔ-πε-φρ-ο-ν (§ 252. 6.) mají kmene φεν, φα vraždit (φόνος vražda). Povšimni si stejně znějících tvarův od φαίρω, jako pf. 3. os. sing. πέ-φραν-ται, fut. 3. πε-φρήσεται (§ 264.).

Pozn. 5. Nepravidelně dle obdoby impf. jest tvořeno plpf. ἔ-μέμηκ-ον (pf. μέμηκα bečím); o ἦνωγον srov. ° 260.

Aorist passivní (§§ 90. 91. 108.—110.).

Passivní znak η (místo něho také ει § 240. 4.) podržuje před dlouhými samohláskami konjunktivu někdy svou původní délku; v tomto případě může však příznak způsobový (samohl. způsobová) býti krátkým (§ 251. 1.): tedy vedle μιγ-έω, μιγ-έ-ωσι

v sing. δαμή-ω, δαμείω, μιγή-ης, φανή-η,

v plur. τραπή-ο-μεν, τραπείομεν, δαμή-ε-τε, δαμεί-ε-τε.

Pozn. 1. V rukopisech a vydáních psáno bývá ει místo η: δαμείω, δαμείετε, τραπείομεν; srov. § 259. 3. pozn. 1.

Pozn. 2. O krácení η před ν (ντ) ve φάνε-ν (= ἐφάνησαν) srov. § 250. 1. c.

Pozn. 3. Z hom. aoristů povšimnutí hodny jsou: ἔ-ἔλην (km. Φελ, εἰλέω tisknu), ἔδάμ-ην (δάμ-νημι přemáhám), ἔ-κἔ-ην (καίω) a ojedinelá participia ἀνα-βροχέν nazpět pohlceno (λ 586 vedle aor. akt. ἀν-έβροξα) a διατρυφέν roztržiténo (Γ 363).

Pozn. 4. Slabý aor. od κλίνω (kloním), κρίνω (soudím) zní ἔ-κλίν-θη vedle ἔ-κλί-θη, inf. δια-κριν-θήμεναι. Z aoristův ἀμ-πνῦ-ν-θη, km. πνυ a ἰδρῦ-ν-θη (ἰδρῦω usazují) lze předpokládati praes. πνύ-νω, ἰδρῦ-νω (srov. δῦω, δῦνω). Připodobení ε v α jeví se ve slovese φαάν-θη, km. φαεν (odvoz. od φαένω = φαεσ-νω § 254. 6. pozn. 3., srov. φαάντατος, superl. od φαενός = φαεσ-νος svítící).

§ 258. Přípony konj. trvají často nestaženy: ἀπαιρεθέω, φανέωσι vedle ι-κηθήης, φανή.

Pozn. 5. *τρέπω* (obracím) má *ἐτρέφθη*, *τέρω* (obveseluji) *ἐτέρωθη* a *ἐτιέρωθη* vedle *ἐτάρπη*. Veškerý aoristy slovesa *τρέπω* jsou tudíž tyto: *ἐτερωάμην*, *ἐταρπάμην*, *ἐτεταρπάμην*, *ἐτέρωθη*, *ἐτάρρωθη*, *ἐτάρπη*; od slov. *τρέπω*: *ἐτρεψα*, *ἐτρεπον*, *ἐτραπάμην*, *ἐτάρρωθη*.

Slovesa na *μι*.

§ 259

Odehylné tvary praesentní a imperfektní (§ 115.—117.).

Praes. akt. ind. sing. 2.	<i>τί-θη-σθα</i> , <i>τιθεῖς</i>	<i>δι-δοῖ-σθα</i> , <i>δι-δοῖ-ς</i>	<i>ἰεῖς</i> (<i>ἴεις</i>)
" " " " 3.	<i>τι-θεῖ</i>	<i>δι-δοῖ</i>	<i>ἰεῖ</i> (<i>ἴει</i>)
" " " plur. 3.	<i>τι-θεῖ-σι</i> (<i>ν</i>) <i>τέζ</i> (<i>προ</i>) <i>θεοῦσι</i> (<i>ν</i>)	<i>δι-δοῦ-σι</i> (<i>ν</i>)	<i>ἰεῖσι</i>
impf.		<i>δι-δω-θι</i> , <i>δίδου</i>	konj. <i>ἴη-σι</i> (<i>ν</i>)
inf.	<i>τι-θή-μεναι</i>	<i>δι-δό-μεν</i>	<i>ἰέ-μεναι</i> .
med. ind. plur. 3.		<i>δι-δοῦ-ναι</i>	
part.	<i>τι-θή-μενος</i>	<i>δι-δό-αται</i>	

1. Osoba 3. pl. praes. akt. nekončí se v *-ᾶσι*, nýbrž pŕív. v *ντι*, z toho *νσι* a pak *σι*, před nímž se jeví náhradné dloužení za vysuté *ν*: *τίθεντι*, *τιθενσι*, *τιθεῖσι* (§ 12. 2. b), proto také *θήγνυσι*. — O *σι* ve 3. os. sing. srov. § 250. 1. a, o *θι* v 2. os. impf. § 250. 1. e.

Pozn. Dle základních tvarů, *τίθεντι*, *δίδουσι* *ἴεντι*, *θήγνυσι* mělo by se vlastně přívukovati *τίθεισι*, *δίδουσι* a t. d.

2. Jak vzorec ukazuje, jsou tvary tvořené dle sloves stažených (*τιθέω*, *διδώω*) četnější.

§ 259. 1. 2. Mnohá slovesa na *-μι* časují se dle slov. na *-άω*, *-έω*, *-όω*, *-ύω*.

τίθημι: 3. sing. ind. *τιθεῖ* vedle *τίθησι*, 3. pl. *τιθεῖσι*; impf. *τίθειε*, *τίθειεσ*, *τίθειε* (o *τιθέαται*, *επιθέατο* § 250. 2. c); opt. *προσθέοιτο*, *ὑποθέοιτο* vedle *προθεῖτο*.

ἴημι: 3. sg. ind. *ἄπει*, 3. sg. impf. *ἄπει*, 3. sg. konj. *ἄπῆ*, pl. *ἄπιέωσι*. — *μεσ-ιημι* tvoří part. pf. med. jako od *μετί-ω*: *με-μεπι-μένος* (att. *μεθιμένος*). Porůzné pf. med. *ἀνέωνται* (= *ἀνεῖνται*).

δίδωμι: *διδούς*, *δίδοῖ* (vedle *δίδωσι*), *δίδοῦσι*, impf. *ἐδίδου*.

ἴστημι: *ἰστᾶ* vedle *ἴστησι*, *ἰστᾶσι*, impf. *ἴστα* a *ἴστη*, med. *ἰστέαται*, *ἰστέατο* (§ 250. 2. c), pf. *ἔστασι*, part. *ἔστεώς* (vedle *ἔστημόων*), *ἔστῶσα* (vedle *ἔστηκῶσα*), *ἔστηκός*, inf. *ἔσταναι*.

ἐπίσταμαι (roz)umím, vědím: 2. sg. *ἐπίσται*, 3. pl. *ἐπιστάται*, impf. *ἤπιστάετο*, impf. *ἐπίστασο*.

δείκνυμι: *δεικνᾶσι* vedle *δεικνῶσι*, také *δεικνῶσι*, jako *ἀπολλῶσι*, *σὺδῆγνυσι*, impf. *ἔδεικνε*. — *ἀπόλλυμι*, *ἀπολλύεις*. — *ζεύγνυμι*, *ζευγνῶν*, *ἔζεύγνον*.

3. V inf. akt. a part. med. jeví se samohláska kmenová dlouhou, též v konj. silného aoristu, a to η neb ει (srov. aor. pass. § 258.) místo ε neb α, ω místo ο; příznak způsobový bývá v duale a plur. též krátkým (§ 251. 1.).

konj. sing. 1.	θή-ω, θεί-ω	γνώ-ω	βή-ω, βεί-ω	είω
2.	θή-ης, θεί-ης	γνώ-ης	στή-ης	
3.	θή-η, θεί-η	δῶ-η-σι	στή-η	ή-η, έ-η, ή-σι
du. 3.			στή-ε-τον	
pl. 1.	θή-ο-μεν, θεί-ο-μεν	δῶ-ο-μεν	στή-ο-μεν, στεί-ο-μεν	
	θέ-ω-μεν		στέ-ω-μεν	
3.		δῶ-ω-σιν	στή-ω-σι, στεί-ω-σι	
infin.	θέ-μεναι, θεί-μεν	δῶ-μεν(αι)	στή-μεναι.	

Pozn. 1. I tu kolísají v písmě některé tvary mezi η a ει, jako θείω, θείομεν, βείω, στείομεν, στείωσι. Srov. § 258. a p. 1.

Pozn. 2. Hláska α ztenčuje se v ε ve στέ-ω-μεν, φθέ-ω-σι a j. vedle στή-ο-μεν podobně, jako v Ἀτρέϊδew vedle Ἀτρέϊδew (§ 240. 10.), ναυτέων vedle ναυτάων (§ 243. 6.).

Pozn. 3. Ἔθνηκα má též ve 3. os. pl. ἔθνηκαν, ve 3. sg. med. ἔθνηκατο; složeniu slov. ἔημι mají v aor. zlušta ἔηκα místo ἦκα, προέηκε (vyslal), ξυνέηκε (svedl), v pl. ἦκαμεν, ἦκαν vedle ἔσαν.

Pozn. 4. Od kmene praes. διδω utvořeno jest fut. διδώ-σω vedle pravidelného δώσω.

Perfektní tvary bezesponové (§ 119.).

Nejstarší ohýbání perfekta, totiž bezesponové, jaké nalézáme v attičině u § 260 sloves ἔστηκα, τέθνηκα, δέδοικα, οἶδα, mají ve mluvě Homérově tato slovesa:

βέβηκα (stojím pevně): pl. βέ-βᾶ-μεν, βεβᾶσιν, inf. βεβάμεν, part. βεβαῶς (du. βεβαῶτε), βεβαυᾶ, plpf. (έμ) βέβᾶσαν;

γέγονα (jsem zrozen): pl. γεγάσιν, part. γεγαῶς (-ῶτος), inf. (έκ) γεγάμεν, plpf.

3. du. (έκ) γεγάτην;

δεῖδοικα, praes. δεῖδω bojím se (srov. ο δεῖ § 252. 4. pozn. 3.): δέῖδια, δεῖ-διας, δεῖδιμεν, impf. δεῖδιθι, slabý aor. ἔδδεισα (§ 241. 3.), part. δέισας;

εἰλήλουθα přišel jsem: 1. pl. εἰλήλουθμεν (εἰλήλυθμεν?);

ἔοικα (podobám se), impf. εἶκε: pf. du. ἔ-ῖ-κτον, plpf. ἦ-ῖκ-το ἢ ἔ-ῖκτο (vedle ἔφκει), 3. du. ἔ-ῖκ-την, part. εἰκῶς, εἰκνῖα (= Fe-Fix-ua) vedle εἰοικνῖα (§ 418, srov. § 241. 5., pozn.);

οἶδα vim:

3. Konj. aor. má nestažené tvary v εω: θέω, θέωμεν, θέωσι, θέωμαι, θέωνται, στέωμεν, βέωμεν.

ἀναγινώσκω tvoří slabý aor. ἀνέγνωσα (přemluvil jsem), ἀνεγνώσθην (byl jsem přemluven).

§ 260. ἔοικα: οἶκα, οἶκε, οἶκασι, οἶκῶς — adv. οἰκότεως místo εἰκότεως.

οἶδα: οἶδας, οἶδαμεν a ἴδμεν, ἴσασι vedle οἶδασι, konj. εἰδέω a t. d., opt. εἰδείησαν a εἰδεῖεν, plpf. ἤδεα, ἤδεε, ἠδέατε, ἠδεσαν, fut. εἰδήσω.

	indik.	konj.	plusqpf.	infm. ἰδ-μεν(αι)
sing. 1.		εἶδέω, ἰδέω	ἴδεα	
2.	οἶδας	ιδέης	ἠείδης (-εις), ἴδησθα	part. εἰδώς
3.			ἠείδη (-ει), ἴδεε(ν)	ἰδνῖα
plur. 1.	ἰδ-μεν	εἶδ-ο-μεν		εἰδός
2.		εἶδ-ε-τε		
3.			ἴσαν	fut. εἰδήσω.

μέμονα (dychtím), km. μεν, μα: 2. du. μέ-μα-τον, pl. μέμαμεν, μέματε, με-μᾶσι, imp. μεμᾶτω, μεμᾶτον, part. μεμαώς (-ώτος), μεμανῖα, plpf. μέμασαν;

πέποιθα (dávěřnji): 1. pl. plpf. ἐ-πέ-πιθ-μεν (vedle πεποίθεα, ἐπεποίθει (srov. § 266. b);

πέπονθα (utrpěl jsem): 2. pl. akt. πέπασθε (= πε-παθ-τε; nesprávně πέ-πασθε), part. πεπαθνῖα (jak od πέπηθα);

τέθνηκα (jsem mrtev): imp. τέθναθι, inf. τεθνάμεν(αι), part. mask. gen. τεθνηῶτος, τεθνηότος, τεθνεώτος, fem. τεθνηῖα;

τέτληκα (jsem trpělív): 1. pl. τέτλαμεν, opt. τετλαῖην, imp. τέτλαθι, inf. τε-τλάμεν(αι), part. τετληώς (-ότος), τετληῖα (srov. § 262. 1.).

Větší nepravidelnosti jeví se u sloves:

ἄνωγα, vedl. tv. ἀνώγω (velím): pf. 1. pl. ἄνωγμεν, imp. ἀνωχθι, ἀνώχθω, ἀνωχθε, plpf. ἠνώγεα (3. sg. ἠνώγει, ἠνώγειν) vedle impf. ἠρωγον (praes. opt. ἀνώγοιμι, imp. ἀνώγετε, fut. ἀνώξω, aor. ἀνώξαι);

ἐγρηγόρα (bdím): imp. ἐγρηγόρθε, docela nepravidelně 3. pl. ind. ἐγρηγόρ-θ-ασι, inf. ἐγρηγόρθαι, part. ἐγρηγόρων (u 6), adv. ἐγρηγορτί (bděle).

I. První třída sloves na μι.

§ 261

Časování bezesponové v praesentě a imperfektě u Ἠομέρα jest častější než v pozdější řečtině. Též slovesa na -ω tvoří některé tvary dle časování bezesponového.

I Slovesa, jejichž kmen v α se končí (§ 120.).

Sem náležejí kromě sloves v § 120. vytčených některá slovesa, jejichž kmen slabikou να (praes. -νημι, -ναμαι) jest rozšířen, a to: *

Praesens schází, km. ἄ (srov. lat. sa-tur); inf. ἄμεναι (sytití se), konj. ἔωμεν (= ἦ-ο-μεν), fut. ἄσω, slabý aor. konj. ἄσῃ, opt. ἄσαιμι, inf. ἄσαι: srov. aor.

* Do tohoto a následujících seznamů pojata jsou též mnohá slovesa, v attickém starosloví v §§ 120.—129. dotčená, buď proto, že mají porůzné nebo nepravidelné tvary, aneb že se zdálo býti s prospěchem uvéstí je pro přehled všech homérských tvarův.

opt. ἀδησείεν (znechutil by si), pf. ἀδηκότες (syti, přemoženi). — Adj. σλόβος = ἀ-ατος (insatiabilis).

Praesens schází (ἀφρημι?), km. ἀφα (mámím): aor. akt. ἄασε, ἄσε, ἄασαν, med. ἀάσατο, ἄσατο, pass. ἀάσθη. — Adj. σλόβος. ἀάτος, ἀάτος.

ἄγαμαι, vedl. tv. ἀγάομαι, ἀγαλομαι (žasnú), km. ἀγα: ind. 2. pl. ἀγάασθε, part. ἀγαίόμενος, impf. ἡγάασθε, aor. ἡγά(σ)ατο. — Adj. σλόβος. ἀγητός (překrásný).

δάμνημι, δαμνάω (přemáhám), km. δαμᾶ, δμη: fut. δαμάω (-άσ), aor. δάμασα, inf. δαμάσασθαι, pf. δέδμημαι, aor. ἐδμήθη, ἐδαμάσθη, ἐδάμη, konj. δαμείω.

Praesens schází, km. δεᾶ, δοᾶ: impf. δέᾶ-το (zdálo se), aor. δοάσατο, konj. δοάσ-ε-ται.

δύναμαι (móhu), km. δυνᾶ: konj. 2. sg. δύνηαι, aor. ἐδυνήσατο, ἐδυνάσθη.

ἔραμαι (miluji), km. ἐραᾶ: 2. pl. ind. ἐράασθε (srov. svrchu ἀγάασθε), aor. ἤρασάμη.

ἔλαμαι (placo), vedl. tvar ἔλάομαι, ἔλάσκομαι (smiřuji si), ἔλήκω (jsem milostiv), km. ἔλαᾶ: 3. pl. ἔλονται, impt. ἔληθι (buď milostiv), fut. ἔλά(σ)σομαι.

κίρνημι, vedl. tvar κιννάω, κερνάω, κερνάω (att. κεράννυμι) misím, km. κερνα: konj. praes. κέρωνται (od κέραμαι?), part. κιννάς, impf. (ἐ)κίρνα, aor. κέρασσε, κέρασσατο, inf. aor. (ἐπι)κρήσαι, pf. κε-κρά-ανται.

μάρναμαι (bojuji), km. μαρναᾶ: impt. μάρναο, impf. (ἐ)μάρναο, (ἐ)μάρνατο.

δνήνημι (prospívám), km. δνᾶ: part. aor. δνήμενος (poželmán), inf. δνήσθαι.

πέρνημι, vedl. tvar περᾶω (prodávám), km. περᾶ: part. περνάς, περνάμενος, fut. inf. περᾶν, aor. ἐπέρα(σ)σα, pf. part. πεπερημένος, iter. πέρασκε.

πίλναμαι, vedl. tvar πελάζω (přibližuji a přibližuji se), km. π(ε)λα: slabý aor. (ἐ)πέλα(σ)σε, impt. πελάσσετον, pass. aor. πελάσθη, med. sil. aor. πλῆτο, πλῆντο, pf. part. πεπλημένος (blízky).

πίμπλημι, vedl. tvar πιμπλᾶνω (pleo), km. πλα: aor. πλῆτο, πλῆντο (pasivně), impt. (ἐμ)πλησο.

πίτνημι, vedl. tvar πστάννυμι (rozestírám), km. π(ε)τα: part. πιννάς, impf. πίνναντο, aor. πέτα(σ)σαν, πετάσθησαν, pf. πέπταται, πέπτανται, part. πεπταμένος.

σκιδνάμαι (att. σκεδάννυμι rozptyluji), km. σκεδα: praes. σκιδνάται vedle κιδνάται (§ 242. 3.), aor. (ἐ)κέδα(σ)σε, ἐσκεδάσθεν.

φημι, vedl. tvar φάσκω (řku), km. φα: φημι, φῆς vedle φῆσθα, impf. 1. sg. ἔφην, φῆν, 2. ἔφης, φῆς, φῆσθα, 3. pl. ἔφην, φᾶν, ἔφασκον, 2. pl. med. φάσθε, impt. φάο, inf. φάσθαι, part. φάμενος.

§ 261. 1. κίρνημι: 3. sg. κιννά. — πέρνημι: pf. inf. πεπερήσθαι, aor. pass. ἐπρήθη. — πίμπλημι: 3. sg. ἐπιπλεῖ, 3. pl. impf. ἐ-πιμπλέατο.

Porůzné tvary beze spony tvořené sloves na -άω, jež sem náležejí, jsou tyto:

- Praes. ind. med. 2. sg. *ὄρα-αι* (*ὄραω* vidím, aiol. *ὄρα-μι*);
 „ konj. akt. 3. „ *μεινιῆ-ησι* (*μεινιῶω* obmýšlím, ind. 1. sg. *μεινιῶω*);
 impf. „ - „ ἄ. *συν-αντή-την* (*συν-αντάω* potkávám, impf. *ἕντεον*);
 „ „ „ „ *προς-αυδή-την* (*προς-αυδάω* oslovuji, impf. *-ηύδων*, ite-
 rativ. *αυδήσασκε*);
 „ „ „ „ *συλή-την* (*συλάω*, vedl. tvar *συλεύω* беру, loupím);
 inf. praes. akt. *ἀρή-μεναι* (*ἀράομαι* modlím se, fut. *ἀρήσομαι*, aor. *ἤρη-
 σατο*; o *ἀρήμενος* stížený viz § 363. p. 1.);
 „ „ „ *γού-μεναι* (*γούω* kvílím, aor. *γούον* kvíleli);
 „ „ „ *πεινή-μεναι* (*πεινάω* lačním, part. *πεινάων*).

Pozn. *ὄρα-αι* jest tedy tvořeno jako od *ὄρα-μι*, med. *ὄραμαι*, *προς-αυδή-την* jako od *προς-αυδή-μι* a t. d. — Nepravidelné *η* má též sloveso *θῆσθαι* dojiti, ssátí (aor. *θήσα-το*, srov. *τι-θή-νη* kojuhá).

2. Slovesa, jejichž kměn vyzvukuje v ε.

ἄημι (věji), km. *ἄφε*: 2. du. *ἄητον*, inf. *ἄῆναι*, *ἄῆμεναι*, part. *ἄέντες*, *ἄῆμενος*, 3. sg. impf. *ἄη*;

δίδημι (váži), km. *δε*: impert. *διδέντων*, impf. *ἐδίδει*;

δίεμαι (plaším se), km. *διε*: impf. (*ἐν*)*διεσαν* (zaplašovali), med. *διενται* (utí-
 kají), opt. *δίοιτο*;

δίξημαι, vedl. tvar *δίξω* (hledám), km. *δίξε*: 2. sg. ind. *δίξηαι*, inf. *δίξησθαι*,
 fut. *δίξήσομαι*;

(*κίχημι*), vedl. tvar *κίχων* (zastihují), km. *κίχε*: konj. *κίχίω* nebo *κίχῶ*, opt. *κίχῆην*,
 inf. *κίχῆναι*, part. *κίχεις*, *κίχήμενος*, impf. 2. sg. *ἐκίχεις*, 3. du. *κίχῆτην*,
 fut. *κίχῆσομαι*, inf. *κίχῆσθαι*, aor. *κίχῆσατο*.

Porůzné tvary beze spony tvořené sloves na -έω, jež sem slušejí, jsou tyto:

- Impf. akt. 3. du. *ἀπειλή-την* (*ἀπειλέω* hrozím),
 „ „ „ „ *δορπή-την* (*δορπέω* večeřím),
 „ „ „ „ *δμαρτή-την* (*δμαρτέω* seházím se s kým);
 inf. praes. akt. *καλή-μεναι* (*καλέω* volám),
 „ „ „ *πενθή-μεναι* (*πενθέω* želím),
 „ „ „ *ποθή-μεναι* (*ποθέω* dychtím),
 „ „ „ *φορή-μεναι*, *φορήναι* (*φορέω* nosím),
 „ „ „ *φιλή-μεναι* (*φιλέω* miluji, aiol. *φιλή-μι*).

3. Slovesa, jichž kmen jinou hláskou se končí (§ 121.).

a) εἰμι (sum), km. εσ:

	indik.	konj.	opt.	impt.	impf.
sg. 1.		ἔω, (μετ)είω			ἦα, ἔα, ἔον, ἔσπον
2.	ἔσ-σι, εἶς	ἔης	ἔοις	ἔσ-σο	ἔη-σθα
3.	[nebo εἶς	ἔη, ἔη-σι(ν), ἦσι(ν) (μετ)εἶη	ἔοι		ἦην, ἦε(ν), ἔην ἔσκε(ν)
pl. 1.	εἰ-μὲν				
3.	ἔα-σι(ν)	ἔωσι(ν)			ἔσαν
inf. ἔμμεν(αι), ἔμμεν(αι), part. ἔών, ἔουσα, ἔόν, fut. ἔσσομαι, ἔσ(σ)εται, ἔσσειται.					

b) εἶμι (eo, ibo), km. εἰ a ἰ:

	indik.	konj.	opt.	impf.	inf. ἵμ(μ)εραὶ ἵμεν
sg. 1.				ἦμα ἦιον	
2.	εἶσθα	ἦσθα			
3.		ἦσι(ν)	ἰεῖη	ἦε(ν), ἦε(ν), ἦε, ἦε(ν)	fut. εἴσομαι
pl. 1.		ἴο-μεν		ἦομεν	aor. εἴσατο
3.				ἦσαν, ἦσαν, ἴσαν	εἴσατο.

- c) ἦμαι (sedím), km. ἦσ: 3. sg. ἦσται, 3. pl. εἶσται, ἔσται, plpf. εἶατο, ἔατο. Pozn. Místo εἶαται, εἶατο ἔτου se v některých vydáních původní tvary ἦαται, ἦατο.
- d) κεῖμαι (ležím), km. κει: 3. pl. κείσται, κέσται, κέονται, 3. sg. konj. κῆται a κείται (= κεί-ε-ται), plpf. κέατο, inf. κειέμεν, part. fut. κείων (cubiturus).
- e) ὄνομαι (tupím), km. ὄνο: ind. ὄνοσαι, ὄνοσται, opt. ὄνοιτο, fut. ὄνοσσειται, aor. ὄνοσάμην vedle ὄνατο, adj. sloves. ὄνοστός.
- f) ῥόομαι (chráním), km. (έ)ου: inf. ῥόσθαι, ῥουσθαι, aor. ῥόμην, ῥάατο vedle εἰρουσάμην, pf. εἴρουμαι, fut. ex. εἰρούσομαι. Pozn. Se slovesem ῥόομαι stýkají se některé tvary slovesa ῥόω, vedl. tv. εἰρῶω vlekú, v mediú také ve významě k sobě táhnú, zachraňuji (pudlého) fut. ῥόωω, ῥόομαι, aor. ῥόσάμην, pf. εἴρουμαι (εἰρῶσται), εἰρῶμένος (srov. § 255. 2. pozn. 2.).
- g) σώω (σαάω), vedl. tvar σῶζω (zachraňuji), km. σαω: 2. sg. impt. σάω, 3. sg. impf. σάω, konj. σώσσι, opt. 2. sg. σόφω, σαῶ (I 424), part. σώοντες, fut. σαώσω, aor. ἔσάωσα.
- h) στεῦται (slibuje), km. στευ: impf. στεῦτο.

§ 261. 3. a) εἰμι: praes. ind. εἶς (περίεις), εἰμὲν (příkl.); konj. ἔω, ἦς, ἦ, ἔωσι, opt. εἴησαν a εἶεν (jednou ἐνέοι); part. ἔών, ἔουσα, ἔόν, adv. ἔόντως; impf. vedle ἔσπον a ἦν: ἔα, ἔας, ἔατε; fut. ἔσση.

b) εἶμι: impf. ἦα, ἦε, ἦσαν.

Pozn. Také infinitiv *ἔδμεναι* od slovesa *ἔδω* (= *ἔσθλω*) jím, jakož i impt. slovesa *φέρω* (nesu) *φέρετε* tvoří se beze spony, jako v lat. od týchž kmenův: *es-tis* = *ed-tis*, *fer-te*. Srov. *δέχ-αται* § 262. 2.

Bezespornové tvary aoristní (§ 122.).

§ 262

Homérská mluva má též velké množství aoristů beze spony tvořených od sloves, jichž kmeny samohláskou nebo ouhláskou vyzvukují. Často vyskytují se jen jednotlivé tvary toho způsobu. Pokud náležejí ku kmenům, které tvoří bezespornové tvary praesentní, byly již v předešlých paragrafech vytknuty:

1. Kmeny zakončené samohláskou:

(*ἀλλίσκομαι* jsem jímán), km. *άλω*: 2. sg. *ἤλω*, konj. *άλώω*, opt. *άλοίην* neb *άληην*, inf. *άλώμεναι*. Srov. § 259. 3.

(*ἀπαυράω* odnímám), km. *φρα*: part. *ἀπούρας* (= *ἀποφρας*), k tomu ind. 1. sg. *ἀπ-ηύρων*, 3. *ἀπ-ηύρα* (= *ἀπ-ε-φρα*), fut. *ἀπουρήσουσι* (X 489).

βαίνω, vedl. tvar *βιβάω* (kráčím), part. *βιβάς* a *βιβάσθων*, km. *βα*: 2. du. *βάτην* vedle *έβήτην*, 3. pl. *έβαν* vedle *έβησαν*, konj. *βήω*, *βείω*, *βείομεν*, inf. *βήμεναι*. Srov. § 259. 3.

βάλλω (házim), km. *βλη*: 3. du. akt. (*ξυ*)*βλήτην* (setkali se), fut. *ξυβλήσομαι*, med. *έβλητο* (byl zasažen), konj. *βλή-ε-ται*, (*ξύ*)*βληται*, opt. *βλεῖο*, inf. *βλήσθαι*, part. *βλήμενος* (zasažen); srov. plpf. *βεβολήατο*, part. *βεβολημένος*.

βιβρώσκω, vedl. tvar *βεβρώθω* (jím), km. *βρω*: *έβρων*, pf. part. *βεβρωκώς*, fut. *βεβρώσεται* pass.

γηράσκω (stárnu), km. *γηρα*: 3. sg. *έγήρα*, part. *γηράς*.

γιγνώσκω (poznávám), km. *γνω*: konj. *γνώω*, inf. *γνώμεναι*, adj. slov. *έγνωστος*. Srov. § 259. 3.

δύω (nořím), vedl. tvar *δύνω* (nořím se), km. *δυ*: 3. pl. *έδυν*, konj. *δύω*, *δύης*, 3. opt. *δύη* (= *δυ-ι-η*), inf. (*έκ*)*δύμεν*, pf. *δέδυκα* vnikl jsem.

κλύω (slyším), km. *κλυ*: impt. *κλύθι* čili *κέκλύθι*, *κλύτε* čili *κέκλυτε* (§ 252. 6.).

κτείνω (usmrćuji), km. *κτα*: 3. sg. *έκτα*, pl. *έκταν*, konj. *κτέωμεν*, inf. *κτάμεν(αι)*, fut. *κτενέω*, med. aor. *έκτάτο* (byl usmrčen), inf. *κτάσθαι*, part. *κτάμενος*, aor. pass. 3. pl. *έκταθεν*. Srov. § 257. pozn. 4.

κτίζω (zakládám), km. *κτι*: aor. *κτίσσε*, part. *έυ-κτίμενος* (výstavný).

λύω (rozvazuji), km. *λυ*: praes. *λύει*, impf. *έλυεν*, aor. *λύμην*, *λύτο* vedle *λύθη* nebo *λύτο*, *λύντο*, opt. pf. pass. *λελύντο* (σ 238) (§ 251. 2.).

οὔτάζω, vedl. tvar *οὔτάω* (raňuji), km. *οὔτα*: 3. sg. *οὔτησε*, *οὔτασε* vedle *οὔτᾱ*, inf. *οὔτάμεν(αι)*, part. *οὔτάμενος* (raněn), perf. med. *οὔτασται*, adj. sloves. *ἀνοὔτατος* (nezraněný).

πέτομαι (letím), km. *πτα*: *έπτα-το*, konj. *πτήται*, part. *πτάμενος*, inf. *πτ-έ-σθαι* (§ 240. 12. c, pozn.).

§ 262. (*ἀπο*)*διδρῆσκω*: aor. *-έδρην*, fut. *-δρήσομαι*.

πλώω (pluji), km. πλω: aor. ἔ-πλων, part. ἐπιπλώωσας a ἐπιπλώσας, adj. slov. πλωτός (plující, plavný).

πνέω (dýchám), km. πνυ: impf. (ἄμ)πνυε, med. (ἄμ)πνυτο, pass. ἀμπνύν-θην (§ 258. p. 4.), pf. πέπνυμαι (§ 257. 2. pozn. 1.).

πτήσσω (choulím se), km. πτη a πτηκ (πτακ): 3. sg. akt. πτήξε, 3. du. ἔ-πτήτην (Θ 136), part. pf. πεπτηώς (-ηῶτες) § 257. 1.

σεύω (ženu), km. συ: 3. sg. συτό, ἔ-σου-το, part. σύμενος, pf. ἔσσυμαι (§ 252. 4.).

— km. τλα: 1. p. ἔτλην (vytrpěl jsem) vedle ἐ-τάλασσα, 3. pl. ἔτλαν, pf. τέτληκα, τέτλαμεν a t. d. (§ 260.).

φθάνω (předstihuji), km. φθα: 3. pl. φθάν, konj. 3. φθήη, φθήσι a (παρα)-φθήησι, 1. pl. φθέμεν, 3. φθέωσι, opt. 3. sg. φθαίη, part. (παρα)φθάς a φθαίμενος. Srov. § 259. 3.

φθίνω, vedl. tvar φθίω, φθίνύθω (hynu), km. φθι: 3. sg. med. ἔ-φθι-το, konj. φθί-ε-ται, φθι-ό-μεσθα, opt. φθίμην (ze φθι-ι-μην), φθίτο, inf. φθίσθαι, part. φθίμενος.

φύω (plodím), km. φυ: 3. sg. ἔφυν, pl. ἔφυν, pf. πεφύκασι, πεφύθασι, part. πεφύως (-ῶτος), πεφυνῶ.

χέω (leji), km. χυ: (ἔ)χυτο, ἔχυντο, aor. pass. ἐχύθην, part. χύμενος, pf. κέχυμαι, slabý aor. ἔχευα a ἔχεα (§ 255. 2.).

2. Kmeny souhláskou vyzvukující:

ἄλλομαι (salio), km. ἄλ: med. 2. ἄλσο, 3. ἄλτο, part. ἄλμενος, slabý aor. (εἰς)-ἤλατο, konj. ἄλ-ε-ται.

— km. γεν: γέντο chopil se, uchopil (= εἴλετο).

(δέχομαι (přijímám), km. δεχ: 1. sg. ἐ-δέγ-μην, 3. δέκτο, impf. δέξο, inf. δέχθαι, part. δέγμενος. — K tomu δέχ-αται (očekávají), srov. δεδοκημένος = δεδεγμένος (O 730).

(ἐλελίξομαι třesu se), km. ἐλ-ελιγ: aor. 3. sg. ἐλέλικ-το (nebo plpf dle § 252. 5.), pass. ἐλελίχθην.

λέγω (sbírám, volím), km. λεγ: ἐ-λέγ-μην (i 335 byl jsem zvolen), λέκτο (jal se říkati).

λέξομαι fut. (ulehnu si), ἔλεξα (uložil jsem), km. λεχ: ἐ-λέγ-μην, ἔλεκτο, λέκτο, impf. λέξο, a (slab. aor.) λέξεο, inf. (κατα)λέχθαι, part. (κατα)λέγμενος.

μίσγω, vedl. tvar μίγνυμι, μίγάζω (mísím), km. μιγ: ἔ-μικ-το, μίκτο.

ὄρνυμι, vedl. tvar ὄρνω, ὄροθύνω (zdvíhám), km. ὄρ: med. ὄρωτο vedle ὄρωτο, impf. ὄρσο a (slab. aor.) ὄρσοο, inf. ὄρθαι, part. ὄρμενος, akt. aor. ὄρσα a ὄρορον, akt. pf. ὄρωρα (ortus sum), pf. med. 3. sg. ind. ὄρώρ-ε-ται, konj. ὄρώρηται, fut. ὄροῦμαι, aor. pass. ὄρίνθην. — impf. ὄρέοντο (zdvíhali se).

πάλλω (máchám), km. παλ: slabý aor. πῆλε, inf. πῆλαι, silný aor. med. 3. πάλοτο, part. (ἄμ)πεπαλῶν (§ 252. 6.).

πέρθω, vedl. tvar πορθέω (bořím), inf. πέρθαι (býti zbořen), fut. πέρσεται (pass.), aor. ἔπερσα a ἔπρᾶθον.
πήγνυμι (upevňuji), km. παγ: med. (κατ)έπηγκτο (utkvěl), aor. pass. 3. pl. πῆχθεν vedle πάγεν.

Sem slušejí též particípia za adjektiva ustrnulá: ἄσμενος rád (km. σφαδ, ἀνδάνω libím se), ἔκμενος přízniv (km. ἔκ, ἐκνέομαι).

II. Druhá třída sloves na μι (slovesa na νυμι) (§§ 123.—124.).

§ 263

Imperativ sloves na νυμι vyzvukuje v υ vedle ὕθι: δαίνυ, δινύθι, infinitiv končí se na -όμεναι, -όμεν. Některá slovesa této třídy byla již svrchu připomenuta, jako: κεράννυμι, πετάννυμι, σχεδάννυμι § 261. 1., μίγνυμι, ὄρνυμι, πήγνυμι § 262. 2., κρεμάννυμι § 255. 2. a pozn. 1.

Kromě těchto zná mluva Homérova:

ἄγνυμι (lámu), km. φαγ: aor. ἤξα vedle ἔαξα, pass. aor. 3. sg. ἄγη a ἔαγη, 3. plur. ἄγεν.

αἴνυμαι, ἀποιάνυμαι (odnímám): part. αἰνόμενος, impf. αἰνύτο.

ἀνυμι, vedl. tvar ἀνώ, ἀνώω (končím): impf. akt. ἦνον, med. ἦνυτο, fut. ἀνύω (§ 255. 2.) a ἀνύσσεσθαι, aor. ἦνυσέν.

ἄρνυμαι (získávám si): silný aor. ἄρόμην, opt. ἀροίμην, inf. ἀρέσθαι, slabý aor. ἦραo, ἦρατο, pass. aor. ἀρνώσθην.

Pozn. 1. Tvary aoristní s krátkým a nepocházejí od αἴρω (zdvihám, srov. § 254. 6. d, p. 3.). — Původ particípia ἀρήμενος (stížen, ztýrán) jest temný.

ἄχνυμαι, vedl. tvar ἄχομαι, ἀχεύω (vmoutím se): aor. ἀκάχοντο, pf. ἀκάχημαι, 3. pl. ἀκήχεται (§ 250. 2. c, p.), 3. pl. plpf. ἀκαχέλατο, part. ἀκαχήμενος a ἀκηχεμέη, inf. ἀκάχσθαι. — ἀκαχίζω (kormoutím): aor. ἦκαχον, ἀκάχησα.

γάνυμαι (raduji se): fut. γανύσεται; srov. κούδει γάλων (slávě své se raduje) a part. γανόων (stkvoucí).

δαίνυμι častěji (srov. δατέομαι § 266. a): opt. 3. sg. δαινύτο (z δαινυ-ι-το), 3. pl. δαινύατο, fut. δαίσω, aor. ἔδαισα.

ἐννύμι (ves-tio), km. φεσ: impf. κατα-είνων (z -εσνον), fut. ἀμφι-έσω, ἔσω, aor. ἔσωσα, part. ἀμφιέσασα, aor. med. ἐέσασατο, ἔσωατο, pf. εἶμαι, ἔσωσαι, part. εἶμένος, plpf. ἔσωσο, ἔσωατο, ἔσωατο, 3. du. ἔσθηθ, 3. pl. εἶατο.

φέργνυμι, vedl. tvar φεργάθω, ἐρχατάω, ἔεργω, φέεργω (uzavírám): impf. ἐέργυν, 3. pl. pf. ἐρχεται, plpf. (ἐ)έρχασατο, part. ἐεργόμενος, aor. pass. ἐρχθείς.

καίνυμαι (předčím), km. καδ: pf. κέκασμαι (proslul jsem, vynikám).

κίνυμαι (polyhují se), vedl. tvar κινέω: ἔκινον šel jsem, konj. κίω, opt. κίοιμι, part. κιών.

§ 263. ἄγνυμι: pf. ἔγηα. — ἐννύμι inf. εἶνυσθαι. — ἴδρνυμαι (= ἴδρῶσσω skáči).

(κορέννυμι sytím): fut. κορέω, aor. κορέσσατο, part. pf. akt. κεκορηώς (§ 257. 1.),
pf. med. κεκόρημαι.

οἴγνυμι (otivírám): impf. οἴγνυτο, ἀν-έωγεν vedle ἀν-ῶγεν, aor. οἴξα, ῶξα.

ὀλλυμι, vedl. tvar ὀλέω (hubím): fut. ὀλέ(σ)σώ, ὀλέω, aor. ὤλε(σ)σα, part. aor.
ὀλόμενος (= οἶλος) zhoubný.

ὄμνυμι (přísáhám): aor. ὄμοσσα aneb ὄμοσσα.

ὀρέγγυμι, vedl. tvar ὀρέγω (natahuji): fut. ὀρέξω, aor. ὄρεξα, 3. pl. pf. (plpf.)
ὀρωρέχεται (-το).

τάννυμαι, vedl. tvar τάνω, τείνω (napínám): fut. τάνω, aor. τάν(σ)σε, aor.
pass. τάνουθεν.

τίπυμαι (punio), vedl. tvar τίνομαι (rykám i trestám): fut. τίσω, aor. ἔτισα,
pf. τετιμένος.

Pozn. 2. τίσω a ἔτισα jsou též tvary od τίω (τιμάω) ctím: τετιμένος rozeznávej od τετιμένος (zkormoucen, vedle τετιώς).

Nepřavidelná slovesa první hlavní konjugace.

Slovesa třídy ný-oné (§ 126.).

Některá sem náležející slovesa, jako ἀμαρτάνω, δύνω, ἰκνέομαι, τιχάνω, § 264
λανθάνω (vedl. tvar λήθω jsem skryt), ἐκληθάνω (vypuzují z paměti), κάμνω,
λαμβάνω, πυνθάνομαι (vedl. tvar πεύθομαι), τίνω, τυγχάνω (vedl. tvar τεύχω
§§ 254. 1., 257. 2.), φθάνω, φθίνω (vedl. tvar φθινύθω) byla, pokud jeví
zvláštní tvary, již svrchu uvedena. Kromě nich jsou ještě některými tvary po-
zoru hodna tato:

(ἀλιταίνω prohřešuji se), km. ἀλιτ: aor. ἤλιτον, ἀλίτοντο, part. pf. ἀλιτήμενος
(prohřešilý).

(att. ἀλφάνω vydělávám), km. ἀλφ: aor. ἤλφον, opt. ἀλφοι, 3. pl. ἀλφοιν (= ἀλ-
φοιεν v 383).

ἀνδάνω (lhbím se), km. σφαδ: aor. εἶαδον, pf. ἔαδα, impf. ἤνδανον, ἐάνδανον.
Srov. § 241. 2.

ἐλαύνω, ἐλάω (ženu), km. ἐλα: fut. ἐλώ, -άας, aor. ἔλασσα, ἡλασάμην, plpf.
3. pl. ἐηλάδατο (§ 250. 2. c, pozn.).

ἐριδαίνω, vedl. tvar ἐρίζω, pru se (ἐριδμαίνω dráždim): aor. inf. ἐριδήσασθαι.
ἰκνέομαι, druhotv. ἴκα a ἰκάνω (přicházím), km. ἰκ: fut. ἴξομαι, silný aor. ἰκό-
μην, slabý ἴξε, impf. ἴξον; viz ἴκμενος § 262. 2.

κευθάνω, vedl. tvar κεύθω (skrývám), km. κυθ: fut. κεύσω, aor. ἔκευσα, ἔκυ-
θον, ἐκέκυθον (§ 252. 6.).

οἴγνυμι: aor. ὄροιξα. — πετάννυμι: pf. (ἐκ)πεπέτασμαι, 3. pl. (ἀνα)-
πεπτέαται.

§ 264. ἀνδάνω: aor. ἔαδον, fut. ἀδήσω. — ἐλαύνω: aor. p. ἡλάσθην. — δύνω:
ἐνδυνέω (oblékám si). — ἰκνέομαι: pf. 3. pl. ἀπίκαται, plpf. ἀπίκατο.

λαγχάνω (dostávám losem), km. λαχ: aor. λέλαχον (§ 252. 6.), pf. λέλοχα.
 τέμνω, vedl. tvar τάμνω, τέμω, τιμήγω (krájím), km. ταμ, τμη, τμαγ: aor.
 ἔταμον, aor. pass. 3. pl. ἔταμεν, pf. part. τετιμημένος.
 φαίνω, φασίνω (jevím, svítím), km. φα, φασσ (§ 254. 6. d, pozn. 3.): aor.
 φά-ε(ν) zasvitl, illuxit, fut. παρήσομαι (§ 257. 2. pozn. 4.), pf. πέφασμαι,
 aor. pass. φάνθη (srov. φάντατος) a ἐφάνην, konj. φανήης, φανήη.
 χανδάνω (obsahuji), km. χασ, χενδ: aor. ἔχασον, fut. χείσομαι, pf. κέχασα.

Slovesa třídy počínavé (inchoativné) (§ 127.).

§ 265

Některá slovesa této třídy mají zdvojkou ἰότου, jiná zase zdvojují kmen (podobně jako při attické zdvojce), a z pravidla vyskytují se vedle nich ještě jiné tvary praesentní: γινώσκω (§ 262. 1.), ἔσκω (misto Fe-Fi-σκω § 254. 4. činím rovným) vedle εἶκω, μι-μνή-σκομαι (fut. μνήσομαι) (zpromínám si) vedle μνάσμαι (mám na mysli), τιτύσκομαι (τι-τυκ-σκομαι § 254. 4.) (strojím, mířím) vedle τεύχω, πιπράσκω (vyjevují) vedle φαίνω, ἰλάσκομαι vedle ἴλαμαι ἰλάσμαι (§ 261. 1.); πέρνημι (§ 261. 1. prodávám) vedle att. πιπράσκω, τρώω (§ 254. 3.) vedle att. τιτρώσκω. O βλώσκω § 240. 11. p. Zvláštním způsobem jsou utvořena tato slovesa:

ἀλδήσκω (okřívám), vedl. tvar ἀλδαίνω (občerstvují, sílím): aor. ἤλδαρον (občerstvil, sesílil jsem).

ἀπαφίσκω (klamu): aor. ἤπαφρον, konj. ἀπάφω, opt. ἀπαφοίμην (§ 252. 6.).
 ἀραρίσκω (spojuji): silný aor. ἤραρον (spojil jsem i spojil jsem se), slabý aor. ἤρσα, aor. pass. ἀραρήν, pf. ἀραρα (přiléhám, hodím se § 252. 5.), part. ἀραμένος (vhodný).

ἀρέσκω (napravuji, udobřuji): aor. inf. ἀρέσαι, imp. ἀρε(σ)σάσθω, fut. ἀρέσομαι.

διδάσκω (učím): aor. δέδαον (naučil jsem), inf. δεδάσθαι § 252. 6. (poznati), aor. pass. ἐδάην (naučil jsem se), fut. δαήσομαι, pf. δεδάχα, part. δεδαώς.

ἐπαυρίσκομαι (užívám): aor. ἐπ-ἤτρον, inf. ἐπαυρεῖν, fut. ἐπαυρήσομαι.

Počínavým přítvorkem σκ tvoří se bezpřímnožková praeterita aktivní i medialní (na -σκον, -σκόμην), jež naznačují opětování děje; σκ přiripíná se buď ku kmeni praesentnímu nebo k aoristnímu. Mezi přítvorkem a kmenem slovesní vkládá se z pravidla spona ε, zřídka α, tvoří-li se opětovací tvar od praesentního kmene sloves na ω aneb od kmene silného aoristu. Slovesa na -άω přiripodobují druhdy αε v αα, a slovesa na -έω nestahují εε, nebo vysouvají jedno ε.

λαμβάνω: fut. λάμψομαι, pf. λελάβηκα, λέλαμμαι, aor. ἐλάβηθην, adj. sl. λαμπτός. — λαγχάνω: fut. λάξομαι. — δσφραίνομαι (čichám): aor. δσφράμην.

§ 265. φάσκω (svítím).

Tvary ty slovy iterativa či opětovací: ἔχ-ε-σκον míval jsem, ἴδ-ε-σκον pohlídal jsem, zřídka ῥίπτ-α-σκον pohazoval jsem. Toho druhu jsou:

ἔδ-ε-σκον jídal jsem, μέν-ε-σκον, βοσκ-έ-σκοντο, zřídka κρούπτ-α-σκον;
καλέ-ε-σκον nazýval jsem, φιλέ-ε-σκε, καιετά-α-σκον, φρύγ-ε-σκε.

Beze spony utvořeny jsou: τίθε-σκον, ἔγρα-σκον, στά-σκον, ἔσκον (= ἔσ-σκον), κέ-σκετο (= κει-εσκετο), ale též ἔλα-σκον, ὠθε-σκον strkával jsem, od km. aor. ἔλασα-σκε, μησά-σκετο rozpomínal se, od pass. φάνε-σκον objevoval jsem se.

Slovesa třídy epsilononové (§ 128.).

Třída tato má u Homéra větší rozsah než v attičtině. Kratší kmen § 266 střídá se tu mnohem častěji s kmenem pomocí ε rozšířeným a objevuje se někdy v jiných tvarech než v attičtině (j. γηθήω, aor. ἐγήθησα, att. jen pf. γέγηθα ple-sám); některá slovesa však nemají rozšířeného kmene, ač jej v attičtině tvoří.

a) Rozšířený kmen přítvorkem ε jest kmenem praesentním.

(βυνέω eru): pf. βεβυσιμένος nacpaný.

γεγωνέω, vedl. tvar γεγώνω, γεγων-ίσκω (volám): inf. γεγωνεῖν a γεγωνέμεν,
impf. (ἐ)γεγωνευν, pf. γέγωνα, part. γεγωνώς, 3. sg. plpf. ἐγεγώνει.

δατέομαι, vedl. tvar δαίομαι (rozděluji): fut. δά(σ)σομαι, aor. δάσσατο, pf.
3. sg. δέδασται, 3. pl. δεδαίεται.

Pozn. Příbuzné jest δαίω rozsekávám (aor. δαίξαι, pf. δεδαιγμένος) a δαί-
νυμαι hoduji (fut. δαίσομαι § 263., ἡ δαίς [-τός] hostina). O tvarech od slovesa δαίω
(zapalují) viz § 254. 6. d.

δοκέω (zdlám se, tuším): aor. ἐδόκησα (vedle ἔδοξα).

(δουπέω dnujím): aor. ἐ-γδούπησα § 242. 4., pf. part. δεδουπώς.

εἰλέω, vedl. tvar εἴλω (tisknu) § 254, 6. d, pozn. 2.: impf. ἐείλεον, aor. 3. pl.
ἔλσαν, inf. ἔλσαι, ἐέλσαι, pf. ἔελμαι, aor. pass. ἐάλην, 3. pl. ἄλεν, inf. ἀλή-
μεναι a ἀλήναι.

(κελάδέω hučím): part. κελάδων, aor. κελάδησαν (zajásali).

(κεντέω bodám): aor. inf. κένσαι.

κτυπέω (rachotím, hřímím): aor. ἔ-κτύπον.

λοέω (λοφεω lavāre), vedl. tvar λούω (lavēre): impf. 3. sg. λόε (= λοῦε, λοφε
§ 241. 4.), pl. λόεον, inf. λούεσθαι a λοῦσθαι, aor. λόεσσα a λοῦσα, fut.
λοέσομαι a λούσομαι.

δπιλέω, vedl. tvar. δπιλίξω (strojím): inf. δπλεσθαι, slabý aor. ὠπι(σ)σα,
ὠπι(σ)σάμην.

πάτεομαι (okouším): aor. ἔπα(σ)σάμην, pf. πέπασμαι, adj. sl. ἄπαστος (ne-
najedený).

(ῥιγέω hrozím se): aor. ἐ(ῥ)ῥίγησεν, ῥίγησεν, pf. ῥῥίγη, konj. ἐῥῥίγησι.

στυγέω (štítím se): aor. ἔστυγον a στυγήσαι, ἔστυξα (zošklivil jsem).

(ἀντι)τορέω (probadávám): aor. ἔτορον a ἐτόρησα.

φιλέω (miluji): aor. ἐφίλησθαι vedle ἐφίλησα, impert. φίλαι.

(χραρισμέω prospínám): aor. ἔχραρισμον a χραίσμιση, konj. χραίσμιση, χαίσιμιωσι.

Πλάσκου α jsou rozšířena slovesa: γάω lkám (aor. ἔγο-ον), μηκέ-ομαι
mečím (pf. μέ-μηκ-α, aor. ἔ-μᾶκ-ον), μῆκάομαι bužím (pf. μέ-μῆκ-α, aor. ἔ-μῆκ-ον).

b) Kratší kmen jest kmenem praesentním.

αἰδομαι, vedl. tvar αἰδέομαι (stydlím se): aor. ἠδέεσαστο, impert. αἰδεσσαι, fut.
αἰδέσομαι, aor. pass. 3. pl. αἰδεσθεν.

ἀλέξω odvracím: fut. ἀλεξήσω, aor. ἀλαλκον (§ 252. 6.), opt. ἀλεξήσαιμι, inf.
ἀλέξασθαι.

ἄλθομαι (hojím se): fut. ἀλθήσομαι.

βούλομαι, vedl. tvar βόλομαι (volo): impf. ἐβόλοντο, konj. βούλ-ε-ται (A 67),
pf. (προ)βέβουλα.

δέομαι, vedl. tvar δέω (pohřešuji): aor. ἐδεύησα vedle ἔδησα a δῆσα, fut.
δεύησομαι.

εἶρομαι (att. ἐρωτάω táži se), (ἔξ)ερέομαι (-έω) vryptánám se: praes. konj. ἐρεί-
ο-μεν (A 62) jako od ἔρη-μι, impert. 2. sg. ἔρειο (= ἐρεσο), fut. εἰρήσομαι,
aor. konj. ἐρώμεθα, opt. ἔροιτο, inf. ἐρέσθαι.

ἔλκω (vleku), vedl. tvar ἔλκυστάζω: impf. ἔλκεον, fut. ἐλκήσω, aor. ἔλησα.

κέλομαι (pobádám): fut. κελήσεται, aor. ἐκέλετο (§ 252. 6.).

κῆδω (soužím), ἀκηδέω (nedbám): fut. κηδήσω, pf. κέηδα (mám starost), fut.
κεκαδήσομαι, — aor. ἀκήδεσεν, adj. sl. ἀκήδεστος. Ο κεκαδήσω otl χάζο-
μαι srov. § 252. 6.

μάχομαι, μαχέομαι (bojuji): part. μαχεύμενος ἔλλι μαχεούμενος, fut. μαχήσο-
μαι (μαχέσομαι), μαχεῖται, μαχέονται, aor. μαχήσατο, μαχέσαστο, inf.
μαχήσασθαι, μαχέσασθαι.

μέδομαι τίς (mám na paměti), τινί τι (vymýšlím, osnuji): part. μεδέων a μέ-
δων (panující), fut. μεδήσομαι.

μέλω (mám na mysli): pf. μέμηλα, plpf. μεμήλει, pf. med. μέ-μ-βλ-ε-ται (plpf.
-το).

δίδομαι, δίω (míním): aor. med. δῖσατο, pass. δῖσθην, adj. slov. ἀνώϊστος, αἰν.
ἀνώϊστί (nenadále).

οἴχομαι, vedl. tvar οἰχνέω (jsem pryč): pf. οἴχηκα.

πειθω přemlouvám (srov. ἀπιθέω jsem neposlušen): fut. πιθήσω, part. aor.
πιθήσας, silný aor. πεπιθεῖν, fut. πεπιθήσω (§ 252. 6.), pf. πέπειθα,
plpf. ἐπεποιθεῖν, ἐπέπιθμεν (§ 260.).

χαίρω (raduji se): aor. χήρατο, κεχάροντο (§ 252. 6.), part. pf. κεχαρηώς, fut.
κεχαρήσω.

§ 266. εἰρωτάω: impf. εἰρόμην, fut. εἰρήσομαι. — οἴχομαι: pf. οἴχημαι. —
ώθεώ: pf. ὤσμαι.

Slovesa třídy vícečmenné (§ 129.).

§ 267

αἰρέω (beru, jímám): adj. slov. ἑλ-ε-τός jímateľný.

ἔρχομαι (přicházím): aor. ἦλθον, pf. εἰλήλουθα (§ 260.), part. ἐληλουθώς.

ἔρδω (čímím, obětují): fut. ἔρξω, aor. ἔρξα, pf. ἔοργα, plpf. ἐώργειν, fut. ῥέξω, aor. ῥῆ(δ)εξα (§ 252. 3. pozn.), part. pass. ῥεχθεῖς.

ἔσθω, ἐσθίω, ἔδω, βεβρώθω (jím): inf. ἔδμεναι (§ 261. 3. h, pozn.), fut. ἔδομαι, pf. ἐδηδώς, med. ἐδήδοται, aor. ἔφαγον.

ἔπω (zacházím, obírám se čím), km. σεπ: impf. ἔπετον, ἔπον, aor. ἐπ-έ-σπ-ον, inf. -σπεῖν, part. μετα-σπών, fut. ἐφ-έψω;

ἔπομαι (sequ-or): impf. ἐπόμην, εἶπετο, aor. ἐσπόμην (= σε-σπ-ο-μην), ἔσπεο, opt. σποίμην (ἐσποίμην), imppt. σπεῖο, inf. σπέσθαι, part. (ἐ)σπόμενος, aor. pass. 3. sg. ἐ-άρ-θη následoval (N 543), srov. περιέφθην u Hérodota (dle jiných od κοῦ. Φαπ pohoditi).

ἔχω, vedl. tvar ἴχω, ἴχῃνω, ἴχῃνῶ (mám): pf. ἔχ-ωκ-α, part. (συν)οχωκότες, plpf. 3. pl. med. (ἐπ)ώχ-ατο (od ὤγμαι), adj. slov. ἄσχετος, ἀσχετος, ἀνσχετός i ἀνεκτός, — aor. ἔ-σχε-θ-ον (zadržel js.), inf. σχεθεῖν § 254. 5.

λάβω spím, odpočívám: aor. ἄσα (= ἀφε-σα), ἄσαμεν (π 367), inf. λάσσαι (srov. ἄσαα, ἄσατο od ἄημι § 261. 1.).

δράω (vidím): 2. sg. med. ὄρηαι § 261. 1., km. Φιδ: aor. εἶδον, ἴδον; praes. εἶδομαι (jevím se, zdám se): aor. (ἐ)εισάμην, part. (ἐ)εισάμενος;

ἴσσομαι zočuji (= ἴκ-η-ομαι, srov. ok-o, oc-ulus), km. ἴκ, ὄπ: fut. ἴσομαι, pf. ἴσωπα, plpf. 3. ὄπώπει (srov. ἴσσε, ἴμματα ὄχι, akk. εἰς ὄπα do oči, a part. desiderativum ἴσειοντες žádající viděti).

πάσχω § 260., πίπτω §§ 240. 12. c, p. a 257. 1.

τρέχω (běžím), km. τρεχ, δραμ: aor. part. (ἐπι)θρέξας, pf. δέδρομα.

φέρω (nesu), km. φερ, οἶ, ἐνεκ: imppt. φέρτε (§ 261. 3. h, pozn.), συμ-φερούς (coniunctus), — fut. οἴσω, aor. imppt. οἴσε, οἴσετε, inf. οἴσέμεναι, — aor. ἦνεια, konj. ἐνείω, opt. 3. ἐνείαι, inf. ἐνεικέμεναι, ἐνείαι.

φημί, ἀγορεύω, ἀγοράομαι (pravím); tvary od φημί viz § 261. 1.;

εἴρω, km. Φερ: fut. ἐρέω, pf. εἴρημαι, pass. fut. εἴρησεται, aor. part. pass. ἦρηθεῖς, — adj. slov. παρῶρητος (uchlácholitelný).

ἐνέπω (novidám), km. σεπ: imppt. ἐνεπε (= ἐν-σπ-ε in-sec-e), opt. ἐνέποιμι, part. ἐνέπων, fut. ἐν-σπή-σω a ἐνίψω, aor. ἐν-σπον, konj. ἐνίσπω, opt. ἐνί-σποιμι, imppt. 2. sg. ἐν-σπε a ἐν-σπε-ς 2. pl. ἔσπετε, inf. ἐν-σπεῖν, ἄσπετος (nevýslovný), iterativ. ἴσκειν (bájel);

§ 267. αἰρέω: pf. ἀραίρηκα, ἀραίρημαι. — ἔπω (zacházím s čím), ἐπέπω (obstarávám): impf. εἶπον, aor. -έσπον, aor. pass. περιέφθην (bylo se mnou naloženo), fut. -έπομαι. — δράω: impf. ὄρων. — φέρω: aor. ἦνεια a οἴσα, pf. ἐνήρημαι, aor. ἦρείχθην, fut. med. a pass. οἴσομαι.

km. *ἔειπεν*: aor. *ἔειπον* (vedle *εἶπας*, impt. *εἶπατε*), konj. *εἴπωμι*, opt. *εἴποιμι*, impt. *εἰπέ*, inf. *εἰπέτω*;
 ἦ pravil, děl (rozeznávej ἦ věru, opravdu a částici tázací ἦ zdaž, či);
 km. *λεγει* znamená z pravidla sbíratí, čítati (§ 262. 2.).

S k l a d b a.

O pádech (§ 149. a násl.).

§ 268 Nejnapadnějším zjevem v nauce o pádech jest místní význam pádů bez připojených předložek. Ostatně vyskytují se tu jen nepatrné odchylky od skladby attické, jež třeba zvláště vysvětliti.

I. Akkusativ (§ 155. B, pozn. 2.) značí směr a cíl na otázku kam? při slovesech pohybu:

Ἔρχεσθον κλισίην. — *Ἔβαν νέας ἀμφιερίσσας.* — *Περικαλλέα βήσεται δίφρον.* — *Πάριν μετελεύσομαι, ἄρα καλέσω.*

Zvláště klade se akk. u sloves z kmene *ικ*: *ἰκάνω, ἰκνέομαι* (dostihují).

Dvojí akkusativ (§ 154.).

1. K osobnímu akkusativu celku přistupuje vysvětlovací akkusativ části (*σχῆμα καθ' ὅλον καὶ μέρος*, vazba celku s částí):

Τὸν βάλει δεξιὸν ἄμον. — *Ποῖόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων;* — *Τρώας τρώος αἰνὸς ὑπήλυθε γυῖα ἕκαστον.* — *Τέκνον, τί κλαίεις; τί δέ σε φρένας ἔκετο πένθος;*

2. Akkusativ vnější a vnitřní mají při sobě slovesa oslovenání a odponování: *αἴψα δὲ Τυδεΐδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα.* — *Ὁ δέ μ' ὀδδὲν ἀμείβετο.*

II. Genitiv klade se na otázky: kde? kudy a odkud? (§ 169. 1.):

Νέφος οὐ φαίνεται πάσης γαίης οὐδ' ὀρέων. — *Ἴππους ζευξόν, ἄρα κρήσσωμεν ὁδοῖο.* — *Ἴδυσσε μάχη πεδίοιο.* — *Πάντας Οὐλύμπιοι κατήλθασμεν* (s Olympa jsme sestoupili). — *Καρπαλίμως ἀνέδν πολίτης ἄλδος ἤντ' ὀμίχλη* (vynořila se z moře).

Pozn. Genitiv na otázky kde? kudy? jest celkový: „v žádném koutě země“, na otázku odkud? gen. odlukový.

III. Dativ klade se na otázku: kde?, řídčeji na otázku kam? (§ 174.):

Φρυγίη ναίεσκε. — *Δήλω δὴ νέον ἕρκος ἀνερχόμενον* (letorost vyrůstající) *ἐνόησα.* — *Πόντῳ ἔην ἐν νηὶ μελαίῃ.* — *Αὐτόθι μίμνεν ἀγοῶ.* — *Θαλάσση ἔλσαι Ἀχαιοῦς.* — *Χεῖρ πεδίο πέσε.* — *Ἀσπίσι κεκλιμένοι.* — (*Νῦν αὖ μιν*) *ἀγνηροῖσιν ἐνήμας.*

§ 267. *λέγω* sbírám (§ 262. 2.): *συλλέγω*, pf. *λέλεγμαι*, aor. pass. *ἐλέχθην* — od km. *ἔειπ* aor. ind. 3. pl. *εἶπαν*, part. *εἶπας*, inf. *εἶπαι*, ἀπείπασθαι, od km. *ἔει* aor. *εἰρέθην*, ale *ἔηθεῖς*, fut. pass. *εἰρήσεται*.

Předložky (§ 175. a násl.).

1. Mimo formy epické, kteréž odsutím krátké samohlásky koncové před souhláskovým náslovím (odmítání, apokope) povstávají (§ 240. 12. b), shledáváme tu ještě tyto zvláštnosti: § 269

místo *ἐν*: *ἐν, ἐνί, ἐνί,* místo *παρά*: *παρά, παρά,* místo *ἀμφί*: *ἀμφίς,*
 „ *πρός*: *πρότι, ποτι,* „ *ὑπέρ*: *ὑπείρ,* „ *ὑπό*: *ὑπαί.*

2. Původní význam příslovečný na jevo dávají tím,

- a) že se jich užívá zhusta bez příslušných pádů jako adverbii: *ἐν δέ* uvnitř, tam, mezi nimi, *μετά δέ* mezi nimi a potom, *πρός δέ* k tomu, *περί* kolem nebo (= *περισσῶς*) příliš, velmi;
- b) že mohou se stavěti jednak za svůj pád, jednak od něho neb od slovesa odloučenu býti jedním i více slovy (tmése): *Ἴλιον εἰς ἀνέβαινον.* — *Ἐπὶ κνέφας ἦλθε.* — *Ἐκ δέ και αὐτοὶ βῆμεν* (srov. německé „aus)sprecher“ a „id) spreche aus“);
- c) že dvojslabičné předložky (mimo *ἀνά, διά, ἀμφί, ἀντί, ὑπαί, παρά, ὑπέρ*), staví-li se za své jméno nebo sloveso, přízvuk nazpět táhnou (zvrát přízvuku, anastrophe):
Ἰκανε θεοῦ πάρα δῶρα φέρουσα, νόμῳ δ' ἐτίθει πάρα πᾶσαν ἔδωδῆν,
μάχην ἀνά κοιρανέοντα, πολέας διὰ κοιρανέοντα.
- ale Pozn. Staří grammatikové vytýkají v přízvukování předložek, volněji kladených, ještě jiné jemnější rozdíly, jichž některá vydání šetří.
3. V plném (praegnantním) významě bývají *ἐν* = *ἔνεστι* (ἔνεισι), *ἐπι* = *ἔπεστι*, *μέτα* = *μέτεστι*, *πάρα* (rovněž *πάρ* I 43) = *πάρεστι* a *ἀνά* = *ἀνάστηθι* (vzhůru!).

4. Též dvě předložky za sebou mohou míti význam příslovečný nebo s pádem se pojiti: *τεύχεα πέσον περί τ' ἀμφί τε τάφρον.* Rovněž tak *ἀμφίπερί κρήνην, ἀποπρό νεῶν, διέκ προθύρου, ὑπέκ Τρώων* a j.

Předložky nejsou ve svém spojování s pády tak omezeny, jako v attičině, § 270 a ukazují při tom zřejměji původní svůj význam:

ἀνά s dativem na (§ 177. 2. p.): *χρυσέω ἀνά σκήπτρω* — *ἄμ βωμοῖσι τίθει;* s akkusativem ku, do, po, ve: *ἔβη θεός ἄμ πόνον ἀνδρῶν* — *μάχην ἀνά κοιρανέοντα.*

ἀμφί okolo, s obou stran, místně: *ἀμφί πύλῃσι (μάχονται)* — *ἀμφ' ὄμοισιν (ἐδύσετο) τεύχεα*; přičinně pro, o: *μαχῆσονται ἀμφί γυναικί.*

εἰς = *πρός*: *σπεύσομαι εἰς Ἀχιλῆα* — *εἰς πατέρ' ὀφθαλμοῖσι ἰδών.*

ἐν = *εἰς*: *ἐν κόνιῃσι πεσεῖν* — *ἐν χερσὶ τιθέναι (λαβεῖν)*; srov. § 179. 1. pozn.

a § 177. 1. a, pozn.

ἐπί s dativem = *εἰς*: *ἐπί γαίῃ κάππεσεν* — *ἐπὶ Τυδείδῃ ἐπιταίετο καμπύλα τόξα.*

κατά s gen.: *κατ' ἄκρης* (zeela, z kořen, vlastně s vrchu).

μετά s dat. mezi, ve, s (cum): μετά τοῖσιν ἀνέστη — μετά πρόωτοισι φάνεσκε
— δάος μετά χειρῶν ἔχουσα — μετά φρεσὶ σῆσι μενοιναῖς;

s akkus. = ἐπί: (βὰν δ' ἴεναι) μετ' ἀγῶνα νεῶν,

po, za (kým): μετ' ἴγνια βαῖνε θεοῖο,

pro (něco jíti): (κατ' ἄλυσον) ἐς Τεμέσην μετά χαλκῶν,

mezi, ku: μετά πάντας δμηλικας ἔπλευ ἄριστος — μετ' αὐμόνας

Αἰθιοπῆας ἔβη.

περὶ s gen. nad, před, obzvláště ve spojení περὶ πάντων: περὶ πάντων ἐπι-
στάμενος — Δηίπυλον περὶ πάσης τίεν δμηλικῆς. Rovněž příslovecně
s εἶναι a gen. srovnávacím: A 258 οὐ περὶ μὲν βουλὴν Δαναῶν, περὶ
δ' ἔσται μάχεσθαι.

πρὸς s gen. v ochraně, v moci: πρὸς Διὸς εἰσιν ἄπαντες — καὶ κεν ἐν' Ἀργεῖ
θοῦσα πρὸς ἄλλης ἰστὸν ὑφαίνοις.

ὑπὸ s dat. při passivě, na př. Π 861 ἐμῶ ὑπὸ δουρὶ τυπαίς.

ὡς s akk. ku, vyskytá se jen ρ 218: τὸν ὁμοῖον ἄγει θεὸς ὡς τὸν ὁμοῖον.

Pozn. Místo ἔνεκα bývá εἰνεκα; τοῦνεκα (proto) vzniklo z τοῦ ἔνεκα jako
οὔνεκα (pročez, proto, že) z οὐ ἔνεκα, jež zastupuje τοῦ ἔνεκα, ὅ (§ 190.).

O rodech slovesných (genera verbi) (§ 194.—196.).

§ 271

Rody slovesné act., med. a pass. nerozeznávají se tak určitě, jako v attičině.

1. Medium některých sloves má též význam jako aktivum: δρῶμαι vedle
δρῶ (vidím), konj. aor. ἴδωμαι, ἴδῃαι vedle ἴδωμι, ἴδῃς, ἔφη vedle ἔφατο a j.

2. Medialní aorist, zvláště silný (bezespornový) má často passivní vý-
znam: βλήτο (byl zasažen), κτάμενος (usmrčen), (srov. § 262. 1.), ale též λιπέ-
σθαι (zůstaven býti, zbyti) místo λειψθῆναι, ἔσχοντο byli zadrženi, πλήρωτο byly
naplněny, πιθέσθαι (poslechnouti) místo πεισθῆναι. — Ἦγερονθεν δημηγερέες
τ' ἐγένοντο (A 57) vedle ἀγέροντο θεοὶ ποτὶ χαλκοβατεῖς δῶ (J 821).

Pozn. Některá slovesa, která v attičině tvoří passivní aorist, mají u Homéra
aorist medialní: ἄγαμαι (žasnu) ἡγα(σ)άμην (att. ἡγάσθην), δύναμαι ἐδονησάμην
vedle ἐδονάσθην (att. ἐδυνήσθην), ἔραμαι (dychtím) ἤρασάμην (att. ἤράσθην), αἰδέομαι
ἠδεσάμην vedle ἠδέσθην, μιμνήσκομαι ἐμνησάμην vedle ἐμνήσθην, δῖω δῖομαι (míním)
δῖσάμην vedle δῖσθην.

3. Medialní futurum nahrazuje scházající futurum passivní: φιλίσειαι
(amāberis) — τὸ δὲ καὶ τελέεσθαι δῖω (= att. τελεσθήσεσθαι).

O užívání časů (§ 197.—204.).

§ 272

1. Někdy užívá se aoristu a imperfekta bez poznatelného rozdílu ve vý-
znamě: ἐκ δὲ καὶ αὐτοὶ βαῖνον — ἐκ δὲ Χρυσῆς βῆ (A 437—439). — Περὶ
δὲ μέγα βάλλετο φᾶρος — ἀμφὶ δ' ἄρ' ὤμοισι βάλετο ξίφος (B 43—45). —
Μίστυλλον τ' ἄρα τάλλα καὶ ἀμφ' ὀβελόισιν ἔπειραν, | ὠπτησαν δὲ περιφρα-
δέως (A 465 n.).

Pozn. Z toho lze souditi, že syntaktický rozdíl tvarů formálně stejných, jako
impf. i aor. (srov. ἔφην, ἔστην), teprve se rozvíjel.

2. Gnómiický aorist vyskytuje se často v přípravědech o pravdách obecně platných a v přirovnáních, znače děj, který jednou se stal a dle zkušenosti platnost má v každé době: (*Ζεὺς*) *καὶ ἄλκιμον ἄνδρα φοβεῖ καὶ ἀφείλετο νίκη ἠηιδίως* (P 177). — *Ἦριπε δ', ὡς δτε τις δοῦς ἤριπεν ἢ ἀχερωίς, — τὴν τ' οὖρεσι τέκτονας ἄνδρες ἐξέταμον* (N 389).

O užívání způsobů ve větách hlavních (§§ 206.—209.).

Konjunktiv má větší rozsah než v attické próse a objevuje se v původním § 273 svém významě ještě zřetelně:

1. Vybízející konjunktiv (adhortativus) vyskytuje se, zdůrazněn jsa slovy *ἀλλ' ἄγε* (*ἄγετε*), častěji v 1. os. sg.: *ἀλλ' ἄγε δὴ τὰ χρέματ' ἀριθμήσω καὶ ἴδωμαι* (ν 215).

Pozn. V mnohých případech sotva lze ho rozeznati od futurního (viz zde 5): *ἀλλ' ἄγε νῦν ἐπιμεινον, Ἄρημα τέύχεα δῶω* (Z 340).

2. Zabraňovací konjunktiv (prohibitivus) klade se s *μή* též o 1. os. sg.: *μή σε, γέρον, κοίλησιν ἐγὼ παρὰ νηυσὶ κίχέϊω* (A 26).

3. Rozvažovacího konjunktivu (deliberativus) užívá se též o 3. osobě: *ὦ μοι ἐγὼ τί πάθω; τί νύ μοι μῆμισα γένηται; ζ 465* běda mi, co si mám já počítí? co pak se mi (se mnou) posléze má státi?

4. Konjunktiv jako způsob očekávání blíží se významu futura (konj. očekávací či futurní): *οὐ γάρ πω τοίους ἴδον ἀνέρας οὐδὲ ἴδωμαι* A 262 neboť nikdy ještě takových neužil jsem mužův, aniž uzřím. — *Ὀὐκ ἔσθ' οὐτος ἀνήρ οὐδ' ἔσσειται οὐδὲ γένηται* (π 437). — *Καὶ ποτέ τις εἴπησι* Z 459 a j. mnohý pak asi řekne = *ὡς ποτέ τις ἐρεῖ*.

5. Tento futurní konjunktiv mívá často u sebe *κέν* (*ἔν*), jež výpověď, jako české „asi, snad“, zmirňuje: *τὴν μὲν ἐγὼ σὺν νηϊ τ' ἐμῇ καὶ ἐμοῖς ἐτάροισι | πέμψω, ἐγὼ δὲ κ' ἄγω Βρισηΐδα καλλιπάρηρον* (A 183 n.). — *Ἦις ὑπεροπλήσι τάχ' ἔν ποτε θυμὸν ὀλέσσει* (A 205). Rovněž pojí se futurum s touto částicí: *ἀλλ' ἔθ', ἐγὼ δὲ κέ τοι Χαρίτων μίαν ὀπλοτεράων | δῶσω ὀπιέμεναι* (Ξ 267 n.). — *Πληθὺν δ' οὐκ ἔν ἐγὼ μυσήσομαι οὐδ' ὀνομήνω* (B 488).

Optativ jako způsob děje pomysleného klade se v tomto svém původním významě bez částice *κέν* (*ἔν*) jako potencial (srov. § 208. 2.): *ἔετα θεός γ' ἐθέλων καὶ τηλόθεν ἄνδρα σαώσαι* (γ 231) snadno zachrání asi, může zachrániti (= tak myslím) bůh člověka i zdáli. — (*Ὅθ τις πεύσειε γυναῖκά τε καὶ φίλον υἱόν*) (§ 123).

O způsobech ve větách závislých (§ 210. a násl.).

Větší rozmanitost způsobů ve větách závislých lze vysvětliti tím, že 1) mnohé § 274 druhy vět, též i ty, jež v attické próse nerozlučně spojeny jsou s větou hlavní, poněkud svou parataktickou samostatnost zachovaly a proto všechny způsoby nezávislých vět připouštějí, a 2) že způsoby vět závislých ve staré době ještě rozmanitější byly.

Pozn. Jak se věta účelná vyvinula z parataktické věty žádací a předvětí podmíněčné ze samostatné věty přací, znázorňují tyto příklady: θάπτε με ὅτι τάχιστα, πόλις Αἴδαιο περιήσω pochovej mne co nejrychleji; chei branou Hádovou projíti: to jest ἵνα περιήσω abych prošel (Ψ 71). — Ἄλλ' ἄγε, νῦν ἐπιμεινον, Ἄρρητα τεύχεα δῶα (Ζ 340). — Ἄτ' γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπολλων, | τοῖος πᾶσιν θυμὸς ἐνὶ στήθεσσι γένοιτο: | τῶ κε τάχ' ἠμύσειε πόλις Πριάμοιο ἄνακτος (Α 288—290) kéž by všechněm byla taková chrabrost v prsou! pak (τῶ) by brzy kleslo město vládce Priama. Srov. § 210. 1. pozn.

1. Tázací věty (§ 212.) mívají κέν (ἔν) s konjunktivem, řídicí s indikativem fut. nebo též s optativem: τίς οἶδ', εἰ κέν οἱ σὸν δαίμονι θυμὸν δοίω (Ο 403), ale τίς οἶδ', εἰ κέν οἱ σὸν δαίμονι θυμὸν δοίωαις (Α 792). — Φράσσομεθ', ὅτι κε κέρδος Ὀλύμπιος ἐγγυαλίξῃ (Ψ 140). — Φράζεν νῦν, ὅπως κε πόλιν καὶ ἄστυ σώσεις (Ρ 144).

Pozn. Homérská částice přímých otázek jest ἦ neb ἦε zd(a)(i), která též v druhém členu otázky rozlučovací, odpovídajíc latinskému an či(i), mívá přízvuk průtažný (v některých vydáních však čte se ἦ); částice nepřímé otázky jednočlenně jest εἰ (zř. ἦ), ale ve dvoječlenné otázce klade se ἦ (ἦέ) — ἦ (ἦέ), dle některých ἦ (ἦέ) — ἦ (ἦέ).

Příděnné věty (§ 211. B) uvozují se též slovem οὐνεκα (§ 270. pozn.): νοῦσον ἀνὰ στρατὸν ὦρεε κακῆν, δλέκοντο δὲ λαοί, | οὐνεκα τὸν Χρῆσιν ἠτίμασεν ἀρητῆρα | Ἀτρεΐδης Α 10—12.

2. Účelné věty (§ 213.) uvozují se spojkami ὄφρα, ὥς a mají kromě pravidelných způsobů:

a) κέ (ἔν) s konjunktivem po čase hlavním, κέ (ἔν) s opt. po čase vedlejší: νῦν θρομα πρῶτον μυθήσομαι, ὄφρα καὶ ὑμεῖς | εἰδεν' (= εἰδῆτε), ἐγὼ δ' ἔν ἔπειτα ξείνος ἔω (ι 16—18). — Ὀδτος νῦν σοι ἔμ' ἔμπεται, ὄφρα κεν εὐδῆ | σοῖσιν ἐνὶ μεγάροισιν (γ 359). — Μή μ' ἐρέθιζε, σαώτερος ὥς κε νέηαι (Α 32). — Ὀδυσῆα | ὤτρυν', ὥς ἔν πρόνα κατὰ μνηστήρας ἀγείροι (ρ 362). — Πάσσονα θῆκε ἰδέσθαι, | ὥς κεν Φαιήκεσσι φίλος πάντεσσι γένοιτο (θ 20 n.);

b) optativ s κέν (ἔν) po čase hlavním: κνυζώσω τοι ὄσσε (svraštím ti oči), ὥς ἔν ἀεικέλιος πᾶσι μνηστῆρσι φανείης (ν 401 n.). — Ἠγείσθω, ὥς κέν τις φαίη γάμον ἔμμεναι (ψ 135);

c) optativ bez κέν (ἔν) po čase hlavním: (τὸν ποτ' ἐγὼν) ἄξω τῆλ' Ἰθάκης, ἵνα μοι βλοτον πολὺν ἄλφοι (ρ 250) (původně: kde by mi vydělal, může vydělati).

Pozn. 1. Původní relativní povahu těchto účelných vět lze ještě patrně znamenati jak v příkladech shora uvedených, tak obzvláště v podobných tomuto: πείρα, ὅπως κεν δὴ σὴν πατρίδα γαῖαν ἔκηαι (δ 545). Básník měl tudíž větší volnost a mohl jemně rozdíly vyjádřiti.

Pozn. 2. Připodobování způsobů (§ 213. pozn. 1.) viděti jest v příkladech jako σ 369: δρεπᾶνον μὲν ἐγὼν ἐδακμπές ἔχοιμι, ἵνα περιρησαίμεθα ἔργου.

3. Podmínečné periody (§§ 215.—219.) uvozují se částicemi αἰ a εἰ (částice přací je vždy αἰθε, αἰ γάρ); místo ἐάν bývá εἰ κεν a αἰ κεν.

Odchylné způsoby má:

- a) předvětí formy III. (očekávání) (ἐάν s konj.), kdež nastupuje εἰ bez κέν (ἄν) s konj.: εἰ δ' αὖ τις ῥαίησι θεῶν ἐνὶ οἴνοπι πόντῳ, τλήσομαι (s 221). — Εἴπερ γὰρ τε χόλον γε καὶ ἀντήμαρ καταπέψῃ, ἀλλὰ τε καὶ μετόπισθεν ἔχει λόγον (A 81).
- b) předvětí formy IV. (možnosti) (εἰ s opt.), kdež nastupuje εἴ κεν (ἄν) s optativem: εἴ κεν Ἄργος ἰκοίμεθα, γαμβρός κέν μοι ἔοι (I 141). — Εἰ τούτω κε λάβοιμεν, ἀροίμεθα κε κλέος ἐσθλόν (E 273).

4. Vztažné věty výsledné a účelné (§ 221.) mají kromě jiných způsobů vět nezávislých konj. s κέν nebo bez κέν: νῦν οὐκ ἔσθ', ὅστις θάνατον φρήγῃ (Φ 103). — Τεδὸν θύομα εἶπέ' ἀντίκα νῦν, ἵνα τοι δῶ ξείλιον, ᾧ κε σὺ χαίρησ (ι 355 n.), ale též prostý opt.: ὡς οὐκ ἔσθ', ὅς σῆς γε κύνας κεφαλῆς ἀπαλάλκοι (X 348) vedle optat. s κέ: οὐδέ οἱ ἄλλοι | εἴσ', οἳ κεν κατὰ δῆμον ἀλάλκοιεν κακότητα (δ 167).

Pozn. 1. Často připodobuje se způsob těchto relativních vět k optativu řídicí věty: νῦν εἴη, ὅς τῆσδέ γ' ἀμείνονα μῆτιν ἐνίσποι (Ξ 107). — Κερδαλέος κ' εἴη καὶ ἐπίκλοπος, ὅς σε παρέλθοι | ἐν πάντεσσι δόλοισιν (ν 291). Naproti tomu má κέ s opt. smysl podmíněčný ve větách, jako: (Πηλεόπειά) κ' ἔπειτα | γήμαιθ', ὅς κε πλεῖστα πόροι καὶ μόρσιμος ἔλθοι π 392 (= εἴ κέ τις πόροι dle čis. 3. b).

Pozn. 2. V relativních větách vyskytá se ind. historického času též bez κέν na označenou neskutečnost: ὡς μ' ὕφελ' . . . | οἴχεσθαι προφέρουσα κακῆ ἀνέμου φέλλου | εἰς ἕρος ἢ εἰς κῆμα πολυφλοίσβοιο θαλάσσης, | ἔνθα με κῆμ' ἀπόεραε πάρος τάδε ἔργα γενέσθαι Z 345—348. Jako zde ve spojení s ὕφελον též a 218. Srov. § 206. 4. b a pozn. 3.

Pozn. 3. Vztažné věty účelné (§ 221. 4.) mají u Hom. obyč. vazbu vět účelných, jaká vytknuta jest v tomto §, 2. a): ἀλλ' ἄγετε κλητοὺς δροῦνομεν, οἳ κε τάχιστα ἔλθωσ' ἐς κλισίην Πηληιάδew Ἀχιλλῆος I 165 n. — Καὶ τότε ἔρ' ἄγγελον ἦκαν, ὅς ἀγγελλεῖε γυναικί ο 458.

5. Podmínečné věty vztažné a neurčitě časové (§§ 221. 5., 223. 3.) mají zhusťa pŕouhý konjunktiv bez κέν (ἄν): σὺ δηναῖός (dlouhovělký), ὅς ἀθανάτοισι μάχεται (E 407). — Ζεὺς αὐτὸς νέμει ἄλβον Ὀλύμπιος ἀνθρώποισιν, | ἐσθλοῖς ἠδὲ κακοῖσιν, ὅπως ἐθέλῃσι ἐκάστῳ (ζ 188. n.). — Θεοὶ φαινονται ἐναργεῖς | ἡμῖν, εἶθ' ἔρδωμεν ἀγακλειτὰς ἐκατόμβας (η 201 n.). — Ἡ γὰρ θυμὸν ἀγρυμμαι, ὅππότε τις μνήσῃ κεδνοῖο ἄνακτος (ξ 169 n.).

Pozn. Časové věty se uvádějí spojkami ὅτε, εἶτε, ἤμος, ἕως, ἦος (§ 239.), πρῶν a πάρος, ἕως, ἵνα, ὕφρα (= ἕως, ἵνα tak dlouho, až, ahy).

6. Přirovnávací věty mají rovněž pouhý konjunktiv v témže významě jako věty nezávislé: ὡς δὲ γυνὴ κλαίῃσι φίλον πόσιν ἀμφιπεσοῦσα, | ὅς τε εἴης πρόσθεν πόλιος λαῶν τε πέσῃσιν, | ὡς Ὀδυσσεὺς ἐλεεινὸν ὄπ' ὀφρῶσιν δάκρυον εἶβεν (θ 523, 524, 531); právě tak klade se konj. po přirovnávací spřežce ὡς ὅτε: τῶ δ' ἄν' ὀμιλον ἰόντε κυδοίμεον, ὡς ὅτε κάπρω | ἐν κυσὶ θηρευτῆσι μέγα φροεόντε πέσητον (A 324 n.).

Zvláště významny jsou spondeje ve stopě 5., kdež jiní básníci se mu vyhýbají; tak na př. na označenou kuhlání Héfaistova *A* 600:

ὡς ἴδον Ἡραιστον διὰ δῶματα ποιπνύοντα $\text{—} \cup \cup \text{—} \text{—} \cup \cup \text{—} \cup \cup \text{—} \text{—} \cup \cup \text{—} \text{—} \cup \cup \text{—}$

Takový verš zove se *στίχος σπονδαίεζων* (versus spondaicus).

Pozn. Jindy jeví se záliba ve spondeji 1. stopy a v daktylu, končí-li se jedním slovem, ve 4. stopě; pročež u dvojitých tvarů mívají přednost v 1. stopě spondeje, ve 4. stopě daktyly.

4. Hexametř byl příliš dlouhý, tak že jedním dechem nemohl pronesen býti. Proto rozdělen byl *caesurami*, (přerývkami, *τομαί*) v části. Tyto caesury spadají s koncem slova, nikdy však s koncem taktu v jedno. Caesur jest několik, ale v každém verši toliko jedna, již přestávkou hlasu vyjádřiti sluší.

Hlavní caesury jsou:

- a) caesura po arsi 3. stopy, *penthémimerés* (*τομή πενθημιμερής*, caesura pěmiqumária, půlpátáčástná, t. j. po páté půlstopě):

$\text{—} \cup \cup \text{—} \cup \cup \text{—} \text{—} \cup \cup \text{—} \cup \cup \text{—} \text{—}$
Ὡς ἔφατ' εὐχόμενος, τοῦ δ' ἔκλυε Φοῖβος Ἀπόλλων,

- b) caesura po trocheji 3. stopy, *trochejská caesura* (*ἡ τομή ἡ κατὰ τρίτον τροχαίον*):

$\text{—} \cup \text{—} \cup \text{—} \cup \text{—} \cup \text{—} \text{—} \cup \text{—} \cup \text{—} \cup \text{—} \text{—}$
ἔνθ' ἄλλοι μὲν πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοί,

- c) caesura po arsi 4. stopy, *hefthémimerés* (*τομή ἑφθημιμερής*, caesura pěmi-septenária, půlsemdmačástná), kteráž nastupuje, není-li ve 3. stopě žádná caesura:

$\text{—} \cup \cup \text{—} \cup \cup \text{—} \cup \text{—} \cup \text{—} \text{—} \cup \cup \text{—} \cup \cup \text{—} \text{—}$
ὅς κε θεοῖς ἐπιπέθεται, μάλα τ' ἔκλυον αὐτοῦ.

Kromě caesur (přerývek) uvedených vyskytá se v četných verších přestávka na konci 4. stopy, již sluchem často dobře znamenati lze, tak zvaná *diarese* (rozluka) *búkolská* (*ἡ βουκολική τομή*); *búkolskou* se nazývá, poněvadž ji obzvláště rádi užívají básníkové *búkolské*, *diarese* slove proto, že spadá s koncem taktu čili stopy v jedno:

ἔστι τοι ἐν κλισίῃ χρυσοῦς πολύς, || ἔστι δὲ χαλκός.

Pozn. Kterou z několika možných caesur za hlavní pokládati sluší, rozhoduje jednak přílnavost čili těsná spojivost některých slov, na př. příklonných a předklonných (předložek), která se svým jménem vztahovým tvoří celek, jednak známka rozdělovací (interpunkce), jež vyhledávají rhythmických přestávek, a podobné.

Prosódické volnosti v šestiměru.

Hlavní pravidlo v šestiměru, že *arsis* má vyjádřena býti slabikou dlouhou, § 276 *thesis* pak buď jednou dlouhou nebo dvěma krátkými, zanedbává se téměř v každém verši, buď zdánlivě neb i skutečně. Zdánlivé porušování pravidla zakládá se na některých zvláštnostech dílem jazyka, dílem přednesu. Tím, že *arsis* při přednesu silnějším hlasem se pronášela, nebo že s caesurami a interpunkcí přestávka jakási,

třebas nepatrná, byla spojena, mohly též krátké slabiky, postaveny jsouce v arsi, tu i tam platnosti dlouhých nabýti.

1. Slabika s krátkou samohláskou stává se dlouhou positioně (polohou), následují-li za krátkou samohláskou dvě nebo více souhlásek. Složené souhlásky ζ, ξ, ψ platí ovšem za dvě souhlásky, na př. Ε 434

Ἐάνθου διηήεντος, ὃν ἀθάνατος τέκετο Ζεός.

Pozn. 1. Souhlásky tyto mohou náležeti buď obě jednomu slovu διηήεντος, anebo dvěma slovům za sebou jdoucím ἀθάνατος τέκετο, nebo počínati následující slovo τέκετο Ζεός. Slabiku krátkou lze prodloužiti v každé arsi, naproti tomu v thesi obyčejně jen v prvých dvou stopách χαίρει, ξείνε (α 123).

Pozn. 2. Výjimky jsou řídké: tak nedlouží se slabika krátká před Σκαμανδρος jako v E 77, před σκέπαρνον šířočina ε 237, ι 391, před Ζάκυνθος jako v B 634, před Ζέλευα jako v B 824.

2. Počíná-li se slovo souhláskou okamžitou s plynnou (explosiva cum liquidā), dlouží se krátká samohláska v arsi; v thesi omezuje se dloužení obyčejně na první dvě stopy. Uvnitř však slova nastupuje dloužení ve kterékoli stopě:

A 3 Ἄιδι προΐαψεν ~ ~ ~ ~ ~

1. these: A 439 Ἐκ δὲ Χρυσήϊς, 2. these: A 6 Ἐξ οὗ δὴ τὰ πρῶτα,
E 170 Στῆ δὲ πρόσθ', K 299 Οὐδὲ μὲν οὐδὲ Τρῶας,
J 268 Ὡς τὰ πρῶτα. δ 688 Ὑμετέρων τὸ πρόσθεν.

Polohová délka zanedbává se z pravidla v první krátké slabice stopy

3. a 5.

ὧς οἱ μὲν τοιαῦτ' ἀπὸς ἀλλήλους ἀγόρευον —
καὶ μιν φωνήσας ἔπειτα πτερόεντ' ἀπροσηύδα.

3. Většina slov počínajících se plynnými λ, μ, ν, ρ a některá s náslovným δ a σ dlouží předchodnou krátkou samohlásku, ale jen v arsi:

γ 176 ὄρωτο δ' ἐπὶ λιγύς οὄρος, ale A 248 ἀνόρουσέ λιγύς Πυλίων ἀγορητής,

γ 331 κατὰ μοῖραν κατέλεξας, „ δ 266 κατὰ μοῖραν ἔειπες,

ι 68 σὺν δὲ νεφέεσσι κάλυψεν, „ P 243 πολέμοιο νέφος περὶ πάντα καλύπτει,

A 32 τόσσα κακὰ ῥέζουσι, ale Φ 214 αἴσουλ' ῥέζεις,

α 203 οἵτοι ἔτι θηρόν, „ Φ 391 οὐκέτι θηρόν,

φ 219 τὴν ποτὲ μὲ σὺς ἦλασε, „ M 146 ἀγροτέροισι σύεσσι.

Pozn. 1. Takovéto dloužení polohové shledáváme zhusta u předklouek a u slovcí, jež nejsou od náslovné souhlásky plynné interpunkcí oddělena, a to bývá ve stálých spojeninách, jako: οὐδ' ἄρ' ἔτι δὴν, μέγα τὲ δεινόν τε, ἀπήμονά τὲ λαρόν τε, ἐν μεγάρω (-ροισι), ἀνὰ μέγα, μάλα μέγα, εἶδος τε μέγεθος τε, ἀπὸ νεοῦρην, ἐπὶ ῥημίην θαλάσσης. I jeví se toto dloužení obyčejně před týmiž kmeny, z nichž některé původně začínaly se dvěma souhláskami, §§ 241., 2. 3., 242., 5. pozn. Ale většina takovýchto slov, dílku polohovou působících, měla původně jen jednu souhlásku v násloví. Z dloužení toho lze souditi, že hlásky plynné ve starší době mocnější a delší dobu zněly, čemuž také zdvojení jejich, na př. po přímnožku, nasvědčuje (§ 252. 3.).

Pozn. 2. Dloužení v thesi vyskytá se toliko výjimkou, a to ve stopě první: *πολλὰ λισσομένη* E 358 (srov. φ 368, X 91). *πολλὰ θυσιάζεσσαν* Ω 755, *πυκνὰ ξυγαλήην* ν 438 (= ρ 198, σ 109). Srov. § 252. 3. pozn.

4. Náslovné digamma dlouží v arsi krátké slabiky, zakončené souhláskou, řidčeji slabiky vyzvukující samohláskou:

ἔξελεθ' ἄν μεγάροιο, ἀτὰρ Φείπησι καὶ εἴσω (ρ 229),
πατρὶ φίλῳ ἔπορον· ὃ δ' ἄρ' αὖ Φῶ παιδὶ θύπασσεν (P 196),
Ἄργεῖοι δὲ μέγα Φίλαχ' ὄν, Φερούσαντο δὲ νεκρούς (A 506).

Pozn. 1. Krátké samohlásky zřídka se dlouží; v předcházejících verších lze vysvětliti dloužení před φ z původního násloví σφ (§ 241. 2., srov. sv-ňj), před nímž častěji se objevuje (*θυγατέρα ἦν, ἀπὸ ξο*), délku před *ίχω* však a jinde vložiti možno z náslovného φ, kteréž přilnulo k předechozí samohláске, srov. *ἀδίαχοι* (§ 241. 4. 5.). O případech, v nichž se délka neoznačuje písmem, viz § 241. 5.

Pozn. 2. Jenom náslovné σφ ve kmeni náměstky 3. osoby působí délku v thesi: *οὐ γάρ οἱ, οὐ κ' ἐν οἱ, καὶ μὲν οἱ* a pod.; jindy zůstává slabika v thesi před φ krátkou: *ἀντίον Φείπη*.

Pozn. 3. Dloužení polohou vyskytá se též často u *ως* (jako), když se klade za slovem přirovnaným (postpositivní *ως*): *θεὸς ὡς τέλει δήμῳ* (§ 241. 3. pozn.).

5. Nezřídka bývají některé koncovky, jako *-ις* a *-ιν* od *ι*-kmenů (pravidelně *-υς, -υν*), dativy na *-ι*, neutra na *-α*, přípona *-ιν* v gen. a dat. du., tvary slovesné na *-αν* a *-ον* dlouhé, a to nejvíce v arsi; v tom se asi jeví původní jejich časomíra: *μῆτιν ἀτάλαντος* B 169 a pětikrát, *θοῦρον ἐπιειμένοι ἀλκήν* H 164 a j. (v thesi *βλοσυρῶπις ἐστεφάνωτο* A 36), *ἔφ' ἄν ἐπιόντες* ν 413 (*ἔφ' ἄν* pův. *ἔ-φ' ἄν-ντ* § 250. 1. c).

6. Na základě těchto oprávněných případů vyvinula se později volnost, že se každá krátká slabika mohla státi dlouhou moei pouhé arse. Obyčejně však i tu dopomáhá k délce přestávka hlavní caesury neb interpunkce (tak i ve vokativě); mnohdy běží tu o tvary, jež jinak by se vůbec do verše vpraviti nemohly, nebo ne tak snadno:

ἢ γὰρ ἦσι τέρας ἢ ἐστρατῶ εὐρέι λαῶν (A 76),
τὸν δ' αὖτ' Ἀλκίνοος ἀπαμείβετο φώνησέν τε (η 298 a často),
δεῦρο μαχησόμενος, ἐπεὶ οὐ τί μοι αἰτιοὶ εἰσιν (A 153),
τόξ' ὀμοισιν ἔχων ἀμφοτεφεά τε φαρέτην (A 45),
θαρσήσας μάλα εἰπέ θεοπρόπιόν, ὃ τι οἴσθα (A 85),
χαῖρε, πάτερ ὦ ξεῖνε· γένοιτό τοι ἔξ περ ὀπίσω (ν 199).

Pozn. První stopa připouští leckterou volnost, která jinde není dovolena; tak na př. *ὄς ἔτης* (X 236), *φίλε κασλγνητε* (A 155), *διὰ μὲν ἀσπίδος* (Γ 357), též dloužení 1. slabiky slov vícslabičných *ἀθανάτος, ἀκάματος, ἐπίτρονος, ἀπονέοντο, ἀγοράασθε* (též *ἡμεῖσις* vedle *ἄνεμος, ἡγερέθονται* vedle *ἄγελω* a j.) má tu často své místo.

O samohláskách se stýkajících.

Z povahy jazyka a přednesu vysvětluje se časté stýkání se samohlásek § 277 na počátku a konci slov, jež sluchu řeckému tak protivno bylo, že se

vyhýbali hiatu (průzvu) i v některých družích prósy. Úplně nezávadno bylo stýkání se

1. dlouhé samohlásky nebo dvojhásky v arsi. Při tom vyskytají se častěji η , η , φ , ω nežli dvojhásky $\epsilon\upsilon$, $\omicron\upsilon$, $\omicron\iota$, $\alpha\iota$, kterýmž nezdá se v tomto případě interpunkce jest oporou:

ἀλλ' οὐκ Ἀτρεΐδῃ Ἀγαμέμνονι ἤνδανε θυμῷ (A 24),
ἡμετέρῳ ἐνὶ Φοῖνῳ ἐν Ἀργεῖ, τηλόθι πάτρος (A 30),
πρὸς Διὸς εἰρύεται· ὁ δέ τοι μέγας ἔσσειται ἄρκος (A 239),

2. dlouhé samohlásky nebo dvojhásky v thesi, jež pak ve verši platí za krátké a jen zřídka jako délky se udržují. Tu objevují se častěji dvojhásky $\epsilon\iota$, $\omicron\iota$, nežli η , η , φ , ω :

οὐ τί μοι αἰτίῃ ἐσσί· θεοὶ νύ μοι ἀτιοῦ εἶσιν (Γ' 164),
Σμινθεῦ, εἴ ποτέ τοι χαρίεντ' ἐπὶ νηὸν ἔρεψα (A 39).

Pozn. 1. Částice η ($\eta\acute{\epsilon}$) aneb, či nekrátí se ani v thesi pro důraz s ní spojený: η *Αἴας ἦ Ἰδομενεὺς ἦ δῖος Ὀδυσσεὺς (A 145)*, η *νῦν δηθόνοιντ' ἦ ἕσπερον αὖτις ἰόντα (A 27)*.

Pozn. 2. Krácení dvojhásek a snad i dlouhých samohlásek zakládá se na téžže mluvnickém zjevu, že ve středosloví souhlásková výslovnost hlásek j a \mathcal{F} dvojhásku mění v jednoduchou samohlásku krátkou, jako *αἴος*, *νῖός* (= *αἴος*, *ἔγος*, §§ 12. 3. c. a 241. 6.), aneb že samohláska před samohláskou se krátí, jako *ἡρώως* § 303 (§ 240. 13.).

Pozn. 3. Toliko výjimkou naskytá se α dlouhé, a to z pravidla ve hlavní caesure a před interpunkcí; jako *δῖα θεά, ὅτε (K 290)* neb *ἠνομα· Ὀδῶν (ι 366)*, častěji dativní ι (§ 276. 5.): *ἡλυθὸν εἰκοστῷ ἔτει ἐς πατρίδα γαῖαν (π 206)* a j .

3. Zdánlivě stýkají se samohlásky před slovy, jež ve starší době měla v násloví digamma (§ 241.):

ἔσθλὸν δ' οὔτε τί πω Φεῖπας Φέπος οὐτ' ἐτέλεσσας (A 108),
Ἀργείων κρατεῖ κατ Φοι πείθονται Ἀχαιοί (A 79),
Ἀτρεΐδης τε Φάναξ ἀνδρῶν καὶ δῖος Ἀχιλλεύς (A 7).

4. Krátké samohlásky, jež již tím větší stálost jeví, že elisi (odsouvání) odolávají, jako ve slovech *τί*, *τί*, *δτι*, *νάι*, *ἀντί*, *περί*, δ (ukaz. zájm.), δ (vztaž. zájm.), *τό*, *τά*, *πρό* a koncovka $-υ$, ι (dativní) a $-ο$ (genitivů v $-αο$ a $-οιο$), nevyhýbají se styku s jinými samohláskami:

ἐς τί ἔτι κτεῖσθαι ἐάσετε λαὸν Ἀχαιοῖς; (E 465),
εἰν Ἀιδός περ ἐών, δτι Ἐπτορα δῖον ἔλυσα (Ω 593),
οἱ δ' ἐπεὶ οὖν μέγα σῆμα παρῆξ Ἴλοιο ἔλασσαν (Ω 349).

5. Krátké samohlásky smějí se stýkati se samohláskami v caesure trochejské 3. stopy a v diaresi po 4. stopě (tak zvané búkolské) a po 1. stopě:

ἀλλ' ἀλέουσα κάθησο, ἐμῷ δ' ἐπιπέθεο μύθῳ (A 565),
κυρτώ, ἐπὶ στήθος συνοχωκότε· ἀντάρ ὑπερθεν (B 218),
ἦ ἴνα ὕβριν ἴδῃ Ἀγαμέμνονος Ἀτρεΐδαο; (A 203).

Pozn. 1. Na jiných místech jest průzev celkem řídký a bývá pak mírně často přestávkou interpunkce. Průzev mimo to často se zamezuje přísuvným *ν* (*ἐφελκυστικόν*), odsouváním (§ 13. 1.), slučováním (§ 240. 8.), odmítáním (§ 240. 12. b).

Pozn. 2. Zdánlivý průzev způsobuje odsouvání v podobných případech, jako *μὴν Ἀχαιοῖς* (A 2).

III. O básnictví tragickém.

A. O vývoji tragoedie.

Tragoedie řecká vyvinula se z chorové poesie lyrické, jež vzkvetla na půdě § 278 dórské, a to z dithyrambu, opěvujícího osudy a smrt boha Dionýsa. Za doby nejstarší zpívány byly dithyramby Dionýsovy od obětníků beze vsí přípravy, jak je právě srdce city vroucími rozvícené pudilo. Obsahem byly buď rázu veselého a žertovného, křiče nějaký veselý výjev ze života Dionýsova, nebo vážného a smutného, oslavující utrpení a smrt boha tohoto. Z onoho druhu dithyrambu vypučelo drama satyrské, představované sborem (chorem) přestrojeným za Satyry, veselou družinu Dionýsovu, z tohoto pak vznikla vážná tragoedie. První básník, jenž tyto prosté výlevy cítěv umělecky jal se vzdělávati, byl Arion z Méthymny, žijící při dvoře korintského vládce Periandra (okolo r. 600. př. Kr.). Onť zavedl pravidelný chor čili sbor pěvců, který složen byl z 50 choreutů, přísně odloučil od sebe vážné a veselé živly dithyrambu, přiděliv je různým skupinám sboru, a skládal dithyramby dle přesně umělecké osnovy, článkuje je v určité oddíly. Tyto dithyramby pěl sbor nacvičený o slavnostech Dionýsových, jsa rozestaven kolem oltáře Dionýsova (odtud název jeho „sbor kruhový“ *κύκλιος χορός*). Tak se stal Arion původcem tragoedie lyrické, záležející a) z vážného dithyrambu, složeného metrem rozmanitým, všelijak uměle propleteným, a b) ze zpěvu satyrského v trochejském tetrametru.

Do tohoto lyrického jádra dithyrambu vážného mísili však brzo básníci jiní po způsobu hymnů též živly epické, kteréž za nedlouho proměnily se u vypravování, mezi jednotlivými oddíly zpěvu náčelníkem choru (*χορευταῖος*) přednášené.

Své zpěvy provázeli choreutí, aby jim dodali živějšího důrazu, tancem a mimikou, ověnění jsouce listím břešťanovým nebo vinným. Takový měla ráz tragoedie dórská čili lyrická v Korintě, Sikyóně a Fliúntě. Dalšího zdokonalen dostalo se jí teprve na půdě attické.

Tu totiž učinil Thespis z Íkarie (okolo r. 550. př. Kr.) veledůležitý krok ku předu, odděliv vypravovatele bájí úplně od sboru zpěváků, tak že mohl i s náčelníkem choru rozmlouvati, čímž vznikl dialog.

Tento jeden herec představoval však rozličné osoby v témže kuse, po každé jinak jsa přestrojen, k čemuž přispívaly škrabošky Thespidem zavedené. Proto považuje se Thespis za vynálezce pravé tragoedie. Osnova této nejstarší tragoedie skládala se asi a) z prologu (t. j. úvodu k ději), přednášeného hercem, b) z písně chorové, zpívané sborem pěvcův, a c) z rozmluvy herce s náčelníkem choru, která se s onou písní několikráte střídala.

Novotu tuto přenesl Pratinas též na dithyramb žertovný a stal se tak vynálezcem dramata satyrského, jež původní veselý ráz slavností Dionýsových vždy zachovalo. Nejpřednější jeho vzdělavatelé byli Choirilos a zvláště pak Aischylos, jímž drama satyrské svého dovršení a největší dokonalosti dosáhl.

Frynichos z Athén (okolo r. 512. př. Kr.) uvedl do tragoedie úlohy ženské, kteréž však u Řeků jen mužským se svěřovaly, zdokonalil chor i dialog a jal se skrovný dosud děj dramatický rozšiřovati a uměleji vzdělávati. — Z těchto utěšených počátků rozvinula se tragoedie řecká teprv na půdě athénské v mohutný

květ, když vzešlo na nebi tragickém zářící souhvězdí velenadáných básníkův: Aischylos, Sofoklés a Eurípidés, jimiž tragoedie dostoupila svého vrcholu.

Aischylos, otec tragoedie, (525—456) zjednal si zásluhu o vývoj a zdokonalení tragoedie tím, že uvedl na jeviště herce druhého, tak že děj, dříve jedním pouze hercem vypravovaný, nyní proměnil se v děj skutečný, před diváky se vyvíjející. Teprve tímto činem stvořil Aischylos dialog dramatický a obmezil značně zpěvy chorové, kteréž od té doby přestaly býti hlavní částí tragoedie. On též zavedl tetralogii, spojiv tři tragoedie, stejnou látkou neb ideou souvislé, v jeden celek a přidav k nim pro ukonejšení mysli diváků, tragoediemi rozeehvělé, drama satyrské k oněm třem tragoediím se hodící.

Sofoklés (496—405), nejlepší mistr v užívání vznešeného jazyka tragického, povznesl tragoedii k nejvyšší dokonalosti. Příkladiv totiž herce třetího, uvedl zpěvy chorové v libý soulad s dějem a upustiv od tetralogické komposice (ač zavedl čtyřmi kusy), skládal tragoedie na vzájem od sebe neodvislé a uzavřené celek tvořící. Sofokleův chor (15 členů pro každý kus), jsa na pravou míru obmezen, kterouž však nástupce jeho již překročil, skoro nikdy nezasahá činně v děj, nýbrž stojí po boku osobě hlavní, s níž nějakým svazkem spojen jest, radě, napomínaje a svůj soud vzletnou lyrikou pronášeje. Ze 123 (nebo aspoň ze 113) tragoedií Sofokleových dochovalo se nás jen těchto sedm: 1. Aias, 2. Elektra, 3. Oidipús král, 4. Antigóné, 5. Trachiňanky, 6. Filoktétés a 7. Oidipús na Kolónu.

Eurípidés (480—406), poslední z této proslavené trojice tragikův, byl nejlepším křitelem lidských vášní a citův a nejučvatnějším buditelem lítosti a útrpnosti, pročež nejstkvělejší stránkou jeho poesie jsou úlohy ženské. Od svých předchůdcův odchýlil se však tím, že zobrazoval život skutečný beze vši idealnosti, že vetkával do svých tragoedií zásady tehdejší filosofie skeptické (odtud mnoho sentencí u něho), že místo řádné expozice předesílal k objasnění situace a změny myšlů dlouhé prólogy a že k rozuzlení děje užíval často prostředku jen vnějšího, totiž bytostí božských (deus ex machina). Chor obmezil přes míru slušnou, tak že není již v úzkém spojení s dějem, nýbrž pouhým přídávkem tragoedie. Tudíž třeba doznati, že proti vznešeným výtvorům Aischylovým a krásným plodům Sofokleovým v dojemných básních Eurípidových úpadek se jeví.

B. O mluvě tragikův.

§ 279

1. Mluva tragiků jest vážná, velebná, nad mluvu obyčejnou povznesená, charakterům i událostem úplně přiměřená, často obrazy a úslovími vykrášlená. Tragoedie řecká, vzniknuvši z dórského dithyrambu, podržela v lyrických částech (chorech) mnoho tvarů dórských, poukazujíc tak ku svému původu. Čerpajíc však látku svou z básní epických, zvláště Homérových, osvojila si též dosti tvarů staroiónských, dodávajíc si tím rázu velebné starobylosti. Než jádrem tragoedií vane duch nářečí staroattického, poněvadž teprve na půdě attické dostoupila tragoedie svého nejvyššího rozkvětu.

2. Tvary dórské, v chorech se objevující, jsou zvláště tyto:

Nejčastěji vyskytuje se tu dórské *α*, zastupující

- a) buď attické *α*, jako v gen. plur. I. dekl.: *πασάν, ἐπατριδᾶν* a v nom. III. dekl. *Ποσειδᾶν* (místo *-ων*);
- b) aneb attické *ov* v gen. sg. I. dekl. maskulin, jako: *Ἄϊδα, Ἀργείδα*;
- c) aneb attické *η*, a to

- α) jednak v kmenech slov, jako ἄδνεπής, ἀδύπνοος (ale ἡδύς), Ἀθῆναι, ἥλιος, ἔμέρα, ἀχώ, Δάλιος, δόστανος "Ελλᾶνες, λάθα, μάν, μάτηρ, πλαγά (vedle πλήγματα), πᾶνός, τάκω, τλάμων,
- β) jednak v koncovkách I. dekl., jako γᾶ, μάχα, φθογγά, παγκοίτης, Ἰδίας, Ταυροπόλα, μεγάλα, αἰσχύνος, ἐμας, νέκας, μομράν, λώβαν a j.,
- γ) v příslovečích: πᾶ, ἔ, σπᾶ, μάταν,
- δ) ve tvarech slovesných: ἀνστάσεις, ἔβας, ἔβα, ἔστακεν, ἐκοιμάθη, ὤρμᾶθη, τλάθει, v příponě μᾶν (místo μην): ὀλοίμᾶν, ἐκπυθοίμᾶν.

Náměstka μιν příklonná zastupuje akk. 3. os. nejen v sg., nýbrž i v plur. všech rodův.

3. Z tvarů staroattických jeví se ve tragoeđích

- a) některé tvary s plnějšími hláskami kmenovými, jako αἰετ vedle αἰετ a αἰέν, Ἀθηναία, ἑλαία, κλῆς (místo κλεῖς), κλῆθρον, κλῆω, λαός (místo λεός), ναός, ἑλαος (místo ἑλεως);
- b) ve skloňování: dat. plur. I. a II. dekl. na αἰσι(ν) a οἰσι(ν); nom. plur. jmen na -εύς s koncovkou ῆς: βασιλῆς, βραβῆς a t. d.;
- c) κρᾶτα bývá akk. i nom. sg. neutr.: το κρᾶτα, někdy akk. plur. mask. κρᾶτας;
- d) v plusquamperfektě 1. os. akt. zakončená v η, jako ἦδη.

C. O iambickém trimetru.

Chorové zpěvy tragoeđie sepsány jsou v rozmanitých metrech Iyrických, § 280 dialog však v iambickém trimetru. Iambický trimetr (versus senarius) skládá se ze šesti úplných trojdobých taktů (verš úplný, akataléktický), jež slují iamby: slabší část taktu, thesis, jest jednoduchá a předchází dvojdobou arsi $\cup _$. Opačný pořádek má trochej ($_ \cup$). Poněvadž délka může vyjádřena býti dvěma krátkými slabikami, má iamb dvojí tvar:

$\cup _$ a $\cup \acute{\cup}$ (tribrachys).

Ve verších iambických však slučují se dva takty společným silnějším iktem, t. j. důrazem hlasu v jeden velký takt (μέτρον); odtud jméno trimetr: $\cup _ \cup _ \cup _$.

V tomto metru může první thesis zastoupena býti dlouhou slabikou, pročež smí v iambickém trimetru v lichých stopách (v 1., 3. a 5.) býti spondej.

Vzorec trimetru jest tudíž:

$\cup _ \cup _ \cup _ | \cup _ \cup _ \cup _ | \cup _ \cup _ \cup _$

ὦ τοῦ στρατηγήσαντος ἐν Τροίᾳ ποτέ (Sof. Elek. 1),

anebo, poněvadž každá délka v arsi, vyjmouc poslední, skládati se může ze dvou krátkých:

$\cup _ \cup _ \cup _ | \cup _ \cup _ \cup _ | \cup _ \cup _ \cup _$

τάλαιν' δλεθρία: τίνι χρότῳ θανεῖν σφε φῆς; (Sof. Trach. 878),

τί παραφρονεῖς αὔ; τί τὸν ἄνω λεύσσεις κύνκλον; (Fil. 815).

V první stopě může nastoupiti také anapaest, v jiných stopách toliko u vlastních jmen tohoto tvaru $_ \cup \cup _$, jako Ἀντιγόνη, Ἰππομέδων, Τειρεσίαν:

ἰκέτης ἔκνοῦμαι, μὴ ληψὲς μ' ὄψω μόνον (Fil. 470),
 ἔμοι μὲν οὐδεις μῦθος, Ἀντιγόνη, φίλων (Ant. 11).

Hlavní caesura jest buď *πενθημιμερής*, t. j. přerývka po thesi 3. stopy, nebo, ta-li schází, *εφθημιμερής* po thesi 4. stopy (srov. § 275. 4.):

τὸν μὲν προτίσας, || τὸν δ' ἀτιμάσας ἔχει (Ant. 22),
 ἔχεις τι κείσῃκουσας; || ἢ σε λανθάνει; (Ant. 9).

I. Řecký ukazovatel ku tvarosloví.

Číslice znamenají paragrafy; *H.* vztahuje se ke mluvě Homérově, *Hér.* ke mluvě Hérototově.

α zápor. ve slož. 139. 3. p. 2.
 α στάλό a nestάλό 30. dod.
 1. 2.
 άσσε, άσε, άσσην H. 261. 1.
 άγαθός stupň. 61. 1; H.
 247. 3.
 άγαμαι 120. 4; H. 261. 1.
 άγαμέμνων vok. 46. 3. p.
 άγγέλλω 114. 2.
 άγείρω H. aor. 240. 12, c);
 H. pf. 252. 5.
 άγειν, άγη H. 263.
 άγιυνέω H. 254. 2.
 (κατ)άγνυμι 124. 10; H. a
 Hér. 263.
 άγνώσασσε H. 240. 6. p. 2.
 άγχι stupň. H. 247. 2.
 άγω 114. 1; aor. 102. 3; pf.
 104. B, 2.
 άγωνίζομαι fut. 101. 1, c).
 άδηκότες, άδησίειν H. 261. 1.
 άδησω Hér. 264.
 άδικέω fut. med. 132. 1. p.
 έξω fut. 132. 1.
 άείρω, viz αίρω.
 άέκων (άέκων) H. 240. 7,
 241. 1.
 άεσα, άφεσα, άσα (λαύω) H.
 267.
 άφημι (άίω?) H. 261. 1.
 άημι H. 261. 2.
 άθήνηθεν, άθήνησι, άθή-
 νιζει 55.
 άθροός tvarý 35. 1.
 άθυμέω pñim. 112. 8.
 άθως akk. 38. 4.
 αι niol. H. 239. 1. p.
 αιτα H. 242. 4.

αἰδέομαι 94. 1, c); aor. pass.
 132. 2; H. 266. b); αἰδομαι.
 H. 254. 2.
 Αἰδης H. 241. 1; tvarý 245.
 9. p.; Αἰδοσθε H. 246.
 αἰδώς tvarý 52. 4.
 αἰνέω 94. 1. b); H. 255. 1.
 p. 1.
 αἰνυμαι H. 263.
 αἰπός, αἰπήν, αἰπά H. 245.
 9. p.
 αἰρέω 129. a), 1; H. a Hér.
 267.
 αίρω 99. 2. p., 108. 2, 114.
 2; H. 254. 6. d), p. 3.
 αἰσθάνομαι 126. 9.
 αἰσθω H. 254. 5.
 αἰσχροός stupň. 60.
 αἰτιόομαι aor. 132. 4.
 αἰκάχημαι, αἰκάχησα, αἰκαχί-
 μενος H. 263, 252. 5.
 αἰκαχίω H. 254. 4, 263; aor.
 252. 6.
 αἰκαχμένος H. 252. 5. p., 242. 6.
 αἰκαχοντο H. 263.
 αἰετόομαι H. 254. 6. d).
 αἰκηδέω H. 266. b).
 αἰκηδέσθαι H. 250. 2. c), p.,
 263.
 αἰκημένη H. 263.
 αἰκλαντός 94. 4. p. 2.
 αἰκούω 113.; fut. 132. 1; pf.
 akt. 104. B, 1; zdvojka
 112. 5.
 αἰροόομαι 84. 1.
 αἰων tvarý 46. 1.
 αἰάλημαι H. 252. 5.
 αἰαλόκτημαι H. 252. 5.

αἰάομαι H. pf. 252. 5.
 αἰαλκον H. 252. 6.
 αἰαπάξω H. 254. 6. a).
 αἰγενός stupň. viz násł.
 αἰγίαν, αἰγιστός H. 247. 2.
 αἰδήσκω H. 265.
 αἰέσθαι, αἰένασθαι H.
 255. 2.
 αἰέρω pf. 112. 5. p.
 αἰεν H. 266. a).
 αἰέξω H. aor. 252. 6, 266. b).
 αἰεται H. 262. 2.
 αἰέομαι H. aor. 255. 2.
 αἰέω pf. Hér. 252. 5.
 αἰήμεναι, αἰήναι H. 266. a).
 αἰθρομαι 266. b).
 αἰσκομαι 122. 5, 127. 7; H.
 262. 1.
 αἰταινώ, αἰταιήμενος, αἰλ-
 τοντο H. 264.
 αἰλάττω pf. 104. B, 2; tvar.
 114. 1; aor. pass. 109. 3,
 110. p.
 αἰλλήλων tvarý 67.
 αἰλλοθεν, αἰλλοθι, αἰλλοσε 55.
 αἰλλομαι 11. 2, 99. 2. p.; H.
 262. 2.
 αἰλλυδις H. 246.
 αἰμενος H. 262. 2.
 αἰλο, αἰλο H. 262. 2.
 αἰλύσκω, αἰλυσκάξω, αἰλυσκά-
 νω H. 254. 1.
 αἰλύσω H. pf. 252. 5.
 αἰφάνω H. 264.
 αἰφροι, αἰφροιν H. 264.
 αἰφφι, αἰφμεναι, αἰφώ H. I.
 262. 1.
 αἰμα 62. 2. p.

- ἀμαρτάνω* 126. 10; H. aor. 256. 2. p.
ἀμβροτος H. 242. 7.
ἀμείνων 11. 1, 61. 1.
ἀμειναι H. 261. 1.
ἀμός H. 248. 2.
ἀμιτέχω 10. 10. d).
ἀμπννε, ἀμπνυτο, ἀμπνύν-θην H. 262. 1, 258. p. 4.
ἀμυδης H. 246.
ἀμύμων H. 239. 1. p.
ἀμύνα 99. 2.
ἀμυριαχῦτα H. 257. 2. p. 1.
ἀμυριέννυμι, ἀμυριῶ 124. 5.
ἀμυρῖς H. 269, 270.
ἀμυρω tvarý 74. 1.
ἀναβροχέν H. 258. p. 3.
ἀναγινώσκω Hér. 259. 3.
ἀνακράζω aor. 102. 2.
ἀναλλίσκω (ἀναλώω) 127. 8.
ἀναξ 241. 1, H. vok. *ἀνα* 243. 5.
ἀναπεπτέεται Hér. 250. 2. c).
ἀνάσω H. 241. 1, 252. 2. p. 2.
ἀνδάνω H. 241. 2, 264; Hér. 264.
ἀνέχομαι 129. b), 3; pñmn. 112. 7.
ἀνήροθε H. 252. 5.
ἀνήρ tvarý 47. 4, p. 2; H. 244. 3.
ἀνόλγω (ἀνολγνυμι) 123. 5. p.; pñmn. 112. 3.
ἀνορθόω pñmn. 112. 7.
ἀντιάω H. 254. 2; fut. *ἀντιώω* 255. 2.
ἀντομαι, ἀντιάω H. 254. 2.
ἀνυα H. 263.
ἀνύτω, ἀνύω 94. 1. c), 113; H. 254. 2; fut. 255. 2.
ἀνω H. 254. 2, 263.
ἀνω stupň. 62. 3. p.
ἀνωγα, ἀνώγω, ἀνωγμεν, ἀνωχθε H. 260.
ἀπαγορεύω 129. a), 8.
ἀπαντάω fut. 132. 1.
ἀπαιστος 94. 4. p. 2.
ἀπαφρίσκω, ἀπάφρω, ἀπαιρο-
- μην* H. 252. 6, 254. 4, 265.
ἀπειλήτην H. 261. 2.
ἀπέπον 129. a), 8.
ἀπεχθάνομαι 126. 13.
ἀπηύρων, ἀπηύρα H. 262. 1.
ἀπίκται Hér. 264. *ἀπίκτο* Hér. 242.
ἐπλός tv. 37; stupň. 59. 2. b).
ἀποδίδομαι 129. a), 5.
ἀποδιδράσκω 122. 2: aor. 122. p. 1; Hér. 262.
ἀπόφερσε H. 241. 1.
ἀποθνήσκω 127. 3, pf. 119. 2.
ἀποκρίνομαι aor. 132. 4.
ἀποκτείνω pf. 104. B, 3.
ἀπολάω fut. 132. 1.
Ἀπόλλων akk. 52. 5; 53. 2; vok. 46. 3. p.
ἀποπύλω aor. pass. 109. 3.
ἀποστερέω (-στερίσκω) fut. med. 132. 1. p.
ἀπούρας H. 262. 1, 241. 5. p., 239. 1. p.
ἀπουρήσουσι H. 262. 1.
ἀπατέρω 62. 3. p.
ἀραίρηκα Hér. 267.
ἀραρίσκω H. 265; aor. 252. 6, 255. 3; pf. 252. 5.
ἀραρυῖα H. 257. 2.
ἀργυροῦς tv. 37.
ἀρέλων H. 247. 3.
ἀρέσαι, ἀρέσσομαι H. 265.
ἀρέσκω 127. 6; H. 265.
ἀρήμεναι (ἀράομαι) H. 261. 1.
ἀρήμενος H. 263. p. 1.
ἀρήν dat. pl. 47. 4. p. 1; H. 241. 1.
ἀρηρα, ἀρηρώς H. 257. 2, 265.
Ἄρης tv. 54. 2; H. 245. 1.
ἄρθην H. 265.
ἀρ- H. 247. 3. p.
ἀριστος 61. 1.
ἀρκέω 94. 1. c).
ἀρκενος H. 265.
ἀρμόττω 114. 1; km. 96. 4.
- a), p.; pf. pass. 107; aor. pass. 108. 2.
ἀρνέομαι aor. pass. 132. 2.
ἄρνυμαι, ἀρνύσθην H. 263.
ἀρόμην H. 263.
ἀρώ H. pf. 252. 5.
ἀρπάζω 132. 1; H. 254. 6. a), p.
ἄρδην 57. 3.
ἀρδωδέω Hér. pñmn. 252.
ἄσαι H. 261. 1.
ἄσαιμεν H. 267.
ἄσαιμενος H. 262. 2.
ἀστήρ dat. pl. 47. 4. p. 1.
ἄστυ tv. 50. 2.
ἄσω H. 261. 1.
-ται, (-ατο) 3. os. pl. pf. (plpf.) med. 105. 2; H. a Hér. 250. 2. c).
ἄτερος 71. p. 2.
ἄτος H. 261. 1.
Ἄτρείδης tvarý 31.
ἄττα pñznuk 70. 1; *ἄττα* a *ἄττα* 70. 2. p.
ἄττα (vok.) H. 243. 5.
ἀτέρουαν H. 241. 4.
ἀταχοι H. 241. 4.
ἀτζάνω (ἀτζω) 126. 11.
αὐτάρακς tv. 52. 3. p.
αὐτός 65; H. 248. 3. 4.
ἀφρίστημι vñzn. tvarň 133. p. 1.
ἀφύσσω H. 254. 6. a), p.
ἄχαρις tv. 57. 3.
ἄχθομαι 128. 4.
ἄχθυμαι, ἄχομαι, ἄχεώ H. 263; pf. 250. 2. c), p., 252. 5.
ἄωρο H. 254. 6. d), p. 3; 257. 2. p. 3,
- βαδέω* fut. med. 132. 1.
βάξω H. 254. 6. a).
βαίνω 122. 1, 126. 6; aor. sil. tv. 122. 9. p. 1; H. 262. 1.
βάλλω 114. 2; aor. akt. 102. 2; aor. pass. 108. 2. p.; pf. akt. 12. 1. a p.; 103. p. 2.; pf. pass. 107. p. 2.; H. 262. 1

βαμβαίνω II. 254. 4.
 βασιλεύς 12. 3. c), β); tv.
 49; H. a Hér. 244. 5.
 βέβηκα, βέβαιεν, βεβάσων,
 βεβαῖός H. 260.
 βέβληαι H. 250. 2. a), p. 2.
 βεβολήατο H. 262. 1.
 βεβρώθω H. 254. 5, 262. 1;
 βεβρωκώς 262. 1; βεβρω-
 σεται 262. 1.
 βεβυσμένος H. 266. a).
 βέλομαι, βέομαι (vivam) H.
 255. 2.
 βέλω, βέλομεν H. 262. 1.
 βέλτερος H. 247. 3.
 βελτίων 61. 1; tv. 52. 5.
 βήω H. 262. 1.
 βιάζομαι 132. 4.
 βιβάζω fut. 101. 1. b).
 βιβάς H. 262. 1.
 βιβρώσκω 127. 13; H. 262. 1.
 βιώω 122. 6. a 9. p. 3., 129.
 a), p.
 βιάβω H. 254. 2.
 βλέπτω 114. 1; fut. med.
 132. 1. p.; aor. pass. 109.
 3. a 110. p.
 βλεῖτο H. 262. 1.
 βλήεται, βλήσθαι H. 262. 1.
 βλώσχω H. 240. 11. p.; aor.
 256. 1.
 βοάω 84. 1; (ἐπι)βοάω II.
 fut. 240. 6. p. 2.
 βόλομαι H. 266. b), 254. 2.
 βορῆās tv. 32. 2; Hér. βο-
 ρήης, βορέω 243. 2.
 βούλομαι 128. 5; aor. pass.
 132. 2; βοῦλει 83. 2; H.
 266. b), 254. 2.
 βοῦς 12. 3. c), α); tv. 48;
 H. akk. βῶν 244. 5. p. 2.
 βραδύς H. stupň. H. 247. 2.
 βράχε H. 256. 2. p.
 βραχύς H. stupň. 247. 2.
 βρίζω H. 254. 6. a).
 (ἀνα)βροάζει, -βροχέν H. 258.
 p. 3.
 βυνέω H. 266. a).
 βῶν H. 244. 5. p. 2.

γαίων H. 263.
 γάλα tv. 46. 1.
 γαμέω 128. 1.
 γάνυμαι H. 263.
 γαστήρ tv. 47. 4.
 γεγάσων, (ἐκ)γεγάμεν, γε-
 γαῖός H. 260.
 γέγηθα H. 266.
 γέγονα 128. b), 6; H. 260.
 γέγωνα, γεγωνέω, γεγώνω
 H. 266. a).
 γελάω 94. 1. c).
 γέλος H. 239. 1. p.
 γενέσθαι, γενήσομαι 128.
 b), 6.
 γέντο H. 262. 2.
 γεραίός stupň. 59. 1. p. 1.
 γέρως tv. 52. 4.
 γηθέω H. 266.
 γῆρας tv. 52. 4.
 γηράς H. 262. 1.
 γηράσκω 127. 1; aor. 122.
 9. p. 3.; H. 262. 1.
 γίγνομαι 128. b), 6; H. 240.
 12. c), p.; Hér. 242.
 γιγνώσκω 122. 7, 127. 14;
 aor. tv. 122. 9. p. 1.; H.
 262. 1; Hér. 242.
 γίνομαι Hér. 242.
 γινώσκω Hér. 242.
 γλυκῆς tv. 50; H. stupň.
 247. 2.
 γνώμεναι, γνώω H. 262. 1.
 γοάω H. 266. a).
 γοήμεναι H. 261. 1.
 γόνυ tv. 54. 3; H. 245. 2.
 γόον H. 261. 1.
 γραῦς tv. 48.
 γραῖω 114. 1; pf. 104. B, 1;
 pf. tv. 104. A; aor. pass.
 109. 3.
 γυνή tv. 54. 4.
 δαίμεναι, δαήσομαι H. 265.
 δαίξω H. 266. a), p., 254.
 6. a).
 δαινυμι H. 263. 266. a), p.
 δαινῦτο H. 251. 2, 263.
 δαλομαι, viz δατέομαι.

δαίω H. 263.
 δαίω (= καίω) II. 254. 6. d).
 δάκνω 126. 3.
 δαμῆτε H. 251. 1.
 δάμνημι H. 261. 1; aor. pass.
 240. 11. p., 258. p. 3.
 (κατα)δαρωθάνω 126. 12.
 δά(σ)σομαι H. 266. a).
 δατέομαι, δαλομαι H. 266. a).
 -δέ, -σε, -ξε pñtvor. 55. 3;
 -δε, -σε H. 246.
 δέατο H. 261. 1.
 δέγμενος H. 262. 2.
 δεδάσθαι H. 265.
 δέδαιε H. 252. 6; δέδαον 265.
 δεδαλαται H. 266. a).
 δεδάηκα, δεδαῖός H. 265.
 δεδαγμένος H. 262. 2.
 δέδηκα H. 254. 6. d).
 δέδμημαι (δάμνημι) H.
 261. 1.
 δέδμημαι (δέμω) H. 240.
 11. p.
 δέδωκα (δέδια) 119. 3, 130.
 δεδοκημένος H. 262. 2.
 δεδουπώς H. 266. a).
 δέδρομα H. 267.
 δειδέκτο, δειδέχεται, -ατο
 H. 252. 4. p. 3.
 δειδίκα, δειδίκα, δειδοικα H.
 260.
 δειδίσκομαι H. 252. 4. p. 3.
 δειδίσομαι H. 260.
 δειδώ 119. 3; H. 241. 3, 260.
 δεικνυμι tv. 123. 5; Hér.
 259. 1. 2.
 δεινα tv. 70. 3.
 δέκτο H. 262. 2.
 δένδρον 53. 2; Hér. 245. 9.
 δέξω H. 262. 2.
 δέομαι staž. 93. 2, 128. 8.
 δέος (δφέος), δέιους H. 241.
 3, 244. 8. p. 2.
 δέρομαι perf. 104. B, 3;
 aor. pass. 132. 2; H. aor.
 akt. 256. 1.
 δέρω 114. 2: aor. pass.
 109. 3.
 δεσπότης volk. 31. 3.

δενήσομαι, δειύομαι H.
266. b).
δέχομαι aor. 132. 4; H.
262. 2.
δέω (νάζι) 94.1. a); staž. 93. 2.
δέω 128. 7; staž. 93. 2.
δῆν, δῆφρον H. 241. 3.
δή, δήποτε přívčsně 72. p. 3.
Δημήτηρ tv. 47. 4; H. 244. 3.
δήξομαι 126. 3.
δήω H. 255. 2.
διαλέγομαι 114. 1, 129. a),
8; zdv. 112. 4; aor. pass.
132. 2.
διανοέομαι aor. pass. 132. 2.
διατρηνέν H. 258. p. 3.
διαφθείρω, viz φθείρω.
διδάσκω 127. 10; H. 265;
aor. 252. 6.
δίδημι H. 261. 2.
(ἀπο)διδράσκω 127. 11.
δίδωμι tv. 116—118; H. a
Hér. 259. 1. 2; διδάσω H.
259. 3. p. 4.
δίεμαι, δίοιτο H. 261. 2.
δίξημαι, δίξω H. 261. 2.
δικάζω 114. 1.
δίπληγος tv. 50.
-δις přítvor. H. 246.
διπλά staž. 93. 1.
διώκω 114. 1; fut. 132. 1.
δμώς přívčuk 43. 3.
δοάσαστο H. 261. 1.
δοιά H. 249. 1.
δοκέω 128. 2; H. 266. a).
δορπήτην H. 261. 2.
δόν tv. 54. 5; H. 245. 3.
δουπέω H. 266. a).
δραμοῦμαι 129. a), 6.
δράω 113.
δύη (= δύή) H. 262. 1.
δύναμι 120. 5; přím. 78.
1. a), p.; H. 261. 1.
δύο tv. 74. 1.
δυστυχέω přím. 112. 8.
(κατα)δύω, δύνω 94. 1. a),
122. 8; sil. aor. tv. 122. 9.
p. 1; význ. tvarů 133;
H. 262. 1.

δωρέομαι aor. 132. 4.
δωροδοκέω přím. 112. 8.
ε, σφῆ H. 241. 2.
εα, εον H. 261. 3, a).
εαγα 133.
εάγη H. 263.
εαδα H. 264; εαδον Hér.
264.
εάλην H. 258. p. 3., 266. a).
εάλων 122. 5; H. 262. 1, 241.
1, 252. 2.
εάνασσειν H. 241. 1. a 252.
2. p. 2.
εαξα H. 263.
εαται, εατο H. 261. 3. c).
εάρθη H. 267.
εάω přím. 112. 1.
εβλητο H. 262. 1.
εβρων H. 262. 1.
εβρωσα, εβρώσθην Hér. 240. 6.
εγγύς stupň. 62. 3. p.
εγγούπησα H. 266. a).
εγείρω 114. 2; pf. 112. 5. p. 2;
H. aor. 240. 12. c).
εγήρα H. 262. 1.
εγοον H. 266. a).
εγρετο H. 240. 12. c).
εγροα 133; H. 260.
εγρηγόρθαι, εγρηγόρθασαι,
εγρηγόρθε, εγρηγορώων
H. 260.
εγώ tv. 63; εγωγε 63. 2.
εδάην H. 265.
εδάμιεν H. 258. p. 3.
εδάμισα H. 241. 3, 242. 5.
p., 260.
εδέγμην H. 262. 2.
εδεθήσα H. 266. b).
εδηδώς, εδήδοται H. 267.
εδησα (δησα) H. 266. b).
εδμεναι H. 261. 3. h), p.
εδμοαι 98 p. 3.
εδραθον H. 240. 11.
εδρακον H. 256. 1.
εδραμον 129. a), 6; H. 267.
εδω, εσθω, εσθω H. 254. 2,
261. 3. h), p., 267.
έε H. 248. 1. a p. 4.

εἶπον H. 241. 1, 267.
εἰσάμην, εἰσάμενος (km.
Fid) H. 267.
εἰσατο (km. ἰ) H. 261. 3. b).
εἰλμαι H. 266. a).
εἰργμένος H. 263.
εἰργνω, εἰργω, εἰρχατο H. 263.
εἰσατο H. 242. 2.
εἰσατο, εἰστο H. 263.
εἰσομαι 11. 4, 129. b), 4.
εἰγα Hér. 263.
εἰγα H. 259. 3. p. 3.
εἰησανον H. 264.
εἰηος, viz εἰς.
εἰησα H. 261. 3. a).
εἰέλω 128. 11.
εἰθεν, εἶο, εἶο, εἶδ H. 248. 1.
εἰρίζω přím. 112. 1; pf. 130.
εἰσορον H. 256. 1.
εἰρηξα H. 267.
εἰ misto ἦ v přím. 112. 1;
εἰ ve zdv. 112. 4.
εἴται, εἴατο (ἡται, ἡατο)
H. 261. 3. c).
εἴω H. 242. 4.
εἰδήσω H. a Hér. 260.
εἴδομαι H. 267.
εἴδομεν H. 260.
εἴδον 129. a), 4.
εἴκε, εἴκτον H. 260.
εἰκός 130.
εἴω, viz εἴοικα.
εἰλέω (εἴλω) H. 254. 6. d),
p. 2, 266. a); aor. akt. 255.
3; aor. pass. 258. p. 3.
εἰλλουθα, εἰλλουθμεν H.
260.
εἰλληρα 126. 15.
εἰλληρα 126. 17.
(συνα)εἰλοχα 114. 1.
εἰλλον 129. a), 1.
εἴμαι H. 263.
εἴμαρται 130; H. 252. 4.
εἴμυ tv. 121. 1; H. a Hér.
261. 3. a).
εἴμι tv. 121. 2; H. a Hér.
261. 3. b).
εἶν, εἶνι, ἐνι H. 269. 1.
εἶνυον H. 263.

- ελοικνῆται* H. 241. 5. p.
εἶπα 98. p. 3.; *εἶπέ* 131. 1.
εἶπεῖν H. 267.
εἶργοννυμι, εἶργω 123. p.; H. 263.
εἶρηκα, εἶρησσομαι 129. a), 8; H. 266. b).
εἶρωμαι H. 266. b).
εἰρῶνται, εἰρῶμαι (ἔδωμαι) H. 261. 3. f).
εἶρῶμαι (εἰρῶν) H. 261. 3. f),
 ροζν.
εἶρω H. 267.
εἰρωτάω H. 240. 5; Hér. 266.
εἶς tv. 74. 1. 1.
εἶσα H. 242. 2.
εἶσατο H. 261. 3. b).
εἶση H. 241. 1.
εἶσκα H. 254. 4.
εἴσομαι (km. Fid) 130; *εἴσομαι* (km. ž) H. 261. 3. b).
εἴωθα 130; H. 241. 2.
εἰάην H. 258. p. 3.
εἰδῶ 133. p. 2.
εἰκέλετο 240. 12. c), p.; H. 266. b).
εἰκέυθον H. 264.
εἴκων H. 263.
εἰκλήγω 114. 1, 98. p. 1.;
 aor. pass. 109. 3.
εἴκτα, ἔ-κταθεν, ἔ-κτατο H. 262. 1.
εἴκτημαι H. 252. 4. p. 1.
εἴκτυπον H. 266. a).
εἰλάμφοθην Hér. 264.
εἰλάττων 11. 3, 61. 4.
εἰλάνω 126. 7; zdv. 112. 5;
 H. 264; pf. 250. 2. c), p.
εἰλέγχιστος H. 247. 2.
εἰλέγγην (λεγ) H. 262. 2.
εἰλέγγην (λεχ) H. 262. 2.
εἰλέγω 114. 1; zdv. 112. 5;
 pf. pass. 107.
εἰλεῖν 129. a). 1.
εἰλεῖω H. 254. 6. a), 262. 2.
εἰλετός H. 267.
εἰλεύσομαι 129. a), 2.
εἰληλάδατο H. 250. c), p., 264.
εἰλσα (λαυθάνω) H. 252. 6.
- εἰσέ* 131. 1.
εἰλίσσω přím. 112. 1.
εἰλῶν, εἰλω 114. 1, 94. 1, c),
 p. 1.; přím. 112. 1; (ἐλ-
 κυστάζω) H. 266. b).
εἰλίς tv. akk. 46. 2.
εἰλω pf. H. 252. 4. p. 2.
εἰσα H. 255. 3, 266. a).
εἰμακον H. 266. a).
εἰμέθεν, εἰμεῖο, εἰμεῖο, εἰμεῦ H.
 248. 1.
εἰμέμηκον H. 257. 2. p. 5.
εἰμμενεῖαι H. 242. 5. p., 261.
 3. a).
εἰμορα H. 252. 4.
 (ὄ)γεμνήμυκε H. 252. 5. p.
εἰμολον H. 256. 1,
εἰμψησο H. 261. 1.
εἰμυκον H. 266. a).
εἰναντιόδομαι přím. 112. 6;
 aor. pass. 132. 2.
εἰναρῶω H. 254. 6. a).
εἰ-νάσσατο H. 254. 6. d).
εἰνδεής tv. 52. 3.
 (ἐν)δῖσαν H. 261. 2.
εἰνδῶ 133. p. 2.
εἰνεῖται, εἰνεῖται H. 267.
εἰνευπον H. 252. 6.
εἰνέπω H. 267.
εἰνήμοθε H. 252. 5.
εἰνήροχα, εἰνήνεγμα 129. a), 7.
εἰνθα, εἰνθα δή, εἰνθα καὶ
εἰνθα, εἰνθεν 72.
εἰνθυμέομαι aor. pass. 132. 2.
εἰνι 18. 5.
εἰνίπτω H. 254. 6. a), p.;
 aor. 252. 6.
εἰνσπες, εἰνσπήσω, εἰνσπω
 H. 267.
εἰνίσσω H. 254. 6. a), p.
εἰνίρω H. 267.
εἰνωκάσι Hér. 240. 6.
εἰννεπε H. 267.
εἰννοόμαι aor. pass. 132. 2.
εἰννυμι 124. 5; H. 263.
εἰνωσῶσι Hér. 240. 6.
εἰροχλέω přím. 112. 7.
εἰξ, ἐκ 14. d), p. 2.
εἰξω stupň. 62. 3. p.
- εἰσ* H. 248. 1. p. 4.
εἰσκα 130; H. 241. 5. p.; přím. 112. 3. p.; H. a Hér. 260.
εἰσκάω, εἰκνῆται, εἰκουῖται H. 260.
εἰουχοῖται H. 252. 2.
εἰοπα H. 252. 4. p. 2.
εἰοργα H. 252. 4. p. 2.
εἰός, ὅς H. 248. 2.
εἰπαινέω 94. 1. b).
*εἰπανρίσκομαι, εἰπανρεῖν, ἐπ-
 ανρήσομαι* H. 265.
εἰπέπιδμεν H. 260, 266. b).
εἰπέσπον, ἐπισπεῖν H. 267.
εἰπεφρον H. 252. 6, 257. 2.
 p. 4.
 (κατ)ἐπικητο H. 262. 2.
εἰκηῦρον H. 265.
εἰπέσασθαι 124. 5.
εἰπικηῖσαι H. 261. 1.
εἰπιμέλομαι 128. 14.
εἰπιπλῶς H. 262. 1.
εἰπίσταμαι 120. 6; Hér. 259.
εἰπλετο H. 240. 12. c), p.
εἰπλητο, νίζ πλητο.
εἰπλων H. 262. 1.
εἰπομαι 129. b), 1; přím. 112. 1; H. 267.
εἰπορον 130.
εἰπραθοῖν H. 262. 2.
εἰπριάμην 116. 2, 122. 10,
 129. a), p.
εἰπταρεν H. 256. 2. p.
εἰπτατο H. 262. 1.
εἰπητην H. 262. 1.
εἰπηχα 104. B, 4.
εἰπιόμην 240. 12. c), p.
εἰπω H. a Hér. 267.
εἰπώχατο (ἔγω) H. 267.
εἰραμαι aor. pass. 132. 2. b),
 H. 261. 1.
εἰργάζομαι přím. 112. 1;
 aor. 132. 4.
εἰργάθω H. 254. 5, 263.
εἰρῶω 129. b), 2; ἔρῶω H. 267.
εἰρεῖω H. pf. 252. 5.
εἰρειο, εἰρεῖομεν H. 266. b).
εἰρεῖτω H. pf. 252. 5.
εἰρεσθαι H. 266. b).
ἔρετριεύς 49. p. 3.

- ἐρέτω 96.4. a), p.; H. 254.6. c).
 ἐρέγομαι H. 256. p.
 ἐρέξθω H. 254. 5.
 ἐρηρέδαται H. 252. 5.
 ἐρήσομαι 130.
 ἐρι- H. 247. 3. p.
 ἐριδαίνω, ἐριδήσασθαι H. 264.
 ἔρις tv. 46. 2.
 Ἐριμῆς tv. 32; Ἐριμῆς, Ἐριμῆς Hér. 243. 2.
 ἐριπω přím. 112. 1.
 ἐρήάδαται H. 250. 2. c), p.
 ἐρήωγα 124. 14, 133.
 ἐρήωμένος stupň. 59. 2. b).
 ἐρήωα H. aor. 252. 6.
 ἐρύμην, ἐρυσθαι H. 261. 3. f).
 ἐρύω H. 261. 3. f), p.; fut. 255. 2. a p.
 ἐρχαται H. 250. 2. c), 263.
 ἐρχομαι 129. a), 2; H. 267.
 ἐρῶ 129. a), 8.
 ἐρωτάω 128. 9.
 ἔσθην H. 263.
 ἐσθίω, ἔσθω 129. a), 3; H. 254. 5, 267.
 ἔσκλην H. 255. 3. p.
 ἔσκον H. 265.
 ἔσπειρομαι 107.
 ἔσπετε, ἔσπον H. 267.
 ἐσπόμην H. 242, 1, 267.
 ἔσσαι, ἔσσαις, ἔστο H. 263.
 ἔσσεια H. 255. 2.
 ἔσσο H. 261. 3. a).
 ἔσσω Hér. 240. 252.
 ἔσσυμαι H. 252. 4, 262. 1;
 ἔσσυτο 262. 1.
 ἔσταμεν, ἔστώς, ἔστηκα 119. 1; Hér. 259.
 ἔσταν H. 250. c).
 ἐστήξω 104. C, p., 118.
 ἐστιάω přím. 112. 1.
 ἔσχατος 61.
 ἔσχεθον H. 254. 5.
 ἔσω stupň. 62. 3. p.
 ἐτάθην 108. 2. p., 114. 2.
 ἐτάλασσα H. 262. 1.
 ἐτάρην, viz θάπτω.
 ἔτεμων H. 240. 12. c), p., 252. 6.
- ἔτλην 130. 122. p. 3.; H. 262. 1.
 ἔτμαγεν H. 264.
 ἔτορον H. 266. a).
 ἔτραρον H. 256. 1.
 εἶδ 62. 2. p., viz ἐθός.
 εἴδαθον H. 239. 1. p., 241. 4, 264.
 εἴδω 128. b), 10; Hér. 252.
 εὐεργετέω přím. 112. 8. p.
 εὐκτιμέως H. 262. 1.
 εὐλαβέομαι aor. pass. 132. 2.
 εἴηους tv. 37, stupň. 59. 2. b).
 εὐρέ 131. 1.
 εὐρίσκαω přím. 78. 1. b); 127. 9.
 εὐρύ(φ)οσα H. 241. 1, 243. 1.
 εὐρύς H. akk. 244. 4. p.
 εὐός, εἴηος H. 244. 5. p. 1.
 εὐραλίω aor. pass. 132. 3.
 εὐφυής tv. dle 52. dod. 1.
 ἔφαν H. 261. 1.
 ἐφθιτο H. 262. 1.
 ἐφίστημι 133. p. 1.
 ἔφαθον H. 264.
 ἔφα 98. p. 3.; ἔφα, ἔφατα H. 262. 1.
 (ἀπ)εχθάνομαι 126. 13.
 ἐχθρός stupň. 60.
 ἐχέθην 94. 4.
 ἔχω 129. b), 3; přím. 112. 1; ἔχω, ἔχω H. 267.
 ἔωθα H. 252. 4. p. 1.
 ἔωμεν H. 261. 1.
 ἔωξα 112. 3.
 ἐώργειν H. 267.
 ἐώρων 112. 3.
 ἔως tv. 38. 4, 53. 1.; H. 244. 2.
 ἔως (ἦρος) H. 239.
- Φάγγημι a jiná snáslovným φ, 112. 1; H. 241. 1.
 ζάθεος H. 239. 1. p.
 ζάω 122. 6, 129. a), p.; staž. 93. 1.
 ζεύγγημι 124. 11.
 Ζεύς tv. 54. 6; H. 245. 4.
 ζημιόω fut. med. 132. 1. p.
- ζώνημι 124. 7.
 ζώω H. 254. 3.
- ἦ jako slabičný přím. 78. 1. a), p.
 ἦ H. 267.
 ἦα H. 261. 3. a).
 ἦαται, ἦατο H. 261. 3. c).
 ἦβάσκαω, ἦβάω 127. 2.
 ἦγασθε H. 261. 1.
 ἦγαγον 102. 3.
 ἦγερέθομαι H. 254. 5.
 ἦδεα, ἦείδης, ἦείδη H. 260.
 ἦδομαι aor. pass. 132. 2. b).
 ἦδός tv. 56. 1; stupň. 60.
 ἦε, ἦει H. 261. 3. b).
 ἦείδη H. 252. 2, p. 1.
 ἦειρα (ἀείρω) H. 254. 6. d), p. 3.
 ἦειρεν (εἴρω) H. 252. 2. p. 1.
 ἦερέθομαι H. 254. 5.
 ἦμα, ἦιον H. 261. 3. b).
 ἦκτο, ἔικτο H. 252. 2. p. 1., 260.
 ἦκα 117. 6.
 ἦκαχον H. 263.
 ἦκιστα 61. 2.
 ἦλάσθην Hér. 264.
 ἦλδανον H. 265.
 ἦλεάτο H. 255. 2.
 ἦλιτον H. 264.
 ἦλλάγην 110. p.
 ἦλυθον H. 267.
 ἦληρον H. 264.
 ἦλω H. 262. 1.
 ἦμαι 121. 3; H. 261. 3. c).
 ἦμβροτον H. 242. 7, 256. 2. p.
 ἦμι 120. 9.
 ἦμιν, ἦμῖν H. 248. 1. p. 3.
 ἦμισυς tv. 56. 1.
 ἦμόναθον H. 254. 5.
 ἦμυρτεσα 124. 5.
 ἦν, viz εἶμι a ἦμι.
 ἦνδανον H. 264.
 ἦνεγκ-ον, -α 98. p. 3.
 ἦνεικα H. 267.
 ἦνεσχόμην 112. 7.
 ἦνέπαπον H. 252. 6.
 ἦνον H. 263.

ἦντο H 263.
 ἠνώγεα, ἠνώγον H. 260.
 ἠνώρθουν 112. 7.
 ἠνώχλων 112. 7.
 ἦξα H. 263.
 ἦος H. 239.
 ἠπαρον H. 265.
 ἦρ (ἔαρ) tv. 43. 4.
 ἦρω, ἦρατο H. 263.
 ἦραρον H. 265.
 ἦρήρειστο H. 252. 5.
 ἦρικε H. 256. 2. p.
 ἦριπέ H. 256. 2. p.
 ἦρδμην 130.
 ἦρω H. 255. 3, 265.
 ἦρύκε H. 256. 2. p.
 ἦρύκακον H. 252. 6.
 ἦρωσ tv. 51.
 ἦσυχος stupň. 59. 1. p. 2.
 ἦττάομαι aor. pass. 132. 2. c).
 ἦττων 61. 2, 11. 3. a 4. p.
 ἦύς H. 244. 5. p. 1.
 ἦχα 104. 2. 2.
 ἦώς H. tv. 244. 2. a 10.

θάλεθω H. 254. 5.
 θάλλω pf. 104. B, 3; H. 257. 2.
 θανείν, viz θνήσκει.
 θάπτω 10. 10. c), p. 1., 114.
 1, 96. 3; pf. pass. 107; aor.
 pass. 109. 3.
 θάπτερον 13. 1. b), p. 1., 71. p. 2.
 θάπτων 60.
 θανμάζω fut. 132. 1.
 θαύω H. 254. 6. d).
 θέλω 128. 11.
 -θεν přítvor. 55. 1; H. 246.
 θεουδής, θεοδδής H. 241. 3.
 θεός vok. 34. 5.
 θέω 96. 2. p. 1.
 θηέομαι Hér. 240. 10.
 θήλυς tv. 56. 1.
 θήσθαι H. 261. 1. p.
 -θι přítvor. 55. 2; H. 246.
 (ἀπο)θνήσκω 127. 3; pf. 103.
 p. 2; H. partic. pf. 257. 1.
 θορόομαι H. 256. 1.
 θόρνυμαι Hér. 263.
 θορέ tv. 45. 1, 10. 10. c), p. 1.

θρόσκω H. 256. 1.
 θυγάτηρ tv. 47. 4; H. 244. 3.
 θύω 94. 1. a).
 -ι přítvor. 55. 2; H. 246.
 -ι demonstr. 68, adverb. na
 -ι 138.
 ἴα H. 242. 4.
 ἰάομαι aor. 132. 4.
 ἰαῖσαι, ἰάω H. 267.
 ἰδέ 131. 1.
 ἰδμεν(αι) H. 242. 6, 260.
 ἰδούνη H. 258. p. 4.
 ἰδρώς H. 244. 10.
 ἰδρῶσαι (part.) ἰδρῶω H.
 254. 3.
 ἰδύα H. 260.
 ἰζω 129. b), 4. p.
 ἰήμε tv. 116—118; H. a Hér.
 259.
 ἰκάνω H. 264.
 ἰκμενος H. 262. 2.
 ἰκνέομαι 126. 8; H. a Hér. 264.
 ἰκω H. 264.
 ἰλαμαι, ἰλάσκομαι H. 261. 1.
 ἰλωσ tv. 38.
 ἰληθι, ἰλήω H. 261. 1.
 ἰμάσσω H. 254. 6. c).
 ἰξω H. 255. 4, 264.
 ἰπηλάτα H. 243. 1.
 ἰππότα H. 243. 1.
 ἰσαν H. 260.
 ἰσκε (ἐνέπω) H. 267.
 ἰστημι 12. 2. a); tv. 116—118;
 pf. 119; H. a Hér. 259.
 ἰσχω 129. b), 3; H. 267.
 ἰχθύς tv. 43; H. a Hér. 244. 5.
 p. 2.
 καθεδοῦμαι 129. b), 4.
 καθέζομαι 129. b), 4; přímnn.
 112. 6.
 καθέλω 123. p.
 καθέλω 128. b), 10; přímnn.
 112. 6.
 κάθημαι 121. 3.
 καθέλω 129. b), 4; přímnn.
 112. 6; fut. 101. 1. c).
 καθίστημι význam tvarů
 133. p. 1.

καίνυμαι H. 263.
 κάω (κάω) 94. 3; km. 96. 4.
 d), p. 2., 93. 3; fut. 98,
 p. 2., pf. pass. 107. p. 2;
 aor. pass. 108. 2. p.; H.
 aor. 255. 2, 258. p. 3.
 κακός stupň. 60 a 61. 2; H.
 247. 3.
 κάκτανε H. 240. 12. b), p.
 καλέω 113. 94. 1. b), p.; fut.
 101. 1. a); pf. pass. 89. p.;
 H. fut. 255. 2.
 καλήμενοι H. 261. 2.
 καλός stupň. 60.
 κάμνω 126. 4; pf. 103. p. 2;
 H. part. pf. 257. 1.
 κάν, κέν 13. 1. b), p. 2.
 κάρ, κάρη H. tv. 245. 5.
 καρκαίρω H. 254. 4.
 καστορέυσα H. 240. 12.
 b), p.
 κάσχεθε H. 240. 12. b), p.
 καταλέω aor. pass. 94. 2. a).
 καταπλήττω aor. pass. 109. 3.
 κατέλυον H. 263.
 κατέκνον aor. 102. 2.
 κάτω stupň. 62. 3. p.
 κάσσω 98. p. 2.
 κάω, viz κάλω.
 κέ aiol. H. 239. 1. p.
 κέμαι tv. 121. 4. p., 129. a),
 p.; H. 261. 3. d).
 κένος H. 248. 3. 3.
 κέρω, fut. κέρωσ H. 255. 3.
 κέω, κέω H. 255. 2, 261. 3. d).
 κέω H. 261. 3. d).
 κεικαδῆσθαι (κῆδω) H. 266. b).
 κεικαδῆσθαι, κεικαδοντι H. 252. 6.
 κέκασμαι H. 263.
 κεικαρῆς H. 257. 1.
 κέκηθα H. 266. b).
 κέκληγα, κέκληγότες a κέ-
 κληγοντες H. 257. 2. p. 2.
 κέκληο 89. p.
 κέκλυθι H. 262. 1.
 κεικαρῆς H. 257. 1.
 κεικαρῆς H. 257. 1, 263.
 κεικαρῆς H. 257. 1.
 κεικαρῆς H. 261. 1.

κέκτημαι 79. 2. b), p.; tv.

89. p.; H. 252. 4. p. 1.

κελαδέω, κελάδων H. 266. a).

κελεύω 94. 2. a).

κέλλω H. aor. 255. 3.

κέλομαι H. 240. 12. c), p. a

266, b); aor. 252. 6.

κένομαι (κεντέω) H. 266. a).

κεράννυμι 124. 1; H. 261. 1.

κέρας tv. 52. 4. p.

κερδαίνω 99. 2. p.

κερδαίων, κέρδιστος H. 247. 2.

κέρωνται H. 261. 1.

κέσκοτο H. 265.

κευθάνω, κεύθω pf. 104. B,

3; H. 264; aor. 252. 6.

κέχανδα H. 264.

κεχαρήσω, κεχαρηώς, κεχά-

ροντο H. 252. 6, 257. 1,

266. b).

κέχυναι 94. 4.

κήαι (καίω) H. 255. 2.

κήδιστος H. 247. 2.

κήδω H. 266. b).

κίδναται H. 261. 1, 242. 3.

κικλήσκω H. 254. 4.

κίνυμαι, κινέω H. 263.

κίρνημι H. a Hér. 261. 1.

κίχημι, κιχάνω H. 261. 2.

κιών H. 263.

κλάζω H. 254. 6. b); pf. 257.

2. p. 2.

κλάω (κλαίω) 94. 3, 113; km.

96. 4. d), p. 2., 98. 3; fut.

98. p. 2.

κλέω (λάμυ) tv. 94. 1. c), 118.

κλείω (κλήω) 94. 2. b).

κλέος H. nom. pl. 244. 8. p. 2.

κλέπτω 114. 1; fut. 132. 1; pf.

pass. 107; aor. pass. 109. 3.

κλίνω 114. 2; pf. 103. p. 2;

aor. pass. 108. 2. p., 110.

p.; H. 258. p. 4.

κλύθει, κλύω H. 252. 6, 262. 1.

κομίζω fut. 101. 1. c); aor.

pass. 132. 3; tv. 114. 1.

κόπτω 114. 1; pf. pass. 107;

pf. akt. 104. B, 2; H. 257.

2; aor. pass. 109. 3.

κορέννυμι H. 263.

κορέω H. 255. 2.

κόρος tv. 46. 2; H. 244. 4.

κορούσσω H. part. pf. 254.

6. c).

κοτέω H. part. pf. 257. 1.

κοῦν Hér. 242.

κράζω 11. 4 a p., 94. 4. b),

p.; pf. 104. B, 3.

κραίνω, κραιαίνω H. 254. 6.

d), p. 3.

κρέας tv. 52. 4; Hér. 244. 9.

κρέετταν 61. 1.

κρέμαμαι 120. 7.

κρεμάννυμι 124. 2.

κρεμόω H. 255. 2.

κρήνηρον, κρηήνηται, κρήνηρον H.

254. 6. d), p. 3.

(ἐπι)κρηήσαι H. 261. 1.

κρίκε H. 256. 2. p.

κρίνω 114. 2; pf. akt. 103.

p. 2; pf. pass. 107. p. 2;

aor. pass. 108. 2. p. H. aor.

pass. 258. p. 4.

κρούω 94. 2. b).

κρούπτω 96. 3.

κτάμεν(αι), κτάμενος, κτά-

σθαι H. 262. 1.

κτάομαι, νίζ κέκτημαι.

κτέαρ H. 245.

κτέλιω 104. B, 3; H. 262. 1.

κτερείζω H. 254. 6. a), p.

κτέωμεν H. 262. 1.

κτιζώ H. 262. 1.

(ἀπο)κτιννυμι 123. p.

κτυπέω H. 266. a).

κυανοχαίτα H. 243. 1.

κυδρός H. stupr. 247. 2.

κύντερος, κύντατος H. 247. 2.

κυρέω H. aor. 255. 3.

κύνω tv. 54. 7.

κῶ Hér. 242.

κακῶ H. 254. 4.

κᾶς H. 245. p.

καβέ 131. 1.

λαγγάνω 126. 17; H. 264;

aor. 252. 6; Hér. 264.

λαγώς tv. 38. 4; Hér. 244. 2.

λάζομαι H. 254. 6. a), p.

λαμβάνω 126. 15, 131. 1; H.

aor. 252. 6; Hér. 264.

λάμπω, λαμπετάω H. 254. 2.

λάμφομαι Hér. 264.

λανθάνομαι H. aor. 252. 6.

λανθάνω 126. 16; pf. 104. B, 3.

λάξομαι Hér. 264.

λέγω 129. a), 8, 114. 1; H.

262. 2; Hér. 267.

λείπω 114. 1; aor. akt. 102.

2; tv. 102; pf. akt. 104.

B, 3; aor. pass. 108. 2.

λειουσι H. 241. 5. p.

λέκτο (λεγ) H. 262. 2.

λέκτο, λέγμενος (λεχ) H.

262. 2.

λελαβέσθαι H. 252. 6.

λελάβηται, λέλιμμαι Hér. 264.

λελάθοντο H. 252. 6.

λελακῦται H. 257. 2.

λέλασμαι H. 257. 2.

λέλαχον H. 264.

λεληκώς H. 257. 2.

λέλογχα H. 264.

λελύπτο H. 262. 1.

λέξω, λέξο H. 262. 2, 255. 4.

λέξομαι H. 262. 2.

(κατα)λέχθαι H. 262. 2.

λήθω H. 257. 2.

λήξομαι 126. 17.

λήφομαι 126. 15.

λήγξει H. 254. 6. b).

λιλατομαι H. 254. 4.

λίσσομαι H. 254. 6. c).

λῶε, λῶσον, λῶσσα H. 266. a).

λοῦω, λοῦσα, λοῦσθαι H. 266.

a); srov. 241. 4.

λυμαίνομαι aor. 132. 4.

λύμην, λύτω H. 262. 1.

λύω 94. 1. a); praes. tv. 83;

fut. a aor. 85; pf. 86; pf.

pass. 89; aor. pass. 91;

H. 262. 1.

λύων 61. 1.

μαιμάω H. 254. 4.

μαίνομαι pf. 104. B, 3; aor.

pass. 109. 3.

- μάομαι H. 254. 6. d).
 μακρός H. stupň. 247. 2.
 μάλα stupň. 62. 2. p.
 μανθάνω 126. 10.
 Μαραθῶνι, Μαραθωνόθεν
 55.
 μαρμαίρω H. 254. 4.
 μάραμαι H. 261. 1.
 μάστιγος tv. 54. 8.
 μάχομαι 128. 12; H. 266. b).
 Μέγαράδε 55. p.
 μέγας tv. 58; stupň. 60.
 μέδομαι H. 266. b).
 μέτρομαι pf. 130; H. 252. 4.
 μέτων 61. 3.
 μέλει 128. 13; srov. H. 266. b).
 μέλλω 128. 15; přím. 78. 1.
 a), p.
 (ἐπι)μέλομαι (ἐπιμελοῦμαι)
 128. 14; 132. 2; H. 266. b).
 μέμαμεν, μέματον, μεμαῶς
 H. 260.
 μέμβλεται H. 266. b).
 μέμβλωκα H. 240. 11. p., 242.
 7, 257. 1. p.
 μεμετιμένος (ἴημι) Hér. 259.
 μεμηκῶς, μεμακνῆα H. 257. 2.
 μέμηλα H. 257. 2. p. 3., 266. b).
 μέμνημαι, μεμνήο, μεμνήο
 tv. 89. p.; H. 250. 2. a),
 p. 2., 251. 2.
 μέμονα H. 260.
 μενοιήσσι, μενοιώω H.
 261. 1.
 μένω 128. 16.
 μέ(σ)σος H. 242. 2, 247. 2.
 μεταπέμπομαι aor. 132. 4.
 μετεκτάθω H. 254. 5.
 μέχρη(ς) 14. p. 3.
 μηδαμοί Hér. 249.
 μηδείς tv. 74. 1.
 μηκάομαι H. 266. a).
 μήτηρ tv. 47. 4; 244. 3.
 μητίετα H. 243. 1.
 μιαινω 114. 2.
 μίγνυμι 124. 13; H. 262. 2.
 μικρός stupň. 61. 3.
 μίκτω H. 262. 2.
 μιμῶμαι 132. 4.
- μινύσσω 127. 12.; viz μί-
 νυμαι.
 μίμων H. 240. 12. c), p.,
 254. 4.
 μιν H. 248. 1.
 Μίνως tv. 53. 1; Hér. 244. 9.
 μίσιγα, μίγνυμι 129. b), p.
 2.; H. 262. 2.
 μινάομαι H. 265.
 μολεῖν, ἔμιολον H. 240. 11. p.
 μινκάομαι H. 266. a).
- ναιετάωσα H. 253. 2. p. 2.
 ναίω, νάσσα, νάσθη H. 254.
 6. d).
 ναός tv. 54. 9; H. 245. 6.
 νέατος H. 247. 2.
 νέμω 128. 17.
 νέομαι H. 255. 2.
 νεφεληγερέα H. 243. 1.
 νέω 94. 3; km. 96. 2. p. 1.
 νεώς tv. 38; H. 244. 2.
 νηῦς H. tv. 245. 6.
 νῆξ H. 254. 6. a), p.
 νόμῳ H. vok. 243. 5.
 νύξ 46. 1.
 ναῖτερος H. 248. 2.
- ξέω H. 242. 2.
 ξόν H. 242. 4.
 ξυός H. 242. 4.
- θ = quod H. 248. 5. p. 3.
 θδε tv. 68; H. 248. 3. 2.
 θδύσσομαι H. pf. 252. 5.
 θζω 96. 4. b); θδώδει H.
 252. 5.
 θθι H. 246.
 οἶγω, viz ἀνοίγω; οἶγνυμι
 H. 263.
 οἶδα tv. 119. 4, 130; H. a Hér.
 260.
 Οιδίποτος tv. 53. 1.
 οἶκτος H. 241. 5. p.
 οἶκαδε, οἶκοθεν, οἶκοι 55.
 οἰκῶτος Hér. 260.
 οἰκτρῶς stupň. H. 247. 2.
 οἶμαι 128. 18.
 οἰμῶζω 96. 4. b), p., 114. 1;
 fut. 132. 1.
- οἰνοχοῶ přím. H. 252. 2.
 οἶομαι 128. 18; staž. tvary
 83. 2, 93. 5; οἶομαι H. 240.
 7; 266. b).
 οἶς tv. 48. 3; H. 241. 5. p.
 οἶσω 129. a), 7; οἶσε H.
 255. 4.
 οἶχνη H. a Hér. 266. b).
 οἶγνέω H. 266. b).
 οἶχομαι 128. 19; H. a Hér.
 266. b).
 οἰκνέω H. 254. 6. d).
 οἰλέω H. 263.
 οἰλέσκετο H. 265.
 οἰλλος stupň. 61. 4.
 οἰλισθάνω H. 260.
 (ἀπ)όλλυμι 124. 15, 133;
 ὀλλυμι, ὀλέω H. 263.
 ὀλολόζω H. 254. 6. a).
 ὀμαρτήτην H. 261. 2.
 ὀνυμι 124. 16; H. 263.
 ὀναρ, ὀνειρος tv. 53. 2; H.
 245. 10. p.
 ὀνημενος H. 261. 1.
 ὀνύνημι 120. 1; H. 261. 1.
 ὀνομαι H. 261. 3. e).
 ὀξύνω pf. med. 105. 1. a), p.
 107.
 ὄου = ὄο (ὄδ) H. 248. 4.
 ὄπλέω, ὄπλεσθαι H. 266. a).
 ὄπλότερος, ὄπλότατος H.
 247. 2.
 ὄ(π)πόδος 71; H. 242. 5.
 ὄ(π)πόδος 71; H. 242. 5.
 ὄ(π)πνος 72; H. 242. 5.
 ὄποπα 129. a), 4.
 ὄράω 129. a), 4; přím. 112.
 3; H. 267.
 ὄρέγνυμι, ὄρέγω H. 252. 5,
 263.
 ὄρέοντο H. 262. 2.
 ὄρέω Hér. 267.
 ὄρηαι H. 261. 1, 267.
 ὄρθαι H. 262. 2.
 ὄρῶω aor. pass. 132. 3.
 ὄρμενος H. 262. 2.
 ὄρως tv. 46. 2, 53. 2; Hér.
 akk. 244. 4.
 ὄρνυμι, ὄρνω, ὄροθῶνω H.

262. 2; aor. 252. 6 a 255. 3; pf. 252. 5.
δρῶμαι H. 262. 2.
ἔρσο, *ἔρσο* H. 255. 4, 262. 2.
δρῦνται 114. 1; zdv. 112. 5; pf. akt. 104. B, 1; pf. pass. 107.
ἔρωρα H. 262. 2.
ἔρώρεται H. 252. 5, 262. 2.
ἔρωρέχεται H. 252. 5, 263.
ἔρωρυχα 112. 5.
ἔς svůj 64. p., H. 241. 2. a 248. 2; relat. 69. 71, 248. 3. 1. a p. 1.
ἔ(σ)σος 71; H. 242. 2.
ἔσσομαι H. 267.
ἔστις tv. 70. 2; H. 248. 5.
ἔσφραγίζομαι ἔσφραγίην Hér. 264.
ἔτε = quod H. 248. 5, p. 3.
ὅτε μέν — ὅτε δέ 72. p. 2.
ἔτι (*ἔ*, *τι*) a *ἔτι* 70. 2. p.; *ἔ(τ)τι* H. 242. 5, 248. 5.
ἔτω, *ἔτω* 70. 2; *ἔττω* atd. H. 248. 5.
ὄν, *ὄκ*, *ὄχ* 10. 9, 14. p. 1., 22. 4.
ὄδᾶς (*ὄδς*) H. tv. 245. 7.
ὀδῶμοί Hér. 249.
ὀδῆίς tv. 74. 1.
ὀλλόμενος H. 263.
ὀδῆς tv. 54. 10; příznuk 43. 3.
ὀδῶζω, *ὀδῶτα* H. 262. 1.
ὀθιτατος H. 262. 1.
ὀδτος 68.
ὀθτω(s) 14. p. 3.
ὀφείλω 128. 20, 96. 4. d), p. 1.; aor. 102. 2.
ὀφείλειεν H. 255. 3. p.
ὀφείλλω 96. 4. d), p. 1; = *ὀφείλω* H. 254. 6. d), p. 2.
ὀφρῆσσομαι 129. a), 4.
ὀφρλισκάνω 126. 14.
ὀχωκα H. 267.
ὀφειλοντες H. 267.
ὀφιος stupň. 59. 1. p. 2.
ὀφομαι 129. a), 4; sron. 83. 2.
πάγεν H. 262. 2.
παῖς příznuk 43. 3; vok. 46. 3; *παῖς* H. 240. 7.

παλαιός stupň. 59. 1. p. 1.
πάλλω, *πάλλω* H. 262. 2, 252. 6.
παμφανᾶω H. 254. 4.
πάππα H. 243. 5.
πάρα 18. 5.
παραινέω 94. 1. b).
παρὰπλήσιος stupň. 59. 1. p. 2.
παρέχω 129. b), 3.
πᾶς 10. 6, 12. 2. b); tv. 56. 3. p. 1; přízn. 43. 2.
πάσχω 129. b), 5; pf. 104. B, 3; H. 260.
πατέομαι H. 266. a); aor. 242. 2.
πατήρ tv. 47. 4; H. 240. 12. c), p. 244. 3.
πατήρ 57. 3. p.
πάνω 94. 4. p. 2.
παχύς H. stupň. 247. 2.
πειθῶ tv. 51.
πειθω 114. 1; pf. 103. 104. B, 3 a C; H. 266. b); aor. 252. 6.
πεινάω staž. 93. 1; H. 253. 1. p. 1.; H. 261. 1.
πεινήμενοι H. 261. 1. kon.
Πειραιεύς tv. 49. p. 3.
πειρώομαι aor. pass. 132. 2.
πειραῶν tv. H. 245.
πελάζω H. 261. 1; impt. aor. 255. 4.
πέλομαι H. aor. 240. 12. c), p.
πέμπω 114. 1; pf. akt. H. 104. B, 4; pf. pass. 107.
πένης 57. 3. p.; stupň. 59. 2. b), p.
πενθήμενοι H. 261. 2.
πεπαιθῆναι H. 260.
(ἀμ)πεπαλῶν H. 252. 6, 262. b).
πέπασθε (*πάσχω*) H. 260.
πεπερημένος H. 261. 1.
πέπηγα 133. konec.
πεπιθεῖν H. 266. b).
πεπλημένος H. 261. 1.
πέπνυμαι H. 257. 2. p. 1.

πέποιθα 104. B, 3 a C; 133; H. 260.
πέπομαι 129. b), 6.
πέπονθα H. 260.
πέποσθε, viz *πέπασθε*.
πεπονητο (*ποτάομαι*) H. 250. 2. c).
πέπραγα, *πέπραχα* 104. B, 2.
πέπρωται 130; H. 240. 11. p., 257. 1. p.
πέπταται, *πέπτανται* H. 261. 1.
(ἀνα)αππέταται Hér. 263.
πεπτώς H. 257. 1.
πεπτηῶς H. 257. 1; 262. 1.
πέπτωκα 129. b), 7.
πέπωκα 129. b), 6.
πέρα stupň. 62. 3. p.
πέρθαι H. 262. 2.
πέρθω H. 262. 2; aor. 256. 1.
περί 18. 5.
περι-ἔφθην Hér. 267.
Περικλῆς tv. 52. 3.
πέρνημι H. a Hér. 261. 1.
πεσεῖν, *πεσοῦμαι* 129. b), 7.
πέσσω H. 254. 6. a), p.
πετάννυμι 124. 3; H. 261. 1; Hér. 250. 2. c).
πέτομαι 128. 21; aor. 122. p. 3.; H. 240. 12. c), p., 262. 1.
πέυδομαι H. 252. 6.
πέφρασμα 10. 7. p. 2., 107; H. 264.
πέφραται, *πέφρανται* H. 257. 2. p. 4.
πέφρηνα 104. B. 3 a C; 133.
πέφρησομαι H. 257. 2. p. 4. a 264.
περιδέσθαι H. 252. 6.
περιδήσεται H. 252. 6.
πέφρον H. 252. 6.
πέφραδον H. 252. 6.
πεφράσι H. 257. 1.
πεφρῶδες H. 257. 2. p. 1.
πεφρῶς H. 262. 1.
πέγγνυμι 124. 13; H. 262. 2.
πηδάω fut. 132. 1.
πήλε H. 262. 2.

πῆχθην II. 262. 2.
 πῆχυν tv. 50; Hér. 244.
 πιθήσω H. 266. b).
 πλάναμαι H. 261. 1.
 πλεμπλήμι 120. 2; H. a Hér.
 261. 1.
 πλεμπρήμι 120. 3.
 πλώ 129. b), 6.
 πλόμαι 98. p. 3.
 πιπράσκω 129. a), 5.
 πῖτω 129. b), 7; H. 240. 12.
 c), p.; partic. pf. 257. 1.
 πλύρες H. 239. 1. p.; 249. 1.
 πύτημι H. 261. 1.
 πιραύσκω H. 254. 4; 265.
 πλάζω H. 254. 6. b).
 πλάτω 114. 1; km. 96. 4.
 a), p.; pf. pass. 107.
 πλέεις, πλείεις H. 247. 3.
 srov. 38.
 πλεῖν 61. 5.
 πλείων 61. 5.
 πλέω 114. 1; aor. pass. 109. 3.
 πλέω 94. 3; km. 96. 2. p. 1.;
 fut. 98. p. 2. a 101. 2; pf.
 103. p. 1.
 πλήθω 120. 2.
 πλησιόν stupň. 59. 1. p. 2.
 πλήσσω II. aor. 252. 6.
 πλητο, πληντο (πλεμπλήμι)
 II. 261. 1.
 πλητο, πληντο (πλεμπλήμι)
 II. 261. 1.
 πλητίω 129. a), p.; km. 96.
 2. p. 2; fut. a aor. 98.
 2. p. 1.; pf. pass. 107; aor.
 pass. 109. 3.
 πλώω H. 254. 3, 262. 1; Hér.
 262.
 πνέω 94. 3; km. 96. 2. p. 1.;
 πνείω H. 254. 6. d); 262.
 1; pf. pass. 257. 2. p. 1.
 πνύγω sil. aor. pass. 109. 3.
 ποθήμηναι H. 261. 2.
 πόλις tv. 50; H. a Hér.
 244. 6.
 πολίτης tv. 31; Hér. 243. 2.
 πολύς tv. 58; stupň. 61. 5;
 H. tv. 245. 9; stupň. 247. 3.

πορεύω 130; H. 240. 11, 257.
 1. p.
 πορεύομαι aor. pass. 132. 2.
 ποός tv. 46. 1. p. 2.
 πρόξος, πραῖς 58. p.
 πράττω pf. akt. 104. B, 2;
 pf. pass. tv. 107; aor. pass.
 108. 2.
 πρέσβα H. 245. 10. p.
 πρεσβευτής 54. 11.
 πρέσβυς tv. 54. 11; 50. 4.
 πρήθω 120. 3.
 πριάσθαι 120. 8. p. 1.; tv.
 116.
 προθέουσι H. 259.
 προθυμέομαι aor. pass. 132.
 2. c).
 προσανθήτην H. 261. 1.
 πρό(σ)τω H. 242. 2.
 προφερέστερος H. 247. 3.
 πρῶτος stupň. 59. 1. p. 2.
 πτάμενος, πτάς, πτέσθαι H.
 262. 1.
 πτήξε H. 262. 1.
 πτήσσω pf. 104. B, 4; H. 262.
 1; partic. pf. 257. 1.
 πτήται (πέτομαι) H. 262. 1.
 πυνθάνομαι 126. 18.
 πῦρ tv. 47. 2, 53. 2.
 πωλέω 129. a), 5.
 ῥά H. 240. 12. b), p.
 ῥάδιος stupň. 61. 6.
 ῥαίνω, ῥάσασατε II. 254. G. d),
 p. 4., 250. 2. c), p.
 ῥέξω 129. b), 2; H. 254. 6. a).
 ῥέτα, ῥέα H. 247. 3.
 ῥερωτωμένος H. 252. 4. p. 1.
 ῥεχθεῖς H. 267.
 ῥώ 128. 22; km. 96. 2, p. 1.
 ῥήγνυμι 124. 14; pf. 104.
 B, 3.
 ῥήθισομαι 129. a), 8.
 ῥήθιος H. stupň. 247. 3.
 ῥέγλω H. 266. a).
 ῥιγών, ῥιγιστος H. 247. 2.
 ῥιπτέω, ῥιπτω 114. 1, 129.
 b), 7. p. 2.; km. 96. 2. p. 2.; pf.
 pass. 107; aor. pass. 109. 3.

ῥυήσομαι 128. 22.
 ῥύομαι H. 261. 3. f) a p.
 ῥύσθαι H. 261. 3. f).
 ῥώννυμι 124. 8.
 ῥώομαι H. 254. 3.
 σαλπίζω km. 96. 4. b), p.;
 H. 254. 6. b).
 σάω, σαῖ H. 261. 3. g).
 -σε pñtvor. 55. 3; H. 246.
 σεύω H. aor. 255. 2.
 σβέννυμι 122. 4, 124. 6, 133.
 σέθεν, σεῖο, σέο, σεῦ II.
 248. 1.
 σεῖω 94. 2. a).
 σεῦ H. 262. 1; zdv. 252. 4.
 σϜῆ II. 241. 2.
 σήνω pf. 104. B, 3 a C; aor.
 pass. 109. 3.
 -σθα v 2. os. sing. 115. 5.
 f), p.; H. 250. 1. a).
 -σι(ν) pñtvor. 55. 2; H. 243. 7.
 σιγάω fut. 132. 1.
 σιωπία fut. 132. 1.
 σκάπτω pf. 104. B, 1; aor.
 pass. 109. 3.
 σκεδάννυμι 124. 4; H. 261. 1.
 σκέπτομαι 129. b), p.
 σκίδναμαι H. 261. 1.
 σκοπέω 129. b), p. 2.
 σκότος δ, τό 53. 1.
 σπάω 94. 1. c).
 σπέφο; H. 241. 5. p., 244. 8.
 p. 2.
 σπεῖν, σπέο H. 267.
 σπερω 114. 2. aor. pass.
 109. 3.
 σπέρω 98. 114. 1; pf. pass.
 107.
 σπέσθαι, σποίμην H. 267.
 σκουδάζω fut. 132. 1.
 σπέσθαι, σποίμην H. 267.
 στάσκω H. 265.
 στέλλω II. 2, 114. 2; pf. 103
 a 107. p. 1.; aor. pass.
 109. 3.
 στενάζω km. 96. 4. b), p.
 στέγω perf. 104. B, 3.
 στεῖται H. 261. 3. h).

στίζω km. 96. 4. b), p.
 στόρνυμι 124. 9.
 στρέφω 114. 1; pf. 107. p. 1.;
 aor. pass. 109. 3 a 132. 3.
 στρώννυμι 124. 9.
 στυγέω H. 266. a).
 στυφελίζω H. 254. 6. a).
 συλήτην H. 261. 1.
 συλλέγω 114. 1, 129. a), 8;
 pf. 104. B, 4; aor. pass.
 109. 3; zdv. 112. 4.
 σάμενος, σότω H. 262. 1.
 συμφορετός H. 267.
 συναντήτην H. 261. 1.
 συνοχικώς H. 252. 5. p., 267.
 σφάλλω 114. 2; aor. pass.
 109. 3.
 σφάττω 114. 1; aor. pass.
 109. 3.
 σφός H. 248. 2.
 σφός H. 248. 1. p. 3.
 σφωΐτερος H. 248. 2.
 σχεθέειν H. 254. 5.
 σχεῖν, σχές 129. b), 3.
 σχολαῖος stupň. 59. 1. p. 1.
 σήκω 114. 1; aor. med. a
 pass. 132. 3; H. 261. 3. g).
 Σωκράτης tv. 52. 3.
 σῶς (σῶος) 37. 3. p.
 σώφρων stupň. 59. 2. a).
 σώω H. 261. 3. g).
 τάμνω Hér. 240.
 τάννυμαι, τανῶω, τείνω H.
 263. 254. 1; fut. 255. 2.
 ταραττω fut. med. 132. 1. p.;
 H. pf. 257. 2. p. 3.
 τάττω 11. 3; tv. 114. 1; pf.
 pass. 3. os. pl. 105. 2.
 ταυρών H. 256. 2. p.
 τάχα 62. 2. p.
 ταχύς stupň. 60; 10. 10. c), p. 1.
 τέ H. 248. 5. p. 2.
 τέθηλα pf. 104. B, 3; τεθη-
 λώς, τεθαλυῖα H. 257. 2.
 τέθηκα H. 256. 2. p., 257. 2.
 p. 3.
 τέθνηκα 119. 2; H. 260.
 τεθνήξω 104. C, p.

τεθνήξω H. 257. 1; τεθνηῶ-
 τος 260.
 τέτυν H. 248. 1 a p. 3.
 τείνω 11. 1 a p. 2., 114. 2;
 pf. akt. 103. p. 2.; pf. pass.
 107. p. 2.; aor. pass. 108.
 2. p.; H. 254. 1.
 τελέω 94. 1. c); fut. 101. 1.
 a); H. 255. 2; aor. 242. 2,
 254. 6. d).
 τέμνω 126. 5; τέμνω, τέμνω,
 τέμω H. 254. 2; 264.
 τέμω, ζετμον H. 240. 12. c),
 p., 252. 6.
 τεοῖτο H. 248. 1. p. 2.
 τέρομαι H. aor. 252. 6,
 258. p. 5.
 τέρω H. 258. p. 5.
 τεταγών H. 252. 6.
 τέτακα, viz τείνω.
 τετάραπετο H. 252. 6.
 τετεύχεται, -ατο H. 257. 2.
 τετιμημένος (-ῶς) H. 263.
 p. 2.
 τετιμηένος H. 263. a p. 2.
 τέτλαδι, τέτλαμεν H. 260.
 τέτληκα 130; H. 260. 262. 1.
 τέτμηκα 103. p. 3., 126. 5.
 τετιμημένος H. 264.
 τέτμον H. 240. 12. c), p.,
 252. 6.
 τέτριχα H. 257. 2. p. 3.
 τετριγῶτες H. 257. 2. p. 2.
 τέττα H. 248. 5.
 τέτταρες tv. 74. 1.
 τετυκεῖν, τετύκοντο H. 252. 6.
 τεύχω H. 254. 1; aor. 252. 6;
 pf. 257. 2.
 téως H. 239.
 τήνω 114. 1; pf. 104. B, 3
 a C; aor. pass. 109. 3.
 τῆος H. 239.
 τίθημι tv. 116—118; H. a
 Hér. 259.
 τίκτω 114. 1; km. 96. 3, p. 1.;
 aor. 102. 2.
 τιμάω praes. a impf. 92; fut.
 med. 132. 1. p.
 τίννυμαι H. 263.

τίνω 126. 1.
 τίπτει 12. 4; H. 240. 12. c).
 τίς tv. 70. 1; přízvuk 18. 1;
 H. 248. 5.
 τίς (příkl.) tv. 70. 1.
 τικάνω H. 254. 1 a 4.
 τιτρώσκω 127. 15; H. 265.
 τιτύσκομαι H. 254. 1 a 4.
 τλήνω, τλήσομαι 122. p. 3.,
 130; H. 262. 1.
 τμήγω H. 264.
 (ἀντι)τορέω H. 266. a).
 τό(σ)σος H. 242. 2.
 τοῦ, τῷ (= τίνος, τίνι a
 τινός, τινί) 70. 1. p.
 τραπέλομαι H. 240. 4.
 τρεῖς tvary 74. 1.
 τρένω 114. 1; aor. 102. 3;
 pf. akt. a pass. 107. p. 1.;
 pf. pass. 3. os. pl. 105. 2;
 aor. pass. 109. 3 a 110.
 p. a 132. 3; H. 258. p. 5.
 τρέρω 114. 1; pf. akt. 104.
 B, 3; pf. akt. a pass. 107.
 p. 1.; aor. pass. 109. 3;
 přidech 10. 10. c), p. 1.;
 H. aor. 256. 1.
 τρέχω 129. a), 6; H. 267.
 τρέω 94. 1. c).
 τρέβω 114. 1. c); pf. pass. 107;
 aor. pass. 109. 3.
 τριζω H. pf. 257. 2. p. 2.
 τρέπους tv. 48. 4.
 Τρώς přízvuk 43. 3.
 τρώω H. 254. 3.
 τυγγάνω 126. 20; H. 254. 1.
 τύπτω 129. a), p.
 τῷ = ὄν H. 248. 3. 1. p. 3.
 τῶς H. 248. 3. 1. p. 2.
 ὑγιής, -ρέστατος Hér. 247.
 ὑγιής tv. 52. 1.
 ὕδωρ 53. 3.
 υἱός tv. 54. 12; H. 245. 8.
 ὕμνος H. 248. 2.
 ὑπεμνήμυκε H. 252. 5. p.
 ὑπέρτερος, ὑπικτος 61.
 ὑπισχνέομαι 129. b), 3.
 ὕστερος, 61.

- φράνδην, φράνθεν* H. 254.
 6. d), p. 3., 258. p. 4., 264.
φράντατος H. 258. p. 4.
φραγεῖν 129. a), 3.
φράε(ν) H. 264.
φραέλνω H. 254. 6. d), p. 3.
φραένομαι aor. sil. pass.
 109. 3.
φράνω 114. 2; fut. a aor.
 akt. a mod. 100; pf. akt.
 104. B, 3 a C; pf., plpf.
 a fut. III. pass. 107; aor.
 a fut. pass. 110; aor. pass.
 108. 2 a 110. p. a 132. 3;
φράνω a *φραέλνω* H. 254.
 6. d), p. 3., 264; pf. pass.
 257. 2. p. 4.
φράν, φράσθαι, φράσσω H.
 261. 1.
φράσσω Hér. 265.
φραίσσομαι H. aor. a fut.
 252. 6.
φρέριστος, φρέρτατος H. 247. 3.
φρέρτε H. 261. 3. h), p.; 267.
φρέρτερος H. 247. 3.
φρέρω 129. a), 7; H. a Hér. 267.
φρεύω 114. 1; fut. 101. 2;
 aor. 102. 2; pf. 104. B, 3;
 H. partic. pf. 257. 2, p. 1.
φρημι tv. 120. 8; 129. a), 8;
 H. 261. 1, 267.
φράν H. 250. e), 262. 1.
φράνω 122. 3, 126. 2.
φραείρω pf. 103, 104. B, 3.
 a C, 107. p. 1.; aor. pass.
 109. 3.
φραέρω H. 255. 3.
φραέωμεν H. 262. 1.
φραήη, φραήησι H. 262. 1.
φραινύθω H. 254. 5.
φράνω, φράνω H. 262. 1.
- ρι přítvor. H. 246.
φιλέω, φίλοι H. 266. a).
φιλήμεναι H. 261. 2.
φίλος stupň. 59. 1. p. 1; H.
 stupň. 247. 2.
φιλεγέθω H. 254. 5.
φροβέω aor. pass. 132. 3.
φρογγόμεναι, φρογγήναι H.
 261. 2.
φράζω H. aor. 252. 6.
φρέαρ tv. 53. 3.
φράττω pf. 104. B, 1.
φυλάττω fut. med. 132. 1. p.;
 pf. 104. B, 2.
φύομαι 122. 9.
φύρω, ξφρυσα H. 255. 3.
φύω 133; H. 262. 1.
- χάζομαι* H. aor. 252. 6.
χάιρω 128. 23; aor. pass.
 109. 3; H. 266. b); aor.
 252. 6.
χαμᾶθεν, χαμαί, χαμᾶς 55;
 H. 246.
χανδάνω H. 264.
χαρίεις dat. pl. 46. 4. p., 56.
 3. p. 2.; stupň. 59. 2. b), p.
χάρις tv. 46. 2; Hér. 244. 4.
χάσσω 127. 5.
χέρω tv. 47. 4. p. 3; H. 244. 3.
χειρόομαι aor. 132. 4.
χέρων 61. 2.
χέσομαι H. 264.
χερείων, χερείοτερος, χειρό-
τερος H. 247. 3.
χέρη, χέρη H. 247. 3.
χέω 94. 4; km. 96. 2. p. 1.;
 fut. 98. p. 3.; pf. akt. 103.
 p. 1.; pf. pass. 107. p. 2;
 aor. pass. 108. 2. p.; H.
 262. 1; aor. 255. 2.
- χίρατο* H. 266. b).
χῶς 94. 2. a), 113.
χραισμέω H. 266. a).
χράομαι 84. 1; 94. 2. b);
 staž. 93. 1; Hér. 253.
χράω 84. 1; 94. 2. a).
χρέος tv. 52. 3.
χρεών 121. 1. 4.
χρηή 121. 1. 4.
χρίω 94. 2. b).
χρύστεος tv. 37.
χρῶς H. 244. 10.
 (ἐ)χυτο H. 262. 1.
- ψεύδω* 114. 1; pf. a plpf.
 pass. 107; aor. pass. 108.
 2 a 132. 3.
- ῶγμαί* H. 267.
ῶθα 128. 2; přím. 112. 2;
 Hér. 266.
ῶλυννυτο, ῶιξα, ῶξα H. 263.
ῶσθην H. 266. b).
ῶσός H. stupň. 247. 2.
ῶσσομαι 129. a), p.; přím. n.
 112. 2; pf. 132. 4; aor.
 120. 8. p. 1. a 122. 10.
ῶνατο H. 261. 3. e).
ῶρορον, ῶρσα, ῶρτο, ῶρετο
 H. 262. 2.
ῶς 72; H. 248. 4. p.; násloví
 241. 3. p.
ῶς 72; H. 248. 3. 1. p. 2.;
 καὶ ῶς, οὐδ' ῶς 72. p. 1.
 a H. 248. 3. 1. p. 2.
ῶφελον 102. 2.
ῶφελλα (opt. ῶφελλεῖεν) H.
 255. 3. p.
ῶφθην 129. a), 4.
 (ἐπ)ῶχάτο H. 267.

II. Recký ukazovateľ ku skladbě.

ἀγαμιά τινά τινος 167. a);
 H. aor. med. 271. 2. p.
ἀγανακτέω, εἰ 211. B, p., 236.
 3. p. 3.
ἀγγέλλω s part. neb inf.
 233. B, 2 a p. 2. a).
ἀγνοῶ s part. 233. B, 1.
ἄγομαι med. v ýzn. 195. 2.
ἀγοράζω τί τινος 166.
ἄγχι τινός 158. C, a).
ἄγω v ýznam 194. 1.
ἄγων = „s“ 231. 6. p.
ἄδῃλον ὄν dle 232. 2. a).
ἀδύκω τινά 152. 1; *ἀδ. μέ-*
γιστά τινά 154. 2; s part.
 233. A, 3; v ýzn. 198. 3. b).
αἱ, αἶ κεν H. 274. 3.
αἶ γάρ H. 274. 3.
αἰδέομαι τινα 152. 3; s inf.
 227. 1. b), β).
ἄιδου, ἔν a εἰς 157. 2. p. 2.
αἰθεῖ H. 274. 3.
αἰρέομαι s dvojj. akk. 154.
 3; s inf. 227. 1. b), β) a
 227. 4; v ýznam 195. 2.
αἰδέω τινά τινος 167. b).
αἰσθάνομαι s gen. 162. b),
 s part. 233. B, 1. a (inf.)
 2. p. 2. a).
αἰσχρόν ὄν 232. 2. a).
αἰσχρόματι τινι 173. a), p.;
τινά 152. 3; s inf. 227. 1,
 b), β); s part. 233. A,
 4; s inf. a part., rozdíl
 233. A, 4. p.
αἰτέομαι τι παρὰ τινος 151.
 1. p. 2.

αἰτέω τινά τι 151. 1; s inf.
 227. 1. b); a).
αἰτιάομαι τινά τινος 167. b).
αἰτιός τινος 158. B. 4.
ἀκολουθέω τινι 172. a).
ἀκούω τινός a τί 162. b), p.;
vazby 233. B, 2. p. 2. a);
 s part. 233. B, 1; v ýznam
 198. 3. b).
ἀκρατής τινος 158. B, 5. p. 1.
ἀκροδοῦμαι τινος a τί 162.
 b), p.
ἄκρος se členem 148. 2.
ἄκων doplňkem 140. 2. p.;
bez ὄν 232. 1. b).
ἀλίσκομαι τινος 167. b);
 s part. 233. B, 2.
ἀλλά 238. 1; *ἀλλά γάρ* 238.
 6; *ἀλλά — γέ* 238. 7; *ἀλλ’*
ἢ 238. 1; *ἀλλά μὴν* 238.
 23.
ἀλλ’ ἄγε (ἄγετε) H. 273. 1.
ἄλλο τι, ἄλλο τι ἢ 205. 2. p. 2.
ἄλλοι a *οἱ ἄλλοι* 142. 2. p. 1.
ἄλλως τε καί 238. 83; *τήν*
ἄλλως 155. C.
ἄμα τινι 172. c); *ἄμα* s part.
 231. 1.
ἄμα μὲν — ἄμα δέ 238. 9.
ἀμαρτάνω τινός 165.
ἀμείβομαι τινα H. 268.
 1. 2.
ἀμελέω τινός 161; osob.
 pass. 196. 1.
ἀμελής τινος 158. A, 2.
ἀμήχανος osob. vazba 227.
 2. p. 2.

ἀμνήμων τινός 158. A. 2.
ἄμοιρός τινος 158. B, 1.
ἀμύνομαι τινα 170.
 b), p.; v ýznam 195. 2.
ἀμύνω τινι (τινά) 170. b), p.
ἀμυψί 181. 1; H. 270.
ἀμυφέννυμι τινά τι 154. 1.
ἀμυφότεροι se členem 147.
 2. a).
ἀμυφότερώθεν τινος 158. C, a).
ἄμω shoda 140. 4. p.; so
 členem 147. 2. a).
ἄν v ýzn. 205. 1; postavení
 205. 2. p. 1.; *ἄν* iterativ.
 206. 4. p. 1.; u inf. a part.
 234, viz *ἔάν* a *κί(ν)*.
ἀνά 177. 2; H. 270; *ἀνα*
 269. 3.
ἀναγκάζω s inf. 227. 1. b), γ).
ἀναγκαῖον s inf. 227. 2; *ἀναγ-*
καῖον ἦν ind. dle 206. 1.
ἀναγκαῖος osob. vazba 227.
 2. p. 2.
ἀνάγκη s inf. 227. 2.
ἀνατίος τινος 158. B, 4.
ἀνακοινῶμαι τινι περὶ τι-
νος 172. a).
ἀνακοινῶ τινι τινος 172. a).
ἀναμνησκῶ τινά τι 154. 1.
ἀναξίος τινος 158. B. 3.
ἄνευ τινός 175. 3.
ἀνέχομαι s part. 233. A, 2.
ἀνθ’ οὗ, ἀνθ’ ὄν 178. 1.
ἀντέχομαι τινος 160, *ἀντέχω*
σ μή a inf. 227. 1. a), p. 5.
ἀντί 178. 1; *ἀντί τοῦ* s inf.
 228.

ἀντίος 172. b) a p. 1.
ἄνω τινός 158. C, a).
ἄξιον s inf. 227. 2; osob.
 vazb. 227. 2. p. 2.; *ἄξιον*
 ἦν význam 206. 1.
ἄξιός τινος 158. B, 3; *ἄξιός*
εἶμι s inf. 227. 3.
ἄξιός τινά τινος 166; s inf.
 227. 1. b), α).
ἀπαγορεύω s part. 233. A,
 2; s inf. a *μή* 227. 1. a),
 p. 5.
ἀπαιτέω τινά τι 154. 1.
ἀπαλλάττω τινά τινος 165.
ἀπειλέω s inf. 227. 1. a),
 s inf. fut. 227. 1. a), p. 3.
ἀπειρός τινος 158. A, 2.
ἀπέχω τινός a τινά τινος
 165.
ἀπιστέω τινί 170. A, 1. b);
 s inf. 227. 1. a); osob.
 pass. 196. 1. b).
ἀπό 178. 2.
ἀπογινώσκω τινός 168. p. 2.
ἀποδεικνύμι s dvojím akk.
 154. 3.
ἀποδίδομαι τί τινος 166.
ἀποδιδράσκω τινά 152. 2.
ἀποκρούομαι τινά τι
 154. 1.
ἀπολαύω τινός 159. a), τὴ 159.
 b), p. 2. a 3.
ἀπολείπομαι τινος 163.
ἀπολύω τινός 165.
ἀπορῶω τινός 164.
ἀποστρέφω τινά τι 154. 1,
 τινά τινος 165. p. 1.
ἀποτρέπω τινός 165.
ἀποτυγχάνω τινός 165.
ἀποφραίνω s part. 233. B, 2.
ἀποφρεύω τινά 152. 2, τινός
 167. b).
ἄπτομαι τινος 160.
ἄρα 238. 2.
ἄρα 205. p. 2., 238. 3; *ἄρα*
 οὐ, *ἄρα μή* 205. p. 2. a
 238. 3.
ἄρρομαι s inf. a *μή* 227.
 1. a), p. 5.

ἀρχήν οὐ 155. C.
ἀρχομαι a ἄρχω (počínám)
 rozdíl 195. 2, příkl.; τινός
 160; s inf. 227. 1. b),
 β); s part. 233. A, 2; s inf.
 a part., rozdíl 233. A, 2.
 p. 1.
ἀρχόμενος 231. 1. p. 1.
ἄρχω τινός (panuji) 163;
 osob. pass. 196. 1.
ἄσμενος doplňk. 140. 2. p.
ἄστν bez členu 145. 2.
ἄτάρ 238. 4.
ἄτε s part. 231. 2.
αὐ 238. 5.
αὐτε 238. 5.
αὐτάκα u part. 231. 1.
αὐτός 185; se členem 147.
 2. b); *ὁ αὐτός τινι* 172.
 b); při dat. průvod. =
 „i se“ 172. c), p. b).
ἀφαιρέομαι τινά τι 154. 1;
ἀ. τινός τι 165. p. 1.
ἀφίστημι, ἀφίσταμαι τινος
 165.
ἀφ' οὐ 178. 2. b), 223.
ἄφθορος doplň. 140. 2. p.
ἄχθομαι τινι 178. a), p.,
 s part. 233. A, 4.
ἄχρι οὐ 223.
ἄχρι τινός 175. 3.
βασιλεύς bez členu 145. 2.
βασιλεύω τινός 163; aor. 201.
 1. a 2. příklady.
βίαι 173. c).
βιάπιω τινά 152. 1; *β. πολλά*
τινα 154. 2.
βοηθέω τινί 170. A, 1. b).
βούλομαι s inf. 227. 1. b);
ὁ βουλόμενος 142. 2. p. 1.,
 230; *βουλομένω μοι γέ-*
γνεται 171. p.
βουλομαι s *ὅπως* 221. 4.
 dod.
γαμέω τινά 123. 1, *γαμέο-*
μαι τινι 170. A, 1. b).
γάρα 238. 6.

γέ 238. 7.
γεγονός (natus) s akk.
 155. B.
γέμω τινός 164.
γενομαι τινος 159. a); v ý-
 znam 195. 1.
γένω τινά τινος 159. a); v ý-
 znam 195. 1.
γίγνεται s inf. 227. 2; *γί-*
γνεται μοι βουλομένω,
ἡδομένω 171. p.
γίγνομαι s gen. 162. a).
γινώσκω s part. 233. B, 1;
 s part. a inf. 233. B, 2.
 p. 2. b).
γοῦν 238. 8.
γράφομαι τινά τινος 167.
 b); *γράφ. γραφῆν τινα*
 154. 2.
γυμνός τινος 158. B, 1.
δακρύω τινά 152. 3.
δανείζω, δανείζομαι význam
 195. 3. p. 2.
δέ 238. 9; *δέ και* 238. 17.
δεδογμένον 232. 2.
δέδοικα τινά 152. 3; s inf.
 214. p. 2.; *δ. μή a μή οὐ*
 214.
δέε μοί τινος 170. A. 1. b);
 s inf. 227. 2; s akk. a inf.
 227. 2. p. 1.
δείκνυμι s part. 233. B, 2.
δεῖν ὀλίγον (μικρόν) 228. 2.
δεινός s inf. 227. 3.
δέομαι τινος 164; *δ.* (pro-
 sím) vazba 164. p.; s inf.
 227. 1. b), a).
δέον 232. 2.
δευτεραῖος doplňk. 140.
 2. p.
δέχομαι s inf. 227. 4.
δέω vazba 164. p.; *δέω πολ-*
λοῦ 164. p.; s inf. 227. 1.
 b), β).
δέω (νάξι) τι ἔκ (ἀπό) τινος
 178. 3. p.
δή 238. 10.
δηθεν 238. 11.

- δῆλον ὅτι 238. 29.
 δῆλός εἰμι s part. 233. A, 1; s ὅτι 233. A. 1. p. 1.
 δηλός s part. 233. B, 2.
 δημοσίῃ 173. c).
 δήπου 238. 12.
 δῆτα 238. 13.
 διὰ 180. 1; διὰ τὸ s inf. 228.
 διαγίγνομαι s part. 233. A, 1.
 διάγω s part. 233. A, 1.
 διατρέμαί τι (pass.) 154. 2. p.
 διαλέγομαι τινί 172. a).
 διαλιπών 231. 1. p. 1.
 διαλλάντομαι τινί 172. a).
 διαλλάντω τινά τινί 172. a).
 διαπραττομαι s inf. 227. 1. b), γ).
 διατελέω s part. 233. A, 1.
 διαφέρει s inf. 227. 2.
 διαφέρωμαι τινί 172. a).
 διαφέρω τινός τινί 165.
 διδάσκω τινά τι 154. 1; s gen. 166; διδάσκω, διδάσκομαι v ýznam 195. 3. p. 2.
 δίδωμι s inf. 227. 4.
 δικάζομαι τινός 167. b); v ýznam 195. 3. p. 2.
 δίκαιον ἦν v ýznam 206. 1.
 δίκαιον ὄν 232. 2.
 δίκαιος osobní vazba 227. 2. p. 2.
 δίστι 211. B.
 διπλασιός τινός 158. B, 5. p. 1.
 διπλάω τινός 160.
 διώκω τινά τινός 167. b); δ. γοαρῆν 153. 2; δ. δάκην τινά 154. 2.
 δοκεῖ μοι s inf. 227. 2.
 δοκεῖν, (ὡς) ἐμοί 228. 2.
 δοκέω s inf. 227. 1. a).
 δόξαν 232. 2.
 δύναιμι s inf. 227. 1. b), δ); H. aor. 271. 2. p.
 δυνατόν s inf. 227. 2.
 δυνατὸν ὄν 232. 2.
- δυνατός s inf. 227. 3.
 δύο shoda 140. 4. p.
 ἐάν (zdali) 219. dod. 3.; po slov. pokoušení se, čekání 212. A, 1. p. 2.
 ἐάν καί 220.
 ἐάν τε — ἐάν τε 219. dod. 4., 238. 14.
 ἐάω s inf. 227. 1. b), γ).
 ἐγγός τινός 158. C, a).
 ἐγκαλέω τινί 170. A, 1. b).
 ἐγκρατής τινός 158. B, 5. p. 1.
 ἔδει v ýznam 206. 1 a p.; ἔδει ἄν 206. 1. p.
 ἐθίω s inf. 227. 1. b), γ).
 εἰ (a) pñv. v ýzn. 215. p.; s opt. ve vñtách pñacích 210. 1. p.; εἰ γάρ ve vñtách pñacích 205. p. 3., 206. 3.
 εἰ pñicinné 219. dod. 2., 236. 3. p. 3.
 εἰ (zdali) 212, 219. dod. 3., 212. 1. p. 2.; H. 274. 1. p.
 εἰ — ἢ (utrurn — an) 212.
 εἰ ἄρα 238. 2; εἰ μὴ ἄρα (nisi forte) 216. p., 238. 2.
 εἰ δὲ μὴ (sin minus) 219. dod. 1. b).
 εἰ καί, ἐάν καί (etsi) 220.
 εἴ κεν H. 274. 3; εἰ bez κεν (ἄν) s konj. 274. 3. a); εἴ κεν (ἄν) s opt. 274. 3. b).
 εἴθε 205. p. 3., 206. 3.
 εἰκάω s inf. 227. 1. a).
 εἰκός 140. 1. p., ἦν v ýznam 206. 1.
 εἶκω τινί τινός 165; εἶκω τινί 170. A, 1. b).
 εἰμί s gen. 162. a).
 εἶμι τινί διὰ μάχης, εἰς λόγους, εἰς χεῖρας 172. a), p. 2.
 εἰπεῖν s inf. 227. 1. a); ὡς εἰπεῖν, (ὡς) ἀπλῶς εἰπεῖν, ὡς ἔπος, εἰπεῖν, ὡς συνελόντι εἰπεῖν 228. 2.
- εἶπερ 216. p.
 εἶργω τινός 165; s inf. 227. 1. b), α).
 εἰς 177. 1; H. 270.
 εἰσάγω τινά τινός 167. b).
 εἰς ὅ 223.
 εἰσπράττεσθαί τινά τι 154. 1.
 εἶτα po part. 231. 1.
 εἶτε — εἶτε 212, 219. dod. 4., 238. 14.
 ἐκ 178. 3; ἐκ τοῦ s inf. 228.
 ἐκ δεξιᾶς 178. 3. a).
 ἐκότερος se členem 147. 2. a).
 ἐκατέρωθεν τινός 158. C, a).
 ἐκβάλλω τινά τινός 168. p. 2.
 ἐκδύω τινά τι 154. 1.
 ἐκεῖνος 186. 3; se členem 147. 2. a).
 ἐκλείπει τινά τι dle 152. 2.
 ἐκπίπτω τινός 168. p. 2.
 ἐκπλήττομαι τινά 152. 3.
 ἐκτός τινός 158. C, a).
 ἐκὼν doplňkem 140. 2. p.; bez ὄν 232. 1. b).
 ἐκὼν εἶναι 228. 2.
 ἐλαύνω v ýznam 194. 1.
 ἐλέγχω s part. 233. B, 2.
 ἐλευθεροῦμαι τινός 165.
 ἐλπίζω s inf. 227. 1. a); s inf. fut. 227. 1. a), p. 3.
 ἐμβάλλω v ýznam 194. 1.
 ἐμμένω τινί 172. a), p. 1.
 ἐμπειρός τινός 158. A, 2.
 ἐμπύπταμαι s part. 233. A, 2.
 ἐμπύπταμαι τινός 164.
 ἐμπύπτω τινί 172. a), p. 1.
 ἐμπυλιός τινός 158. B, 2.
 ἐμπροσθέν τινός 158. C, a).
 ἐν 179. 1; ἐν τοῖς u superlat. 179. 1. p.; ἐν u dat. čas. 174. 2. p.; H. 270, ἐν δὲ H. 269. 2. a).
 ἐν- složená s dativem 172. a), p. 1.
 ἐν ᾧ 179. 1. b), 223.
 ἐναντίος doplň. 140. 2. p.; vazb. 172. b) a p. 1.
 ἐνδεής 158. B, 2.

- ἐνδύω τινά τι 154. 1.
 ἐνεδρεύω τινά 152. 2.
 ἔνειμι τινι dle 172. a), p.
 ἔνεκά τινος 175. 3. a p.
 ἔνθεν καὶ ἔνθεν τινός dle 158. C, a).
 ἐνι H. 269. 3.
 ἐνοχλέω τινί 170. A, 1. b).
 ἐνταῦθα po part. 231. 1.
 ἐντός τινος 158. C, a).
 ἐντυγχάνω τινί 172. a), p.
 ἐξελέγγω s part. 233. B, 2.
 ἔξεστι s inf. 227. 2.
 ἔξῃν νόζnam 206. 1.
 ἔξόν 232. 2.
 ἔξ οὗ 178. 3. b), 223.
 ἔξουσία s inf. 227. 2.
 ἔξω τινός 158. C, a), ἔξω τοῦ s inf. 228. 1.
 ἔοικα s inf. 227. 1. a), 233. A, 1. p. 1.; s dat. part. 233. A, 1. p. 1.
 ἐπαγγέλλομαι s inf. 227. 1. a).
 ἐπάν (ἐπεὶ ἄν) 223. 3.
 ἐπεὶ 223; πρίχinné 211. B.
 ἐπειδάν 223. 3.
 ἐπειδή 223; πρίχinné 211. B.
 ἐπελείπερ 233. 36.
 ἐπειτα po part. 231. 1.
 ἐπήν (ἐπεὶ ἄν) 223. 3.
 ἐπί 181. 2; ἐπὶ τῷ a ἐπὶ τό s inf. 228; H. 270; ἐπι H. 269. 3.
 ἐπιβουλεύω osob. pass. 196. 1.
 ἐπιδεικνύμι s part. 233. B, 2.
 ἐπίδοξος osobní vazba 227. 2. p. 2.
 ἐπιθυμέω τινός 160; s inf. 227. 1. b), β).
 ἐπικαίριος osob. vazba 227. 2. p. 2.
 ἐπικέμαι τινι 172. a).
 ἐπιλευθάνομαι τινος 161.
 ἐπιλείπει τί τινα 152. 2.
 ἐπιλήσιμων τινός 158. A, 2.
 ἐπιμελόμαι τινος 261; ἐπ. ὅπως 221. 4. dod.
 ἐπιμελής τινος 158. A, 2.
 ἐπιπορέω τινά 152. 3. p.
- ἐπισταμαι vazba 233. B. 2. p. 2. b); s inf. 227. 1. b), δ); s part. 233. B, 1.
 ἐπιστατέω 163.
 ἐπιστέλλομαι τι (pass.) 154. 2. p.
 ἐπιστήμων τινός 158. A. 2.
 ἐπιτάττω s inf. 227. 1. b), α).
 ἐπιτήδειος 170. A, 1. c), s inf. 227. 3; os. vaz. 227. 2. p. 2.
 ἐπιτίθεμαι τινι 172. a).
 ἐπιτιμάω τινί 170. A, 1. b).
 ἐπιτρέπω s inf. 227. 1. b), γ); 227. 4.
 ἐπιχειρέω τινί 172. a).
 ἔπομαι τινι 172. a).
 ἐραμαι H. aor. med. 271. 2. p.
 ἐράω τινός 160.
 ἐργω 173. c).
 ἐρέσθαι τινά τι 154. 1.
 ἐρημός τινος 158. B, 1.
 ἐρίζω τινί 172. a).
 ἐρωτάω τινά τι 154. 1; ἐρ. τινά περί τινος 154. 1. p. 2.
 ἐσθλάω τινός 159. 1. a); ἐ. τι 159. b), p. 3.
 ἐσπέρας 169. 2.
 ἐσπέριος doplňkem 140. 2. p.
 ἔστε 223; ἔστ' ἄν 223. 3.
 ἔστηκα νόζnam 204. 1.
 ἔστηξω νόζnam 204. 3.
 ἔστιν ὅστις, οὐκ ἔστιν ὅστις, ἔστιν ὅτις, ἔστιν οὗ a pod. 188. b), p. 2.
 ἔσχατος se členem 148. 2.
 ἔτερός τινος 158. B, 5. p. 1.
 ἔτοιμος s inf. 227. 3.
 ἐνδαιμονίζω τινά τινος 167. a).
 ἐδεργετέω τινά 152. 1; ἐδ. τινά μεγαίστην ἐδεργεσίαν 154. 2.
 ἐδθύ τινος 158. C, a).
 ἐδθύς u part. 231. 1.
 ἐδθύς — καὶ 238. 17.
 ἐδλαβεόμαι τινά 152. 2; ὅπως
- μή nebo μή dle 214, 221. 4. dod.
 εἶ λέγω, εἰλόγέω τινά 152. 1.
 εἴνους τινί 170. A, 1. c).
 εἶ πάσχω pass. k εἶ ποίεω 196. 5.
 εἶ ποίεω τινά 152. 1; s part. 233. A, 3.
 εἶπορέω τινός 164.
 εἶρισκα s part. 233. B, 1.
 εἶτε H. 274. 5. p.
 εἶχομαι τινί τι 170. A, 1. a), p.; s inf. dle 227. 1. b).
 εἶφ' ὅτε 181. 2. A, c), δ); 222. 2. c), p.
 εἶρησαν — καὶ 233. A, 1. p. 3.
 εἶρεμαί τινος 160.
 εἶρικνεόμαι τινος 160.
 εἶρον s gen. 162. a).
 εἶθρός τινι 172. b).
 εἶχομαι τινος 160.
 εἶρην νόζnam 206. 1.
 εἶχω νόζnam 194. 1; s inf. 227. 1. b), δ), opisuje perf. a plpf. 204. 1. p. 3. a 2. p. 3., 233. A, 1. p. 4.
 εἶχων = „s“ 231. 6. p.
 εἶως 223; εἶως ἄν 223. 3.
- ζηλώω τινά τινος 167. a).
 ζή 238. 15.
 — ή (an) 205. p. 2.
 ή (ήε) — ή (ήε) H. 274. 1. p.
 ή (-ne), ή γάρ, ή που 205. p. 2.; H. ή, ήε 274. 1. p., ή (vδru) 238. 16.
 ή 174. 1.
 ήέομαι s dvojím akk. 154. 3; ήγ. τινός 163; ήγ. τινί 163. p.; s inf. 227. 1. a).
 ήδη — καὶ 238. 17.
 ήδομαι τινι 173. a), p.; s part. 233. A, 4.
 ήδὸν γελῶν 153. 3. p.
 ήδός s inf. 227. 3.
 ήσιστά γε 205. p. 2. c).

ἦρα význam 198. 3. b); ἦρον 199. 3. c).
 ἦ μὴν 238. 16.
 ἡμέρας 145. 6, 169. 2.
 ἡμος II. 274. 5. p.
 ἦν, viz ἔάν.
 ἦν ἄρα 238. 2.
 ἦνικά 223; ἦνικά ἄν 223. 3.
 ἠτάομαι τινος 163; s part. 233. A, 3; význam 198. 3. b).
 θαρσύνω τινά 152. 3; περί τινι 181. 4. A.
 θάτερον doplňk. 145. 3. p.
 θαυμάζω τινά τινος 167. a); θ. εἰ 236. 3. p. 3.; význ. aor. 197. 2.
 θαυμαστός ὅσος 190. 4. p.
 θαυμαστός ὡς 190. 4. p.
 θηρέω, θηρεῖω τινά 152. 2.
 ἰδίᾳ 173. c).
 ἰδὸς τινος neb τινί 158. A, 1. a p.
 ἔφος τινος 158. A, 1.
 ἔμμι, ἔμαι význam 195. 1.
 ἔανός s inf. 227. 3.
 ἔάνω, ἔνεομαι s akk. H. 268. I.
 ἔλεός τινι 170. A, 1. c).
 εἶνα, εἶνα μὴ 213; εἶνα s opt. po opt. 213. p. 1. a); s ind. času histor. 213. p. 1. b).
 εἶνα ἄν význam 213. p. 2.
 εἶος τινί 172. b).
 ἴσθημι, ἴσταμαι význam 195. 1; význ. složenin 133.
 καθάριω τινά τινος dle 165.
 καθίστημι s dvojjím akk. 154. 3; s inf. 227. 4.
 καί 238. 17; u part. 231. 4; καί γάρ 238. 6; καί — δέ 238. 17; καί μὴν 238. 23; καί οὐ, καί μὴ 238. 31; καί εἰ, καί ἔάν 220.
 καί αὐτός 238. 17.
 καί τόν (εἶν) 141. 3.

καίπερ u part. 231. 4.
 καιρός s inf. 227. 2.
 καίτοι 238. 18. a 38.
 κακουργέω τινά 152. 1.
 κακῶς ποιέω τινά 152. 1.
 καλέω s dvojjím akk. 154. 3; κ. τινά ὄνομα κάκιστον 154. 2.
 καλόν s inf. 227. 2.
 καλόν ἦν význam 206. 1.
 καλῶς ποιέω τινά 152. 1.
 κάμνω s akk. 153. 2; s part. 233. A, 2.
 κἄν 220. a).
 καρτερέω s part. 233. A, 2.
 κατά 180. 2; H. 270.
 καταγελῶ τινός 168; osobní pass. 196. 1.
 καταγιγνώσκω τινός τι 168. p. 1.
 καταδικάζω τινός τι 168. p. 1.
 κατακρίνω τινός τι 168. p. 1.
 καταλαμβάνω s part. 233. B, 1.
 καταλύω význam 194. 1.
 καταπλήττομαι τινι 152. 3.
 καταρροεῖω τινός 168.
 καταψεύδομαι τινός τι 168.
 καταψηφίζομαι τινός τι 168. p. 1.
 κατηγορέω τινός 168; κ. τινός τι 168. p. 1.
 κάτω τινός 158. C, a).
 κεινδυνεύσεται význ. 201. 3.
 κέκτημαι význam 204. 1.
 κικτίζομαι význam 204. 3.
 κελεύω τινά 170. A, 1. a), p.
 κεν (ἔν) H.: s ind. fut. a s konj. ve hlav. větách 273. 5; s konj. a ind. fut. v otázkách 274. 1; s konj. po hlav. čas. a s opt. po vedl. čas. ve vět. účel. 274. 2. a); s opt. po hlav. čas. v účel. vět. 274. 2. b); schází při opt. po hlav. čas. v účel. vět. 274.

2. c); je nebo schází u konj. a opt. ve vztažn. vět. 274. 4; schází u konj. v podmín. vět. vztaž. a neurč. čas. 274. 5.
 κενός τινος 158. B, 1.
 κεράννυμι τί τινι 172. a).
 κίνδυνός ἐστι μὴ nebo μὴ οὐ 214; s inf. 227. 2.
 κλαίω τινά 152. 3.
 κοινῇ 173. c).
 κοινός τινι 172. b).
 κοινωνεῖω τινός 159. b).
 κολακεῖω τινά 152. 1.
 κρατέω τινός 163; κ. τινά 163. p.
 κρεμάννυμι τί ἔκ (ἀπό) τινος 178. 3. p.
 κρίνω τινά τινος 167. b); κ. θανάτου 166. p.; s dvojjím akk. 154. 3.
 κρύπτω τινά τι 154. 1.
 κύκλω 174. 1.
 κύριός τινος 158. B, 5. p. 1.
 κολύω τινά 152. 2, τινός 165; s inf. bez μὴ 227. 1. a), p. 5., 236. 3. p. 7.
 λαβίων = „s“ 231. 6. p.
 λαγχάνω τι a τινός 159. b), p. 3.
 λαμβάνομαι τινος význam 195. 3.
 λαμβάνω τινά τινος 160; s inf. 227. 4.
 λανθάνω τινά 152. 2; s part. 233. A, 1.
 λέγω κακόν τινι 154. 2; εἶ (καλῶς), κακῶς λέγω τινά 152. 1; λ. s inf. 227. 1. a).
 λείπομαι τινος 163.
 λήγω τινός 165; s part. 233. A, 2.
 λιπέσθαι II. význam 271. 2.
 λαιδοῦρομαι τινι 170. A. 1. b), p.
 λοιπαῖ, τοῦ 169. 2.
 λυπέομαι τινι 173. a), p.

λυσιτελέω τινί 170. A. 1. b).
 λύω τινός dle 165.
 μά 152. 3. p., 238. 19.
 μαθών, τλ μαθών; 193. p. 2.
 μακαρίζω τινά τινος 167. a).
 μακρῶν 155. C.
 μέλιστα 205. p. 2. c).
 μαρθάνω s gen. 162. b),
 vazby 233. B, 2. p. 2. b);
 s part. 233. B, 1; v ýzn.
 198. 3. b).
 μάχομαι τινί 172. a); μάχην
 153. 1.
 μέλει s inf. 227. 2.
 μέλει μοι τινος 161; s θπω;
 221. 4. dod.
 μέλλω s inf. 203. p. 4.
 μέμνημαί τινος 161; s part.
 233. B, 1; s inf. i part. 233.
 B, 2. p. 2. b); v ýznam
 204. 1.
 μεμνήσσομαι v ýznam 204. 3.
 μέμφομαι τινί a τινά 170.
 A, 1. b), p.
 μέν 238. 20; μέν δή 238. 20;
 μέν οὖν 238. 20 a 32.
 μέντοι 238. 21. a 39.
 μένω τινά 152. 2.
 μέσος se členem 148. 2.
 μεστός τινος 158. B, 2.
 μετά 180. 4; H. 270; μετά
 δέ H. 269. 2. a); μετά
 269. 3.
 μεταδίδωμί τινί τινος
 159. b).
 μεταίτιος 158. B, 4.
 μεταλαμβάνω τινός 159. b).
 μεταμέλει μοι (μεταμέλο-
 μαι) τινός 161; μ. s part.
 233. A, 4.
 μεταξὺ τινος 175. 3; u part.
 231. 1.
 μεταπέμπομαι v ýzn. 195. 2.
 μέτεστί μοι τινος 159. b).
 μετέχω τινί τινος 159. b);
 μ. τι 159. b), p. 2.
 μέχρι τινός 175. 3.
 νέχρι 223; μέχρι ἐν 223. 3.

μή 238. 22; μή (μήτε, μη-
 δές a t. d.) a οὐ (οὔτε
 a t. d.) rozdíl 236. 1, 236.
 3; s konj. v nezávislých
 vět. 214. 2. p. 3.; μή
 (= num) 205. p. 2. a 236.
 3. p. 8.; μή (= num) po
 slov. obavy 214. 2. p. 1.;
 v účel. vět. 213; u inf.
 225. 3 a 227. 1. a), p. 4.;
 u inf. po slovesech za-
 přání a pod. 227. 1. a),
 p. 5.
 μή οὐ s konj. v nezávislých
 vět. 214. 2. p. 3.; u inf. po
 zápor. slov. zapřání a
 pod. 227. 1. a), p. 5., 236.
 5, b) — c).
 μή ἄρα 238. 22.
 μή ὅτι (ὅπως) 236. 6.
 μή πολλάκις 238. 22.
 μηδαμῶς 205. p. 2. c).
 μηδέ 238. 31.
 μηδ' ὡς 238. 31.
 μηδέν τι 236. 6.
 μηκέτι 236. 6.
 μήν 238. 23.
 μήπω 236. 6.
 μήτε — μήτε, μήτε — τέ
 238. 35.
 μίγνυμι τί τινί 172. a).
 μικροῦ s ind. aor. 206. 2;
 μικροῦ δεῖν 228. 2.
 μίμωμαι τινά 152. 2.
 μιμνήσσομαι, μιμνήσκω τι-
 νός 161; H. aor. 271. 2. p.
 μισθόδομαι v ýznam 195. 3.
 p. 2.
 μισθώ τινά τινος 166.
 μνήμων τινός 158. A, 2.
 μόνον οὐ (οὐχί) 236. 6.
 μόνος se členem 148. 2.
 μῶν 205. p. 2., 238. 24.
 ναί 205. p. 2. c), 238. 25.
 ναί μά 238. 19.
 νέμω s dvojm akk. 154. 2.
 νή, νή Δία 152. 3. p., 238.
 26.

νικάω v ýzn. 198. 3. b), s part.
 233. A, 3.
 νομίζω s dvojm akk. 154.
 3; s inf. 227. 1. a).
 νόμον τίθημι, τίθεμαι
 195. 2.
 νόμος s inf. 227. 2.
 νυκτός 145. 6, 169. 2.
 νῦν, τό 155. C.
 νῦν (νύ) 238. 27.
 ξόν viz σόν 179. 2.
 ξύνοια 233. B, 2. p. 3.
 ὁ ἀνός τινί 172. b); do-
 plňkem 145. 3. p.
 ὁ δέ, ἡ δέ 141. 2.
 ὁ μέν — ὁ δέ 141. 1.
 ὁδε 186. 1; se členem 147.
 2. a).
 οἷ nepřímě zvrtné 183. b),
 p. 1.
 οἶα δή u part. 231. 2.
 οἶδα s inf. 227. 1. b), δ);
 s part. 233. B, 1; s inf.
 i part. 233. B, 2. p. 2. b).
 οἰκέτς τινος 158. A, 1; τινί
 170. A, 1. c), 158. A,
 1. p.
 ὀμοίω s gen. 169. 3.
 ὀμοίω s inf. 227. 1. a); ὀλο-
 μαι H. aor. 271. 2. p.
 οἶον pří part. 231. 2.
 οἶόν τε s inf. 227. 2.
 οἶος s inf. 221. 3. p. 2. a 227.
 3; přídob. 190. 4.
 οἶός τε s inf. 227. 1. b), δ)
 a 227. 3.
 ὀλομαι s part. 233. A, 1;
 v ýznam 198. 3. b).
 ὀνείω μή nebo μή οὐ 214;
 s inf. 214. p. 2.
 ὀλίγοι, οἱ ὀλίγοι 142. 2. p. 1.
 ὀλίγου s ind. aor. 206. 2;
 ὀλίγου δεῖν 228. 2; ὀλί-
 γου δέω s inf. 164. p.
 ὀλυγρέω τινός 161.
 ὀλος se členem 148. 1; bez
 členu 148. p. 1.

ἀμιλέω τινί 172. a).
 ἀμνημι τινα 152. 3. p.; s inf.
 227. 1. a); s inf. fut. 227.
 1. a), p. 3.
 ἀμοιός τινι 172. b).
 ἀμολογέω τινί 172. a).
 ἀμοσοῶ τινί 172. a).
 ἀμορός τινι 172. b).
 ἀμοῦ τινι 172. c).
 ἄμως 238. 28; 231. 3.
 ἀνταμαί τινος 159. a).
 ἀντημι τινα 152. 1.
 ἀνομά μοι ἐστίν αζαβα 171. b).
 ἀνομάζω s dvojím akk.
 154. 3.
 ἄντι, τῷ = ἄντως 173. c).
 ἀπισθέν τινος 158. C, a).
 ἀποιός 188. b).
 ἀπόσος 188. b).
 ἀπόταν 223. 3.
 ἀπότε 223; přičinné 211. B,
 188. b).
 ἄπου 188. b); ἄπου μή 236.
 3. p. 2.
 ἄπως při pobídce 221. 4. dod.,
 p.; v účel. větách 213; po
 slov. pečování 221. 4. dod.,
 188. b).
 ἄπως ἄν v účel. vět. 213. 2.
 p. 2.
 ἄπως μή v účel. vět. 213.
 ἄρα μή s indik. 212. A, 1.
 kon.
 ἄρα s part. 233. B, 1.
 ἀργίζομαι τινος dle 167 a),
 τινί 173. a), p.
 ἀρέγομαι τινος 160.
 ἀρθριος doplňkem 140. 2. p.
 ἀρμάω vyznam 194.
 ἄς 188. a); ἄς = ὄτος 69.
 p. 1.; 188. p. 3.; srov.
 H. 248. 3. 1. p. 1.; s ind.
 fut. 221. 3. a 4; shoda
 140. 6.
 ἄς ἄν 221. 5.
 ἄσον ὀ 236. G.
 ἄσος s inf. 221. 3. p. 2. a
 227. 3; ἄσοι μή 236. 3. p. 2.
 ἄστις 188. b).

ἄστις ἄν 221. 5.
 ἄταν 223. 3.
 ἄτε 223; přičinné 211. B.
 ἄτι 238. 29; ve větách vy-
 jadřov. 211. A; přimou řeč
 uvádí 211. A, p. 4.; přič-
 ěnné 211. B.
 ἄτι μή 236. 6, ἄτι τάχιστα
 238. 29.
 ὀ, ὀκ, ὀκχ 238. 30; ὀδ
 (ὀττε a pod.) a μή (μήτε
 a pod.) rozdíl 236. 1, 236.
 2; v otázkách 205. p. 2.;
 v rozluč. otázce 236. 3.
 p. 1.; u inf. 225. 3. a 227.
 1. a), p. 4.
 ὀδ μά 238. 19.
 ὀδ μέντοι 238. 21.
 ὀδ μή s konj. (aor.) neb ind.
 fut. v nezáv. větách 214.
 2. p. 3. a 236. 5. a).
 ὀδ μήν (μέντοι) — ἀλλά
 236. 6.
 ὀφ φημι s inf. 227. 1. a).
 ὀκ (ὀδδεις) ἔστιν ἄστις
 (ὀδ) 188. 1. p. 1.; 221. 3.
 p. 1.
 ὀκ ἔφθην — καί 233. A, 1.
 p. 3., 238. 17.
 ὀδαμῶς 205. p. 2. c).
 ὀδέ 238. 31; ὀδ' ὡς 238.
 31.
 ὀδέ — ὀδέ 238. 31. a), b).
 ὀδ' εἰ, ὀδ' ἐάν 220, 238.
 31.
 ὀδδεις ἄστις ὀδ 190. 4. p.;
 221. 3. p. 1.
 ὀδδέν 155. C.
 ὀδδέν τι 236. 6; ὀδδέν ἀγα-
 θόν 157. 2. p. 6.
 ὀδκέτι 236. 6.
 ὀδοῦν 205. p. 2.; 238. 33.
 ὀδοῦν 238. 34.
 ὀδν 238. 32.
 ὀδνω 236. 6; ὀδνω — καί
 238. 17.
 ὀττε — ὀττε, ὀττε — τέ 238.
 35.
 ὀττοι 238. 39.

ὀτος 186. 2; shoda 140. 6;
 se členem 147. 2. a); při
 volání 156. p. 1., 186. 2.
 ὀτως 186. 4.
 ὀχ ἄτι (ἄπος) 236. 6.
 ἄρα H. účelné 274. 2; ἄ-
 soné 274. 5. p.
 ὀρέ τινος 158. C, b).
 ὀρριος doplňkem 140. 2. p.
 παθόν, τέ παθόν; 193. p. 2.
 πάλαι, τό 155. C.
 πάνν μὲν ὀδν 205. p. 2. c),
 238. 32.
 παρά 181. 3; H. παρὰ 269.
 1; παρὰ (πάρ) 269. 3.
 παραγίγνομαι εἰς dle 177.
 1. a), p.
 παραδίδωμι s inf. dle 227. 4.
 παραινέω τινί s inf. 227. 1.
 b), a).
 παρακελεύομαι τινί 170. b).
 παραπλήσιός τινι 172. b)
 a c).
 παρασκευάζομαι ἄπως 221.
 4. dod.
 παραχωρέω τινί τινος 165.
 πάρειμι εἰς 177. 1. a) i p.
 παρέχον 232. 2.
 παρέχω s dvojím akk. 154.
 3; s inf. 227. 4.
 παρόν 232. 2.
 πάρος H. 274. 5. p.
 πᾶς se členem 148. 1; bez
 členu 148. 1. p. 1.
 πάσχω, εἰς za pass. 196. 5.
 παύομαι τινος 165; s part.
 233. A, 2; vyzn. 195. 1.
 παύω τινά τινος 165; s part.
 133. A, 2. p. 2.; vyznam
 195. 1.
 πείθομαι τινι 170. A, 1. b).
 πείθω s inf. a πείθω ὡς 227.
 1. b), a).
 πεινάω τινός 160.
 πειράομαι τινος 160.
 πείσεις 231. 6. p.
 πέποιθα 170. b); vyzn. 204. 1.
 πέρ 238. 36.

πέρα, περαιτέρω τινός 175. 3.
πέραν τινός 175. 3.
περὶ 181. 4; H. 270; jako
 přísl. 269. 2. a), 270.
περιβάλλομαι τινά τι 154. 1.
περιγίγνομαι τινος 163;
 s part. 233. A, 3.
περιέμει τινος 163.
περιορίζω s part. 233. B, 1.
πέφνικα s inf. 227. 1. b), d).
πηνίκα τινός 158. C, b).
πιθέσθαι H. význam 271. 2.
πίνω τινός 159. a); π. τι 159.
 b), p. 3.
πιπράσκω τί τινος 166.
πιπιτεύομαι τι (pass.) 154. 2.
 p.; 196. 1.
πιστεύω τινί 170. A, 1. b);
 s inf. 227. 1. a).
πλεόνες α οι πλεόνες 142.
 2. p. 1.
πλήθω τινός 164.
πλήν τινος 175. 3.
πλήρης τινός 158. B, 2.
πληρούς τί τινος 164.
πλησιάζω τινί dle 172. a).
πλησιών τινός 158. C, a).
ποιέομαι (med.) význ. 195. 3.
ποιέω s dvojným akk. 154. 3;
 εἶ (καλῶς), κακῶς *ποιέω*
τινὰ 152. 1; π. *τινὰ ἀγα-*
θόν, κακόν 154. 2; *ποιέω*
 s inf. 227. 1. b), γ); εἶ
 (καλῶς) *ποιέω* s part. 233.
 A, 3.
πολεμέω τινί 172. a).
πολέμιός τινι 172. b).
πολιτεύομαι význam 195. 3.
πολλά 155. C.
πολλαπλάσιός τινος 158. B,
 5. p. 1.
πολλοί, οἱ πολλοί 142. 2.
 p. 1.
πολύ 155. C.
πόρῳ τινός 158. C, a).
πότε τινός 158. C, b).
πότερον (πότερα) — ἢ 205.
 p. 2., 212. A.
ποῖ (= *πρός*); II. 269. 1.

ποῦ γῆς 158. C.
πράττομαι τινά τι 154. 1.
πράττω, ὅπως dle 221. 4.
 dod.; význ. 194. 1.
πρέπει 170. A, 1. b), s inf.
 227. 2.
πρέπειον 232. 2.
πρίσθαι τινος 166.
πρίν, πρίν ἔν 223, 223. 4;
πρίν (πρότερον) ἢ 223.
πρόν, τό 155. C.
πρό 178. 4; *πρό τοῦ* 141. 1;
 s inf. 228.
προαιρέομαι τινος 168.
προαιρετέον ἦν 206. 1.
προέστηκά τινος 163.
προΐστημι τινος 168, 163.
προκινδυνεύω τινός 168.
προκρίνω τινός 168.
πρός 181. 5; jako adv. 175.
 1; *πρός τό α* *πρός τῶ* s inf.
 228; H. 270; *πρός δέ* 269.
 2. a).
προσῆκει μοι τινος 159. b).
προσῆκει s inf. 227. 2.
προσῆκεν význam 206. 1.
προσῆκον 232. 2.
πρόσθεν τινός 158. C, a).
προσκυνέω τινά 152. 1.
προσταχθέν 232. 2.
πρόσω τινός 158. C, a).
πρότερος doplňkem 140.
 2. p.
προτί H. 269. 1.
προτίθημι τινός 168.
προτιμάω τινά τινος 168.
προτρέπω s inf. 227. 1.
 b), a).
πρόφρασι 155. C.
πρό τινος 158. C, b).
πρώτην, τήν 155. C.
πρώτον, τό 155. C.
πρώτος doplňkem 140. 2. p.;
 se členem 148. 2.
πυνθάνομαι τινος 162. 1. b);
 vazby 233. B, 2. p. 2. a);
 s part. 233. B, 1; význam
 198. 3. b).
πῶ 238. 37.

πωλέω τί τινος 166.
πῶς ἔχεις s gen. 158. C, c)
ῥέδιον s inf. 227. 2.
ῥέδιος s inf. 227. 3.
σημαίνω s part. dle 233.
 B, 2. posl. věta.
σιγή 173. c).
σκέπτομαι, ὅπως 221. 4. dod.
σκοπέομαι význam 195. 3;
 ὅπως 221. 4. dod.
σπανίζω τινός 164.
σπένδομαι τινι 172. a).
σπουδή 173. c).
στοιχάζομαι τινος 160.
στρατηγέω τινός 163.
συχχωρέω s inf. 227. 1. b), γ).
συμβαίνει s inf. 227. 2.
συμβάλλομαι s inf. 227. 1. a)
συμφέρει s inf. 227. 2.
συμφέρει τινί τι 170. A,
 1. b); s inf. 227. 2.
συμμερνώ τινί dle 172. a),
 p. 1.
σύν 179. 2.
συν- slož. s dat. 172. a), p. 1.
συνελόντι εἰπεῖν 171. c), p.,
 228. 2.
συνελών 231. 6. p.
σόνουδα ἐμειντῶ vazb. 233.
 B, 2. p. 3.
σφάλλομαι τινος 165.
σφῆς, σφῶν, σφίσι jako ne-
 přímo zvrathé 183. b), p. 1.
σφέτερος zvrathé 184. 2.
τάλλα, τὰ ἄλλα 155. C.
τὰ μέν — τὰ δέ 141. 1.
τὰ μετὰ ταῦτα 143.
τὰ τῶν Ἀθηναίων 143; *τὰ*
τῶν Ἀ. πράγματα 146.
ταύτη 174. 1.
ταχίστην, τήν 155. C.
τέ; τὲ — τέ; τὲ — καί; ἄλλως
τε καί 238. 38; bez význ.
 238. 38; srov. H. 248. 5.
 p. 2.
τέθνηκα, τεθνήξω význam
 204. 1. a 3.

τελευταίος se členem 148. 2.
 τελευταία význam 194. 1.
 τελευταίων 231. 1. p. 1.
 τέλος 155. C.
 τῆδε 174. 1.
 τηλικόςδε, τηλικούτος 186. 4.
 τῆμος H. 274. 5. p.
 τί, τί jako adverb. 155. C.
 τί καινών 157. 2. p. 6.
 τίθῃμι, τίθεμαι význ. 195.
 2; τ. ἐν μέσῳ 179. 1. p.
 τιμῶ (τιμάομαι) τινός 166
 a p.
 τιμῶς τινος 158. B, 3.
 τιμωρόμαι τινά τινος 167.
 b), p.; význ. 195. 2.
 τιμωρῶ τινί τινος 167. b),
 p.; τ. τινί τι 170. A, 1. b)
 τίνομαι τινα 126. 1.
 τίς (přikl.) 187.
 τό u inf. 228; τό ἐπ' ἔμοι
 εἶναι 228. 2.
 τό μέν — τό δέ 141. 1; τό
 δέ 141. 2.
 τό κατ' ἐμέ, τό γῆν, τό πάλα
 a pod. 155. C.
 τό τῆς διγαρχίας 157. 2.
 p. 4.
 τοί 238. 89.
 τοίοςδε, τοιοῦτος 186. 4; se
 členem 146. 2. a).
 τοῖς οἰοῖς ἡμῶν 190. 4.
 τὸν (τῆν) δέ 141. 3.
 τοσοῦδε, τοσοῦτος 186. 4.
 τοσοῦτου δέω ὥστε 164. p.
 τότε po part. 231. 1.
 τοδινατίον (akk.) 155. C;
 doplňk. 145. 3. p.
 τούνεκα H. 270. p.
 τούπον, τούτον τόν 155. C.
 τούπω παντί 173. c).
 τυγχάνω τινός 160; s part.
 233. A, 1.
 τυραννεῶ τινός 163.
 ὁ τυχών 142. 2. p. 1.
 τῷ s inf. 228.
 τῷ ὄντι 173. c).

ὄπαγω τινά τινος 167. b);
 ὄπ. θανάτου 166. p.
 ὄπαί H. 269. 1.
 ὄπαρχω s part. 233. A, 2.
 a p. 1.
 ὄπερ 180. 3; ὄπερ H. 269. 1.
 ὄπεραλεγῶ τινός 168. p. 2.
 ὄπισθρέομαι s inf. 227. 1. a);
 s inf. fut. 227. 1. a), p. 3.;
 s inf. a μή 227. 1. a), p. 4.
 ὄπό 181. 6; H. 270.
 ὄποδέχομαι s inf. 227. 1. a).
 ὄπολαμβάνω s inf. 227. 1. a).
 ὄπομνήσκω τινά τι 154. 1.
 ὄποπιτέω s inf. 227. 1. a).
 ὄστατος, ὄστεραῖος doplň-
 kem 140. 2. p.
 ὄστερῶ τινός 163.
 ὄστερός τινος 158. B, 5. p. 1.;
 doplňkem 140. 2. p.
 ὄφρα s inf. 227. 1. a),
 p. 6., 233. A, 1. p. 1.; s part.
 233. A, 1; význam 195. 1.
 ὄφραρός εἰμι s part. 233. A,
 1; s ὄτι 233. A, 1. p. 1.
 ὄφειδομαι τινος 165.
 ὄφραον = „s“ 231. 6. p.
 ὄφραγω τινά 152. 2; φ. τινός
 167. b); význam 198. 3. b).
 ὄφρα s inf. 227. 1. a).
 ὄφρανός τινά s part. 233. A,
 3; ὄνκ ἂν φθάνοις ἀπο-
 κρινόμενος 233. A, 1. p. 3.
 ὄφρονέω τινί τινος 167. a).
 ὄφροέομαι τινα 152. 3; s inf.
 227. 1. b); φ. μή a μή ὄν
 dle 214.
 ὄφρος εἶτι μή dle 214.
 ὄφροντίζω τινός 161: φ. ὄπως
 221. 4. dod.
 ὄφραττομαι τινα 152. 2.
 ὄφραω τινί a ἐπί τινι 173.
 a), p.; s part. 233. A, 4.
 ὄφαπαίλω τινί 173. a), p.
 ὄφαπέων s inf. 227. 2.

χαλεπός s inf. 227. 3.
 χάριν (τινός) 155. C.
 χράομαι τινι 173. p.
 χρωμένος = „s“ 231. 6. p.
 χροί s inf. 227. 2; s akk. a
 inf. 227. 2. p. 1.
 χρονον συχνοῦ 169. 2.
 χροίζω τινά τινός (χωρῶ
 τινός) 165.
 ψαύω τινός 160.
 ψευδομαι τινος 165.
 ὦ u vok. 150.
 ὦδε 186. 4.
 ὦν nesmi scházeti 231. 1.
 p. 2., 232. 1. b).
 ὠνέομαι τί τινος 166.
 ὠνός τινος 158. B, 3.
 ὠρα s inf. 227. 2.
 ὠς předl. 177. 3; II. 270.
 ὠς 238. 40; ve přáních 206.
 3; ve vět. vyjadř. 211. A;
 ve vět. přičinových 211.
 B; v účelných 213; ὠς
 = ὥστε 222; v časových
 223; u part. 231. 2 a 3;
 u absol. akk. 232. 2. b);
 H. 276. 4. p. 3.; s genit.
 158. C, c).
 ὠς εἰπεῖν, ὡς ἔπος (συμελόντι,
 ἀπλῶς) εἰπεῖν, ὡς γ' ἐν ἡμῶν
 αὐτοῖς εἰρησθαι 228. 2.
 ὠς ἂν v účelných vět. 213.
 2. p. 2.
 ὠς μή v účel. vět. 213.
 ὠς ὅτι II. s pouhým konj.
 274. 6.
 ὠς τέγματα 238. 40.
 ὠς ἕλι ὦς v ὀσδ' (αἰσδ') ὠς,
 καὶ ὠς 238. 31.
 ὠσπερ u part. 231. 2; u ab-
 sol. akk. 232. 2. b).
 ὠσπερ ἂν εἰ 219. dod. 1. a).
 ὠστε 222.
 ὠφελῶ τινά 152. 1.
 ὠφελον ve přání 206. 3. p.
 ὠφάμην význam 199. 3. c).

III. Český ukazovatel věcný.

- Ablativní genitiv** 158. B, 162—167.
- Absolutní genitiv** 169. 4, 232. 1; abs. akkusativ 232. 2; infinitiv 228. 2.
- A-deklinace** 29—32.
- Adjektiva: přehled** 56—58; tvoření jich 130; číselná 76; odvozená 136; složená 139; adj. dekl. A a O 35; adj. dekl. souhl. 56 n.; u H. a Hér. 247.
- Adjektiva za příslovce** 140. 2. p., se členem 143; postavení jich 146 n.; shoda jich 140. 1—5; adj. s genit. 158. A i B; s inf. 227. 3.
- Adjektiva slovesná** 90. 4, 111; přízvuk 111; vazba 235; v plur. 140. 3. p.; s dat. původ. 171. c).
- Adverbia** 62; souvztažná 72; tvoření jich 138; se členem 143. p.; s gen. 158. C.
- Akkusativ: pův. přípony** 34. p. 4., 39, 42; ve skladbě 151—155; vnějšího předm. 152; vnitř. předm. 153; dvojitě akk. 154; akk. doplňku 154. 3; akk. adverbialní (vztahový, rozsah., přísl.) 155; u adj. slov. 235. 2; *σχημα κατὰ βλῶν καὶ μέγος* u H. 268. I. 1.
- Akkusativ s inf.** 226. 1; absolutní 232. 2.
- Aktivum** 194; překládáme medialně 194. p. 2.; trpného význ. 196. 5.
- Anastrofó** 18. 5; H. 269. 2. c).
- Anticipatio čili prolepsis** 210. 3. p.
- Aorist: slabý akt. a med.** 84, 85, 98—100; H. 255; silný akt. a med. 102; H. 256; aor. pass. 90 n.; 108 n.; H. 258; aor. bezespon. 122; H. 259. 3, 262; redupl. aor. 102. dod. 3.; H. 252. 6; na -*α* 117. 6; na -*σ* H. 254. 6. d), p. 1.; smíšený aor. H. 255. 4; — užívání a význ. 110. p., 132. 2 n., 197, 201, 202; H. 271. 2, 272; aoristus tragicus 201. 1. p. viz žv.
- Apokopé:** H. 240. 12. b).
- Apostrof** 3. 3.
- Apposice se členem** 144. 4; 145. 1. p. 1. a 2.
- Aspirata viz dyšná.**
- Aspirace** 10. 8 n.; v perf. 104. B. 2. a 4; u redupl. 79. 1.
- Assimilace viz připodobování.**
- Atona viz bezpřízvuká.**
- Attická deklinace** 38; H. a Hér. 244. 2.
- Attická přípona -*ος*** 50. 1. p. 2.; att. fut. 101. 1; att. redupl. 112. 5.
- Attičina, starší a mladší: úvod str.** 2. p., § 10. 6. p., 11. 3. p.
- Attractio viz připodobování.**
- Attribut viz přívlastek.**
- Augment viz přimnožek.**
- Barytona** 4. 3; na -*ις*, -*ος* 46. 2, 50. 3; H. 244. 4.
- Bezpřízvuká slovece** 22, 23.
- Budoucí podmínka** 218. A.
- Caesura** 275. 4.
- Geniti s gen.** 166.
- Composita viz složená.**
- Consecutio viz souslednost.**
- Čas přítomný viz praes.**
- Časomíra** 16.
- Časování** 77 n.; H. 250 n., — na -*ω* 81 n.; úpl. vzor 119, 114; na -*αι* 115 n.; nepravid. 125 n.
- Časový kmen** 77. 2, znak 77. 2, přimnožek 78. 1. b).
- Částice** 237 n., přísežné 152. 3. p., 238. 16. 19. 26.
- Časy, hlavní a vedl. (hist.)** 77. 1; užívání jich 197 n., v řeči nepřím. 224, 204. 4. dod.; part. 200, 202. p. 1. a 2.; 203. p. 1.
- Činná slovesa viz aktiva.**
- Činný rod viz aktivum.**
- Číslice řecké** 73. a p.
- Číslo jmen** 24. 1; sloves 77. 1.
- Číslovky základní, řádové, příslovce číselná**

- 73 n.; podílné, druhové, násobné, substantivní 75; adj. číselná 76.
- Člen: dekl. 27; užívání 141—148; u H. a Hér. 248. 3. 1; u part. fut. 203. p. 1, u inf. 228; druhový a jednotný 142, zpodstatňovací 143, zpřídavňovací 143. p.
- Dativ perispom. 26. d); oxyton. 38. 3; slov jednoslabič. 43; na $-σ(ν)$ 39. p. 1; zastoupen přitv. $φω$ H. 246; na $ι$ a $σσ(ν)$, $εσσ(ν)$ u H. 243. 4. a 7; ve skladbě 170—174; předmětný 170. A, 1, dotčeného předm. 171, stykový 172, nástrojový 173, lokální 174; u H. 268. III.; s předl. 176, 179, 181.
- Defectiva viz schodná.
- Děj přítomný, min., bud., — trvací, dokonaný, jednočdobý, prostý 197 n.
- Deklinace $-A$ 29—32; dekl. $-O$ 33—36; attická 38; souhlásková 40—54; u H. a Hér. 243 n., nepravíd. 53—54; u H. a Hér. 245.
- Dělení slabik 15.
- Délka povahová a polo-hová 16; u H. před okamžitou s plynou 276. 2; před plynnými 276. 3.
- Deminutiva 135. 7; jich rod 25. 1. c).
- Demonstrativa 68, ve skladbě 186; postavení 147. 2, 146. 2; H. a Hér. 248. 3, člen s platností dem. 141, srov. H. 248. 3.
- Deponentia 77. 1. p. 1; 132. 2; pass. dep. 132. 2; pass. význam. 132. 4, 196. 2; srov. H. 271.
- Diairesis 2. 2. p., 4. 4. p.; u H. 240. 7.
- Digamma 1. p. 2., 7. 1. p. 3. a 4.; vysouvá se 12. 3. c), 48. 2, 49. p. 1., 50. 1. p. 1., 91. 4. p. 1.; digamma u H. 241, ve verši udržuje délku dlouhých samohlásek a dvojh. v arsi a thesi 277. 3; dlouží krátké slabiky v arsi 276. 4; v km. zájm. $σ(σφ)$ v thesi 276. 4. p. 1. a 2.; ruší průzev mezi krátkými samohl. 277. 3.
- Dloužení prosté 9. 1; ve fut. a aor. 84. 1; v perf. 87. 1; náhradné 9. 3.
- Doplňk 140. 2. a p., 154. 3.
- Doplňovací příslovce 231.
- Dórské futurum 101. 2; gen. dór.; 31. 2. p., 32. 2.
- Dual 24, 77. 1; členu 27; ve skladbě 140. 4; u Hér. 243.
- Dvočlenné otázky 212. A, a 1. p. 1.; H. 274. 1. p.
- Dvojhlasý: 6. 2; výslovnost 2. 2; vznik jejich 9, 11. 1, 12. 2. b), 12. 3. a); srov. H. 240. 7; před samohl. se krátí ve verši H. 277. 2. a p. 2.
- Dyšné 7. 1, 10. 8 n., 104. B. 2. a 4; Hér. 242, zastoupeny temnou 79. 1.
- Elisio 13. 1. a), 18. 3; u H. 240. 12. a), 277. 4.
- Epické nářečí: v úvodě str. 1. a 239 n.
- Epsilonová třída sloves 128, H. 266.
- Éthický dativ 171. d).
- Feminina 25. 1. b); na $-σ$ 34. 1; souhl. dekl. 41. b).
- Futurní konj. H. 273. 4. a 5.
- Fururum: kmen a ohýbání 84, 85, 98—101; u H. a Hér. 255; srov. 254. 6. d), p. 1.; s redupl. II. 252. 6; fut. att. 101. 1. a) — c); staž. 99. 1, 100; dórské 101. 2; pass. 90. 3, 91, 108, 109; beze znaku časového 94. 4, 98. p. 3.; H. 255. 2; fut. exaktum 88. 4, 89, 94. 1. a), p., 106, 107; fut. exaktum opsané 87. dod. 5, 104. C, p., 233. A, 1. p. 4.; fut. opsané slov. $μελλω$ 203. p. 4.
- Fut. med. s akt. význam. 132. 1; s pass. význam. 132. 1. p.; H. 271. 3; fut. med. a pass. ve stejném význam. 132. 2. c).
- Fut. význam a užívání ve skladbě 203; fut. ind. s $ὄν$ (xé) H. 273. 5; v relativ. vět. 221. 3. 4; part. se členem 203. p. 1.
- Fut. exaktum ve skladbě 204. 3; zastoupeno konj. aor. 218. A, 221. 5. A, 223. 3. A.
- Genitiv perispóm. 26. d), 43; oxyton. 38. 3.; paroxyt. 43. p. 1.—3., slov jednoslabič. 43; gen. sg. subst. na $-ης$ 31. 2. b); srov. H. 243. 2; plur. Hér. 243. 6; zastoupen přitvorkem $φω$ a $φω$ H. 246; dórský gen. 31. 2. p., 32. 2.
- Genitiv ve skladbě 156—169, u subst. 157; u adj. a adv. 158; u sloves 159—168; celkový 159, dotykový 160, vztahový 161, původový 162, srovnávací 163, látkový 164,

- odluky 165, ceny 166, přičinný 167, u sloves slož. 168, adverbialní gen. 169; u předlož. 176, 178, 180, 181; genitivus absolutus 169. 4, 232. 1; gen. inf. na ozn. účelu 228. 1. p.; u H. 268. II.
- Gentilia 135. 9.
- Gnómický aorist 201. 4; H. 272. 2.
- Hérodotova mluva: v úvodě a 239 n.
- Hiat 14; H. 277; zdánlivý ve verši 277. 3; dovolený 277. 1. a 2. 4. 5.
- Hláskoslovná pravidla 8 n., H. a Hér. 240. n.
- Hlásková znaménka 3 a 4.
- Hlásky 6. a 7; stahování 8; změna kvantity, dloužení, stupňování 9; přiodobování, rozlišování, vysouv souhl. 10; přesmykování j, připod., změžďování 11; přesmykování, seslabování, vysouvání souhl. 12; odsouvání, směšování, slučování 13; srov. H. 240.
- Hlavní časy 77. 1, 210. 3.
- Hlavní deklinace 28; samohlásková 29 n.; souhlásková 40 n.
- Hlavní konjugace 77. 4; prvá 81 n.; druhá 115 n.
- Hnutí myslí, slovesa s akk. 152. 3; s gen. 167. a); s dat. 173. a), p.; v perf. o význam. praes. 204. 1. p. 2.
- Homérova mluva; v úvodě str. 1., H. 239 n., Hom. šestiměr 275 n.
- Hrdelnice 7. 1; se σ splyvají v ξ 10. 4, 45. 1, 98; před μ mění se v γ 10. 3, 105. a); s j změžďují se v $\tau\tau$ ($\sigma\sigma$) 11. 3, 96. IV. a); H. 254. 6. c); s j změžďují se v ζ 11. 4, 96. IV. b), p.; H. 254. 6. a), b); hrdelné km. subst. 45; hrdelné km. sloves 96. IV. a), b); 98, 103 n.; H. 254. 6. a), b).
- Hroziti s inf. 227. 1. a), p. 3.
- Hypotaxe 210; H. 274.
- Iambický trimetr 280.
- Imperativ: přípony 77. 6. A, b); oxyt. 131. 1. impt. perf. akt. 104. A; veskladbě 209; praes. a aor. rozdílný 202; vyjadř. se 2. os. fut. s $\delta\pi\omega\varsigma$ 221. 4. dod. p.; zastoupen inf. H. 274. 7.
- Imperfektum: tvoření 83, 97; ve skladbě 197. 3, 199; H. 272. 1; s \acute{z} v nebo bez \acute{z} v 206. 1. 3. a 4; v irreal. vět. podm. 217. a), a p. 1.
- Inchoativa 127. H. a Hér. 265.
- Indikativ 205; časů vedl. s \acute{z} v a bez \acute{z} v 206; v závisl. vět. vyjadř. a tážacích 211, 212; H. 274. 1; v účel. vět. 213. p. 1. b); v obavných vět. 214. 2. p. 1., v podmíneč. vět. 216, 217; v relat. vět. 221. 1—4; v časov. vět. 223. 1; ve vedl. vět. řeči nepřímé 224. II.
- Infinitiv: tvoření 77. 6. B; sloves staž. 92. 1. p.; u H. 250. 3; siln. aor. akt. na $-\acute{\epsilon}\iota\nu$ 256. 2; ve skladbě 225 n.; aor. a praes. značí minulost 227. 1. a), p. 2.; rozdíl 202; inf. s \acute{z} v 234; se členem 228. 1; bez členu 227; podmět. ný a předmět. 227. 2 a 1;
- vztahový 227. 3; účelný 227. 4; absol. 228. 2; v řeči nepřím. 224. I.; po slov. řeči 211. A, p. 5.; doufání 227. 1. a), p. 3.; u $\pi\epsilon\lambda\nu$ 223. 4. A; u $\acute{\omega}\sigma\tau\epsilon$ 222; místo impt. H. 274. 7; inf. s $\mu\eta$ neb $\omicron\delta$ 225. 3; s $\mu\eta$ $\omicron\delta$ 236. 5. c), f).
- Instrumentální dativ 172 n.
- Intransitiva viz nepřechodná.
- Iónské nářečí: v úvodě str. 1., Hér. 239; iónské přípony 3. os. pl. perf. a plpf. med. 105. 2, 115. 5. p.; H. a Hér. 250. 2. c).
- Ióta adscript. a subscript. 2. 2, 6. 2; při směšování 13. 1. b), p. 2.
- Iótová třída sloves 96. IV.; H. 254. 6.
- Irreal 205, 206. 4. p. 2.; trvá v závisl. vět. 210. 2. p. 2., 211. A, p. 3., 224. II.; irrealní podmínka 217; přání 206. 3.
- Iterativa u H. a Hér. 265.
- Jasně souhl. 7. 1. b).
- Je (jod) 7. 2. p. 3. a 4., 11, 12. 3. c), 50. 1. p. 1.; II. 241. 6.
- Jednoduchý aor. 201. 1.
- Jednoduchý děj 197, 201.
- Jednoslabičné kmeny III. dekl. 43; slovesné na $-\epsilon$ ($\acute{\epsilon}\omega$) 93. 2; na λ , μ , ν , ρ v perf. 103. a p. 1. i 2.
- Jména osob, obojrodá 25. 2. p.; se členem i bez něho 145. 1. a p. 1.; zeměpisná 144. 3; 145. 1. a p. 2.
- Jmenovati čím, zvoliti čím s dvojným akk. 154. 3; pass. 149. b), 154. 3. p.
- Kmen 29. 33. 40; prostý (slabý) a rozšířený (silný)

- 95, 96. (II. p. 3.), 134. p. 2., 240. 12. c), p.; km. prostý či slovesný 77. 2, 134; H. 254, praesentní 82, 95.
- Komparativ 59 n., dekl. 52. 5; nepravidelný 61; schodná 61; H. a Hér. 247; adverbii 62. 3; gen. u komp. 158. B, 5.
- Konecové slabiky dlouhé se krátí před samohl. H. 277. 2; krátké se dlouží ve verši 276. 1 n.
- Konecové souhlásky 13. 2; přísuvné 14; u Hér. 242.
- Konjugace 77n.; H. 250 n.; na -*ω* 81 n.; úplný vzor 113, 114; na -*μ* 115 n.; nepravid. 125 n.
- Konjunktiv: tvoření 77. 5. a), 115. 2; s krátkým příz. H. 251. 1; perf. akt. 87. 2. a dod. 4.; přízvuk 117. 5. b), 120. 7. p. 2.
- Konjunktiv ve skladbě: význ. 205; užívání ve vět. nezávisl. (vybíz., zabraň., rozvaž. 207; futurní H. 273. 4; v závisl. vět. 210 n.; v otázk. 212. A, 2; H. 274. 1; v účel. vět. 213; H. 274. 2; ve vět. podmíněc. 218; H. 274. 3; v podmíněc. vět. vztaž. 221. 5; v časových vět. 223. 3; H. 274. 5.
- Korónis viz oblouček.
- Krásis viz směšování.
- Krytočinná viz deponentia.
- Kvantita 16; změna kv. 9. 1.
- Liquida viz plynná.
- Lokal 55. p., 174. 1; ve složení 139. p.; dat. lokální 174; gen. lok. 169. 1.
- Málem, téměř s ind. aor. 206. 2; s inf. 228. 2.
- Maskulina 25. 1. a); u prvě dekl. 31; liší se od fem. 31. 2; u souhlásk. dekl. 41. a); na *ž* H. 243. 1.
- Mediální passiva 196. 3, 132. 3.
- Medium: tvar a význ. 77. 1. p. 2., 195; přechod. a nepřech. 133; druhy media 195; med. fut. s akt. význ. 132. 1; s pass. význ. 132. 1. p.
- Metathesis 11. 1, 12. 1; H. 240. 11; časoměry 12. 3. c), *β*); u H. 240. 10; v perf. akt. 103. p. 2.; H. 257. 1; v siln. aor. H. 256. 1.
- Míniti s inf. neb akk. s inf. 211. A, p. 5., 227. 1. a).
- Mířiti 160.
- Moci s inf. 227. b), *δ*).
- Možnost vyjadř. ind. 206. 1. a 4. a); opt. s *δν* 208. 2; případ možn. 219; H. 274. 3; bez *δν* H. 273. 5.
- Musí se, má se, oportet 206. 1; vyjadř. adj. slov. 235.
- Nadíti se s inf. fut. 227. 1. a), p. 3.
- Nahodilý případ podmín. vět 218; H. 274. 3. a).
- Náhradné dloužení 9. 3, 10. 6 a 7. p. 1., 99. 2.
- Nástrojový dativ 173.
- Nářečí: v úvodě str. 1. 2.; homérské a novoiónské (Hér.) 239 n.
- Negace viz záporky.
- Nepravidelná: subst. 54; H. a Hér. 245; adj. 58; slovesa 125 n.; H. a Hér. 264 n.
- Nepřechodná slov. v řečt. přechod. 152; pass. 196. 1; přechod. s význ. nepřech. 194. 1; nepřech.
- význ. někt. tvarů 104. C, 133.
- Nepřímá řeč 224.
- Nepřímé medium 195. 2.
- Neskutečnosti forma 217, viz irreal.
- Neurčité zájm. 70, 187; H. a Hér. 248. 5, adverbia 72.
- Neutra 25. 1. c); znaky neutra 33; souhl. dekl. 41. c), 52; na -*ας* H. 244. 9; místo adverb. 153. 3. p., 155. C; plur. se sloves. v sg. 140. 3; adj. neutr. doplák. 140. 5.
- Nizký přízv. 4. 2, 18. 1.
- Nomina z km. slov. 134, nom. agentis, actionis, rei actae, qualitatis, instrumenti, loci, deminutiva, patronymica, gentilia 135.
- Nominativ: tvoření u III. dekl., sigmat. a nesigm. 42, 46. 1, 47. 1, 52. 1; na -*ž* u Hom. 243. 1; ve skladbě 149; nominativ s inf. 226. 2, 227. 1. a), p. 6.; dvojí nom. 149 154. 3. p.
- Nosovky 7. 2.
- Ný-ová třída sloves 126; H. a Hér. 264.
- Oblavné věty 214; s *μη* od 236. 5. a)—c).
- Oblouček 3. 4, 13. 1. b).
- Obojetná slabika u H. 276. 2—3. 5. 6. a p.; působením digam. neb *ǰ*, 241. 5. a 6.
- Obojrodá (communía) 25. 2. p.
- Očekávací konj. H. 273. 4. a 5; věty 212. A, 1. p. 2., 219. dod. 3.
- Očekávání forma 218.
- O-deklinace 33 n.
- Odluk. gen. 165, 158. B, 1.

- Odmítání samohl. (apokopé): II. 240. 12. b).
- Odpovědi k otáz. 205. p. 2.
- Odsouvání samohl. (eliso): 13. 1. a), 18. 3; u H. 240. 12. a), 277. 4.
- Odsuvník 8, 7, 13. 1. a).
- Odvozená slova 134. A, b).
- Okamžité souhlásky 7. 1; připodobují a rozlišují se 10; dekl. km. vyzv. na okamž. 45. a 46; časování km. vyzv. na okamž. 98, 102 n.; okamž. s plyn. v redupl. 79. 1, tvoří ve verši polohu čili nic 16. 2. kon.; H. 276. 2.
- Opačná shoda 140. 6.
- Opětování, vyj. praes. 198. 1; imperf. 199. 1; gnóm. aor. 201. 4; ind. hist. s *žv* 206. 4. p. 1; v podmíneč. vět. 218. B; ve vztaz. a čas. vět. 221. 5. B, 223. 3. B.
- Optativ, tvoření 77. 5. b), 84. 2, 115. 3; att. 92. 2; II. a Hér. 251. 2; ve sklad. 205, 208; II. 273; potene. s *žv* 208. 2; přací 208. 1; ve vět. závisl. 210. 2. p. 1.; v nepř. řeči 224, 204. 4. dod.; v závisl. vět. vyj. 211. A, tázac. 212. A; vpokračov. řeči nepř. 224. II. p. 2. b); v účel. a obavn. vět. 213, 214; v podmín. vět. 218. B, 219; v čas. vět. 223. 3. B; ve vztaz. 221. 5. B, b); opt. praes. a aor. za minulost 204. 4. dod.; 211. A, p. 2., opt. fut. 203. p. 3.
- Oratio obliqua 224.
- Osobní přípony, prvotné a druhotné 77. 6. A; sloves na *-mu* 115. 5; u H. a Hér. 250.
- Osobní vazba slov. 196. 1, 227. 1. a), p. 6.; u adj. 227. 2. p. 2.
- Ostrý přízvuk 4. 1, 17. 2–3; při stahování 18. 2. b).
- Ostýchati se 214. p. 2.
- Otázky viz tázací věty.
- Oxytona 4. 1, 18. 1; před příkl. 20. a).
- Pády 24. 2; užívání 149–174; u H. 268; inf. 228.
- Parataxe 210, vět. vztaz. 191; H. 274.
- Paroxytona 4. 1; před příkl. 20.
- Participia: tvoření 56. 3, 77. 6. C; dekl. 46; vok. sg. 46. 3; přízvuk 80. 2, 84. 7, 43. 1, 90. 2, 102; perf. akt. 46. 1. p. 1., 56. 4; význam part. 200, 202. a p. 1. a 2., 203. 1, 204. 4; užívání 229 n.; attrib. 230; apposit. 231; časové 231. 1; přičinné 231. 2; účel. 231. 3; připouště. 231. 4; podmíneč. s *μη* 231. 5; způsob. 231. 6; absol. (gen. a akk.) 232; doplňk. 233; podm. A, předm. B; s *žv* 234; se členem 230, 203. p. 1.; dat. 171. c), p.
- Particulae viz částice.
- Passiva med. 132. 3, 196. 3.
- Passivum 196; dat. upass. 171. c); zastoupené pass. 121. 4. p., 181. 6. B, b), c); pass. dep. 132. 2; srov. deponentia, medium.
- Patronymica 135. 8.
- Perfektní praesentia 198. 3. b), kmen 77. 2.
- Perfektum akt. slabé 86, 103; silné 104; med. 88, 89, 105, 107; perf. bezespon. 119, u H. 257. 1, 260; konj. a opt. opsán 87. dod. 4, 88. 2; siln. perf. o význ. nepřech. 104. C;
- synt. význ. 197. 2; o významu praes. 204. 1.
- Periody viz podmínečné věty.
- Perispómenon 4. 3.
- Plusquamperfektní aor. 201. 3.
- Plusquamperfektum akt. 86, 103, 104; med. 88, 89, 105, 107; u H. a Hér. 257; staroatt. 87. dod. 3. (srov. 250. 1. d); užív. 197. 3, 204. 2; v podmín. vět. 217. c), zastoupeno aor. 201. 3.
- Počínavá slovesa 127, II. a Hér. 265.
- Podjímání ve vět. vztaz. 192, v táz. 193. p. 2.
- Podmět (a doplněk) 140; ve vazbě inf. 226; vynechán u abs. gen. 232. 1. a); předjímá se 210. 3. p.
- Podmínečné věty 215 n.; H. 274. 3; podm. vět. vztaz. 221. 5; neurč. čas. 223. 2. a 3; H. 274. 5.
- Podřaďování viz hypotaxe.
- Postavení adjektiv přívl., přísud. 146, 147.
- Potencial přítomnosti 205. 2, 208. 2; minulosti 206. 4. a); v závisl. vět. vyjadř. přičin., výsled. 210. 2. p. 2., 211. A, p. 3., 212, 222 a dod.; srov. inf. a part. s *žv*.
- Povaha děje 197. 1. a 2.
- Praesens 83, 97, 116, 123; synt. užívání 197. 2, 198 n.
- Praesentní kmen 95, 96.
- Prolepsis 210. 3. p.
- Proparoxytona 4. 1, 20. b).
- Properispómena 4. 3, 20. b).
- Prosodické volnosti 276.
- Prospívati 152. 1. a p.

- Průpovědi obecné vyj. gnóm. aor. 201. 4, bez *ἐστίν* 140. 1. p.
- Průtažný přízvuk 4.3.14, 17. 4.
- Průzev viz liat.
- Přání nespelnitelné 206.3; splnitelné 208. 1.
- Předjímání (anticipatio) 210. 3. p.
- Předklonky (atona) 22, 23.
- Předložky: zvrat přízv. (amastrofé) 18. 5; H. 269. c); odmítání (apokopé) u H. 240. 12. b); tměsis u H. 269. b); užívaní 175 n.; H. 269 n.; nepravé 175. 3; předlož. výrazy přidávající se 143. p.
- Předmět: vnější 152; vnitřní 153; dvojitý 154; nepřímý 170. A, 1.
- Přecházení vět. vztaž. v samostatné 191.
- Přechodná slov. o význ. nepřech. 194; viz nepřechodná.
- Přechylná 25. 2. p.
- Překážeti 152. 2; s inf. 227. 1. a), p. 5.
- Přesmykování hlásek viz metathesis, přesm. ve vět. vztaž. 189.
- Přetvorná 53. 2; H. 245. p.
- Příčinné věty 211. B.
- Příděch, příděšník 3, při smčšování 13. 1. b), p. 1.
- Příklonky 19, 20, 21; zájm. osob. 63. 1; u H. a Hér. 248. 1. p. 1.
- Přímnožek 77. 3, 78; zvláštnosti 112, v plpf. 87. dod. 2., 112. 5; u H. a Hér. 252; význam 197. 3.
- Připodobování samohl. 253. 2, souhlásek 10. (1, 4, 6. p., 7.), 11. 2; příp. pádů relat. (attractio) 190; způsobů v závisl. vět. 210. 2. p. 2., 213. p. 1., 221. 5. p. 2., 223. 3. p.; H. 274. 2. p. 2. a 4. p. 1.; časů 203. p. 2.
- Přípony sloves 77. 6.
- Připouštěcí věty 220, part. 220. p., 231. 4.
- Přirovnání s *ὡσεὶ* *ὡς ἐστὶν* 219. dod. 1. a), věty přirov. H. 272. 2, 274. 6.
- Přifařování vět viz parataxe.
- Přísáhati s inf. fut. 227. 1. a), p. 3.
- Příslovce 62; souvztaž. 72; čísel. 73; tvoření 138; se členem 143. p.; s gen. 158. C; předložky za přísl. 175. 1; H. 269; doplňovací u part. 231.
- Přístavek se členem 144. 4, 145. 1. p. 1. a 2.; u vok. 150. p. 1.
- Přítvorky 55; u tvoření slov 134 n.; v H. 239. 2.
- Přívlastek: postavení 146, 184. 3.
- Příznaky způsobové 77. 5; u H. 251.
- Přízvuk, přízvučnický 4; pravidla 17; přízv. jm. a adj. v dekl. 26, 35. 2, 36, 37. 2, 38. 3, 52. 2, 43; sloves 80; zvláštnosti 131; v slab. aor. 84. 3. dod. 6; v sil. aor. 102; v perf. 88. 2; v pass. aor. 90. 2; sloves na *-μι* 117. 3. a 5. b), 259. 1. p., 120. 7. p. 2.; adj. slov. 90. 4, 111; slov. *εἰμι* 121. 1. dod. 2 n., slov. *εἶμι* 121. 2. p. 2., slov. *φημι* 120. 8. p.; při tvoření slov 139. 3. p. 3.
- Reduplikace viz zdvojká.
- Retnice 7. 1; před *μ* a *σ* 10. 3. a 4, 98; kmeny retné III. dekl. 45, slov. km. ret. 96. III.; u H. 254. 6. a), p.
- Rod jmen 25; A-dekl. 29; O-dekl. 33, 34. 1–2; souhl. dekl. 41.
- Rod sloves 77. 1, 194 n., H. 271.
- Rodová jm. (patronym.) 135. 8.
- Rozdělovací znaménka 5.
- Rozkaz 209; vyjádř. inf. 274. 7.
- Rozlišování 10. 2.
- Rozluka 2. 2. p., 4. 4. p.; H. 240. 7.
- Rozvažovací konj. 207. 3.
- Různorodá 34. 2; H. a Hér. 245. 9. p.
- Růzsklonná 53. 1.
- Řeč nepřímá 224, 204. 4. dod.
- Říci, slovesa řízení s akk. a inf. 227; s *στ* neb *ὡς* 211. A, p. 5., 227. 1. a), p. 1.
- Samohláskové proměny v sil. perf. 104. B. 3. a 4, 103. p. 1.; ve tvoření slov 134. p. 2.; přesmyk. 12. 1.
- Samohlásky 6; při dělení slabik 15; pravidla hláskoslovná 8 n., II. a Hér. 240–242; samohl. před samohl. se krátí 90. 1, 109. 1, 122. 9. p. 1.; H. 240. 13, 277. 2. p. 2.; před *ν* ve 3. os. pl. praeter. H. 250. c); před *ντ* 90. 1, 109. 1, 122. 9. p. 1.
- Shoda 140. 1–6; adjektiva při gen. celk. 157. 2. p. 7.
- Schema *καθ' ἑλὸν καὶ μέγος* u H. 268. I.
- Schodná: kompar. 61; H. 247. 2; slovesa 130; H. 256. p.

- Sigmatické fut. 98 n.;
sigm. nominativ 42, 46. 1.
- Skládání slov 139.
- Skutečnosti forma 216.
- Slabiky: dělení jich 15;
časomíra 16; obojetné u
H. 276. 2—3. 5. 6. p. 1.;
za příčinou *σ* neb *ϳ* 241.
5. 6.
- Slíbění s inf. 227. 1. a).
- Slova jednoduchá 134 n.,
složená 139.
- Slovesa 77 n.; rozdělení
dle znaku kmen. 81; sl.
na -*ω*, časování 82 n.; pře-
hled 113; stažená 92 n.;
H. a Hér. 253; plynná 81,
114. 2; sl. na -*αι* 77. 4.
b), 115 n.; H. a Hér. 259;
na -*ωμ* 123 n.; H. a Hér.
263; nepravíd. 125 n.; H.
a Hér. 264 n.; schodná
130; tvoření slov. odvo-
zováním 137; skládáním
139; vyhláš. a uznám.
211. A, 233. B, 1. a 2; pe-
čovánía usilov. 221. 4. dod.
- Složené souhl. 7. 2; ne-
tvoří polohové délky 276.
1. p. 2.
- Složeniny 139.
- Slučování 13. 1. c), II.
240. 8.
- Směšování samohl. 3. 4,
13. 1. b), 18. 4; při *σ* *αδρός*;
a *ερεος* 13. 1. b), p. 1., 65;
u II. a Hér. 240. 9. viz
časomíra.
- Snahové praes. 198. 2; im-
perf. 199. 2; věty snahové
221. 4. dod. (s *βίως*).
- Současnost 199. 1, 200;
part. aor. 202. p. 2.; ve
vět. vyj. 211. A.
- Souhlásky: přehleda roz-
dělení 7; při dělení slabik
15; proměny jich 10 n.,
12. 2 n., 13. 2; u II. a Hér.
241, 242; přísuvné 14;
- Hér. 242; souhl. dekl.
40 n.; časování 95 n.
- Souslednost způsobů
210. 2. p. 2.; časů 197. 3.
p. 1., 200. p., 201. 3. p.
- Souvztažná zájm. a přísl.
71, 72.
- Snažití se oč, dychtiti po
čem 160; s inf. 227. 1. b).
- Spojky 237 n.; u II. 274.
- Spona *ο* neb *ε* 77. 4, 84. 3,
87. 2, 115. 2; slovesa beze
spony v prac. 115; II.
259; v perf. 119; H. 260;
vaor. 122; slov. staž. beze
spony H. 261. 1 a 2.
- Spona *ει* *αι* schází 140.
1. p.
- Stahování samohl. 8, 18.
2, 32, 36, 37; u H. a Hér.
240. 6, 244. 1, 253. 1. p. 2.;
úchylky 37. 2, 50. 2, 52.
3, 93, 115. 2; slovesa staž.
92 n.; II. a Hér. 253.
- Stažená A-dekl. 32, staž.
O-dekl. 36, staž. adj. 37,
staž. fut. 99, 101; H. a Hér.
255.
- Stupňování samohl. 9. 2,
104. B, 3. a 4, 134. p. 2.
- Stupňování adjekt. 59 n.;
nepravíd. 61, schodných
61; II. a Hér. 247; stupň.
adverbii 62. 3.
- Substantiv tvoření 135.
- Superlativ viz stupňo-
vání adj.
- Synizésis viz slučování.
- Synkopé viz vysouvání.
- Škoditi s akk. 152. 1.
- Tau-ová třída slov. 96.
III.
- Tázací částice 205. p. 2.,
212. A; H. 274. 1. p.;
zájm. a přísl. 70, 193.
- Tázací věty závislé 212;
II. 274. 1; otázka ve vo-
dlejší větě nebo v part.
(vřadování otázek) 193.
p. 1.; po slov. obavy 214.
p. 1.; odpovědi 205. p. 2.
- Thesis (kles) 275. 1, 276.
2 n.
- Tmésis u H. 269. 2. b).
- Transitiva viz přechodná
slovesa.
- Trpná slovesa viz passiva.
- Trvací souhl. 7. 2; děj
197, 198—200.
- Třeba jest (by bylo) 206. 1.
- Třídý sloves 96, 125 n.
- Tvoření slov 134 n.
- Účelné věty 213; H. 274.
2; účelné věty vztaž. 221.
4; H. 274. 4. a p. 3.
- Učiti 154. 1.
- Určení místa, času, pořadí
a způsobu vyj. adj. 140.
2. p.; doplňk. při inf. 226.
2. a 3.
- Úsudkové věty 205. 2.
- Vedlejší časy 77. 1, 210.
3; ind. vedl. časů 206.
1—4.
- Vedlejší věty 210 n., v řeči
nepřímé 224. II.
- Věty: rozdělení jich 205.
2; závislé věty vyjadř.
a příčinné 211. A, B; tá-
zací a zvolací 212. A, B;
účelné 213; obavné 214;
podmíněné 215—219;
připouštěcí 220; vztažné
221; výsledné 222; ča-
sové 223; nepřímé řeči
224; očekávací 212. A,
1. p. 2.; snahové 221. 4.
dod. (*βίως*).
- Vlastní jména na -*ης* 52.
3; Hér. 243. 2; -*αλης* 52.
3; H. 244. 8; se členem
i bez něho 144. 3, 145.
1. p. 1. a 2.
- Vokativ sg. A-dekl. 31.

- 3; H. 243. 5; O-dekl. 34. 5; III. dekl. 42, 45. 2, 46. 3, 47. 3, 52. 2; užív. 150; zastoupen nominat. 150. p. 1. a 2.; spojen s nom. 150. p. 2.
- Vřaďování ve vět. tázácích 193. p. 1., 212. 2. p. 1.
- Vsouvání souhlásek 47. 4. p. 2.; H. 242. 7.
- Vybízení vyj. konj. 207. 1, impt. 209, větou s *ὅπως* 221. 4. dod. p.; závisl. inf. 224. B, 227. 1. b).
- Vyjadřovací věty 211. A; v inf. 227. 1. a); v part. 238; záporky jich 236. 2.
- Vypravování v aor. 201. 2; H. 272. 1.
- Vypuštění subst. 155. C; spony 140. 1. p.; předvětí 217. c), p. 2.; slovesa v předvětí nebo závětí podmín. 219. dod. 1.; u zápor. výrazů 236. 6.
- Vysouvání 10. 5. 6, 12. 3. 4; H. 240. 12. c).
- Výsuvné kmeny III. dekl. 52; H. a Hér. 244. 7—10.
- Vztahové jméno přesmýkuje se do věty vztáž. 189, relativum se mu připodobuje 190.
- Vztážná adj. 158.
- Vztážná zájm. 69; H. a Hér. 248. 4; užív. 188 n.; shodují se s doplňk. 140. 6; jen jednou se kladou 191; připodobování 190; příslovce 72, 188.
- Vztažné věty 188, 221; zvláštnosti jich 189—192. (přesmýkování, připodobování, přecházení v samost., podjímání); H. 274. 4. a 5; s ind. fut. 221. 3. a 4; podmín. 221. 5; připodob. způsobů 213. p. 1., 221. 5. p. 2.
- Zájmena 63 n.; H. a Hér. 248. (srov. 276. 4. p. 2.); ve skladbě 182 n.; shoda opáč. 140. 6.
- Zákaz vyj. 209.
- Zakazovati, zapírati a pod. s inf. a *μή* 227. 1. a), p. 5.; s *μή οὐ* 236. 5. f).
- Zapomenouti s gen. 161.
- Záporky 236; v závislé otázce rozluč. 236. 3, p. 1., 212. 1. p. 1.; při inf. 225. 3, 227. 1. a), p. 4.; při part. 229. 2; rozličeného druhu 236. 5.
- Záporná zájm. a příslovce 72. p. 4.
- Závislé věty 210 n., H. 274.
- Zdržlivé tvrzení 208. 2.
- Zdvojení souhlásek u H. 242. 2. a 5; 252. 3. a 4; 248. 5. p. 1.
- Zdvojká (redupl.) 79, 112; H. 252. 4—6; attická 112. 5; H. 252. 5; v praes. 127; H. 254. 4; v aor. 102. 3; H. 252. 6; ve fut. H. 252. 6; nepravid. 112. 4; H. 252. 4; ve slož. slovesech 112. 8.
- Zeměpisná jména 144. 3, 145. 1. p. 2.
- Zlomky 145. 4. p.
- Změna kvantity 9. 1.
- Změžďování 11. 3. 4.
- Zpodstatňování členem 143.
- Zpominati s gen. 161.
- Zpřídavňování 143. p.
- Způsoby slov. 77. 1; užív. 205; v nezávisl. vět. 206 n.; H. 273; ve vedl. vět. 210 n.; u H. 274; viz ind., konj., opt., připodobování.
- Zubnice 7. 1; jich proměny před jinými hlásk. 10, 12, 46. 4, 96. 4, 98, 105, 108, 111; u H. a Hér. 242, 254. 6. c); na konci 13. 2.
- Zvolací věty 188. 2, závislé 212. B.
- Zvolání nom. 149. p.
- Zvrat přízvuku 18. 5, H. 269. 2. c).
- Zvratná zájm. 66; užív. 183; os. 3. za 1. a 2., 183. a), p. 2.; za gen. zájm. osob. 184. 2. a 3.
- Žádací věty hlavní 205. 2. b); vedl. (účelné 213, obavné 214); žádací v užším smysle čili rozkaz. 227. 1. b).
- Žádati 154. 1, 227. 1. b).
- Žádavá slovesa na *-ελεω* 137. p.